

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων

Άρθρο 1

Στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν:

α) Οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια, β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά, γ) οι υποθέσεις δημόσιου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά.

Σχόλια: -Η πρώτη περ. δ) καταργήθηκε από το περιεχόμενο του άρθρου 31 του Ν. 1406/1983 (ΦΕΚ Α 182). - Σύμφωνα με το άρθρο πρώτο του ν. 2990/2002 ΦΕΚ Α 30/20.1.2002, με το οποίο κυρώθηκε η ΠΝΠ της 21.12.2001 ΦΕΚ Α 288 "1. Ο προσδιορισμός της αποζημίωσης για την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου υπάγεται λόγω της συναφείας του με τη διαδικασία της αναγνώρισης δικαιούχων στη δικαιοδοσία των ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικότερα στον Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 2882/2001(ΦΕΚ 17 Α'), όπως αυτός ισχύει κάθε φορά." -Με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 2172/1993 ΦΕΚ Α 207 καθορίζονται οι ναυτικές διαφορές που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ. Επίσης με τις διατάξεις των παρ. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 του ίδιου άρθρου συστήθηκαν στο Πρωτοδικείο και Εφετείο Πειραιά ειδικά τμήματα Ναυτικών Διαφορών για την εκδίκαση των οριζόμενων στη παρ. 3 ναυτικών διαφορών του Νομού Αττικής.

Άρθρο 2

Τα πολιτικά δικαστήρια απαγορεύεται να επεμβαίνουν σε διοικητικές διαφορές ή υποθέσεις που υπάγονται σε διοικητικά δικαστήρια ή αρχές, όπως επίσης απαγορεύεται τα διοικητικά δικαστήρια ή αρχές να επεμβαίνουν σε διαφορές ή υποθέσεις του ιδιωτικού δικαίου και επιτρέπεται μόνο η εξέταση των ζητημάτων που ανακύπτουν παρεμπιπτόντως.

Άρθρο 3

1. Στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου.

2. Εξαιρούνται από τη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων οι αλλοδαποί που έχουν ετεροδικία, εκτός αν πρόκειται για τις διαφορές που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 29.

Σχόλια: -"Για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις", ισχύει από 1.3.2001 ο Κανονισμός ΕΚ 44/2001 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L12/16.1.2001) και τα διορθωτικά του L 307/24.11.2001 L 225/22.8.2002, ο οποίος αφορά στη διεθνή δικαιοδοσία μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε.

Άρθρο 4

Τα δικαστήρια ερευνούν την έλλειψη δικαιοδοσίας και αυτεπαγγέλτως στις περιπτώσεις των άρθρων 1 και 2' στις περιπτώσεις του άρθρου 3 την ερευνούν αυτεπαγγέλτως, αν ο εναγόμενος δεν παρίσταται στην "συζήτηση" ή αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν ακίνητα που βρίσκονται στο εξωτερικό. Το δικαστήριο απορρίπτει την αγωγή ή την αίτηση, αν δεν έχει δικαιοδοσία.

Σχόλια: - Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 5

1. Αν είναι ανάγκη να γίνουν διαδικαστικές πράξεις στο εξωτερικό, τα δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν να γίνουν είτε από τις ελληνικές προξενικές αρχές του εξωτερικού, είτε από τις αρμόδιες αλλοδαπές αρχές. Στην τελευταία περίπτωση μεσολαβεί για τη διαβίβαση της αίτησης το Υπουργείο Δικαιοσύνης, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά.

2. Η πράξη της αλλοδαπής αρχής είναι έγκυρη, αν έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του δικού της δικαίου ή είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου.

Άρθρο 6

1. Τα ελληνικά δικαστήρια οφείλουν να ενεργούν ορισμένες διαδικαστικές πράξεις της δικαιοδοσίας τους που τους ζητούν αλλοδαπές αρχές, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά ή η εκτέλεσή τους είναι αντίθετη στη δημόσια τάξη.

2. Τα ελληνικά δικαστήρια, όταν εκτελούν τις αιτήσεις αυτές, ενεργούν και αυτεπαγγέλτως, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
Προσδιορισμός της αξίας του αντικειμένου της δίκης

Άρθρο 7

Όταν η αρμοδιότητα των δικαστηρίων ή η διαδικασία ή το παραδεκτό ένδικου μέσου καθορίζεται από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις.

Άρθρο 8

Ο προσδιορισμός της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς ανήκει στην ελεύθερη κρίση του δικαστηρίου το οποίο, αν χρειάζεται, μπορεί να διατάξει απόδειξη.

Άρθρο 9

Για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής. Δεν συυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα. Συυπολογίζονται περισσότερες απαιτήσεις που επιδιώκονται με την ίδια αγωγή. Σε περίπτωση ομοδικίας, αν πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπόψη το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο, και αν οι απαιτήσεις υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα διάφορων δικαστηρίων, αρμόδιο είναι το ανώτερο από αυτά.

Άρθρο 10

Για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που ασκείται η αγωγή.

Άρθρο 11

Η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται:

- 1) για τη νομή και την κυριότητα, από την αξία του πράγματος και για την ψιλή κυριότητα από το μισό της αξίας του πράγματος,
- 2) για το ενέχυρο, την υποθήκη, την εγγύηση και κάθε άλλη ασφάλεια, από την αξία που έχει η ασφαλιζόμενη απαίτηση, αν όμως το πράγμα που δόθηκε για ασφάλεια έχει μικρότερη αξία, λαμβάνεται υπόψη αυτή,
- 3) για την πραγματική δουλεία, από την αξία που έχει η δουλεία για το δεσπόζον κτήμα, εκτός αν το ποσό, κατά το οποίο η δουλεία ελαττώνει την αξία του δουλεύοντος κτήματος, είναι μεγαλύτερο, οπότε λαμβάνεται υπόψη αυτό,
- 4) για την προσωπική δουλεία, από το μισό της αξίας του κτήματος,
- 5) για τη διανομή, από την αξία του αντικειμένου που πρέπει να διανεμηθεί,
- 6) για τις διαφορές που αφορούν την ύπαρξη, τη διάρκεια, την εκτέλεση ή την ακυρότητα μισθωτικής σύμβασης, από το μίσθωμα ενός έτους· αν όμως η διάρκεια της μίσθωσης είναι μικρότερη, λαμβάνεται υπόψη το ποσό του μισθώματος για το χρονικό αυτό διάστημα,
- 7) για τις έννομες σχέσεις, από τις οποίες πηγάζουν περιοδικές παροχές, από την αξία της ετήσιας παροχής, και ειδικότερα από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής, αν η επέλευση του γεγονότος από το οποίο εξαρτάται η παύση της παροχής είναι βέβαιη, αβέβαιος όμως ο χρόνος της, και αν οι παροχές διαρκούν απεριόριστα, από το εικοσαπλάσιο της ετήσιας παροχής. Αν οι παροχές έχουν ορισμένη διάρκεια, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των μελλοντικών παροχών, αλλά ποτέ πάνω από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ **Καθ' ύλην αρμοδιότητα**

Άρθρο 12

1. Δύο μόνο βαθμοί δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων υπάρχουν, των οποίων την τήρηση το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως.
2. Αυτοτελής αίτηση δεν επιτρέπεται να υποβληθεί απευθείας σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Σχόλια: -Με το άρθρο 51 Ν. 2172/1993 ιδρύθηκαν τμήματα ναυτικών διαφορών στο Πρωτοδικείο και Εφετείο Πειραιά. -Με το ν. 2479/1997 άρθρο 3 παρ. 26 περ. α " Στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης λειτουργεί ειδικό τμήμα που εκδικάζει τις υποθέσεις πνευματικής ιδιοκτησίας. " -Με το ν. 2447/1996 άρθρ. 48 " Η εκδίκαση όλων των υποθέσεων οικογενειακού δικαίου γίνεται υποχρεωτικά, σε όλα τα πολιτικά δικαστήρια της ουσίας, από ειδικό τμήμα τους, το οποίο έχει αποκλειστικά αυτή την αρμοδιότητα." -Με το ν. 2943/2001 άρθρ.6-11 "Για τους σκοπούς του άρθρου 91 του Κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 20ής Δεκεμβρίου 1993 για το κοινοτικό σήμα συνιστώνται στα πολιτικά Πρωτοδικεία και Εφετεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης ειδικά τμήματα, ως πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια κοινοτικών σημάτων, τα οποία ασκούν όλες τις αρμοδιότητες που ανατίθενται με τον Κανονισμό αυτόν στα δικαστήρια κοινοτικών σημάτων."

Άρθρο 13

Για την εκδίκαση των υποθέσεων που υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια είναι αρμόδια σε πρώτο βαθμό τα ειρηνοδικεία, τα μονομελή πρωτοδικεία και τα πολυμελή πρωτοδικεία.

Άρθρο 14

1. Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται:
  - α) όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει "τα δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ" "β) όλες οι διαφορές, κύριες ή παρεπόμενες, από σύμβαση μίσθωσης, καθώς και οι διαφορές του άρθρου 601 του Αστικού Κώδικα, εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις αυτές το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει "τα τετρακόσια πενήντα (450) ευρώ".
2. Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από "δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ", δεν υπερβαίνει όμως τα "ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ".

Σχόλια: - Η αρμοδιότητα λόγω ποσού των παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου αυξήθηκε με τις παρ. α) και β) της ΥΑ 125804/2003 (ΦΕΚ Β' 1072/1.8.2003).

Άρθρο 15

Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς:

- 1) οι διαφορές από επίμορτη αγροληψία που αφορούν την παράδοση της χρήσης του μισθίου ή την απόδοσή της για οποιοδήποτε λόγο,
- 2) οι διαφορές που αφορούν ζημίες σε δέντρα, κλήματα, καρπούς, σπαρτά, ρίζες και γενικά φυτά, που έγιναν με παράνομη βοσκή ζώων ή με οποιοδήποτε άλλον τρόπο,
- 3) οι διαφορές που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 1003 έως 1009, 1018 έως 1020 και 1023 έως 1031 του Αστικού Κώδικα, καθώς και εκείνες που αναφέρονται σε ζημίες που προκλήθηκαν από την παράβασή τους,
- 4) οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό των αποστάσεων που επιβάλλουν οι νόμοι και οι κανονισμοί ή οι επιτόπιες συνήθειες για το φύτεμα δέντρων ή φυτειών ή για την ανέγερση φραχτών ή για τη διάνοιξη τάφρων,
- 5) οι διαφορές που αφορούν την παρεμπόδιση της ελεύθερης χρήσης δρόμων και μονοπατιών, καθώς και τις ζημίες που προκαλούνται από την παρεμπόδιση αυτή,
- 6) οι διαφορές που αφορούν τη χρήση του τρεχούμενου νερού ή την παρεμπόδιση της χρήσης του,
- 7) οι διαφορές που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 834 έως 839 του Αστικού Κώδικα,
- 8) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 834 και 839 του Αστικού Κώδικα ή των καθολικών διαδόχων τους, εναντίον των πελατών τους ή των καθολικών διαδόχων τους,
- 9) οι διαφορές από σύμβαση μεταφοράς προσώπων με οποιοδήποτε μέσο, για τις απαιτήσεις που έχουν από αυτήν οι μεταφορείς ή οι πράκτορες ή οι καθολικοί διάδοχοί τους,
- 10) οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των σωματείων και των συνεταιρισμών εναντίον των μελών τους ή των καθολικών διαδόχων τους, για την εισφορά που τους οφείλουν, καθώς και οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις που έχουν εναντίον των σωματείων και των συνεταιρισμών τα μέλη ή οι καθολικοί διάδοχοί τους για χρηματική ή άλλη παροχή,
- 11) οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των δικηγόρων ή των καθολικών διαδόχων τους για τις αμοιβές και τα έξοδά τους, εφόσον πρόκειται για υπηρεσίες τους σε δίκες στο ειρηνοδικείο ή στο πταισματοδικείο,
- 12) οι διαφορές που αφορούν δικαιώματα ή αποζημιώσεις ή έξοδα των μαρτύρων που εξετάστηκαν σε οποιοδήποτε δικαστήριο ή σε διαιτητές, καθώς και εκείνες που αφορούν τα δικαιώματα ή

αποζημιώσεις ή έξοδα των διερμηνέων, των μεσεγγυούχων και των φυλάκων, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διορίστηκαν, και των καθολικών διαδόχων όλων αυτών,

13) οι διαφορές που προκύπτουν από πώληση ζώων, εξαιτίας πραγματικών ελαττωμάτων ή έλλειψης συμφωνημένων ιδιοτήτων.

Σχόλια: - Η παρ. 14 καταργήθηκε από την παρ. 1 του άρθ. 8 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993)

Άρθρο 16

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει "τα ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ":

1) οι διαφορές από μίσθωση πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου ή από επίμορτη αγροληψία που δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων,

2) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία με αφορμή την εργασία αυτή, αν άμεσα στους εργαζομένους ή τους διαδόχους τους ή εκείνους στους οποίους ο νόμος δίνει δικαιώματα από την παροχή της εργασίας των πρώτων και στους εργοδότες ή τους διαδόχους τους,

3) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία, με αφορμή την εργασία αυτή, ανάμεσα σε εκείνους που εργάζονται από κοινού στον ίδιο εργοδότη,

4) οι διαφορές ανάμεσα στους επαγγελματίες ή τους βιοτέχνες, είτε μεταξύ τους είτε με τους πελάτες τους, από την παροχή εργασίας ή ειδών που κατασκεύασαν αυτοί,

5) οι διαφορές από συλλογική σύμβαση εργασίας ή από διατάξεις που εξομοιώνονται με διατάξεις συλλογικής σύμβασης, είτε ανάμεσα σ' αυτούς που δεσμεύονται από αυτές, είτε ανάμεσα σ' αυτούς και τρίτους,

6) οι διαφορές ανάμεσα σε οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και στους ασφαλισμένους σ' αυτούς ή τους διαδόχους τους ή εκείνους που κατά το νόμο έχουν δικαιώματα από τη σχέση ασφάλισης,

7) οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα δικηγόρων, εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 15 αρ. 11, συμβολαιογράφων, δικολάβων που έχουν διοριστεί νόμιμα, άμισθων δικαστικών επιμελητών, γιατρών, οδοντογιατρών, διπλωματούχων μαιών, κτηνιάτρων, μηχανικών και χημικών διπλωματούχων ανώτατων και ανώτερων σχολών, μεσιτών που έχουν διοριστεί νόμιμα, ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών, όπως και αν χαρακτηρίζεται η σχέση από την οποία προκύπτουν και ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή για τον τρόπο της πληρωμής της,

8) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις διαιτητών, εκτελεστών διαθηκών, διαχειριστών σε ιδιοκτησία κατά ορόφους ή διαχειριστών που διορίστηκαν από δικαστική αρχή, εκκαθαριστών εταιριών ή νομικών προσώπων ή κληρονομιών ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών για τις αμοιβές και τα έξοδά τους, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή για τον τρόπο της πληρωμής της,

9) οι διαφορές που αφορούν το ποσοστό ή την πληρωμή του ασφαλιστρού,

10) οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό, τη μείωση ή την αύξηση της συνεισφοράς του καθενός από τους συζύγους για τις ανάγκες της οικογένειας, της διατροφής που οφείλεται εξαιτίας γάμου, διαζυγίου ή συγγένειας, των δαπανών τοκετού και της διατροφής της άγαμης μητέρας και της διατροφής της μητέρας από την κληρονομική μερίδα που είχε επαχθεί στο τέκνο που αυτή κυοφορεί,

11) οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των πραγματογνωμόνων, των διαιτητών πραγματογνωμόνων και των εκτιμητών, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διορίστηκαν, ή των καθολικών διαδόχων τους,

12) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημίες από αυτοκίνητο, ανάμεσα στους δικαιούχους ή τους διαδόχους τους και εκείνους που έχουν υποχρέωση για αποζημίωση ή τους διαδόχους τους, όπως και οι απαιτήσεις από σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου, ανάμεσα στις ασφαλιστικές εταιρίες και τους ασφαλισμένους ή τους διαδόχους τους,

"13) οι διαφορές από προσβολή της νομής ή κατοχής κινητών ή ακινήτων".

Σχόλια: -Το ποσό των 5.000.000 δρχ. αυξήθηκε σε 8.000.000 με την ΥΑ 6914/ΦΕΚ Β 443/1997, στην οποία εκ παραδρομής δεν έχει αναφερθεί το παρόν άρθρο. -Το ποσό των 8.000.000 δρχ. αυξήθηκε σε 15.000.000 δρχ. με την ΥΑ 91756/20.9.2000/ΦΕΚ Β 1150/2000, στην οποία εκ παραδρομής δεν αναφέρεται και το παρόν άρθρο. -Η μετατροπή των 15.000.000 δρχ. σε ευρώ έγινε με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. -Η λόγω ποσού αρμοδιότητα του παρόντος άρθρου αυξήθηκε με την παρ. β) της ΥΑ 125804 (ΦΕΚ Β' 1072/1.8.2003).

Άρθρο 17

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται πάντοτε:

1) οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 681 Β, καθώς και εκείνες που αφορούν τη ρύθμιση της οικογενειακής στέγης και την κατανομή των κινητών μεταξύ των συζύγων σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης,

2) οι διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφκτικής, καθώς και οι διαφορές ανάμεσα στους διαχειριστές ιδιοκτησίας κατ' ορόφους και στους ιδιοκτήτες ορόφων και διαμερισμάτων και

3) οι διαφορές που αφορούν την ακύρωση αποφάσεων της γενικής συνέλευσης σωματείων ή συνεταιρισμών.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθ. 8 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). - Με το άρθρο 6 του Ν. 2735/1999 ΦΕΚ Α 167, ορίζεται η αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου στις διεθνείς εμπορικές διαιτησίες. - Το άρθρο 16 παρ. 2 του ν. 2947/2001 ΦΕΚ Α 228/9.10.2001 ορίζει ότι οι σχετικές αγωγές που αφορούν στην προστασία των ολυμπιακών συμβόλων και σημάτων εκδικάζονται από το Μονομελές Πρωτοδικείο ανεξαρτήτως ποσού κατά τη διαδικασία του άρθρου 663 επ. ΚΠολΔ.

Άρθρο 18

Στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται:

- 1) όλες οι διαφορές, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία,
- 2) οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων της περιφέρειάς τους.

Άρθρο 19

Στην αρμοδιότητα των εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των πολυμελών και μονομελών πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους.

Σχόλια: -Το άρθρο 6 του ν. 2735/1999 ΦΕΚ Α 167 ορίζει "2. Αρμόδιο για την εκδίκαση της αγωγής ακύρωσης που προβλέπεται στο άρθρο 34 παρ. 2 είναι το Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου εκδόθηκε η διαιτητική απόφαση. Αίτηση ανάρreσης προσδιορίζεται για συζήτηση μέσα σε τρεις (3) μήνες από την επίσπευση του προσδιορισμού δικασίμου." -Ο ν. 2479/1997 άρθρο 3 παρ. 26β ορίζει:"β. Τυχόν εφέσεις κατά των αποφάσεων των ανωτέρω πρωτοδικείων εκδικάζονται ενώπιον του Ειδικού Τμήματος του Εφετείου Αθηνών, μέχρις ότου ειδικά τμήματα συγκροτηθούν και στα Εφετεία Θεσσαλονίκης και Πειραιά." -Ο ν. 2882/2001 άρθρο 20 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων)ορίζει:"1. Αρμόδιο να προσδιορίσει οριστικό την αποζημίωση είναι το εφετείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής."

Άρθρο 20

1. Στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου υπάγονται οι αναιρέσεις κατά αποφάσεων οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου.

2. Στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου ανήκουν επίσης, εφόσον δεν έχουν οριστεί άλλα δικαστήρια,

α) οι αιτήσεις για παραπομπή, σε περίπτωση εξαίρεσης των δικαστών πολυμελούς πολιτικού δικαστηρίου,

β) οι αιτήσεις για καθορισμό δικαστηρίου, αν δεν υπάρχει πια το δικαστήριο που είχε εκδώσει την απόφαση που προσβλήθηκε με ένδικο μέσο.

Άρθρο 21

Αρμόδιο να δικάσει την ανακοπή ερημοδικίας ή την αναψηλάφηση είναι το δικαστήριο που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ **Κατά τόπον αρμοδιότητα**

Άρθρο 22

Κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου, έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 23

1. Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία ούτε στην Ελλάδα ούτε στο εξωτερικό, αρμόδιο δικαστήριο είναι εκείνο στην περιφέρεια του οποίου έχει τη διαμονή του. Αν ο τόπος όπου διαμένει δεν είναι γνωστός, αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου είχε την τελευταία κατοικία του στην Ελλάδα και αν δεν είχε κατοικία, την τελευταία διαμονή του.

2. Αν ο εναγόμενος έχει ειδική κατοικία, είναι αρμόδιο και το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται αυτή.

Άρθρο 24

Έλληνες που έχουν προνόμιο ετεροδικίας, καθώς και οι κρατικοί υπάλληλοι που είναι διορισμένοι στο εξωτερικό, υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου κατοικούσαν πριν από την αποστολή τους, και αν πριν από την αποστολή τους δεν είχαν κατοικία, στα δικαστήρια της πρωτεύουσας του κράτους. Το ίδιο ισχύει για τη σύζυγο και τα τέκνα τους.

Άρθρο 25

1. Το δημόσιο υπάγεται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είναι η έδρα της αρχής η οποία, σύμφωνα με το νόμο, το εκπροσωπεί στις δίκες που έχει κάθε φορά.

2. Τα μη φυσικά πρόσωπα που έχουν ικανότητα να είναι διάδικοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου έχουν την έδρα τους.

Άρθρο 26

Δικηγόροι και συμβολαιογράφοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους.

Άρθρο 27

1. Διαφορές από την εταιρική σχέση ανάμεσα σε μια εταιρία και τους εταίρους της ή ανάμεσα στους εταίρους μεταξύ τους υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου η εταιρία έχει την έδρα της.

2. Στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου που ορίζει η παρ. 1 υπάγονται και οι διαφορές που δημιουργούνται μετά τη διάλυση και την εκκαθάριση της εταιρίας και αφορούν τη διανομή της εταιρικής περιουσίας, εφόσον η αγωγή ασκηθεί μέσα σε δύο χρόνια από την περάτωση της διανομής.

Άρθρο 28

Διαφορές που αφορούν τη διαχείριση, η οποία διεξάγεται ύστερα από εντολή δικαστηρίου, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου που έδωσε την εντολή και αν την εντολή την έδωσε άλλη δικαστική αρχή, στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα της η αρχή αυτή.

Άρθρο 29

1. Διαφορές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα, τη νομή ή την κατοχή τους, διαίρεση κοινού, κανονισμό ορίων, απαιτήσεις κατά οποιουδήποτε διακατόχου, αποζημίωση για αναγκαστική απαλλοτρίωση, καθώς και διαφορές από μίσθωση ακινήτου ή δικαιώματος που συνδέεται με την εκμετάλλευσή του ή από επίμορτη αγροληψία, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

2. Αν το ακίνητο βρίσκεται στις περιφέρειες περισσότερων δικαστηρίων, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής.

Άρθρο 30

1. Διαφορές που αφορούν την αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος ή διανομή κληρονομίας, απαιτήσεις του κληρονόμου εναντίον του νομέα ή του κατόχου της κληρονομίας, απαιτήσεις από κληροδοτήματα ή απαιτήσεις από άλλες διατάξεις απία θανάτου ή απαιτήσεις από νόμιμη μοίρα ή απαιτήσεις εναντίον εκτελεστών διαθήκης για την εκτέλεση των διατάξεών της, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος, όταν πέθανε, είχε την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του.

2. Απαιτήσεις μεταξύ των κληρονόμων έως τη διανομή της κληρονομίας, απαιτήσεις τρίτων εξαιτίας χρεών του κληρονομούμενου ή της κληρονομίας, καθώς και εμπράγματα απαιτήσεις για κινητά που δεν περιλαμβάνονται στην παρ. 1 υπάγονται, για δύο χρόνια από το θάνατο του κληρονομούμενου, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είχε αυτός την κατοικία του, και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του.

Άρθρο 31

1. Δίκες που έχουν μεταξύ τους σχέση κυρίου και παρεπομένου, ιδίως οι παρεμπόπτουσες αγωγές, οι αγωγές για εγγύηση, οι παρεμβάσεις, και άλλες όμοιες υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης.

2. Στην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της αρμοδιότητας του μονομελούς και του ειρηνοδικείου, και στην αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου.

3. Αν πρόκειται για κύριες δίκες που είναι συναφείς μεταξύ τους, έχει αποκλειστική αρμοδιότητα το δικαστήριο που είχε επιληφθεί πρώτο, και εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη της παραγράφου 2.

Άρθρο 32

Δημόσιοι υπάλληλοι υπάγονται και στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους· οι στρατιωτικοί υπάγονται και στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η μονάδα, το κατάστημα ή η υπηρεσία όπου υπηρετούν.

Άρθρο 33

Διαφορές που αφορούν την ύπαρξη ή το κύρος δικαιοπραξίας εν ζωή, και όλα τα δικαιώματα που πηγάζουν από αυτήν, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος όπου καταρτίστηκε η δικαιοπραξία ή όπου πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή. Στο ίδιο δικαστήριο μπορούν να εισαχθούν και οι διαφορές για αρνητικό διαφέρον, καθώς και για αποζημίωση εξαιτίας ππαίσματος κατά τις διαπραγματεύσεις.

Άρθρο 34

Οι ανταγωγές μπορούν να εισαχθούν στο δικαστήριο όπου εκκρεμεί η αγωγή, εφόσον υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του ίδιου ή κατώτερου δικαστηρίου.

Άρθρο 35

Διαφορές από αξιόποινη πράξη μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει τελεστεί η αξιόποινη πράξη, ακόμη και αν η απαίτηση στρέφεται εναντίον προσώπου που δεν έχει ποινική ευθύνη.

Άρθρο 36

Διαφορές από διαχείριση που έγινε χωρίς δικαστική εντολή μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έγινε η διαχείριση.

Άρθρο 37

1. Όταν ενάγονται περισσότερα πρόσωπα που συνδέονται με το δεσμό της ομοδικίας, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του, και αν δεν έχει κατοικία, τη διαμονή του, οποιοσδήποτε από τους ομοδίκους.

2. Διαφορές ανάμεσα στα ίδια πρόσωπα, οι οποίες έχουν την ίδια βάση και αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα που βρίσκονται στις περιφέρειες διαφορετικών δικαστηρίων, μπορούν να εισαχθούν σε ένα από τα δικαστήρια αυτά.

Άρθρο 38

Απαιτήσεις εναντίον προσώπων που έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης και, εξαιτίας ειδικών συνθηκών, έχουν σε ορισμένο τόπο διαμονή με μακρότερη διάρκεια, όπως είναι ιδίως οι υπάλληλοι, οι υπηρέτες, οι σπουδαστές, οι μαθητές, εφόσον το αντικείμενό τους είναι περιουσιακό, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος διαμονής τους.

Άρθρο 39

Γαμικές διαφορές μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος της τελευταίας κοινής διαμονής των συζύγων.

Άρθρο 40

1. Δίκες εναντίον προσώπων που δεν έχουν κατοικία στην Ελλάδα, εφόσον το αντικείμενό τους είναι περιουσιακό, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου υπάρχει περιουσία του εναγομένου ή βρίσκεται το επίδικο αντικείμενο.

2. Αν η περιουσία συνίσταται σε χρηματικές απαιτήσεις του εναγομένου εναντίον τρίτου, θεωρείται πως η περιουσία βρίσκεται στον τόπο της κατοικίας του τρίτου.

Άρθρο 40 Α

Διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημιές που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητα, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου προκλήθηκε η ζημία.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε από το άρθρο 26 του Ν. 2721/1999 (Α' 112/3.6.1999) και ισχύει από 3.6.1999.

Άρθρο 41

Ανάμεσα σε περισσότερα αρμόδια δικαστήρια, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής· η προτεραιότητα μεταξύ τους κανονίζεται από το χρόνο που ασκήθηκε η αγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ Παρέκταση της αρμοδιότητας

Άρθρο 42

1. Πρωτοβάθμιο τακτικό δικαστήριο που δεν είναι κατά τόπον αρμόδιο μπορεί, με ρητή ή σιωπηρή συμφωνία των διαδίκων, να γίνει αρμόδιο, εκτός αν πρόκειται για διαφορές που δεν έχουν περιουσιακό αντικείμενο. Η συμφωνία πρέπει να είναι ρητή, όταν πρόκειται για διαφορές για τις οποίες ισχύει αποκλειστική αρμοδιότητα.

2. Θεωρείται πως υπάρχει σιωπηρή συμφωνία, αν ο εναγόμενος παρίσταται στο ακροατήριο στην "συζήτηση" και δεν προτείνει έγκαιρα την ένσταση αναρμοδιότητας.

Σχόλια: ** Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε τις λέξεις "πρώτη συζήτηση", με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και ισχύει από 1.1.2002.

Άρθρο 43

Η συμφωνία των διαδίκων, με την οποία τακτικό δικαστήριο γίνεται αρμόδιο για μελλοντικές διαφορές είναι έγκυρη μόνο αν είναι έγγραφη και αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση, από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές.

Άρθρο 44

Οι συμφωνίες κατά τα άρθρα 42 και 43 δημιουργούν αποκλειστική αρμοδιότητα, εκτός αν από την ίδια τη συμφωνία προκύπτει το αντίθετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Έρευνα της αρμοδιότητας

Άρθρο 45

Το δικαστήριο που ήταν καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο όταν ασκήθηκε η αγωγή, είναι αρμόδιο έως την περάτωση της δίκης, ακόμη και αν, στη διάρκειά της, μεταβληθούν τα πραγματικά περιστατικά που καθορίζουν την αρμοδιότητα.

Άρθρο 46

Αν το δικαστήριο δεν είναι καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμόδιο, αποφαινεται γι' αυτό αυτεπαγγέλτως και προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση. Η παραπεμπτική απόφαση, όταν τελεσιδικήσει, είναι υποχρεωτική, τόσο για την αναρμοδιότητα του δικαστηρίου που παρέπεμψε, όσο και για την αρμοδιότητα του δικαστηρίου στο οποίο γίνεται η παραπομπή. Οι συνέπειες που έχει η άσκηση της αγωγής διατηρούνται.

Σχόλια: - Συναφές με το παρόν άρθρο είναι και το άρθρο 8 του Ν. 2943/2001 (Α 203/12.9.2001), περί τμημάτων κοινοτικών σημάτων.

Άρθρο 47

Απόφαση πολυμελούς ή μονομελούς πρωτοδικείου δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου. Το ίδιο εφαρμόζεται αναλόγως και για τις αποφάσεις του πολυμελούς πρωτοδικείου σχετικά με τις υποθέσεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα του μονομελούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Παραπομπή από δικαστήριο σε δικαστήριο

Άρθρο 48

Παραπομπή από ένα δικαστήριο σε άλλο, ισόβαθμο κι ομοειδές γίνεται με αίτηση:

- 1) αν ολόκληρο δικαστήριο ή τόσοι δικαστές εξαιρεθούν, ώστε οι υπόλοιποι να μην αρκούν για τη νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου,
- 2) αν, εξαιτίας ασθένειας ή από οποιοδήποτε άλλο λόγο, δεν υπάρχει ο αριθμός των δικαστών που απαιτείται από το νόμο για τη συγκρότηση του δικαστηρίου,
- 3) αν από τη συζήτηση της υπόθεσης σε ορισμένο τόπο προκύπτει κίνδυνος για την κοινή ασφάλεια.

Άρθρο 49

Την παραπομπή έχει δικαίωμα να ζητήσει οποιοσδήποτε διάδικος στις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 48 και μόνο ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου στην περίπτωση 3 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 50

Για την παραπομπή, στις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 48, έχει αρμοδιότητα:

- 1) το πολυμελές πρωτοδικείο, αν πρόκειται για παραπομπή από ειρηνοδικείο σε ειρηνοδικείο,
- 2) το εφετείο, αν πρόκειται για παραπομπή από μονομελές ή πολυμελές πρωτοδικείο σε μονομελές ή πολυμελές πρωτοδικείο,
- 3) ο Άρειος Πάγος, σε κάθε άλλη περίπτωση. Για την παραπομπή στην περίπτωση 3 του άρθρου 48, έχει αρμοδιότητα πάντοτε ο Άρειος Πάγος.

Άρθρο 51

Η αίτηση για παραπομπή γίνεται με έγγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου και δικάζεται κατά τη διαδικασία που τηρείται στο δικαστήριο αυτό, χωρίς να χρειάζεται παραπομπή της υπόθεσης σε εισηγητή. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί πιθανολόγηση των λόγων για τους οποίους ζητείται η παραπομπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Εξαίρεση δικαστών και υπαλλήλων της γραμματείας

Άρθρο 52

1. Δικαστές, εισαγγελείς και υπάλληλοι της γραμματείας, με οποιαδήποτε ιδιότητα και αν ενεργούν, μπορούν να προτείνουν την εξαίρεσή τους ή να εξαιρεθούν από οποιοδήποτε διάδικο:

- α) αν είναι διάδικοι ή συνδέονται με έναν από τους διαδίκους ως συνδικαιούχοι, συνυπόχρεοι ή είναι υπόχρεοι σε αποζημίωση ή έχουν άμεσο ή έμμεσο συμφέρον στη δίκη,
- β) αν συνδέονται με κάποιο διάδικο σε ευθεία γραμμή, με συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή με υιοθεσία, αν είναι συγγενείς σε πλάγια γραμμή με συγγένεια εξ αίματος έως τον τέταρτο βαθμό ή με συγγένεια εξ αγχιστείας έως το δεύτερο βαθμό, αν είναι ή υπήρξαν σύζυγοι ή μνηστήρες, ενός από τους διαδίκους,
- γ) αν είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή ή συνδέονται με υιοθεσία, ή είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε πλάγια γραμμή έως το δεύτερο βαθμό προσώπου, το οποίο παίρνει μισθό ή άλλη χορηγία με χρηματική αξία είτε για τις υπηρεσίες που παρέχει είτε για οποιοδήποτε άλλο λόγο από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οποιασδήποτε μορφής εταιρία που έχουν άμεσο ή έμμεσο ιδιωτικό συμφέρον στην έκβαση της δίκης,
- δ) αν στην ίδια υπόθεση εξετάστηκαν ως μάρτυρες ή παραστάθηκαν ως δικηγόροι ή γενικά ως πληρεξούσιοι ή παραστάθηκαν ή μπορούν να παραστούν ως νόμιμοι αντιπρόσωποι κάποιου από τους διαδίκους,

ε) αν διεξήγαγαν την υπόθεση, από την οποία προήλθε η διαφορά ή έχουν ενεργήσει στη δίκη ως πραγματογνώμονες ή σύμβουλοι ή διαιτητές ή έχουν συντάξει το έγγραφο που προσβάλλεται ή είχαν μετάσχει στη σύνθεση του δικαστηρίου του οποίου η απόφαση έχει προσβληθεί με έφεση ή αναίρεση, στ) αν έχουν προκαλέσει ή προκαλούν υπόνοια μεροληψίας, ιδίως αν έχουν με κάποιο διάδικο ιδιαίτερη φιλία, ιδιαίτερες σχέσεις καθηκόντων ή εξάρτησης, έριδα ή έχθρα.

2. Οι εισαγγελείς δεν εξαιρούνται, όταν ενεργούν ως διάδικοι.

Άρθρο 53

1. Είναι απαράδεκτη η αίτηση για την εξαίρεση ολόκληρου του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου ή όλων των μελών της εισαγγελίας του ή τόσων αρεοπαγιτών, ώστε με τον αριθμό που απομένει να μην είναι δυνατή η νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου αυτού.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζονται και όταν η αίτηση για την εξαίρεση αφορά όλα τα εφετεία, τα πρωτοδικεία ή τα ειρηνοδικεία του κράτους.

Άρθρο 54

Αρμόδιο να αποφανθεί για την εξαίρεση είναι το δικαστήριο στο οποίο υπηρετεί ο εξαιρούμενος. Σε περίπτωση εξαίρεσης δικαστή μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδικείου, είναι αρμόδιο το πολυμελές πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου υπάγονται τα δικαστήρια αυτά. Σε περίπτωση εξαίρεσης υπαλλήλου γραμματείας, είναι αρμόδιος ο προϊστάμενος του δικαστηρίου στο οποίο υπηρετεί ο εξαιρούμενος.

Άρθρο 55

1. Δικαστές πολυμελών δικαστηρίων και εισαγγελείς, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον πρόεδρο του δικαστηρίου.

2. Υπάλληλοι της γραμματείας των πολυμελών δικαστηρίων, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον προϊστάμενο της γραμματείας.

3. Δικαστές μονομελών πρωτοδικείων και ειρηνοδικών, καθώς και υπάλληλοι της γραμματείας τους, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου και να απόσχουν από τα καθήκοντά τους εωστού αυτό αποφασίσει.

4. Το δικαστήριο αποφασίζει χωρίς τη συμμετοχή εκείνου που υπέβαλε τη δήλωση και χωρίς συζήτηση στο ακροατήριο.

Άρθρο 56

Το αρμόδιο δικαστήριο έχει εξουσία να αποφασίσει για την εξαίρεση των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 52 και αυτεπαγγέλτως, ύστερα από πρόταση του προέδρου ή του εισαγγελέα, έχοντας τη δυνατότητα να ακούσει και τον εξαιρούμενο.

Άρθρο 57

Η εξαίρεση προτείνεται από το διάδικο πέντε ημέρες πριν από τη συζήτηση στο ακροατήριο, ενώ αργότερα εωστού περατωθεί η συζήτηση στο ακροατήριο, μόνο αν πιθανολογείται ότι η περίπτωση ή οι λόγοι της εξαίρεσης προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί στο διάδικο μετά την πάροδο της πενήνθμερης προθεσμίας. Στην τελευταία περίπτωση, αν η εξαίρεση γίνει δεκτή, μπορούν, ύστερα από αίτηση, να κηρυχθούν άκυρες οι πράξεις της διαδικασίας στις οποίες είχε συμπράξει ο εξαιρούμενος.

Άρθρο 58

1. Η αίτηση για την εξαίρεση, που υποβάλλεται έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο, γίνεται με κατάθεση εγγράφου στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι της εξαίρεσης, διαφορετικά είναι απαράδεκτη.

2. Η αίτηση για την εξαίρεση ανακοινώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον εξαιρούμενο για να λάβει θέση, και συζητείται το αργότερο έως την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά τη διαδικασία που εφαρμόζει το δικαστήριο που τη δικάζει, χωρίς συμμετοχή του εξαιρουμένου. Οι διάδικοι καλούνται να παραστούν στη συζήτηση με την επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου. Ο εξαιρούμενος, από τότε που θα του ανακοινωθεί ότι έχει υποβληθεί η αίτηση, οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια, εκτός αν προκύπτει κίνδυνος από την αναβολή.

Άρθρο 59

Η αίτηση για την εξαίρεση, όταν υποβάλλεται κατά τη διάρκεια της συζήτησης στο ακροατήριο, γίνεται με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και αναφέρει τους λόγους της εξαίρεσης' στα πολυμελή δικαστήρια συζητείται αμέσως, χωρίς συμμετοχή του εξαιρουμένου. Ο εξαιρούμενος, από τότε που θα μάθει ότι έχει υποβληθεί η αίτηση, οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια, εκτός αν προκύπτει κίνδυνος από την αναβολή.

Άρθρο 60

1. Η απόφαση για την αίτηση της εξαίρεσης εκδίδεται αμέσως με απλή πιθανολόγηση των λόγων της εξαίρεσης. Η απόφαση για την εξαίρεση υπαλλήλου της γραμματείας καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση.

2. Σε περίπτωση που η αίτηση γίνει δεκτή, δεν επιδικάζονται έξοδα.

Άρθρο 61

Αν η αίτηση για την εξαίρεση δικαστή μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδίκη γίνει δεκτή και το δικαστήριο δεν μπορεί να συγκροτηθεί, το πολυμελές πρωτοδικείο, με την ίδια απόφαση για την εξαίρεση παραπέμπει την υπόθεση σε άλλο μονομελές πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο της περιφέρειάς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Διάδικοι

Άρθρο 62

Όποιος έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έχει και την ικανότητα να είναι διάδικος. Ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία, καθώς και εταιρίες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, μπορούν να είναι διάδικοι.

Άρθρο 63

1. "Όποιος είναι ικανός για οποιαδήποτε δικαιοπραξία μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα. Όποιος έχει περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία ή βρίσκεται, κατά το χρόνο που επιχειρεί συγκεκριμένη δήλωση της βούλησής του, σε κατάσταση που δεν επιτρέπει να είναι αυτή έγκυρη, μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα, μόνο όπου κατά το ουσιαστικό δίκαιο έχει ικανότητα για δικαιοπραξία ή όπου ο νόμος επιτρέπει την αυτοπρόσωπη παράστασή του."

2. Στα ασφαλιστικά μέτρα για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος από την αναβολή μπορεί να παρίσταται και όποιος δεν είναι ικανός για δικαιοπραξία.

Σχόλια: Η παρ. 1 του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 32 του Ν. 2447/1996 (ΦΕΚ Β' 278/30.12.1996).

Άρθρο 64

1. Όσοι είναι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους.

2. Τα νομικά πρόσωπα παρίστανται στο δικαστήριο με όποιον τα εκπροσωπεί. Στις περιπτώσεις που χρειάζεται προηγούμενη άδεια για την διεξαγωγή της δίκης, η απεριόριστη χορήγησή της περιλαμβάνει και τη δίκη κατ' έφεση, αναψηλάφηση και αναίρεση.

3. Οι ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να αποτελούν σωματείο, καθώς και οι εταιρίες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα παρίστανται στο δικαστήριο με τα πρόσωπα, στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους.

4. Αν δεν υπάρχει διάταξη που ρυθμίζει τη δικαστική παράσταση των προσώπων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 3, τα πρόσωπα αυτά εκπροσωπούνται από όποιους τα αντιπροσωπεύουν στις συναλλακτικές τους σχέσεις.

Άρθρο 65

1. Πράξεις για την εξώδικη ενέργεια των οποίων από το νόμιμο αντιπρόσωπο του διαδίκου απαιτείται, κατά τους ορισμούς του ουσιαστικού δικαίου, ειδική εξουσιοδότηση είναι ισχυρές, και χωρίς αυτήν, ως διαδικαστικές πράξεις, αν έχει δοθεί γενική εξουσιοδότηση για τη διεξαγωγή της δίκης.

2. Ο συμβιβασμός, η αναγνώριση ή η παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής και η συμφωνία για δαιτησία είναι ανίσχυρες, χωρίς εξουσιοδότηση για την ενέργεια των πράξεων αυτών.

Άρθρο 66

Αλλοδαπό πρόσωπο που δεν έχει σύμφωνα με το δικαίωμα της ιθαγένειάς του ικανότητα για δικαστική παράσταση με το δικό του όνομα θεωρείται πως έχει ικανότητα να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια αν έχει αυτή την ικανότητα σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο.

Άρθρο 67

1. Αν υπάρχουν ελλείψεις σχετικά με την ικανότητα των διαδίκων για δικαστική παράσταση με το δικό τους όνομα ή σχετικά με τη νόμιμη εκπροσώπησή τους και την άδεια ή εξουσιοδότηση που απαιτείται για τη διεξαγωγή της δίκης, εφόσον μπορούν να συμπληρωθούν, το δικαστήριο αναβάλλει την πρόοδο της δίκης και ορίζει προθεσμία για τη συμπλήρωση των ελλείψεων. Αν από την αναβολή απειλείται κίνδυνος για τα συμφέροντα του διαδίκου, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει σ' αυτόν ή στον αντιπρόσωπό του να συνεχίσει τη δίκη ή να ενεργήσει τις διαδικαστικές πράξεις που χρειάζονται για να αποφευχθεί ο κίνδυνος, δεν έχει όμως την εξουσία να εκδώσει οριστική απόφαση προτού συμπληρωθούν οι ελλείψεις ή προτού περάσει η προθεσμία που έταξε για το σκοπό αυτόν. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση των ελλείψεων.

2. Αν η συμπλήρωση των ελλείψεων είναι αδύνατη ή πέρασε άπρακτη η προθεσμία που ορίστηκε για το σκοπό αυτόν, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 68

Δικαστική προστασία έχει δικαίωμα να ζητήσει όποιος έχει άμεσο έννομο συμφέρον.

Άρθρο 69

1. Επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία και
- α) αν η παροχή που δεν εξαρτάται από αντιπαροχή συνδέεται με την επέλευση χρονικού σημείου, προτού επέλθει το χρονικό αυτό σημείο,
  - β) στην περίπτωση του άρθρου 378 του Αστικού Κώδικα
  - γ) αν ο ενάγων ζητεί να του παραδοθεί ένα πράγμα και, για την περίπτωση που δεν του παραδοθεί το ίδιο πράγμα, ζητεί το διαφέρον,
  - δ) αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης,
  - ε) αν το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος,
  - στ) σε κάθε άλλη περίπτωση, αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι ο οφειλέτης θα αποφύγει την έγκαιρη εκπλήρωση της παροχής.
2. Στην περίπτωση του εδαφ. α της προηγούμενης παραγράφου, ο εναγόμενος καταδικάζεται να καταβάλει τα χρήματα ή να παραδώσει το πράγμα μόλις επέλθει το χρονικό σημείο. Στην περίπτωση του εδαφ. γ καταδικάζεται να πληρώσει αποζημίωση, αν δεν βρεθεί το πράγμα στο στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση του εδαφ. ε καταδικάζεται στην παροχή, μόλις πληρωθεί η αίρεση ή επέλθει το γεγονός και αυτό διαπιστωθεί με τον τρόπο που ορίζει η απόφαση.

Άρθρο 70

Όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωριστεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης, μπορεί να εγείρει σχετική αγωγή.

Άρθρο 71

Δικαστική προστασία μπορεί να ζητήσει όποιος επιδιώκει τη σύσταση, τη μεταβολή ή την κατάργηση έννομης σχέσης στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 72

Οι δανειστές έχουν δικαίωμα να ζητήσουν δικαστική προστασία ασκώντας τα δικαιώματα του οφειλέτη τους, εφόσον εκείνος δεν τα ασκεί, εκτός αν συνδέονται στενά με το πρόσωπό του.

Άρθρο 73

Το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 62 έως 72.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ **Ομοδικία**

Άρθρο 74

Περισσότερα πρόσωπα μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν από κοινού, ως ομόδικοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζουν άλλες διατάξεις.

1) αν, σχετικά με το αντικείμενο της διαφοράς, έχουν κοινό δικαίωμα ή κοινή υποχρέωση ή αν τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις τους στηρίζονται στην ίδια πραγματική και νομική αιτία, ή

2) αν αντικείμενο της διαφοράς είναι ομοειδείς απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που στηρίζονται σε όμοια, κατά τα ουσιώδη στοιχεία της, ιστορική και νομική βάση και συγχρόνως το δικαστήριο έχει αρμοδιότητα για τον καθένα από τους εναγομένους.

Άρθρο 75

1. Κάθε ομόδικος, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ενεργεί στη δίκη ανεξάρτητα από τους άλλους. Οι πράξεις και οι παραλείψεις κάθε ομόδικου δεν βλάπτουν, ούτε ωφελούν τους άλλους. 2. Κάθε ομόδικος έχει δικαίωμα να επισπεύσει τη δίκη. Το δικαστήριο, αν κρίνει αναγκαία την ενιαία διεξαγωγή της δίκης, έχει το δικαίωμα να διατάξει το διάδικο που επισπεύδει τη διαδικασία να καλέσει και τους ομόδικους που δεν κάλεσε.

Άρθρο 76

1. Όταν η διαφορά επιδέχεται ενιαία μόνο ρύθμιση ή η ισχύς της απόφασης που θα εκδοθεί εκτείνεται σε όλους τους ομόδικους ή όταν οι ομόδικοι μόνο από κοινού μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν ή, εξαιτίας των περιστάσεων που συνοδεύουν την υπόθεση, δεν μπορούν να υπάρξουν αντίθετες αποφάσεις απέναντι στους ομόδικους, οι πράξεις του καθενός ωφελούν και βλάπτουν τους άλλους. Οι ομόδικοι που μετέχουν νόμιμα στη δίκη ή έχουν προσεπικληθεί, αν δεν παραστούν, θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται.

2. Η διάταξη της παρ. 1 δεν εφαρμόζεται στο συμβιβασμό, στην αναγνώριση, στην παραίτηση από τη δίκη και στη συμφωνία για διαιτησία.

3. Οι απόντες ομόδικοι καλούνται σε κάθε μεταγενέστερη διαδικαστική πράξη.

4. Η άσκηση των ένδικων μέσων από κάποιον από τους ομόδικους της παρ. 1 έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους.

Άρθρο 77

Στις περιπτώσεις του άρθρου 76, αν οι ομόδικοι προτείνουν αντιφατικούς ισχυρισμούς, το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την επιρροή τους στη διαδικασία και στην απόφαση, και μπορεί να καθορίσει τα αποτελέσματά τους χωριστά για κάθε ομόδικο.

Άρθρο 78

Αν λείπουν οι προϋποθέσεις της ομοδικίας, το δικαστήριο διατάζει το χωρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ **Συμμετοχή τρίτων στη δίκη**

Άρθρο 79

1. Αν τρίτος αντιποιείται ολόκληρο ή ένα μέρος από το αντικείμενο δίκης που εκκρεμεί ανάμεσα σε άλλους, έχει δικαίωμα να παρέμβει κυρίως σε κάθε στάση της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας διαδικασίας.

2. Όποιος παρεμβαίνει κατά την παράγραφο 1 δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει να τεθεί εκτός δίκης οποιοσδήποτε από τους αρχικούς διαδίκους, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά ή αν συμφωνούν σ' αυτό όλοι οι διάδικοι.

Άρθρο 80

Αν σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων, τρίτος έχει έννομο συμφέρον να νικήσει κάποιος διάδικος, έχει δικαίωμα, ως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση για να υποστηρίξει το διάδικο αυτόν.

Άρθρο 81

1. Η κύρια και η πρόσθετη παρέμβαση, ανεξάρτητα από το αν γίνεται εκούσια ή ύστερα από προσεπικήληση ή ανακοίνωση, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται σε όλους τους διαδίκους. Το δικόγραφο της παρέμβασης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που απαιτούνται για κάθε δικόγραφο,

α) αναγραφή των διαδίκων και της διαφοράς που εκκρεμεί,

β) προσδιορισμό του έννομου συμφέροντος που έχει ο παρεμβαίνων στην εκκρεμή δίκη, καθώς και του δικαιώματος με βάση το οποίο αντιποιείται το επίδικο,

γ) σε περίπτωση πρόσθετης παρέμβασης, καθορισμό του διαδίκου για την υποστήριξη του οποίου γίνεται η παρέμβαση.

2. Η άσκηση της κύριας παρέμβασης έχει τα αποτελέσματα που έχει και η άσκηση της αγωγής.

3. Ο παρεμβαίνων καλείται στις επόμενες διαδικαστικές πράξεις από το διάδικο που επισπεύδει τη δίκη. Σε περίπτωση πρόσθετης παρέμβασης έχει δικαίωμα να προτείνει την έλλειψη κλήτευσης και ο διάδικος για την υποστήριξη του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση.

Άρθρο 82

Όποιος προσθέτως παρεμβαίνει έχει δικαίωμα να ενεργήσει όλες τις διαδικαστικές πράξεις που επιτρέπονται στη δίκη, προς το συμφέρον εκείνου για την υποστήριξη του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση και έχει την υποχρέωση να δεχτεί τη δίκη στη θέση που βρίσκεται κατά το χρόνο της παρέμβασής του. Οι πράξεις που ενεργεί είναι ισχυρές, εφόσον δεν είναι αντίθετες προς τις πράξεις του διαδίκου, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση. Αποφάσεις και δικόγραφα που επιδίδονται στους κύριους διαδίκους πρέπει να επιδίδονται και σε εκείνον που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση.

Άρθρο 83

Αν η ισχύς της απόφασης στην κύρια δίκη εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις εκείνου που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση προς τον αντίδικό του, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 76 έως 78.

Άρθρο 84

Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση, στις σχέσεις του με το διάδικο για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, δεν έχει δικαίωμα να ισχυριστεί ότι το δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα τη διαφορά έτσι όπως του υποβλήθηκε. Έχει δικαίωμα να προτείνει ότι ο διάδικος, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, διεξήγαγε τη δίκη κατά τρόπο πλημμελή, αλλά μόνο όταν είτε εξαιτίας της στάσης, στην οποία βρισκόταν η δίκη, όταν άσκησε την παρέμβασή του, είτε από τις πράξεις του διαδίκου, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, εμποδίστηκε να προτείνει ισχυρισμούς ή όταν ο διάδικος, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, παρέλειψε από δόλο ή από βαριά αμέλεια να προτείνει ισχυρισμούς που ήταν άγνωστοι σε εκείνον που άσκησε την παρέμβαση.

Άρθρο 85

Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση έχει δικαίωμα, αν συμφωνούν και όλοι οι διάδικοι, να συμμετάσχει στη δίκη ως κύριος διάδικος, οπότε παίρνει τη θέση του διαδίκου για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση και εκείνος τίθεται εκτός δίκης. Η απόφαση που θα εκδοθεί δεν ισχύει εναντίον του αρχικού διαδίκου που με τη συναίνεση όλων των διαδίκων τέθηκε εκτός δίκης.

Άρθρο 86

Στις περιπτώσεις του άρθρου 76, αν μόνο ένας ή μερικοί από τους ομοδίκους ασκούν την αγωγή, ενώ οι άλλοι δεν θέλουν να συμπράξουν μαζί τους, οι πρώτοι έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν τους τελευταίους για τη συζήτηση της υπόθεσης. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εναγόμενος, αν μόνο ένας ή κάποιιοι από τους ομοδίκους άσκησαν εναντίον του την αγωγή ή αν ο ενάγων άσκησε την αγωγή μόνο εναντίον ενός ή μερικών από τους ομοδίκους.

Άρθρο 87

Όποιος ενάγεται με εμπράγματη αγωγή, αν κατέχει το επίδικο πράγμα ή αν ασκεί εμπράγματο δικαίωμα στο όνομα άλλου, έχει δικαίωμα να τον προσεπικαλέσει στη δίκη.

Άρθρο 88

Ο ενάγων, ο εναγόμενος και όποιος άσκησε κύρια παρέμβαση έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν στη δίκη εκείνους από τους οποίους έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν αποζημίωση σε περίπτωση ήττας.

Άρθρο 89

Η προσεπίκληση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή, το αργότερο έως την "συζήτηση" στο ακροατήριο, και κοινοποιείται στον προσεπικαλούμενο. Η άσκηση της προσεπίκλησης έχει τα αποτελέσματα που έχει και η άσκηση της αγωγής.

Σχόλια: - Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 90

Αν υπάρχει περίπτωση να προσεπικαλέσει ένας διάδικος κάποιον τρίτο και το δικαστήριο κρίνει αναγκαία την παρέμβασή του στη δίκη, έχει εξουσία να διατάξει και αυτεπαγγέλτως την προσεπίκλησή του, με απόφαση που ορίζει με την επιμέλεια ποιού διαδίκου θα γίνει η προσεπίκληση καθώς και το χρόνο, κατά τον οποίο πρέπει να γίνει. Η προσεπίκληση που διατάχθηκε επιτρέπεται να γίνει και με την επιμέλεια οποιουδήποτε άλλου διαδίκου.

Άρθρο 91

1. Όποιος έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ανακοινώσει τη δίκη σε τρίτους, ώσπου να εκδοθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο οριστική απόφαση για την ουσία της υπόθεσης.

2. Η ανακοίνωση γίνεται με δικόγραφο, που πρέπει να αναφέρει και την αιτία, για την οποία γίνεται η ανακοίνωση, καθώς και τη στάση στην οποία βρίσκεται η δίκη· η ανακοίνωση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται στον τρίτο.

3. Η ανακοίνωση δεν δίνει σε εκείνον που ανακοινώνει τη δίκη το δικαίωμα να ζητήσει αναβολή της δίκης ή παράταση των προθεσμιών της.

Άρθρο 92

Ο τρίτος, στον οποίο έγινε η ανακοίνωση, έχει δικαίωμα να συμμετάσχει στη δίκη, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την παρέμβαση. Αν εκείνος προς τον οποίο έγινε η ανακοίνωση δεν συμμετάσχει στη δίκη, και η ανακοίνωση έγινε πριν από την "συζήτηση" στο ακροατήριο, δεν έχει το δικαίωμα να ασκήσει τριτανakoπή εναντίον της απόφασης που θα εκδοθεί.

Σχόλια: - Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 93

Αν παρέμβει στη δίκη τρίτος, αντιποιοούμενος επιδική απαίτηση, με αντικείμενο που μπορεί να κατατεθεί, εφόσον ο εναγόμενος το καταθέσει δημόσια και παραιτηθεί από το δικαίωμα να το αναλάβει, το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του εναγομένου τον θέτει εκτός δίκης.

Άρθρο 93 Α

Παραλείπεται ως μη ισχύον.

Σχόλια: Καταργήθηκε από την παρ. 3 άρθρου 3 Ν. 2207/1994 (ΦΕΚ Α 65), όπως το άρθρο αυτό είχε προστεθεί από την παρ. 3 άρθρου 8 Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ **Πληρεξουσιότητα**

Άρθρο 94

1. Στα πολιτικά δικαστήρια οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο.
2. Επιτρέπεται η δικαστική παράσταση διαδίκου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο
  - α) στο ειρηνοδικείο,
  - β) στα ασφαλιστικά μέτρα,
  - γ) για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.
3. Στις περιπτώσεις της παρ. 2 ο δικαστής έχει δικαίωμα, εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, να υποχρεώσει το διάδικο να προσλάβει δικηγόρο.

Άρθρο 95

Αν στην ίδια δίκη εκπροσωπούν το διάδικο περισσότεροι πληρεξούσιοι δικηγόροι, έχουν δικαίωμα να ενεργούν είτε από κοινού είτε ο καθένας χωριστά.

Αντίθετος όρος του πληρεξουσίου εγγράφου δεν ισχύει απέναντι στον αντίδικο, εκτός αν το πληροψηρήθηκε με κοινοποίηση.

Άρθρο 96

1. Η πληρεξουσιότητα δίνεται είτε με συμβολαιογραφική πράξη είτε με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση, μπορεί να αφορά ορισμένες ή όλες τις δίκες εκείνου που την παρέχει και πρέπει να αναγράφει τα ονόματα των πληρεξουσίων.

2. Η πληρεξουσιότητα μιας αρχής μπορεί να δοθεί σε δικηγόρο και με έγγραφό της που περιέχει τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του ειρηνοδικείου η πληρεξουσιότητα δίνεται και με ιδιωτικό έγγραφο που περιέχει τα στοιχεία της παραγράφου 1' η υπογραφή εκείνου που παρέχει την πληρεξουσιότητα ββαιώνεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας ή τον αστυνόμο.

Άρθρο 97

1. Η πληρεξουσιότητα παρέχει στον πληρεξούσιο το δικαίωμα να παριστά στο δικαστήριο εκείνον που έδωσε την πληρεξουσιότητα, να ενεργεί όλες τις κύριες ή παρεπόμενες πράξεις που αφορούν τη διεξαγωγή της δίκης, στις οποίες περιλαμβάνεται η άσκηση αγωγών, ανταγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ένδικων μέσων, να λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα και να επιδιώκει την εκτέλεση καθώς και να παρίσταται στις αντίστοιχες δίκες που δημιουργούνται από τις πράξεις αυτές.

2. Περιορισμός της πληρεξουσιότητας ισχύει μόνο αν δηλώθηκε ρητά, όταν χορηγήθηκε.

3. Η πληρεξουσιότητα για όλες τις δίκες παύει να ισχύει μετά πέντε χρόνια από τη χορήγησή της.

Άρθρο 98

Η πληρεξουσιότητα που δίνεται κατά το άρθρο 96 δεν περιλαμβάνει, εκτός αν το αναφέρει ειδικά, α) το δικαίωμα να ασκηθεί αγωγή κακοδικίας, καθώς και να διεξαχθεί δίκη που αφορά γαμικές διαφορές ή σχέσεις των τέκνων με τους γονείς τους,

β) το δικαίωμα να συμφωνηθεί συμβιβασμός και διαιτησία, να γίνει αναγνώριση, παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής ή των ένδικων μέσων, καθώς και την προσβολή εγγράφου ως πλαστού.

Άρθρο 99

Ο διάδικος, όταν εμφανίζεται μαζί με πληρεξούσιο, έχει δικαίωμα να ανακαλεί αμέσως τις ομολογίες εκείνου.

Άρθρο 100

Η πληρεξουσιότητα παύει

- 1) όταν πεθάνει ο πληρεξούσιος ή μεταβληθεί η ικανότητά του για δικαστική παράσταση,
- 2) όταν περατωθεί η δίκη ή η πράξη, για την οποία είχε δοθεί η πληρεξουσιότητα,
- 3) όταν ο πληρεξούσιος δικηγόρος παραιτηθεί ή παυθεί περισσότερο από τρεις μήνες ή εκπέσει από το λειτούργημά του,
- 4) όταν ανακληθεί η πληρεξουσιότητα,
- 5) όταν ο πληρεξούσιος παραιτηθεί από την πληρεξουσιότητα.

Άρθρο 101

Σε περίπτωση θανάτου εκείνου που έδωσε την πληρεξουσιότητα ή μεταβολής της ικανότητας για δικαστική παράσταση του ίδιου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του, η πληρεξουσιότητα εξακολουθεί και παύει μόνο όταν διακοπεί η δίκη για έναν από τους λόγους αυτούς.

Άρθρο 102

1. Η παύση της πληρεξουσιότητας για τη διεξαγωγή δίκης ή την ενέργεια ορισμένων διαδικαστικών πράξεων, που προκλήθηκε με την ανάκλησή της ή με την παραίτηση του πληρεξουσίου, ισχύει απέναντι στον αντίδικο μόνο από τότε που του κοινοποιείται η ανάκληση ή η παραίτηση ή από τη δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά' όπου ο νόμος απαιτεί να διοριστεί άλλος πληρεξούσιος δικηγόρος, η παύση ισχύει από τότε που θα γνωστοποιηθεί στον αντίδικο και ο διορισμός του νέου πληρεξουσίου.

2. Η παύση που επέρχεται με ανάκληση της πληρεξουσιότητας πρέπει να κοινοποιηθεί και στον ανακαλούμενο πληρεξούσιο, καθώς και στο συμβολαιογράφο που είχε συντάξει το πληρεξούσιο έγγραφο ο οποίος είναι υποχρεωμένος να σημειώσει την ανάκληση στο πρωτότυπο του πληρεξουσίου εγγράφου.

Άρθρο 103

Επί ένα μήνα μετά την παύση της πληρεξουσιότητας που προκλήθηκε με παραίτηση του πληρεξουσίου, αν δεν ανέλαβε τη διεξαγωγή της δίκης αντικαταστάτης, ο πληρεξούσιος που παραιτήθηκε έχει δικαίωμα και υποχρέωση να ενεργεί στη δίκη μόνο τις πράξεις που είναι αναγκαίες για να προστατευθούν τα συμφέροντα εκείνου που έδωσε την πληρεξουσιότητα και να αποτραπούν επιβλαβείς συνέπειες εξαιτίας της παραίτησης.

Άρθρο 104

Για τις προπαρασκευαστικές πράξεις και τις κλήσεις έως την "συζήτηση" στο ακροατήριο θεωρείται ότι υπάρχει πληρεξουσιότητα ενώ για τη συζήτηση στο ακροατήριο απαιτείται ρητή πληρεξουσιότητα, και αν δεν υπάρχει κηρύσσονται άκυρες όλες οι πράξεις, ακόμη και εκείνες που είχαν γίνει προηγουμένως. Το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, την έλλειψη πληρεξουσιότητας, καθώς και την υπέρβασή της.

Σχόλια: - Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 105

1. Αν αυτός που παρίσταται ως πληρεξούσιος δεν αποδεικνύει την ύπαρξη πληρεξουσιότητας, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει σύντομη προθεσμία για τη συμπλήρωση της έλλειψης και να επιτρέψει σε εκείνον που δεν αποδεικνύει την πληρεξουσιότητά του να συμμετάσχει στη δίκη προσωρινά. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση της έλλειψης.

2. Η οριστική απόφαση δεν επιτρέπεται να εκδοθεί προτού να συμπληρωθεί η έλλειψη ή πριν παρέλθει η προθεσμία που ορίστηκε.

3. Αν δεν συμπληρώθηκε η έλλειψη μέσα στην προθεσμία που ορίστηκε, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης και καταδικάζει εκείνον που παραστάθηκε χωρίς πληρεξουσιότητα να πληρώσει τα έξοδα που προκλήθηκαν από την παράστασή του αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ **Θεμελιώδεις δικονομικές αρχές**

Άρθρο 106

Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι και τις αιτήσεις που υποβάλλουν, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 107

Το δικαστήριο διατάζει και αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή απόδειξης με οποιαδήποτε κατάλληλα αποδεικτικά μέσα που επιτρέπει ο νόμος, και αν δεν τα επικαλέστηκαν οι διάδικοι.

Άρθρο 108

Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 109

1. Δεν επιτρέπεται να αφαιρεθεί από κανέναν, χωρίς τη θέλησή του, ο δικαστής που ορίζει ο νόμος γι' αυτόν.

2. Το αρμόδιο δικαστήριο δεν μπορεί να μεταβιβάσει τη δικαιοδοσία του, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Μόνον ειδικές διαδικαστικές πράξεις μπορούν να ανατεθούν και σε άλλα δικαστήρια ή δικαστές, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 110

1. Οι διάδικοι έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις και είναι ίσοι ενώπιον του δικαστηρίου.

2. Οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε όλες τις συζητήσεις της υπόθεσης, ακόμη και όταν γίνονται κεκλεισμένων των θυρών και πρέπει για το σκοπό αυτό να καλούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.

3. Οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να εμφανίζονται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο, όταν τους καλεί για το σκοπό αυτό.

Άρθρο 111

1. Η διαδικασία στο ακροατήριο στηρίζεται στην έγγραφη προδικασία.

2. Καμιά κύρια ή παρεμπύπτουσα αίτηση για δικαστική προστασία δεν μπορεί να εισαχθεί στο δικαστήριο χωρίς να τηρηθεί προδικασία, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Η αίτηση που έχει εισαχθεί χωρίς προδικασία απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 112

Η προδικασία και η διαδικασία έξω από το ακροατήριο δεν είναι δημόσιες, επιτρέπεται όμως να προσέρχονται σε αυτές οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοί τους.

Άρθρο 113

1. Οι συνεδριάσεις όλων των πολιτικών δικαστηρίων γίνονται δημόσια. Η διάσκεψη για την έκδοση της απόφασης γίνεται μυστικά.

2. Όποιος διευθύνει τη διαδικασία ορίζει κατά την κρίση του τον αριθμό των προσώπων που μπορούν να μείνουν στην αίθουσα των συνεδριάσεων και έχει την εξουσία να διατάξει τον αποκλεισμό των ανηλίκων, εκείνων που σπλοφορούν, καθώς και εκείνων που εμφανίζονται με τρόπο ανάρμοστο και αντίθετο προς την τάξη και την ευπρέπεια της συνεδρίαση

1. Αν η διεξαγωγή της συζήτησης θα μπορούσε να είναι επιβλαβής για τα χρηστά ήθη ή τη δημόσια τάξη, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή ολόκληρης της συζήτησης ή ενός μέρους της κεκλεισμένων των θυρών· οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι, οι πληρεξούσιοι και οι τεχνικοί σύμβουλοί τους έχουν δικαίωμα να παρίστανται. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να παραμείνουν στο ακροατήριο τα πρόσωπα που έχουν εντολή να τηρούν την τάξη, οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες καθώς και να επιτρέψει, ύστερα από αίτηση διαδίκου, να παραμείνουν στο ακροατήριο έως τρία πρόσωπα της εκλογής του.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 δεν επιτρέπεται να εκδοθεί χωρίς προηγούμενη ακρόαση των διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους και του εισαγγελέα, αν αυτός παρίσταται. Η συζήτηση γίνεται δημόσια, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να γίνει και αυτή κεκλεισμένων των θυρών.

3. Η απόφαση που διατάζει να γίνει η συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών καθώς και η απόφαση για την υπόθεση δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση.

4. Ο εισαγγελέας που ήταν παρών καθώς και οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν αμέσως και αυτοτελώς τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης εναντίον της απόφασης που διέταξε να γίνει η συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών· τα ένδικα αυτά μέσα δεν αναστέλλουν τη συζήτηση της υπόθεσης.

Άρθρο 115

1. Η διαδικασία πριν από τη δημόσια συνεδρίαση και έξω από το ακροατήριο είναι πάντοτε έγγραφη.

2. Στον πρώτο βαθμό, καθώς και στις υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας, η προφορική συζήτηση είναι υποχρεωτική, *).

3. Οι διάδικοι ενώπιον του ειρηνοδίκου έχουν δικαίωμα, ενώ ενώπιον των άλλων δικαστηρίων έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν προτάσεις.

4. Σε δύσκολες υποθέσεις ο ειρηνοδίκης μπορεί να υποχρεώσει τους διαδίκους να καταθέσουν προτάσεις. Στην περίπτωση του άρθρου 242 παρ. 2 η υποβολή προτάσεων είναι υποχρεωτική.

Σχόλια: - Η παρ. 2 του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 2207/1994 ΦΕΚ Α 65. * Με το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 2915/2001 διεγράφη η φράση της παρ. 2 (εκτός από την περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 226). Η διαγραφή αυτή αρχίζει να ισχύει από 1.1.2002 σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 2943/2001 ΦΕΚ Α 203/12.9.2001

Άρθρο 116

Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοί τους οφείλουν να τηρούν τους κανόνες των χρηστών ηθών και της καλής πίστης, να αποφεύγουν ενέργειες που φανερά οδηγούν στην παρέλκυση της δίκης, να εκθέτουν τα πραγματικά γεγονότα που αναφέρονται στην υπόθεση, έτσι ακριβώς όπως τα γνωρίζουν με πληρότητα και σύμφωνα με την αλήθεια, αποφεύγοντας διαφορούμενες και ασαφείς εκφράσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Εκθέσεις

Άρθρο 117

Ουσιώδη προαπαιτούμενα για κάθε έκθεση είναι:

1) να συντάσσεται όταν γίνεται η πράξη με την παρουσία όσων συμπράττουν,
2) να αναφέρει τον τόπο και το χρόνο που γίνεται η πράξη, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία κάθε προσώπου που είναι παρόν,

3) να διαβάζεται στους παρόντες διαδίκους και στα άλλα πρόσωπα που συμπράττουν και να επιβεβαιώνεται από αυτούς,

4) να υπογράφεται από το δικαστή ή δικαστικό υπάλληλο που τη συνέταξε, από το γραμματέα που συνέπραξε, από τους παρόντες διαδίκους και τα άλλα πρόσωπα που συνέπραξαν ή να αναφέρεται η άρνηση ή η αδυναμία τους να υπογράψουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Δικόγραφα

Άρθρο 118

Τα δικόγραφα που επιδίδονται από ένα διάδικο σε άλλον ή υποβάλλονται στο δικαστήριο πρέπει να αναφέρουν:

1) το δικαστήριο ή το δικαστή, ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη ή η διαδικαστική πράξη,
2) το είδος του δικογράφου,
3) το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία όλων των διαδίκων και των νόμιμων αντιπροσώπων τους και αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, την επωνυμία και την έδρα τους,
4) το αντικείμενο του δικογράφου, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύννοπτο και

5) τη χρονολογία και την υπογραφή του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου ή του δικαστικού πληρεξουσίου του και, όταν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο, την υπογραφή του δικηγόρου.

Άρθρο 119

1. Τα δικόγραφα της αγωγής, της ανακοπής ερημοδικίας, της έφεσης, της αναίρεσης, της αναψηλάφησης, της τριτανακοπής, της ανακοπής εναντίον εξώδικων και δικαστικών πράξεων, της κύριας και πρόσθετης παρέμβασης, της ανακοίνωσης και της προσεπίκλησης πρέπει να περιέχουν, εκτός από τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 118, και ακριβή καθορισμό της διεύθυνσης, και ιδίως οδό και αριθμό της κατοικίας ή του γραφείου ή του καταστήματος του διαδίκου που ενεργεί τη διαδικαστική πράξη, του νόμιμου αντιπροσώπου του και του δικαστικού πληρεξουσίου του.

2. Η διάταξη της παραγράφου 1 εφαρμόζεται και στο δικόγραφο της δήλωσης για την εκούσια επανάληψη της δίκης, καθώς και στις προτάσεις που υποβάλλονται για πρώτη φορά σε κάθε δικαστήριο, εφόσον ο διάδικος δεν είχε κοινοποιήσει δικόγραφο από εκείνα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε μεταβολή της διεύθυνσης πρέπει να γνωστοποιείται με τα δικόγραφα που κοινοποιεί ο ένας διάδικος στον άλλο ή με τις προτάσεις ή με χωριστό δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση, επισυνάπτεται στη δικογραφία και κοινοποιείται στον αντίδικο.

Άρθρο 120

Η επίδοση εγγράφου που αφορά την εκκρεμή δίκη, καθώς και η επίδοση της οριστικής απόφασης, που γίνεται στη διεύθυνση της κατοικίας ή του γραφείου ή του καταστήματος, η οποία είχε αναφερθεί σύμφωνα με το άρθρο 119, είναι έγκυρη, ακόμη και αν ο αποδέκτης της επίδοσης δεν είχε ή δεν έχει πια εκεί την κατοικία ή το γραφείο ή το κατάστημά του.

Άρθρο 121

Αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 119, επιτρέπεται να γίνουν όλες οι επιδόσεις στον αντίκλητο, ακόμη και εκείνες που πρέπει να γίνουν στον ίδιο το διάδικο. Αν δεν υπάρχει αντίκλητος ή υπάρχει αλλά είναι άγνωστη η διεύθυνσή του, καθώς και του διαδίκου, οι επιδόσεις αυτές μπορεί να γίνουν στη γραμματεία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη. Για την κρίση αν είναι άγνωστη η διεύθυνση του διαδίκου ή του αντικλήτου, όταν υπάρχει, αρκεί και απλή πιθανολόγηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Επίδοσεις

Άρθρο 122

1. Η επίδοση κάθε εγγράφου γίνεται με δικαστικό επιμελητή διορισμένο στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία ή τη διαμονή του, όταν γίνεται η επίδοση, εκείνος προς τον οποίο αυτή απευθύνεται.

2. Οι επιδόσεις που γίνονται με την επιμέλεια του δικαστηρίου μπορούν να γίνουν και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της αστυνομίας, της χωροφυλακής, της αγροφυλακής ή της δασοφυλακής, ή από το γραμματέα του δήμου ή της κοινότητας.

3. Αν δεν υπάρχει δικαστικός επιμελητής στον τόπο της επίδοσης ή αν κατά την κρίση του εισαγγελέα πρωτοδικών ή του ειρηνοδίκη της περιφέρειας όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι δύσκολη η μετάβαση του δικαστικού επιμελητή στον τόπο αυτόν, η επίδοση μπορεί να γίνει και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της αστυνομίας, της χωροφυλακής, της αγροφυλακής ή της δασοφυλακής, ή από το γραμματέα του δήμου ή της κοινότητας, που ορίζεται από τον προαναφερόμενο εισαγγελέα ή ειρηνοδίκη.

4. Με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης μπορεί να καθιερωθεί και η επίδοση με το ταχυδρομείο ή με τηλεγράφημα ή τηλέφωνο, όλων ή μερικών από τα προαναφερόμενα έγγραφα και παράλληλα να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται και θα αποδεικνύεται η επίδοση.

Άρθρο 123

1. Η επίδοση γίνεται με την επιμέλεια του διαδίκου ύστερα από παραγγελία που δίνεται είτε από τον ίδιο ή τον πληρεξούσιό του, είτε, με αίτησή τους, από τον αρμόδιο δικαστή, και προκειμένου για πολυμελή δικαστήρια από τον πρόεδρό τους.

2. Η παραγγελία για επίδοση δίνεται εγγράφως κάτω από το έγγραφο που επιδίδεται.

Άρθρο 124

1. Η επίδοση επιτρέπεται οπουδήποτε βρεθεί το πρόσωπο προς το οποίο πρόκειται να γίνει.

2. Αν το πρόσωπο έχει στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση κατοικία, κατάστημα, γραφείο ή εργαστήριο, είτε μόνο του είτε με άλλον ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος, εργάτης ή υπηρέτης, η επίδοση σε άλλο μέρος δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεσή του.

3. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει σε εκκλησία, την ώρα που γίνεται ιεροτελεστία ή άλλη θρησκευτική τελετή ή προσευχή, ούτε σε αίθουσα δικαστηρίου όταν αυτό συνεδριάζει.

Άρθρο 125

1. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει νύχτα ή Κυριακή ή άλλη εορτή που ορίζεται από το νόμο ως αργία, χωρίς να συναινεί ο παραλήπτης ή χωρίς άδεια του αρμόδιου δικαστή στον οποίο εκκρεμεί η υπόθεση και, αν πρόκειται για πολυμελή δικαστήρια, του προέδρου τους. Αν δεν εκκρεμεί δίκη, η άδεια δίνεται από τον ειρηνοδίκη, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να γίνει η επίδοση.

2. Η νύχτα θεωρείται ότι διαρκεί από τις 7 το βράδυ ως τις 7 το πρωί.

3. Η άδεια που δίνεται στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 πρέπει να σημειώνεται στο έγγραφο που επιδίδεται και στην έκθεση της επίδοσης.

Άρθρο 126

1. Η επίδοση γίνεται

- α) προσωπικά σε εκείνον, στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο,
- β) για πρόσωπα που δεν έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης, στο νόμιμο αντιπρόσωπό τους,
- γ) (παραλείπεται ως μη ισχύουσα),
- δ) για νομικά πρόσωπα ή άλλες ενώσεις προσώπων, στον εκπρόσωπό τους, σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό,
- ε) για το δημόσιο, σε εκείνους που το εκπροσωπούν σύμφωνα με το νόμο.

2. Αν υπάρχουν περισσότεροι νόμιμοι αντιπρόσωποι, αρκεί η επίδοση σε έναν από αυτούς.

Σχόλια: Η περ. γ της παρ. 1 διαγράφηκε με το άρθ. 33 του ν. 2447/1996.

Άρθρο 127

1. Η επίδοση συνίσταται στην παράδοση του εγγράφου στα χέρια του προσώπου προς το οποίο γίνεται.

2. Αν η επίδοση γίνεται στο νόμιμο αντιπρόσωπο περισσότερων ανίκανων προσώπων ή στον αντίκλητο περισσοτέρων, αρκεί να του παραδοθεί ένα μόνο αντίγραφο ή πρωτότυπο του εγγράφου που πρέπει να επιδοθεί.

Άρθρο 128

1. Αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του, το έγγραφο παραδίδεται σε έναν από τους συγγενείς ή υπηρέτες που συνοικούν μαζί του· αν απουσιάζουν ή δεν υπάρχουν και αυτοί, η παράδοση γίνεται σε έναν από τους άλλους συνοίκους που έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του ενδιαφερομένου.

2. Κατοικία, με την έννοια της παραγράφου 1, είναι το σπίτι ή το διαμέρισμα που είναι προορισμένο για διημέρευση ή διανυκτέρευση του παραλήπτη, ακόμη και αν για πολύ μικρό χρονικό διάστημα δεν χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτόν.

3. Σύνοικοι θεωρούνται εκείνοι που διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα, οι θυρωροί πολυκατοικιών και τα μέλη της οικογένειάς τους που συνοικούν μαζί τους, οι διευθυντές ξενοδοχείων και οικοτροφείων, καθώς και το υπηρετικό και υπαλληλικό προσωπικό τους, όχι όμως οι ένοικοι άλλου διαμερίσματος ή δωματίου της ίδιας κατοικίας.

4. Αν κανείς από όσους αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στην κατοικία,

α) το έγγραφο πρέπει να κολληθεί στην πόρτα της κατοικίας μπροστά σε ένα μάρτυρα,

β) το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα μετά τη θυροκόλληση, αντίγραφο του εγγράφου, που συντάσσεται ατελώς πρέπει να παραδοθεί στα χέρια του προϊστάμενου του αστυνομικού τμήματος ή σταθμού της περιφέρειας της κατοικίας και αν λείπει ο προϊστάμενος, στον αξιωματικό ή υπαξιωματικό υπηρεσίας ή στο σκοπό του αστυνομικού καταστήματος, και αν δεν υπάρχει αστυνομικό τμήμα ή σταθμός στην περιφέρεια της κοινότητας, όπου είναι η κατοικία, στον πρόεδρο της κοινότητας και αν απουσιάζει κι αυτός, στο γραμματέα· σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η παράδοση βεβαιώνεται με απόδειξη που συντάσσεται ατελώς κάτω από την έκθεση της επίδοσης που αναφέρεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1. Η απόδειξη αυτή πρέπει να αναφέρει την ημερομηνία που έγινε η παράδοση, και το ονοματεπώνυμο καθώς και την ιδιότητα εκείνου που παρέλαβε το αντίγραφο, ο οποίος υπογράφει την απόδειξη και τη σφραγίζει με την υπηρεσιακή σφραγίδα· το αντίγραφο που παραδόθηκε φυλάγεται σε ιδιαίτερο φάκελλο στο υπηρεσιακό γραφείο, όπου υπηρετεί εκείνος που το παρέλαβε,

γ) το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα, εκείνος που ενήργησε την επίδοση του εγγράφου πρέπει να ταχυδρομήσει σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται η επίδοση έγγραφη ειδοποίηση στην οποία πρέπει να αναφέρεται το είδος του εγγράφου που επιδόθηκε, η διεύθυνση της κατοικίας, όπου έγινε η θυροκόλλησή του, η ημερομηνία της θυροκόλλησης, η αρχή στην οποία παραδόθηκε το αντίγραφο, καθώς και η ημερομηνία της παράδοσης· η ειδοποίηση ταχυδρομείται με έξοδα εκείνου που ζητεί να γίνει η επίδοση. Το γεγονός ότι ταχυδρομήθηκε η ειδοποίηση βεβαιώνεται με απόδειξη, την οποία συντάσσει και υπογράφει ατελώς, κάτω από την επιδοτήρια έκθεση του άρθρου 140 παράγραφος 1, εκείνος που ενεργεί την επίδοση· η βεβαίωση πρέπει να αναφέρει το ταχυδρομικό γραφείο με το οποίο έστειλε την ειδοποίηση, και τον υπάλληλο που την παρέλαβε, ο οποίος προσυπογράφει τη βεβαίωση. Ύστερα από προφορική αίτηση του παραλήπτη η αρχή στην οποία είχε παραδοθεί το αντίγραφο, σύμφωνα με το εδάφιο β, του το παραδίδει, με έγγραφη απόδειξη που συντάσσεται ατελώς.

Άρθρο 129

1. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν βρίσκεται στο κατάστημα, το γραφείο ή το εργαστήριο, που προβλέπει το άρθρο 124 παράγραφος 2, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια του διευθυντή του καταστήματος, του γραφείου ή του εργαστηρίου ή σε έναν από τους συνεταίρους, συνεργάτες, υπαλλήλους, ή υπηρέτες, εφόσον έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του παραλήπτη της επίδοσης.

2. Αν κανένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στο κατάστημα, στο γραφείο ή στο εργαστήριο, εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4.

Άρθρο 130

1. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης ή τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 128 και 129 αρνηθούν να παραλάβουν το έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση της επίδοσης ή αν δεν μπορούν να την υπογράψουν, το όργανο της επίδοσης επικολλά το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, του γραφείου, του καταστήματος ή του εργαστηρίου, μπροστά σε ένα μάρτυρα.

2. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν έχει κατοικία, γραφείο, κατάστημα ή εργαστήριο και είτε αρνείται να παραλάβει το έγγραφο, είτε δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει την έκθεση της επίδοσης και η άρνηση του παραλήπτη ή η αδυναμία του βεβαιώνεται και από ένα μάρτυρα που προσλαμβάνεται από το όργανο της επίδοσης για το σκοπό αυτόν, η έκθεση παραδίδεται στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4 εδάφ. β.

Άρθρο 131

Αν ο παραλήπτης της επίδοσης νοσηλεύεται σε νοσοκομείο ή κρατείται σε φυλακή και δεν είναι δυνατή η επικοινωνία μαζί του σύμφωνα με βεβαίωση της διεύθυνσης του νοσοκομείου ή της φυλακής, που σημειώνεται στην έκθεση της επίδοσης, η επίδοση μπορεί να γίνει στο διευθυντή του νοσοκομείου ή της φυλακής, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να παραδώσει το έγγραφο στα χέρια εκείνου προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.

Άρθρο 132

1. Αν εκείνος προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που βρίσκεται σε ελληνικό λιμάνι, αν απουσιάζει ή αρνείται να παραλάβει το έγγραφο ή αρνείται ή δεν μπορεί να υπογράψει την έκθεση, η επίδοση γίνεται στον πλοίαρχο του πλοίου ή στον αναπληρωτή του και αν απουσιάζουν ή αρνούνται και αυτοί να το παραλάβουν, η επίδοση γίνεται στο λιμενάρχη, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει εκείνον προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.

2. Αν εκείνος προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που δεν βρίσκεται σε ελληνικό λιμάνι, η επίδοση γίνεται στην κατοικία του, σύμφωνα με το άρθρο 128 και αν δεν έχει κατοικία, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την επίδοση σε πρόσωπα άγνωστης διαμονής. Σε κάθε περίπτωση η επίδοση γίνεται και στα γραφεία του πλοιοκτήτη στην Ελλάδα ή, διαφορετικά, στα γραφεία του πράκτορα του πλοίου σε ελληνικό λιμάνι, εφόσον υπάρχουν.

Άρθρο 133

1. Για πρόσωπα που ανήκουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες και βρίσκονται σε ενεργή υπηρεσία, αν δεν είναι δυνατή η επίδοση στους ίδιους ή στους συγγενείς ή υπηρέτες, που συνοικούν μαζί τους, γίνεται, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του ίδιου άρθρου 128 καθώς και α) για εκείνους που υπηρετούν γενικά στις ένοπλες δυνάμεις της ξηράς, στο διοικητή της μονάδας ή του καταστήματος ή της υπηρεσίας, όπου ανήκει ο παραλήπτης της επίδοσης. Αν είναι άγνωστη η μονάδα, το κατάστημα ή η υπηρεσία, η επίδοση γίνεται στον αρχηγό του αντίστοιχου κλάδου, β) για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και ναύτες του πολεμικού ναυτικού, στον αρχηγό του γενικού επιτελείου ναυτικού, γ) για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και σμηνίτες της πολεμικής αεροπορίας, στον αρχηγό του γενικού επιτελείου αεροπορίας, δ) για αξιωματικούς και υπαξιωματικούς της αστυνομίας πόλεων, της χωροφυλακής και του λιμενικού σώματος καθώς και για αστυφύλακες, χωροφύλακες και λιμενοφύλακες, στον προϊστάμενο της υπηρεσίας τους, ε) για εκείνους που ανήκουν στο προσωπικό, των φάρων, των φανών και των σηματοφόρων, στο λιμενάρχη της περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους.

2. Οι αναφερόμενοι στην παράγραφο 1 α έως ε, όταν λάβουν το έγγραφο, είναι υποχρεωμένοι να το στείλουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση σε εκείνον στον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση με το πιο γρήγορο και πιο ασφαλές μέσο.

Άρθρο 134

1. Αν το πρόσωπο στο οποίο γίνεται η επίδοση διαμένει ή έχει την έδρα του στο εξωτερικό, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή σ' αυτό που εξέδωσε την επιδιώκόμενη απόφαση και για δίκες στο ειρηνοδικείο, στον εισαγγελέα του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το ειρηνοδικείο. Για έγγραφα που αφορούν την εκτέλεση, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η εκτέλεση, και για εξώδικες πράξεις, στον εισαγγελέα της τελευταίας στο εσωτερικό κατοικίας ή γνωστής διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης και αν δεν υπάρχει κατοικία ή γνωστή διαμονή στο εσωτερικό, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών της πρωτεύουσας.

2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 η παραγγελία για επίδοση πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και τη διεύθυνση του παραλήπτη της επίδοσης.

3. Ο εισαγγελέας, όταν παραλάβει το έγγραφο, οφείλει να το αποστείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον Υπουργό των Εξωτερικών ο οποίος έχει την υποχρέωση να το διαβιβάσει σε εκείνον προς τον οποίον γίνεται η επίδοση.

Σχόλια: -Με το ν. 1334/1983 με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση της Χάγης της 15.11.1965, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 18η. 9.1983 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την επίδοση και κοινοποίηση στο εξωτερικό δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. -Ο Κανονισμός του Συμβουλίου Ε.Ε. με αριθμό 1348/2000 της 29/5/2005 (L160/30.6.2000) με ισχύ 31.5.2001 "περί εκδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις" και ο οποίος καθόρισε ίδιο τρόπο επίδοσης για τα κράτη μέλη της Ε.Ε. στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις οσάκις μια δικαστική ή εξώδικη πράξη πρέπει να διαβιβασθεί σε ένα κράτος μέλος, προκειμένου να επιδοθεί ή να κοινοποιηθεί και μόνο στις περιπτώσεις που η διεύθυνση του παραλήπτη είναι γνωστή (βλ. σχετική εγκύκλιο Υπουργού Δικαιοσύνης 82598/2001). *** Από την έναρξη ισχύος του πιο πάνω αναφερόμενου Κανονισμού έπαυσε η ισχύς της Σύμβασης της Χάγης, για τις επιδόσεις σε κράτη μέλη της Ε.Ε. (εκτός Δανίας) για τους παραλήπτες γνωστής διαμονής.

Άρθρο 135

1. Αν είναι άγνωστος ο τόπος ή η ακριβής διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 134 και συγχρόνως δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες, από τις οποίες η μία πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα και η άλλη στην έδρα του δικαστηρίου, διαφορετικά και η άλλη πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα, ύστερα από υπόδειξη του εισαγγελέα στον οποίο γίνεται η επίδοση, περίληψη του δικογράφου που κοινοποιήθηκε· η περίληψη συντάσσεται και υπογράφεται από εκείνον που ενεργεί την επίδοση και πρέπει να αναφέρει το ονοματεπώνυμο των διαδίκων, το είδος του δικογράφου που επιδόθηκε, το αίτημά του και, προκειμένου για απόφαση, το διατακτικό, το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή τον υπάλληλο που ενεργεί την εκτέλεση και, αν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση καλείται να εμφανιστεί ή να ενεργήσει ορισμένη πράξη, πρέπει να αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος εμφάνισης, καθώς και το είδος της πράξης.

2. Όποιος επισπεύδει την επίδοση σε πρόσωπο άγνωστης διαμονής μπορεί να δημοσιεύσει σε εφημερίδες προσκλήσεις προς καθέναν που γνωρίζει τον τόπο και τη συγκεκριμένη διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, να ανακοινώσει ενυπογράφως τα στοιχεία αυτά, με αναφορά της συγκεκριμένης διεύθυνσής του, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών ή του πρωτοδικείου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του· ως προς τις εφημερίδες εφαρμόζεται ανάλογα η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού· ο προσδιορισμός τους γίνεται από τον εισαγγελέα που είναι αρμόδιος σύμφωνα με το άρθρο 134 παράγραφος 1, ύστερα από αίτηση εκείνου που επισπεύδει την επίδοση. Οι δημοσιεύσεις γίνονται σε εμφανές μέρος των εφημερίδων και μάλιστα σε δύο φύλλα που απέχουν μεταξύ τους οκτώ ημέρες. Στις προσκλήσεις που δημοσιεύονται με τον τρόπο αυτόν δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται ο λόγος, για τον οποίο ζητούνται τα στοιχεία. Αν, ύστερα από οκτώ ημέρες, μετά την τελευταία δημοσίευση, δεν φτάσει ανακοίνωση σε καμιά από τις γραμματείες αυτές, ισχύει το τεκμήριο ότι ο τόπος ή η συγκεκριμένη διεύθυνση διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης είναι άγνωστα και η ανταπόδειξη αποκλείεται.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις που το Υπουργείο Εξωτερικών βεβαιώσει ότι δεν είναι δυνατή η αποστολή του εγγράφου σε πρόσωπο που διαμένει ή εδρεύει στο εξωτερικό.

Άρθρο 136

1. Η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε, προκειμένου για τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 131 ως 134, μόλις παραδοθεί το έγγραφο στις αρχές ή τα πρόσωπα που ορίζονται εκεί, ανεξάρτητα από το χρόνο της αποστολής και παραλαβής του, και για τα πρόσωπα άγνωστης διαμονής η επίδοση θεωρείται ότι ολοκληρώθηκε από τη δημοσίευση της περίληψης σύμφωνα με το άρθρο 135 παράγραφος 1.

2. Στις επιδόσεις του άρθρου 128 παράγραφος 4 η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε με τη θυροκόλληση του εγγράφου στην πόρτα της κατοικίας εκείνου προς τον οποίο γίνεται η επίδοση, με την προϋπόθεση ότι έγιναν όσα ορίζονται στην παράγραφο αυτή με τα στοιχεία β και γ.

Άρθρο 137

Η επίδοση σε εκείνους που έχουν τη διαμονή ή την έδρα τους στο εξωτερικό μπορεί να γίνει και με τις διατυπώσεις του αλλοδαπού νόμου, από τα όργανα που αυτός ορίζει.

Άρθρο 138

Αν τα γραφεία ή καταστήματα που αναφέρονται στα άρθρα 128 παράγραφος 4 στοιχείο β, 131, 132 και 133, είναι κλειστά ή οι αρχές ή τα πρόσωπα που αναφέρονται σ' αυτά αρνούνται να παραλάβουν το επιδιδόμενο έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση της επίδοσης, όποιος ενεργεί την επίδοση συντάσσει σχετική έκθεση και παραδίδει το επιδιδόμενο έγγραφο στον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει ο τόπος της επίδοσης, ο οποίος αποστέλλει το έγγραφο σε εκείνον που είχε αρνηθεί να το παραλάβει ή να υπογράψει την έκθεση. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 136.

Άρθρο 139

1. Όποιος ενεργεί την επίδοση συντάσσει έκθεση, η οποία εκτός από όσα απαιτεί το άρθρο 117, πρέπει να περιέχει και

α) την παραγγελία για επίδοση,

β) σαφή καθορισμό του εγγράφου που επιδόθηκε και των προσώπων που αφορά,

γ) μνεία της ημέρας και της ώρας της επίδοσης,

δ) μνεία του προσώπου στο οποίο παραδόθηκε το έγγραφο και τον τρόπο που επιδόθηκε σε περίπτωση απουσίας ή άρνησης του παραλήπτη ή των προσώπων που ορίζονται στα άρθρα 128 ως 135 και 138.

2. Η έκθεση υπογράφεται από εκείνον που ενεργεί την επίδοση, καθώς και από εκείνον που παραλαμβάνει το έγγραφο και σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του, υπογράφεται και από το μάρτυρα που είχε προσληφθεί για το σκοπό αυτόν.

3. Όποιος ενεργεί την επίδοση σημειώνει επάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο την ημέρα και την ώρα της επίδοσης και υπογράφει. Η σημείωση αυτή αποτελεί απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση. Αν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην έκθεση της επίδοσης και στη σημείωση, υπερισχύει η έκθεση.

Άρθρο 140

1. Η έκθεση του άρθρου 139 συντάσσεται σε δύο πρωτότυπα, από τα οποία το ένα παραδίδεται σε εκείνον που είχε δώσει την παραγγελία της επίδοσης, ενώ το άλλο, ατελώς, φυλάγεται από το όργανο της επίδοσης. Για την επίδοση γίνεται περιληπτική σημείωση σε ειδικό βιβλίο που τηρεί το όργανο της επίδοσης.

2. Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει να δίνει αντίγραφα από το πρωτότυπο που έχει στο αρχείο του, ύστερα από αίτησή τους, σε όποιον είχε δώσει την παραγγελία για επίδοση και σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται και σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον, αν ο πρόεδρος πρωτοδικών της περιφέρειας, όπου έγινε η επίδοση, το εγκρίνει με σημείωσή του πάνω στην αίτηση.

3. Αν η επίδοση έγινε από τα όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 122, παράγραφοι 2 και 3, τα όργανα αυτά καταθέτουν το δεύτερο πρωτότυπο στο γραφείο του δήμου ή της κοινότητας, στην περιφέρεια του οποίου έγινε η επίδοση, όπου φυλάγεται σε ιδιαίτερο φάκελο, από τον οποίο ο αρμόδιος υπάλληλος του δήμου ή της κοινότητας εκδίδει τα αντίγραφα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο. Τα όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 122 παράγραφοι 2 και 3 δεν τηρούν το ειδικό βιβλίο της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 141

1. Στις περιπτώσεις που η επίδοση γίνεται αυτεπαγγέλτως, την παραγγελία δίνει η γραμματεία η οποία οφείλει να επιβλέψει για την πραγματοποίηση της επίδοσης και να φροντίσει να αρθούν οι ενδεχόμενες ελλείψεις.

2. Ύστερα από έγγραφη αίτηση οποιουδήποτε διαδίκου, ο γραμματέας μπορεί να επιτρέψει να γίνει η επίδοση με την επιμέλεια του αιτούντος, ορίζοντας την προθεσμία, μέσα στην οποία ο διάδικος αυτός πρέπει να προσκομίσει την έκθεση της επίδοσης. Αν ο διάδικος δεν την προσκομίσει μέσα στην προθεσμία, η επίδοση γίνεται με την επιμέλεια της γραμματείας.

3. Η επίδοση για το διάδικο που τη ζήτησε θεωρείται ότι έγινε από την υποβολή της αίτησης.

Άρθρο 142

1. Κάθε διάδικος ή άλλος ενδιαφερόμενος μπορεί να διορίσει αντίκλητο για να παραλαμβάνει τα έγγραφα που του κοινοποιούνται· ο διορισμός γίνεται για όλες ή ορισμένες από τις δικαστικές ή εξώδικες επιδόσεις που του απευθύνονται και αφορούν μία ή περισσότερες ή όλες τις υποθέσεις του· ο διορισμός γίνεται με δήλωση στη γραμματεία του πρωτοδικείου της κατοικίας του και αν τη δήλωση την κάνει κάτοικος του εξωτερικού, γίνεται στη γραμματεία του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας· στη δήλωση αναφέρεται με ακρίβεια η διεύθυνση της κατοικίας ή του γραφείου του αντικλήτου. Η δήλωση γίνεται αυτοπροσώπως ή με ειδικό πληρεξούσιο· ο αρμόδιος υπάλληλος της γραμματείας συντάσσει έκθεση που υπογράφει ο ίδιος και εκείνος που κάνει τη δήλωση και καταχωρίζεται σε ευρετήριο με την αλφαβητική σειρά των επωνύμων.

2. Με τον τρόπο της παραγράφου 1 γίνεται και η αντικατάσταση ή η ανάκληση του αντικλήτου, η οποία σημειώνεται κάτω από την πράξη του διορισμού. Το ίδιο ισχύει και όταν ο αντίκλητος δηλώσει παραίτηση.

3. Η εξουσία του αντικλήτου παύει α) όταν πεθάνει, β) όταν περατωθεί η υπόθεση ή η πράξη για την οποία διορίστηκε, γ) δύο πλήρεις ημέρες μετά την ανάκληση του αντικλήτου ή την παραίτησή του.

4. Μπορεί να διοριστεί έγκυρα αντίκλητος και με ρήτρα σε σύμβαση. Στον αντίκλητο που διορίστηκε με τον τρόπο αυτόν, και μάλιστα στη διεύθυνσή του που αναφέρεται στη σύμβαση, ύστερα από παραγγελία του αντισυμβαλλομένου ή των καθολικών ή ειδικών διαδόχων του, γίνεται η επίδοση όλων των εξώδικων ή διαδικαστικών πράξεων που έχουν σχέση με τη σύμβαση, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις ή πράξεις που επιβάλλουν αυτοπρόσωπη ενέργεια από τον παραλήπτη της επίδοσης, εκτός αν η σύμβαση έχει ρητά διαφορετική ρύθμιση. Σε περίπτωση αμφιβολίας η επίδοση στον αντίκλητο που διορίστηκε με σύμβαση, είναι δυνατή. Η παράγραφος 3 εφαρμόζεται και γι' αυτούς τους αντικλήτους, αλλά η ανάκληση ή η παραίτηση ισχύει απέναντι στον αντισυμβαλλόμενο ή στους καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους του μόνο από την κοινοποίησή της σ' αυτούς και μόνο αν, περιέχει διορισμό άλλου αντικλήτου στην ίδια πόλη, με σημείωση της συγκεκριμένης διεύθυνσής του. Τα ίδια ισχύουν και σε περίπτωση που μεταβληθεί η διεύθυνση του διορισμένου αντικλήτου, η οποία είχε δηλωθεί στη σύμβαση ή στο μεταγενέστερο διορισμό του.

5. Ο αρμόδιος γραμματέας στέλνει αντίγραφα των δηλώσεων των παραγράφων 1 και 2 στο γραμματέα του πρωτοδικείου Αθηνών, ο οποίος τα καταχωρίζει σε ευρετήριο με την αλφαβητική σειρά των επωνύμων.

Άρθρο 143

1. Ο δικαστικός πληρεξούσιος που διορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 96 είναι αυτοδικαίως και αντίκλητος για όλες τις επιδόσεις που αναφέρονται στη δίκη στην οποία είναι πληρεξούσιος, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η επίδοση της οριστικής απόφασης.

2. Η επίδοση μπορεί να γίνει και στον αντίκλητο, εκτός αν πρόκειται για αποφάσεις ή πράξεις που επιβάλλουν αυτοπρόσωπη ενέργεια του ενδιαφερομένου, οι οποίες πρέπει να επιδίδονται στον ίδιο.

3. Η επίδοση της κλήσης για την "συζήτηση" αγωγής ή ένδικου μέσου μπορεί να γίνει και σε όποιον τα έχει υπογράψει ως πληρεξούσιος.

4. Η επίδοση σε πρόσωπο που έχει τη διαμονή ή την έδρα του στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, πρέπει να γίνεται υποχρεωτικά στον αντίκλητο, εφόσον αναφέρεται στον κύκλο των υποθέσεων για τις οποίες έχει γίνει ο διορισμός του, και όταν ακόμη πρόκειται για αποφάσεις ή πράξεις που επιβάλλουν αυτοπρόσωπη ενέργεια του παραλήπτη της επίδοσης.

Σχόλια: - Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Προθεσμίες

Άρθρο 144

1. Οι προθεσμίες που ορίζονται από το νόμο ή τα δικαστήρια αρχίζουν από την επόμενη ημέρα μετά την επίδοση ή μετά τη συντέλεση του γεγονότος που αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας και λήγουν στις 7 το βράδυ της τελευταίας ημέρας και αν αυτή είναι κατά το νόμο εξαιρετέα, την ίδια ώρα της επόμενης μη εξαιρετέας ημέρας.

2. Οι προθεσμίες που αρχίζουν με την επίδοση εγγράφου, τρέχουν εναντίον και εκείνου με παραγγελία του οποίου έγινε η επίδοση.

Άρθρο 145

1. Η προθεσμία που προσδιορίζεται σε έτη λήγει μόλις περάσει η αντίστοιχη ημερομηνία του τελευταίου έτους.

2. Η προθεσμία που προσδιορίζεται σε μήνες λήγει μόλις περάσει η ημέρα του τελευταίου μήνα που αντιστοιχεί αριθμητικά στην ημέρα έναρξης, και αν δεν υπάρχει τέτοια αντιστοιχία, τότε υπολογίζεται η τελευταία ημέρα του μήνα.

3. Προθεσμία μισού έτους ισχύει ως προθεσμία έξι μηνών και προθεσμία μισού μήνα ισχύει ως προθεσμία δεκαπέντε ημερών.

4. Αν η προθεσμία προσδιορίζεται σε ώρες, δεν συνυπολογίζονται οι ημέρες που μεσολαβούν και είναι κατά το νόμο εξαιρετέες.

5. Αν η ορισμένη προθεσμία αποτελείται από μήνες και ημέρες, υπολογίζονται πρώτα οι μήνες και μετά προσθέτονται* οι ημέρες.

Σχόλια: * ορθότερον: προστίθενται

Άρθρο 146

1. Αν κάποιος διάδικος πεθάνει ενώ διαρκεί η προθεσμία, αυτή διακόπτεται.

2. Αν η προθεσμία που διακόπηκε είχε αρχίσει με την επίδοση εγγράφου, η νέα προθεσμία αρχίζει με τη νέα επίδοση σ' αυτούς που κατά το νόμο διαδέχθηκαν εκείνον που πέθανε. Αν η προθεσμία που διακόπηκε είχε αρχίσει με κάποιο άλλο γεγονός, η νέα προθεσμία αρχίζει με την επίδοση σχετικής δήλωσης στα παραπάνω πρόσωπα.

3. Η διακοπή της δίκης που επέρχεται κατά τη διάρκεια κάποιας προθεσμίας διακόπτει και την προθεσμία και η νέα προθεσμία αρχίζει με την επανάληψη της δίκης.

Άρθρο 147

(1-5. Παραλείπονται ως μη ισχύουσες) *

6. Οι συντηρητικές αποδείξεις που έχουν επιτραπεί διεξάγονται σε όλη τη διάρκεια των διακοπών.

7. Το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν υπολογίζεται για τις προθεσμίες των άρθρων 503, 518 παράγραφος 1, 545 παράγραφοι 1 και 2, 564 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και των άρθρων 153, 632 παράγραφος 1, 645 παράγραφος 1, 652, 715 παράγραφος 5, 729 παράγραφος 5, 847 παράγραφος 1, 926 παράγραφος 2, 934 παράγραφος 1 στοιχεία α και γ, 966 παράγραφοι 2 και 3, και 986, 971 παράγραφος 1, 972 παράγραφος 1 εδάφιο γ, 974, 979 παράγραφος 2, 985 παράγραφος 1, και 988 παράγραφος 1.

8. Το χρονικό διάστημα των δικαστικών διακοπών δεν υπολογίζεται στην προθεσμία του άρθρου 938 παράγραφος 4.

Σχόλια: - Η παρ. 7 του άρ. 147 ΚΠολΔ δεν εφαρμόζεται στην προθεσμία του άρθρου 19 παρ. 2 β' ΝΔ 797/71 περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ούτε στις προθεσμίες του άρθρου 228 ΚΠολΔ. - Στις προθεσμίες που περιλαμβάνονται στην παρ. 7 του παρόντος άρθρου προστέθηκαν και αυτές που ορίζονται με τα άρθρα 971 παρ.1, 972 παρ. 1 εδ. γ', 974, 979 παρ. 2, 985 παρ. 1 και 988 παρ. 1 του ΚΠολΔ, βάσει της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62). * Οι παρ. 1 έως 5 καταργήθηκαν από το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 2915/2001 ΦΕΚ Α 109. Σύμφωνα δε με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση των παρ. 1-5 αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 148

1. Οι διάδικοι μπορούν με συμφωνία να παρατείνουν τις προθεσμίες που ορίζει ο νόμος ή ο δικαστής, μόνο με τη συναίνεση του δικαστή, ο οποίος σταθμίζει τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις.

(2. Παραλείπεται ως μη ισχύουσα)*.

Σχόλια: * Η παρ. 2 καταργήθηκε από το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 2915/2001 ΦΕΚ Α 109. Σύμφωνα δε με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση της παρ. 2, που είχε προστεθεί με την παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 2479/1997 (Α' 67/6.5.1997), αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 149

(Παραλείπεται ως μη ισχύον)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 2915/2001 ΦΕΚ Α 109. Σύμφωνα δε με το πρώτο εδάφιο του αρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρ. αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 150

1. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου, ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης, εφόσον πιθανολογούνται σπουδαίοι λόγοι, μπορούν με απόφασή τους ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, που δικάζεται κατά τη διαδικασία των αρ. 686 επ., να διατάξουν τη σύντμηση των νόμιμων προθεσμιών, με εξαίρεση τις προθεσμίες για την άσκηση ένδικων μέσων.

2. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν τη σύντμηση των νόμιμων ή δικαστικών προθεσμιών.

Σχόλια: Κατά το άρθρο 9 ΚΔ 26.6/10.7.1944 περί κώδικος νόμων, περί δικών Δημοσίου η προθεσμία δεν μπορεί να συντμηθεί χωρίς την έγγραφη συναίνεση του αντιπροσώπου του Δημοσίου (δεν εγγράφεται στο πινάκιο καμία αγωγή κλπ κατά του Δημοσίου για συζήτηση πριν την παρέλευση μηνός από την κοινοποίησή της) (σχετ. άρθρ. 12 α' Ν/ 473/1914, άρθρ. 1 ΝΔ 11/12.1.1923 και άρθρο 4 παρ. 2 ΑΝ 625/1937).

Άρθρο 151

Η παρέλευση νόμιμης ή δικαστικής προθεσμίας συνεπάγεται έκπτωση από το δικαίωμα να επιχειρηθεί η πράξη για την οποία είχε οριστεί η προθεσμία, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΩΟ

Επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση

Άρθρο 152

1. Αν κάποιος διάδικος δεν μπόρεσε να τηρήσει κάποια προθεσμία εξαιτίας ανώτερης βίας ή δόλου του αντιδίκου του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση.

2. Πταίσμα του δικαστικού πληρεξουσίου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του αιτούντος διαδίκου δεν αποτελεί λόγο για την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση.

3. Η αίτηση για την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση δεν μπορεί να στηριχθεί σε περιστατικά τα οποία ο δικαστής, όταν εξέταζε την αίτηση για παράταση της προθεσμίας ή για αναβολή, είχε κρίνει ανεπαρκή για τη χορήγηση της παράτασης ή της αναβολής.

Άρθρο 153

Η επαναφορά πρέπει να ζητηθεί μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την ημέρα της άρσης του εμποδίου που συνιστούσε την ανώτερη βία ή της γνώσης του δόλου.

Άρθρο 154

Η επαναφορά ζητείται από το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η κύρια δίκη ή, αν δεν υπάρχει εκκρεμοδίκη, ζητείται από το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να αποφασίσει για το αν ασκήθηκε εμπρόθεσμα η πράξη για την ενέργεια της οποίας είχε ταχθεί η προθεσμία.

Άρθρο 155

1. Η αίτηση για την επαναφορά ασκείται με τα δικόγραφα που κοινοποιεί ο ένας διάδικος στον άλλον ή με τις προτάσεις ή με χωριστό δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την άσκηση της αγωγής και κοινοποιείται στον αντίδικο.

2. Η αίτηση της παραγράφου 1 πρέπει να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους δεν ήταν δυνατό να τηρηθεί η προθεσμία, καθώς και τα αποδεικτικά μέσα για την εξακρίβωση της αλήθειάς τους και να περιέχει την πράξη που παραλείφθηκε ή να αναφέρει ότι έχει ήδη ενεργηθεί και εφόσον για την άσκηση της πράξης χρειάζεται ιδιαίτερος τύπος, πρέπει να αναφέρεται και ότι τηρήθηκε ο τύπος.

Άρθρο 156

Η συζήτηση της αίτησης γίνεται μαζί με την συζήτηση της κύριας υπόθεσης, εφόσον είναι εκκρεμής, το δικαστήριο όμως μπορεί να διατάξει τη χωριστή εκδίκασή τους.

Άρθρο 157

Η άσκηση της αίτησης δεν αναστέλλει την πρόοδο της κύριας δίκης ή την εκτέλεση της απόφασης που εκδίδεται, εκτός αν το δικαστήριο που έχει αρμοδιότητα σύμφωνα με το άρθρο 154, διατάξει την αναστολή της προόδου της δίκης ή της εκτέλεσης, ύστερα από πρόταση διαδίκου που υποβάλλεται κατά την εκδίκαση της αίτησης.

Άρθρο 158

Δεν επιτρέπεται να υποβληθεί αίτηση για την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, αν χάθηκε η προθεσμία του άρθρου 153 από οποιοδήποτε λόγο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ Ακυρότητες

Άρθρο 159

Η παράβαση διάταξης που ρυθμίζει τη διαδικασία και ιδίως τον τύπο κάποιας διαδικαστικής πράξης συνεπάγεται ακυρότητα, την οποία απαγγέλλει το δικαστήριο,

- 1) αν την τήρηση της διάταξης απαιτεί ρητά ο νόμος με την ποινή της ακυρότητας,
- 2) αν για την παράβαση αυτή επιτρέπεται αναίρεση ή αναψηλάφηση,
- 3) σε κάθε άλλη περίπτωση, αν ο δικαστής κρίνει ότι η παράβαση προκάλεσε στο διάδικο που την προτείνει βλάβη η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας.

Άρθρο 160

1. Η ακυρότητα δεν μπορεί να απαγγελθεί χωρίς πρόταση του διαδίκου, εκτός αν ο νόμος παρέχει στο δικαστήριο την εξουσία να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν τηρήθηκε η διάταξη.

2. Δεν έχει δικαίωμα να προτείνει την ακυρότητα εκείνος που είχε ενεργήσει την προσβαλλόμενη σαν άκυρη πράξη ή εκείνος του οποίου η συμπεριφορά προκάλεσε την ακυρότητα ή εκείνος που, αφού είχε γίνει η άκυρη πράξη, παραιτήθηκε ρητώς ή σιωπηρώς από την πρόταση της ακυρότητας.

3. Η πρόταση της ακυρότητας είναι απαράδεκτη, αν δεν γίνει κατά την πρώτη διαδικαστική πράξη, ύστερα από εκείνη που προσβάλλεται ως άκυρη, εκτός αν ο νόμος δίνει στο δικαστήριο την εξουσία να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν τηρήθηκε η διάταξη ή αν εξαιτίας της ακυρότητας μπορεί να ζητηθεί αναίρεση.

Άρθρο 161

Το δικαστήριο, όταν απαγγέλλει την ακυρότητα, διατάζει αυτεπαγγέλτως να επαναληφθεί η πράξη μέσα σε ορισμένη προθεσμία, αν κρίνει ότι αυτό είναι δυνατό, εκτός αν έχει ήδη επέλθει έκπτωση από το δικαίωμα ή απαράδεκτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ Εγγυοδοσία

Άρθρο 162

Το δικαστήριο διατάζει εγγυοδοσία στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, με την επιφύλαξη ότι οι διάδικοι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, εκτιμώντας ελεύθερα και καθορίζοντας το μέγεθος της ποσότητας που πρέπει να δοθεί, καθώς και την προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να γίνει η παροχή αυτή.

Άρθρο 163

Η εγγυοδοσία γίνεται με την κατάθεση μετρητών χρημάτων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Το γραμμάτιο της κατάθεσης πρέπει να κατατεθεί, μέσα στην προθεσμία του άρθρου 162, στη γραμματεία του δικαστηρίου που διέταξε την εγγυοδοσία.

Άρθρο 164

Το δικαστήριο, όταν διατάζει εγγυοδοσία, μπορεί ύστερα από αίτηση του υποχρέου, να επιτρέψει, αντί για μετρητά χρήματα, να δοθεί

- 1) με τίτλους παραστατικούς αξίας, στους οποίους πρέπει να είναι προσαρτημένα τα μη ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια ή οι μη απαιτητές μερισματαποδείξεις,
- 2) με εγγυητική επιστολή αξιόχρεης τράπεζας,
- 3) με εγγραφή υποθήκης σε ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα. Οι παραστατικοί αξίας τίτλοι και τα ακίνητα υπολογίζονται για την εγγύηση στα τρία τέταρτα της αξίας τους.

Άρθρο 165

1. Η εγγυοδοσία με τίτλους παραστατικούς αξίας γίνεται με την κατάθεσή τους στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Αν πρόκειται για εγγυοδοσία με ονομαστικούς τίτλους, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ανακοινώνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την κατάθεση αυτή στην ανώνυμη εταιρία που τους έχει εκδώσει, η οποία αμέσως το σημειώνει στα βιβλία της.

2. Το γραμμάτιο που βεβαιώνει την κατάθεση των τίτλων, η εγγυητική επιστολή της αξιόχρεης τράπεζας και το πιστοποιητικό εγγραφής της υποθήκης πρέπει να κατατεθούν, μέσα στην προθεσμία του άρθρου 162, στη γραμματεία του δικαστηρίου που διέταξε την εγγυοδοσία. Το μονομελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο, όταν αυτό διέταξε την εγγυοδοσία, μπορεί να παρατείνει την προθεσμία αυτή για δεκαπέντε ημέρες, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.

Άρθρο 166

Από την κατάθεση ως εγγυοδοσίας των χρημάτων ή των παραστατικών αξίας τίτλων εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εγγύηση αποκτά δικαίωμα ενεχύρου επάνω σ' αυτά για την απαίτηση για την οποία δόθηκε η εγγύηση.

Άρθρο 167

Αν μετά τη χορήγηση της εγγύησης γίνει φανερό ότι είναι ανεπαρκής ή αν μεσολαβήσουν νέα γεγονότα που δικαιολογούν την αντικατάστασή της, μπορεί να ζητηθεί συμπλήρωση ή αντικατάσταση από το μονομελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο, όταν αυτό είχε διατάξει την εγγυοδοσία, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Η σχετική αίτηση δεν αναστέλλει την πρόοδο της κύριας δίκης.

Άρθρο 168

Αν πάψει η αιτία για την οποία δόθηκε η εγγύηση, αυτή αίρεται και αν πραγματοποιηθεί ο λόγος για τον οποίο δόθηκε, επέρχεται κατάπτωση της εγγύησης υπέρ εκείνου, για τον οποίο είχε δοθεί. Σχετικά αποφασίζει το μονομελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο, όταν αυτό είχε διατάξει την εγγύηση, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 169

Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του εναγομένου ή του διάδικου εναντίον του οποίου ασκήθηκε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο, μπορεί να υποχρεώσει σε εγγυοδοσία τον ενάγοντα, ή το διάδικο που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο, για τα έξοδα της διαδικασίας που γίνεται στο ίδιο δικαστήριο, αν αυτό κρίνει ότι υπάρχει προφανής κίνδυνος αδυναμίας να εκτελεστεί η ενδεχόμενη καταδίκη του στα έξοδα.

Άρθρο 170

Δεν επιτρέπεται εγγυοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 169,

- 1) αν ο ενάγων ή ο διάδικος που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο έχει το ευεργέτημα της πενίας,
- 2) σε περίπτωση ανταγωγής,
- 3) στις γαμικές διαφορές, στις διαφορές που αναφέρονται στις σχέσεις γονέων και τέκνων και γενικά στις μη περιουσιακές διαφορές,
- 4) στις διαφορές διατροφής,
- 5) στις διαφορές από συναλλαγματικές ή άλλους τίτλους εις διαταγήν,
- 6) στις εργατικές διαφορές και στις διαφορές από αμοιβές για την παροχή εργασίας.

Άρθρο 171

Ο εναγόμενος ή ο διάδικος εναντίον του οποίου ασκήθηκε κύρια παρέμβαση δεν έχει υποχρέωση να απαντήσει στην αγωγή ή στην κύρια παρέμβαση ώσπου να κατατεθεί η εγγύηση που διατάχθηκε. Το δικαστήριο δεν προχωρεί στη συζήτηση του ένδικου μέσου, ώσπου να κατατεθεί η εγγύηση που διέταξε σχετικά με το ένδικο αυτό μέσο.

Άρθρο 172

Αν η προθεσμία που ορίστηκε για την εγγυοδοσία περάσει άπρακτη, το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση εκείνου που είχε ζητήσει την εγγύηση, αποφασίζει ότι ανακλήθηκε η αγωγή ή η κύρια παρέμβαση ή το ένδικο μέσο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Δικαστικά έξοδα

Άρθρο 173

1. Όποιος προκαλεί κύρια ή παρεμπύπτουσα δίκη προκαταβάλλει τα τέλη για τις συζητήσεις της δίκης αυτής.

2. Όποιος προσβάλλει απόφαση με ένδικο μέσο προκαταβάλλει τα τέλη για την "συζήτησή"* του.

3. Ο διάδικος που προκαλεί διαδικαστική πράξη προκαταβάλλει τα έξοδα και τα τέλη της.

4. Σε δίκες διατροφής, όποιος έχει υποχρέωση σύμφωνα με το νόμο ή με δικαιοπραξία να δώσει διατροφή, προκαταβάλλει και τα, κατά την κρίση του δικαστή, έξοδα και τέλη του ενάγοντος, έως το ποσό "των εκατόν πενήντα ευρώ"

Σχόλια: - Η αναπροσαρμογή της παρ. 4 σε 50.000 δρχ. έγινε από την παρ. 3 του άρθ. 7 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993) και η μετατροπή σε ευρώ έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 3-5 του Ν. 2943/2001. * Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 174

1. Όταν ο νόμος δεν προσδιορίζει με ακρίβεια τα έξοδα και τέλη που πρέπει να προκαταβληθούν για κάποια διαδικαστική πράξη ή συζήτηση, τα προσδιορίζει ο δικαστής, στον οποίο εκκρεμεί η δίκη και, όταν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρος, με πράξη που γράφεται επάνω στη σχετική αίτηση και κοινοποιείται στον υπόχρεο για να τα προκαταβάλει.

2. Η απόδειξη της προκαταβολής των τελών και εξόδων που έγινε σύμφωνα με το άρθρο 173 πρέπει να προσάγεται στο γραμματέα, όταν συζητείται η υπόθεση ή όταν επιχειρείται η πράξη.

Άρθρο 175

Ο υπόχρεος σε προκαταβολή των τελών και εξόδων, αν την παραλείψει, θεωρείται ότι δεν εμφανίστηκε.

Άρθρο 176

Ο διάδικος που νικήθηκε καταδικάζεται να πληρώσει τα έξοδα.

Θεωρείται ότι νικήθηκε και εκείνος, του οποίου απορρίφθηκε η αίτηση, ως προς το μέρος που ο αντίδικος δεν ομολόγησε ή αναγνώρισε.

Άρθρο 177

Αν ο εναγόμενος δεν προκάλεσε με τη στάση του την άσκηση της αγωγής και αμέσως μετά την άσκησή της την αποδέχεται ή ομολογεί πλήρως τη βάση της, το δικαστήριο επιβάλλει τα έξοδα στον ενάγοντα.

Άρθρο 178

"1. Σε περίπτωση μερικής νίκης και μερικής ήττας κάθε διαδίκου, το δικαστήριο κατανέμει τα έξοδα ανάλογα με την έκταση της νίκης ή της ήττας του καθενός".

2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1, ο δικαστής μπορεί να επιβάλει το σύνολο των εξόδων σε βάρος του ενός μόνο διαδίκου, αν το μέρος που απορρίφθηκε από την αίτηση του άλλου διαδίκου είναι ελάχιστο και δεν έδωσε αφορμή για να αυξηθούν τα έξοδα ή αν ο καθορισμός του μεγέθους της απαίτησης είχε εξαρτηθεί από την κρίση του δικαστή ή από την εκτίμηση πραγματογνωμώνων.

Σχόλια: Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα δε με το πρώτο εδάφιο του αρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς της παρ. 1 αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 179

"Το δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει όλα τα έξοδα ή ένα μέρος τους, μόνο όταν πρόκειται για διαφορές ανάμεσα σε συζύγους ή σε συγγενείς εξ αίματος έως και το δεύτερο βαθμό ή όταν η ερμηνεία του κανόνα δικαίου που εφαρμόστηκε ήταν ιδιαίτερα δυσχερής".

Σχόλια: Το άρθρο 179 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 παρ. 2 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (ΦΕΚ Α'203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 180

1. Αν καταδικαστούν περισσότεροι, είτε είναι ομόδικοι είτε όχι, να πληρώσουν τα έξοδα, ενέχονται κατά ίσα μέρη, το δικαστήριο όμως μπορεί κατά την κρίση του, να κατανείμει τα έξοδα με βάση το μερίδιο που αναλογεί σε καθέναν επάνω στο επίδικο αντικείμενο.

2. Τα έξοδα της ιδιαίτερης πράξης ή της ιδιαίτερης διαδικασίας που προκάλεσε ένας μόνο ομόδικος, επιβάλλονται αποκλειστικά σε βάρος του.

3. Αν καταδικάστηκαν περισσότεροι ως συνοφειλέτες εις ολόκληρον, έχουν εις ολόκληρον υποχρέωση και για την πληρωμή των εξόδων, εφόσον η απόφαση δεν ορίζει διαφορετικά, με την επιφύλαξη της διάταξης της παραγράφου 2.

Άρθρο 181

1. Σε περίπτωση κύριας παρέμβασης, τα έξοδα της κύριας δίκης και της παρέμβασης, αν η τελευταία γίνει δεκτή, επιβάλλονται κατά ίσα μέρη σε βάρος των αρχικών διαδίκων.

2. Αν η κύρια παρέμβαση απορριφθεί ως απαράδεκτη ή άκυρη, όποιος άσκησε την παρέμβαση καταδικάζεται στα έξοδα των αρχικών διαδίκων τα οποία προκλήθηκαν από την άσκησή της.

3. Αν η κύρια παρέμβαση απορριφθεί στην ουσία, τα έξοδά της επιβάλλονται σε βάρος εκείνου που άσκησε την παρέμβαση, ενώ τα έξοδα της κύριας δίκης επιβάλλονται, κατά ίσα μέρη, σε βάρος εκείνου που άσκησε την παρέμβαση και του αρχικού διαδίκου που νικήθηκε.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 178 έως 180 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 182

1. Σε πρόσθετη παρέμβαση τα έξοδα που προκλήθηκαν από αυτήν σε περίπτωση νίκης του διαδίκου για το συμφέρον του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση επιβάλλονται σε βάρος του αντιδίκου, ενώ σε περίπτωση ήττας του καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση, σε βάρος εκείνου που άσκησε την πρόσθετη παρέμβαση.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 178 ως 180 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτήν.

3. Στις περιπτώσεις που εκείνος ο οποίος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση θεωρείται ομόδικος εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 180.

Άρθρο 183

Τα έξοδα που προκάλεσε η άσκηση και η εκδίκαση ένδικου μέσου επιβάλλονται, σε περίπτωση που απορριφθεί, σε βάρος του διαδίκου που το άσκησε, ενώ σε περίπτωση που γίνει δεκτό, σε βάρος του διαδίκου που νικήθηκε· οι διατάξεις των άρθρων 176 έως 182 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 184

Τα έξοδα της ερήμην δίκης, καθώς και εκείνα που προκάλεσε η αναβολή της συζήτησης ή της ενέργειας κάποιας διαδικαστικής πράξης, επιβάλλονται σε βάρος του διαδίκου που δικάστηκε ερήμην ή που ζήτησε την αναβολή. Αν η ερημοδικία κριθεί άκυρη ή η αναβολή προκλήθηκε από υπαιτιότητα του αντιδίκου, τα έξοδα επιβάλλονται σε βάρος του.

Άρθρο 185

Όλα τα έξοδα ή ένα μέρος τους μπορούν να επιβληθούν σε βάρος του διαδίκου που νίκησε,

- 1) αν ο δικαστής κρίνει ότι ο διάδικος αυτός δεν τήρησε το καθήκον της αλήθειας,
- 2) αν καθυστερημένα πρότείνει επιθετικό ή αμυντικό μέσο ή έφερε αποδεικτικό μέσο, ενώ ο δικαστής κρίνει ότι μπορούσε να το προτείνει ή να το φέρει νωρίτερα,
- 3) αν έγινε υπαίτιος για την ακυρότητα διαδικαστικής πράξης ή της συζήτησης.

Άρθρο 186

1. Υπάλληλοι της γραμματείας των δικαστηρίων, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, δικαστικοί επιμελητές, πληρεξούσιοι ή αντιπρόσωποι των διαδίκων, μάρτυρες και πραγματογνώμονες μπορούν να καταδικαστούν να πληρώσουν τα έξοδα, ύστερα από αίτηση των διαδίκων η και αυτεπαγγέλτως, α) όταν έγιναν υπαίτιοι, από βαριά αμέλεια ή από δόλο, ακυρότητας διαδικαστικής πράξης ή συζήτησης ή αναβολής της ή αν προξένησαν περιττά έξοδα, και β) όταν το ορίζει ρητώς ο νόμος.

2. Η απόφαση μπορεί να προσβληθεί με ανακοπή, σύμφωνα με τα άρθρα 583 επ.

Άρθρο 187

Με την επιφύλαξη αντίθετης συμφωνίας των ενδιαφερομένων, τα έξοδα του δικαστικού συμβιβασμού επιβαρύνουν εξίσου τους διαδίκους, ενώ τα έξοδα της καταργούμενης δίκης συμψηφίζονται.

Άρθρο 188

1. Αν γίνει ανάκληση διαδικαστικής πράξης ή παραίτηση είτε από αυτήν είτε από όλη τη δίκη, τα έξοδα επιβάλλονται σε βάρος του διαδίκου που ανακαλεί ή παραιτείται.

2. Σε περίπτωση αποδοχής της αγωγής ή ένδικου μέσου, τα έξοδα της δίκης, που τερματίζεται με την αποδοχή, επιβάλλονται σε βάρος του διαδίκου που αποδέχεται, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 177.

Άρθρο 189

1. Αποδίδονται μόνο τα δικαστικά και εξώδικα έξοδα που ήταν απαραίτητα για τη διεξαγωγή και υπεράσπιση της δίκης και ιδίως

α) τα τέλη χαρτοσήμου για τη σύνταξη των αποφάσεων, των δικογράφων, των δικαστικών εκθέσεων και των άλλων εγγράφων της δίκης και για την ενέργεια των διαδικαστικών πράξεων,

β) το τέλος δικαστικού ενσήμου,

γ) η αμοιβή των δικηγόρων ή άλλων δικαστικών πληρεξουσίων και των δικαστικών υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατιμήσεις που ισχύουν,

δ) τα ποσά που καταβάλλονται στους μάρτυρες για έξοδα και αποζημίωση, καθώς και στους πραγματογνώμονες για έξοδα και αμοιβή, σύμφωνα με τις διατιμήσεις που ισχύουν,

ε) τα ποσά που καταβλήθηκαν για την προσαγωγή άλλων αποδεικτικών μέσων, καθώς και τα έξοδα ταξιδιού και αλληλογραφίας που κατέβαλε ο διάδικος για να εμφανιστεί στη δίκη.

2. Δεν αποδίδονται τα έξοδα που έγιναν

α) από απειθεία, απροσεξία ή σφάλμα του ίδιου του διαδίκου,

β) από υπερβολική πρόνοιά του.

Άρθρο 190

1. Για τον προσδιορισμό και την εκκαθάριση του ποσού των εξόδων που πρέπει να αποδοθούν, κάθε διάδικος πρέπει να επισυνάψει στη δικογραφία, ως την "συζήτηση" στο ακροατήριο, κατάλογο των εξόδων και να φέρει, ως το τέλος της συζήτησης, τις παρατηρήσεις του για τον κατάλογο εξόδων που έχει υποβάλλει ο αντίδικός του.

2. Ο κατάλογος της παραγράφου 1 μπορεί να περιληφθεί και στις προτάσεις που υποβάλλονται στην "συζήτηση" στο ακροατήριο.

3. Για την εκκαθάριση των εξόδων αρκεί πιθανολόγηση.

Σχόλια: - Η λέξη "συζήτηση" των παρ. 1 και 3 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 191

1. Όταν το δικαστήριο αποφασίζει οριστικά για ολόκληρη την κύρια ή την παρεμπόμπουσα δίκη ή για ένα μέρος της, πρέπει, εφόσον έχει υποβληθεί ο κατάλογος του άρθρου 190, να περιλάβει διάταξη στην απόφαση για την υποχρέωση της πληρωμής των εξόδων, καθορίζοντας και το ποσό τους.

2. Αν δεν υποβληθεί ο κατάλογος εξόδων, το δικαστήριο προχωρεί στην εκκαθάρισή τους, αν έχει υποβληθεί αίτημα για την επιδίκασή τους.

3. Αν η απόφαση δεν περιέχει διάταξη για τα έξοδα, μπορεί να υποβληθεί σχετική αίτηση στο ίδιο δικαστήριο.

Άρθρο 192

Σε περίπτωση αποδοχής ή ανάκλησης διαδικαστικής πράξης ή παραίτησης, είτε από αυτήν είτε από ολόκληρη τη δίκη, αν εκδίδεται οριστική απόφαση, εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 191, διαφορετικά η εκκαθάριση των εξόδων γίνεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 679 επ. από το μονομελές πρωτοδικείο ή από το ειρηνοδικείο, για τις δίκες που διεξάγονται σ' αυτό.

Άρθρο 193

Δεν επιτρέπεται προσβολή της απόφασης με ένδικο μέσο ως προς τα έξοδα, αν δεν περιλαμβάνει και την ουσία της υπόθεσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ **Ευεργετήματα πενίας**

Άρθρο 194

1. Το ευεργέτημα της πενίας παρέχεται σε όποιον αποδεδειγμένα δεν μπορεί να καταβάλει τα έξοδα της δίκης χωρίς να περιοριστούν από αυτό τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή του ίδιου και της οικογένειάς του.

2. Το ευεργέτημα της πενίας μπορεί να δοθεί και σε νομικά πρόσωπα κοινωφελή ή που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό καθώς και σε ομάδες προσώπων που έχουν την ικανότητα να είναι διάδικοι, αν αποδεικνύουν ότι με την προκαταβολή των εξόδων γίνεται πια αδύνατη ή προβληματική η εκπλήρωση του σκοπού τους.

3. Η διάταξη της παραγράφου 2 εφαρμόζεται και σε ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες εταιρίες, καθώς και σε συνεταιρισμούς, εφόσον η καταβολή των εξόδων δεν μπορεί να γίνει ούτε από το ταμείο τους ούτε από τα μέλη, χωρίς να περιοριστούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή των ίδιων και της οικογένειάς τους.

4. Το ευεργέτημα της πενίας δίνεται μόνο εφόσον η δίκη δεν παρουσιάζεται φανερά άδικη ή ασύμφορη.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 195

1. Με τις προϋποθέσεις του άρθρου 194 επιτρέπεται να δοθεί το ευεργέτημα της πενίας και σε αλλοδαπούς, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.

2. Μπορεί να δοθεί το ευεργέτημα της πενίας και σε πρόσωπα που αποδεδειγμένα δεν έχουν ιθαγένεια, με τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους Έλληνες.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 196

1. Το ευεργέτημα της πενίας δίνεται ύστερα από αίτηση, από τον ειρηνοδίκη, το δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ή τον πρόεδρο του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη και, αν πρόκειται για πράξεις που είναι άσχετες με δίκη, από τον ειρηνοδίκη της κατοικίας του αιτούντος.

2. Η αίτηση πρέπει να αναφέρει συνοπτικά το αντικείμενο της δίκης ή της πράξης, τα αποδεικτικά μέσα που υπάρχουν για την κύρια υπόθεση, καθώς και τα στοιχεία που βεβαιώνουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 194.

3. Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται

α) πιστοποιητικό, ατελώς, του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας, όπου είναι η κατοικία ή η μόνιμη διαμονή του αιτούντος, το οποίο βεβαιώνει την επαγγελματική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση του, καθώς και όσα ορίζονται στο άρθρο 194 παράγραφοι 1 έως 3,

β) πιστοποιητικό ατελώς, του οικονομικού εφόρου της κατοικίας ή της μόνιμης διαμονής του αιτούντος το οποίο βεβαιώνει αν ο αιτών υπέβαλε κατά την τελευταία τριετία δήλωση φόρου εισοδήματος ή οποιουδήποτε άλλου άμεσου φόρου, καθώς και την εξακρίβωσή της, ύστερα από έλεγχο, και

γ) στις περιπτώσεις του άρθρου 195 παράγραφος 1, πιστοποιητικό, ατελώς, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το οποίο βεβαιώνει ότι συντρέχει ο όρος της αμοιβαιότητας.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 197

1. Όταν δικάζεται η αίτηση, δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο και μπορεί να διαταχθεί η κλήτευση του αντιδίκου του αιτούντος. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί πιθανολόγηση, το δικαστήριο όμως μπορεί να ζητήσει και αυτεπαγγέλτως συμπληρωματικές αποδείξεις, να εξετάσει

μάρτυρες, καθώς και τον αιτούντα, με όρκο ή χωρίς όρκο, όπως επίσης να ζητήσει πληροφορίες από το δικαστή της υπόθεσης και γνώμη δικηγόρου ότι η διεξαγωγή της δίκης δεν εμφανίζεται φανερά άδικη ή ασύμφορη.

2. Ο δικαστής που δικάζει την αίτηση, όταν διατάζει να κλητευθεί ο αντίδικος του αιτούντος, μπορεί να ορίσει ότι η εκδίκαση της αίτησης θα συνεχιστεί ατελώς.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 198

Το ευεργέτημα της πενίας δίνεται χωριστά για κάθε δίκη, ισχύει για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας για κάθε δικαστήριο και περιλαμβάνει την αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 199

1. Όποιος έλαβε το ευεργέτημα της πενίας απαλλάσσεται προσωρινά από την υποχρέωση να καταβάλει τα έξοδα της δίκης και γενικά της διαδικασίας, ιδίως τα τέλη χαρτοσήμου, το τέλος δικαστικού ενσήμου, το τέλος του απογράφου και τις προσαυξήσεις τους, τα δικαιώματα των συμβολαιογράφων και των δικαστικών επιμελητών, των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων, την αμοιβή των δικηγόρων και άλλων δικαστικών πληρεξουσίων, καθώς και από την υποχρέωση εγγυοδοσίας για τα έξοδα αυτά.

2. Με την απόφαση που χορηγεί το ευεργέτημα της πενίας μπορεί να οριστεί ότι ο άπορος απαλλάσσεται προσωρινά από την προκαταβολή ενός μέρους μόνο από τα έξοδα αυτά.

3. Η παραχώρηση του ευεργετήματος της πενίας δεν επηρεάζει την υποχρέωση να πληρωθούν τα έξοδα που επιδικάστηκαν στον αντίδικο.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 200

1. Ύστερα από αίτηση του διαδίκου, η απόφαση που χορηγεί το ευεργέτημα της πενίας ή και μεταγενέστερη απόφαση διορίζει ένα δικηγόρο ή δικολάβο, ένα συμβολαιογράφο και ένα δικαστικό επιμελητή, με την εντολή να υπερασπιστούν τον άπορο, να τον εκπροσωπήσουν στο δικαστήριο και να του δώσουν τη βοήθεια που χρειάζεται για να γίνουν οι διάφορες πράξεις. Αυτοί έχουν υποχρέωση να δεχτούν την εντολή και να δίνουν τη βοήθειά τους στον άπορο χωρίς αξίωση προκαταβολής αμοιβής ή δικαιωμάτων.

2. Ο διορισμός δικηγόρου ή δικολάβου με την απόφαση ισχύει ως παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τον άπορο, στην έκταση που ορίζει το άρθρο 97, εκτός αν η απόφαση, ύστερα από αίτηση του άπορου, την περιορίζει ή την επεκτείνει.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 201

Το ευεργέτημα της πενίας παύει με το θάνατο του φυσικού προσώπου ή με τη διάλυση του νομικού προσώπου ή της εταιρίας ή άλλης ομάδας προσώπων. Πράξεις που δεν επιδέχονται αναβολή μπορούν να ενεργηθούν και αργότερα με βάση το ευεργέτημα που δόθηκε.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 202

Το ευεργέτημα της πενίας μπορεί να ανακληθεί ή να περιοριστεί με απόφαση του αρμόδιου δικαστή, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως, εφόσον αποδεικνύεται ότι οι προϋποθέσεις της παροχής του είτε δεν υπήρχαν εξ αρχής, είτε έπαψαν να υπάρχουν αργότερα, είτε μεταβλήθηκαν.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 203

1. Η εκκαθάριση των εξόδων της δίκης, όταν είχε προηγηθεί ευεργέτημα πενίας, γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 190 έως 193 και περιλαμβάνει όσα έξοδα δεν είχαν προκαταβληθεί προσωρινά σύμφωνα με το άρθρο 199.

2. Αν η απόφαση επιβάλει τα έξοδα σε βάρος του αντιδίκου του απόρου, η είσπραξη των τελών χαρτοσήμου, του δικαστικού ενσήμου, του απογράφου και του αντιγράφου, καθώς και των προσαυξησίων τους γίνεται σύμφωνα με το νόμο για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων, ενώ εκείνων που οφείλονται στον άπορο, τους δικηγόρους ή άλλους δικαστικούς πληρεξούσιους και στους άλλους δικαστικούς υπαλλήλους επιδικάζονται στα πρόσωπα αυτά και εισπράττονται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης. Με τον ίδιο τρόπο γίνεται η είσπραξη των εξόδων, αν επιβληθούν σε βάρος του απόρου, αμέσως μόλις πάψουν να υπάρχουν όλες ή μερικές από τις προϋποθέσεις για την παροχή του ευεργετήματος της πενίας και βεβαιωθεί αυτό με τον τρόπο που ορίζει το άρθρο 202.

Σχόλια: *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

Άρθρο 204

Αν οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους πέτυχαν την παροχή του ευεργετήματος της πενίας με αναληθείς δηλώσεις και στοιχεία, ο δικαστής που αποφασίζει την ανάκληση του ευεργετήματος τους καταδικάζει σε χρηματική ποινή "από ένα ευρώ και πενήντα λεπτά (1,50) ως δεκαπέντε (15) ευρώ" που περιέρχονται στο Ταμείο Νομικών, χωρίς να αποκλείεται υποχρέωσή τους να καταβάλουν τα ποσά από τα οποία είχαν απαλλαγεί, ούτε και η ποινική τους δίωξη.

Σχόλια: Η μετατροπή των δραχμών σε ευρώ έγινε με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. *Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24): "1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204)"

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ

Ποινές

Άρθρο 205

Το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, με την οριστική απόφασή του, επιβάλλει στο διάδικο ή στο νόμιμο αντιπρόσωπό του ή στο δικαστικό του πληρεξούσιο, ανάλογα με την ευθύνη καθενός, χρηματική ποινή "από εκατόν πενήντα έως οκτακόσια ογδόντα ευρώ", που περιέρχονται στο Ταμείο Νομικών, αν προκύψει από τη δίκη που έγινε ότι, αν και το γνώριζαν 1) άσκησαν προφανώς αβάσιμη αγωγή, ανταγωγή ή παρέμβαση ή προφανώς αβάσιμο ένδικο μέσο ή 2) διεξήγαγαν τη δίκη παρελκυστικά ή δεν τήρησαν τους κανόνες των χρηστών ηθών ή της καλής πίστης ή το καθήκον της αλήθειας.

Σχόλια: - Η αναπροσαρμογή των ποσών έγινε από την παρ. 4 του άρθ. 7 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993) και η μετατροπή των δραχμών σε ευρώ έγινε με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001.

Άρθρο 206

Ο δικαστής μπορεί, ύστερα από αίτηση ενός διαδίκου ή και αυτεπαγγέλτως, να διατάξει να διαγραφούν από τα δικόγραφα ή τις προτάσεις των διαδίκων εξυβριστικές ή άλλες ανάρμοστες φράσεις και να επιβάλει, αν έγιναν στο ακροατήριο ασυγχώρητες παραδρομές και παραβάσεις, πειθαρχικές ποινές σε υπαλλήλους της γραμματείας, συμβολαιογράφους και δικαστικούς επιμελητές.

Άρθρο 207

1. Αν όταν ενεργείται κάποια πράξη, είτε στο ακροατήριο είτε και έξω από αυτό, γίνει θόρυβος ή εκδηλωθεί ανυπακοή στα μέτρα που έχουν ληφθεί ή στις διαταγές που δόθηκαν, ο δικαστής και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρος έχει εξουσία να επιβάλει σ' αυτόν που θορυβεί ή στον παραβάτη είτε χρηματική ποινή "από είκοσι εννέα έως διακόσια ενενήντα ευρώ", είτε την απομάκρυνσή του από τον τόπο όπου ενεργείται η πράξη, είτε κράτηση 24 ωρών.

2. Αν αυτός που θορυβεί ή ο παραβάτης είναι δικηγόρος, το δικαστήριο, είτε πρόκειται για συνεδρίαση στο ακροατήριο, είτε πρόκειται για ενέργεια πράξης έξω από αυτό, μπορεί να εφαρμόσει τα άρθρα 70, 71 και 73 του Δικηγορικού Κώδικα.

3. Οι πράξεις αυτές μπορούν να ανακληθούν από εκείνον που τις έχει εκδώσει.

4. Κατά τις συνεδριάσεις των δικαστηρίων στο ακροατήριο εφαρμόζονται και τα άρθρα 116 και 117 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Σχόλια: - Η αναπροσαρμογή των ποσών έγινε από την παρ. 5 του άρθ. 7 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993) - Η μετατροπή σε ευρώ έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του ν. 2943/2001.

Άρθρο 208

1. Ο ειρηνοδίκης είναι υποχρεωμένος κατά την "συζήτηση"* στο ακροατήριο οποιασδήποτε υπόθεσης που δικάζει και πριν από κάθε συζήτηση να προσπαθήσει να συμβιβάσει τους διαδίκους. Η συζήτηση της υπόθεσης προχωρεί μόνο αν αποτύχει η απόπειρα συμβιβασμού. Η παράλειψή της δεν προκαλεί απαράδεκτο ή ακυρότητα.

2. Ο ειρηνοδίκης μπορεί να ζητήσει να γίνει η απόπειρα του συμβιβασμού από άλλον ειρηνοδίκη άλλης περιφέρειας, αν κρίνει ότι αυτό είναι σκόπιμο για την επιτυχία του συμβιβασμού.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 1 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 209

1. Όποιος έχει την πρόθεση να ασκήσει αγωγή μπορεί πριν από την κατάθεσή της να ζητήσει τη συμβιβαστική επέμβαση του κατά τόπο αρμόδιου για την εκδίκαση της αγωγής ειρηνοδίκη, έστω και αν αυτός είναι καθ' ύλην αναρμόδιος. Για το σκοπό αυτόν ή υποβάλλεται αίτηση προς τον ειρηνοδίκη, στην οποία πρέπει να αναγράφεται συνοπτικά το αντικείμενο της διαφοράς ή εμφανίζονται αυθόρμητα οι ενδιαφερόμενοι ενώπιόν του.

2. Ο ειρηνοδίκης, όταν υποβληθεί αίτηση συμβιβασμού καλεί ενώπιόν του το συντομότερο σε ορισμένη ημέρα και ώρα όλους τους ενδιαφερομένους.

Η πρόσκληση του ειρηνοδίκη πρέπει να αναφέρει με συντομία τη διαφορά. Αν προσέλθουν αυθόρμητα όλοι οι ενδιαφερόμενοι, ο ειρηνοδίκης μπορεί αμέσως να προχωρήσει σε συμβιβαστική επέμβαση. Η συμβιβαστική επέμβαση του ειρηνοδίκη δεν είναι ανάγκη να γίνεται δημόσια, όμως για την επέμβαση αυτή τηρούνται πρακτικά.

3. Αν αυτός που υπέβαλε την αίτηση δεν εμφανιστεί, η αίτηση θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε ποτέ και καταδικάζεται αυτός στα δικαστικά έξοδα. Αν δεν εμφανιστεί κάποιος από αυτούς που κλήθηκαν, αναφέρεται αυτό στα πρακτικά και η συμβιβαστική επέμβαση του ειρηνοδίκη θεωρείται ότι απέτυχε.

Άρθρο 210

1. Ο ειρηνοδίκης κατά την απόπειρα συμβιβασμού ή τη συμβιβαστική επέμβαση εξετάζει μαζί με τους ενδιαφερομένους ολόκληρη τη διαφορά χωρίς να δεσμεύεται από το ισχύον δικονομικό και ουσιαστικό δίκαιο, εκτιμά ελεύθερα τα διάφορα πραγματικά περιστατικά και προσπαθεί να βρει τρόπο συμβιβασμού. Ιδίως έχει το δικαίωμα να διατάζει αυτοψία, πραγματογνωμοσύνη, την προσαγωγή οποιουδήποτε εγγράφου, την προσωπική εμφάνιση των διαδίκων και μπορεί να εξετάζει μάρτυρες, έστω και χωρίς όρκο, και γενικά να ενεργεί οποιαδήποτε πράξη για να διευκρινιστεί η διαφορά.

2. Ο συμβιβασμός μπορεί να αφορά ολόκληρη τη διαφορά ή μόνο μέρος της.

3. Ο ειρηνοδίκης έχει δικαίωμα να αναβάλει μόνο μία φορά τη συζήτηση για το συμβιβασμό ή να ορίζει άλλη ημέρα και ώρα για τη συμβιβαστική του επέμβαση, αν θεωρεί ότι μπορεί έτσι να επιτευχθεί ο συμβιβασμός.

Άρθρο 211

1. Αν αμφισβητούνται ορισμένα πραγματικά περιστατικά, ο συμβιβασμός μπορεί να εξαρτηθεί, εφόσον συμφωνούν σ' αυτό όλοι οι ενδιαφερόμενοι, από τη δόση όρκου από κάποιον από αυτούς. Ο όρκος πρέπει να δίνεται στην ίδια συνεδρίαση, και αν αυτό δεν είναι δυνατό, ο ειρηνοδίκης ορίζει αμέσως δικάσιμο στην οποία πρέπει να δοθεί ο όρκος.

2. Αν δεν δοθεί ο όρκος, ο συμβιβασμός θεωρείται ότι απέτυχε, και αυτός που δεν έδωσε τον όρκο καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.

Άρθρο 212

1. Για τις ενέργειες του ειρηνοδίκη προς συμβιβασμό γίνεται σύντομη αναφορά στα πρακτικά.

2. Αν η απόπειρα συμβιβασμού ή η συμβιβαστική επέμβαση αποτύχουν, γίνεται σχετική αναφορά στα πρακτικά και σημειώνεται από τον ειρηνοδίκη ο λόγος της αποτυχίας.

3. Αν επιτευχθεί συμβιβασμός, αναγράφονται λεπτομερώς στο πρακτικό όλοι οι όροι του.

4. Ο συμβιβασμός που έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 208 και επόμενα έχει όλα τα αποτελέσματα του δικαστικού συμβιβασμού.

Άρθρο 213

Δεν γίνεται απόπειρα συμβιβασμού και θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε ποτέ η αίτηση συμβιβαστικής επέμβασης, αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαίου για να είναι έγκυρος ο συμβιβασμός· στην περίπτωση αυτή γίνεται σχετική σημείωση στα πρακτικά.

Άρθρο 214

Η υποβολή αίτησης για συμβιβαστική επέμβαση του ειρηνοδίκη έχει όλες τις συνέπειες της άσκησης αγωγής, εφόσον αυτή ασκηθεί μέσα σε τρεις μήνες από την αποτυχία της συμβιβαστικής επέμβασης.

Άρθρο 214 Α

"1. Αγωγές, που έχουν ως αντικείμενό τους διαφορές ιδιωτικού δικαίου, οι οποίες υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου κατά την τακτική διαδικασία, για τις οποίες επιτρέπεται κατά το ουσιαστικό δίκαιο να συνομολογηθεί συμβιβασμός, δεν μπορεί να συζητηθούν, αν δεν προηγηθεί απόπειρα "εξώδικης* επίλυσης"*, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2. Κατά τη σύνταξη της έκθεσης κατάθεσης της αγωγής και τον ορισμό δικασίμου ο γραμματέας θέτει στο πρωτότυπο και στα αντίγραφα ευδιάκριτη σφραγίδα ότι συζήτηση δεν επιτρέπεται αν δεν προηγηθεί απόπειρα "εξώδικης* επίλυσης της διαφοράς*".

"3. Στην κλήση για συζήτηση πρέπει να περιλαμβάνεται και πρόσκληση προς τον εναγόμενο να προσέλθει στο γραφείο του δικηγόρου του ενάγοντος ή στα γραφεία του δικηγορικού συλλόγου του τελευταίου ορισμένη ημέρα και ώρα, με αντικείμενο την απόπειρα εξώδικης επίλυσης της διαφοράς. Αν η επίσπευση γίνεται από τον εναγόμενο ή από άλλο διάδικο, αυτός προσκαλεί τον αντίδικο στο γραφείο του δικηγόρου του ή στα γραφεία του δικηγορικού συλλόγου του τελευταίου. Ο προσκαλούμενος οφείλει να παραστεί με δικηγόρο ή να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο εφοδιασμένο με την κατά το άρθρο 98 ειδική πληρεξουσιότητα. Στη συνάντηση μπορεί να κληθεί και ο τυχόν προσεπικαλούμενος. Οι δικηγόροι μπορούν από κοινού να ορίσουν άλλη ημερομηνία συνάντησης ή να αναβάλλουν τη συνάντηση για άλλη ημέρα και ώρα σε ορισμένο τόπο. Οι συναντήσεις για την εξώδικη επίλυση της διαφοράς πραγματοποιούνται μέσα στο χρονικό διάστημα από την πέμπτη ημέρα μετά την επίδοση της αγωγής έως την τριακοστή πέμπτη ημέρα πριν από τη δικάσιμο."

4. Κατά τη συνάντηση οι διάδικοι με τους δικηγόρους τους ή εκπροσωπούμενοι από τους πληρεξουσικούς δικηγόρους τους, επικουρούμενοι, εφόσον το επιθυμούν, και από τρίτο πρόσωπο κοινής επιλογής, εξετάζουν ολόκληρη τη διαφορά καθώς και την τυχόν ανταγωγή του εναγομένου, χωρίς να δεσμεύονται από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου. Χρησιμοποιούν όλα τα πρόσφορα μέσα για να εξακριβώσουν τα κρίσιμα περιστατικά και τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας τους, καθώς και τις συνέπειες που δέχονται ή αμφισβητούν, ώστε να επιτύχουν αμοιβαίως αποδεκτή λύση της διαφοράς, εν όλω ή εν μέρει. Το τρίτο πρόσωπο κοινής επιλογής που μετέσχε τυχόν στη συνάντηση, έστω και σε μέρος της, αν η απόπειρα αποτύχει εν όλω ή εν μέρει και ακολουθήσει συζήτηση της διαφοράς, δεν εξετάζεται ως μάρτυρας ούτε μπορεί να οριστεί ως πραγματογνώμονας ή τεχνικός σύμβουλος ούτε επιτρέπεται να μετάσχει στην εκδίκαση με οποιαδήποτε ιδιότητα.

5. Αν οι διάδικοι καταλήξουν σε ολική ή μερική λύση της διαφοράς, συντάσσεται ατελώς πρακτικό στο οποίο αναγράφεται το περιεχόμενο της συμφωνίας τους και ιδίως το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος, το ποσό της οφειλόμενης παροχής και οι τυχόν όροι υπό τους οποίους θα εκπληρωθεί. Η συμφωνία περιορίζεται στα όρια της ένδικης διαφοράς. Καθορίζονται επίσης και επιβάλλονται τα έξοδα κατά τις διατάξεις των άρθρων 176 επ.. Το πρακτικό χρονολογείται και υπογράφεται από τους διαδίκους ή από τους δικηγόρους τους, αν έχουν την κατά το άρθρο 98 ειδική πληρεξουσιότητα, σε τόσα αντίτυπα όσοι οι αντιδικοί διάδικοι ή ομάδες διαδίκων.

6. Κάθε διάδικος μπορεί, προσκομίζοντας το πρακτικό σε πρωτότυπο, να ζητήσει από τον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή, την επικύρωσή του. Ο πρόεδρος αφού διαπιστώσει: α) ότι η διαφορά είναι δεκτική "εξώδικης*" επίλυσης, σύμφωνα με την παράγραφο 1, β) ότι το πρακτικό έχει υπογραφεί σύμφωνα με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου και γ) ότι από αυτό προκύπτει σαφώς το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος και το τυχόν ποσόν της οφειλόμενης παροχής, επικυρώνει το πρακτικό. Αν η διαφορά περιλαμβάνει και καταψήφιση, το πρακτικό από την επικύρωση του αποτελεί τίτλο εκτελεστό και ο πρόεδρος το περιάπτει ταυτόχρονα με τον εκτελεστήριο τύπο. Αν η διαφορά έχει χαρακτήρα απλώς αναγνωριστικό, το πρακτικό αποδεικνύει το δικαίωμα. Σε κάθε περίπτωση με την επικύρωση του πρακτικού επέρχεται κατάργηση της δίκης. Αν η επικυρωμένη συμφωνία καλύπτει μέρος της διαφοράς, η κατάργηση της δίκης επέρχεται μόνο κατά τούτο.

7. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία, συντάσσεται και υπογράφεται πρακτικό αποτυχίας της απόπειρας "εξώδικης* επίλυσης διαφοράς*", στο οποίο μπορεί να εκτίθενται και τα αίτια της αποτυχίας. Αν δεν υπογραφεί κοινό πρακτικό, συντάσσεται από το δικηγόρο του ενάγοντος ή άλλου επισπεύδοντος δήλωση στην οποία μπορεί να εκτίθενται και τα αίτια της αποτυχίας. Όμοια δήλωση μπορεί να συνταχθεί και από το δικηγόρο του αντιδίκου. Το πρακτικό αποτυχίας ή οι δηλώσεις κατατίθενται κατά τη συζήτηση μαζί με τις προτάσεις. Σε περίπτωση μερικής συμφωνίας δεν απαιτείται να συνταχθεί ιδιαίτερο πρακτικό αποτυχίας ούτε δηλώσεις.

8. Συζήτηση της αγωγής μπορεί να γίνει μόνο: α) αν από το κοινό πρακτικό ή δήλωση, κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, προκύπτει ότι η απόπειρά "εξώδικης* επίλυσης της διαφοράς*" απέτυχε εν όλω ή εν μέρει και β) αν διάδικος αρνήθηκε ή δεν προσήλθε να μετάσχει στην απόπειρα. Η άρνηση ή η μη προσέλευση διαδίκου πρέπει να προκύπτει από δήλωση του δικηγόρου του αντιδίκου, που κατατίθεται κατά τη συζήτηση μαζί με τις προτάσεις. Ψευδής δήλωση τιμωρείται κατά το άρθρο 225 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα.

9. Το απαράδεκτο της συζήτησης λόγω παράλειψης της απόπειρας "εξώδικης*" επίλυσης της διαφοράς μπορεί να προταθεί και λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως μόνο κατά την συζήτηση** της διαφοράς στον πρώτο βαθμό. (***)

10. Η τήρηση της διαδικασίας των προηγούμενων παραγράφων δεν είναι υποχρεωτική ως προς τις παρεμβάσεις, προσεπικλήσεις και άλλες παρεμπόμπουσες αγωγές.

11. Αγωγή για αναγνώριση ακυρότητας ή για ακύρωση της δήλωσης βούλησης που περιέχεται στο κατά την παράγραφο 5 πρακτικό ασκείται ενώπιον του εφετείου στην περιφέρεια του οποίου συντάχθηκε το πρακτικό, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της κατά την παράγραφο 6 επικυρωτικής πράξης του προέδρου. Αν η συμφωνία ακυρωθεί, η εκκρεμοδικία λογίζεται ότι δεν καταργήθηκε ποτέ. Σε περίπτωση μερικής ακύρωσης, η εκκρεμοδικία αναβιώνει μόνο κατά τούτο. Νέα απόπειρα "εξώδικης* επίλυσης της διαφοράς"* δεν απαιτείται. Η διάταξη του άρθρου 184 του Αστικού Κώδικα εφαρμόζεται αναλόγως".

Σχόλια: -Το παρόν άρθρο, που είχε προστεθεί με την παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 2298/1995 (Α' 62/04.04.1995) και το περιεχόμενο του οποίου καταργήθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 6 του Ν. 2479/1997, προστέθηκε εκ νέου με την παρ. 2 της ως άνω διάταξης, κατά δε την παρ. 4 έχει έναρξη ισχύος την 16.09.2000. * Η πρώην λέξη "συμβιβαστική" των παρ. 1, 2, 6, 7, 8, 9 και 11 αντικαταστάθηκε από τη λέξη "εξώδικη" με την παρ. 2 άρθρου 3 Ν. 2915/2001. ** Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 9 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002. – Η παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 3043/2002 (Α' 192/21.08.2002). -*** Το εδάφιο της παρ. 9 (Μετά τη συζήτηση αυτή μπορεί να εξεταστεί μόνο αν προταθεί εκ νέου από το διάδικο που το είχε προτείνει παραδεκτά στην πρώτη συζήτηση)ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2915/2001 ΦΕΚ Α 109 και η κατάργηση αυτή ισχύει από 1.1.2002 σύμφωνα με τον νόμο 2943/2001 ΦΕΚ Α 203 άρθρο 15.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Άσκηση της αγωγής

Άρθρο 215

1. Η αγωγή ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και με επίδοση αντιγράφου της στον εναγόμενο. Κάτω από το δικόγραφο που κατατέθηκε συντάσσεται έκθεση στην οποία αναφέρεται η ημέρα, ο μήνας και το έτος της κατάθεσης, καθώς και το ονοματεπώνυμο του καταθέτη. Αναφορά του δικογράφου της αγωγής που κατατέθηκε γίνεται χωρίς καθυστέρηση σε ειδικό βιβλίο με αλφαβητικό ευρετήριο. Στο βιβλίο αυτό αναγράφονται με αύξοντα αριθμό και χρονολογική σειρά οι αγωγές που κατατίθενται και αναφέρονται τα ονοματεπώνυμα των διαδίκων, η χρονολογία της κατάθεσης και το αντικείμενο της διαφοράς.

2. Στα ειρηνοδικία στον οποίων την έδρα δεν υπάρχουν διορισμένοι δικηγόροι ή δικολάβοι η αγωγή μπορεί να ασκηθεί και προφορικά ενώπιον του ειρηνοδίκη με τη σύνταξη σχετικής έκθεσης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι ορισμοί της προηγούμενης παραγράφου και των άρθρων 226 και 229· οι διαδικαστικές πράξεις των διαδίκων, στις οποίες περιλαμβάνονται και αυτές που γίνονται εκτός του ακροατηρίου, μπορούν να γίνουν και προφορικά ενώπιον του ειρηνοδίκη.

Άρθρο 216

1. Η αγωγή εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 ή 117 πρέπει να περιέχει

- α) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου,
- β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς,
- γ) ορισμένο αίτημα.

2. Στην αγωγή αναφέρεται

- α) προκειμένου για δίκες περιουσιακών σχέσεων η χρηματική αξία του επίδικου αντικειμένου και
- β) τα στοιχεία που θεμελιώνουν την αρμοδιότητα του δικαστηρίου.

Άρθρο 217

Οι διατάξεις για την αγωγή εφαρμόζονται και σε κάθε δικόγραφο εισαγωγικό δίκης, εκτός αν ορίζει διαφορετικά ο νόμος.

Άρθρο 218

1. Περισσότερες αιτήσεις του ίδιου ενάγοντος κατά του ίδιου εναγομένου οι οποίες πηγάζουν από την ίδια ή διαφορετική αιτία, αφορούν το ίδιο ή διαφορετικό αντικείμενο και στηρίζονται στον ίδιο ή διαφορετικό λόγο, μπορούν να ενωθούν στο ίδιο δικόγραφο αγωγής

- α) αν δεν είναι αντιφατικές μεταξύ τους,
- β) αν στο σύνολό τους υπάγονται λόγω ποσού στο δικαστήριο όπου εισάγονται
- γ) αν υπάγονται στην τοπική αρμοδιότητα του ίδιου δικαστηρίου,
- δ) αν υπάγονται στο ίδιο είδος διαδικασίας,
- ε) αν η σύγχρονη εκδίκασή τους δεν επιφέρει σύγχυση.

2. Αν ενωθούν περισσότερες αιτήσεις χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, διατάσσεται ύστερα από αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως ο χωρισμός και στην περίπτωση καθ' ύλην ή κατά τόπον αναρμοδιότητας εφαρμόζονται τα άρθρα 46 και 47.

Άρθρο 219

1. Αγωγή υπό αίρεση δεν επιτρέπεται, μπορεί όμως ο ενάγων για την περίπτωση που απορριφθεί η πρώτη βάση ή αίτηση της αγωγής να τη στηρίξει σε άλλη βάση ή να υποβάλει άλλη αίτηση που στηρίζεται στην ίδια ή σε άλλη βάση.

2. Η επιβληθητική σύμφωνα με τη παράγραφο 1 άσκηση αγωγής μπορεί να γίνει με το ίδιο ή άλλο δικόγραφο.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και στην ανταγωγή.

Άρθρο 220

1. Αγωγές, στις οποίες περιλαμβάνονται και αναγνωριστικές ή ανακοπές εμπράγματα, μικτές ή νομής, εκτός από τα ασφαλιστικά μέτρα νομής, οι οποίες αφορούν ακίνητα, εγγράφονται ύστερα από αίτηση του ενάγοντος ή ανακόπτοντος στα βιβλία διεκδικήσεων του γραφείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεσή τους, διαφορετικά απορρίπτονται και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτες.

2. Αν οι αγωγές και ανακοπές που εγγράφηκαν στα βιβλία διεκδικήσεων είναι φανερά αβάσιμες, διατάσσεται η διαγραφή τους, κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 επ. Στη συζήτηση κλητεύεται υποχρεωτικά αυτός που έχει καταθέσει την αγωγή ή ανακοπή που πρέπει να διαγραφεί. Μετά μια δεκαετία από την κατάθεση, η διαγραφή μπορεί να διαταχθεί και χωρίς κλήτευση, αν κατά την κρίση του δικαστηρίου αυτή είναι δύσκολη.

3. Με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης ορίζεται ο τρόπος που τηρούνται τα βιβλία διεκδικήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Συνέπειες από την άσκηση της αγωγής

Άρθρο 221

1. Με την άσκηση της αγωγής σύμφωνα με το άρθρο 215, η κατάθεσή της έχει ως συνέπεια

- α) εκκρεμοδικία,
- β) το αμετάβλητο της δικαιοδοσίας και αρμοδιότητας του δικαστηρίου,
- γ) την προτίμηση ανάμεσα σε περισσότερα αρμόδια δικαστήρια, και η επίδοσή της έχει ως συνέπεια τα αποτελέσματα που το ουσιαστικό δίκαιο ορίζει ότι επέρχονται από την έγερση της αγωγής.

2. Εκκρεμοδικία συνεπάγεται και η υποβολή, ενώ διαρκεί η δίκη, αίτησης με την οποία επιδιώκεται καταψήφιση, αναγνώριση ή διάπλωση, καθώς και η πρόταση ένστασης συμψηφισμού.

Άρθρο 222

1. Όταν επέλθει η εκκρεμοδικία και όσο αυτή διαρκεί, δεν μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε δικαστήριο νέα δίκη για την ίδια επίδικη διαφορά ανάμεσα στους ίδιους διαδίκους, εφόσον εμφανίζονται με την ίδια ιδιότητα.

2. Αν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας ασκηθεί άλλη αγωγή, ανταγωγή ή κύρια παρέμβαση ή προταθεί ένσταση συμψηφισμού για την ίδια επίδικη διαφορά, αναστέλλεται και αυτεπαγγέλτως η εκδίκασή της εωσότου περατωθεί η πρώτη δίκη.

Άρθρο 223

Όταν επέλθει η εκκρεμοδικία είναι απαράδεκτη η μεταβολή του αιτήματος της αγωγής. Κατ' εξαίρεση μπορεί ο ενάγων με τις προτάσεις εωσότου περατωθεί η δίκη στον πρώτο βαθμό να περιορίσει το αίτημα της αγωγής ή να ζητήσει

- 1) τα παρεπόμενα του κύριου αντικείμενου της αγωγής και
- 2) αντί γι' αυτό που ζητήθηκε αρχικά άλλο αντικείμενο ή το διαφέρον εξαιτίας μεταβολής που επήλθε.

Άρθρο 224

"Είναι απαράδεκτο να μεταβληθεί η βάση της αγωγής. Με τις προτάσεις που κατατίθενται κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 237 ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου μπορεί ο ενάγων να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του, αρκεί να μην μεταβάλλεται η βάση της αγωγής."

Σχόλια: Το άρθρο 224 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος άρ. αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 225

1. Η επέλευση της εκκρεμοδικίας δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία να μεταβιβάσουν το επίδικο πράγμα ή δικαίωμα να συστήσουν εμπράγματο δικαίωμα.

2. Η μεταβίβαση του επίδικου πράγματος ή δικαιώματος ή η σύσταση εμπράγματος δικαιώματος δεν επιφέρει καμία μεταβολή στη δίκη. Ο ειδικός διάδοχος έχει δικαίωμα να ασκήσει παρέμβαση.

3. Αν ο ενάγων μεταβίβασε το επίδικο πράγμα ή δικαίωμα ή σύστησε εμπράγματο δικαίωμα, δεν μπορεί να προταθεί εναντίον του έλλειψη νομιμοποίησης, εκτός αν η απόφαση που θα εκδοθεί δεν δεσμεύει τον ειδικό διάδοχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Εισαγωγή της αγωγής για συζήτηση

Άρθρο 226

1. Το πρωτότυπο της αγωγής που κατατέθηκε φυλάσσεται στο αρχείο του δικαστηρίου.

"2. Αμέσως μετά την κατάθεση της αγωγής ο γραμματέας, με βάση τη σημείωση στο πρωτότυπο της αγωγής της ημέρας και ώρας συζήτησής της, την εγγράφει στο πινάκιο του δικαστηρίου, όπου σημειώνεται το όνομα και το επώνυμο των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους, καθώς και το αντικείμενο της δίκης.

3. Το πινάκιο είναι βιβλίο με αριθμημένες σελίδες, μονογραφημένες από τον πρόεδρο του δικαστηρίου ή τον ειρηνοδίκη, στο οποίο καταχωρίζονται οι υποθέσεις που θα συζητηθούν σε κάθε δικάσιμο. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου ή ο ειρηνοδίκης ορίζει τον αριθμό των υποθέσεων που θα εκδικασθούν σε κάθε δικάσιμο.

4. Ο δικαστής που διευθύνει τη συζήτηση σημειώνει στο πινάκιο αν η συζήτηση έγινε κατ' αντιμωλία ή ερήμην ή αναβλήθηκε ή ματαιώθηκε. Αν η συζήτηση αναβληθεί, ο γραμματέας οφείλει αμέσως μετά το τέλος της συνεδρίασης να μεταφέρει την υπόθεση στη σειρά των υποθέσεων που πρέπει να συζητηθούν κατά τη δικάσιμο που ορίστηκε. Κλήση του διαδίκου για εμφάνιση στη δικάσιμο αυτή δεν χρειάζεται και η αναγραφή της υπόθεσης στο πινάκιο ισχύει ως κλήτευση όλων των διαδίκων. Αν ματαιωθεί η συνεδρίαση για οποιονδήποτε λόγο, οι υποθέσεις που είναι γραμμένες σ' αυτήν μεταφέρονται με επιμέλεια των διαδίκων στις επόμενες συνεδριάσεις, ακόμη και με υπέρβαση του ορισμένου αριθμού, και ο αντίδικος αυτού που επισπεύδει τη συζήτηση καλείται πάντοτε στη νέα δικάσιμο. Στην περίπτωση αυτή η εγγραφή, η κλήση και η επίδοσή της γίνονται ατελώς. Το ίδιο ισχύει και όταν είναι αναγκαία η ανασυζήτηση της υπόθεσης."

"5. Κάθε αίτημα προτίμησης που υποβάλλεται από διάδικο για ορισμό ημέρας συζήτησης αίτησης, αγωγής ή ενδίκου μέσου ενώπιον παντός δικαστηρίου, οιασδήποτε διαδικασίας, διαφορετικής από εκείνη που, κατά τη νόμιμη σειρά, πρέπει να προσδιοριστεί ή έχει ήδη προσδιοριστεί, υποβάλλεται εγγράφως. Στην αίτηση πρέπει, με ποινή απαραδέκτου, να περιέχονται οι λόγοι της προτίμησης και ο αρμόδιος δικαστής αποφαινεται σχετικά, με αιτιολογημένη πράξη του."

Σχόλια: Οι παρ. 2 (όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 άρθρου 6 Ν. 2479/1997, ΦΕΚ Α' 67) έως 4 αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 5 Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α' 203), η ισχύς των παρ. 2-4 αρχίζει από 1.1.2002. - Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3327/2005 (Α' 70/11.3.20056), και, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου, ισχύει από 16.9.2005.

Άρθρο 227

1. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις που μπορούν να αναπληρωθούν, ο πρόεδρος οποιουδήποτε πολυμελούς δικαστηρίου ή ο εισηγητής ή ο δικαστής μονομελούς δικαστηρίου καλεί να τις συμπληρώσει και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή το διάδικο, εφόσον παρίσταται αυτοπροσώπως, τάσσοντας εύλογη κατά τη κρίση του προθεσμία.

2. Η πρόσκληση γίνεται και τηλεφωνικώς, ο δε γραμματέας βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας το χρόνο της ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν η τηλεφωνική πρόσκληση είναι αδύνατη ή δυσχερής, αποστέλλεται έγγραφο, αντίγραφο του οποίου τηρείται στο φάκελο της δικογραφίας. Στο αντίγραφο αυτό σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής του εγγράφου.

Άρθρο 228

"Η προθεσμία για την κλήτευση των διαδίκων είναι εξήντα ημέρες και, αν ο διάδικος που καλείται ή κάποιος από τους ομοδίκους διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, ενενήντα ημέρες πριν από τη συζήτηση".

Σχόλια: Το παρόν άρθρο, το οποίο καταργήθηκε με την παρ. 2 άρθρου 6 Ν. 2915/2001, επαναφέρεται σε ισχύ με το παρόν περιεχόμενο με την παρ. 2 άρθρου 6 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002), ισχύει δε ως επανήλθε από 21.8.2002.

Άρθρο 229

"Αντίγραφο της αγωγής με την κάτω από αυτήν πράξη για τον προσδιορισμό δικασίμου και την κλήση για συζήτηση στην ορισμένη δικάσιμο επιδίδεται στον εναγόμενο με την επιμέλεια του ενάγοντος."

Σχόλια: -Το παρόν άρθρο είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και με το άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2943/2001. Στη συνέχεια ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΘΗΚΕ με την παρ. 3 άρθρου 6 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002) και ισχύει από 21.8.2002. -Με το άρθρο 22 του ν. 2915/2001 ΦΕΚ Α' 109 ορίσθηκε ότι: "1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς υποθέσεις, των οποίων η πρώτη συζήτηση έχει προσδιορισθεί να γίνει μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου. Η προθεσμία επίδοσης της αγωγής κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 229, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6, αρχίζει ένα μήνα μετά τη δημοσίευση του νόμου αυτού." και σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α 203/12.9.2001), η προθεσμία επίδοσης της αγωγής του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του παρόντος άρθρου (άρθρο 22 του ν. 2915/2001) παρατείνεται μέχρι 30.9.2001

Άρθρο 230

"1. Οι διατάξεις των άρθρων 228 και 229 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και για τον προσδιορισμό κάθε άλλης δικασίμου."

2. Δικαίωμα να επισπεύσει τη συζήτηση έχει οποιοσδήποτε διάδικος.

Σχόλια: Η παρ. 1, η οποία καταργήθηκε με την παρ. 2 άρθρου 6 Ν. 2915/2001, ΕΠΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ σε ισχύ με το παρόν περιεχόμενο με την παρ. 4 άρθρου 6 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).

Άρθρο 231

Στη διαδικασία ενώπιον του ειρηνοδικείου η πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί και προφορικά κατά τη δικάσιμο. Στην περίπτωση αυτή ο ειρηνοδίκης μπορεί να αναβάλει τη συζήτηση σε μεταγενέστερη δικάσιμο, που ορίζεται αμέσως αν κρίνει ότι αυτό είναι αναγκαίο για την υπεράσπιση των διαδίκων.

Άρθρο 232

1. Ο πρόεδρος του πολυμελούς πρωτοδικείου, ο δικαστής του μονομελούς ή ο ειρηνοδίκης μπορούν και πριν από την ορισμένη δικάσιμο, ύστερα από αίτηση των διαδίκων που υποβάλλεται με την αγωγή ή και αυτοτελώς,

α) να καλέσουν εγγράφως τους διαδίκους ή τους νόμιμους αντιπροσώπους τους να εμφανιστούν αυτοπροσώπως στη συζήτηση για να τους υποβληθούν ερωτήσεις και να δώσουν δισαφήσεις για την υπόθεση,

β) να ζητήσουν εγγράφως από δημόσια αρχή την προσαγωγή ή αποστολή εγγράφου, που βρίσκεται στην κατοχή της,

γ) να διατάξουν την προσαγωγή εγγράφων κατά τη συζήτηση.

2. Αν ο διάδικος κληθεί και αδικαιολόγητα δεν προσκομίσει τα έγγραφα της παραγράφου 1 εδ. γ, καταδικάζεται, εκτός από τα δικαστικά έξοδα και σε χρηματική ποινή " 0,29 ευρώ έως 2,90 ευρώ", που περιέρχονται στο Ταμείο Νομικών.

Σχόλια: Η φράση της παρ. 2 μέσα σε "" στην παρ. 2 του παρόντος αντικαταστάθηκε από τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Συζήτηση στο ακροατήριο

Άρθρο 233

1. Η διαδικασία αρχίζει με την εκφώνηση από το δικαστή των υποθέσεων από το πινάκιο με τη σειρά που είναι γραμμένες. Ο δικαστής διευθύνει τη συζήτηση, δίνει το λόγο στα πρόσωπα που μετέχουν σ' αυτήν, τον αφαιρεί σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων που τη ρυθμίζουν ή των οδηγιών του, εξετάζει τους διαδίκους, τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τους μάρτυρες και τους πραγματογνώμονες, κηρύσσει τη συζήτηση περατωμένη, όταν σύμφωνα με την κρίση του η υπόθεση διευκρινίστηκε όσο χρειάζεται και δημοσιεύει την απόφαση.

2. Το δικαστήριο κατά τη διάρκεια της δίκης μπορεί, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να επιχειρεί συμβιβαστική λύση της διαφοράς και να καλεί για το σκοπό αυτό τους διαδίκους ενώπιόν του.

Άρθρο 234

1. Κάθε μέλος του δικαστηρίου έχει δικαίωμα με την άδεια του δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση να απευθύνει ερωτήσεις στους διαδίκους, τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τους μάρτυρες και τους πραγματογνώμονες και να απαιτεί την ανάγνωση εγγράφων.

2. Το δικαίωμα της παραγράφου 1 έχουν και οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι, οι πληρεξούσιοι και οι τεχνικοί σύμβουλοί τους, αφού ζητήσουν και λάβουν άδεια από το δικαστή που διευθύνει. Η υποβολή των ερωτήσεων μπορεί να γίνει απευθείας ή μέσω του δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση, ο οποίος μπορεί και να τις απαγορεύσει, αν τις κρίνει άσκοπες ή ανεπίτρεπτες. Επίσης μπορεί να απαγορεύσει και την ανάγνωση εγγράφων, αν την κρίνει περιττή.

Άρθρο 235

Στα πολυμελή δικαστήρια, αν η διαταγή που αφορά τη διευκρίνιση της υπόθεσης από το δικαστή ο οποίος διευθύνει τη συζήτηση ή η ερώτηση που υπέβαλε αυτός ή άλλο μέλος του δικαστηρίου αποκρούεται από κάποιο πρόσωπο που μετέχει στη συζήτηση ως ανεπίτρεπτη, αποφαίνεται γι' αυτό το δικαστήριο. Το ίδιο εφαρμόζεται και στην περίπτωση που απαγορεύεται ερώτηση ή ανάγνωση εγγράφου.

Άρθρο 236

Ο δικαστής που διευθύνει τη συζήτηση πρέπει να φροντίζει με την υποβολή ερωτήσεων ή με άλλο τρόπο να εκφράζονται σαφώς, για όλα τα ουσιώδη πραγματικά γεγονότα τα πρόσωπα που μετέχουν στη συζήτηση, να υποβάλλουν τις αναγκαίες προτάσεις και αιτήσεις και γενικά να παρέχουν τις αναγκαίες διασαφήσεις για την εξακρίβωση της αλήθειας των προβαλλόμενων ισχυρισμών.

Άρθρο 237

"1. "Ενώπιον του μονομελούς και του πολυμελούς πρωτοδικείου οι διάδικοι πρέπει να καταθέσουν το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από τη δικάσιμο προτάσεις, επί των οποίων ο γραμματέας σημειώνει τη χρονολογία κατάθεσης".** Εκπρόθεσμες προτάσεις δεν λαμβάνονται υπόψη. Μαζί με τις προτάσεις οι διάδικοι πρέπει να καταθέσουν και:

α) αντίγραφο των προτάσεων ατελώς, επικυρωμένο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του διαδίκου και
β) με ποινή απαραδέκτου όλα τα αποδεικτικά μέσα και διαδικαστικά έγγραφα που επικαλούνται με τις προτάσεις τους."

2. Η κατάθεση γίνεται στον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας, που βεβαιώνει με επισημείωση τη χρονολογία της κατάθεσης των προτάσεων. Κάθε διάδικος δικαιούται να πάρει ατελώς με δική του δαπάνη αντίγραφο των προτάσεων των αντιδίκων του και των εγγράφων που έχουν προσκομίσει. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί και από το δικηγόρο που υπογράφει την αγωγή, την παρέμβαση ή τις προτάσεις ή από τρίτο πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από το δικηγόρο αυτόν. Αν ο αντίδικος είναι μόνο ένας, μπορεί να του δοθεί το αντίγραφο των προτάσεων που έχει κατατεθεί.

"3. Οι αμοιβαίες αντικρούσεις γίνονται με προσθήκη στις προτάσεις, η οποία κατατίθεται το αργότερο δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο, κατά τους όρους της προηγούμενης παραγράφου, οπότε κλείνει ο φάκελος και ορίζεται ο εισηγητής της υπόθεσης ή ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου που θα δικάσει, στον οποίο διαβιβάζεται ο φάκελος. Εκπρόθεσμη προσθήκη δεν λαμβάνεται υπόψη. Νέοι ισχυρισμοί με την προσθήκη μπορεί να προταθούν και νέα αποδεικτικά μέσα να προσκομισθούν μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που περιέχονται στις προτάσεις της παραγράφου 1. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται αναλόγως."

4. Το αντίγραφο της αγωγής που οφείλει να προσκομίσει ο ενάγων, οι προτάσεις και τα αποδεικτικά και διαδικαστικά έγγραφα αποτελούν τη δικογραφία.

5. Μετά την περάτωση της δίκης οι διάδικοι οφείλουν να αναλάβουν όλα τα σχετικά έγγραφα τους. Ο γραμματέας βεβαιώνει στις προτάσεις κάθε διαδίκου ότι ανέλαβε τα έγγραφα του. Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, ο πρόεδρος του πολυμελούς δικαστηρίου ή ο δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου επιτρέπει στο διάδικο να αναλάβει ορισμένο έγγραφο και πριν από την περάτωση της δίκης. Αν το έγγραφο αυτό είναι αναγκαίο, η ανάληψη επιτρέπεται μόνο αφού κατατεθεί επικυρωμένο αντίγραφο. Οι προτάσεις παραμένουν στο αρχείο του δικαστηρίου".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 7 άρθρου 6 Ν. 2497/1997 (ΦΕΚ Α' 67). - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 7 Ν. 2915/2001. - Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 1 στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 7 του Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002). - Η παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 άρθρου 7 Ν. 2915/2001. - Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α' 203), η ισχύς των παρ. 1 και 3 αρχίζει από 1.1.2002. ** Το πρώην δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 που όριζε: (Το χρονικό διάστημα μεταξύ της επίδοσης της αγωγής και της κατάθεσης των προτάσεων δεν μπορεί να είναι μικρότερο από εξήντα ημέρες) ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ. 2 άρθρου 7 του Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002). *** - Η παρ. 6 του άρθρου 7 του Ν. 3043/2002 ορίζει ότι ως προς τις προθεσμίες κατάθεσης προτάσεων προσθήκης - αντίκρουσης και ανταγωγής στις δίκες ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 7 του Ν. 2915/2001, δηλαδή οι διατάξεις για τις προθεσμίες κατάθεσης των προτάσεων (προσθήκης - αντίκρουσης αρθ. 237 απρ. 1,3 και ανταγωγής αρθρ. 268 παρ. 4,5 και 270, στις δίκες ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου θα τεθούν σ' εφαρμογή με ΠΔ που θα εκδοθεί μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Μέχρι τότε οι προτάσεις και η προσθήκη - αντίκρουση κατατίθενται στις προθεσμίες που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 591, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του Ν. 2915/2001 και η ανταγωγή ασκείται οκτώ (8) τουλάχιστον πλήρεις εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση.

Άρθρο 238

(Παραλείπεται ως μη ισχύον)

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με την παρ. 8 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (Α' 67).

Άρθρο 239

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το άρθρο 239 καταργήθηκε από το άρθρο 8 παρ. 1 του Ν.2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος άρθ. αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 240

Για την επαναφορά ισχυρισμών που υποβλήθηκαν σε προηγούμενη συζήτηση στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο, αρκεί η επανυποβολή τους με σύντομη περίληψη και αναφορά στις σελίδες των προτάσεων της προηγούμενης συζήτησης που τους περιέχουν· οι προτάσεις της προηγούμενης συζήτησης προσκομίζονται απαραίτητως σε επικυρωμένο αντίγραφο.

Άρθρο 241

"1. Ύστερα από αίτηση του διαδίκου και αν ακόμη δεν κατατέθηκαν προτάσεις ή αυτές κατατέθηκαν εκπρόθεσμα, μπορεί να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης μόνο μία φορά, ανά βαθμό δικαιοδοσίας, σε μεταγενέστερη δικάσιμο, εφόσον υπάρχει σπουδαίος κατά την κρίση του δικαστηρίου λόγος, με απλή σημείωση στο πινάκιο".

"2. Το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει, με απόφαση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, δικαστική δαπάνη σε βάρος εκείνου που ζήτησε την αναβολή, με αίτηση του αντιδίκου του, 70 έως 400 ευρώ."

Σχόλια: -Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 άρθρου 8 Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α'203), η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2002. - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 άρθρου 7 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002) και ισχύει από 21.8.2002.

Άρθρο 242

1. Η συζήτηση αρχίζει μετά την εκφώνηση των ονομάτων των διαδίκων και τη δήλωση των παραστάσεών τους. Οι διάδικοι που παρίστανται νόμιμα έχουν δικαίωμα να αναπτύξουν στο ακροατήριο προφορικά τους ισχυρισμούς τους.

2. Στις περιπτώσεις που η προφορική συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική, οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν με κοινή δήλωση, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους, ότι δεν θα παραστούν κατά την εκφώνηση. Τέτοια δήλωση μπορεί να γίνει και από έναν ή ορισμένους μόνο πληρεξούσιους. Η δήλωση αυτή παραδίδεται στην περίπτωση της κοινής δήλωσης από ένα τουλάχιστον πληρεξούσιο δικηγόρο και στην περίπτωση μονομερούς δήλωσης από τον πληρεξούσιο δικηγόρο, στον αρμόδιο γραμματέα το αργότερο την παραμονή της δικάσιμου και σημειώνεται αμέσως στο πινάκιο. Στις παραπάνω περιπτώσεις η συζήτηση περατώνεται με μόνη την εκφώνηση της υπόθεσης. Μόνο δήλωση βίαιης διακοπής της δίκης είναι παραδεκτή. Μπορεί όμως το δικαστήριο, αν προβάλλονται άλλοι διαδικαστικοί ισχυρισμοί, να αναβάλει την υπόθεση σε σύντομη δικάσιμο με πρακτικό στο οποίο καταχωρίζονται και οι ισχυρισμοί αυτοί. Στη δικάσιμο αυτή καλούνται όσοι διάδικοι δεν ήταν παρόντες κατά την αναβολή, ενώ οι παρόντες οφείλουν να εμφανιστούν χωρίς κλήτευση και αν δεν παραστούν κατά τη νέα δικάσιμο δικάζονται εξ αρχής ερήμην.

Σχόλια: - Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 διαγράφηκε από το άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 2915/2001 η φράση (ακόμη και όπου η προφορική συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική κατά το άρθρο 115 παρ. 2) και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η διαγραφή της φράσης της παρ. 1 αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 243

Όλες οι συζητήσεις στο ακροατήριο γίνονται ενώπιον του ίδιου ειρηνοδίκη ή δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου που εκδίδει και την οριστική απόφαση. Αν ο δικαστής αυτός κωλύεται πρόσκαιρα, η συζήτηση αναβάλλεται για άλλη σύντομη δικάσιμο. Αν ο δικαστής έπαυσε να υπηρετεί στο δικαστήριο ή βρίσκεται με άδεια που πρόκειται να διαρκέσει περισσότερο από ένα μήνα, ορίζεται αναπληρωτής και η συζήτηση γίνεται ενώπιόν του.

Άρθρο 244

1. Ο ειρηνοδίκης ύστερα από αίτηση του εναγομένου, που υποβάλλεται κατά την "συζήτηση" στο ακροατήριο, μπορεί να παραπέμψει την εκδίκαση διαφοράς που αφορά ενοχική απαίτηση στο μονομελές ή το πολυμελές πρωτοδικείο της περιφέρειάς του, αν εκκρεμεί σ' αυτό αγωγή του εναγομένου κατά του ενάγοντος για απαίτηση που επιδέχεται συμψηφισμό με εκείνη που παραπέμπεται.

2. Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου μπορεί, με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, να παραπέμψει τις διαφορές που δικάζει στο πολυμελές πρωτοδικείο.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 1 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 245

1. Το δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, να διατάξει οτιδήποτε μπορεί να συντελέσει στη διάγνωση της διαφοράς και ιδιαίτερα την αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων ή των νόμιμων αντιπροσώπων τους στο ακροατήριο για την υποβολή ερωτήσεων και την παροχή διασαφήσεων σχετικών με την υπόθεση.

2. Για την περίπτωση της αυτοπρόσωπης εμφάνισης του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του στο ακροατήριο η κλήση επιδίδεται πάντοτε προς το διάδικο ή το νόμιμο αντιπρόσωπό του προσωπικά και όχι προς τον αντίκλητο, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 143 παρ. 4.

Άρθρο 246

Το δικαστήριο σε κάθε στάση της δίκης μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, να διατάξει την ένωση και συνεκδίκηση περισσότερων εκκρεμών ενώπιόν του δικών ανάμεσα στους ίδιους ή διαφορετικούς διαδίκους, αν υπάγονται στην ίδια διαδικασία και κατά την κρίση του διευκολύνεται ή επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης ή επέρχεται μείωση των εξόδων.

Άρθρο 247

1. Το δικαστήριο σε κάθε στάση της δίκης μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου να διατάξει να συζητηθούν χωριστά περισσότερες αιτήσεις που υποβλήθηκαν με το ίδιο δικόγραφο.

2. Αν ο εναγόμενος ασκεί ανταγωγή, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να γίνει χωριστή συζήτηση της αγωγής και της ανταγωγής, αν κατά την κρίση του διευκολύνεται ή επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης.

Άρθρο 248

Το δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, να διατάξει στην περίπτωση περισσότερων αυτοτελών μέσων επίθεσης ή άμυνας που αφορούν την ίδια αίτηση, η συζήτηση να γίνει διαδοχικά ή να περιοριστεί σε ένα ή ορισμένα μόνο από αυτά, αν κατά την κρίση του διευκολύνεται ή επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης.

Άρθρο 249

Αν η διάγνωση της διαφοράς εξαρτάται ολικά ή εν μέρει από την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας έννομης σχέσης ή την ακυρότητα ή τη διάρρηξη μιας δικαιοπραξίας που συνιστά αντικείμενο άλλης δίκης εκκρεμούς σε πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο ή από ζήτημα που πρόκειται να κριθεί ή κρίνεται από διοικητική αρχή, το δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου να διατάξει την αναβολή της συζήτησης εωσότου περατωθεί τελεσίδικα ή αμετάκλητα η άλλη δίκη ή εωσότου εκδοθεί από τη διοικητική αρχή απόφαση που δεν θα μπορεί να προσβληθεί. Αν η διοικητική αρχή δεν έχει ακόμη ασχοληθεί με την υπόθεση, το δικαστήριο ορίζει προθεσμία, μέσα στην οποία ο διάδικος οφείλει να προκαλέσει με αίτηση την ενέργεια της αρχής.

Άρθρο 250

Αν είναι εκκρεμής ποινική αγωγή που επηρεάζει τη διάγνωση της διαφοράς, το δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, να διατάξει την αναβολή της συζήτησης εωσότου περατωθεί αμετάκλητα η ποινική διαδικασία.

Άρθρο 251

Ο ειρηνοδίκης κατά την ενώπιόν του διαδικασία οφείλει να καθοδηγεί, όταν υπάρχει ανάγκη, τους διαδίκους, που παρίστανται χωρίς δικηγόρο ή δικολάβο, στην επιχείρηση των διαδικαστικών πράξεων και να τους καλεί να προσέξουν τις συνέπειες από την παρέλευση των προθεσμιών, ιδιαίτερα εκείνων που αφορούν την άσκηση των ένδικων μέσων.

Άρθρο 252

1. Αν μάρτυρας, πραγματογνώμονας ή κάποιος από τους παριστάμενους διαδίκους ή τους νόμιμους αντιπροσώπους τους που εμφανίζεται αυτοπροσώπως στη συζήτηση ή την επιχείρηση διαδικαστικής πράξης αγνοεί την ελληνική γλώσσα, προσλαμβάνεται διερμηνέας. Αν πρόκειται για γλώσσα ελάχιστα γνωστή, μπορεί να προσληφθεί διερμηνέας του διερμηνέα.

2. Η κατάθεση του μάρτυρα γράφεται στα πρακτικά ή στην έκθεση σε μετάφραση.

3. Οι διερμηνείς διορίζονται από το δικαστή και στα πολυμελή δικαστήρια από τον πρόεδρο του δικαστηρίου και εφόσον δεν έχουν ορκιστεί ως διερμηνείς, ορκίζονται σύμφωνα με το άρθρο 408 ότι θα ασκήσουν το καθήκον τους πιστά και με ακρίβεια και μπορούν να εξαιρεθούν για τους ίδιους λόγους που μπορούν να εξαιρεθούν και οι πραγματογνώμονες.

Άρθρο 253

1. Αν μάρτυρας ή πραγματογνώμονας ή κάποιος από τους διαδίκους ή τους νόμιμους αντιπροσώπους τους που παρίστανται στη συζήτηση ή την επιχείρηση διαδικαστικής πράξης είναι κουφός, άλαλος ή κωφάλαλος, η συνεννόηση μαζί του γίνεται ως εξής: Οι ερωτήσεις και οι τυχόν παρατηρήσεις υποβάλλονται προς τον κουφό εγγράφως και οι απαντήσεις δίνονται προφορικά. Προς

τον άλαλο οι ερωτήσεις και οι παρατηρήσεις υποβάλλονται προφορικά και αυτός απαντά εγγράφως. Προς τον κωφάλαλο οι ερωτήσεις και οι παρατηρήσεις υποβάλλονται εγγράφως και εγγράφως επίσης απαντά αυτός.

Οι γραπτές ερωτήσεις, παρατηρήσεις και απαντήσεις καταχωρίζονται στα πρακτικά ή στην έκθεση.

2. Αν ο κωφός, ο άλαλος ή ο κωφάλαλος δεν ξέρει να διαβάσει και να γράφει, ο δικαστής διορίζει έναν ή δύο διερμηνείς, που εκλέγονται κατά προτίμηση ανάμεσα στα πρόσωπα που είναι συνηθισμένα να συνεννοούνται μαζί του.

Άρθρο 254

"1. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο, η οποία έχει κηρυχθεί περατωμένη, όταν κατά τη μελέτη της υπόθεσης ή τη διάσκεψη παρουσιάζονται κενά ή αμφίβολα σημεία που χρειάζονται συμπλήρωση ή επεξήγηση. Η απόφαση μνημονεύει απαραίτητως τα ειδικά θέματα που αποτελούν αντικείμενο της επαναλαμβανόμενης συζήτησης. Η συζήτηση αυτή θεωρείται συνέχεια της προηγούμενης.

2. Με την εξαίρεση των περιπτώσεων ειδικών διαδικασιών, στις οποίες δεν εφαρμόζονται οι προθεσμίες της παραγράφου 1 του άρθρου 237, στην επαναλαμβανόμενη συζήτηση οι διάδικοι κλητεύονται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτήν. Οι διάδικοι μπορούν να καταθέσουν σημείωμα πέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο μόνο για τα θέματα που θα συζητηθούν. Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 270 εφαρμόζεται ανάλογα και για την επαναλαμβανόμενη συζήτηση.

3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο επαναλαμβανόμενη συζήτηση πρέπει να ορίζεται σε μία από τις πρώτες δικασίμους μετά την πάροδο της προθεσμίας των τριάντα ημερών από την κλήτευση. Η υπόθεση εκδικάζεται από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου, εκτός αν τούτο είναι για φυσικούς ή νομικούς λόγους αδύνατο."

***Σχόλια:** Το άρθρο 254 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 9 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος άρ. αρχίζει από 1.1.2002.*

Άρθρο 255

Αν για να τηρηθεί η τάξη διατάχθηκε η απομάκρυνση προσώπου που μετέχει στη συζήτηση ή τη διαδικαστική πράξη από τον τόπο όπου διεξάγεται, η διαδικασία συνεχίζεται σαν να ήταν η αποχώρηση εκούσια.

Άρθρο 256

1. Για την προφορική συζήτηση στο ακροατήριο συντάσσονται από το γραμματέα και με τις οδηγίες του δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση πρακτικά, που πρέπει να περιέχουν α) τον τόπο και το χρόνο της συζήτησης, β) τα ονοματεπώνυμα των δικαστών, του εισαγγελέα, του γραμματέα, του διερμηνέα, των διαδίκων που εμφανίστηκαν, των νόμιμων αντιπροσώπων και των πληρεξουσίων τους, γ) αν η συζήτηση έγινε δημόσια ή κεκλεισμένων των θυρών, δ) όσα έγιναν κατά τη συζήτηση και ιδίως τις ερωτήσεις που υποβλήθηκαν και τις απαντήσεις σ' αυτές, τους ισχυρισμούς, τις αιτήσεις και τις δηλώσεις των διαδίκων, εκτός αν είναι υποχρεωτική η υποβολή προτάσεων, οπότε αρκεί η αναφορά σ' αυτές, τις καταθέσεις των μαρτύρων, των πραγματογνωμόνων και των διαδίκων, ή των νόμιμων αντιπροσώπων τους που εξετάστηκαν, εφόσον δεν εξετάστηκαν προηγουμένως ή απομακρύνονται από την προηγούμενη κατάθεσή τους, τις γνωμοδοτήσεις των πραγματογνωμόνων, εφόσον δεν υποβλήθηκαν εγγράφως, οπότε αρκεί η αναφορά σ' αυτές, το πόρισμα της αυτοψίας και ε) τη δημοσίευση των αποφάσεων.

2. Τα πρακτικά μπορούν να τηρηθούν και στενογραφικά. Το στενογραφημένο πρωτότυπο μεταφράζεται από αυτόν που το τήρησε και προσαρτάται στα πρακτικά.

3. Με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης μπορεί να οριστεί και η τήρηση των πρακτικών με φωνοληψία.

Άρθρο 257

Το σχέδιο των πρακτικών διαβάζεται στους διαδίκους ή τους πληρεξουσίους τους ύστερα από αίτησή τους υποχρεωτικά αν περιλαμβάνουν αναγνώριση, συμβιβασμό, παραίτηση ή ομολογία και σε κάθε άλλη περίπτωση κατά την κρίση του δικαστηρίου. Η ανάγνωση αυτή αναφέρεται στα πρακτικά.

Άρθρο 258

1. Τα πρακτικά υπογράφονται από το δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση και από το γραμματέα.

2. Αν ο δικαστής που διεύθυνε τη συζήτηση κωλύεται ή έπαψε να είναι μέλος του δικαστηρίου, υπογράφει αντί γι' αυτόν ο αρχαιότερος κατά το διορισμό από τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση και αν όλοι αυτοί κωλύονται, υπογράφει μόνο ο γραμματέας. Τα κωλύματα αναφέρονται στα πρακτικά.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται αναλόγως και σε μονομελή δικαστήρια.

Άρθρο 259

1. Τα πρακτικά αποτελούν πλήρη απόδειξη ως προς τη συζήτηση και το περιεχόμενό της.

2. Αν κατά την ανάγνωση των πρακτικών διατυπώθηκε από την πλευρά των διαδίκων, των νόμιμων αντιπροσώπων ή των πληρεξουσίων τους αντίρρηση για την ακρίβεια της διατύπωσης των αναγνωρίσεων, συμβιβασμών, παραιτήσεων, ομολογιών ή άλλων δηλώσεων, το μέρος αυτό των πρακτικών εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστή.

3. Η τήρηση των διατυπώσεων της προφορικής συζήτησης μπορεί να αποδειχθεί μόνο με τα πρακτικά.

Άρθρο 260

1. Αν κατά την εκφώνηση της υπόθεσης δεν εμφανίζονται όλοι οι διάδικοι ή εμφανίζονται, αλλά δεν μετέχουν κανονικά στη συζήτηση, η συζήτηση ματαιώνεται.

2. Η για οποιονδήποτε λόγο ματαίωση της συζήτησης της υπόθεσης δεν αποτελεί διαδικαστική πράξη του δικαστηρίου ή των διαδίκων.

Σχόλια: 1) Η παράγρ. 2 προστέθηκε από την παρ. 5 του άρθ. 8 του Ν. 2145/1993. 2) Σχετικό το άρθρο 11 παρ. 8 Ν. 2145/1993 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 2207/1994 (μη ματαίωση συζήτησης σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης, εξόδου, προαγωγής και μετάθεσης δικαστικού λειτουργού κλπ).

Άρθρο 261

Κάθε διάδικος οφείλει να απαντά με σαφήνεια γενικά ή ειδικά για την αλήθεια ή όχι των πραγματικών ισχυρισμών του αντιδίκου του. Εφόσον δεν αμφισβητήθηκε η αλήθεια κάποιου πραγματικού ισχυρισμού, απόκειται στο δικαστή να κρίνει σε συνδυασμό με την τυχόν γενική άρνηση και το σύνολο των ισχυρισμών των διαδίκων, αν συνάγεται ομολογία ή άρνηση.

Άρθρο 262

1. Η ένσταση πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένη αίτηση και σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν.

2. Ενστάσεις από δικαίωμα τρίτου επιτρέπονται μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 263

Κατά την "συζήτηση" πρέπει να προτείνονται, με ποινή अपαράδεκτου α) η αναρμοδιότητα, εκτός αν δεν επιτρέπεται παρέκταση, β) η υπαγωγή της διαφοράς σε διαιτησία, γ) η έλλειψη εγγυοδοσίας, δ) η μη καταβολή των εξόδων της προηγούμενης δίκης, ε) η ύπαρξη προθεσμίας για την αποποίηση κληρονομίας, στ) η προσεπίκληση ομοδίκων ή υπόχρεων για αποζημίωση.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 264

Αν η διαφορά υπάγεται σε διαιτησία, το δικαστήριο παραπέμπει την υπόθεση στη διαιτησία, διατηρούνται όμως οι συνέπειες της άσκησης της αγωγής. Αν πάψει να ισχύει η συμφωνία της διαιτησίας, η υπόθεση επαναφέρεται στο δικαστήριο με κλήση.

Άρθρο 265

Ο κληρονόμος που ενάγεται για απαίτηση κατά της κληρονομίας, εφόσον έχει ακόμη το δικαίωμα να την αποποιηθεί, μπορεί να ζητήσει αναβολή της συζήτησης. Αν το δικαστήριο δεχτεί την αίτηση αναβάλλει τη συζήτηση εωσότου περάσει η προθεσμία για την αποποίηση της κληρονομίας.

Άρθρο 266

Αν ο εναγόμενος προσεπικάλεσε τους ομοδίκους ή τους υπόχρεους για αποζημίωση ή το νομέα και αυτοί δεν εμφανίστηκαν κατά την "συζήτηση", μπορεί να ζητήσει την αναβολή της συζήτησης εωσότου περάσει η προθεσμία για εμφάνιση που παρέχεται σε αυτόν που έχει προσεπικληθεί. Αν το δικαστήριο δεχτεί την αίτηση, αναβάλλει τη συζήτηση εωσότου περάσει η προθεσμία.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 267

Στις περιπτώσεις του άρθρου 263 το δικαστήριο, αν κρίνει ότι διευκολύνεται ή επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης, μπορεί να προχωρήσει σε ιδιαίτερη συζήτηση και να εκδώσει ιδιαίτερη απόφαση πριν εξετάσει την ουσία της υπόθεσης. Το ίδιο ισχύει και ως προς την έλλειψη δικαιοδοσίας, την εκκρεμοδικία, την ικανότητα διαδίκου ή την ικανότητα διεξαγωγής της δίκης στο όνομα του διαδίκου ή την νόμιμη παράσταση ή την εξουσιοδότηση του νόμιμου αντιπροσώπου.

Άρθρο 268

1. Μετά την εκκρεμοδικία ο εναγόμενος μπορεί να ασκήσει ανταγωγή.
2. Στην περίπτωση αναγκαστικής ομοδικίας επιτρέπεται ανταγωγή μόνο όταν ασκείται από όλους ή εναντίον όλων των ομοδίκων.
3. Δεν μπορεί να ασκηθεί ανταγωγή για υπόθεση που υπάγεται σε ειδική διαδικασία, αν η αγωγή δικάζεται κατά τη γενική ή άλλη ειδική διαδικασία και αντίστροφα.
4. "Η ανταγωγή ασκείται είτε με χωριστό δικόγραφο που επιδίδεται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση είτε με τις προτάσεις της παρ. 1 του άρθρου 237 που στην περίπτωση αυτή κατατίθενται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση είτε, όπου η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική, προφορικά, κατά τη συζήτηση". Στην τελευταία περίπτωση η ανταγωγή καταχωρίζεται τα πρακτικά.
5. Η συζήτηση της ανταγωγής που ασκήθηκε με τις προτάσεις είναι, σε περίπτωση απουσίας ή μη νόμιμης παράστασης του ενάγοντος, απαράδεκτη, εκτός αν οι προτάσεις αυτές έχουν επιδοθεί στον ενάγοντα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου".
- "6"(5). Μετά την άσκηση της ανταγωγής, η δωσιδικία της διατηρείται και αν η κύρια αγωγή απορριφθεί ή ο ενάγων την ανακαλέσει ή παραιτηθεί από αυτήν.

Σχόλια: Η παρ. 5 αναριθμήθηκε σε 6 και η παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε και μετατράπηκε σε παραγράφους 4 και 5 με το άρθρο 10 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α' 203), η ισχύς της αναριθμησης και αντικατάστασης των παρ. αρχίζει από 1.1.2002. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 άρθρου 7 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002). --Η παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 3043/2002 ορίζει ότι: Ως προς τις προθεσμίες κατάθεσης προτάσεων, προσθήκης - αντίκρουσης και ανταγωγής στις δίκες ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 7 του Ν. 2915/2001 δηλαδή οι διατάξεις για τις προθεσμίες κατάθεσης προτάσεων, προσθήκης - αντίκρουσης (άρθρο 237 παρ. 1, 3) και ανταγωγής (άρθρο 268 παρ. 4,5 και 270) στις δίκες ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Ως τότε οι προτάσεις και η προσθήκη - αντίκρουση κατατίθενται στις προθεσμίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 591, όπως αυτή αντικαθίσταται με το άρθρο 19 του ν.2915/2001, και η ανταγωγή ασκείται οκτώ τουλάχιστον πλήρεις εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση.

Άρθρο 269

- "1. Μέσα επίθεσης και άμυνας προβάλλονται με τις προτάσεις, διαφορετικά είναι απαράδεκτα. Το απαράδεκτο αυτό δεν ισχύει για τους ισχυρισμούς που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως ή που μπορεί να προταθούν σε κάθε στάση της δίκης.
2. Μέσα επίθεσης και άμυνας μπορεί να προβληθούν παραδεκτά έως και τη συζήτηση με προτάσεις ή και προφορικά: α) αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν εγκαίρως με τις προτάσεις από δικαιολογημένη αιτία. Αυτό ισχύει και για την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος, β) αν προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα, γ) αν αποδεικνύονται με δικαστική ομολογία του αντιδίκου και δ) αν αποδεικνύονται εγγράφως και το δικαστήριο κρίνει ότι ο διάδικος δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να είχε πληροφορηθεί εγκαίρως την ύπαρξη των εγγράφων ."

Σχόλια: Το άρθρο 269 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 11 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος άρ. αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 270

"1. Ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων η συζήτηση είναι προφορική. Ο δικαστής οφείλει πριν από τη συζήτηση να έχει ενημερωθεί επί της αγωγής και επί των εκατέρωθεν ισχυρισμών και αποδεικτικών μέσων και ιδίως ως προς τα θέματα και το βάρος απόδειξης των ισχυρισμών. Οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους οφείλουν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο να εμφανισθούν αυτοπροσώπως. Η μη εμφάνιση του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του στο ακροατήριο, αν είναι αδικαιολόγητη, εκτιμάται από το δικαστήριο ελεύθερα. Με την επιφύλαξη του άρθρου 260, αν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης δεν εμφανισθεί ή εμφανισθεί και δεν λάβει νόμιμα μέρος κάποιος από τους διαδίκους, μολονότι έχει κληθεί νομίμως και εμπροθέσμως, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι.

2. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τα αποδεικτικά μέσα που πληρούν τους όρους του νόμου, σύμφωνα με την προβλεπόμενη αποδεικτική δύναμη του καθενός. Συμπληρωματικά μπορεί να λαμβάνει υπόψη και να εκτιμά ελεύθερα και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, με την επιφύλαξη των άρθρων 393 και 394. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη το πολύ τρεις για κάθε πλευρά και μόνο αν έχουν δοθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση και, αν πρόκειται να δοθούν στην αλλοδαπή, οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτή. Για την αντίκρουση ένορκων βεβαιώσεων επιτρέπεται η προσκομιδή, μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 3 του άρθρου 237, πρόσθετων βεβαιώσεων, το πολύ ίσου αριθμού προς τις αντικρουόμενες.

3. Το δικαστήριο ζητεί τις αναγκαίες πληροφορίες και διασαφήσεις από τους διαδίκους ή τους εκπροσώπους τους και τους εξετάζει κατά την κρίση του, έστω και αν δεν συντρέχουν οι όροι του άρθρου 415. Οφείλει να εξετάσει έναν τουλάχιστον από τους προτεινόμενους και παριστάμενους μάρτυρες για κάθε πλευρά. Σε περίπτωση ομοδικίας μπορεί να εξετασθεί ένας μάρτυρας για κάθε ομόδικο, αν τούτο κριθεί απαραίτητο λόγω διαφορετικών συμφερόντων.

4. Το δικαστήριο, αν είναι αναγκαίο, διατάσσει αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά. Στην ανακοίνωση αυτή προσδιορίζεται ο τόπος, ο χρόνος, τα ονόματα των πραγματογνωμόνων, το θέμα της πραγματογνωμοσύνης, η προθεσμία για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων, που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από εξήντα ημέρες, καθώς και κάθε άλλο χρήσιμο στοιχείο.

5. Η συζήτηση και η διεξαγωγή της απόδειξης ολοκληρώνονται σε μία δικάσιμο. Αν ο χρόνος δεν επαρκεί, επιτρέπεται διακοπή για άλλη ημέρα και ώρα ενώπιον των ίδιων δικαστών, με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων και εκείνων που δεν παρίστανται.

"6. Έως τη δωδεκάτη ώρα της όγδοης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση ή από την αυτοψία ή από τη λήξη της προθεσμίας για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων οι διάδικοι μπορούν να καταθέσουν προσθήκη στις προτάσεις τους, η οποία περιορίζεται στην αξιολόγηση των αποδείξεων κατά την αντίκρουση των ισχυρισμών που προβλήθηκαν οψίμως κατά το άρθρο 269 παρ. 2. Ο γραμματέας το αργότερο την τέταρτη εργάσιμη ημέρα από τη συζήτηση υποχρεούται να χορηγήει στους διαδίκους αντίγραφα των πρακτικών της δίκης."

7. Η οριστική απόφαση εκδίδεται με βάση τα αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι έχουν προσκομίσει και τις αποδείξεις που έχουν διεξαχθεί στο ακροατήριο."

Σχόλια: -Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α'203), η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2002. -Η παρ. 6 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 άρθρου 7 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002). -Η παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 3043/2002 ορίζει ότι: Ως προς τις προθεσμίες κατάθεσης προτάσεων, προσθήκης - αντίκρουσης και ανταγωγής στις δίκες ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 7 του Ν. 2915/2001 δηλαδή οι διατάξεις για τις προθεσμίες κατάθεσης προτάσεων, προσθήκης -αντίκρουσης (άρθρο 237 παρ. 1, 3) και ανταγωγής (άρθρο 268 παρ. 4,5 και 270) στις δίκες ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Ως τότε οι προτάσεις και η προσθήκη - αντίκρουση κατατίθενται στις προθεσμίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 591, όπως αυτή αντικαθίσταται με το άρθρο 19 του ν.2915/2001, και η ανταγωγή ασκείται οκτώ τουλάχιστον πλήρεις εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση.

Άρθρο 270 Α

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο όπως προστέθηκε, με την παράγραφο 6 του άρθρου 8 του ν. 2145/1993, καταργήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 11 του Ν. 2207/1994.

Άρθρο 271

"1. Αν ο εναγόμενος δεν εμφανισθεί κατά τη συζήτηση ή εμφανισθεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, το δικαστήριο, αν η αγωγή και η κλήση για συζήτηση δεν επιδόθηκαν σ' αυτόν νόμιμα και εμπρόθεσμα, κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση.

2. Το ίδιο ισχύει, αν η συζήτηση γίνεται με την επιμέλεια του εναγομένου και δεν εμφανισθεί ο ενάγων ή εμφανισθεί αλλά δεν λάβει μέρος στη συζήτηση κανονικά.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και για τον παρεμβαίνοντα."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 13 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α'203/12.9.2001), η ισχύς του αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 272

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 13 παρ. 2 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 /2001 (ΦΕΚ Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 273

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 274

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 13 παρ. 2 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 /2001 (ΦΕΚ Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 275

Αν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί κατά το άρθρο 86 δεν εμφανίστηκαν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο ή αν απουσίασε εκείνος που προσεπικάλεσε, αλλά εμφανίστηκαν οι ομόδικοι που προσεπικλήθηκαν, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 76. Αν δεν εμφανίστηκαν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και εκείνος που προσεπικάλεσε, οι ομόδικοι που προσεπικλήθηκαν υπόκεινται στις ίδιες επιζήμιες συνέπειες στις οποίες υπόκεινται και εκείνος που προσεπικάλεσε.

Άρθρο 276

1. Αν αυτός που έχει προσεπικληθεί κατά το άρθρο 87 δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο ή εμφανιστεί αλλά δεν κάνει δήλωση για τη σχέση του με το επίδικο ή αμφισβητήσει τους ισχυρισμούς του εναγομένου που τον προσεπικάλεσε ο τελευταίος μπορεί να αποδεχτεί την αγωγή.

2. Αν αυτός που έχει προσεπικληθεί κατά το άρθρο 87 αναγνωρίζει ως αληθείς τους ισχυρισμούς του εναγομένου που τον προσεπικάλεσε, έχει δικαίωμα, αν εκείνος συναινεί να λάβει μέρος στη δίκη ως κύριος διάδικος, στη θέση του εναγομένου. Στην περίπτωση αυτή ο εναγόμενος τίθεται εκτός δίκης, η απόφαση όμως που θα εκδοθεί ισχύει και εναντίον του.

Άρθρο 277

Αν ο ενάγων, ο εναγόμενος ή εκείνος που έχει ασκήσει κύρια παρέμβαση προσεπικάλεσε τους υποχρέους σε αποζημίωση, τότε

1) αν δεν εμφανίστηκαν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και εκείνος που έχει προσεπικαλέσει, δικάζονται "σαν να ήταν παρόντες",

2) αν οι κύριοι διάδικοι εμφανιστούν και απουσιάζουν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί, συζητείται η υπόθεση μεταξύ των πρώτων κατ' αντιμωλίαν, ενώ αυτοί που έχουν προσεπικληθεί δικάζονται "σαν να ήταν παρόντες",

3) αν εμφανιστούν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και απουσιάζει ο κύριος διάδικος που τους προσεπικάλεσε, οι πρώτοι έχουν το δικαίωμα είτε να λάβουν τη θέση του κύριου διαδίκου και να συζητήσουν την υπόθεση με τον αντίδικο, είτε απλώς να ασκήσουν παρέμβαση. Στη δεύτερη περίπτωση η διαδικασία προχωρεί σαν να μην είχε ασκηθεί η πρόσθετη παρέμβαση και το δικαστήριο δικάζει "σαν να ήταν παρών" τον απόντα προσεπικαλούμενο διάδικο,

4) αν εμφανιστούν οι κύριοι διάδικοι και αυτοί που έχουν προσεπικληθεί, οι τελευταίοι έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν την προσεπίκληση ή να ασκήσουν απλώς παρέμβαση ή να πάρουν τη θέση εκείνου που τους προσεπικάλεσε και να συζητήσουν την υπόθεση με τον αντίδικο.

Σχόλια: * Η λέξη "ερήμην" αντικαταστάθηκε με τις λέξεις μέσα σε " " από το άρθρο 13 παρ. 3 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η αντικατάσταση των λέξεων αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 278

Αν στις περιπτώσεις του άρθρου 277 αυτοί που έχουν προσεπικληθεί λάβουν τη θέση εκείνου που τους προσεπικάλεσε, χάνουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν την υποχρέωση για αποζημίωση και η υπόθεση συζητείται μεταξύ αυτών και των υπόλοιπων διαδίκων, ενώ εκείνος που προσεπικάλεσε τίθεται εκτός δίκης. Η απόφαση ισχύει και εναντίον εκείνου του προσεπικαλεσμένου, που τέθηκε εκτός δίκης, ο οποίος μπορεί να εξακολουθήσει να μετέχει στη δίκη σαν να έχει ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση.

Άρθρο 279

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 13 παρ. 2 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 280

1. Αν διάδικος που δεν εμφανίστηκε κατά την εκφώνηση της υπόθεσης, προσέλθει κατά τη διάρκεια της συζήτησης και λάβει μέρος κανονικά σ' αυτήν, θεωρείται ότι δικάζεται κατ' αντιμωλίαν και είναι υποχρεωμένος να δεχτεί τη συζήτηση στο σημείο που βρίσκεται.

2. Θεωρείται ότι δεν εμφανίζεται ο διάδικος που ζητεί μόνο αναβολή, η οποία δεν έγινε δεκτή από το δικαστήριο.

3. Αν διάδικος που εμφανίστηκε κατά την εκφώνηση της υπόθεσης υποβάλλει αίτηση αναβολής της συζήτησης, η οποία απορρίφθηκε από το δικαστήριο, χωρίς να έχει απαντήσει στην ουσία, θεωρείται ότι δεν μετέχει κανονικά στην παραπέρα συζήτηση.

4. Ο διάδικος που αποχωρεί εκούσια μετά την έναρξη της κατ' ουσίαν συζήτησης θεωρείται ότι δικάζεται κατ' αντιμωλίαν.

Άρθρο 281

"Συζήτηση" θεωρείται εκείνη κατά την οποία εκφωνήθηκε η υπόθεση και άρχισε η εκδίκασή της, ανεξάρτητα από το αν το δικαστήριο άρχισε ή όχι να εξετάζει την ουσία της.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Παρεμπίπτοντα

Άρθρο 282

1. Παρεμπίπτον ζήτημα είναι οτιδήποτε μπορεί να εμποδίσει, διακόψει ή καταργήσει ή οπωσδήποτε επηρεάζει την τακτική πρόοδο της κύριας δίκης, στην οποία περιλαμβάνεται και η εκτέλεση.

2. Τα παρεμπίπτοντα ζητήματα προϋποθέτουν κύρια διαφορά και ένα τουλάχιστον διάδικο τον οποίο ενδιαφέρει η απόφαση για την κύρια διαφορά και το παρεμπίπτον ζήτημα.

Άρθρο 283

1. Η παρεμπίπτουσα αγωγή ανάμεσα στους ίδιους διαδίκους στο ίδιο δικαστήριο πρέπει να περιέχει μεταγενέστερη αίτηση του ενός ή του άλλου διαδίκου.

2. Οι παρεμπίπτουσες αγωγές μπορούν να ασκηθούν σε κάθε στάση της δίκης και κατ' έφεση, εκτός αν περιέχουν αυτοτελή αίτηση.

Σχόλια: Η παράγραφος 2 ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παράγρ. 12, Ν. 2207/1994.

Άρθρο 284

Το δικαστήριο, με οποιαδήποτε διαδικασία και αν δικάζει, εξετάζει τα παρεμπίπτοντα ζητήματα ακόμη και όταν είναι αναρμόδιο να τα εκδικάσει.

Άρθρο 285

Τα παρεμπίπτοντα ζητήματα ή οι παρεμπίπτουσες αγωγές συνεκδικάζονται με την κύρια δίκη. Αν ο δικαστής κρίνει ότι η κύρια δίκη είναι ώριμη για να εκδοθεί οριστική απόφαση, ενώ το παρεμπίπτον ζήτημα πρέπει να εξεταστεί, εκδίδει απόφαση για την κύρια δίκη και παραπέμπει το παρεμπίπτον σε ιδιαίτερη συζήτηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Διακοπή και επανάληψη της δίκης

Άρθρο 286

Η δίκη διακόπτεται αν, εωσότου τελειώσει η προφορική συζήτηση, μετά την οποία εκδίδεται η οριστική απόφαση,

α) πεθάνει κάποιος διάδικος ή νόμιμος αντιπρόσωπός του ή συμβεί άλλη μεταβολή στο πρόσωπο κάποιου από αυτούς, η οποία επηρεάζει την ικανότητα της δικαστικής παράστασής του ή την εξουσία εκπροσώπησης του νόμιμου αντιπροσώπου, εκτός αν πρόκειται για θάνατο ή άλλες μεταβολές στο πρόσωπο του νόμιμου αντιπροσώπου ανώνυμης εταιρίας, εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, σωματείου ή ιδρύματος,

β) επέλθει περίπτωση αποκατάστασης κληρονομιάς ή κληροδοσίας,

γ) πτωχεύσει κάποιος διάδικος, εφόσον η δίκη αφορά την πτωχευτική περιουσία ή πεθάνει ή αντικατασταθεί ο σύνδικος ή εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για επικύρωση του πτωχευτικού συμβιβασμού ή για αποκατάσταση, εφόσον έχουν ως αποτέλεσμα την ανάληψη της διαχείρισης της περιουσίας από τον πτωχό που συμβιβάστηκε ή αποκαταστάθηκε,

δ) πεθάνει, απολυθεί, εκπέσει, παραιτηθεί από το λειτουργήμα ή χάσει γενικά την ικανότητα για εκπροσώπηση και υπεράσπιση του διαδίκου ο δικαστικός πληρεξούσιος κάποιου διαδίκου ή νόμιμου

αντιπρόσωπου διαδίκου, εκτός αν ο διάδικος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπος του έχει στη δίκη περισσότερους δικαστικούς πληρεξουσίου που έλαβαν μέρος σ' αυτήν.

Άρθρο 287

1. Η διακοπή επέρχεται από τη γνωστοποίηση προς τον αντίδικο του λόγου της διακοπής με επίδοση δικογράφου ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο ή εκτός του ακροατηρίου κατά την επιχείρηση της διαδικαστικής πράξης. Η γνωστοποίηση γίνεται από πρόσωπο που έχει δικαίωμα να επαναλάβει τη δίκη.

2. Τη γνωστοποίηση της παραγράφου 1 μπορεί να κάνει και αυτός που ήταν κατά τη στιγμή που επήλθε ο λόγος της διακοπής πληρεξούσιος του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπρόσωπου, στο πρόσωπο του οποίου επήλθε ο λόγος αυτός.

Άρθρο 288

Στην περίπτωση αναγκαστικής ομοδικίας ο θάνατος ενός από τους ομοδίκους ή άλλο γεγονός του άρθρου 286 που επέρχεται στο πρόσωπο ενός ομοδίκου, έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή της δίκης ως προς όλους τους διαδίκους.

Άρθρο 289

Κάθε διαδικαστική πράξη, εκτός από την έκδοση της απόφασης, αν γίνει μετά τη διακοπή της δίκης και πριν από την επανάληψή της, είναι άκυρη, εκτός αν την ενεργήσει ο διάδικος υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή.

Άρθρο 290

Η επανάληψη της δίκης που έχει διακοπεί μπορεί να γίνει εκούσια με ρητή ή σιωπηρή δήλωση του διαδίκου υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή.

Άρθρο 291

1. Ο αντίδικος του διαδίκου υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή της δίκης και ο ομόδικός του μπορούν να προκαλέσουν την επανάληψη της δίκης που έχει διακοπεί προσκαλώντας τον για το σκοπό αυτό με κοινοποίηση δικογράφου. Μπορούν να κοινοποιήσουν την πρόσκληση και πριν από τη γνωστοποίηση του γεγονότος που προκάλεσε τη διακοπή θεωρώντας ότι αυτή επήλθε.

2. Η δίκη επαναλαμβάνεται αυτοδικαίως τριάντα ημέρες μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί ως έξι το πολύ μήνες από το δικαστή, και στην περίπτωση πολυμελούς δικαστηρίου από τον πρόεδρο, που δικάζουν κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.

Άρθρο 292

Ο κληρονόμος, ο κληροδόχος ή ο καταπιστευματοδόχος δεν μπορούν να κληθούν για να επαναληφθεί η δίκη που έχει διακοπεί πριν περάσει η προθεσμία της αποποίησης ή πριν χάσουν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο το δικαίωμα της αποποίησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Κατάργηση και περάτωση της δίκης

Άρθρο 293

1. Οι διάδικοι μπορούν σε κάθε στάση της δίκης να συμβιβάζονται, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαίου. Ο συμβιβασμός γίνεται με δήλωση ενώπιον του δικαστηρίου ή του εντεταλμένου δικαστή ή συμβολαιογράφου και επιφέρει αυτοδίκαιη κατάργηση της δίκης.

2. Συμβιβασμός που έγινε με άλλο τρόπο δεν επιφέρει κατάργηση της δίκης και κρίνεται κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Άρθρο 294

Ο ενάγων μπορεί να παραιτηθεί από το δικόγραφο της αγωγής χωρίς συναίνεση του εναγομένου πριν αυτός προχωρήσει στην προφορική συζήτηση της ουσίας της υπόθεσης. Η παραίτηση που γίνεται αργότερα είναι απαράδεκτη, εφόσον ο εναγόμενος προβάλλει αντίρρηση και πιθανολογεί ότι έχει έννομο συμφέρον η δίκη να περατωθεί με έκδοση οριστικής απόφασης.

Άρθρο 295

1. Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής έχει ως αποτέλεσμα ότι η αγωγή θεωρείται πως δεν ασκήθηκε. Ο περιορισμός του αιτήματος θεωρείται ως μερική παραίτηση από το δικόγραφο.

2. Αν η αγωγή ασκηθεί πάλι, ο εναγόμενος μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει στην αγωγή εωσότου καταβληθούν τα έξοδα της πρώτης δίκης, εκτός αν για την πρώτη δίκη είχε παραχωρηθεί στον ενάγοντα το ευεργέτημα της πενίας.

Άρθρο 296

Ο ενάγων μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμα που ασκήθηκε με την αγωγή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαίου, χωρίς συναίνεση του εναγομένου. Η παραίτηση είναι

απαράδεκτη, εφόσον ο εναγόμενος προβάλλει αντιρρήσεις και πιθανολογεί ότι έχει έννομο συμφέρον η δίκη να περατωθεί με έκδοση οριστικής απόφασης.

Άρθρο 297

Η παραίτηση κατά τα άρθρα 294 και 296 γίνεται ή με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή με δικόγραφο που επιδίδεται στον αντίδικο του παραιτουμένου.

Άρθρο 298

Ο εναγόμενος μπορεί να αποδεχτεί την αγωγή αναγνωρίζοντας ολικά ή εν μέρει το δικαίωμα που έχει ασκηθεί με αυτήν, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις κατά το ουσιαστικό δίκαιο. Η αποδοχή γίνεται είτε κατά το άρθρο 297 είτε σιωπηρά με πράξεις από τις οποίες συνάγεται σαφώς. Αν γίνει αποδοχή, εκδίδεται απόφαση σύμφωνα με αυτήν.

Άρθρο 299

Οι διατάξεις των άρθρων 294 ως 298 εφαρμόζονται και στην ανταγωγή, την κύρια και πρόσθετη παρέμβαση, την προσεπίκληση, την ανακοίνωση, τα ένδικα μέσα, την ανακοπή κατά εξώδικων και δικαστικών πράξεων, την τριτανakoπή και σε οποιαδήποτε άλλη διαδικαστική πράξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Απόφαση

Άρθρο 300

Η απόφαση εκδίδεται μόνο από το δικαστή που έλαβε μέρος στη σύνθεση του δικαστηρίου κατά τη συζήτηση ύστερα από την οποία εκδίδεται, και στα πολυμελή δικαστήρια ύστερα από διάσκεψη και ψηφοφορία όλων των δικαστών που έλαβαν μέρος στη συζήτηση.

Άρθρο 301

1. Τη διάσκεψη τη διευθύνει ο πρόεδρος και την εισήγηση κάνει ο δικαστής που ο πρόεδρος όρισε εισηγητή· η διάσκεψη γίνεται είτε αμέσως μετά τη συζήτηση, είτε αργότερα, σε ημέρα που ορίζει ο πρόεδρος.

2. Τη σειρά της συζήτησης και της ψηφοφορίας ορίζει ο πρόεδρος.

3. Στην ψηφοφορία πρώτος ψηφίζει ο νεότερος κατά το διορισμό δικαστής, ύστερα ο αμέσως αρχαιότερος και τελευταίος ο πρόεδρος.

Άρθρο 302

1. Σε περίπτωση διαφωνίας επικρατεί η γνώμη της πλειοψηφίας. Αν το ζητήσει η μειοψηφία, η γνώμη της καταχωρίζεται στο αιτιολογικό της απόφασης με τον τύπο της αμφιβολίας, καθώς και στο πρακτικό της διάσκεψης. Στην απόφαση του Αρείου Πάγου καταχωρίζεται μόνο η γνώμη της πλειοψηφίας και στο πρακτικό της διάσκεψης η γνώμη της μειοψηφίας.

2. Αν κατά την ψηφοφορία σχηματιστούν περισσότερες από δύο γνώμες, εκείνοι που αποτελούν την ασθενέστερη μειοψηφία οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις επικρατέστερες γνώμες. Αν περισσότερες από τις ασθενέστερες γνώμες συγκεντρώνουν ισοψηφία, γίνεται ψηφοφορία για να αποκλειστεί η μία από αυτές· και τότε εκείνοι που την ακολουθούν οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις άλλες γνώμες εωσότου σχηματιστεί πλειοψηφία.

3. Αν επέλθει ισοψηφία, προσλαμβάνεται και άλλος δικαστής και η υπόθεση συζητείται πάλι στο ακροατήριο.

Σχόλια: Σχετικό άρθρο 40, Ν. 2172/1993: "Στις δικαστικές αποφάσεις και τα βουλεύματα καταχωρίζονται υποχρεωτικά η γνώμη της τυχόν μειοψηφίας και τα ονόματα των δικαστών που μειοψηφούν".

Άρθρο 303

Αν στη διάσκεψη διχαστούν οι ψήφοι, συντάσσεται πρακτικό, που υπογράφεται από τον πρόεδρο, εκείνους που μειοψήφησαν και το γραμματέα.

Αν κάποιος από αυτούς πέθανε ή έπαψε να είναι τοποθετημένος στο δικαστήριο ή έχει άδεια, αυτό αναφέρεται στο πρακτικό και υπογράφουν οι υπόλοιποι.

Άρθρο 304

1. Αφού περατωθεί η ψηφοφορία, ο εισηγητής δικαστής συντάσσει το σχέδιο της απόφασης που περιέχει το αιτιολογικό και το διατακτικό της, το οποίο χρονολογεί ο πρόεδρος και το υπογράφει αυτός και ο εισηγητής. Αν πρόκειται για απόφαση του προέδρου, του εισηγητή του άρθρου 341 παρ. 3, του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδικείου, το σχέδιο συντάσσει, χρονολογεί και υπογράφει ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση.

2. Από το σχέδιο της παραγράφου 1 δημοσιεύεται η απόφαση σε δημόσια συνεδρίαση.

"3. Μετά τη δημοσίευση κάθε διάδικος δικαιούται να λάβει απλό φωτοτυπικό αντίγραφο του σχεδίου προκειμένου να μεριμνήσει για την καθαρογραφή με συμπληρωμένα τα στοιχεία που πρέπει, σύμφωνα με το επόμενο άρθρο, να αναφέρονται στο πρωτότυπο της απόφασης. Ο κατά την παράγραφο 1 εισηγητής ή δικαστής οφείλει να θεωρήσει ενυπογράφως, το ταχύτερο δυνατόν, το πρωτότυπο, το οποίο ακολούθως υπογράφεται αμέσως κατά το άρθρο 306".

Σχόλια: - Η εντός " " παρ. 3 προστέθηκε με την παρ. 10 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (Α' 67/6.5.1997), ενώ σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρου 4 του ως άνω νόμου, η παράγραφος 3 του παρόντος άρθρου ισχύει και για τις αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

Άρθρο 305

Το πρωτότυπο της απόφασης πρέπει να αναφέρει

1) τη σύνθεση του δικαστηρίου και, αν πρόκειται για πολυμελή δικαστήρια, το όνομα του εισηγητή δικαστή,

2) το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και την κατοικία των διαδίκων, των νόμιμων αντιπροσώπων και των δικαστικών πληρεξουσίων τους, και αναφέρεται αν αυτοί έχουν παραστεί και αν υπέβαλαν προτάσεις,

3) σύντομη περίληψη του αντικειμένου και της πορείας της δίκης,

4) το αιτιολογικό και το διατακτικό της απόφασης και

5) ότι η απόφαση δημοσιεύθηκε.

Άρθρο 306

1. Όποιος είχε διευθύνει τη συζήτηση και ο γραμματέας υπογράφουν το πρωτότυπο της απόφασης.
2. Αν όποιος είχε διευθύνει τη συζήτηση πέθανε ή έπαψε να είναι τοποθετημένος στο δικαστήριο ή βρίσκεται σε άδεια, υπογράφει στη θέση του ο αρχαιότερος κατά το διορισμό από τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση. Αν όλοι τους κωλύονται, υπογράφει ο προϊστάμενος του δικαστηρίου και, αν ούτε αυτός υπάρχει, υπογράφει μόνο ο γραμματέας.
3. Τα κωλύματα της παραγράφου 2 αναφέρονται στο πρωτότυπο της απόφασης.

Άρθρο 307

Αν για οποιοδήποτε λόγο που παρουσιάστηκε μετά το τέλος της συζήτησης είναι αδύνατο να εκδοθεί η απόφαση, η συζήτηση επαναλαμβάνεται αφού οριστεί νέα δικάσιμος και κοινοποιηθεί κλήση. Ο ορισμός της δικασίμου μπορεί να γίνει και η κλήση για τη συζήτηση μπορεί να κοινοποιηθεί με την επιμέλεια είτε κάποιου διαδίκου, είτε της γραμματείας του δικαστηρίου. Το ίδιο εφαρμόζεται και όταν το δικαστήριο διατάζει να επαναληφθεί η συζήτηση. Σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, οι κλήσεις για συζήτηση και τα αποδεικτικά της επίδοσης συντάσσονται ατελώς.

"Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται και στην περίπτωση, που για οποιονδήποτε λόγο δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε οκτώ μήνες από τη συζήτηση πολιτικής υπόθεσης. Μόλις συμπληρωθεί οκτάμηνο, ο δικαστής υποχρεούται να επιστρέψει τη δικογραφία, άλλως αυτή αφαιρείται άμεσα με πράξη του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο ή του Προέδρου του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης."

***Σχόλια:** - Τα εντός " " τελευταία εδάφια (και όχι τελευταίο εδάφιο που αναφέρεται στο ΦΕΚ) προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3327/2005 (Α' 70/11.3.2005), και, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου, ισχύουν από 16.9.2005.*

Άρθρο 308

1. Το δικαστήριο εκδίδει οριστική απόφαση αν κρίνει πως η υπόθεση είναι ώριμη γι' αυτό.
2. Σε περίπτωση που σωρεύονται αγωγές ή που συνεκδικάζονται υποθέσεις, το δικαστήριο μπορεί, είτε να εκδώσει οριστική απόφαση για τις ώριμες υποθέσεις, είτε να αναβάλει να αποφασίσει οριστικά εωσότου γίνουν όλες ώριμες, αν το κρίνει σκόπιμο για την καλύτερη διάγνωση της διαφοράς.

Άρθρο 309

Οι αποφάσεις που αποφαίνονται οριστικά σε κύρια ή παρεμπόμπουσα αίτηση δεν μπορούν μετά τη δημοσίευσή τους να ανακαλούνται από το δικαστήριο που τις εξέδωσε. Όσες δεν κρίνουν οριστικά μπορούν είτε αυτεπαγγέλτως είτε με πρόταση κάποιου διαδίκου που υποβάλλεται μόνο στη διάρκεια της συζήτησης της υπόθεσης και όχι αυτοτελώς, να ανακληθούν σε κάθε στάση της δίκης από το δικαστήριο που τις εξέδωσε εωσότου εκδοθεί οριστική απόφαση. Το δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να απαντά σε πρόταση για ανάκληση και όταν ακόμη αυτή υποβάλλεται με τρόπο παραδεκτό.

Άρθρο 310

1. Οι αποφάσεις επιδίδονται με επιμέλεια των διαδίκων.
2. Όταν πρόκειται για μη οριστικές αποφάσεις, η παρουσία κατά τη δημοσίευση των διαδίκων ή των νόμιμων αντιπροσώπων τους που διεξάγουν τη δίκη ή των πληρεξουσίων δικηγόρων τους ισοδυναμεί με επίδοση.

Άρθρο 311

Αν οι διάδικοι παρίστανται χωρίς δικηγόρο ή δικολάβo, ο ειρηνοδίκης οφείλει να υποδεικνύει στην απόφαση τα τακτικά ένδικα μέσα με τα οποία μπορούν να προσβάλουν την απόφαση. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής δεν αποτελεί λόγο για να προσβληθεί η απόφαση με ένδικο μέσο.

Άρθρο 312

1. Το περιεχόμενο της απόφασης αποτελεί πλήρη απόδειξη για ό,τι αφορά την εμφάνιση και την εκπροσώπηση των διαδίκων, για την προβολή προφορικά στο ακροατήριο ισχυρισμών και την υποβολή αιτήσεων καθώς και για τη γνώμη που έχει εκφέρει το δικαστήριο.

2. Η κατά την παράγραφο 1 αποδεικτική δύναμη του περιεχομένου της απόφασης μπορεί να ανατραπεί με το πρακτικό της συζήτησης ή με την προσβολή της απόφασης ως πλαστής.

Άρθρο 313

1. Μπορεί να επιδιωχθεί με αγωγή ή ένσταση η αναγνώριση της ανυπαρξίας μιας δικαστικής απόφασης μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) αν την εξέδωσαν πρόσωπα που δεν είχαν δικαστική ιδιότητα,

β) αν πολιτικό δικαστήριο αποφάσισε για αντικείμενο που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων,

γ) αν δεν δημοσιεύθηκε,

δ) αν εκδόθηκε σε δίκη που είχε διεξαχθεί κατά ανύπαρκτου φυσικού ή νομικού προσώπου,

ε) αν εκδόθηκε κατά προσώπου που έχει το προνόμιο της ετεροδικίας.

2. Η αγωγή της παραγράφου 1 αποκλείεται αν η απόφαση έχει προσβληθεί με ένδικα μέσα.

3. Η αγωγή της παραγράφου 1 υπάγεται στο πολυμελές πρωτοδικείο της γενικής δικαιοδικίας του εναγομένου.

Άρθρο 314

Το δικαστήριο που δικάζει την αγωγή του άρθρου 313 μπορεί ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, που μπορεί να υποβληθεί και με τις προτάσεις, να διατάξει να ανασταλεί η εκτέλεση της απόφασης, ολικά ή εν μέρει. Το δικαστήριο μπορεί, αν ένας διάδικος το ζητήσει με τον ίδιο τρόπο, να ανακαλέσει αυτή την απόφαση εωσότου εκδοθεί η οριστική απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Διαδικασία διόρθωσης και ερμηνείας αποφάσεων

Άρθρο 315

Αν από παραδρομή κατά τη σύνταξη της απόφασης περιέχονται λάθη γραφικά ή λογιστικά ή το διατακτικό της διατυπώθηκε κατά τρόπο ελλιπή ή ανακριβώς, το δικαστήριο που την έχει εκδώσει μπορεί, αν το ζητήσει κάποιος διάδικος ή και αυτεπαγγέλτως, να τη διορθώσει με νέα απόφασή του.

Άρθρο 316

Αν απόφαση είναι διατυπωμένη με τρόπο που γεννά αμφιβολίες ή είναι ασαφής, το δικαστήριο που την έχει εκδώσει μπορεί, αν το ζητήσει κάποιος διάδικος, να την ερμηνεύσει με νέα του απόφαση έτσι που η έννοιά της να γίνει αναμφίβολη, η ερμηνεία όμως δεν μπορεί ποτέ να αλλάξει το διατακτικό της απόφασης που ερμηνεύεται.

Άρθρο 317

1. Η αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας μιας απόφασης πρέπει, εκτός από όσα ορίζει το άρθρο 118, να αναφέρει με σαφήνεια και τα λάθη ή τις παραλείψεις ή τις ανακρίβειες που ζητείται να διορθωθούν ή τα αμφίβολα σημεία ή τις ασάφειες που ζητείται να ερμηνευθούν.

2. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και συντάσσεται σχετική έκθεση.

3. Αν ο πρόεδρος ή ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης θεωρούν αναγκαίο να διορθωθεί η απόφαση, ορίζουν αυτεπαγγέλτως δικάσιμο για τη συζήτηση.

Άρθρο 318

1. Η συζήτηση στο ακροατήριο γίνεται κατά τη διαδικασία με την οποία εκδόθηκε η απόφαση που διορθώνεται ή ερμηνεύεται, και αφού κληθούν οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση όλοι οι διάδικοι που αναφέρονται στην απόφαση. Αν τη διόρθωση την προκαλεί το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, η κλήση των διαδίκων γίνεται με την επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου.

2. Αν κατά τη συζήτηση της αίτησης δεν εμφανίζεται κάποιος διάδικος που κλητεύθηκε νόμιμα, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι και, αν δεν κλητεύθηκε νόμιμα, η συζήτηση αναβάλλεται και το δικαστήριο διατάζει να κλητευτεί.

Άρθρο 319

Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε αιτήσεις για διόρθωση ή ερμηνεία μιας απόφασης μπορούν να προσβληθούν με όλα τα ένδικα μέσα με τα οποία θα μπορούσε να προσβληθεί η απόφαση που ζητήθηκε να διορθωθεί ή να ερμηνευθεί, εκτός από την ανακοπή ερημοδικίας.

Άρθρο 320

Η διορθωτική ή ερμηνευτική απόφαση σημειώνεται στο πρωτότυπο της απόφασης που διορθώνεται ή ερμηνεύεται, και πρέπει στα αντίγραφα, τα απόγραφα ή τα αποσπάσματά της να αναγράφεται ο αριθμός και η ημερομηνία της διορθωτικής ή ερμηνευτικής απόφασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Δεδικασμένο

Άρθρο 321

Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν δεδικασμένο.

Άρθρο 322

1. Το δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, ανταγωγή, κύρια παρέμβαση ή ένσταση συμψηφισμού. Το δεδικασμένο εκτείνεται επίσης και στο δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε οριστικά.

2. Αν προβλήθηκε ένσταση συμψηφισμού, η απόφαση που αποφαίνεται για την ύπαρξη ή όχι της ανταπαίτησης η οποία προτάθηκε σε συμψηφισμό αποτελεί δεδικασμένο μόνο έως το ποσό για το οποίο προβλήθηκε η ένσταση του συμψηφισμού, εκτός αν κρίθηκε ολόκληρο το ποσό της ανταπαίτησης, οπότε το δεδικασμένο εκτείνεται σ' αυτό.

Άρθρο 323

Με την επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις, απόφαση αλλοδαπού πολιτικού δικαστηρίου ισχύει και αποτελεί δεδικασμένο στην Ελλάδα χωρίς άλλη διαδικασία εφόσον

- 1) αποτελεί δεδικασμένο σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου όπου εκδόθηκε,
- 2) η υπόθεση κατά τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου υπαγόταν στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους στο οποίο ανήκει το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση,
- 3) ο διάδικος που νικήθηκε δεν στερήθηκε το δικαίωμα της υπεράσπισης και γενικά της συμμετοχής στη δίκη, εκτός αν η στέρηση έγινε σύμφωνα με διάταξη που ισχύει και για τους υπηκόους του κράτους στο οποίο ανήκει το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση,
- 4) δεν είναι αντίθετη προς απόφαση ελληνικού δικαστηρίου που εκδόθηκε στην ίδια υπόθεση και αποτελεί δεδικασμένο για τους διαδίκους μεταξύ των οποίων εκδόθηκε η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου και
- 5) δεν είναι αντίθετη προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη.

Σχόλια: Βλέπε Κανονισμό (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L12/16.1.2001) και διορθωτικά του (L307/24.11.2001 και L225/22.8.2002) "Για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις", ο οποίος ισχύει από 1.3.2001 και αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε.

Άρθρο 324

Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία.

Άρθρο 325

Το δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά

- 1) των διαδίκων,
- 2) εκείνων που έγιναν διάδοχοί τους όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της,
- 3) εκείνων που νέμονται ή κατέχουν το επίδικο πράγμα στο όνομα κάποιου διαδίκου ή διαδόχου του, αδιάφορο αν πρόκειται για σχέσεις εμπράγματα ή ενοχικές.

Το δεδικασμένο δεν ισχύει απέναντι σε εκείνον που απέκτησε δικαιώματα σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου με μεταβίβαση από μη δικαιούχο.

Άρθρο 326

1. Η απόφαση που εκδόθηκε υπέρ του υποχρέου να αποκαταστήσει κληρονομία ή κληροδότημα και εναντίον ενός τρίτου, η οποία αφορά την περιουσία που υπόκειται σε αποκατάσταση ή κάποιο αντικείμενο της αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ του καταπιστευματοδόχου.

2. Η απόφαση που εκδόθηκε κατά του υποχρέου να αποκαταστήσει κληρονομία ή κληροδότημα και υπέρ ενός τρίτου, η οποία αφορά αντικείμενο της περιουσίας που υπόκειται σε αποκατάσταση, αποτελεί δεδικασμένο και κατά του καταπιστευματοδόχου μόνο αν εκείνος που έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει έχει εξουσία να διαθέσει το επίδικο αντικείμενο χωρίς τη συναίνεση του καταπιστευματοδόχου.

Άρθρο 327

1. Η απόφαση που εκδόθηκε σε δίκη μεταξύ του κληδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας ή του εκκαθαριστή κληρονομίας ή του εκτελεστή διαθήκης που έχει δικαίωμα να διεξάγει τη δίκη και τρίτου, η

οποία αφορά δικαιώματα ή υποχρεώσεις της κληρονομίας, αποτελεί δεδικασμένο και απέναντι στους κληρονόμους.

2. Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ των κληρονόμων που έχουν δικαίωμα διεξαγωγής της δίκης και τρίτου, η οποία αφορά δικαιώματα και υποχρεώσεις της κληρονομίας, αποτελεί δεδικασμένο και απέναντι στον εκτελεστή της διαθήκης.

Άρθρο 328

1. Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ του δανειστή και του πρωτοφειλέτη και απορρίπτει την αγωγή επειδή το χρέος είναι ανύπαρκτο, αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ του εγγυητή.

2. Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ του δανειστή και του εγγυητή και απορρίπτει την αγωγή επειδή το χρέος είναι ανύπαρκτο, αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ του πρωτοφειλέτη.

Άρθρο 329

Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ νομικού προσώπου και τρίτου και αφορά δικαιώματα ή υποχρεώσεις του νομικού προσώπου αποτελεί δεδικασμένο και απέναντι στα μέλη του ως προς τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις του νομικού προσώπου.

Άρθρο 330

Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν, καθώς και σε εκείνες που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν εξαιρούνται εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή.

Άρθρο 331

Το δεδικασμένο εκτείνεται και στα ζητήματα που κρίθηκαν παρεμπιπτόντως και αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση του κύριου ζητήματος, αν το δικαστήριο ήταν καθ' ύλην αρμόδιο να αποφασίσει για τα παρεμπιπτόντα αυτά ζητήματα.

Άρθρο 332

Το δεδικασμένο λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 333

1. Οι διάδικοι και οι διάδοχοί τους δεν μπορούν να προσβάλουν την απόφαση για δόλο κάποιου διαδίκου ή τρίτου παρά μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτρέπεται αναψηλάφηση.

2. Τρίτο απέναντι στους οποίους ισχύει το δεδικασμένο μπορούν να το προσβάλλουν μόνο εξαιτίας δόλου των διαδίκων.

Άρθρο 334

1. Κάθε διάδικος έχει δικαίωμα να ζητήσει να μεταρρυθμιστεί τελεσίδικη ή ανέκκλητη απόφαση, που καταδικάζει σε καταβολή περιοδικών παροχών, οι οποίες οφείλονται κατά το νόμο από οποιαδήποτε αιτία και γίνονται απαιτητές στο μέλλον, αν μεσολάβησε ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών επάνω στις οποίες βασίστηκε η απαγγελία της καταδίκης. Το ίδιο ισχύει και για περιοδικές παροχές που οφείλονται σύμφωνα με κάποια δικαιοπραξία εφόσον το ποσό ή η διάρκεια της καταβολής τους ορίστηκε από το δικαστήριο, και μόνο για το ποσό ή τη διάρκειά της.

2. Μεταβολή των συνθηκών θεωρείται και η ουσιώδης μετά την απόφαση αυξομείωση του τιμαρίθμου της ζωής.

3. Η μεταβολή των συνθηκών λαμβάνεται υπόψη μόνο εφόσον έγινε σε χρόνο στον οποίο εκείνος που ζητεί να μεταρρυθμιστεί η απόφαση δεν μπορούσε να προβάλει τη μεταβολή στην αρχική δίκη.

4. Η μεταρρύθμιση μπορεί να ζητηθεί μόνο με αγωγή που εισάγεται στο αρμόδιο δικαστήριο.

5. Η μεταρρύθμιση μπορεί να ζητηθεί και να απαγγελθεί μόνο για το χρόνο μετά την έγερση της αγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΑΠΟΔΕΙΞΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΣ Γενικές διατάξεις

Άρθρο 335

Αντικείμενο απόδειξης είναι μόνο τα πραγματικά γεγονότα που έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης.

Άρθρο 336

1. Πραγματικά γεγονότα τα οποία είναι τόσο πασίγνωστα ώστε να μην υπάρχει εύλογη αμφιβολία ότι είναι αληθινά λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως και χωρίς απόδειξη.

2. Πραγματικά γεγονότα γνωστά στο δικαστήριο από άλλη δικαστική ενέργειά του λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως και χωρίς απόδειξη, αν η αλήθεια τους ισχύει απέναντι σε όλους.

3. Με βάση αποδεδειγμένα πραγματικά γεγονότα το δικαστήριο μπορεί να βγάλει συμπεράσματα για άλλα γεγονότα.

4. Το δικαστήριο λαμβάνει αυτεπαγγέλτως υπόψη τα διδάγματα της κοινής πείρας και χωρίς απόδειξη.

Άρθρο 337

Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως και χωρίς απόδειξη το δίκαιο που ισχύει σε αλλοδαπή πολιτεία, τα έθιμα και τα συναλλακτικά ήθη και, αν δεν τα γνωρίζει, μπορεί να διατάξει απόδειξη ή να χρησιμοποιήσει όποιο μέσο κρίνει κατάλληλο χωρίς να περιορίζεται στις αποδείξεις που προσάγουν οι διάδικοι.

Άρθρο 338

1. Κάθε διάδικος οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα που είναι αναγκαία για να υποστηρίξει την αυτοτελή αίτηση ή ανταίτησή του.

2. Όταν ο νόμος ορίζει κάποιο τεκμήριο για την ύπαρξη ενός πραγματικού γεγονότος, επιτρέπεται αντίθετη απόδειξη, αν δεν ορίζεται διαφορετικά.

Άρθρο 339

Αποδεικτικά μέσα είναι η ομολογία, η αυτοψία, η πραγματογνωμοσύνη, τα έγγραφα, η εξέταση των διαδίκων, οι μάρτυρες, (*) και τα δικαστικά τεκμήρια.

Σχόλια: * Η φράση (ο όρκος διαδίκου) διεγράφη με την παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η διαγραφή της φράσης αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 340

Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητά ο νόμος, το δικαστήριο κρίνει ελεύθερα τα αποδεικτικά μέσα και αποφασίζει κατά συνείδηση αν οι ισχυρισμοί είναι αληθινοί. Στην απόφαση πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι που οδήγησαν το δικαστή να σχηματίσει την πεποίθησή του.

Άρθρο 341

Παραλείπεται ως μη ισχύον.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν.2915/2001 (ΦΕΚ Α 203/12.9.2001) και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 342

Παραλείπεται ως μη ισχύον.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν.2915/2001 (ΦΕΚ Α 203/12.9.2001) και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 343

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν.2915/2001 (ΦΕΚ Α 203/12.9.2001) και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 344

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν.2915/2001 (ΦΕΚ Α 203/12.9.2001) και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 345

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν.2915/2001 (ΦΕΚ Α 203/12.9.2001) και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 346

Τα αποδεικτικά μέσα που έχει προσκομίσει ένας διάδικος λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο και για την απόδειξη των ισχυρισμών άλλου διαδίκου.

Άρθρο 347

Όπου ο νόμος θεωρεί αρκετή την πιθανολόγηση το δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να εφαρμόσει τις διατάξεις που ισχύουν για την αποδεικτική διαδικασία, τα αποδεικτικά μέσα και τη δύναμή τους, αλλά λαμβάνει υπόψη οποιαδήποτε μέσα κρίνει κατάλληλα για να σχηματιστεί πιθανότητα σχετικά με την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών.

Άρθρο 348

Αν συμφωνούν οι διάδικοι ή υπάρχει κίνδυνος να χαθεί ή να δυσκολευθεί η χρήση κάποιου αποδεικτικού μέσου ή πρόκειται να διαπιστωθεί η τωρινή κατάσταση ενός πράγματος ή έργου, μπορεί να ζητηθεί να γίνει συντηρητική απόδειξη για συγκεκριμένο ισχυρισμό και πριν ακόμη αρχίσει η δίκη.

Άρθρο 349

1. Η αίτηση για συντηρητική απόδειξη υποβάλλεται στο δικαστήριο το αρμόδιο να δικάσει την κύρια δίκη¹ αν ο κίνδυνος είναι άμεσος, μπορεί να υποβληθεί και σε κάθε άλλο δικαστήριο που μπορεί να αποφασίσει γρηγορότερα. Η αίτηση συζητείται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.² όταν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, τη δικάσιμο ορίζει ο πρόεδρος.

2. Η αίτηση πρέπει να περιέχει:

- α) το όνομα και την κατοικία του αντιδίκου,
- β) τα πραγματικά γεγονότα για τα οποία θα γίνει η συντηρητική απόδειξη,
- γ) το αποδεικτικό μέσο με το οποίο θα διεξαχθεί,
- δ) το λόγο για τον οποίο υπάρχει κίνδυνος να χαθεί ή να δυσκολευθεί η χρήση του αποδεικτικού μέσου. Ο λόγος αυτός αρκεί να πιθανολογείται.

Άρθρο 350

1. Αν το δικαστήριο επιτρέψει την συντηρητική απόδειξη, ορίζει με την απόφασή του τα πραγματικά γεγονότα για τα οποία θα διεξαχθεί, τα αποδεικτικά μέσα και το χρόνο μέσα στον οποίο πρέπει να περατωθεί, και, αν κρίνει ότι η κλήτευση του αντιδίκου είναι δυνατή, ορίζει και την προθεσμία της.

2. Αν η αίτηση έχει υποβληθεί σε δικαστήριο αναρμόδιο να δικάσει την κύρια δίκη, το δικαστήριο αυτό μπορεί, αν ο κίνδυνος δεν είναι άμεσος, να παραπέμψει την αίτηση στο δικαστήριο το αρμόδιο για την κύρια δίκη.

Άρθρο 351

Όταν δικάζει τη διαφορά, το δικαστήριο έχει υποχρέωση να λάβει υπόψη του τη συντηρητική απόδειξη που έχει διεξαχθεί, ανεξάρτητα από το αν ο κίνδυνος πραγματοποιήθηκε. *

Σχόλια: * Το εδ. β (Η κατανομή του βάρους της απόδειξης δεν επηρεάζεται από τη συντηρητική απόδειξη), κ α τ α ρ γ ή θ η κ ε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η κατάργηση του εδαφίου αρχίζει από 1.1.2002.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ομολογία

Άρθρο 352

1. Η ομολογία του διαδίκου, προφορική ή γραπτή, ενώπιον του δικαστηρίου που δικάζει τη δίκη ή του εντεταλμένου δικαστή, αποτελεί πλήρη απόδειξη εναντίον εκείνου που ομολόγησε.

2. Το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την εξώδικη ομολογία.

Άρθρο 353

Η αποδεικτική δύναμη της ομολογίας δεν επηρεάζεται από το ότι, εκτός από το επιζήμιο πραγματικό γεγονός για εκείνον που ομολογεί, περιέχει και άλλο πραγματικό γεγονός που τον ωφελεί και αποτελεί αυτοτελή ισχυρισμό.

Αν το πραγματικό γεγονός, το ωφέλιμο για εκείνον που ομολογεί, δεν είναι αυτοτελές, το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την ομολογία.

Άρθρο 354

Όποιος ομολόγησε μπορεί να ανακαλέσει την ομολογία του μόνο αν αυτός αποδείξει ότι δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια.

ΤΙΤΛΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Αυτοψία

Άρθρο 355

Το δικαστήριο διατάζει αυτοψία αν θεωρεί αναγκαία την αντίληψη του αντικειμένου της απόδειξης με τις δικές του αισθήσεις.

Άρθρο 356

1. Το δικαστήριο που αποφασίζει να ενεργήσει αυτοψία μπορεί να διατάξει να γίνει ταυτόχρονα και πραγματογνωμοσύνη ή και εξέταση μαρτύρων.

2. Αν μαζί με την αυτοψία διατάχθηκε και πραγματογνωμοσύνη, ο διορισμός και η όρκιση των πραγματογνωμόνων μπορούν να γίνουν και κατά την αυτοψία από εκείνον που την ενεργεί.

Άρθρο 357

Ο δικαστής που θα ενεργήσει την αυτοψία ορίζει τον τόπο, την ημέρα και την ώρα διεξαγωγής της. Αν ο δικαστής που ενεργεί την αυτοψία ή, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρός του, κρίνει πως είναι αδύνατο ή δύσκολο να μεταφερθεί το αντικείμενο της αυτοψίας στον τόπο των συνεδριάσεων, ορίζει τόπο κατάλληλο για τη διεξαγωγή της, όπου πηγαίνει εκείνος που την ενεργεί.

Άρθρο 358

Όποιος ενεργεί την αυτοψία μπορεί, αν το κρίνει σκόπιμο, κατά την ενέργειά της να καταρτίσει σχέδια ή ιχνογραφήματα, να πάρει φωτογραφίες ή άλλες απεικονίσεις ή να εφαρμόσει επιτόπου τίτλους ή να προβεί σε τεχνικές ενέργειες, είτε ο ίδιος είτε διαμέσου ενός υπαλλήλου της γραμματείας του δικαστηρίου ή του πραγματογνώμονα που είναι ήδη διορισμένος ή που διορίζεται γι' αυτό το σκοπό. Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να κάνει και αναπαράσταση του αποδεικτικού γεγονότος και ενδεχομένως φωτογράφιση ή άλλη απεικόνιση της αναπαράστασης.

Άρθρο 359

1. Η αυτοψία, αν γίνεται στο ακροατήριο, αναφέρεται στα πρακτικά, ενώ, αν γίνεται έξω από το ακροατήριο, συντάσσεται σχετική έκθεση. Στα πρακτικά ή την έκθεση πρέπει να αναφέρεται το αντικείμενο της αυτοψίας, καθώς και η αντίληψη που σχημάτισε από την αυτοψία το δικαστήριο ή ο δικαστής.

2. Αν διορίστηκαν πραγματογνώμονες, πρέπει στα πρακτικά ή την έκθεση να αναγράφονται τα ονόματά τους, καθώς και αν αυτοί ενήργησαν την πραγματογνωμοσύνη. Επίσης πρέπει να αναφέρεται η γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων, εφόσον δεν την υπέβαλαν εγγράφως, οπότε αρκεί να γίνει αναφορά σ' αυτήν.

3. Αν εξετάστηκαν μάρτυρες, οι καταθέσεις τους πρέπει να περιλαμβάνονται στα πρακτικά ή την έκθεση.

4. Η γραπτή γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων, καθώς και τα τυχόν σχέδια, ιχνογραφήματα, φωτογραφίες, αναπαραστάσεις και γενικά τα βοηθήματα που το δικαστήριο ή ο δικαστής είχε υπόψη ενεργώντας την αυτοψία, επισυνάπτονται στα πρακτικά ή την έκθεση.

Άρθρο 360

Αν η αυτοψία γίνεται στο ακροατήριο, η υπόθεση συζητείται αμέσως κατόπιν. Αν γίνει έξω από το ακροατήριο, η έκθεση που συντάσσεται για την αυτοψία κατατίθεται ή αποστέλλεται μαζί με τα συνημμένα της στη γραμματεία του δικαστηρίου που δικάζει την υπόθεση.

Άρθρο 361

Οι διάδικοι οφείλουν να βοηθούν για την ενέργεια της αυτοψίας και να κάνουν ό,τι είναι αναγκαίο για τη διεξαγωγή της.

Άρθρο 362

Αν αντικείμενο της αυτοψίας είναι διάδικος ή τρίτος, αυτός οφείλει να ανεχθεί την αυτοψία, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, και ιδίως αν θίγεται η υγεία ή η αξιοπρέπειά του, δεν μπορούν όμως να ληφθούν εναντίον του εξαναγκαστικά μέτρα. Εκείνος που ενεργεί την αυτοψία πρέπει να λάβει όλα τα μέτρα για να εξασφαλιστεί εντελώς η υγεία και η αξιοπρέπεια του προσώπου όσο γίνεται η αυτοψία.

Άρθρο 363

1. Αν αντικείμενο της αυτοψίας είναι κινητό που το κατέχει διάδικος ή τρίτος, αυτός οφείλει να το παρουσιάσει και να το επιδείξει σε εκείνον που ενεργεί την αυτοψία.

2. Αν αντικείμενο της αυτοψίας είναι ακίνητο που κατέχει διάδικος ή τρίτος, αυτός έχει υποχρέωση να επιτρέψει την επίσκεψη του ακινήτου για να γίνει η αυτοψία. Επίσης ο διάδικος ή ο τρίτος που κατέχει ακίνητο οφείλει να επιτρέψει την επίσκεψή του αν μέσα στο ακίνητο βρίσκεται κινητό που είναι αντικείμενο αυτοψίας εφόσον η μεταφορά του είναι αδύνατη ή δύσκολη.

Άρθρο 364

Ο διάδικος ή ο τρίτος που κατέχει το αντικείμενο της αυτοψίας ή που είναι ο ίδιος αντικείμενο της αυτοψίας πρέπει τρεις ημέρες πριν ενεργηθεί η αυτοψία να κληθεί να παραστεί σ' αυτήν.

Άρθρο 365

1. Αν ο διάδικος ή ο τρίτος αρνείται για λόγο σπουδαίο κατά την κρίση εκείνου που ενεργεί την αυτοψία να παρουσιάσει και να επιδείξει ένα κινητό ή να επιτρέψει την επίσκεψη ενός ακινήτου ή να υποβάλει τον εαυτό του σε αυτοψία, η αυτοψία ματαιώνεται.

2. Αν ο διάδικος ή ο τρίτος που κατέχει το κινητό ή το ακίνητο δεν παρίσταται την ημέρα και ώρα που ορίστηκε για την αυτοψία ή αν εκείνος που την ενεργεί κρίνει πως αρνείται αδικαιολόγητα να

παρουσιάσει και να επιδείξει το κινητό ή να επιτρέψει την επίσκεψη του ακινήτου, μπορεί με απόφαση που εκδίδει αμέσως να διατάξει να αφαιρεθεί βίαια το κινητό και να του προσκομιστεί ή να ανοιχθούν βίαια οι θύρες του ακινήτου για να γίνει η αυτοψία.

3. Η βίαιη αφαίρεση κινητού και η παρουσίασή του σ' αυτόν που ενεργεί την αυτοψία γίνεται κατά τις διατάξεις που ισχύουν για την αναγκαστική εκτέλεση από δικαστικό επιμελητή, που αμέσως μετά την αυτοψία επιστρέφει το κινητό στον κάτοχο, από τον οποίο το αφαίρεσε. Το βίαιο άνοιγμα των θυρών του ακινήτου γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αναγκαστική εκτέλεση.

4. Αν δεν είναι δυνατό να γίνει αμέσως η αφαίρεση του κινητού ή να ανοιχθούν οι θύρες, εκείνος που κάνει την αυτοψία μπορεί με απόφασή του που την εκδίδει αμέσως να αναβάλει την αυτοψία για ορισμένη ημέρα και ώρα στην οποία οι διάδικοι ή ο τρίτος οφείλουν να παραστούν χωρίς κλήτευση.

Άρθρο 366

Αν η αυτοψία δεν μπόρεσε να γίνει επειδή κάποιος διάδικος απουσίασε ή αρνήθηκε να φέρει και να επιδείξει το κινητό που κατέχει ή να επιτρέψει την επίσκεψη ακινήτου που βρίσκεται στην κατοχή του ή να υποβληθεί ο ίδιος σε αυτοψία, το δικαστήριο που αποφάσισε την αυτοψία κρίνει ελεύθερα αν το αντικείμενο της απόδειξης για το οποίο διατάχθηκε η αυτοψία πρέπει να θεωρηθεί αποδεδειγμένο.

Άρθρο 367

Διάδικοι ή τρίτοι που εμποδίζουν αδικαιολόγητα την αυτοψία με την απουσία τους την ημέρα και ώρα που ορίστηκε για την ενέργειά της ή με την άρνησή τους να φέρουν και να επιδείξουν ένα κινητό ή να επιτρέψουν την επίσκεψη ενός ακινήτου ή να υποβάλουν τον εαυτό τους σε αυτοψία καταδικάζονται σε αποζημίωση, στα δικαστικά έξοδα, καθώς και σε χρηματική ποινή κατά τις διατάξεις του άρθρου 205.

ΤΙΤΛΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ **Πραγματογνωμοσύνη**

Άρθρο 368

1. Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει έναν ή περισσότερους πραγματογνώμονες, αν κρίνει πως πρόκειται για ζητήματα που απαιτούν για να γίνουν αντιληπτά ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης.

2. Το δικαστήριο οφείλει να διορίσει πραγματογνώμονες αν το ζητήσει κάποιος διάδικος και κρίνει πως χρειάζονται ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης.

Σχόλια: * ορθότερον: *ιδιάζουσες*

Άρθρο 369

Οι πραγματογνώμονες βοηθούν το δικαστήριο με τη γνώμοδότησή τους στα ζητήματα που έθεσε. Αν είναι ανάγκη, το δικαστήριο διατάζει να παραστούν οι πραγματογνώμονες κατά την ενέργεια όλων ή ορισμένων διαδικαστικών πράξεων.

Άρθρο 370

1. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα.).

2. Το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση μπορεί να αναθέσει το διορισμό των πραγματογνώμωνών ή και τον ορισμό του αριθμού τους σε άλλο δικαστήριο, που ενεργεί σύμφωνα με αίτηση ή παραγγελία, ή σε εντεταλμένο δικαστή.

3. Τους πραγματογνώμονες μπορεί να τους αντικαταστήσει για εύλογη αιτία ο εισηγητής (*) ή ο δικαστής που τους διόρισε, με αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.

Σχόλια: -Η παρ. 1 του παρόντος καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001. -Η φράση (του άρθρου 341 παράγρ. 3) της παρ. 3 διαγράφηκε από το άρθρο 14 παρ. 3 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η κατάργηση της παρ. 1 και η διαγραφή της φράσης της παρ. 3 αρχίζουν από 1.1.2002.

Άρθρο 371

Σε κάθε δικαστήριο τηρείται κατάλογος πραγματογνώμωνών. Ο τρόπος που καταρτίζονται και τηρούνται οι κατάλογοι ορίζεται με διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Άρθρο 372

Το δικαστήριο ορίζει τους πραγματογνώμονες από τον κατάλογο πραγματογνωμόνων, αν όμως δεν υπάρχει κατάλογος ή αν το δικαστήριο το κρίνει σκόπιμο, διορίζει τα πρόσωπα που κρίνει κατάλληλα για το σκοπό αυτόν.

Άρθρο 373

Δεν μπορούν να εγγραφούν στον κατάλογο πραγματογνωμόνων, ούτε να διοριστούν πραγματογνώμονες

- 1) όσοι καταδικάστηκαν για κακούργημα ή πλημμέλημα και στερήθηκαν τα πολιτικά τους δικαιώματα κατά τα άρθρα 59 έως 63 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και όσοι παραπέμφθηκαν με βούλευμα για τέτοιες πράξεις,
- 2) όσοι στερήθηκαν την άδεια να ασκούν το επάγγελμά τους για όσο καιρό διαρκεί αυτή η στέρηση,
- 3) όσοι έχουν στερηθεί το δικαίωμα να διαθέτουν ελεύθερα την περιουσία τους,
- 4) οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι υπάλληλοι της γραμματείας των δικαστηρίων.

Άρθρο 374

Όσοι είναι γραμμένοι στον κατάλογο πραγματογνωμόνων, καθώς και όσοι ασκούν νόμιμα επάγγελμα στον κύκλο του οποίου περιλαμβάνεται το θέμα της πραγματογνωμοσύνης, οφείλουν να εκτελέσουν τα καθήκοντα που τους αναθέτει η απόφαση· όσοι δεν ανήκουν σ' αυτές τις κατηγορίες μπορούν να αποποιηθούν το διορισμό τους, εφόσον δεν δήλωσαν πως τον δέχονται ή δεν έδωσαν το νόμιμο όρκο.

Άρθρο 375

Αντίγραφο της απόφασης (*) που διορίζει ή αντικαθιστά πραγματογνώμονες κοινοποιείται μόλις δημοσιευθεί στους διαδίκους και τους πραγματογνώμονες με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου ή του δικαστή που την έχει εκδώσει.

***Σχόλια:** * Η φράση (που διατάζει το διορισμό και εκείνης) διαγράφηκε από το άρθρ. 14 παρ. 4 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η διαγραφή της φράσης αρχίζει από 1.1.2002.*

Άρθρο 376

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να ζητήσουν οι ίδιοι να εξαιρεθούν, ή να εξαιρεθούν από διάδικο 1) αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους του άρθρου 52 παράγρ. 1 εδ. α έως γ και στ 2) αν είναι δημόσιοι υπάλληλοι και η προϊσταμένη τους αρχή τους απαγόρευσε εγγράφως να ενεργήσουν την πραγματογνωμοσύνη για λόγους που αφορούν την υπηρεσία τους, 3) αν συντρέχει άλλος σπουδαίος λόγος.

Άρθρο 377

1. Την εξαίρεση την προτείνει ο πραγματογνώμονας ή ένας από τους διαδίκους με γραπτή αίτηση που υποβάλλεται στο δικαστήριο ή στον εντεταλμένο δικαστή που διόρισε τους πραγματογνώμονες. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου μέσα σε πέντε ημέρες αφότου κοινοποιήθηκε η απόφαση που διορίζει τους πραγματογνώμονες. Αργότερα η αίτηση για εξαίρεση είναι απαράδεκτη, εκτός αν ο λόγος της εξαίρεσης προέκυψε κατόπιν.

2. Η αίτηση για εξαίρεση μπορεί να γίνει και με δήλωση στη γραμματεία του δικαστηρίου ή στον εντεταλμένο δικαστή που διορίζει τους πραγματογνώμονες.

3. Η αίτηση για εξαίρεση πρέπει να περιέχει τους λόγους της εξαίρεσης, αλλιώς είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 378

1. Η αίτηση για εξαίρεση εισάγεται για να συζητηθεί στο δικαστήριο ή στον εντεταλμένο δικαστή που διόρισε τους πραγματογνώμονες, και δικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.· όταν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, τη δικάσιμο ορίζει ο πρόεδρος.

2. Αν η εξαίρεση γίνει δεκτή, το δικαστήριο ή ο εντεταλμένος δικαστής διορίζει με την ίδια απόφαση άλλον πραγματογνώμονα για να αντικαταστήσει εκείνον που εξαιρέθηκε.

Άρθρο 379

1. Το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση δίνει στους πραγματογνώμονες τις αναγκαίες οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο θα εκτελέσουν τα καθήκοντά τους και ορίζει ιδίως α) αν κρίνει αναγκαίο να παραστούν σε διαδικαστικές πράξεις και σε ποιες, β) αν η πραγματογνωμοσύνη θα ενεργηθεί ενώπιόν του ή από μόνους τους πραγματογνώμονες.

2. Τις εξουσίες της παραγράφου 1 έχει και το δικαστήριο που ύστερα από αίτηση ή παραγγελία ενεργεί διαδικαστικές πράξεις που αναφέρονται στην πραγματογνωμοσύνη ή ο εντεταλμένος δικαστής, εφόσον δεν όρισε διαφορετικά το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση.

Άρθρο 380

1. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να λάβουν γνώση των στοιχείων της δικογραφίας που είναι χρήσιμα για τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης.

2. Το δικαστήριο του άρθρου 379 ή ο δικαστής μπορούν να επιτρέψουν στους πραγματογνώμονες να ζητήσουν, πριν συντάξουν τη γνωμοδότησή τους, διευκρινίσεις από τους διαδίκους ή πληροφορίες από τρίτους ή να καταρτίσουν σχέδια ή ιχνογραφήματα, να πάρουν φωτογραφίες ή άλλες απεικονίσεις ή να κάνουν επιτόπια εφαρμογή τίτλων ή τεχνικές ενέργειες ή να εξετάσουν έγγραφα ή βιβλία εμπόρων ή επαγγελματιών.

Άρθρο 381

Τις αποφάσεις των άρθρων 379 και 380 παρ. 2 τις λαμβάνει το δικαστήριο ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή των πραγματογνωμόνων ή και αυτεπαγγέλτως, χωρίς να κλητευθούν προηγουμένως οι διάδικοι ή οι πραγματογνώμονες.

Άρθρο 382

1. Αν το δικαστήριο διέταξε να παραστούν οι πραγματογνώμονες κατά την ενέργεια ορισμένων διαδικαστικών πράξεων, τους κοινοποιείται πριν από τρεις ημέρες κλήση για να παραστούν σ' αυτές.

2. Οι πραγματογνώμονες, όταν παρίστανται στις συνεδριάσεις, έχουν δικαίωμα με την άδεια εκείνου που διευθύνει τη συζήτηση να υποβάλουν ερωτήσεις στους διαδίκους, τους νόμιμους αντιπροσώπους τους και τους μάρτυρες και να ζητούν να διαβαστούν έγγραφα.

Άρθρο 383

1. Αν διατάχθηκε έγγραφη γνωμοδότηση, το δικαστήριο ορίζει προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να την υποβάλουν οι πραγματογνώμονες. Ο δικαστής ή στα πολυμελή δικαστήρια ο πρόεδρος του δικαστηρίου μπορούν αν το ζητήσουν οι πραγματογνώμονες, χωρίς προηγούμενη κλήτευση των διαδίκων, να παρατείνουν την προθεσμία, αν κρίνουν ότι δεν είναι αρκετή για να καταρτιστεί η γνωμοδότηση.

2. Αν υπάρχουν περισσότεροι πραγματογνώμονες, ενεργούν όλες τις πράξεις που χρειάζονται για την πραγματογνωμοσύνη και καταρτίζουν τη γραπτή τους γνωμοδότηση από κοινού. Για το σκοπό αυτόν συνέρχονται, όταν τους καλεί οποιοσδήποτε από αυτούς.

3. Η έγγραφη γνωμοδότηση πρέπει να αναφέρει τις ενέργειες των πραγματογνωμόνων και τη γνώμη καθενός αιτιολογημένη, και να υπογράφεται από αυτούς. Αν κάποιος ή κάποιοι από τους πραγματογνώμονες δεν παρουσιάζονται όταν γίνεται η πραγματογνωμοσύνη ή αρνούνται να υπογράψουν την έγγραφη γνωμοδότηση, αυτό σημειώνεται στη γνωμοδότηση.

4. Η έγγραφη γνωμοδότηση κατατίθεται από τους πραγματογνώμονες ή από εκείνον που εξουσιοδότησαν γι' αυτό στη γραμματεία του δικαστηρίου που τους διόρισε και συντάσσεται σχετική έκθεση. Αν η γνωμοδότηση κατατέθηκε στη γραμματεία του δικαστηρίου που ενεργεί ύστερα από αίτηση ή παραγγελία ή του δικαστηρίου όπου υπηρετεί ο εντεταλμένος δικαστής, η έκθεση στέλνεται αμέσως στη γραμματεία του δικαστηρίου που δικάζει την υπόθεση.

Άρθρο 384

Το δικαστήριο ή ο δικαστής του άρθρου 379 μπορούν, αφού οι πραγματογνώμονες υποβάλουν τη γνωμοδότησή τους, να διατάξουν να δοθούν γι' αυτήν διευκρινίσεις ή άλλες πληροφορίες, οπότε εφαρμόζονται τα άρθρα 382 και 383.

Άρθρο 385

1. Πριν από κάθε ενέργεια οι πραγματογνώμονες ορκίζονται σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 408 ότι θα εκτελέσουν ευσυνειδήτως τα καθήκοντά τους.

2. Η όρκιση των πραγματογνωμόνων γίνεται ενώπιον του δικαστηρίου που δικάζει την υπόθεση ή του δικαστηρίου ή του δικαστή που ορίζεται από το πρώτο, και συντάσσεται έκθεση γι' αυτήν.

Άρθρο 386

Αν ο διορισμένος πραγματογνώμονας οφείλει να εκτελέσει τα καθήκοντα που του ανατέθηκαν και αρνηθεί αδικαιολόγητα ή παραλείψει οποτεδήποτε να τα εκτελέσει, εκτός από την υποχρέωσή του για αποζημίωση, καταδικάζεται χωρίς κλήτευση ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, από το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση ή το δικαστήριο ή το δικαστή που τον διόρισε, στα δικαστικά έξοδα με τα οποία ο διάδικος που έκανε την αίτηση επιβαρύνεται εξαιτίας της αποχής ή της άρνησης του

πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει αυτεπαγγέλτως και χρηματική ποινή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 205.

Άρθρο 387

Το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα τη γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων.

Άρθρο 388

Το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση, αν κρίνει πως υπάρχει λόγος, μπορεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή και αυτεπαγγέλτως να διατάξει νέα πραγματογνωμοσύνη ή την επανάληψη ή τη συμπλήρωση της πραγματογνωμοσύνης από τους ίδιους ή άλλους πραγματογνώμονες.

Άρθρο 389

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 390

Το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα τις γνωμοδοτήσεις προσώπων που έχουν ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης σε ζητήματα που αφορούν εκκρεμή δίκη, οι οποίες συντάχθηκαν ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου και προσάγονται από αυτόν.

Άρθρο 391

1. Αν το δικαστήριο διορίζει πραγματογνώμονες, κάθε διάδικος μπορεί να διορίσει από ένα τεχνικό σύμβουλο που έχει την ικανότητα να διοριστεί πραγματογνώμονας.

2. Ο τεχνικός σύμβουλος που διορίζεται από τους διαδίκους δεν είναι υποχρεωμένος να αποδεχτεί το διορισμό και η αμοιβή του πληρώνεται από το διάδικο που τον διόρισε.

Άρθρο 392

1. Ο διορισμός των τεχνικών συμβούλων γίνεται εγγράφως ή προφορικά με δήλωση, είτε ενώπιον του δικαστηρίου ή του εντεταλμένου δικαστή, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση, είτε ενώπιον της γραμματείας του δικαστηρίου και συντάσσεται έκθεση.

2. Οι τεχνικοί σύμβουλοι των διαδίκων τους βοηθούν με τις τεχνικές γνώσεις τους, μπορούν να παρίστανται σε όλες τις διαδικαστικές πράξεις όπου παρίστανται οι πραγματογνώμονες, και έχουν τις εξουσίες των άρθρων 380 παρ. 1 και 382 παρ. 2.

3. Οι τεχνικοί σύμβουλοι των διαδίκων μπορούν, αφού οι πραγματογνώμονες υποβάλουν τη γνωμοδότησή τους και πριν συζητηθεί η υπόθεση, να αναπτύξουν τις γνώμες τους για τη γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων προφορικά ενώπιον του δικαστηρίου ή να τις υποβάλουν εγγράφως, καθώς και να υποβάλουν ερωτήσεις και στους πραγματογνώμονες.

ΤΙΤΛΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Μάρτυρες

Άρθρο 393

"1. Συμβάσεις και συλλογικές πράξεις δεν μπορούν να αποδειχθούν με μάρτυρες εφόσον η αξία του αντικειμένου τους υπερβαίνει τα 5.900* ευρώ.

2. Δεν επιτρέπεται η απόδειξη με μάρτυρες κατά του περιεχομένου εγγράφου, έστω και αν η αξία του αντικειμένου της δικαιοπραξίας είναι μικρότερη από τα 5.900* ευρώ."

3. Δεν επιτρέπεται να αποδειχθούν με μάρτυρες πρόσθετα σύμφωνα, προγενέστερα, σύγχρονα ή μεταγενέστερα δικαιοπραξίας που έχει συνταχθεί εγγράφως έστω και αν δεν είναι αντίθετα προς το περιεχόμενο του εγγράφου.

Σχόλια: - Η αναπροσαρμογή των ποσών στις παρ. 1 και 2 έγινε από την παρ. 6 του άρθ. 7 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α' 88/28.5.1993) - Οι παρ. 1 και 2 αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 14 παρ. 5 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς των παρ. 1 και 2 αρχίζει από 1.1.2002. * Κατά τους κανόνες στρογγυλοποίησης των ευρώ σύμφωνα με τα άρθρα 3-5 του ν. 2943/2001 το ποσό γίνεται 5.900 ευρώ.

Άρθρο 394

1. Η απόδειξη με μάρτυρες επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση

α) αν υπάρχει αρχή έγγραφης απόδειξης που πηγάζει από έγγραφο που έχει αποδεικτική δύναμη,

β) αν υπήρχε φυσική ή ηθική αδυναμία να αποκτηθεί έγγραφο,

γ) αν αποδεικνύεται ότι το έγγραφο που είχε συνταχθεί χάθηκε τυχαία,

δ) αν από τη φύση της δικαιοπραξίας ή τις ειδικές συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε, και ιδίως αν πρόκειται για εμπορικές συναλλαγές δικαιολογείται η απόδειξη με μάρτυρες.

2. Όταν ο νόμος ή τα μέρη ορίζουν ότι για τη δικαιοπραξία χρειάζεται έγγραφο, είτε ως συστατικός είτε ως αποδεικτικός τύπος, η απόδειξη της δικαιοπραξίας με μάρτυρες επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση της παραγράφου 1 εδάφιο γ.

Άρθρο 395

Όταν η απόδειξη με μάρτυρες αποκλείεται, δεν επιτρέπεται ούτε και η απόδειξη με δικαστικά τεκμήρια.

Άρθρο 396

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 397

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 398

1. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα.).

2. Όποιος καλείται να εξεταστεί ως μάρτυρας οφείλει να προσέλθει και να καταθέσει για τα πραγματικά γεγονότα που γνωρίζει.

3. Αν εκείνος που κλητεύθηκε να εξεταστεί μάρτυρας δεν προσέλθει αδικαιολόγητα, το δικαστήριο ή ο δικαστής με απόφασή του που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση τον καταδικάζουν να πληρώσει τα έξοδα που προξενήθηκαν από την απουσία του και μπορεί να τον καταδικάσουν και σε χρηματική ποινή σύμφωνα με το άρθρο 205. Αν η απουσία του μάρτυρα πιθανολογείται ως δικαιολογημένη, το ίδιο δικαστήριο ή ο ίδιος δικαστής μπορούν να ανακαλέσουν την απόφαση αυτή, εφόσον το ζητήσει ο μάρτυρας μέσα σε είκοσι ημέρες αφότου του επιδόθηκε η απόφαση.

Σχόλια: Η παρ. 1 καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 /2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 399

Δεν εξετάζονται ως μάρτυρες

- 1) οι κληρικοί για όσα έμαθαν κατά την εξομολόγηση
- 2) πρόσωπα τα οποία όταν έγινε το πραγματικό γεγονός που πρέπει να αποδειχθεί δεν είχαν το αντιστήριον για να το αντιληφθούν ή δεν έχουν την ικανότητα να ανακοινώσουν αυτό που αντιλήφθηκαν,
- 3) πρόσωπα που, όταν έγινε το πραγματικό γεγονός που πρέπει να αποδειχθεί, βρίσκονταν σε κατάσταση ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της κρίσης και της βούλησής τους ή που βρίσκονται σε μια τέτοια κατάσταση, όταν πρόκειται να εξετασθούν.

Σχόλια: Η τρίτη περίπτωση τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 34 του Ν. 2447/1996.

Άρθρο 400

Δεν εξετάζονται, όταν κληθούν ως μάρτυρες

- 1) οι κληρικοί, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, γιατροί, φαρμακοποιοί, νοσοκόμοι, μαίες, οι βοηθοί τους, καθώς και οι σύμβουλοι των διαδίκων, για τα πραγματικά γεγονότα που τους εμπιστεύτηκαν ή που διαπίστωσαν κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους για τα οποία έχουν καθήκον εχεμύθειας, εκτός αν το επιτρέψει εκείνος που τους τα εμπιστεύθηκε και εκείνος τον οποίο αφορά το απόρρητο,
- 2) δημόσιοι υπάλληλοι και στρατιωτικοί εν ενεργεία ή όχι, για πραγματικά γεγονότα για τα οποία υπάρχει καθήκον εχεμύθειας, εκτός αν ο αρμόδιος υπουργός επιτρέψει να εξετασθούν,
- 3) πρόσωπα που μπορεί να έχουν συμφέρον από τη δίκη.

Άρθρο 401

Έχουν δικαίωμα να αρνηθούν να εξετασθούν ως μάρτυρες

- 1) οι κληρικοί, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, γιατροί, φαρμακοποιοί, νοσοκόμοι, μαίες, οι βοηθοί τους, καθώς και σύμβουλοι των διαδίκων, για τα γεγονότα που έμαθαν κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους,
- 2) οι συγγενείς κάποιου από τους διαδίκους εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή υιοθεσίας έως και τον τρίτο βαθμό σε ευθεία ή σε πλάγια γραμμή, εκτός αν έχουν τον ίδιο βαθμό συγγένειας με όλους τους διαδίκους, οι σύζυγοι και μετά τη λύση του γάμου, καθώς και οι μνηστευμένοι.

Άρθρο 402

Ο μάρτυρας δεν έχει υποχρέωση να καταθέσει

- 1) περιστατικά που μπορούν να δικαιολογήσουν τη δίωξη για αξιόποινή πράξη είτε του ίδιου, είτε κάποιου προσώπου που συνδέεται μαζί του κατά το άρθρο 401 αριθ. 2, ή που θίγουν την τιμή του ή την τιμή των προσώπων αυτών,
- 2) περιστατικά που αποτελούν επαγγελματικό ή καλλιτεχνικό απόρρητο.

Άρθρο 403

1. Στην περίπτωση του άρθρου 399, η απαγόρευση να εξεταστεί ο μάρτυρας λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως ή αφού το ζητήσει κάποιος από τους διαδίκους.

2. Ο διάδικος οφείλει να προτείνει το λόγο της μη εξέτασης του μάρτυρα κατά το άρθρο 400 πριν ορκιστεί.

3. Ο μάρτυρας οφείλει να προτείνει το λόγο του άρθρου 401 για τον οποίο έχει δικαίωμα να αρνηθεί να μαρτυρήσει, καθώς και το λόγο του άρθρου 402 για τον οποίο δεν έχει υποχρέωση να καταθέσει.

4. Το δικαστήριο ή ο δικαστής ενώπιον του οποίου διεξάγεται η μαρτυρική απόδειξη αποφασίζουν για τις περιπτώσεις των παραγράφων 1, 2 και 3, και αρκεί για αυτό η πιθανολόγηση. 5. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα.)*

Σχόλια: * Η παρ. 5 του παρόντος καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση της παρ. 5 αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 404

Μάρτυρας που εμφανίζεται και αρνείται να καταθέσει, αν και υποχρεούται, μπορεί να καταδικαστεί από το δικαστήριο ή το δικαστή ενώπιον του οποίου διεξάγεται η απόδειξη, σε χρηματική ποινή κατά το άρθρο 205.

Άρθρο 405

Αν επιβάλλεται για ειδικούς λόγους να εξεταστούν ως μάρτυρες πρόσωπα που δεν συμπλήρωσαν το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας τους ή που έχασαν τα πολιτικά τους δικαιώματα επειδή έχουν καταδικαστεί, τα πρόσωπα αυτά εξετάζονται χωρίς να ορκιστούν.

Άρθρο 406

1. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα)*.

2. Υπουργοί, αρχιερείς, πρεσβευτές και άλλοι διπλωματικοί υπάλληλοι ξένου κράτους επιφορτισμένοι με διπλωματική αποστολή εξετάζονται στην κατοικία τους, εκτός αν προτιμούν να προσέλθουν στο δικαστήριο. Στην κατοικία τους εξετάζονται επίσης και οι μάρτυρες που εμποδίζονται από αρρώστια ή γεράματα να εμφανιστούν.

Σχόλια: -Σύμφωνα με το άρθρ. 3 παρ. 30 ν. 2207/1994 το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και στη διεξαγωγή αποδείξεων που διατάχθηκαν υπό την ισχύ του ν. 2145/1993. Διαδικαστικές πράξεις που έγιναν όσο ίσχυε η καταργούμενη ρύθμιση διατηρούν την ισχύ τους. Αποδείξεις για τις οποίες ορίστηκε δικάσιμος σε ρητή ημέρα, αν έχουν ματαιωθεί ή δεν έχουν ακόμη διεξαχθεί, μπορεί να επιστευσθούν από οποιονδήποτε διάδικο μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου και πρέπει να ολοκληρωθούν μέσα σε έξι το πολύ μήνες από την επισπευση. - Η παρ. 1 καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση της παρ. 1 αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 407

Πριν εξεταστεί ο μάρτυρας ερωτάται για το όνομα και το επώνυμο, τον τόπο που γεννήθηκε, την ηλικία,(*) την κατοικία και το επάγγελμά του. Επίσης ερωτάται για την τυχόν συγγενεία του με τους διαδίκους και για κάθε άλλο περιστατικό που μπορεί να αποτελέσει λόγο για να μην εξεταστεί, ή να διαφωτίσει για τις σχέσεις του με τους διαδίκους και για την αξιοπιστία του.

Σχόλια: * Οι λέξεις (τη θρησκεία) διαγράφηκαν από το άρθρο 14 παρ. 6 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η διαγραφή των λέξεων αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 408

"1. Πριν εξεταστεί ο μάρτυρας οφείλει να ορκισθεί. Προς τούτο ερωτάται, αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο.

2. Ο τύπος του χριστιανικού όρκου είναι: "Ορκίζομαι ενώπιον του Θεού να πω ευσυνείδητα όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να κρύψω τίποτε". Αν ο μάρτυρας πιστεύει σε γνωστή θρησκεία ή δόγμα, που ορίζει άλλο τύπο όρκου, δίνει τον όρκο σύμφωνα με αυτόν τον τύπο.

3. Ο πολιτικός όρκος δίνεται ως διαβεβαίωση με τον εξής τύπο: "Δηλώνω στην τιμή και στη συνείδησή μου πως θα πω όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να κρύψω τίποτε".

4. Οι κληρικοί κάθε θρησκευματος ορκίζονται διαβεβαιώνοντας στην ιερωσύνη τους.

5. Αν ο μάρτυρας δεν έχει χέρια, επαναλαμβάνει τον όρκο που διαβάζει ο δικαστής.

6. Κουφοί, άλαλοι και κωφάλαλοι ορκίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 253.

Σχόλια: Οι παρ. 1, 2, 3 αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 14 παρ. 7 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς τους αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 409

1. Οι μάρτυρες εξετάζονται χωριστά και μόνο αν κριθεί απαραίτητο μπορούν να εξεταστούν σε αντιπαράσταση με άλλους μάρτυρες ή και με τους διαδίκους. Οι μάρτυρες καταθέτουν προφορικά και μπορούν, κατά την κρίση του δικαστή, να χρησιμοποιούν σημείωμα για να βοηθήσουν τη μνήμη τους.

2. Ο μάρτυρας οφείλει να δηλώσει πως έμαθε αυτά που καταθέτει, και αν πρόκειται για γεγονότα για τα οποία δεν έχει άμεση αντίληψη, οφείλει να δηλώνει και το πρόσωπο από το οποίο πληροφορήθηκε όσα καταθέτει.

3. "Το δικαστήριο"* μπορεί να απαγορεύει τις ερωτήσεις των διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους προς το μάρτυρα, αν είναι έκδηλα άσκοπες ή έξω από το θέμα, και κηρύσσουν περατωμένη την εξέταση του μάρτυρα όταν κρίνουν ότι κατέθεσε όλα όσα γνωρίζει για τα αποδεικτέα.

Σχόλια: * Οι πρώην λέξεις "εισηγητής ή ο εντεταλμένος δικαστής" της παρ. 3 αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις "το δικαστήριο" από το άρθρο 14 παρ. 8 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η εν λόγω αντικατάσταση αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 410

"Οι καταθέσεις μαρτύρων καταχωρίζονται στα πρακτικά, στα οποία πρέπει να αναφέρονται η όρκιση του μάρτυρα και οι τυχόν ενστάσεις των διαδίκων".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 14 παρ. 9 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η αντικατάσταση αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 411

Το δικαστήριο μπορεί ύστερα από αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως να διατάξει να εξετασθεί και πάλι ένας μάρτυρας, αν αυτό χρειάζεται για να συμπληρωθεί ή να διευκρινιστεί η κατάθεση ή αν το δικαστήριο κρίνει πως ο μάρτυρας αρνήθηκε αδικαιολόγητα να καταθέσει επάνω σε ορισμένο θέμα. Στις περιπτώσεις αυτές ο μάρτυρας δεν ορκίζεται και πάλι.

Άρθρο 412

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 413

Οι σχετικές διατάξεις με τους μάρτυρες εφαρμόζονται και όταν, για να αποδειχθούν περασμένα πραγματικά γεγονότα, εξετάζονται πρόσωπα που τα αντιλήφθηκαν με βάση τις ειδικές γνώσεις τους.

Άρθρο 414

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΤΟΣ **Εξέταση των διαδίκων**

Άρθρο 415

1. Αν τα πραγματικά γεγονότα δεν αποδείχθηκαν καθόλου ή αν δεν αποδείχθηκαν εντελώς από τα άλλα αποδεικτικά μέσα, το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει ένα ή περισσότερους διαδίκους για την αλήθεια των πραγματικών γεγονότων.

2. Αν ο διάδικος είναι πρόσωπο ανίκανο να παρίσταται στο δικαστήριο, μπορεί κατά την κρίση του δικαστηρίου να εξεταστεί είτε εκείνος που τελεί υπό επιμέλεια, εκτός αν δεν έχει συνείδηση των πράξεών του ή αν δεν συμπλήρωσε το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του, είτε ο νόμιμος αντιπρόσωπός του είτε και οι δύο.

3. Αν ο διάδικος είναι νομικό πρόσωπο, μπορεί να εξεταστεί όποιος το εκπροσωπεί στο δικαστήριο ή κάποιον άλλο μέλος της διοίκησής του.

4. Αν διεξάγει τη δίκη ο σύνδικος πτώχευσης, μπορούν να εξεταστούν είτε ο σύνδικος είτε ο πτωχός είτε και οι δύο.

Άρθρο 416

Η εξέταση των διαδίκων διατάσσεται ύστερα από αίτηση κάποιου από τους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως και διεξάγεται κατά τις διατάξεις για την εξέταση μαρτύρων.

Άρθρο 417

1. Οι διάδικοι εξετάζονται χωρίς να ορκιστούν, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να διατάξει να εξεταστεί με όρκο ο διάδικος για όλα ή μερικά από τα αμφισβητούμενα γεγονότα. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να καλέσει το διάδικο που εξετάστηκε ήδη χωρίς όρκο να βεβαιώσει με όρκο την κατάθεσή του ολόκληρη ή μέρος της. Ο δικαστής επισημαίνει τη δυνατότητα αυτήν στο διάδικο που εξετάζεται πριν να αρχίσει η εξέτασή του. Η ένορκη εξέταση δεν επιτρέπεται σχετικά με γεγονότα που αποτελούν για εκείνον που ορκίζεται πράξη αξιόποινη ή ανήθικη.

2. Δεν μπορούν να εξεταστούν με όρκο για το ίδιο γεγονός οι διάδικοι που αντιδικούν.

Άρθρο 418

Δεν εξετάζονται με όρκο όσοι έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για ψευδορκία ή για ψευδομαρτυρία.

Άρθρο 419

1. Η μη εμφάνιση κάποιου διαδίκου στη δικάσιμο που ορίστηκε για την εξέτασή του ή η άρνησή του να καταθέσει δεν εμποδίζει να εξεταστεί άλλος διάδικος που εμφανίστηκε.

2. Δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν εξαναγκαστικά μέτρα για να υποχρεωθεί ο διάδικος να προσέλθει και να εξεταστεί.

Άρθρο 420

Το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την κατάθεση των διαδίκων, ένορκη ή χωρίς όρκο, την αδικαιολόγητη μη εμφάνιση του διαδίκου που κλητεύθηκε να εξεταστεί με όρκο ή χωρίς όρκο, την άρνησή του να καταθέσει ή να απαντήσει στις ερωτήσεις που του υπέβαλαν, καθώς και τη διαφορά ανάμεσα στην ένορκη και τη χωρίς όρκο προηγούμενη κατάθεσή του.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Όρκος

Άρθρο 421

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 422

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 423

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 424

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 425

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 426

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 427

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 428

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 429

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 430

(Παραλείπεται ως μη ισχύον)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 431

(Παραλείπεται ως μη ισχύον)*.

Σχόλια: * Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

ΤΙΤΛΟΣ ΟΓΔΩΟΣ

Έγγραφα

Άρθρο 432

Τα έγγραφα έχουν αποδεικτική δύναμη όταν έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, έχουν τα στοιχεία τα απαραίτητα για το κύρος τους, δεν είναι τεμαχισμένα, τρυπημένα ή διαγραμμένα, δεν έχουν ξυσίματα ή εξαλείψεις ή δεν είναι με άλλον τρόπο αλλαγμένα σε ουσιώδη μέρη τους, και μπορούν να διαβαστούν.

Άρθρο 433

Ο τεμαχισμός, η διάτρηση ή η διαγραφή ενός εγγράφου τεκμαίρεται ότι έγινε για να εκμηδενιστεί η αποδεικτική του δύναμη, εκτός αν αποδειχθεί το αντίθετο.

Άρθρο 434

Αν σε ένα έγγραφο υπάρχουν μεταβολές, όποιος το χρησιμοποιεί ως αποδεικτικό μέσο πρέπει να αποδείξει πως οι μεταβολές έγιναν από εκείνον που έχει εκδώσει το έγγραφο ή από εκείνον κατά του οποίου πρόκειται να χρησιμεύσει ως απόδειξη ή από εκείνον στον οποίο περιήλθε το δικαίωμα ή ότι έγιναν με τη συγκατάθεσή τους.

Άρθρο 435

Αν ένα έγγραφο χαθεί ή γίνει δυσανάγνωστο ή άχρηστο, εκείνος που διεξάγει την απόδειξη μπορεί να αποδείξει ή ότι το έγγραφο υπάρχει νόμιμα συνταγμένο ή το περιεχόμενό του ή και τα δύο, με κάθε αποδεικτικό μέσο και αν ακόμη πρόκειται για σχέση που για να συσταθεί επιβάλλεται από το νόμο ή από τα μέρη να συνταχθεί έγγραφο.

Άρθρο 436

1. Αν το έγγραφο που προσκομίστηκε αναφέρεται σε άλλο έγγραφο, προσάγεται και αυτό, εκτός αν εκείνο που προσκομίστηκε αντικατέστησε το έγγραφο που αναφέρεται ή περιλαμβάνει όλο το ουσιώδες περιεχόμενό του.
2. Αν το έγγραφο που προσκομίστηκε έχει περιεχόμενο διαφορετικό από το αναφερόμενο έγγραφο, προτιμάται το περιεχόμενο του τελευταίου.

Άρθρο 437

Σε περίπτωση συντηρητικής απόδειξης με έγγραφο το δικαστήριο μπορεί, εκτός από τα άλλα μέτρα, να επιτρέψει να ληφθεί επικυρωμένο αντίγραφο που ισχύει σαν πρωτότυπο αν το πρωτότυπο χαθεί, ή να διατάξει να προσκομιστεί το έγγραφο για να αποδειχθεί η γνησιότητά του.

Άρθρο 438

Έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους από δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους ως προς όσα βεβαιώνονται στο έγγραφο ότι έγιναν από το πρόσωπο που συνέταξε το έγγραφο ή ότι έγιναν ενώπιόν του, αν το πρόσωπο αυτό είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο να κάνει αυτή τη βεβαίωση. Ανταπόδειξη επιτρέπεται μόνο με προσβολή του εγγράφου ως πλαστού.

Άρθρο 439

Έγγραφα συνταγμένα από αλλοδαπό δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο, τα οποία θεωρούνται ως δημόσια έγγραφα στον τόπο όπου εκδόθηκαν, έχουν την αποδεικτική δύναμη που ορίζει το άρθρο 438.

Άρθρο 440

Τα έγγραφα που αναφέρονται στα άρθρα 438 και 439 αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους ως προς όσα βεβαιώνονται σ' αυτά, την αλήθεια των οποίων όφειλε να διαπιστώσει εκείνος που έχει συντάξει το έγγραφο· επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

Άρθρο 441

1. Τα έγγραφα που συντάσσονται σύμφωνα με τα άρθρα 438 και 439 για τη σύσταση ή τη βεβαίωση δικαιοπραξίας αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους ως προς το περιεχόμενο των δικαιοπρακτικών δηλώσεων των μερών· επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

2. Όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 ισχύουν και για όσα αναφέρονται αφηγηματικά στο έγγραφο, εφόσον έχουν άμεση σχέση με το κύριο αντικείμενο του εγγράφου. Όσα δεν έχουν άμεση σχέση θεωρούνται ως αρχή έγγραφης απόδειξης.

Άρθρο 442

Το έγγραφο που δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις των άρθρων 438 και 439 δεν έχει την αποδεικτική δύναμη δημόσιου εγγράφου, αλλά μπορεί να ισχύσει σαν ιδιωτικό έγγραφο με τους όρους του άρθρου 443.

Άρθρο 443

Για να έχει αποδεικτική δύναμη ιδιωτικό έγγραφο πρέπει να έχει την ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη ή αντί για υπογραφή ένα σημάδι που αυτός έβαλε και επικυρώθηκε από συμβολαιογράφο ή άλλη δημόσια αρχή, που επιβεβαιώνει πως το σημάδι έχει τεθεί αντί για την υπογραφή και ότι ο εκδότης δήλωσε ότι δεν μπορεί να υπογράψει.

Άρθρο 444

Ιδιωτικά έγγραφα θεωρούνται και

- 1) τα βιβλία που έμποροι και επαγγελματίες τηρούν κατά τον εμπορικό νόμο ή άλλες διατάξεις,
- 2) τα βιβλία που δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, δικαστικοί επιμελητές, γιατροί, φαρμακοποιοί και μαιείς τηρούν κατά τις ισχύουσες διατάξεις,
- 3) φωτογραφικές ή κινηματογραφικές αναπαραστάσεις, φωνοληψίες και κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση.

Άρθρο 445

Έγγραφα ιδιωτικά, συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, εφόσον η γνησιότητά τους αναγνωρίστηκε ή αποδείχτηκε, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον εκδότη του εγγράφου, επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

Άρθρο 446

Το ιδιωτικό έγγραφο αποκτά βέβαιη χρονολογία ως προς τους τρίτους μόνο όταν το θεωρήσει συμβολαιογράφος ή άλλος δημόσιος υπάλληλος αρμόδιος κατά το νόμο ή όταν πεθάνει ένας από εκείνους που το υπέγραψαν ή όταν το ουσιώδες περιεχόμενό του αναφερθεί σε δημόσιο έγγραφο ή όταν υπάρξει άλλο γεγονός που κάνει με ανάλογο τρόπο βέβαιη τη χρονολογία. Η θεώρηση γίνεται με τη σημείωση επάνω στο έγγραφο της λέξης " θεωρήθηκε " και της χρονολογίας.

Άρθρο 447

Το ιδιωτικό έγγραφο αποτελεί απόδειξη υπέρ του εκδότη μόνο αν το προσκόμισε ο αντίδικος ή αν πρόκειται για τα βιβλία που αναφέρονται στο άρθρο 444.

Άρθρο 448

1. Τα βιβλία που αναφέρονται στο άρθρο 444 εδαφ. 1 και 2, εφόσον είναι συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, αποτελούν μεταξύ εμπόρων ή άλλων προσώπων υποχρεωμένων να τηρούν όμοια βιβλία πλήρη απόδειξη για όσα αναφέρονται σ' αυτά, αλλά επιτρέπεται η ανταπόδειξη. Κατά προσώπων όμως που δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν αυτά τα βιβλία αποτελούν πλήρη απόδειξη για το μέγεθος της απαίτησης, όταν η ύπαρξή της είναι αποδεδειγμένη με άλλο τρόπο, και μόνο για ένα έτος αφότου γίνει η εγγραφή, εκτός αν ο υπόχρεος αναγνώρισε με την υπογραφή του το περιεχόμενο.

2. Τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 444 αριθ. 3 αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα ή πράγματα που αναγράφουν, επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

Άρθρο 449

1. Αντίγραφα των οποίων η ακρίβεια βεβαιώνεται από τον αρμόδιο υπάλληλο έχουν αποδεικτική δύναμη ίση με το πρωτότυπο.

2. Φωτογραφίες ή φωτοτυπίες εγγράφων έχουν αποδεικτική δύναμη ίση με το πρωτότυπο, εφόσον η ακρίβειά τους βεβαιώνεται από πρόσωπο που είναι κατά το νόμο αρμόδιο να εκδίδει αντίγραφα.

Άρθρο 450

1. Κάθε διάδικος οφείλει να επιδείξει τα έγγραφα που χρησιμοποίησε ή επικαλέστηκε στη δίκη.

2. Κάθε διάδικος ή τρίτος έχει υποχρέωση να επιδείξει τα έγγραφα που κατέχει και που μπορούν να χρησιμεύσουν για απόδειξη, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος που δικαιολογεί τη μη επίδειξή τους. Σπουδαίος λόγος συντρέχει ιδίως στις περιπτώσεις που επιτρέπεται να αρνηθεί κανείς να μαρτυρήσει.

Άρθρο 451

1. Η επίδειξη μπορεί να ζητηθεί, εφόσον έχει την υποχρέωση αυτή ένας τρίτος με παρεμπόδιση αγωγή, ενώ αν έχει την υποχρέωση διάδικος, και με τις προτάσεις. Αν δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων, η αίτηση για την επίδειξη υποβάλλεται με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά.

2. Η συζήτηση και η απόδειξη γίνονται κατά τις γενικές διατάξεις.

3. Αν είναι δύσκολη για σπουδαίους λόγους η προσαγωγή του εγγράφου στο ακροατήριο ή από τη σπουδαιότητα ή τη φύση του υπάρχει κίνδυνος να χαθεί ή να υποστεί βλάβη, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει να προσαχθεί το έγγραφο ενώπιον ενός από τα μέλη του δικαστηρίου που δικάζει την υπόθεση ή ενώπιον άλλου δικαστηρίου ή να εξεταστεί από εντεταλμένο δικαστή, που πηγαίνει στον τόπο όπου βρίσκεται το έγγραφο, ή να επιτρέψει να προσαχθεί επικυρωμένη φωτοτυπία ή φωτογραφία ή επικυρωμένο αντίγραφό του.

Άρθρο 452

1. Η εκτέλεση της απόφασης που διατάζει την επίδειξη γίνεται κατά τις διατάξεις που αφορούν την εκτέλεση για την ικανοποίηση απαιτήσεων που συνίστανται στην απόδοση και στην παράδοση πράγματος ή την ενέργεια πράξης.

2. Το άρθρο 366 εφαρμόζεται και εδώ.

3. Τα άρθρα 450 και 451 εφαρμόζονται και όταν το έγγραφο βρίσκεται σε δημόσια αρχή ή δημόσιο όργανο ή άλλο υπάλληλο νομικού προσώπου δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, εκτός αν πρόκειται για έγγραφα που ανάγονται σε απόρρητα του κράτους σχετικά με την ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις του.

Άρθρο 453

1. Ιδιωτικό έγγραφο το οποίο θέλει να μεταχειριστεί ο διάδικος για απόδειξη πρέπει να υποβάλλεται στο πρωτότυπο με όλο το περιεχόμενό του. Το δικαστήριο κατά τη κρίση του μπορεί να λάβει υπόψη επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου ή τηλεγράφημα που έχει επιδοθεί.

2. Αν πρόκειται να διεξαχθεί απόδειξη με βιβλίο ή άλλο εκτενές έγγραφο που περιέχει περισσότερα θέματα τα οποία δεν έχουν συνάφεια με τη δίκη, μπορεί να υποβληθεί επικυρωμένο απόσπασμα που περιέχει τα μέρη του εγγράφου τα οποία έχουν συνάφεια με τη δίκη.

Άρθρο 454

Αν το έγγραφο που προσάγεται έχει συνταχθεί σε ξένη γλώσσα, υποβάλλεται μαζί και επίσημη μετάφρασή του επικυρωμένη από το Υπουργείο Εξωτερικών ή άλλο αρμόδιο κατά το νόμο πρόσωπο ή από την πρεσβεία ή το προξενείο της Ελλάδας στη χώρα, στην περιοχή της οποίας έχει συνταχθεί το

έγγραφο ή από την πρεσβεία στην Ελλάδα ή το προξενείο της ίδιας χώρας. Σε οποιαδήποτε περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να μεταφραστεί το έγγραφο στα ελληνικά από πραγματογνώμονα.

Άρθρο 455

Τα δημόσια έγγραφα θεωρούνται γνήσια και επιτρέπεται μόνο να προσβληθούν ως πλαστά. Το δικαστήριο μπορεί, αν έχει αμφιβολίες ως προς τη γνησιότητα του εγγράφου, να ζητήσει αυτεπαγγέλτως εξηγήσεις από εκείνον που φέρεται ως εκδότης του εγγράφου.

Άρθρο 456

Το δικαστήριο μπορεί με βάση τις συντρέχουσες περιστάσεις να θεωρήσει γνήσιο χωρίς απόδειξη ξένο δημόσιο έγγραφο. Για το σκοπό αυτόν μπορεί να θεωρήσει επαρκή την επικύρωσή του από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από πρεσβευτή ή πρόξενο της Ελλάδας.

Άρθρο 457

1. Τη γνησιότητα ιδιωτικού εγγράφου, εφόσον αμφισβητείται, πρέπει να την αποδείξει εκείνος που το επικαλείται και το προσάγει, εκτός αν είναι τόσο φανερά αλλαγμένο ώστε το δικαστήριο να μπορεί να διαπιστώσει αμέσως και ασφαλώς ότι δεν είναι γνήσιο.

2. Εκείνος κατά του οποίου προσάγεται ιδιωτικό έγγραφο οφείλει να δηλώσει αμέσως αν αναγνωρίζει ή αρνείται τη γνησιότητα της υπογραφής, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται αναγνωρισμένο.

3. Αν αναγνωριστεί ή αποδειχτεί η γνησιότητα της υπογραφής, θεωρείται ότι έχει διαπιστωθεί η γνησιότητα του περιεχομένου με την επιφύλαξη της προσβολής του ως πλαστού.

4. Σε φωτογραφικές ή κινηματογραφικές αναπαραστάσεις, φωνοληψίες και κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση τη γνησιότητά τους, εφόσον αμφισβητείται, οφείλει να την αποδείξει εκείνος που τις επικαλείται και τις προσάγει.

Άρθρο 458

Η απόδειξη της γνησιότητας ιδιωτικού εγγράφου μπορεί να γίνει με κάθε αποδεικτικό μέσο.

Άρθρο 459

1. Αν πρόκειται να γίνει παραβολή εγγράφων, εκείνος που διεξάγει την απόδειξη οφείλει πέντε ημέρες πριν από την ορισμένη για την παραβολή ημέρα να κοινοποιήσει στον αντίδικο κατάλογο των εγγράφων προς τα οποία θα γίνει η παραβολή ή να καταθέσει τα πρωτότυπα στη γραμματεία του δικαστηρίου.

2. Αν δεν υπάρχουν ή δεν είναι δυνατό να προσαχθούν εύκολα αναμφισβητήτως γνήσια έγγραφα, μπορεί ο διάδικος ή τρίτος, του οποίου αμφισβητείται η γνησιότητα της γραφής ή της υπογραφής, να υποχρεωθεί να γράψει ενώπιον του δικαστηρίου ή εντεταλμένου δικαστή με υπαγόρευσή τους ορισμένο κείμενο προς το οποίο θα γίνει η παραβολή. Το κείμενο αυτό επισυνάπτεται στα πρακτικά ή στην έκθεση. Το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την άρνηση του διαδίκου ή του τρίτου να γράψει ή την προσπάθειά του να αλλοιώσει τη γραφή του.

3. Αν τα έγγραφα που πρόκειται να παραβληθούν τα κατέχει ο αντίδικος ή τρίτος, μπορεί να ζητηθεί η επίδειξή τους. Για την παραβολή εφαρμόζονται οι διατάξεις οι σχετικές με την αυτοψία και την πραγματογνωμοσύνη.

Άρθρο 460

Κάθε έγγραφο μπορεί να προσβληθεί ως πλαστό· τα ιδιωτικά και όταν με παραβολή προς άλλα αποδείχθηκαν γνήσια.

Άρθρο 461

Αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπιπτούσα αγωγή ή με τις προτάσεις ή και προφορικά όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική, όπως και με τους τρόπους που προβλέπει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 462

Αν δημιουργούνται σοβαρές υπόνοιες πλαστογραφίας εναντίον ορισμένου προσώπου, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το έγγραφο που προσβάλλεται ως πλαστό είναι κατά την κρίση του ουσιώδες για τη διάγνωση της υπόθεσης, είτε να αναβάλει τη δίκη έως το τέλος της ποινικής δίκης, είτε να διατάξει αποδείξεις για την πλαστότητα.

Άρθρο 463

Όποιος προβάλλει ισχυρισμούς για την πλαστότητα εγγράφου είναι ταυτόχρονα υποχρεωμένος να προσκομίσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλαστότητα και να αναφέρει ονομαστικά τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, αλλιώς οι ισχυρισμοί του είναι अपαράδεκτοι.

Άρθρο 464

Αν έγγραφο προσβάλλεται παρεμπιπτόντως ως πλαστό χωρίς να αποδίδεται η πλαστογραφία σε ορισμένο πρόσωπο, το δικαστήριο διατάζει αποδείξεις μόνο αν εκείνος που προσκόμισε το έγγραφο επιμένει να το χρησιμοποιήσει και το έγγραφο είναι κατά την κρίση του δικαστηρίου ουσιώδες για τη διάγνωση της υπόθεσης.

Άρθρο 465

1. Η γραμματεία του δικαστηρίου στέλνει αμέσως αντίγραφο κάθε απόφασης που κηρύσσει έγγραφο πλαστό ή ανακαλεί ή μεταρρυθμίζει την απόφαση αυτή στον εισαγγελέα του δικαστηρίου και στη δημόσια αρχή που το έχει εκδώσει.

2. Το έγγραφο που κηρύχθηκε πλαστό δεν αποδίδεται στο διάδικο αλλά παραμένει στο αρχείο του δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή ο γραμματέας σημειώνει επάνω στο έγγραφο ή σε πρόσθεμα ότι κηρύχθηκε πλαστό, καθώς και την απόφαση που κήρυξε την πλαστότητα.

3. Στην περίπτωση που θα εκδοθεί αντίγραφο, το αντίγραφο περιλαμβάνει και τη σημείωση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ **Ειδικές διατάξεις για τις μικροδιαφορές**

Άρθρο 466

1. Αν το αντικείμενο της διαφοράς υπάγεται στο ειρηνοδικείο και αφορά απαιτήσεις καθώς και δικαιώματα επάνω σε κινητά πράγματα ή τη νομή τους και η αξία του δεν είναι μεγαλύτερη από "χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ", εφαρμόζονται τα άρθρα 467 ως 472.

2. Τα άρθρα 467 ως 472 εφαρμόζονται και όταν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς είναι μεγαλύτερη από "χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ", αν ο ενάγων δηλώσει ότι δέχεται προς ικανοποίησή του αντί για το αντικείμενο που ζητεί με την αγωγή χρηματικό ποσό όχι μεγαλύτερο "από χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ". Στην περίπτωση αυτή ο εναγόμενος καταδικάζεται διαζευκτικά να καταβάλει είτε το αντικείμενο που ζητείται με την αγωγή είτε την αποτίμησή του σύμφωνα με την απόφαση που θα εκδώσει ο ειρηνοδίκης.

Σχόλια: - Η μετατροπή των δραχμών σε ευρώ έγινε με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. Το ποσό των 880 ευρώ του παρόντος άρθρου αυξήθηκε σε 1.500 ευρώ με την παρ. γ) της ΥΑ 125804 (ΦΕΚ Β' 1072/1.8.2003).

Άρθρο 467

Ο ενάγων είναι υποχρεωμένος να ασκήσει με την ίδια αγωγή όλες τις απαιτήσεις του κατά του εναγομένου, οι οποίες δεν εξαρτώνται από αίρεση ή προθεσμία, εφόσον το σύνολό τους δεν υπερβαίνει "τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ". Αν τις ασκήσει χωριστά, οι αγωγές δεν απορρίπτονται, αλλά οι σχετικές δαπάνες τους, εκτός της πρώτης, βαρύνουν τον ενάγοντα.

Σχόλια: - Το ποσό αυξήθηκε σε 300.000 δρχ. με την Απόφ. Υπ. Δικαιοσύνης 91756/14-15 Σεπτ. 2000, ΦΕΚ Β' 1150 για τα δικόγραφα που κατατίθενται από 1ης Νοεμ. 2000 και μετετρέπεται σε ευρώ με τα άρθρα 3-5 του ν. 2943/2001 ΦΕΚ Α 203/12.9.2001. Στη συνέχεια αυξήθηκε από την παρ. γ, της ΥΑ 125804 (ΦΕΚ Β' 1072/1.8.2003).

Άρθρο 468

1. Η αγωγή πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του ειρηνοδικείου ή να ασκηθεί προφορικά ενώπιον του ειρηνοδίκη και να συνταχθεί έκθεση. Στην αγωγή αναφέρονται, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 216 παρ. 1, και τα μέσα για την απόδειξή τους.

2. Ο ειρηνοδίκης γράφει επάνω στην αγωγή ή την έκθεση ημέρα και ώρα για τη συζήτηση και διατάζει να επιδοθεί αντίγραφο στον εναγόμενο δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την ορισμένη δικάσιμο και αν ο εναγόμενος ή κάποιος από τους ομοδίκους του διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, πριν από τριάντα τουλάχιστον ημέρες. Η υπόθεση δεν χρειάζεται να εγγραφεί στο πινάκιο.

3. Οι διάδικοι καταθέτουν κατά τη συζήτηση τα αποδεικτικά τους έγγραφα, τα οποία αναλαμβάνουν μετά την έκδοση της απόφασης. Ο ειρηνοδίκης καλεί τους μάρτυρες του ενάγοντος τρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο, αν ο ενάγων δηλώσει ότι δεν αναλαμβάνει να τους προσαγάγει αυτός και ζητεί να κλητευθούν με προφορική αίτηση του εναγομένου καλεί και τους δικούς του μάρτυρες πριν από την ίδια προθεσμία.

4. Οι επιδόσεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους γίνονται από κάποιο όργανο από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 122 παρ. 3, με επιμέλεια της γραμματείας, και η δαπάνη τους, που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, προκαταβάλλεται στη γραμματεία του ειρηνοδικείου από εκείνον που ζητεί την επίδοση και αποδίδεται στο όργανο το οποίο κάνει τις επιδόσεις.

Άρθρο 469

1. Αν κανείς από τους διαδίκους δεν εμφανιστεί όταν εκφωνηθεί η υπόθεση, η συζήτηση ματαιώνεται. Αν απουσιάζει κάποιος διάδικος, η συζήτηση γίνεται και χωρίς αυτόν. (*) Αν κάποιος διάδικος δικαστεί ερήμην κατά τη διαδικασία των άρθρων 466 έως 472, η απόφαση μπορεί να προσβληθεί με ανακοπή μόνο αν εκείνος που δικάστηκε ερήμην δεν κλητεύθηκε καθόλου ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα ή δεν κλητεύθηκε εμπρόθεσμα για τη συζήτηση ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας.

2. Ο ειρηνοδίκης δικάζοντας τις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 466 μπορεί να αποκλίνει από τις δικονομικές διατάξεις, να λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου και να ακολουθεί κάθε φορά κατά την ελεύθερη κρίση του τη μέθοδο εκείνη που ασφαλέστερα, γρηγορότερα και με λιγότερες δαπάνες μπορεί να οδηγήσει στην ανεύρεση της αλήθειας.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 7 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). * Η φράση (οι διατάξεις των άρθρων 271 παρ. 3 και 272 παρ. 1 και 2 δεν εφαρμόζονται) της παρ. 1 διαγράφηκε με την παρ. 10 του άρθρου 14 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του αρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α 203/12.9.2001), η διαγραφή της φράσης αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 470

Η συζήτηση έως την οριστική απόφαση θεωρείται ένα σύνολο. Οτιδήποτε προταθεί ή αποδειχθεί έως το τέλος της συζήτησης θεωρείται ότι έχει προταθεί και αποδειχθεί εμπρόθεσμα.

Άρθρο 471

1. Οι αποφάσεις δημοσιεύονται προφορικά σε δημόσια συνεδρίαση, κατά κανόνα αμέσως μετά τη συζήτηση και ενώ διαρκεί η συνεδρίαση, πριν ο ειρηνοδίκης απασχοληθεί με την εξέταση άλλης υπόθεσης.

2. Οι αποφάσεις δεν επιδίδονται αν βεβαιώνεται από τα πρακτικά ότι δημοσιεύθηκαν ενώ ήταν παρόντες οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους, που διεξάγουν τη δίκη, ή οι δικαστικοί τους πληρεξούσιοι.

Άρθρο 472

1. Το διάδικο που δεν παρίσταται ο ίδιος μπορούν να αντιπροσωπεύσουν και ο σύζυγος, οι ανιόντες και οι κατιόντες, οι συγγενείς δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και οι έμμισθοι υπάλληλοί του. Ο σύζυγος θεωρείται πάντοτε πληρεξούσιος και έχει τη δυνατότητα να διορίσει και άλλους πληρεξούσιους.

2. Αν ο εντολέας είναι αγράμματος, το έγγραφο της πληρεξουσιότητας υπογράφεται με εντολή του από τον ιερέα ή το δάσκαλο ή τον αστυνόμο ή το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας.

3. Οι αντιπρόσωποι των διαδίκων που αναφέρονται στην παρ. 1 δεν δικαιούνται καμιά αμοιβή για την εκτέλεση της εντολής.

Άρθρο 473

Όποιος ασκεί αγωγή για λογοδοσία ή για την παράδοση καταλόγου με τα στοιχεία ομάδας αντικειμένων μπορεί να περιλάβει στην αγωγή αίτημα για την καταβολή του καταλοίπου του λογαριασμού ή για την απόδοση των αντικειμένων της ομάδας, χωρίς να προσδιοριστούν τα αντικείμενα στο δικόγραφο της αγωγής ή για την καταβολή ορισμένου ελλείμματος, στην περίπτωση που δεν θα κατατεθεί ο λογαριασμός ή ο κατάλογος με τα δικαιολογητικά. Τα ίδια αιτήματα μπορούν να υποβληθούν και με παρεμπόδιση αγωγή.

Άρθρο 474

Η απόφαση που διατάζει λογοδοσία ή παράδοση καταλόγου των στοιχείων ομάδας αντικειμένων ορίζει προθεσμία μέσα στην οποία ο λογαριασμός ή ο κατάλογος πρέπει να κατατεθεί με τα δικαιολογητικά στη γραμματεία του δικαστηρίου.

Άρθρο 475

1. Για την κατάθεση του λογαριασμού ή του καταλόγου συντάσσεται έκθεση. Τα έγγραφα αυτά και τα δικαιολογητικά αποτελούν στοιχεία του φακέλου της δικογραφίας.

2. Μετά την κατάθεση του λογαριασμού ή του καταλόγου η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση, κατά την οποία οι διάδικοι υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους, προσδιορίζουν σαφώς τα κονδύλια του λογαριασμού ή τα στοιχεία του καταλόγου, τα οποία αμφισβητούν, τις ελλείψεις ή τις παραλείψεις τους και γενικά προβάλλουν όλα τα μέσα επίθεσης και άμυνας που αφορούν το λογαριασμό ή τον κατάλογο.

Άρθρο 476

Αν με το λογαριασμό ή τον κατάλογο που έχει κατατεθεί ομολογείται υποχρέωση για καταβολή ορισμένου ποσού ή για απόδοση ορισμένων αντικειμένων, το δικαστήριο ύστερα από σχετική αίτηση καταδικάζει τον εναγόμενο να καταβάλει το ποσό ή να αποδώσει τα αντικείμενα με βάση την ομολογία που περιέχεται στο λογαριασμό ή τον κατάλογο, επιφυλάσσεται όμως για όσα επιπλέον πρέπει να καταβληθούν ή να αποδοθούν.

Άρθρο 477

1. Αν δεν κατατεθούν μέσα στην προθεσμία που όρισε η απόφαση ο λογαριασμός ή ο κατάλογος, η απόφαση γίνεται οριστική ως προς την υποχρέωση λογοδοσίας ή την υποβολή του καταλόγου.

2. Αν ζητήθηκε κατά το άρθρο 473 να καταβληθεί ορισμένο έλλειμμα και το έλλειμμα πιθανολογείται, το δικαστήριο με την απόφαση που διατάζει τη λογοδοσία μπορεί να καταδικάσει τον εναγόμενο, για την περίπτωση που δεν θα καταθέσει εμπρόθεσμα το λογαριασμό ή τον κατάλογο με τα δικαιολογητικά, να καταβάλει το κατά την κρίση του έλλειμμα. Το δικαστήριο μπορεί, αν το κρίνει αναγκαίο, να διατάξει απόδειξη για το πιθανό έλλειμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ **Ειδικές διατάξεις για τη διανομή**

Άρθρο 478

Όταν υπάρχει κοινωνία, η αγωγή διανομής απευθύνεται κατά όλων των κοινωνιών, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 479

Στην αγωγή διανομής το δικαστήριο προσδιορίζει τη μερίδα κάθε κοινωνού, τα αντικείμενα που πρέπει να διανεμηθούν και τις απαιτήσεις κάθε κοινωνού από την κοινωνία, καθώς και από τη συνεισφορά.

Άρθρο 480

1. Το δικαστήριο αποφασίζει την αυτούσια διανομή, αν είναι δυνατή η διαίρεση του διανεμητέου σε μέρη ανάλογα προς τις μερίδες των κοινωνών, δίχως να μειώνεται η αξία του.

2. Αν τα διανεμητέα αντικείμενα είναι περισσότερα και η αυτούσια διανομή όλων ή μερικών από αυτά είναι αδύνατη ή ασύμφορη, είναι όμως δυνατή η κατανομή τους σε μέρη ανάλογα προς τις μερίδες των κοινωνών, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την αυτούσια διανομή με τον τρόπο αυτόν.

3. Αν ορισμένοι κοινωνοί ζήτησαν να λάβουν κοινή μερίδα, η μερίδα αυτή λογίζεται ως ενιαία. Στο μέρος που περιέρχεται σ' αυτούς με την αυτούσια διανομή συνιστάται κοινωνία κατά το λόγο των μερίδων τους.

Σχόλια: 1) Τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 1562/1985. 2) Σχετ. άρθρο 21, Ν. 1562/1985 για διαχρονικές ρυθμίσεις. 3) Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 2207/1994.

Άρθρο 480 Α

1. Κάθε συγκύριος οικοπέδου στο οποίο υπάρχει οικοδομή ή χωριστές οικοδομές, έχει το δικαίωμα να ζητήσει την αυτούσια διανομή του οικοπέδου με σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας κατ' ορόφους ή μέρη ορόφων ή με σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας σε διακεκριμένα μέρη του ενιαίου οικοπέδου, στα οποία έχουν ανεγερθεί οι χωριστές οικοδομές με την επιφύλαξη των πολεοδομικών διατάξεων. Το δικαστήριο αποφασίζει τη διανομή με τον τρόπο αυτόν, αν είναι εφικτή και δεν αντιβαίνει στο συμφέρον των λοιπών συγκυρίων. Η απόφαση που διατάζει τη διανομή κατά τον τρόπο αυτόν προσδιορίζει τα χωριστά μέρη της οικοδομής που αναλογούν στις μερίδες των συγκυρίων και τα επιδικάζει σ' αυτούς. Αν με τη διανομή αυτή περιέρχονται σε κάποιον συγκύριο περισσότερες αυτοτελείς ιδιοκτησίες, η απόφαση καθορίζει το ποσοστό της συγκυριότητας που αναλογεί σε καθεμιά από τις ιδιοκτησίες αυτές.

2. Αν πρόκειται για οικόπεδο ακάλυπτο και οικοδομήσιμο και η αυτούσια διαίρεσή του είναι ανέφικτη ή ασύμφορη, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την αυτούσια διανομή του με σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας σε διακεκριμένα μέρη του ενιαίου οικοπέδου στα οποία θα είναι δυνατή η ανέγερση χωριστών οικοδομημάτων, με την επιφύλαξη των πολεοδομικών διατάξεων. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως.

3. Η παράγραφος 3 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση της διανομής με σύσταση χωριστών ιδιοκτησιών.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 1562/1985, ενώ η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 2207/1994 (ΦΕΚ Α 65).

Άρθρο 481

Στις περιπτώσεις των άρθρων 480 και 480Α το δικαστήριο

1) δεν είναι υποχρεωμένο να διατάξει απόδειξη, αν κρίνει ότι η αυτούσια διανομή είναι προδήλως δυνατή, αδύνατη ή ασύμφορη και

2) μπορεί για την εξίσωση άνισων μερών, να αποφασίσει ότι οι κοινωνοί που λαμβάνουν ορισμένα μέρη θα καταβάλουν σε άλλους κοινωνούς ορισμένο χρηματικό ποσό, ή να συστήσει δουλεία σε ορισμένα μέρη υπέρ άλλων κοινωνών.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 482

1. Κατά το σχηματισμό των μερών πρέπει, όσο είναι δυνατό, να αποφεύγεται η κατάτμηση των ακινήτων και η διανομή των επιχειρήσεων.

2. Για να σχηματιστούν τα μέρη λαμβάνεται υπόψη η αξία των αντικειμένων που πρέπει να διανεμηθούν κατά το χρόνο του σχηματισμού τους.

Το δικαστήριο καθορίζει την αξία με βάση τις αποδείξεις που έχουν διεξαχθεί χωρίς να διατάζει γι' αυτό νέες αποδείξεις στην περίπτωση που έχει κατόπιν μεταβληθεί η αξία.

Άρθρο 483

1. Αν στην κοινωνία υπάρχει εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική, μεταλλευτική, γεωργική, κτηνοτροφική ή άλλη επιχείρηση που αποτελεί οικονομικό σύνολο, το δικαστήριο μπορεί με αίτηση

κάποιου από τους κοινωνούς να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση που πρέπει να διανεμηθεί σε εκείνον που το ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς την αγοραία αξία της επιχείρησης. Για να καθορισθεί η αξία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 482. Αν περισσότεροι κοινωνοί ζητήσουν να επιδικαστεί σ' αυτούς η επιχείρηση, το δικαστήριο την επιδικάζει, σε εκείνον που κατά την κρίση του είναι πιο ικανός να τη συνεχίσει κατά τρόπο επωφελή.

2. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται μέχρι την "συζήτηση" στο ακροατήριο.

3. Η αίτηση ενός ή περισσότερων κοινωνών για επιδίκαση ολόκληρης της επιχείρησης ως οικονομικού συνόλου, είτε η επιχείρηση αποτελεί το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο της κοινωνίας, είτε ένα από τα στοιχεία που την αποτελούν, μπορεί, αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους δικαιολογείται να μη γίνει η διανομή της, να υποβληθεί στο δικαστήριο της διανομής και πριν από κάθε εκκαθάριση ή άσκηση της αγωγής για διανομή της κοινής περιουσίας και να δικαστεί από το ίδιο δικαστήριο αυτοτελώς. Το άρθρο 220 εφαρμόζεται και εδώ.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 2 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 484

1. Αν η κατά τα άρθρα 480 και 480Α διανομή είναι ανέφικτη ή ασύμφορη, το δικαστήριο διατάζει την πώληση με πλειστηριασμό.

2. Η διαδικασία του πλειστηριασμού αρχίζει με την περιγραφή των επικοίνων κατά το άρθρο 954 και διεξάγεται όπως ορίζουν τα άρθρα 959 επ. Οι προθεσμίες του άρθρου 960 παρ. 1 και 2 αρχίζουν από την κατάρτιση της έκθεσης περιγραφής. Στο πρόγραμμα αναφέρονται το όνομα και το επώνυμο, το επάγγελμα και η κατοικία όλων των κοινωνών. Με την καταβολή του πλειστηριασματος επέρχεται απόσβεση της υποθήκης ή του ενεχύρου που υπάρχει στα πράγματα τα οποία πλειστηριάστηκαν.

Σχόλια: Τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 485

Αν η αυτούσια διανομή είναι κατά ένα μόνο μέρος δυνατή, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει κατά ένα μέρος την αυτούσια διανομή και κατά ένα μέρος την πώληση με πλειστηριασμό.

Άρθρο 486

1. Αν τα μέρη που σχηματίστηκαν κατά τα άρθρα 480 ή 480Α είναι ίσα, η αυτούσια διανομή τους μεταξύ των κοινωνών γίνεται με κλήρωση. Αν όμως η διανομή με κλήρωση μπορεί να οδηγήσει σε τεμαχισμό της ιδιοκτησίας κάποιου από τους κοινωνούς ή είναι προδήλως αντίθετη προς το συμφέρον του, το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από σχετική αίτηση, να επιδικάσει σε κάθε κοινωνό ή στις ομάδες των κοινωνών που ζήτησαν να λάβουν κοινή μερίδα ό,τι τους αναλογεί, δίχως κλήρωση.

2. Αν τα μέρη που σχηματίστηκαν κατά τα άρθρα 480 ή 480Α είναι άνισα, η αυτούσια διανομή γίνεται με επιδίκασή τους στους συγκυρίους ή στις ομάδες εκείνων που ζήτησαν κοινή μερίδα, κατά το λόγο των μερίδων τους.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 487

1. Η απόφαση του πολυμελούς δικαστηρίου, με την οποία διατάζεται αυτούσια διανομή με κλήρωση και σχηματίζονται τα μέρη, παραπέμπει την υπόθεση σε εντεταλμένο δικαστή, για να γίνει η κλήρωση ενώπιόν του. Αν η απόφαση παρέλειψε την παραπομπή, μπορεί να ζητηθεί η συμπλήρωσή της.

2. Ο ειρηνοδίκης ή ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο εντεταλμένος δικαστής ορίζει, με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους, ημέρα και ώρα κατά την οποία γίνεται ενώπιόν του η κλήρωση, αφού κληθούν όλοι οι διάδικοι.

3. Ο δικαστής ενώπιον του οποίου γίνεται η κλήρωση ορίζει κατά την κρίση του την προθεσμία που πρέπει να περάσει από την κοινοποίηση της κλήσης έως την ημέρα της κλήρωσης, καθώς και τον τρόπο της κλήρωσης.

4. Κατά την ημέρα και την ώρα που έχει οριστεί καταρτίζονται τόσο κλήροι όσα είναι τα μέρη που σχημάτισε η απόφαση και τοποθετούνται στην κληρωτίδα. Από την κληρωτίδα εξάγεται για κάθε κοινωνό ο αριθμός κλήρων που αναλογεί στη μερίδα του.

5. Η κλήρωση γίνεται και αν απουσιάζει κάποιος διάδικος ή και όλοι οι διάδικοι, εφόσον αποδεικνύεται ότι κλητεύθηκαν νόμιμα.

6. Για τον καταρτισμό των κλήρων και την κλήρωση συντάσσεται έκθεση στην οποία πρέπει να αναφέρεται ο τρόπος που καταρτίστηκαν οι κλήροι και έγινε η κλήρωση και να ορίζονται ακριβώς τα μέρη που έλαχαν σε κάθε κοινωνό.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 488

1. Αν όλοι οι διάδικοι είναι σύμφωνοι, η κλήρωση μπορεί να γίνει ενώπιον συμβολαιογράφου. Ο συμβολαιογράφος συντάσσει έκθεση στην οποία πρέπει να αναφέρονται όλοι όσοι ήταν παρόντες κατά την κλήρωση, να βεβαιώνεται η συμφωνία των κοινωνών για να γίνει η κλήρωση ενώπιον του συμβολαιογράφου, να αναφέρεται ο τρόπος που σχηματίστηκαν οι κλήροι, η κλήρωση, καθώς και τα μέρη που έλαχαν σε κάθε κοινωνό.

2. Αν όλοι οι διάδικοι είναι σύμφωνοι, αντί για κλήρωση μπορεί να γίνει διανομή των μερών που σχηματίστηκαν από την απόφαση η οποία διέταξε την αυτούσια διανομή μεταξύ των κοινωνών, χωρίς κλήρωση και να συνταχθεί γι' αυτό έκθεση ενώπιον του συμβολαιογράφου.

Άρθρο 489

1. Με τη διανομή κάθε κοινωνός γίνεται δικαιούχος του μέρους που περιήλθε σ' αυτόν.

2. Για τη μεταβίβαση στους κοινωνούς της κυριότητας των διανεμόμενων ακινήτων, για τη σύσταση της χωριστής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με το άρθρο 480Α, καθώς και για τη σύσταση υπέρ κοινωνού, τη μεταβίβαση σ' αυτόν ή την κατάργηση εμπράγματος δικαιώματος απαιτείται μεταγραφή της τελεσιδικής δικαστικής απόφασης που διατάζει την αυτούσια διανομή, και, σε περίπτωση κλήρωσης, και της σχετικής έκθεσης.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 490

Κάθε κοινωνός έχει δικαίωμα να ζητήσει και λάβει στην κατοχή του τα αποδεικτικά έγγραφα των δικαιωμάτων πάνω στα μέρη που περιήλθαν σ' αυτόν. Αν τα έγγραφα αυτά αφορούν περισσότερα μέρη, ανήκουν σ' εκείνον που έλαβε το μεγαλύτερο από αυτά.

Οι άλλοι κοινωνοί έχουν δικαίωμα να λάβουν με έξοδά τους αντίγραφα επικυρωμένα από δημόσια αρχή.

Σε περίπτωση διαφωνίας αποφασίζει το δικαστήριο.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 491

1. Στη δίκη διανομής προσεπικαλούνται υποχρεωτικά με επιμέλεια εκείνου που επισπεύδει τη συζήτηση όσοι έχουν δικαίωμα υποθήκης ή ενέχυρου ή επικαρπίας, καθώς και όσοι έχουν επιβάλει συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση στη μερίδα κάποιου από τους κοινωνούς.

2. Αν δεν έγινε η προσεπίκληση που αναφέρεται στην παρ. 1, το δικαστήριο, με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως, αναβάλλει τη συζήτηση και ορίζει προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να προσεπικληθεί εκείνος που έχει δικαίωμα υποθήκης ή ενέχυρου ή επικαρπίας

ή εκείνος που έχει επιβάλει συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση. Αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, η αγωγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 492

1. Από την τελεσιδικία της απόφασης που διατάζει τη διανομή, σύμφωνα με τα άρθρα 480, 480Α και 486, η υποθήκη ή το ενέχυρο περιορίζονται στα μέρη που περιήλθαν στον οφειλέτη. Ο περιορισμός της υποθήκης σημειώνεται στο βιβλίο υποθηκών. Ο περιορισμός του ενέχυρου σημειώνεται, εφόσον τηρούνται για τη σύστασή του δημόσια βιβλία.

2. Αν ως συνέπεια του περιορισμού που αναφέρεται στην παρ. 1 δεν ασφαρίζεται επαρκώς η απαίτηση του ενυπόθηκου ή του ενεχυρούχου δανειστή, μπορεί με αίτησή του το δικαστήριο που διατάζει τη διανομή να συστήσει υποθήκη ή ενέχυρο σε άλλα αντικείμενα, τα οποία με τη διανομή περιέρχονται στον οφειλέτη του. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και μετά την τελεσιδικία της απόφασης και την ενέργεια της διανομής.

3. Αν η απόφαση που διατάζει τη διανομή για να εξισωθούν τα μέρη υποχρεώνει κάποιον από τους κοινωνούς να καταβάλει χρηματικό ποσό στον κοινωνό που η μερίδα του βαρύνεται με υποθήκη ή ενέχυρο, το δικαστήριο με αίτηση του δανειστή διατάζει να καταβληθεί σ' αυτόν το χρηματικό ποσό για να εξοφληθεί ολικά ή εν μέρει η απαίτησή του και αν η απαίτηση που ασφαρίζεται δεν είναι ληξιπρόθεσμη.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 του Ν. 1562/1985.

Άρθρο 493

Από την τελεσιδικία της απόφασης που διατάζει τη διανομή, σύμφωνα με τα άρθρα 480, 480Α και 486, αντικείμενο επικαρπίας γίνονται όσα περιήλθαν στον ψιλό κύριο.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του Ν. 1562/1985

Άρθρο 494

1. Η συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση δεν εμποδίζει τη δικαστική διανομή.

2. Μετά την τελεσιδικία της απόφασης που διατάζει την αυτούσια διανομή ή συντηρητική ή η αναγκαστική κατάσχεση στη μερίδα ενός από τους κοινωνούς περιορίζεται στο μέρος που περιήλθε σ' αυτόν.

Σχόλια: - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 του Ν. 1562/1985.

ΤΡΙΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΠΕΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
Γενικές διατάξεις

Άρθρο 495

1. Τα ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας, της έφεσης, της αναψηλάφησης και της αναίρεσης ασκούνται με δικόγραφο που κατατίθεται στο πρωτότυπο στη γραμματεία του δικαστηρίου που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

2. Για την κατάθεση συντάσσεται έκθεση στο βιβλίο που τηρείται σύμφωνα με το άρθρο 496, την οποία υπογράφει και αυτός που καταθέτει. Στο δικόγραφο που κατατίθεται σημειώνεται ο αριθμός της έκθεσης και η χρονολογία της και βεβαιώνονται με την υπογραφή εκείνου που συντάσσει την έκθεση.

3. Τα ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας και της αναψηλάφησης κατά αποφάσεων των ειρηνοδικείων μπορούν να ασκηθούν και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 496.

Σχόλια: Με το άρθρο 32 παρ. 1 του ν.2145/1993 ΦΕΚ Α 88 ορίζεται ότι: "Για το παραδεκτό της ασκήσεως ένδικων μέσων ενώπιον των δικαστηρίων μπορεί να ορίζεται με κοινές κάθε φορά αποφάσεις των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ότι πρέπει να καταβάλλεται παράβολο. Το ύψος του παραβόλου αυτού καθορίζεται με κοινές επίσης αποφάσεις των ανωτέρω Υπουργείων και τα αντίστοιχα ποσά κατατίθενται υπέρ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ."

Άρθρο 496

1. Η γραμματεία των δικαστηρίων τηρεί χωριστό βιβλίο για καθένα από τα ένδικα μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 495 παρ. 1. Ο τρόπος που τηρείται το βιβλίο και οι άλλες λεπτομέρειες ορίζονται με διάταγμα.

2. Ο αρμόδιος υπάλληλος της γραμματείας κάθε δικαστηρίου είναι υποχρεωμένος, μόλις προσαχθεί δικόγραφο ένδικου μέσου για κατάθεση, να συντάξει χωρίς καθυστέρηση και μπροστά σε εκείνον που έφερε το δικόγραφο, την έκθεση της κατάθεσης, και να την καταχωρίσει στο βιβλίο που αναφέρεται στην παρ. 1. Στην περίπτωση που θα προσαχθούν πολλά δικόγραφα είναι υποχρεωμένος, τηρώντας τη σειρά με την οποία προσέρχονται οι αιτούντες, να συντάξει όλες τις εκθέσεις την ίδια ημέρα.

Άρθρο 497

Το πρωτότυπο του ένδικου μέσου ή η έκθεση που κατατέθηκε φυλάγονται στο αρχείο του δικαστηρίου.

Άρθρο 498

1. Κάθε διάδικος μπορεί μετά την άσκηση του ένδικου μέσου, φέρνοντας αντίγραφο του ένδικου μέσου και της απόφασης που προσβάλλεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο το ένδικο μέσο απευθύνεται, να ζητήσει να προσδιοριστεί δικασίμος και να φέρει για συζήτηση την υπόθεση με κλήση, κάτω από το αντίγραφο του δικογράφου που έχει κατατεθεί ή και αυτοτελώς, η οποία επιδίδεται στον αντίδικο.

"2*. Η προθεσμία για την κλήτευση των διαδίκων είναι εξήντα ημέρες και, αν ο διάδικος που καλείται ή κάποιος από τους ομοδίκους διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, ενενήντα ημέρες πριν από τη συζήτηση. Κατά τα λοιπά για τον προσδιορισμό δικασίμου ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 226."

3. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και για τον προσδιορισμό κάθε άλλης δικασίμου.

Σχόλια: * Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς της αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 499

Τα ένδικα μέσα μπορούν να ασκηθούν και πριν από την επίδοση της απόφασης, ακόμη και την ίδια ημέρα της δημοσίευσής της.

Άρθρο 500

Τα αποτελέσματα των ένδικων μέσων αρχίζουν από τη σύνταξη της έκθεσης της κατάθεσής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ **Ανακοπή ερημοδικίας**

Άρθρο 501

Ανακοπή κατά απόφασης που έχει εκδοθεί ερήμην επιτρέπεται, αν εκείνος που δικάστηκε ερήμην δεν κλητεύθηκε καθόλου ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα ή εμπρόθεσμα ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας.

Σχόλια: Το άρθρο ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 2145/1993.

Άρθρο 502

1. Δικαίωμα ανακοπής ερημοδικίας έχουν ο ενάγων, ο εναγόμενος, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος ή εκείνος που άσκησε κύρια παρέμβαση, εφόσον δικάστηκαν ερήμην, οι καθολικοί διάδοχοί τους, καθώς και οι μετά την άσκηση της αγωγής ειδικοί διάδοχοί τους.

2. Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση και δεν εμφανίστηκε στη συζήτηση, και όταν θεωρείται ομόδικος του διαδίκου υπέρ του οποίου άσκησε την παρέμβαση, δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή, εκτός αν ανέλαβε τη δίκη.

3. Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα της ανακοπής του διαδίκου υπέρ του οποίου είχε παρέμβει.

Άρθρο 503

1. Αν ο διάδικος που δικάστηκε ερήμην διαμένει στην Ελλάδα, η προθεσμία της ανακοπής είναι δεκαπέντε ημέρες και αρχίζει από την επίδοση της απόφασης.

2. Αν ο διάδικος που δικάστηκε ερήμην έχει άγνωστη διαμονή, η προθεσμία της ανακοπής είναι εξήντα ημέρες και αρχίζει από την τελευταία δημοσίευση κατά το άρθρο 135 παρ. 1 της περίληψης της έκθεσης για την επίδοση της απόφασης. Η περίληψη περιλαμβάνει το όνομα και το επώνυμο, καθώς και την ιδιότητα εκείνου που επιδίδει, τα ονόματα, τα επώνυμα και τις κατοικίες των διαδίκων, τον αριθμό και τη χρονολογία της απόφασης, το δικαστήριο που την εξέδωσε και σύντομη αναφορά του διατακτικού της.

3. Οι διατάξεις της παρ. 2 εφαρμόζονται και όταν ο διάδικος που δικάστηκε ερήμην διαμένει στο εξωτερικό.

Άρθρο 504

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 15 του Ν. 2207/1994 ΦΕΚ Α 65.

Άρθρο 505

1. Το έγγραφο της ανακοπής πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120 και τους λόγους της ανακοπής.

2. Ο ανακόππων οφείλει να προκαταβάλει στη γραμματεία του δικαστηρίου κατά τη κατάθεση της ανακοπής το παράβολο που όρισε η ερήμην απόφαση, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο "των ογδόντα οκτώ (88) ούτε μεγαλύτερο των διακοσίων ενενήντα (290) ευρώ" για κάθε ανακόππωντα.

Σχόλια: Ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 16, του Ν. 2207/1994. Η φράση της παρ. 2 μέσα σε "" αντικαταστάθηκε από τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001.

Άρθρο 506

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 15 του Ν.2207/1994 ΦΕΚ Α 65.

Άρθρο 507

1. Αν η συζήτηση της ανακοπής γίνεται με επιμέλεια του ανακόπτοντος και αυτός δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δε μετέχει νόμιμα στη δίκη, το δικαστήριο απορρίπτει την ανακοπή.

2. Αν η συζήτηση της ανακοπής γίνεται με επιμέλεια εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η ανακοπή και ο ανακόππων δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν μετέχει νόμιμα σ' αυτήν, το δικαστήριο ενεργεί όπως ορίζεται στο άρθρο 271 και σε περίπτωση ερημοδικίας απορρίπτει την ανακοπή.

Σχόλια: - Η παράγραφος 3, όπως είχε αντικατασταθεί από την παρ. 7 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993, καταργήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 15 του Ν. 2207/1994.

Άρθρο 508

(Καταργήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 15 του Ν. 2207/1994, ΦΕΚ Α 65).

Άρθρο 509

Αν η ανακοπή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και κατά τις νόμιμες διατυπώσεις και το δικαστήριο πιθανολογεί ότι είναι βάσιμοι οι λόγοι που προτάθηκαν, εξαφανίζει την απόφαση που ανακοπήθηκε και τις πράξεις που ενεργήθηκαν μετά την απόφαση αυτή, διατάσσει να επιστραφεί το παράβολο και αμέσως προχωρεί στην εξέταση της διαφοράς, αφού οι διάδικοι επανέλθουν στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που εξαφανίστηκε. Αλλιώς απορρίπτει την ανακοπή και διατάσσει να εισαχθεί το παράβολο στο δημόσιο ταμείο.

Σχόλια: Ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 17 του Ν. 2207/1994.

Άρθρο 510

"Αν κατά τη συζήτηση της ανακοπής δεν εμφανισθεί ή εμφανισθεί αλλά δεν μετέχει νόμιμα σ' αυτήν εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η ανακοπή, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν και αυτός παρών."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 15 παρ. 2 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Έφεση

Άρθρο 511

Με έφεση μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων.

Άρθρο 512

Οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων σε διαφορές που εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 466 έως 472 είναι ανέκκλητες.

Άρθρο 513

1. Έφεση επιτρέπεται μόνον κατά των αποφάσεων που εκδίδονται στον πρώτο βαθμό:
  - α) εκείνων που παραπέμπουν την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο λόγω αναρμοδιότητας,
  - β) των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν όλη τη δίκη ή μόνο τη δίκη για την αγωγή ή για την ανταγωγή. Κατά των αποφάσεων που έχουν εκδοθεί ερήμην έφεση επιτρέπεται από τη δημοσίευσή τους. Αν η απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη.
2. Αν προσβληθεί με έφεση η οριστική απόφαση θεωρείται ότι μαζί έχουν προσβληθεί και οι μη οριστικές που είχαν προηγουμένως εκδοθεί, και αν η έφεση δεν απευθύνεται ρητώς εναντίον τους.
3. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα).

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την περ. α' της παρ. 18 του άρθρου 3 του ν. 2207/1994. - Η παρ. 3 του παρόντος, όπως είχε προστεθεί από την παρ. 2 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993, καταργήθηκε με την παρ. 18 περ. β' του άρθρου 3 του ν. 2207/1994, ΦΕΚ Α' 65.

Άρθρο 514

Δεύτερη έφεση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 515

(Καταργήθηκε με το άρθρο 3 παρ. 19 του Ν. 2207/1994, ΦΕΚ Α 65).

Άρθρο 516

1. Δικαίωμα έφεσης έχουν, εφόσον νικήθηκαν ολικά ή εν μέρει στην πρωτόδικη δίκη, ο ενάγων, ο εναγόμενος, εκείνοι που άσκησαν κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, οι καθολικοί διάδοχοί τους, οι ειδικοί διάδοχοί τους εφόσον απέκτησαν την ιδιότητα αυτή μετά την άσκηση της αγωγής και οι εισαγγελείς πρωτοδικών, αν ήταν διάδικοι.
2. Έφεση έχει δικαίωμα να ασκήσει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 517

Η έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία, η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδικών, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 518

1. Αν ο εκκαλών διαμένει στην Ελλάδα, η προθεσμία της έφεσης είναι τριάντα ημέρες' αν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, εξήντα ημέρες' και στις δύο περιπτώσεις η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη.
2. Αν δεν επιδοθεί η απόφαση, η προθεσμία της έφεσης είναι τρία χρόνια, που αρχίζουν από τη δημοσίευση της απόφασης που περατώνει τη δίκη.
3. Αν ο διάδικος που δικαιούται να ασκήσει έφεση πέθανε, η προθεσμία της έφεσης αρχίζει από την επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη στους καθολικούς διαδόχους ή τους κληροδόχους.

Άρθρο 519

1. Όσο διαρκεί η προθεσμία της έφεσης δεν μπορεί να εκτελεστεί η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Κάθε πράξη που ενεργείται κατά τη διάρκεια της προθεσμίας της έφεσης είναι άκυρη, επιτρέπεται όμως να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα.
2. Σε οριστικές αποφάσεις προσωρινά εκτελεστές η εκτέλεση δεν αναστέλλεται, εκτός αν πρόκειται να γίνει κατά τρίτου.

Άρθρο 520

1. Το έγγραφο της έφεσης πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120 και τους λόγους της έφεσης.
"2. Πρόσθετοι λόγοι έφεσης ως προς τα κεφάλαια της απόφασης που έχουν προσβληθεί με την έφεση και εκείνα που αναγκαστικά συνέχονται με τα κεφάλαια αυτά ασκούνται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και, αφού συνταχθεί έκθεση κάτω από το δικόγραφο αυτό, κοινοποιείται στον εφεσίβλητο τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση της έφεσης."

Σχόλια: - Η παρ. 2, αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 16 του ν. 2915/2001, τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3043/2002 (Α' 192/21.08.2002).

Άρθρο 521

1. Η έφεση που έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νόμιμα αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης. Κάθε πράξη που ενεργείται μετά την άσκηση της έφεσης είναι άκυρη, επιτρέπεται όμως να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα.

2. Σε αποφάσεις προσωρινά εκτελεστές, δεν αναστέλλεται η εκτέλεση, εκτός αν πρόκειται να γίνει κατά τρίτου.

3. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα διαρκεί εωσότου εκδοθεί η οριστική απόφαση για την έφεση ή καταργηθεί με άλλο τρόπο η δευτεροβάθμια δίκη.

Άρθρο 522

Με την άσκηση της έφεσης η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους.

Άρθρο 523

1. Ο εφεσίβλητος μπορεί, και αφού περάσει η προθεσμία της έφεσης, να ασκήσει αντέφεση ως προς τα κεφάλαια της απόφασης που προσβάλλονται με την έφεση και ως προς εκείνα που συνεχονται αναγκαστικά με αυτά, και αν ακόμη αποδέχτηκε την απόφαση ή παραιτήθηκε από την έφεση.

"2. Η αντέφεση ασκείται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και, αφού συνταχθεί έκθεση κάτω από αυτό, κοινοποιείται στον εκκαλούντα τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση της έφεσης."

3. Αν η έφεση απορριφθεί ως εκπρόθεσμη ή απαράδεκτη ή τυπικά άκυρη, απορρίπτεται και η αντέφεση, εκτός αν ασκήθηκε ενώ διαρκούσε η προθεσμία της έφεσης για τον αντεκκαλούντα, οπότε ισχύει ως αυτοτελής έφεση. Η παραίτηση από την έφεση ή η απόρριψή της ως αβάσιμης δεν επηρεάζει την αντέφεση.

***Σχόλια:** Η παρ. 2, αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 άρθρου 16 Ν. 2915/2001, τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 άρθρου 8 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).*

Άρθρο 524

"1. Στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παράγραφοι 2, 4, 6 και 7 και 271 έως 312. "Ειδικώς στις περιπτώσεις που δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 528 η κατάθεση των προτάσεων γίνεται έως την έναρξη της συζήτησης και η κατάθεση της προσθήκης σε αυτές έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας μετά τη συζήτηση."

2. Η προφορική συζήτηση κατά τις διατάξεις του άρθρου 270 είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτωση του άρθρου 528, στην οποία και εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του άρθρου 270.

3. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσιβλήτου ως προς την αντέφεση.

4. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσιβλήτου ως προς την έφεση η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν και αυτός παρών. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος ως προς την αντέφεση.

5. Τους εισαγγελείς πρωτοδικών, αν έχουν την ιδιότητα του εκκαλούντος ή του εφεσιβλήτου, εκπροσωπεί ο εισαγγελέας εφετών."

***Σχόλια:** - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 άρθρου 16 Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α' 203), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002. - Το εντός " " δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).*

Άρθρο 525

1. Κάθε αίτηση που έχει υποβληθεί στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της έφεσης και της δευτεροβάθμιας δίκης και αν δεν έχει αποφανθεί γι' αυτήν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

2. Είναι απαράδεκτη η υποβολή νέας αίτησης, όπως και η άσκηση ανταγωγής για πρώτη φορά στη δευτεροβάθμια δίκη, ακόμη και αν ο αντίδικος συναινεί. Το απαράδεκτο λαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως υπόψη.

3. Επιτρέπεται στη δευτεροβάθμια δίκη να υποβληθούν με τις προτάσεις αιτήσεις για παρεπόμενες απαιτήσεις που γεννήθηκαν μετά τη συζήτηση κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση ή αιτήσεις για αποκατάσταση των πραγμάτων στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την εκτέλεση της απόφασης.

Άρθρο 526

Είναι απαράδεκτη στην κατ' έφεση δίκη κάθε μεταβολή της βάσης, του αντικείμενου και του αιτήματος της αγωγής και αν ο αντίδικος συναινεί. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως. Επιτρέπεται εξαιτίας γεγονότων που επήλθαν μετά την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης να ζητηθεί αντί για το αντικείμενο που ζητήθηκε αρχικά άλλο ή η αξία του ή το διαφέρον.

Άρθρο 527

Είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν

1) προτείνονται από τον εφεσίβλητο, ενάγοντα, εναγόμενο ή εκείνον που είχε παρέμβει, ως υπεράσπιση κατά της έφεσης και δεν μεταβάλλεται με τους ισχυρισμούς αυτούς η βάση της αγωγής ή της παρέμβασης, ή προτείνονται από εκείνον που παρεμβαίνει με κύρια παρέμβαση για πρώτη φορά στην κατ' έφεση δίκη ή παρεμβαίνει με πρόσθετη παρέμβαση, θεωρείται όμως αναγκαίος ομόδικος του αρχικού διαδικού,

2) γεννήθηκαν μετά την τελευταία συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο,

3) συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 269. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 528

"Αν ασκηθεί έφεση από τον διάδικο που δικάσθηκε σαν να ήταν παρών, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει πρωτοδικώς".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 παρ. 4 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 529

"1. Στην κατ' έφεση δίκη επιτρέπεται να γίνει επίκληση και προσαγωγή νέων αποδεικτικών μέσων. Εξέταση νέων μαρτύρων για ζητήματα για τα οποία εξετάσθηκαν μάρτυρες στην πρωτόδικη δίκη επιτρέπεται, αν αυτό επιβάλλεται κατά την κρίση του δικαστηρίου."

2. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί να αποκρούσει τα αποδεικτικά μέσα που προσάγονται πρώτη φορά σ' αυτό ως απαράδεκτα, αν κατά την κρίση του ο διάδικος δεν τα είχε προσκομίσει στην πρωτόδικη δίκη από πρόθεση στρεψοδικίας ή από βαριά αμέλεια.

Σχόλια: - Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 παρ. 5 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς της αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 530

1. Αν κατά την πρωτόδικη δίκη εξετάστηκε με όρκο ο διάδικος, δεν επιτρέπεται στην κατ' έφεση δίκη η ένορκη εξέταση του αντιδίκου του για το ίδιο πραγματικό γεγονός.

2. Αν κατά την πρωτόδικη δίκη διάδικος αρνήθηκε να εξετασθεί με όρκο, από την κρίση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου εξαρτάται να επιτρέψει ή όχι την εξέτασή του κατά τη δευτεροβάθμια δίκη.

Άρθρο 531

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε από το άρθρο 16 παρ. 6 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 /2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 532

Αν λείπει κάποια από τις προϋποθέσεις του παραδεκτού της έφεσης, ιδίως αν η έφεση δεν ασκήθηκε εμπρόθεσμα και κατά τις νόμιμες διατυπώσεις, το δικαστήριο την απορρίπτει ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 533

1. Αν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο κρίνει ότι η έφεση είναι παραδεκτή, εξετάζει το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της.

2. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε όταν δημοσιεύθηκε η πρωτόδικη απόφαση.

Άρθρο 534

Αν το αιτιολογικό της απόφασης που έχει προσβληθεί με έφεση κρίνεται εσφαλμένο, αλλά το διατακτικό της ορθό, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορρίπτει την έφεση.

Άρθρο 535

"1. Αν ο λόγος της έφεσης κριθεί βάσιμος, η απόφαση που προσβάλλεται εξαφανίζεται και το δευτεροβάθμιο δικαστήριο κρατεί την υπόθεση και τη δικάζει κατ' ουσίαν."

2. Αν η προσβαλλόμενη απόφαση εξαφανίζεται για αναρμοδιότητα του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, η υπόθεση παραπέμπεται στο αρμόδιο δικαστήριο και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 46. Αν πρόκειται για κατά τόπον αναρμοδιότητα και κριθεί αρμόδιο άλλο πρωτοβάθμιο δικαστήριο που υπάγεται στην περιφέρεια του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου το οποίο δικάζει την έφεση, αυτό μπορεί ή να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο ή να την κρατήσει και να τη δικάσει κατ' ουσίαν.

Σχόλια: - Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 παρ. 7 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς της αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 536

1. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν μπορεί να εκδώσει απόφαση επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα χωρίς ο εφεσίβλητος να ασκήσει δική του έφεση ή αντέφεση.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 δεν εφαρμόζονται όταν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης δικάζει την υπόθεση κατ' ουσίαν.

Άρθρο 537

Αν περισσότεροι νικήθηκαν με την ίδια απόφαση και για τους ίδιους λόγους και ένας μόνο άσκησε έφεση, η απόφαση που δέχεται την έφεση ισχύει και υπέρ των ομοδίκων που δεν άσκησαν έφεση, εφόσον δεν αποδέχτηκαν την πρωτόδικη απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Αναψηλάφηση

Άρθρο 538

Με αναψηλάφηση μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων, των εφετείων και του Αρείου Πάγου, εφόσον δικάζει κατ' ουσίαν.

Άρθρο 539

1. Αναψηλάφηση επιτρέπεται μόνο κατά των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν τη δίκη και δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση. Αν η απόφαση είναι κατά ένα μέρος οριστική, δεν επιτρέπεται αναψηλάφηση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων πριν εκδοθεί η οριστική απόφαση στη δίκη.

2. Αν προσβληθεί με αναψηλάφηση η οριστική απόφαση, θεωρούνται ότι έχουν προσβληθεί και οι μη οριστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί προηγουμένως και αν η αναψηλάφηση δεν απευθύνεται ρητώς κατά των αποφάσεων αυτών.

Άρθρο 540

Αν η ανακοπή ερημοδικίας απορρίφθηκε, η αναψηλάφηση απευθύνεται κατά της απόφασης που απέρριψε την ανακοπή, οπότε θεωρείται ότι έχει προσβληθεί και η απόφαση κατά της οποίας είχε στραφεί η ανακοπή ερημοδικίας, εφόσον δεν πέρασε η προθεσμία για την άσκηση αναψηλάφησης κατά της απόφασης αυτής.

Άρθρο 541

Δεύτερη αναψηλάφηση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 542

1. Δικαίωμα αναψηλάφησης έχουν, εφόσον νικήθηκαν ολικά ή εν μέρει στη δίκη που εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ο ενάγων, ο εναγόμενος, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος, ο αναιρεσειών, ο αναιρεσίβλητος, εκείνοι που παρενέβησαν κυρίως και προσθέτως, οι καθολικοί διάδοχοί τους, οι ειδικοί διάδοχοί τους που απέκτησαν την ιδιότητα αυτή μετά την άσκηση της αγωγής, καθώς και οι εισαγγελείς, αν ήταν διάδικοι.

2. Αναψηλάφηση έχει δικαίωμα να ασκήσει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 543

Η αναψηλάφηση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στη δίκη στην οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση ή κατά των καθολικών διαδόχων τους ή των κληρονόμων τους. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία, η αναψηλάφηση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδίκων, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 544

Αναψηλάφηση επιτρέπεται μόνο

1) αν στην ίδια υπόθεση εκδόθηκαν, μεταξύ των ίδιων διαδίκων που είχαν παραστεί με την ίδια ιδιότητα, από το ίδιο ή διαφορετικά δικαστήρια αποφάσεις που αντιφάσκουν μεταξύ τους,

2) αν διάδικος δεν εκπροσωπήθηκε νόμιμα στη δίκη, εφόσον ύστερα δεν εγκρίθηκε ρητά ή σιωπηρά η διεξαγωγή της δίκης,

3) αν το ίδιο πρόσωπο είχε παραστεί ως διάδικος στο όνομά του ή εκπροσώπησε διαδίκους με περισσότερες ιδιότητες, οι οποίοι είχαν αντίθετα συμφέροντα στη δίκη,

4) αν κάποιος είχε παραστεί ως πληρεξούσιος διαδίκου χωρίς πληρεξουσιότητα, εφόσον δεν εγκρίθηκε ύστερα η διεξαγωγή της δίκης,

5) αν η προσβαλλόμενη απόφαση είναι πλαστή, είτε διότι γράφει ψευδώς ότι το δικαστήριο συγκροτήθηκε από τον αναγκαίο σύμφωνα με το νόμο αριθμό δικαστών, είτε διότι, όπως προκύπτει από το πρακτικό της διάσκεψης, δεν εκδόθηκε με την πλειοψηφία που απαιτεί ο νόμος ή δεν έχει τις

υπογραφές των προσώπων που ορίζει ο νόμος και δεν είναι δυνατή η υπογραφή της από τα πρόσωπα αυτά,

6) αν η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε ψευδή κατάθεση μάρτυρα ή διαδίκου, σε ψευδή έκθεση ή κατάθεση πραγματογνώμονα, σε ψευδή όρκο διαδίκου ή σε πλαστά έγγραφα, εφόσον το ψεύδος ή η πλαστότητα αναγνωρίστηκαν με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου και, αν πρόκειται για κατάθεση διαδίκου, και με δικαστική ομολογία του. Αν η άσκηση της ποινικής αγωγής ή η πρόοδος της ποινικής διαδικασίας είναι αδύνατη, η αναγνώριση γίνεται με απόφαση που εκδίδεται σε κύρια αγωγή, η οποία ασκείται μέσα σε έξι μήνες από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης και, αν η αδυναμία επήλθε κατόπιν, μέσα σε έξι μήνες από αυτήν,

7) αν ο διάδικος που ζητεί την αναψηλάφηση βρήκε ή πήρε στην κατοχή του μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης νέα κρίσιμα έγγραφα τα οποία δεν μπορούσε να τα προσκομίσει εγκαίρως από ανώτερη βία ή τα οποία κατακράτησε ο αντίδικός του ή τρίτος που είχε συνεννοηθεί με τον αντίδικό του και των οποίων την ύπαρξη αγνοούσε, όπως αγνοούσε και την κατοχή τους από τον αντίδικο ή τον τρίτο κατά τη διάρκεια της δίκης,

8) αν η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε απόφαση πολιτικού, ποινικού ή διοικητικού δικαστηρίου, η οποία ανατράπηκε αμετάκλητα ύστερα από την τελευταία συζήτηση, μετά την οποία εκδόθηκε η απόφαση που προσβάλλεται,

9) αν ο διάδικος κλήτευσε στη δίκη τον αντίδικό του ως άγνωστης διαμονής, αν και γνώριζε τη διαμονή του.

Άρθρο 545

1. Αν εκείνος που ζητεί την αναψηλάφηση διαμένει στην Ελλάδα, η προθεσμία της αναψηλάφησης είναι εξήντα ημέρες.

2. Αν εκείνος που ζητεί την αναψηλάφηση διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, η προθεσμία της αναψηλάφησης είναι εκατόν είκοσι ημέρες.

3. Η προθεσμία της αναψηλάφησης αρχίζει α) στην περίπτωση του άρθρου 544 αρ. 1 από την επίδοση της νεότερης από τις αντιφατικές αποφάσεις,

β) στην περίπτωση του άρθρου 544 αρ.2 από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης στο διάδικο που έχει γίνει ικανός ή σε εκείνον που νόμιμα τον αντιπροσωπεύει,

γ) στην περίπτωση του άρθρου 544 αριθ. 4 από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης προσωπικά σε εκείνον που ζητεί την αναψηλάφηση,

δ) στην περίπτωση του άρθρου 544 αριθ. 6 από το αμετάκλητο της απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται η ψευδομαρτυρία, η ψευδορκία ή η πλαστότητα,

ε) στην περίπτωση του άρθρου 544 αριθ. 7 από την ημέρα που εκείνος ο οποίος ζητεί την αναψηλάφηση έμαθε ότι υπάρχουν νέα κρίσιμα έγγραφα,

στ) στην περίπτωση του άρθρου 544 αριθ. 8 από την ημέρα που εκείνος ο οποίος ζητεί την αναψηλάφηση έμαθε την απόφαση που ανατράπηκε,

ζ) στις περιπτώσεις του άρθρου 544 αριθ. 3, 5 και 9 από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.

4. Στις περιπτώσεις της παρ. 3 εδαφ. δ', ε' και στ' η προθεσμία δεν αρχίζει αν δεν επιδοθεί προηγουμένως η προσβαλλόμενη απόφαση, αλλιώς αρχίζει από την επίδοση μετά το αμετάκλητο ή τη γνώση των κρίσιμων εγγράφων ή της απόφασης που ανατράπηκε. Τα γεγονότα που αποτελούν την αφετηρία της προθεσμίας των εδαφίων αυτών πρέπει να αποδεικνύονται με έγγραφο ή με δικαστική ομολογία.

5. Αν η απόφαση δεν επιδόθηκε, η προθεσμία της αναψηλάφησης είναι τρία χρόνια από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης, εφόσον είναι τελεσίδικη ή ανέκκλητη, αλλιώς από την ημέρα που έγινε τελεσίδικη. Στις περιπτώσεις όμως του άρθρου 544 αριθ. 6, η αναψηλάφηση είναι अपαράδεκτη μετά την παρέλευση ενός έτους από τη δημοσίευση της αμετάκλητης απόφασης του ποινικού ή του πολιτικού δικαστηρίου. Η προθεσμία αυτή δεν αρχίζει πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.

6. Αν εκείνος που δικαιούται να ασκήσει αναψηλάφηση πέθανε, η προθεσμία της αναψηλάφησης αρχίζει μόνο από την επίδοση της απόφασης στους καθολικούς διαδόχους ή τους κληροδόχους.

Άρθρο 546

1. Η προθεσμία της αναψηλάφησης, καθώς και η άσκησή της, δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, εκτός αν πρόκειται για αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται στις γαμικές διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1 ή στις διαφορές που αφορούν τις σχέσεις γονέων και τέκνων, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 614 παρ. 1 ή διατάζουν την εξάλειψη υποθήκης ή προσημείωσης ή κατάσχεσης ή κηρύσσουν έγγραφο πλαστό και εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις αυτές η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης. Μπορεί όμως το δικαστήριο που δικάζει την αναψηλάφηση με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους που υποβάλλεται με τις προτάσεις να διατάξει σε περίπτωση εξάλειψης υποθήκης, προσημείωσης ή κατάσχεσης την άρση του ανασταλτικού αποτελέσματος με παροχή ανάλογης εγγύησης.

2. Το δικαστήριο που δικάζει την αναψηλάφηση μπορεί, με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους που υποβάλλεται με τις προτάσεις, να διατάξει να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, ολικά ή εν μέρει, με παροχή ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση. Η απόφαση μπορεί να ανακληθεί

από το δικαστήριο εωσότου εκδοθεί η οριστική απόφαση για την αναψηλάφηση, ύστερα από αίτηση κάποιου από τους διαδίκους που υποβάλλεται κατά τον ίδιο τρόπο.

Άρθρο 547

1. Το έγγραφο της αναψηλάφησης πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120, να αναφέρει την προσβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους της αναψηλάφησης, τα γεγονότα από τα οποία προκύπτει η τήρηση της προθεσμίας, αίτηση για εξαφάνιση, ολική ή εν μέρει, της προσβαλλόμενης απόφασης, καθώς και αίτηση για την ουσία της υπόθεσης.

"2. Πρόσθετοι λόγοι αναψηλάφησης ως προς τα ίδια κεφάλαια της απόφασης, όπως και εκείνα που αναγκαστικά συνεχονται μαζί τους, ασκούνται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η αναψηλάφηση και, αφού συνταχθεί έκθεση κάτω από αυτό, κοινοποιείται σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η αναψηλάφηση, τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτησή της."

Σχόλια: Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).

Άρθρο 548

"Στη διαδικασία της κατ' αναψηλάφηση δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παρ. 2, 4, 6 και 7, 271 έως 312 και 524 παρ. 2 επ. έως 534."

Άρθρο 549

1. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η αναψηλάφηση είναι παραδεκτή, έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά τις νόμιμες διατυπώσεις, εξετάζει τους λόγους της και αν θεωρήσει κάποιον από αυτούς παραδεκτό και βάσιμο, τη δέχεται και εξαφανίζοντας την προσβαλλόμενη απόφαση εξετάζει την ουσία της υπόθεσης μέσα στα όρια που καθορίζονται από την αναψηλάφηση, αλλιώς απορρίπτει την αναψηλάφηση.

2. Αν η αναψηλάφηση έγινε δεκτή επειδή έχουν εκδοθεί αντιφατικές αποφάσεις, το δικαστήριο εξαφανίζει την τελευταία απόφαση.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 παρ. 1 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του αρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 550

Το δικαστήριο που δικάζει την αναψηλάφηση, αν υποβληθεί αίτηση με το κύριο ή το πρόσθετο δικόγραφο της αναψηλάφησης, διατάζει με την απόφαση που δέχεται την αναψηλάφηση την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την εκτέλεση της απόφασης η οποία εξαφανίστηκε.

Άρθρο 551

Κατά της απόφασης που εκδίδεται στην αναψηλάφηση επιτρέπονται ένδικα μέσα μόνο εφόσον η απόφαση που είχε εκδοθεί στην αρχική δίκη μπορούσε να προσβληθεί με ένδικα μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Αναίρεση

Άρθρο 552

Με αναίρεση μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων, καθώς και των εφετείων.

Άρθρο 553

1. Αναίρεση επιτρέπεται μόνο κατά των αποφάσεων που δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση

α) εκείνων που παραπέμπουν την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο εξαιτίας καθ' ύλην αναρμοδιότητας και εκείνων που έχουν εκδοθεί κατά παράβαση του αρ. 46 από το δικαστήριο στο οποίο έγινε η παραπομπή,

β) των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν όλη τη δίκη ή μόνο τη δίκη για την αγωγή ή για την ανταγωγή. Αν η απόφαση είναι κατά ένα μέρος οριστική, δεν επιτρέπεται αναίρεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων, πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη.

2. Αν προσβληθεί με αναίρεση η οριστική απόφαση, θεωρούνται ότι έχουν προσβληθεί και οι μη οριστικές που έχουν εκδοθεί προηγουμένως, και αν δεν απευθύνεται ρητώς εναντίον τους η αναίρεση.

Άρθρο 554

Αν η ανακοπή ερημοδικίας απορρίφθηκε, η αναίρεση απευθύνεται κατά της απόφασης που απέρριψε την ανακοπή, οπότε θεωρείται ότι η αναίρεση απευθύνεται και κατά της ερήμην απόφασης κατά της οποίας είχε απευθυνθεί η ανακοπή, εφόσον δεν πέρασε η προθεσμία για την άσκηση αναίρεσης κατά της απόφασης αυτής.

Άρθρο 555

Δεύτερη αναίρεση του ίδιου διαδίκου κατά της ίδιας απόφασης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 556

1. Δικαίωμα αναίρεσης έχουν, εφόσον νικήθηκαν ολικά ή εν μέρει στη δίκη που εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ο ενάγων, ο εναγόμενος, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος, εκείνος που ζητεί την αναψηλάφηση, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η αναψηλάφηση, εκείνοι που είχαν ασκήσει κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, οι καθολικοί διάδοχοι και οι ειδικοί διάδοχοι, εφόσον απέκτησαν την ιδιότητα αυτή μετά την άσκηση της αγωγής, καθώς και οι εισαγγελείς, μόνο αν ήταν διάδικοι.

2. Αναίρεση δικαιούται να ασκήσει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 557

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δικαιούται να ζητήσει την αναίρεση υπέρ του νόμου κάθε απόφασης, ακόμη και αν δεν μπορούν να ασκήσουν αναίρεση κατά της απόφασης αυτής οι διάδικοι, για κάθε λόγο και χωρίς περιορισμό προθεσμίας. Η απόφαση που εκδίδεται για την αναίρεση αυτή δεν παράγει αποτελέσματα για τους διαδίκους, εκτός αν στηρίζεται σε υπέρβαση δικαιοδοσίας ή έλλειψη καθ' ύλην αρμοδιότητας.

Άρθρο 558

Η αναίρεση απευθύνεται κατά εκείνων οι οποίοι ήταν διάδικοι στη δίκη κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση ή των καθολικών διαδόχων τους ή των κληροδόχων τους. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία, η αναίρεση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδικών, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 559

Αναίρεση επιτρέπεται μόνο

1) αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιопραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Η παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας αποτελεί λόγο αναίρεσης μόνο αν τα διδάγματα αυτά αφορούν την ερμηνεία κανόνων δικαίου ή την υπαγωγή των πραγματικών γεγονότων σ' αυτούς,

2) αν το δικαστήριο δεν είχε τη νόμιμη σύνθεση ή έλαβε μέρος στη σύνθεσή του δικαστής του οποίου είχε γίνει δεκτή η εξαίρεση ή κατά του οποίου είχε ασκηθεί αγωγή κακοδικίας,

3) αν το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση για εξαίρεση δικαστή, αν και ο δικαστής αυτός, σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά που δέχτηκε η απόφαση, έπρεπε κατά το νόμο να εξαιρεθεί,

4) αν το δικαστήριο έχει υπερβεί τη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων,

5) αν το δικαστήριο σε περίπτωση καθ' ύλην αρμοδιότητας εσφαλμένα δέχτηκε ότι είναι αρμόδιο ή αναρμόδιο, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 47 ή αν το δικαστήριο στο οποίο παραπέμφθηκε η υπόθεση παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 46,

6) αν παρά το νόμο και ιδίως παρά τις σχετικές με την επίδοση διατάξεις ο διάδικος δικάστηκε ερήμην,

7) αν παράνομα αποκλείστηκε η δημοσιότητα της διαδικασίας,

8) αν το δικαστήριο παρά το νόμο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης,

9) αν το δικαστήριο επιδίκασε κάτι που δεν ζητήθηκε ή επιδίκασε περισσότερα από όσα ζητήθηκαν ή άφησε αίτηση αδικαστη,

10) αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχτηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά χωρίς απόδειξη ή δεν διέταξε απόδειξη γι' αυτά,

11) αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που ο νόμος δεν επιτρέπει ή παρά το νόμο έλαβε υπόψη αποδείξεις που δεν προσκομίστηκαν ή δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι επικαλέστηκαν και προσκόμισαν,

12) αν το δικαστήριο παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων,

13) αν το δικαστήριο εσφαλμένα εφάρμοσε τους ορισμούς του νόμου ως προς το βάρος της απόδειξης,

14) αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο,

15) αν παρά το νόμο ανακλήθηκε οριστική απόφαση,

16) αν το δικαστήριο κατά παράβαση του νόμου δέχτηκε ότι υπάρχει ή ότι δεν υπάρχει δεδικασμένο ή ότι υπάρχει δεδικασμένο με βάση απόφαση που εξαφανίστηκε ύστερα από ένδικο μέσο ή αναγνωρίστηκε ως ανύπαρκτη,

17) αν η ίδια απόφαση περιέχει αντιφατικές διατάξεις,

18) αν το δικαστήριο της παραπομπής δεν συμμορφώθηκε προς την αναιρετική απόφαση,

19) αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης,

20) αν το δικαστήριο παραμόρφωσε το περιεχόμενο εγγράφου με το να δεχτεί πραγματικά γεγονότα προφανώς διαφορετικά από εκείνα που αναφέρονται στο έγγραφο αυτό.

Σχόλια: - Οι λέξεις "ή δεν διάταξε απόδειξη γι' αυτά" της περ. 10 διαγράφηκαν από το άρθρο 17 παρ. 2 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η διαγραφή τους αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 560

Κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, καθώς και των αποφάσεων των πρωτοδικείων που εκδίδονται σε εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, επιτρέπεται αναίρεση μόνο

1) αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιопραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Η παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας αποτελεί λόγο αναίρεσης μόνο αν τα διδάγματα αυτά αφορούν την εφαρμογή των κανόνων του δικαίου ή την υπαγωγή των πραγματικών γεγονότων σ' αυτούς· ο λόγος αυτός αναίρεσης δεν μπορεί να προβληθεί σε μικροδιαφορές,

2) αν το δικαστήριο δεν συγκροτήθηκε όπως ορίζει ο νόμος ή δίκασε ειρηνοδίκης του οποίου είχε γίνει δεκτή η εξαίρεση,

3) αν το δικαστήριο έχει υπερβεί τη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων ή δεν είχε καθ' ύλην αρμοδιότητα,

4) αν παράνομα αποκλείστηκε η δημοσιότητα της διαδικασίας.

Σχόλια: Η διάταξη ισχύει μόνον όταν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ήταν ειρηνοδικείο.

Άρθρο 561

1. Η εκτίμηση από το δικαστήριο της ουσίας πραγματικών γεγονότων και ιδιαίτερα του περιεχομένου εγγράφων δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, εκτός αν παραβιάστηκαν κανόνες δικαίου, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί ή αν υπάρχει λόγος αναίρεσης κατά το άρθρο 559 αριθ. 19 και 20.

2. Η εκτίμηση του περιεχομένου διαδικαστικών εγγράφων της ίδιας ή άλλης δίκης, ιδίως αγωγών, παρεμβάσεων, ένδικων μέσων, προτάσεων ή δικαστικών αποφάσεων, ελέγχεται από τον Άρειο Πάγο.

Άρθρο 562

1. Είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης κατά απόφασης του δικαστηρίου της παραπομπής, εφόσον με το λόγο αυτό προσβάλλεται η απόφαση κατά το τμήμα της εκείνο κατά το οποίο συμμορφώθηκε προς την αναιρετική.

2. Είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που στηρίζεται σε ισχυρισμό ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο δικαστήριο της ουσίας, εκτός αν πρόκειται α) για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την απόφαση, γ) για ισχυρισμό που αφορά τη δημόσια τάξη.

3. Κανείς δεν μπορεί να δημιουργήσει λόγο αναίρεσης από τις δικές του πράξεις ή από πράξεις προσώπων που ενεργούν στο όνομά του, εκτός αν πρόκειται για λόγους που αφορούν τη δημόσια τάξη.

4. Κατ' εξαίρεση ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως, ύστερα όμως από πρόταση του εισηγητή αρεοπαγίτη που έχει περιληφθεί στην έγγραφη εισήγησή του, λόγο αναίρεσης από εκείνους που αναφέρονται στους αριθμούς 1, 4, 14, 16, 17 και 19 του αρ. 559.

Άρθρο 563

1. Η αίτηση αναίρεσης υπάγεται στον Άρειο Πάγο, ο οποίος δικάζει σε ολομέλεια ή σε τμήμα.

2. Στην αρμοδιότητα της ολομέλειας του Αρείου Πάγου υπάγονται

α) αιτήσεις αναίρεσης υπέρ του νόμου,

β) αιτήσεις αναίρεσης κατά αποφάσεων πολιτικών δικαστηρίων που παραπέμπονται για εκδίκαση στην ολομέλεια με κοινό πρακτικό του προέδρου και του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ή με απόφαση του τμήματος που δικάζει. Η παραπομπή μπορεί να γίνει για όλους ή για μερικούς μόνο από τους λόγους της αναίρεσης, αν σε κάθε περίπτωση κριθεί ότι δημιουργούνται ζητήματα με γενικότερο ενδιαφέρον ή ότι τούτο είναι αναγκαίο για την ενότητα της νομολογίας. Το τμήμα που δικάζει είναι υποχρεωμένο να παραπέμψει την εκδίκαση της υπόθεσης στην ολομέλεια αν η απόφασή του για την αίτηση αναίρεσης, αναιρετική ή απορριπτική, λαμβάνεται με πλειοψηφία μια ψήφου ή αν αρνείται να εφαρμόσει νόμο ως αντισυνταγματικό. "Αν όμως το ζήτημα της συνταγματικότητας έχει ήδη κριθεί με απόφαση της ολομέλειας, η παραπομπή είναι δυνατή".

3. Αν η παραπομπή στην ολομέλεια γίνεται με πρακτικό του προέδρου και του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ο πρόεδρος ορίζει συγχρόνως δικάσιμο της ολομέλειας τηρώντας τις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 568.

Σχόλια: * Η μέσα σε "" διάταξη στο τέλος της παρ. 2 (τελευταίο εδάφιο) προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρ. 2 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου εφαρμόζεται αμέσως, εφόσον κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου 2298/1995 (δηλ. 04.04.1995), δεν έχει εκδοθεί απόφαση του τμήματος για την παραπομπή.

Άρθρο 564

1. Αν ο αναιρεσείων διαμένει στην Ελλάδα, η προθεσμία της αναίρεσης είναι τριάντα ημέρες και αρχίζει από την επίδοση της απόφασης.

2. Αν ο αναιρεσείων διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, η προθεσμία της ανάρσεως είναι ενενήντα ημέρες και αρχίζει από την επίδοση της απόφασης.

3. Αν η απόφαση δεν επιδόθηκε, η προθεσμία της ανάρσεως είναι τρία χρόνια και αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης που περατώνει τη δίκη.

4. Αν εκείνος που έχει δικαίωμα να ασκήσει ανάρσεως πέθανε, η προθεσμία της ανάρσεως αρχίζει μόνο από την επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη στους καθολικούς διαδόχους ή τους κληροδόχους.

Άρθρο 565

1. Η προθεσμία της ανάρσεως, καθώς και η άσκησή της, δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης. Στις γαμικές διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1, στις διαφορές του άρθρου 614 παρ. 1, που αφορούν σχέσεις γονέων και τέκνων, καθώς και σε δίκες που αφορούν εξάλειψη υποθήκης, προσημείωσης ή κατάσχεσης ή κηρύσσουν έγγραφο πλαστό, η προθεσμία της ανάρσεως, καθώς και η άσκησή της, αναστέλλει την εκτέλεση.

2. Αν από την εκτέλεση της απόφασης πιθανολογείται κίνδυνος βλάβης, της οποίας η αποκατάσταση δεν είναι εύκολη, μπορεί να διαταχθεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους η ολική ή εν μέρει αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης με τον όρο παροχής ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση ή να εξαρτηθεί η εκτέλεση της απόφασης από την παροχή εγγύησης από το διάδικο που έχει νικήσει. Για την αίτηση αποφαινεται, συνεδριάζοντας ως συμβούλιο χωρίς υποχρεωτική κλήτευση των διαδίκων, το αρμόδιο πολιτικό τμήμα, το οποίο συγκροτείται από τρία μέλη, στα οποία περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ο εισηγητής της υπόθεσης. Η απόφαση της αναστολής μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να ανακληθεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους έως την "συζήτηση"* της ανάρσεως· κατόπιν επιτρέπεται μόνο κατά τη συζήτησή της.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 2 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 566

1. Το έγγραφο της ανάρσεως πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120, να αναφέρει την προσβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους της ανάρσεως, αίτηση για την ανάρσεως, ολική ή εν μέρει της προσβαλλόμενης απόφασης και αίτηση για την ουσία της υπόθεσης.

2. Αν με το ίδιο αναιρετήριο προσβάλλονται δύο ή περισσότερες αποφάσεις πρωτοβάθμιου και δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, η κατάθεσή του πρέπει να γίνεται στο καθένα από τα δικαστήρια αυτά.

Άρθρο 567

1. Όταν ασκούν ανάρσεως εισαγγελείς, πρόσθετους λόγους μπορεί να ασκήσει και ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

2. Η ανάρσεως που ασκεί ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου διαβιβάζεται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου. Με τον ίδιο τρόπο και χωρίς περιορισμό προθεσμίας ασκούνται και οι πρόσθετοι λόγοι ανάρσεως.

Άρθρο 568

1. Για να προσδιοριστεί δικάσιμος ο διάδικος που επισπεύδει τη συζήτηση προσάγει στη γραμματεία του Αρείου Πάγου επικυρωμένο αντίγραφο της ανάρσεως, των προσβαλλόμενων αποφάσεων, των εισαγωγικών εγγράφων της κύριας δίκης ή των παρεμπιπτούσων δικών και των προτάσεων του ίδιου και των άλλων διαδίκων, αν είναι απαραίτητες για να διαγνωστεί η βασιμότητα των λόγων ανάρσεως που περιέχονται στο κύριο δικόγραφο ή στο πρόσθετο αναιρετήριο. Δύο αντίγραφα των εγγράφων αυτών κατατίθενται ατελώς.

2. Η γραμματεία του Αρείου Πάγου υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση τα έγγραφα που κατατέθηκαν στον πρόεδρο του Αρείου Πάγου, ο οποίος ορίζει το αρμόδιο τμήμα, και ο πρόεδρος του τμήματος με απλή σημείωση στο αντίγραφο της ανάρσεως που έχει κατατεθεί ορίζει α) δικάσιμο της υπόθεσης, β) την προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να επιδοθεί η κλήση για συζήτηση, γ) εισηγητή αρεοπαγίτη προς τον οποίο διαβιβάζεται ο φάκελος της δικογραφίας.

3. Η δικάσιμο ορίζεται σε χρόνο που παρέχει επαρκή προθεσμία για την επίδοση και την προπαρασκευή της συζήτησης της υπόθεσης.

4. Αν ο αναιρεσείων επισπεύδει τη συζήτηση, η κλήση συντάσσεται κάτω από το αντίγραφο του δικογράφου που έχει κατατεθεί και επιδίδεται με επιμέλειά του στους αντιδίκους τουλάχιστον εξήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, αν όλοι οι διάδικοι που καλούνται διαμένουν στην Ελλάδα, και τουλάχιστον ενενήντα ημέρες, αν κάποιος από τους διαδίκους διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη. Αν ο αναιρεσίβλητος επισπεύδει τη συζήτηση ή την επισπεύδει άλλος διάδικος εκτός από τον αναιρεσειόντα, η κλήση επιδίδεται μέσα στην ίδια προθεσμία με επιμέλεια εκείνου που επισπεύδει τη συζήτηση, στον αναιρεσειόντα και τους άλλους διαδίκους.

Άρθρο 569

1. Πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης είναι παραδεκτοί, και αν η αίτηση της αναίρεσης δεν περιέχει λόγο τυπικά παραδεκτό και ορισμένο.

2. Οι πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης ως προς τα ίδια κεφάλαια της προσβαλλόμενης απόφασης και τα κεφάλαια εκείνα που αναγκαστικά συνέχονται με αυτά, ασκούνται μόνο με δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου, τριάντα τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση της αναίρεσης, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται πριν από την ίδια προθεσμία στον αναιρεσίβλητο και τους άλλους διαδίκους. Η επίδοση μπορεί να γίνει και στον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσίβλητου, αν αυτός επισπεύδει τη συζήτηση. Αντίγραφα των πρόσθετων λόγων, τα οποία εκδίδονται ατελώς, αφού κατατεθούν από τον αναιρεσίοντα, παραδίδονται από το γραμματέα του Αρείου Πάγου ένα στον εισηγητή της υπόθεσης και ένα στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μέσα στην παραπάνω προθεσμία των τριάντα ημερών. Τα ίδια εφαρμόζονται και όταν τη συζήτηση επισπεύδει ο αναιρεσίβλητος ή ο άλλος διάδικος εκτός από τον αναιρεσίοντα.

Άρθρο 570

1. Οι διάδικοι δεν είναι υποχρεωμένοι να καταθέσουν προτάσεις, εκτός αν προβάλλονται ενστάσεις ως προς το παραδεκτό και το εμπρόθεσμο της αίτησης της αναίρεσης και των πρόσθετων λόγων. Οι διάδικοι καταθέτουν τις προτάσεις τους είκοσι τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

2. Νέοι ισχυρισμοί των διαδίκων και νέα αποδεικτικά μέσα για την ουσιαστική εκδίκαση της υπόθεσης από τον Άρειο Πάγο μετά την αναίρεση υποβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τα δικαστήρια της ουσίας.

3. Μέσα στην προθεσμία της παρ. 1 οφείλουν όλοι οι διάδικοι να καταθέσουν στη γραμματεία του Αρείου Πάγου τα έγγραφα που χρησιμεύουν για να υποστηριχθεί ή να αποκρουστεί η αναίρεση, καθώς και τα έγγραφα εκείνα που η υποβολή τους είναι παραδεκτή κατά την παρ. 2. Η κατάθεση και η ημερομηνία της βεβαιώνεται με σημείωση επάνω στο φάκελο της δικογραφίας.

4. Τα αντίγραφα των διαδικαστικών εγγράφων των διαδίκων, των αντιδίκων τους ή των άλλων διαδίκων, τα οποία προσάγονται, υποβάλλονται ατελώς, νόμιμα επικυρωμένα.

Άρθρο 571

"1. Αν ο εισηγητής κρίνει ότι η αναίρεση είναι απαράδεκτη ή ότι όλοι οι λόγοι της, αρχικοί και πρόσθετοι, είναι απαράδεκτοι ή προδήλως αβάσιμοι, εισηγείται προφορικός σε τριμελές συμβούλιο, απαρτιζόμενο από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου ή το νόμιμο αναπληρωτή του και από δύο Αρεοπαγίτες, χωρίς κλήτευση των διαδίκων, την απόρριψη της αναίρεσης. "Αν το συμβούλιο αποδεχθεί ομόφωνα την πρόταση του εισηγητή, εκδίδει διάταξη με την οποία ματαιώνεται η συζήτηση της υπόθεσης. Με την ίδια διάταξη επιδικάζεται στον αναιρεσίβλητο δικαστική δαπάνη, αν αυτός είχε καταθέσει προτάσεις, υπολογιζομένης της αμοιβής του πληρεξουσίου του δικηγόρου στο μισό του ελάχιστου ορίου και ορίζεται παράβολο τριακοσίων έως οκτακοσίων ευρώ." Επί εργατικών υποθέσεων το παράβολο μπορεί να μειωθεί έως το ποσό των 150* ευρώ. Τα ποσά των δύο προηγούμενων εδαφίων μπορούν να αυξομειώνονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Με επιμέλεια του γραμματέα σημειώνεται ο αριθμός της διάταξης του συμβουλίου στο πινάκιο και στο φάκελο της υπόθεσης και επιδίδεται κυρωμένο αντίγραφο της στον αναιρεσείοντα ή στο δικηγόρο που υπογράφει την αναίρεση ή τους πρόσθετους λόγους μέσα σε τριάντα ημέρες από την έκδοσή της.

2. "Αν εκδοθεί διάταξη της προηγούμενης παραγράφου, με την οποία ματαιώνεται η συζήτηση της υπόθεσης, μπορεί ο αναιρεσείων να ζητήσει με αίτησή του να συζητηθεί η υπόθεση στο ακροατήριο". Η αίτηση υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την επίδοση της διάταξης και κατατίθεται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου, η οποία συντάσσει σχετική έκθεση στο βιβλίο της παραγράφου 3. Στη αίτηση επισυνάπτεται με πεινή απαραδέκτου διπλότυπο της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, από το οποίο προκύπτει η κατάθεση του παραβόλου που έχει ορισθεί με τη διάταξη. Ο αριθμός και η χρονολογία της έκθεσης σημειώνονται στο πρωτότυπο της αίτησης από τον συντάσσοντα την έκθεση, ο οποίος υπογράφει τη σχετική σημείωση. Η υπόθεση προσδιορίζεται να συζητηθεί στο ακροατήριο όσο το δυνατόν ταχύτερα. Στη σύνθεση του δικαστηρίου δεν μετέχουν τα μέλη του συμβουλίου της παραγράφου 1. Αν το δικαστήριο κρίνει παραδεκτή την αίτηση, ακυρώνει τη διάταξη του συμβουλίου και δικάζει την αναίρεση. Αν το δικαστήριο απορρίψει την αίτηση για συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο ως απαράδεκτη ή κρίνει μεν παραδεκτή την αίτηση, απορρίπτει όμως στο σύνολό της την αναίρεση, διατάσσει συγχρόνως την εισαγωγή του παραβόλου στο δημόσιο ταμείο. Αλλιώς το παράβολο επιστρέφεται στον καταθέσαντα. "Αν δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα αίτηση για συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο ή η υποβληθείσα αίτηση απορριφθεί ως απαράδεκτη η αίτηση αναίρεσης θεωρείται πως δεν ασκήθηκε."

3. Οι διατάξεις του συμβουλίου που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο αυτό και οι αιτήσεις για συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο καταχωρίζονται σε ειδικά βιβλία που τηρούνται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου.

4. Αν ο εισηγητής δεν εισηγηθεί την απόρριψη της αναίρεσης ή δεν εκδοθεί απορριπτική διάταξη του συμβουλίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή αν ο αναιρεσείων υποβάλει αίτηση να συζητηθεί η υπόθεση στο ακροατήριο, σύμφωνα με την παράγραφο 2, ο εισηγητής της υπόθεσης οφείλει να συντάξει συνοπτική έκθεση για το παραδεκτό της αναίρεσης, καθώς και για το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της και να την καταθέσει στη γραμματεία του Αρείου Πάγου οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν το περιεχόμενο της έκθεσης του εισηγητή."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 άρθρου 17 Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α' 203), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002. - Τα εντός " " δεύτερο και τρίτο εδάφια της παρ. 1 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 άρθρου 10 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002). - Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 2 του παρόντος αντικαταστάθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 10 του Ν. 3043/2002 και ισχύει η αντικατάσταση από 21.8.2002 - Τέλος, το τελευταίο εντός " " εδάφιο της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 άρθρου 10 του ίδιου νόμου 3043/2002 (ΦΕΚ Α 192/21.8.2002). * Σύμφωνα με τους κανόνες στρογγυλοποίησης του άρθρου 5 του Ν. 2943/2001 το ποσό των 146,735 ευρώ γίνεται 150 ευρώ.

Άρθρο 572

1. Οι διατάξεις των άρθρων 568 έως 571 εφαρμόζονται και όταν τη συζήτηση επισπεύδει ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ή ο εισαγγελέας εφετών ή ο εισαγγελέας πρωτοδικών.

2. Η συζήτηση δεν είναι απαράδεκτη σε αναίρεση που έχει ασκήσει ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, αν δεν κληθούν οι διάδικοι, εκτός μόνο από τις περιπτώσεις εκείνες που η αναίρεση παράγει αποτελέσματα και γι' αυτούς.

Άρθρο 573

1. Στη διαδικασία της δίκης για την αναίρεση εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 233 έως 236, "242 παρ.2", 245, 246, 252 έως 261, 286 έως 308, 310 και 312 έως 334.

2. Τους εισαγγελείς, όταν έχουν την ιδιότητα του διαδίκου, εκπροσωπεί ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Σχόλια: * Η φράση "242 παρ. 2" της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 6 του Ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

Άρθρο 574

Μετά την εκφώνηση της υπόθεσης αρχίζει η συζήτηση στο ακροατήριο με την ανάγνωση της έκθεσης του εισηγητή. Κατόπιν αγορεύουν οι πληρεξούσιοι του αναιρεσιόντος, του αναιρεσιβλήτου και των άλλων διαδίκων. "Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, όταν παρίσταται, αγορεύει τελευταίος, εκτός αν είναι διάδικος ή εκπροσωπεί αναιρεσιόντα εισαγγελέα".

Σχόλια: * Το τελευταίο εδάφιο του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/4.04.1995), σύμφωνα δε με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου οι διατάξεις του εν λόγω εδαφίου εφαρμόζονται σε υποθέσεις που συζητούνται μετά την πάροδο μηνός από την έναρξη ισχύος του ν. 2298/1995 (4.4.1995).

Άρθρο 575

Με αίτηση του εισαγγελέα, του εισηγητή ή κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως το δικαστήριο μπορεί να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης μία μόνο φορά σε μεταγενέστερη δικάσιμο, που ορίζεται αμέσως με επισημείωση στο πινάκιο. "Τα εδάφια β' και γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 226 εφαρμόζονται και εδώ."* Νέα αναβολή μπορεί να διαταχθεί μόνο με αίτηση του εισηγητή. Σε κάθε περίπτωση αναβολής της συζήτησης το δικαστήριο μπορεί να διατηρήσει την κατά το άρθρο 565 παράγραφο 2 αναστολή.

Σχόλια: - Το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε από την παρ. 3 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). * Το εδ. β' της παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 παρ. 4 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943 / 2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς του εδαφίου β' αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 576

1. Αν ο διάδικος που επισπεύδει τη συζήτηση δεν εμφανιστεί ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, ο Άρειος Πάγος συζητεί την υπόθεση σαν να ήταν παρόντες οι διάδικοι.

2. Αν ο αντίδικος εκείνου που επέσπευσε τη συζήτηση δεν εμφανιστεί ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα. Αν η κλήση για τη συζήτηση δεν επιδόθηκε καθόλου ή δεν επιδόθηκε νόμιμα ή εμπρόθεσμα, ο Άρειος Πάγος κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση και η υπόθεση επαναφέρεται για συζήτηση με νέα κλήτευση. Στην αντίθετη περίπτωση προχωρεί στη συζήτηση παρά την απουσία εκείνου που έχει κλητευθεί.

3. Αν μετέχουν περισσότεροι στη δίκη για την αναίρεση και δεν κλητεύθηκε κάποιος από αυτούς, η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη για όλους.

4. Κατά των αποφάσεων που εκδίδονται κατά τις παραγρ. 1 έως 3 δεν επιτρέπεται ανακοπή ερημοδικίας.

Άρθρο 577

1. Το δικαστήριο πρώτα συζητεί για το παραδεκτό της αναίρεσης.

2. Αν η αναίρεση δεν ασκήθηκε νόμιμα ή αν λείπει κάποια προϋπόθεση για να είναι παραδεκτή, ο Άρειος Πάγος την απορρίπτει και αυτεπαγγέλτως.

3. Αν ο Άρειος Πάγος κρίνει νόμιμη και παραδεκτή την αναίρεση, εξετάζει το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της.

Άρθρο 578

Αν το αιτιολογικό της προσβαλλόμενης απόφασης κρίνεται εσφαλμένο αλλά το διατακτικό της ορθό, ο Άρειος Πάγος απορρίπτει την αναίρεση, εκτός αν υπάρχει έννομο συμφέρον να αποτραπεί δεδικασμένο, οπότε αναίρεται η απόφαση μόνο ως προς την εσφαλμένη αιτιολογία της.

Άρθρο 579

1. Αν αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που αναιρέθηκε και η διαδικασία πριν από την απόφαση αυτή ακυρώνεται μόνο εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση. Κάθε απόφαση που στηρίζεται σ' αυτήν που αναιρέθηκε αναίρεται εφόσον οι λόγοι της αναίρεσης αναφέρονται και σ' αυτήν.

2. Αν αποδεικνύεται προαποδεικτικώς εκούσια ή αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης που αναιρέθηκε, ο Άρειος Πάγος, αν υποβληθεί αίτηση με το αναιρετήριο ή με τις προτάσεις ή με αυτοτελές δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου ως την παραμονή της συζήτησης, διατάζει με την αναιρετική απόφαση την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την εκτέλεση.

Άρθρο 580

1. Αν ο Άρειος Πάγος αναιρέσει την απόφαση για υπέρβαση δικαιοδοσίας, τα πολιτικά δικαστήρια δεν έχουν δικαίωμα να ασχοληθούν πια με την υπόθεση. Στην περίπτωση αυτή αναιρείται και η πρωτόδικη απόφαση που έχει τυχόν επικυρωθεί με την απόφαση που αναιρέθηκε, εφόσον και αυτή ενέχει υπέρβαση δικαιοδοσίας.

2. Αν ο Άρειος Πάγος αναιρέσει την απόφαση για παράβαση των διατάξεων των σχετικών με την αρμοδιότητα, παραπέμπει την υπόθεση στο δικαστήριο που κρίνει αρμόδιο.

3. Αν ο Άρειος Πάγος αναιρέσει την απόφαση για οποιοδήποτε άλλο λόγο, εκτός από εκείνους που αναφέρονται στις παραγρ. 1 και 2, παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση σε άλλο δικαστήριο ισόβαθμο και ομοειδές προς εκείνο το οποίο εξέδωσε την απόφαση που αναιρέθηκε ή στο ίδιο, αν είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές.

4. Οι αποφάσεις της ολομέλειας και των τμημάτων του Αρείου Πάγου δεσμεύουν τα δικαστήρια που ασχολούνται με την ίδια υπόθεση ως προς τα νομικά ζητήματα που έλυσαν.

5. Αν ο Άρειος Πάγος, δικάζοντας σε ολομέλεια, απορρίψει τους λόγους αναίρεσης που παραπέμφθηκαν στην ολομέλεια και υπάρχουν και άλλοι λόγοι αναίρεσης που δεν έχουν παραπεμφθεί, η υπόθεση αναπέμπεται στο τμήμα που την παρέπεμψε, στο οποίο συζητείται με κλήση σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 568. Αν αναιρέσει την απόφαση, παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3.

Σχόλια: -Η παρ. 3 του παρόντος αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2172/1993 ΦΕΚ Α 207. -Με το άρθρο 31 παρ. 2 του ν. 2172/93 ΦΕΚ Α 207, καταργήθηκε η παρ. 4 και οι παρ. 5 και 6 αναριθμήθηκαν σε 4 και 5 αντίστοιχα, με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 581

1. Στο δικαστήριο της παραπομπής η υπόθεση εισάγεται και συζητείται με κλήση. Δεν είναι απαραίτητο να επιδοθεί η αναιρετική απόφαση.

2. Η υπόθεση συζητείται μέσα στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση και αφού κατατεθούν προτάσεις κατά το άρθρο 237.

3. Η διάταξη της παρ. 2 του αρ. 579 εφαρμόζεται και στο δικαστήριο της παραπομπής.

Άρθρο 582

Η αναιρετική απόφαση σημειώνεται στο περιθώριο του πρωτοτύπου της απόφασης που αναιρέθηκε. Για το σκοπό αυτόν η γραμματεία του Αρείου Πάγου οφείλει να ειδοποιεί χωρίς καθυστέρηση τη γραμματεία του δικαστηρίου που την εξέδωσε η οποία είναι υποχρεωμένη να κάνει τη σημείωση αυτή χωρίς αναβολή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Ανακοπή και τριτανακοπή

Άρθρο 583

Αν κάποιος δεν έλαβε μέρος ή δεν προσκλήθηκε σε δικαστική ή εξώδικη πράξη που του προκαλεί βλάβη ή θέτει σε κίνδυνο τα έννομα συμφέροντά του, μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατά της πράξης αυτής.

Άρθρο 584

Η ανακοπή εισάγεται στο δικαστήριο της γενικής δωσιδικίας του ανακόπτοντος με την επιφύλαξη των διατάξεων των ειδικών δωσιδικιών.

Άρθρο 585

1. Οι διατάξεις για την άσκηση της αγωγής, την εισαγωγή της για συζήτηση και τη συζήτηση στο ακροατήριο εφαρμόζονται και στην ανακοπή.

"2. Το έγγραφο της ανακοπής πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που αναφέρονται στα άρθρα 118 έως 120, και τους λόγους της. "Νέοι λόγοι μπορούν να προταθούν μόνο με πρόσθετο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση, και κοινοποιείται στον αντίδικο τριάντα ή, όταν πρόκειται για ειδικές διαδικασίες, οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση."

Σχόλια: - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 18 Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο άρθρου 15 Ν. 2943/2001 (ΦΕΚ Α' 203), η ισχύς της αρχίζει από 1.1.2002. - Το εντός " " δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).

Άρθρο 586

1. Με τις προϋποθέσεις του άρθρου 583 μπορεί να ασκηθεί τριτανακοπή κατά της οριστικής απόφασης που εκδόθηκε μεταξύ άλλων.

2. Τριτανακοπή μπορεί να ασκήσει και ο τρίτος που δεσμεύεται από το δεδικασμένο, εφόσον επικαλείται δόλο ή συμπαιγνία των διαδίκων.

Άρθρο 587

Η τριτανακοπή εισάγεται στο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και παρεμπιπτόντως στο δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η κύρια δίκη, αν το δικαστήριο αυτό είναι ισόβαθμο ή ανώτερο από εκείνο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

Άρθρο 588

1. Η τριτανακοπή απευθύνεται κατά όλων των διαδίκων μεταξύ των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, εκτός αν ασκείται μετά την εκτέλεσή της, οπότε μπορεί να απευθυνθεί μόνο κατά του διαδίκου που νίκησε.

2. Οι διατάξεις του αρ. 585 εφαρμόζονται και στην τριτανακοπή.

Άρθρο 589

"Η άσκηση της τριτανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης. Το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η τριτανακοπή και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρος μπορούν, ύστερα από αίτηση του τριτανακόπτοντος που δικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να διατάξουν την αναστολή της εκτέλεσης με τον όρο εγγυοδοσίας ή και χωρίς αυτόν, αν πιθανολογείται ότι από την εκτέλεση της απόφασης θα προκληθεί ουσιώδης βλάβη στα συμφέροντα του τριτανακόπτοντος. Το δικαστήριο ή ο πρόεδρος μπορεί να εμποδίσει με σημείωμά του την εκτέλεση ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για την αίτηση αναστολής. Η απόφαση αυτή μπορεί να ανακληθεί με τον ίδιο τρόπο ως την έκδοση της οριστικής απόφασης για την τριτανακοπή."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 18 παρ. 2 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του αρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 590

Το δικαστήριο, αν κρίνει την τριτανακοπή παραδεκτή και βάσιμη, ακυρώνει ή ανάλογα με τις περιστάσεις αποφαινεται ότι είναι ανενεργός η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς τον τριτανακόπτοντα. Η απόφαση διατηρεί την ισχύ της μεταξύ των αρχικών διαδίκων, εκτός αν πρόκειται για αδιαίρετο δίκαιο.

ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Γενικές διατάξεις

Άρθρο 591

"1. Τα άρθρα 1 έως 590 εφαρμόζονται και στις ειδικές διαδικασίες, εκτός αν αντιβαίνουν προς τις ειδικές διατάξεις των διαδικασιών αυτών. Αν στις ειδικές αυτές διατάξεις δεν ορίζεται διαφορετικά:

α) η προθεσμία για την κλήτευση των διαδίκων είναι τριάντα ημέρες και, αν ο διάδικος που καλείται ή κάποιος από τους ομοδίκους διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, εξήντα ημέρες πριν από τη συζήτηση,

β) οι προτάσεις κατατίθενται στο ακροατήριο,

γ) όλοι οι αυτοτελείς ισχυρισμοί προτείνονται προφορικά και όσοι δεν περιέχονται στις προτάσεις καταχωρίζονται στα πρακτικά και

δ) οι διάδικοι μπορούν έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση να καταθέσουν προσθήκη στις προτάσεις τους, με την οποία σχολιάζονται οι αποδείξεις, προτείνονται ισχυρισμοί και προσκομίζονται ένορκες βεβαιώσεις, έγγραφα και γνωμοδοτήσεις κατά το άρθρο 390 μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που προτάθηκαν για πρώτη φορά κατά τη συζήτηση."

2. Αν η υπόθεση δεν υπάγεται στη διαδικασία κατά την οποία έχει εισαχθεί, το δικαστήριο αποφαινεται γι' αυτό αυτεπαγγέλτως και διατάζει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τη διαδικασία σύμφωνα με την οποία δικάζεται.

Σχόλια: - Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 19 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του αρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς της αρχίζει από 1.1.2002.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΓΑΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Άρθρο 592

1. Με την ειδική διαδικασία των άρθρ. 598 έως 612 δικάζονται οι διαφορές που αφορούν

α) το διαζύγιο,

β) την ακύρωση γάμου,

γ) την αναγνώριση της ύπαρξης ή ανυπαρξίας γάμου,
δ) τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν, εκτός από τις αναφερόμενες στο άρθρο 681 Β.

2. Με τις διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 1 και κατά την ειδική διαδικασία των αρ. 593 έως 612 μπορούν να ενωθούν ή να συνεκδικαστούν διαφορές που αφορούν παροχή διατροφής του ενός συζύγου προς τον άλλο, ή, σε περίπτωση διαζυγίου, απαίτηση του αναίτιου συζύγου για ηθική βλάβη.

Άρθρο 593

(Καταργήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1250/1982).

Άρθρο 594

(Καταργήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1250/1982).

Άρθρο 595

(Καταργήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1250/1982).

Άρθρο 596

(Καταργήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1250/1982).

Άρθρο 597

(Καταργήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1250/1982).

Άρθρο 598

Οι ανήλικοι που συνάπτουν γάμο και τα πρόσωπα που βρίσκονται σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση μπορούν να ασκούν μόνοι τους τις κατά το άρθρο 592 παρ. 1 αγωγές και να εμφανίζονται στο δικαστήριο, όταν αυτές εκδικάζονται, χωρίς τη συγκατάθεση κανενός.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 35 του Ν. 2447/1996.

Άρθρο 599

"1. Μέσα επίθεσης και άμυνας μπορούν να προβληθούν στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παράγραφος 1 έως και τη συζήτηση στο ακροατήριο του δικαστηρίου που δικάζει σε πρώτο βαθμό."*

2. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα)*.

Σχόλια: * Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 20 παρ. 1 του Ν. 2915/2001, η παρ. 2 καταργήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς της παρ. 1 και η κατάργηση της παρ. 2 αρχίζουν από 1.1.2002.

Άρθρο 600

1. Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1 η μη προσέλευση, η παράλειψη ή η άρνηση διαδίκου να καταθέσει ή να απαντήσει στις ερωτήσεις που του υποβάλλονται ή να δηλώσει για την αλήθεια πραγματικών περιστατικών ή για τη γνησιότητα εγγράφου, όπως και η ομολογία, λαμβάνονται υπόψη σε συνδυασμό με τις άλλες αποδείξεις και εκτιμώνται ελεύθερα.

2. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα)*.

Σχόλια: * Η παρ. 2 του παρόντος καταργήθηκε με το 20 παρ. 2 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η κατάργηση αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 601

Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1 δεν επιτρέπεται

- 1) να εξεταστούν με όρκο οι διάδικοι,
- 2) να εξεταστούν ως μάρτυρες τα τέκνα τους, γνήσια, νομιμοποιημένα, θετά και αναγνωρισμένα, τα τέκνα της γυναίκας που γεννήθηκαν χωρίς γάμο, καθώς και οι σύζυγοι και οι κατιόντες τους,
- 3) να παραιτηθούν οι διάδικοι από την ορκοδοσία μάρτυρα ή πραγματογνώμονα.

Άρθρο 602

Αν το δικαστήριο κατά τη συζήτηση αγωγής διαζυγίου πείθεται ότι είναι δυνατό να συμφιλιωθούν οι σύζυγοι που βρίσκονται σε διάσταση, μπορεί με αίτηση του ενός ή του άλλου διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως να προσπαθήσει να τους συμφιλιώσει ή να αναβάλει την παραπέρα συζήτηση της υπόθεσης μόνο μία φορά και για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρεις μήνες.

Άρθρο 603

"Σε περίπτωση ερημοδικίας του ενάγοντος ως προς την αγωγή και του εναγομένου ως προς την ανταγωγή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 524. Αν ερημοδικεί ο εναγόμενος ή ο εφεσίβλητος, το δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση σαν να ήταν και αυτοί παρόντες. Το ίδιο ισχύει, αν ερημοδικεί ο ενάγων, ως προς την ανταγωγή που έχει ασκηθεί με ιδιαίτερο δικόγραφο και, αν ερημοδικεί ο εκκαλών, ως προς την αντέφεση."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 20 παρ. 3 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 604

Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1, αν πεθάνει ο ένας από τους διαδίκους πριν γίνει η απόφαση αμετάκλητη, η δίκη καταργείται ως προς το κύριο αντικείμενό της. Σε δίκες που αφορούν την ύπαρξη ή την ανυπαρξία ή την ακύρωση γάμου, αν οι κληρονόμοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν την αγωγή, η δίκη διακόπτεται.

Άρθρο 605

Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1, η προθεσμία της αναψηλάφησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 545 παρ. 3 εδάφ. δ', ε', στ', είναι έξι μήνες και αρχίζει από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Άρθρο 606

Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1 οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να παραιτηθούν από τα ένδικα μέσα μόνο μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης. Η παραίτηση γίνεται με δήλωση στη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση.

Άρθρο 607

1. Στις περιπτώσεις που ο εισαγγελέας μπορεί να ασκήσει την αγωγή για την ακύρωση γάμου έχει το δικαίωμα, ακόμη και αν δεν άσκησε αυτός την αγωγή, να λάβει μέρος στη δίκη έχοντας όλα τα δικαιώματα του διαδίκου.

2. Η γραμματεία του δικαστηρίου έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί στον εισαγγελέα του δικαστηρίου τις δικασίμους των αγωγών για την ακύρωση γάμου, όπως και τις αποφάσεις που εκδίδονται στις αγωγές αυτές. Η παράλειψη της γνωστοποίησης δεν επιφέρει ακυρότητα της διαδικασίας.

Άρθρο 608

1. Η αγωγή για την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας ή την ακύρωση γάμου, που ασκείται από τον ένα σύζυγο, απευθύνεται κατά του άλλου και, αν αυτός έχει πεθάνει, κατά των κληρονόμων του, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

2. Η αγωγή που αναφέρεται στην παράγραφο 1, όταν ασκείται από τον εισαγγελέα ή κάποιον που έχει συμφέρον, απευθύνεται και κατά των δύο συζύγων και αν έχει πεθάνει ο ένας κατά των κληρονόμων του, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 609

Η αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας γάμου, όπως και η ακύρωση του γάμου, κατά τη διάρκεια ή μετά τη λύση του, επιδιώκεται μόνο με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή.

Άρθρο 610

Αν η διάγνωση διαφοράς εξαρτάται, ολικά ή μερικά, από την ύπαρξη ή την ανυπαρξία ή από την ακύρωση γάμου, το δικαστήριο αναβάλλει, με αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως, τη συζήτηση εωσότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση σχετικά με την αγωγή για την ύπαρξη ή την ανυπαρξία ή την ακύρωση του γάμου. Αν δεν έχει ακόμη ασκηθεί η αγωγή αυτή, το δικαστήριο ορίζει προθεσμία για την άσκησή της. Αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, η συζήτηση μπορεί να συνεχιστεί και ο ισχυρισμός που αναφέρεται στην ύπαρξη ή την ανυπαρξία ή την ακυρότητα του γάμου θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί.

Άρθρο 611

1. Τα ελληνικά δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία να εκδικάσουν τις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1 αν και οι δύο σύζυγοι κατά το χρόνο που ασκείται η αγωγή είναι αλλοδαποί και αν κατά τα δίκαια της ιθαγένειας και των δύο συζύγων δεν αναγνωρίζεται στα ελληνικά δικαστήρια δικαιοδοσία να δικάσουν τη διαφορά. Τα ελληνικά δικαστήρια όμως έχουν δικαιοδοσία να δικάσουν αγωγές διαζυγίου, όταν ο γάμος είναι έγκυρος κατά το ελληνικό δίκαιο ανυπόστατος όμως ή άκυρος κατά το δίκαιο της ιθαγένειας του συζύγου.

2. Η ισχύς των αποφάσεων των ελληνικών δικαστηρίων που δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας, έφεση, αναψηλάφηση και αναίρεση δεν μπορεί να αμφισβητηθεί για το λόγο ότι παραβιάστηκε η διάταξη της παρ. 1.

Άρθρο 612

1. Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να εκδικάζουν τις διαφορές του άρθρου 592 παρ. 1, αν ο ένας από τους συζύγους είναι Έλληνας, και αν ακόμη δεν έχει ούτε είχε κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα ή αν ήταν κατά την τέλεση του γάμου Έλληνας και απέβαλε λόγω του γάμου του την ελληνική ιθαγένεια.

2. Αν δεν υπάρχει δικαστήριο κατά τόπον αρμόδιο για να δικάσει τις διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 1, αρμόδια είναι τα δικαστήρια της πρωτεύουσας του Κράτους.

Άρθρο 613

Αποφάσεις που απαγγέλλουν ακύρωση γάμου ή διαζύγιο ή αναγνωρίζουν την ύπαρξη ή όχι έγκυρου γάμου, όπως και οι αποφάσεις που απορρίπτουν τέτοιες αγωγές αποτελούν δεδικασμένο που ισχύει υπέρ και εναντίον όλων, εφόσον δεν μπορούν να προσβληθούν με αναίρεση και αναψηλάφηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Διαφορές που αναφέρονται σε σχέσεις γονέων και τέκνων

Άρθρο 614

1. "Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 615 έως 622, στην οποία εφαρμόζονται και τα άρθρα 598, 600, 601, 603, 605 και 606, δικάζονται οι διαφορές που αφορούν:

- α) την προσβολή της πατρότητας,
- β) την προσβολή της μητρότητας,
- γ) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή ότι δεν υπάρχει σχέση γονέα και τέκνου ή γονική μέριμνα,
- δ) την αναγνώριση της πατρότητας τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του,
- ε) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή είναι άκυρη η εκούσια αναγνώριση ενός τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του ή η εξομοίωσή του με τέκνο γεννημένο σε γάμο λόγω επιγενόμενου γάμου των γονέων του, καθώς και την προσβολή της εκούσιας αναγνώρισης,
- στ) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει υιοθεσία ή τη λύση της,
- ζ) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει επιτροπεία. "

2. Με τις διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 1 και κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 615 έως 622 είναι δυνατό να ενωθούν ή να συνεκδικαστούν διαφορές που αφορούν την παροχή διατροφής τέκνου.

3. Οι διαφορές που αναφέρονται στις παραγρ. 1 και 2 είναι δυνατό να ενωθούν ή να συνεκδικαστούν κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 593 έως 612 με τις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ. 1.

4. Στις δίκες που αφορούν τη λύση υιοθεσίας, έχουν επιπλέον εφαρμογή και τα άρθρα 744, 747 παρ. 4, 748 παράγραφοι 2 και 5 και 759 παρ. 3. Στις ίδιες αυτές δίκες το θετό τέκνο που συμπλήρωσε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του έχει πλήρη ικανότητα να ασκεί αυτοπροσώπως τη σχετική αγωγή, να παρίσταται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο με την ιδιότητα του ενάγοντος ή του εναγομένου, να επιχειρεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις και να ασκεί ή να παραιτείται από ένδικα μέσα.

Σχόλια: - Η παρ. 4 προστέθηκε με το άρθρο 36 του ν. 2447/1996. - Η παρ. 1 τίθεται όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου πέμπτου του Ν. 3089/2002 (Α 327), ισχύει δε από 23.12.2002.

Άρθρο 615

1. "Αν, στις διαφορές της πρώτης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου ένας διάδικος, χωρίς να έχει ειδικούς λόγους υγείας, αρνείται να υποβληθεί στις πρόσφορες ιατρικές εξετάσεις με γενικά αναγνωρισμένες επιστημονικές μεθόδους, που του επιβλήθηκαν από το δικαστήριο ως αναγκαίο αποδεικτικό μέσο για τη διαπίστωση της πατρότητας ή της μητρότητας, οι ισχυρισμοί του αντιδίκου του λογίζονται ότι έχουν αποδειχθεί."

2. Αν το δικαστήριο διατάζει την υποβολή στις εξετάσεις της προηγούμενης παραγράφου και τρίτων που δεν είναι διάδικοι, μπορεί με την ίδια απόφασή του να απειλεί την επιβολή σ' αυτούς, για την περίπτωση που θα παρεμπόδιζαν αδικαιολόγητα τη διενέργεια των εξετάσεων με την απουσία τους κατά την ημέρα και ώρα που ορίστηκαν για το σκοπό αυτό ή με την άρνησή τους να υποβληθούν σ' αυτές, χρηματική ποινή "είκοσι εννέα (29) έως διακοσίων ενενήντα (290) ευρώ".

3. Κατά τη διενέργεια των εξετάσεων των δύο προηγούμενων παραγράφων πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα ώστε να εξασφαλίζονται πλήρως η υγεία και η αξιοπρέπεια του εξεταζομένου. Ο διάδικος ή ο τρίτος, του οποίου διατάσσεται η εξέταση, πρέπει να κληθεί δέκα ημέρες πριν από τη διενέργειά της για να παραστεί σ' αυτήν.

Σχόλια: * Η εντός " " φράση της παρ. 2 αντικαταστάθηκε από τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. - Η παρ. 1 τίθεται όπως διαμορφώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου πέμπτου του Ν. 3089/2002 (Α 327), ισχύει δε, από 23.12.2002.

Άρθρο 616

Αγωγή για την αναγνώριση της πατρότητας τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του μπορεί να ασκηθεί και στον τόπο όπου ο ενάγων έχει την κατοικία του κατά το χρόνο που ασκείται η αγωγή.

Άρθρο 617

Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 614 παρ. 1, αν πεθάνει ένας από τους διαδίκους πριν γίνει η απόφαση αμετάκλητη, η δίκη καταργείται ως προς το κύριο αντικείμενό της. Αν οι κληρονόμοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν την αγωγή, η δίκη διακόπτεται.

Άρθρο 618

Αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν

- α) την προσβολή της πατρότητας,
- β) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει σχέση γονέα και τέκνου ή γονική μέριμνα,
- γ) την αναγνώριση της πατρότητας τέκνου γεννημένου χωρίς γάμο των γονέων του,
- δ) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή είναι άκυρη η εκούσια αναγνώριση ενός τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του ή η εξομοίωσή του με τέκνο γεννημένο σε γάμο λόγω του επιγενομένου γάμου των γονέων του, καθώς και την προσβολή εκούσιας αναγνώρισης,
- ε) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή είναι άκυρη υιοθεσία ή τη λύση της,
- στ) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει επιτροπεία ανηλίκου, αποτελούν δεδικασμένο υπέρ και εναντίον όλων, εφόσον δεν υπόκεινται ούτε σε αναίρεση και αναψηλάφηση. Το δεδικασμένο δεν ισχύει για τον τρίτο που δεν έλαβε μέρος στη δίκη και που επικαλείται για τον εαυτό του σχέση γονέα και τέκνου ή γονική μέριμνα.

Άρθρο 619

"1. Η αγωγή για την προσβολή της πατρότητας τέκνου γεννημένου σε γάμο απευθύνεται: α) αν ασκείται από τον σύζυγο της μητέρας ή έναν από τους γονείς του, κατά του τέκνου ή του ειδικού επιτρόπου του και της μητέρας του, β) αν ασκείται από το τέκνο, κατά της μητέρας και του συζύγου της, γ) αν ασκείται από τη μητέρα, κατά του τέκνου ή του ειδικού επιτρόπου του και κατά του συζύγου· σε περίπτωση που έχει πεθάνει κάποιος από αυτούς, απευθύνεται, με εξαίρεση την περίπτωση που πέθανε το ίδιο το τέκνο, κατά των κληρονόμων αυτού που πέθανε, αλλιώς απορρίπτεται.

2. Η αγωγή για την προσβολή της μητρότητας απευθύνεται: α) αν ασκείται από την τεκμαιρόμενη μητέρα κατά της κυοφόρου γυναίκας και του συζύγου της, αν είναι έγγαμη, καθώς και κατά του τέκνου ή του ειδικού επιτρόπου του, β) αν ασκείται από την κυοφόρο γυναίκα κατά της τεκμαιρόμενης μητέρας και του συζύγου της, αν είναι έγγαμη, καθώς και κατά του τέκνου.

3. Η αγωγή για την αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης σχέσης γονέα και τέκνου, γονικής μέριμνας, εκούσιας αναγνώρισης ή εξομοίωσης λόγω επιγενομένου γάμου των γονέων του ενός τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο τους με τέκνο γεννημένο σε γάμο ή ακυρότητας εκούσιας αναγνώρισης ή παρόμοιας εξομοίωσης, απευθύνεται:

α) όταν την ασκεί ο ένας γονέας, κατά του άλλου γονέα και του τέκνου, β) όταν την ασκεί το τέκνο, κατά των δύο γονέων, γ) όταν την ασκεί τρίτος, κατά των δύο γονέων και του τέκνου· σε περίπτωση που έχει πεθάνει κάποιος από αυτούς, απευθύνεται κατά των κληρονόμων του, και στην περίπτωση που η αναγνώριση έγινε από τον παππού ή τη γιαγιά, η αγωγή απευθύνεται και εναντίον τους· αλλιώς απορρίπτεται.

4. Η αγωγή για την προσβολή εκούσιας αναγνώρισης απευθύνεται κατά των προσώπων που συνέπραξαν σε αυτήν ή των κληρονόμων τους και όταν δεν ασκεί την αγωγή το τέκνο ή οι κατιόντες του, και κατ' αυτών· αλλιώς απορρίπτεται.

5. Η αγωγή για την αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης ή ακυρότητας ή λύσης της υιοθεσίας απευθύνεται:

α) όταν την ασκεί ο θετός γονέας, κατά του θετού τέκνου, β) όταν την ασκεί το θετό τέκνο, κατά του θετού γονέα, γ) όταν την ασκεί τρίτος, κατά του θετού γονέα και του θετού τέκνου· σε περίπτωση που έχει πεθάνει κάποιος από αυτούς, η αγωγή απευθύνεται κατά των κληρονόμων του· αλλιώς απορρίπτεται.

6. Η αγωγή για την αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης επιτροπείας απευθύνεται, όταν την ασκεί ο επίτροπος, κατά του επιτροπευομένου, και όταν την ασκεί ο επιτροπευόμενος ή ένας τρίτος, κατά του επιτρόπου· αλλιώς απορρίπτεται."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου πέμπτου του Ν. 3089/2002 (Α 327), ισχύει δε, από 24.12.2002.

Άρθρο 620

Η προσβολή της πατρότητας τέκνου γεννημένου σε γάμο, η αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης σχέσης γονέα και τέκνου ή γονικής μέριμνας, η αναγνώριση της πατρότητας ενός τέκνου γεννημένου χωρίς γάμο των γονέων του, η αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης ή ακυρότητας εκούσιας αναγνώρισης ή εξομοίωσης ενός τέκνου γεννημένου χωρίς γάμο των γονέων του με τέκνο γεννημένο σε γάμο λόγω του επιγενομένου γάμου τους, η αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης ή ακυρότητας

υιοθεσίας, η αναγνώριση της ύπαρξης ή μη ύπαρξης επιτροπείας, η προσβολή εκούσιας αναγνώρισης ή η λύση υιοθεσίας, επιδιώκονται μόνο με κύρια ή παρεμπίππουσα αγωγή.

Άρθρο 621

Αν η διάγνωση διαφοράς εξαρτάται, ολικά ή εν μέρει, από κάποια από τις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 620, το δικαστήριο αναβάλλει με αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως, τη συζήτηση μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση στην αγωγή αυτή. Όταν η αγωγή δεν έχει ασκηθεί, ορίζει προθεσμία γι' αυτό. Όταν η προθεσμία περάσει άπρακτη, η συζήτηση μπορεί να συνεχιστεί και ο σχετικός ισχυρισμός θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί.

Άρθρο 622

1. Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να εκδικάσουν τις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 614 παρ.1, αν ο πατέρας ή η μητέρα ή το τέκνο είναι Έλληνες και αν ακόμη δεν έχουν ούτε είχαν κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα.

2. Αν δεν υπάρχει κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο για να εκδικάσει τις διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 1, αρμόδια είναι τα δικαστήρια της πρωτεύουσας του κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ **Έκδοση διαταγής πληρωμής**

Άρθρο 623

Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 624 έως 634 μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής πληρωμής για χρηματικές απαιτήσεις ή απαιτήσεις παροχής χρεογράφων, εφόσον η απαίτηση και το οφειλόμενο ποσό αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο.

Άρθρο 624

1. Η έκδοση διαταγής πληρωμής μπορεί να ζητηθεί μόνο αν η απαίτηση δεν εξαρτάται από αίρεση, προθεσμία, όρο ή αντιπαροχή και το ποσό χρημάτων ή χρεογράφων που οφείλεται είναι ορισμένο.

2. Δεν είναι δυνατό να εκδοθεί διαταγή πληρωμής, και αν εκδόθηκε είναι άκυρη, αν η επίδοσή της πρέπει να γίνει σε πρόσωπα που διαμένουν στο εξωτερικό ή η διαμονή τους είναι άγνωστη.

Άρθρο 625

Αρμόδιος να εκδώσει διαταγή πληρωμής είναι για απαίτηση της αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου ο ειρηνοδίκης και για κάθε άλλη απαίτηση ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου. Για την έκδοση διαταγής πληρωμής δεν γίνεται συζήτηση στο ακροατήριο.

Σχόλια: Ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3, παρ. 24 του Ν. 2207/1994.

Άρθρο 626

1. Η διαταγή πληρωμής εκδίδεται ύστερα από αίτηση του δικαιούχου της απαίτησης. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου και συντάσσεται κάτω από αυτήν έκθεση. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και προφορικά, κατά το άρθρο 215 παρ. 2, μόνο στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο αυτό.

2. Η αίτηση ή η έκθεση πρέπει να περιέχει

α) όσα ορίζουν τα άρθρα 118 και 117 και το άρθρο 119 παρ. 1,
β) αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής και
γ) την απαίτηση και το ακριβές ποσό των χρημάτων ή των χρεογράφων με τους τυχόν οφειλόμενους τόκους των οποίων ζητείται η καταβολή.

3. Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται και όλα τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η απαίτηση και το ποσό της.

Άρθρο 627

Ο δικαστής αποφασίζει το ταχύτερο σχετικά με την αίτηση, χωρίς να καλέσει τον οφειλέτη, έχει όμως το δικαίωμα

α) να καλεί τον αιτούντα για να του δώσει εξηγήσεις σχετικά με την αίτηση,
β) να υποδείξει στον αιτούντα τις αναγκαίες συμπληρώσεις ή διορθώσεις της αίτησης,
γ) αν ο αιτών επικαλείται ιδιωτικά έγγραφα, να ζητεί βεβαίωση της υπογραφής από συμβολαιογράφο ή μάρτυρες που εξετάζονται ενώπιόν του.

Άρθρο 628

1. Ο δικαστής απορρίπτει την αίτηση α) αν δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση διαταγής πληρωμής, β) αν ο αιτών δεν δίνει τις εξηγήσεις που του ζήτησε ή αρνείται να συμμορφωθεί προς τις υποδείξεις για τη συμπλήρωση ή διόρθωση της αίτησής του ή για τη βεβαίωση των υπογραφών ιδιωτικών εγγράφων.

2. Η απόρριψη σημειώνεται κάτω από την αίτηση και αναφέρεται με συντομία ο λόγος της απόρριψης.

3. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης δεν αποκλείεται η άσκηση αγωγής ή η υποβολή νέας αίτησης.

Άρθρο 629

Ο δικαστής δέχεται την αίτηση κατά το μέρος που κατά την κρίση του είναι νομικά και πραγματικά βάσιμη, διατάζει τον οφειλέτη να πληρώσει το οφειλόμενο ποσό και τον καταδικάζει στη δικαστική δαπάνη. Κατά το μέρος που η αίτηση απορρίπτεται εφαρμόζεται η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 628.

Άρθρο 630

Η διαταγή πληρωμής καταρτίζεται εγγράφως και πρέπει να περιέχει

- α) το ονοματεπώνυμο του δικαστή που εκδίδει τη διαταγή πληρωμής,
- β) το ονοματεπώνυμο, την κατοικία και τη διεύθυνση εκείνου που ζήτησε την έκδοση της διαταγής και εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση,
- γ) την αιτία της πληρωμής,
- δ) το ποσό των χρημάτων ή των χρεογράφων που πρέπει να καταβληθεί,
- ε) διαταγή πληρωμής,
- στ) υπόμνηση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται ότι έχει το δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την επίδοση της διαταγής και
- ζ) υπογραφή του δικαστή.

Άρθρο 630 Α

<< Η διαταγή πληρωμής επιδίδεται σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την έκδοσή της. Αν η επίδοση δεν γίνει μέσα στην προθεσμία των δύο μηνών, η διαταγή πληρωμής παύει να ισχύει. "Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει μέσα στην ίδια προθεσμία να καταθέσει αντίγραφο της σχετικής έκθεσης επίδοσης στη γραμματεία του δικαστηρίου, ο δικαστής του οποίου εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής. Ο αρμόδιος γραμματέας υποχρεούται να καταχωρίσει τη χρονολογία της επίδοσης στο οικείο βιβλίο δημοσιεύσεων".>>

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 8 του Ν. 2819/2000 (ΦΕΚ Α' 84). - Τα εντός " " δύο τελευταία εδάφια προστέθηκαν με το άρθρο 23 παρ. 2 του Ν. 2915/2001.

Άρθρο 631

Η διαταγή πληρωμής αποτελεί τίτλο εκτελεστό.

Άρθρο 632

1. Ο οφειλέτης κατά του οποίου στρέφεται η διαταγή πληρωμής έχει το δικαίωμα μέσα σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την επίδοσή της να ασκήσει ανακοπή, η οποία απευθύνεται στο δικαστήριο, το οποίο είναι καθ' ύλην αρμόδιο. Η επίδοση της ανακοπής και της αίτησης αναστολής της επόμενης παραγράφου μπορούν να γίνουν είτε στο δικηγόρο που υπέγραψε την αίτηση για την έκδοση της διαταγής πληρωμής είτε στη διεύθυνση εκείνου κατά του οποίου στρέφονται, η οποία αναφέρεται στη διαταγή πληρωμής, εκτός αν γνωστοποιηθεί με δικόγραφο μεταβολή που τυχόν έχει επέλθει. Τα αντίγραφα των εγγράφων τα οποία αποδεικνύουν την απαίτηση παραμένου στη γραμματεία του δικαστηρίου μέχρι την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση της ανακοπής κατά την παρούσα παράγραφο.

2. Η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαταγής πληρωμής. Το δικαστήριο όμως που εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγήσει αναστολή, με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για την ανακοπή.

3. Αν η διαφορά από την απαίτηση, για την οποία έχει εκδοθεί διαταγή πληρωμής, δικάζεται σύμφωνα με ειδική διαδικασία, η ανακοπή εκδικάζεται κατά τις διατάξεις της ειδικής αυτής διαδικασίας.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 5 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993).

Άρθρο 633

1. Αν η ανακοπή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νόμιμα και οι λόγοι της είναι νόμιμοι και βάσιμοι, το δικαστήριο ακυρώνει τη διαταγή πληρωμής' διαφορετικά απορρίπτει την ανακοπή και επικυρώνει τη διαταγή πληρωμής.

2. Αν δεν έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή, εκείνος υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής μπορεί να επιδώσει πάλι τη διαταγή στον οφειλέτη, ο οποίος έχει το δικαίωμα να ασκήσει την ανακοπή μέσα σε προθεσμία δέκα εργάσιμων ημερών από τη νέα επίδοση. Στην περίπτωση αυτή δεν χορηγείται η αναστολή εκτέλεσης που προβλέπεται από την παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου. Αν περάσει άπρακτη και η παραπάνω προθεσμία, η διαταγή πληρωμής αποκτά δύναμη δεδικασμένου και είναι δυνατό να προσβληθεί μόνο με αναψηλάφηση.

Σχόλια: - Το εδάφ. α της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 6 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993)

Άρθρο 634

1. Η επίδοση διαταγής πληρωμής διακόπτει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία.

2. Αν ακυρωθεί η διαταγή πληρωμής, η παραγραφή ή η αποσβεστική προθεσμία θεωρείται ότι έχει ανασταλεί από την επίδοση της διαταγής πληρωμής ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για την ανακοπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ **Διαφορές από πιστωτικούς τίτλους**

Άρθρο 635

Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 637 έως 646 μπορούν να δικαστούν διαφορές από συναλλαγματικές, γραμμάτια εις διαταγήν, επιταγές, ανώνυμες ομολογίες και τοκομερίδια ομολογιακών δανείων, αποθετήρια, ενεχυρόγραφα και πιστωτικούς γενικά τίτλους για πληρωμή υποχρεώσεων, οι οποίες προκύπτουν άμεσα από τον τίτλο και αφορούν τους δικαιούχους και τους υποχρέους ή τους καθολικούς διαδόχους τους.

Άρθρο 636

Οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 635 υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει "τα δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ"* και στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων αν είναι ανώτερη από το ποσό αυτό.

***Σχόλια:** Η μετατροπή των δραχμών σε ευρώ έγινε με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. * Το λόγω αρμοδιότητας ποσό του παρόντος άρθρου αυξήθηκε με την παρ. δ) της ΥΑ 125804 (ΦΕΚ Β' 1072/1.8.2003)*

Άρθρο 637

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)

***Σχόλια:** Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με την παρ. 12α του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67)*

Άρθρο 638

1. Η αγωγή πρέπει να περιέχει δήλωση με την οποία ζητείται να δικαστεί κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 637 έως 646.

2. Ο δικαστής είναι υποχρεωμένος να ορίσει δικάσιμο ώστε, αφού τηρηθούν οι προθεσμίες που αναφέρονται στο άρθρο 639, να εκδικαστεί η υπόθεση το ταχύτερο.

Άρθρο 639

1. Οι κλήσεις για τη συζήτηση πρέπει να επιδίδονται, αν ο διάδικος που καλείται διαμένει στην έδρα του δικαστηρίου, τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση, αν διαμένει στην Ελλάδα αλλά έξω από την έδρα του δικαστηρίου, τουλάχιστον οκτώ ημέρες πριν από τη συζήτηση και αν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, τουλάχιστον εξήντα ημέρες πριν από τη συζήτηση.

2. Οι προθεσμίες που ορίζονται στην παρ. 1 εφαρμόζονται και στις κλήσεις για τη συζήτηση ένδικων μέσων, εκτός από την αναίρεση.

Άρθρο 640

Ως την "συζήτηση"* στο ακροατήριο πρέπει να προσάγονται υποχρεωτικά οι πιστωτικοί τίτλοι, διαφορετικά η αγωγή απορρίπτεται αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτη.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 641

**Ασκηση ανταγωγής δεν επιτρέπεται και αν ασκηθεί απορρίπτεται αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτη.

Σχόλια: ** Το πρώην πρώτο εδάφιο (: Ως το τέλος της πρώτης συζήτησης στο ακροατήριο, ο εναγόμενος οφείλει να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς του από το δίκαιο που διέπει τον πιστωτικό τίτλο ή από το κοινό δίκαιο) του παρόντος άρθρου καταργήθηκε από την παρ. 12β του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (Α' 67).

Άρθρο 642

Οι διατάξεις των άρθρων 208, 226, 244, 266, 267 και 466 έως 472 δεν εφαρμόζονται στη διαδικασία των άρθρων 637 έως 646.

Άρθρο 643

1. Ο δικαστής αποφαινεται οριστικά αμέσως και δέχεται ή απορρίπτει την αγωγή. Αν δεχτεί την αγωγή, μπορεί να υποχρεώσει τον ενάγοντα σε εγγυοδοσία.

"2. Τα άρθρα 649 και 650 εφαρμόζονται αναλόγως".

Σχόλια: - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 12γ του άρθρου 6 του ν. 2479/1997 (Α' 67/6.5.1997).

Άρθρο 644

1. Η απόφαση που δέχεται ή απορρίπτει την αγωγή μπορεί να προσβληθεί με ένδικα μέσα, εκτός από ανακοπή ερημοδικίας.

[2. Παραλείπεται ως μη ισχύουσα.].

Σχόλια: Η παρ. 2 του παρόντος καταργήθηκε με την παρ. 12δ του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67)

Άρθρο 645

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με την παρ. 12ε του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67)

Άρθρο 646

(Παραλείπεται ως μη ισχύον.)

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με την παρ. 12ε του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ ΜΙΣΘΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΤ' ΟΡΟΦΟΥΣ

Άρθρο 647

1. "Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 έως 661 δικάζονται όλες οι κύριες ή παρεπόμενες διαφορές από μίσθωση κάθε είδους πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου ή από επίμορτη αγροληψία".

2. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 έως 657 δικάζονται και οι διαφορές του άρθρου 17 αριθ. 2.

Σχόλια: * Ο τίτλος του αντιστοίχου κεφαλαίου που αρχίζει από το παρόν άρθρο μετονομάζεται σε "μισθωτικές διαφορές" με το εδάφ. β της παρ. 20 του άρθρου 7 του ν. 2741/1999. - Η παρ. 1 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε από το εδάφ. α της παρ. 20 του άρθρου 7 του ν. 2741/1999 (Α' 199) με έναρξη ισχύος την 28.9.1999. - Σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.2668/1998 "Αστικές διαφορές που γεννώνται κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου (ως προς την αξίωση δηλ. κατά των φορέων ταχυδρομικών υπηρεσιών λόγω πλημμελούς παροχής υπηρεσιών ή αδικαιολόγητης διακοπής υπηρεσίας προς χρήστες) και οι αξιώσεις αποζημιώσεως εκδικάζονται ανεξαρτήτως ποσού από το Μονομελές Πρωτοδικείο σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 648-661 ΚπολΔ".

Άρθρο 648

Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης, με σημείωσή του επάνω στην αγωγή που κατατέθηκε, οφείλει να ορίσει αμέσως ημέρα και ώρα συζήτησης και προθεσμία κλήτευσης, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από δεκαπέντε ημέρες ούτε μικρότερη από οκτώ. Η υπόθεση δεν εγγράφεται στο πινάκιο.

Άρθρο 649

1. Οι διάδικοι, έως το τέλος της συζήτησης στο ακροατήριο προσάγουν όλα τα αποδεικτικά τους μέσα. Οι διάδικοι δεν έχουν την υποχρέωση να καταθέσουν προτάσεις, εκτός αν το δικαστήριο το διατάξει.

2. Αν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο δεν εμφανιστεί κάποιος διάδικος ή εμφανιστεί και δεν λάβει νόμιμα μέρος στη συζήτηση, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι.

Σχόλια: * Τα εδάφια β' (Απόφαση για διεξαγωγή απόδειξης δεν εκδίδεται) και δ' (Η συζήτηση στο ακροατήριο τελειώνει σε μία δικάσιμο και το δικαστήριο οφείλει να εκδώσει, το ταχύτερο, την απόφαση) της παρ. 1 καταργήθηκαν από το άρθρο 20 παρ. 6 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 /2001 (Α' 203/12.9.2001), η κατάργησή τους αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 650

1. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Οι μάρτυρες εξετάζονται κατά τη δικάσιμο. Το δικαστήριο μπορεί να ορίσει κατά τη δικάσιμο, αν το κρίνει αναγκαίο, άλλη ημέρα και ώρα για την εξέταση των μαρτύρων ενώπιόν του, με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, χωρίς να απαιτείται κλήση των διαδίκων και των μαρτύρων να εμφανιστούν κατά την εξέταση. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου λαμβάνονται υπόψη μόνο αν έγιναν ύστερα από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου, πριν από είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες.

2. Αν υπάρχει ανάγκη να γίνει αυτοψία, το δικαστήριο ενεργεί την αυτοψία, ορίζοντας κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, με προφορική ανακοίνωσή του που καταχωρίζεται στα πρακτικά, τον τόπο και το χρόνο της διεξαγωγής της, χωρίς να απαιτείται και πρόσκληση των διαδίκων να παραστούν. Το πόρισμα της αυτοψίας καταχωρίζεται στην απόφαση.

3. Αν υπάρχει ανάγκη να γίνει πραγματογνωμοσύνη, το δικαστήριο ορίζει κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, με προφορική ανακοίνωσή του, που καταχωρίζεται στα πρακτικά, τους πραγματογνώμονες, το θέμα, τον τόπο και το χρόνο της διεξαγωγής της. Ο χρόνος της διεξαγωγής δεν είναι ποτέ δυνατό να είναι μεγαλύτερος από οκτώ ημέρες. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να εκθέσουν το πόρισμά τους και προφορικά στη γραμματεία του δικαστηρίου, οπότε συντάσσεται πρακτικό, χωρίς να απαιτείται και πρόσκληση των διαδίκων να παραστούν κατά τη σύνταξή του ούτε ανάγνωση του πρακτικού στους διαδίκους, αν παρίστανται.

[4. Παραλείπεται ως μη ισχύουσα.]*.

Σχόλια: * Η παρ. 4 του παρόντος καταργήθηκε από το άρθρο 20 παρ. 6 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 / 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργησή της αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 651

Οι τελεσιδικές αποφάσεις για τις διαφορές του άρ. 17 παρ. 2 αποτελούν δεδικασμένο. Οι αποφάσεις για την παράδοση ή απόδοση της χρήσης του μισθίου αποτελούν δεδικασμένο μόνο ως προς το ζήτημα της παράδοσης ή απόδοσης της χρήσης του μισθίου που έχει κριθεί και όχι ως προς τα ζητήματα που κρίθηκαν παρεμπιπτόντως.

Άρθρο 652

1. Η προθεσμία ανακοπής ερημοδικίας είναι οκτώ ημέρες ενώ της έφεσης, της αναψηλάφησης και της αναίρεσης δεκαπέντε ημέρες, αν εκείνος που δικαιούται να ασκήσει τα ένδικα αυτά μέσα διαμένει στην Ελλάδα, και τριάντα ημέρες, αν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη.

2. Η προθεσμία της αίτησης για επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση είναι οκτώ ημέρες από την ημέρα που αίρεται το κώλυμα το οποίο συνιστά ανώτερη βία ή από τη γνώση του δόλου.

3. Η δικάσιμος για την προφορική συζήτηση των ένδικων μέσων, εκτός από την αναίρεση, πρέπει να ορίζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε ανάμεσα στην κλήση και τη συζήτηση να μεσολαβεί προθεσμία οκτώ ημερών, αν ο καλούμενος διαμένει στην Ελλάδα, και τριάντα ημερών, αν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη. Αν υπάρχουν περισσότεροι ομόδικοι, από τους οποίους ορισμένοι

διαμένουν στο εξωτερικό ή δεν έχουν γνωστή διαμονή, πρέπει να τηρείται η προθεσμία των τριάντα ημερών.

Άρθρο 653

1. Ανακοπή ερημοδικίας επιτρέπεται αν εκείνος ο οποίος δικάστηκε ερήμην δεν κλητεύθηκε καθόλου ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα ή εμπρόθεσμα ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας.

2. Αν η ανακοπή ερημοδικίας κριθεί παραδεκτή και βάσιμη, το δικαστήριο εξετάζει αμέσως την ουσία της υπόθεσης, εκδίδοντας μία απόφαση για την ανακοπή και την ουσία.

Άρθρο 654

1. Οι πρόσθετοι λόγοι της έφεσης και η αντέφεση ασκείται και με τις προτάσεις.

"2. Τα άρθρα 226, 649 παράγραφος 1, 650, 651 και 653 εφαρμόζονται και στην κατ' έφεση δίκη. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται".

3. Η ενέργεια αυτοψίας είναι δυνατό να ανατεθεί και σε ένα μέλος του δικαστηρίου.

Σχόλια: - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995) και σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου οι διατάξεις της παρ.2 εφαρμόζονται, όπως τροποποιούνται με το νόμο αυτόν, σε εφέσεις που συζητούνται μετά την έναρξη της ισχύος του δηλ. 4.4.1995.

Άρθρο 655

Τα άρθρα 648 και 649 έως 654 εφαρμόζονται και στην αναψηλάφηση.

Άρθρο 656

[Παραλείπεται ως μη ισχύον].

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 2 του Ν. 2172/1993 ΦΕΚ Α 207.

Άρθρο 657

Αν γίνει δεκτή αίτηση για επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, το δικαστήριο ερευνά αμέσως την ουσία της υπόθεσης και εκδίδεται πάντοτε μία απόφαση.

Άρθρο 658

Το δικαστήριο δικαιούται να ορίσει προθεσμία για την παράδοση ή την απόδοση της χρήσης του μισθίου έως τριάντα ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης.

Άρθρο 659

Αποφάσεις που αφορούν την απόδοση της χρήσης μισθίου ακινήτου εκτελούνται και κατά των υπομισθωτών, καθώς και κατά οποιουδήποτε αντλεί τα δικαιώματά του από το μισθωτή ή κατέχει το μίσθιο γι' αυτόν.

Άρθρο 660

1. Αν εξαφανιστεί απόφαση που διατάζει παράδοση ή απόδοση της χρήσης μισθίου και η απόφαση έχει εκτελεστεί, εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, δικαιούται να ζητήσει να επανεγκατασταθεί στο μίσθιο.

2. Η επανεγκατάσταση μπορεί να ζητηθεί με αίτηση που υποβάλλεται και με τις προτάσεις στο δικαστήριο που εξαφάνισε την απόφαση ως το τέλος της συζήτησης στο ακροατήριο ή με αγωγή που απευθύνεται προς τον ειρηνοδίκη και δικάζεται κατά της ειδική αυτή διαδικασία, η απόφαση όμως του ειρηνοδίκη δεν προσβάλλεται με κανένα ένδικο μέσο. "Η αγωγή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα που η απόφαση, η οποία διατάσσει την παράδοση ή απόδοση μισθίου, γίνεται αμετάκλητη."*

3. Η απόφαση που διατάζει την επανεγκατάσταση εκτελείται και κατά οποιουδήποτε αντλεί τα δικαιώματά του από εκείνον κατά του οποίου διατάχθηκε η επανεγκατάσταση.

Σχόλια: * Το εντός " " εδάφιο στο τέλος της παρ. 2 προστέθηκε από το άρθρο 20 παρ. 4 του Ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η ισχύς του αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 661

Η καταβολή ενώπιον του ειρηνοδικείου ή του μονομελούς πρωτοδικείου, έως το τέλος της συζήτησης στο ακροατήριο, όλων των ληξιπρόθεσμων μισθωμάτων που οφείλονται έως την ημέρα της συζήτησης και των δικαστικών εξόδων που ορίζονται αμέσως από το δικαστή, καταργεί τη δίκη για την απόδοση της χρήσης του μισθίου για καθυστέρηση μισθωμάτων από δυστροπία. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται, αν υπάρχει επανειλημμένη καθυστέρηση από δυστροπία.

Άρθρο 662

Η άσκηση αγωγής για την απόδοση της χρήσης μισθίου ισχύει ως καταγγελία της σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Άρθρο 662 Α

"Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 662 Β έως Η μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου, αν η μίσθωση αποδεικνύεται εγγράφως, στην περίπτωση καθυστέρησης του μισθώματος από δυστροπία, εφόσον έγγραφη όχληση έχει επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή έναν τουλάχιστο μήνα πριν από την κατάθεση της αίτησης. Η καταβολή των μισθωμάτων εντός του μηνός, αποδεικνυόμενη εγγράφως, αποκλείει την έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου. Τούτο ισχύει μόνο μία φορά".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

Άρθρο 662 Β

"Αρμόδιος για την έκδοση της διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου είναι ο ειρηνοδίκης στις περιπτώσεις που αυτός έχει αρμοδιότητα κατά το άρθρο 14 παρ. 1 εδάφ. β' και ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου σε κάθε άλλη περίπτωση. Η τοπική αρμοδιότητα ρυθμίζεται κατά το άρθρο 29".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

Άρθρο 662 Γ

"1. Η διάταξη του άρθρου 626 παρ. 1 εφαρμόζεται αναλόγως.

2. Η αίτηση ή η έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 117 ή 118 και εκείνα του άρθρου 119 παρ. 1, καθώς και:

α) αίτημα να εκδοθεί διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου ακινήτου και μνεία του τόπου όπου βρίσκεται με περιγραφή του,

β) επίκληση του εγγράφου από το οποίο αποδεικνύεται η μίσθωση, γ) επίκληση της κατά το άρθρο 662Α περίπτωσης σύμφωνα με την οποία ζητείται η απόδοση της χρήσης του μισθίου με μνεία των αναγκαίων περιστατικών, καθώς και της έκθεσης επίδοσης.

3. Στην αίτηση επισυνάπτεται το έγγραφο από το οποίο αποδεικνύεται η μίσθωση, η έκθεση επίδοσης της όχλησης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό έγγραφο. Ο δικαστής μπορεί να καλέσει τον αιτούντα να βεβαιώσει και ενόρκως τα περιστατικά που απαιτούνται για την έκδοση της διαταγής.

4. Η διάταξη του άρθρου 627 εφαρμόζεται αναλόγως".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

Άρθρο 662 Δ

"1. Αν η αίτηση είναι νόμιμη και τα απαιτούμενα σε κάθε περίπτωση περιστατικά αποδεικνύονται εγγράφως, ο δικαστής εκδίδει διάταξη με την οποία υποχρεώνει τον καθ' ου να αποδώσει στον αιτούντα τη χρήση του μισθίου, και τον καταδικάζει στα δικαστικά έξοδα.

2. Η διαταγή καταρτίζεται εγγράφως και περιέχει:

- α) το ονοματεπώνυμο του δικαστή που την εκδίδει,
- β) το ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο και κατοικία του αιτούντος και του καθ' ου η αίτηση,
- γ) περιγραφή του μισθίου,
- δ) την αιτία της απόδοσης με έκθεση των αναγκαίων περιστατικών και μνεία της έκθεσης επίδοσης της όχλησης,
- ε) διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου,
- στ) υπόμνηση στον καθ' ου ότι μετά την πάροδο "είκοσι ημερών"* από την προς αυτόν επίδοση η διαταγή θα αποτελέσει τίτλο εκτελεστό και ότι δικαιούται να ασκήσει κατ' αυτής ανακοπή μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από της επιδόσεως και
- ζ) υπογραφή του δικαστή που την εξέδωσε.

3. Η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό αφού παρέλθουν "είκοσι ημέρες"* από την επίδοσή της στον καθ' ου. Η διαταγή εκτελείται και κατά των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 659".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67). * Η πρώτη προθεσμία των δύο μηνών της περ. στ της παρ. 2 και της παρ. 3 αντικαταστάθηκε από την προθεσμία των ΕΙΚΟΣΙ ΗΜΕΡΩΝ από το άρθρο 20 παρ. 5 του Ν. 2915/2001, σύμφωνα, δε, με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), η εν λόγω εικοσαήμερη προθεσμία αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 662 Ε

"1. Ο δικαστής απορρίπτει την αίτηση:

- α) αν δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την έκδοσή της και
- β) αν ο αιτών δεν δίνει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν εξηγήσεις ή δεν προβαίνει στις υποδεικνυόμενες συμπληρώσεις ή διορθώσεις της αίτησης ή δεν παρέχει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν βεβαιώσεις της υπογραφής ιδιωτικών εγγράφων ή αν, μολονότι έχει κληθεί να βεβαιώσει ενόρκως τα κατά το άρθρο 662 Γ περιστατικά, δεν προβαίνει στη βεβαίωση αυτή.

2. Η απόρριψη της αίτησης σημειώνεται κάτω από την αίτηση με σύντομη έκθεση του λόγου.

3. Η απόρριψη της αίτησης δεν εμποδίζει την υποβολή νέας ούτε την άσκηση αγωγής".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

Άρθρο 662 ΣΤ

"Ο καθ' ου η διαταγή δικαιούται να ασκήσει ανακοπή ενώπιον του καθ' ύλην αρμόδιου για την εκδίκαση της αγωγής απόδοσης του μισθίου δικαστηρίου, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της επίδοσης της διαταγής. Η ανακοπή εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 επ.".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

Άρθρο 662 Ζ

Η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαταγής. Ο δικαστής όμως που την εξέδωσε μπορεί, ύστερα από αίτηση του ανακόπτοντος, η οποία εκδικάζεται κατά τα άρθρα 686 επ., να χορηγήσει αναστολή, είτε με εγγυοδοσία υπέρ του καθ' ου η ανακοπή είτε χωρίς εγγυοδοσία, έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ανακοπής.**

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε αρχικά με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67). ** Το πρώην εδάφιο γ' (: Μπορεί επίσης να χορηγήσει, κατά την ίδια διαδικασία, προθεσμία για την απόδοση της χρήσης του μισθίου έως σαράντα ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασής του) καταργήθηκε από το άρθρο 20 παρ. 6 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α' 203/12.9.2001), η κατάργησή του αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 662 Η

"1. Αν η ανακοπή ασκήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα και οι λόγοι της είναι νόμιμοι και βάσιμοι, το δικαστήριο ακυρώνει τη διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου, διαφορετικά απορρίπτει την ανακοπή και επικυρώνει τη διαταγή.

2. Η διάταξη του άρθρου 634 εφαρμόζεται αναλόγως".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α 67).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ Εργατικές διαφορές

Άρθρο 663

Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 664 έως 676 δικάζονται:

1) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία με αφορμή την παροχή της εργασίας αυτής μεταξύ των εργαζομένων ή των διαδόχων τους ή εκείνων που κατά το νόμο έχουν δικαίωμα από την παροχή της εργασίας τους και των εργοδοτών ή των διαδόχων τους,

2) οι διαφορές από την παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία με αφορμή την παροχή της εργασίας αυτής μεταξύ εκείνων που εργάζονται μαζί στον ίδιο εργοδότη,

3) οι διαφορές από συλλογική σύμβαση εργασίας ή από διατάξεις που εξομοιώνονται προς διατάξεις συλλογικής σύμβασης μεταξύ εκείνων που υπάγονται στις διατάξεις αυτές ή μεταξύ αυτών και τρίτων,

4) οι διαφορές μεταξύ επαγγελματιών ή βιοτεχνών μεταξύ τους ή μεταξύ αυτών και των πελατών τους, από την παροχή εργασίας ή ειδών που αυτοί κατασκεύασαν,

5) οι διαφορές μεταξύ οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και των ασφαλισμένων στους οργανισμούς αυτούς ή των διαδόχων τους ή εκείνων που κατά το νόμο έχουν δικαιώματα από την ασφαλιστική σχέση.

Άρθρο 664

Οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 663 μπορεί να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου ο εργαζόμενος παρέχει ή, σε περίπτωση λύσης της σχέσης, παρείχε την εργασία του κατά τον αμέσως πριν από τη λήξη χρόνο.

***Σχόλια:** Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.*

Άρθρο 665

1. Οι διάδικοι μπορούν να παρίστανται στο μονομελές πρωτοδικείο και το ειρηνοδικείο αυτοπροσώπως ή με δικηγόρο ή να εκπροσωπούνται από πληρεξούσιο δικηγόρο ή οι εργαζόμενοι από άλλον εργαζόμενο που ασκεί το ίδιο είδος επαγγέλματος και οι εργοδότες από υπάλληλό τους.

2. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να δοθεί και με ιδιωτικό έγγραφο ή με σημείωμα, κάτω από το δικόγραφο της αγωγής που κοινοποιήθηκε ή κάτω από την κλήση για συζήτηση. Ο τύπος αυτός της πληρεξουσιότητας ισχύει και για το εφετείο.

***Σχόλια:** Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.*

Άρθρο 666

1. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου εφαρμόζονται οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία ενώπιον των ειρηνοδικείων.

2. Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση του εναγομένου, που υποβάλλεται κατά την "συζήτηση"* στο ακροατήριο έχει δικαίωμα να παραπέμψει την εκδίκαση της διαφοράς στο μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειάς του, αν είναι εκκρεμής στο δικαστήριο αυτό αγωγή του εναγομένου κατά του ενάγοντος για απαίτηση από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 663 και αυτή επιδέχεται συμψηφισμό με εκείνη που παραπέμπεται.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 466 έως 472 δεν εφαρμόζονται στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 663.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 2 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 667

Το δικαστήριο πρέπει να προσπαθήσει να συμβιβάσει τους διαδίκους κατά την "συζήτηση"* στο ακροατήριο. Η παράλειψη της απόπειρας συμβιβασμού δεν επιφέρει απαράδεκτο ή ακυρότητα.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 668

Κατά τη διαδικασία των άρθρων 664 έως 676 μπορούν να εναγάγουν ή να εναχθούν μαζί περισσότεροι εργαζόμενοι και όταν τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις τους προέρχονται μόνο από την ίδια νομική αιτία.

Σχόλια: Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 669

Αναγνωρισμένα επαγγελματικά σωματεία εργαζομένων ή εργοδοτών, αναγνωρισμένες ενώσεις τους ή επιμελητήρια έχουν το δικαίωμα

1) να ασκούν υπέρ των μελών τους τα δικαιώματα που απορρέουν από συλλογική σύμβαση ή άλλες διατάξεις που εξομοιώνονται προς διατάξεις συλλογικής σύμβασης, εκτός αν τα μέλη έχουν ρητώς εκδηλώσει την αντίθεσή τους· έχουν πάντως το δικαίωμα να παρέμβουν,

2) να παρέμβουν υπέρ διαδίκου, εφόσον είναι μέλος τους ή μέλος κάποιας από τις οργανώσεις που αποτελούν την ένωση,

3) να παρέμβουν σε κάθε δίκη που αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία μετέχουν ή διάταξης που εξομοιώνεται προς τις διατάξεις τέτοιας συλλογικής σύμβασης, για την προστασία του συλλογικού συμφέροντος που παρουσιάζει η έκβαση της δίκης.

Σχόλια: Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 670

Οι διάδικοι έως το τέλος της συζήτησης στο ακροατήριο προσάγουν όλα τα αποδεικτικά τους μέσα. Η συζήτηση στο ακροατήριο πρέπει, όσο το δυνατό, να τελειώνει σε μία δικάσιμο.

Σχόλια: * Το εντός ( ) εδ β' καταργήθηκε από το άρθρο 20 παρ. 6 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργησή του αρχίζει από 1.1.2002. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 671

1. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Οι μάρτυρες εξετάζονται κατά τη δικάσιμο. Το δικαστήριο μπορεί να ορίσει κατά τη δικάσιμο, αν το κρίνει αναγκαίο, άλλη ημέρα και ώρα για την εξέταση των μαρτύρων ενώπιόν του, με προφορική ανακοίνωσή του που καταχωρίζεται στα πρακτικά, χωρίς να απαιτείται και κλήση των διαδίκων και των μαρτύρων να εμφανισθούν κατά την εξέταση. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου λαμβάνονται υπόψη μόνο αν έγιναν ύστερα από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου πριν από είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες.

2. Αν υπάρχει ανάγκη να γίνει αυτοψία, το δικαστήριο ενεργεί την αυτοψία, ορίζοντας κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, με προφορική ανακοίνωσή του που καταχωρίζεται στα πρακτικά, τον τόπο και το χρόνο της διεξαγωγής της, χωρίς να απαιτείται και πρόσκληση των διαδίκων να εμφανιστούν κατά την αυτοψία. Το πόρισμα της αυτοψίας καταχωρίζεται στην απόφαση.

3. Αν υπάρχει ανάγκη να γίνει πραγματογνωμοσύνη, το δικαστήριο ορίζει, κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, με προφορική ανακοίνωσή του, που καταχωρίζεται στα πρακτικά, τους πραγματογνώμονες, το θέμα, το χρόνο, καθώς και τον τρόπο της διεξαγωγής της. Ο χρόνος της διεξαγωγής δεν είναι ποτέ δυνατό να είναι μεγαλύτερος από οκτώ ημέρες. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να εκθέσουν το πόρισμά τους και προφορικά στη γραμματεία του δικαστηρίου, οπότε συντάσσεται πρακτικό. Δεν απαιτείται πρόσκληση των διαδίκων να παραστούν κατά τη σύνταξη του πρακτικού ούτε ανάγνωσή του στους διαδίκους, αν παρίστανται.

[4. Καταργήθηκε από το άρθρο 20 παρ. 6 του Ν. 2915/2001)]*.

Σχόλια: * Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση της παρ. 4 αρχίζει από 1.1.2002. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 672

Αν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο δεν εμφανιστεί ή εμφανιστεί και δεν λάβει νόμιμα μέρος κάποιος από τους διαδίκους, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι.

Σχόλια: Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 672 Α

Οι αποφάσεις επί των διαφορών για μισθούς υπερημερίας και για καθυστερούμενους μισθούς εκδίδονται υποχρεωτικώς, στο μεν πρώτο βαθμό εντός δεκαπέντε ημερών, στο δε δεύτερο βαθμό εντός μηνός, από την ημέρα της συζητήσεως της αγωγής.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 24 παρ. 1 του Ν. 1941/1991. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 673

1. Ανακοπή ερημοδικίας επιτρέπεται αν εκείνος που δικάστηκε ερήμην δεν κλητεύθηκε καθόλου ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα ή εμπρόθεσμα, ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας.

2. Αν η ανακοπή κριθεί παραδεκτή και βάσιμη, το δικαστήριο εξετάζει αμέσως την ουσία της υπόθεσης, εκδίδοντας μία απόφαση για την ανακοπή και την ουσία.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 7 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του π α ρ ό ν τ ο ς άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 674

1. Οι πρόσθετοι λόγοι της έφεσης και η αντέφεση ασκούνται και με τις προτάσεις.
2. Τα άρθρα 668 έως 671 και 673 εφαρμόζονται και στην κατ' έφεση δίκη. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται.

Σχόλια: *** Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 675

Τα άρθρα 668 έως 674 εφαρμόζονται και στην αναψηλάφηση.

Σχόλια: Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 675 Α

Το άρθρο 669 εφαρμόζεται και στην αναίρεση.

Σχόλια: -Το παρόν άρθρο είχε καταργηθεί με την παράγραφο 3 του άρθρου 32 του Ν. 2172/1993 και στη συνέχεια προστέθηκε ως νέο ταυτόσημο με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 3189/2003 (Α' 243). Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 676

Αν γίνει δεκτή αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, το δικαστήριο προχωρεί στην έρευνα της ουσίας της υπόθεσης.

Σχόλια: Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (Α' 133/28.6.2006), οι απαιτήσεις του ανωτέρω άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Διαφορές από αμοιβές για την παροχή εργασίας

Άρθρο 677

Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 678 έως 681 δικάζονται:

1) οι διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα δικηγόρων, συμβολαιογράφων, νόμιμα διορισμένων δικολάβων, άμισθων δικαστικών επιμελητών, γιατρών, οδοντογιατρών, κτηνιάτρων, διπλωματούχων μαιών, μηχανικών και χημικών διπλωματούχων ανώτατων και ανώτερων σχολών, νόμιμα διορισμένων μεσιτών ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών και των πελατών τους ή των καθολικών διαδόχων τους, όπως και αν χαρακτηρίζεται η μεταξύ τους σχέση και ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή τον τρόπο της καταβολής της,

2) οι διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα εκτελεστών διαθηκών, διαχειριστών σε ιδιοκτησίες κατ' ορόφους ή διαχειριστών που διορίζονται από δικαστική αρχή, εκκαθαριστών εταιριών ή νομικών προσώπων ή κληρονομιών ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών και των προσώπων που έχουν την υποχρέωση να καταβάλουν ή των καθολικών διαδόχων τους, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής, ή τον τρόπο της καταβολής της,

3) οι διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των μαρτύρων που εξετάστηκαν ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου ή διαιτητών, όπως και των πραγματογνωμόνων, διαιτητών πραγματογνωμόνων, εκτιμητών, διερμηνέων, μεσεγγυούχων και φυλάκων, όπως και αν διορίστηκαν ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών και των προσώπων που έχουν την υποχρέωση καταβολής ή των καθολικών διαδόχων τους.

Άρθρο 678

1. Διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα δικηγόρων, συμβολαιογράφων, νόμιμα διορισμένων δικολάβων και άμισθων δικαστικών επιμελητών μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου είναι διορισμένοι.

2. Διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα γιατρών, οδοντογιατρών, κτηνιάτρων, μηχανικών και χημικών διπλωματούχων ανώτατων και ανώτερων σχολών και νόμιμα διορισμένων μεσιτών μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου ασκούν το επάγγελμά τους.

3. Διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα διαιτητών και διαιτητών πραγματογνωμόνων μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει διεξαχθεί η διαιτησία ή η διαιτητική πραγματογνωμοσύνη.

4. Διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα εκτελεστών διαθήκης και εκκαθαριστών κληρονομίας μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο της κληρονομίας.

5. Διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των μαρτύρων που εξετάστηκαν και των διερμηνέων που διορίστηκαν από δικαστήρια ή διαιτητές υπάγονται και στο ειρηνοδικείο της έδρας του δικαστηρίου από το οποίο εξετάστηκαν ή διορίστηκαν ή στο οποίο έχει κατατεθεί η διαιτητική απόφαση.

6. Διαφορές για τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των πραγματογνωμόνων που διορίστηκαν από δικαστήρια ή από διαιτητές υπάγονται και στο ειρηνοδικείο ή το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας του δικαστηρίου το οποίο τους διόρισε ή στο οποίο κατέθεσαν τη διαιτητική απόφαση.

Άρθρο 679

1. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου εφαρμόζονται οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία ενώπιον των ειρηνοδικείων.

2. Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση του εναγομένου που υποβάλλεται κατά την "συζήτηση" στο ακροατήριο, έχει δικαίωμα να παραπέμψει την εκδίκαση της διαφοράς στο μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειάς του, αν είναι εκκρεμής στο δικαστήριο αυτό αγωγή του εναγομένου κατά του ενάγοντος για απαίτηση από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 677 και αυτή επιδέχεται συμψηφισμό με εκείνη που παραπέμπεται.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 2 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 680

Το δικόγραφο της αγωγής ή η έκθεση πρέπει να περιέχει, εκτός από όσα ορίζονται στο άρθρο 216, και πίνακα που αναγράφει λεπτομερώς τις ζητούμενες αμοιβές ή τις αποζημιώσεις και τα έξοδα. Κάθε εργασία ή πράξη πρέπει να αναγράφεται χωριστά και απέναντί της ιδιαίτέρως η αμοιβή ή η αποζημίωση και τα έξοδα που έχουν καταβληθεί και μετά την απαρίθμηση τους πρέπει να αναγράφεται το άθροισμα των αμοιβών ή των αποζημιώσεων και των δικαστικών εξόδων. Αν κάποιος ποσό έχει προκαταβληθεί πρέπει να αναγράφεται κάτω από το άθροισμα, να αφαιρείται και να σημειώνεται το συνολικό ποσό του οποίου η πληρωμή επιδιώκεται με την αγωγή.

Άρθρο 681

Τα άρθρα 670, 671 και 673 εφαρμόζονται και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας, καθώς και στην αναψηλάφηση. Το άρθρο 672 εφαρμόζεται μόνο στον πρώτο βαθμό. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται. Οι διατάξεις των άρθρων 666 παρ. 3, 674 παρ. 1 και 676 εφαρμόζονται και στη διαδικασία αυτή.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Διαφορές για ζημίες από αυτοκίνητο, καθώς και από τη σύμβαση της ασφάλισής του

Άρθρο 681 Α

Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666, 667 και 670 έως 676 που εφαρμόζονται ανάλογα, δικάζονται οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημίες που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητο μεταξύ των δικαιούχων ή των διαδόχων τους και εκείνων που έχουν την υποχρέωση να καταβάλουν αποζημίωση ή των διαδόχων τους, όπως και απαιτήσεις από σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου μεταξύ των ασφαλιστικών εταιριών και των ασφαλισμένων ή των διαδόχων τους.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 5 Ν.733/1977 (ΦΕΚ Α' 309/13.10.1977).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Διαφορές που αφορούν διατροφή και επιμέλεια τέκνων

Άρθρο 681 Β

1. Με την ειδική διαδικασία των άρθρων 666 παρ. 1, 667, 670, 671 παρ. 1 έως 3 και 672 έως 676 δικάζονται οι διαφορές που αφορούν:

α) Τον καθορισμό, τη μείωση ή την αύξηση της συνεισφοράς του καθενός από τους συζύγους για τις ανάγκες της οικογένειας, της διατροφής που οφείλεται λόγω γάμου, διαζυγίου ή συγγένειας, των δαπανών τοκετού και της διατροφής της άγαμης μητέρας, καθώς και της διατροφής της μητέρας από την κληρονομική μερίδα που έχει επαχθεί στο τέκνο που αυτή κυοφορεί,

β) την άσκηση της γονικής μέριμνας αναφορικά με το τέκνο κατά τη διάρκεια του γάμου, και σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή όταν πρόκειται για τέκνο χωρίς γάμο των γονέων του, τη διαφωνία των γονέων κατά την κοινή άσκηση από αυτούς της γονικής τους μέριμνας, καθώς και την επικοινωνία των γονέων και των υπόλοιπων ανιόντων με το τέκνο,

γ)* τη ρύθμιση της χρήσης της οικογενειακής στέγης και της κατανομής των κινητών μεταξύ συζύγων.

2. Οι διαφορές της πρώτης παραγράφου, αν ενωθούν με οποιαδήποτε από τις διαφορές των άρθρων 592 παράγρ. 1 ή 614 παράγρ. 1, μπορεί να εισάγονται, και στα πολυμελή πρωτοδικεία και να δικάζονται με την ειδική διαδικασία των άρθρων 593 έως 612 ή 616 έως 622.

3. Η ανταγωγή συνεκδικάζεται με την αγωγή, είτε παρίσταται ο ενάγων είτε ερημοδικεί, μόνο αν πέντε τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση στο ακροατήριο, κοινοποιήθηκε στον ενάγοντα το σχετικό δικόγραφο ή κατατέθηκαν οι προτάσεις που περιέχουν την ανταγωγή και αυτό βεβαιώνεται σύμφωνα με το άρθρο 237 παρ. 1.

Σχόλια: -Το παρόν άρθρο είχε προστεθεί με το άρθρο 5 του Ν. 733/1977 (ΦΕΚ Α' 309/13.10.1977) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 43 του Ν. 1329/1983 (ΦΕΚ Α' 25/18.2.1983). * Η περίπτωση γ' της παραγράφου 1 τέθηκε με το άρθρο 9 παρ. 9 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993).

Άρθρο 681 Γ

1. Στις διαφορές της περίπτωσης β' της πρώτης παραγράφου του άρθρου 681 Β εφαρμόζονται και τα άρθρα 598, 600, 601, 605, 606, 744 και 759 παρ. 3. Αν οι διαφορές αυτές ενωθούν με οποιαδήποτε από τις διαφορές των άρθρων 592 παρ. 1 ή 614 παρ. 1, εφαρμόζονται τα άρθρα 744 και 759 παρ. 3.

"2. Στις ίδιες διαφορές καθιερώνεται στάδιο υποχρεωτικής προδικασίας που περιλαμβάνει την έρευνα, από όργανα της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας, των συνθηκών διαβίωσης του ανηλίκου και την υποβολή στο δικαστήριο, έως την ημέρα της συζήτησης, σχετικής αναλυτικής έκθεσης η οποία, στις περιπτώσεις όπου φέρεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι ο ένας από τους γονείς ή το ανήλικό τέκνο παρουσιάζει ψυχικά προβλήματα, θα πρέπει να συνοδεύεται και από ψυχιατρική έκθεση. Το μονομελές ή πολυμελές δικαστήριο είναι εξάλλου υποχρεωμένο, κατά την "συζήτηση"* στο ακροατήριο της αγωγής και πριν από κάθε συζήτηση να προσπαθήσει, με την ποινή του απαραδέκτου, να επιλύσει συμβιβαστικά τη διαφορά, ύστερα από ακρόαση των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους. Ο συμβιβασμός πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του τέκνου, αλλιώς δεν δεσμεύει το δικαστήριο.

3. Το δικαστήριο πριν από την έκδοση της απόφασής του, ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου, λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του. Μπορεί αν αποφασίσει τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, να ορίζει ελεύθερα το χρόνο διεξαγωγής της, χωρίς να δεσμεύεται από χρονικούς περιορισμούς.

4. Για την επικοινωνία με το τέκνο, ορίζονται, στα πρακτικά του αρμόδιου δικαστηρίου, ο χρόνος και ο τόπος της συνάντησης, καθώς και στην περίπτωση του πολυμελούς δικαστηρίου, ο δικαστής που θα επικοινωνήσει με το τέκνο. Με τα ίδια πρακτικά καλείται επίσης να παρουσιάσει το τέκνο όποιος διαμένει μαζί του. Σε περίπτωση ερημοδικίας κάποιου διαδίκου, το δικαστήριο ορίζει χρόνο επιδόσεως αντιγράφου των πρακτικών στον απολειπόμενο διάδικο. Η επικοινωνία του δικαστή με το τέκνο γίνεται ιδιαιτέρως και δεν επιτρέπεται να είναι παρόν σ' αυτήν άλλο πρόσωπο, εκτός αν ο δικαστής κρίνει διαφορετικά. Για το περιεχόμενο της συνομιλίας δεν συντάσσεται έκθεση".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 38 του ν. 2447/1996. - Οι παρ. 2, 3 και 4 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν από την παρ. 3 του άρθ. 19 του ν. 2521/1997 (Α' 174), ισχύουν δε από 1.9.1997. * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 2 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002. Σημείωση: Τα οριζόμενα στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 1646 ΑΚ και στην Τρίτη παράγραφο του άρθρου 796 ΚποΛΔ (έκθεση κοινωνικής υπηρεσίας) ισχύουν και στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της δεύτερης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 681 Δ

Διαφορές που αφορούν σε προσβολές από δημοσιεύματα ή ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές.

1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666 παρ. 1, 667, 671 παρ. 1 έως 3, 672 και 673-676 δικάζονται από το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο οι πάσης φύσεως διαφορές που αφορούν σε αποζημιώσεις οποιασδήποτε μορφής περιουσιακής ζημίας ή ηθικής βλάβης, που προκλήθηκε δια του τύπου ή με ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εκπομπές, ως και οι συναφείς προς αυτές αξιώσεις προστασίας της προσωπικότητας των προσβληθέντων.

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 681Β εφαρμόζεται και εν προκειμένω. Οι διατάξεις των άρθρων 249, 250 και 266 Κ.Πολ.Δ. δεν εφαρμόζονται στην εν λόγω διαδικασία.

3. Το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα νομιμοποιούνται και αυτά να ασκούν υπέρ των προσώπων που συγκροτούν τα όργανά τους, μονοπρόσωπα ή συλλογικά, τα δικαιώματα των τελευταίων που απορρέουν από το ν. 1178/1981, όπως ισχύει, εκτός εάν οι φορείς των οργάνων έχουν ρητά εκδηλώσει την αντίθεσή τους. Σε κάθε περίπτωση, έχουν δικαίωμα να παρέμβουν υπέρ των προσώπων που συγκροτούν τα όργανά τους, όταν η αγωγή ασκήθηκε από αυτά για την προστασία των δικαιωμάτων τους, κατά τον παραπάνω νόμο. Τα πολιτικά κόμματα νομιμοποιούνται να ασκούν τα δικαιώματα τα οποία απορρέουν από το ν. 1178/1981, όπως ισχύει, υπέρ των προσώπων που συγκροτούν τα μονομελή ή και συλλογικά όργανά τους και να παρεμβαίνουν υπέρ αυτών όταν τα δικαιώματα αυτά ασκούνται από τα ίδια.

4. Η προθεσμία για την κλήτευση των διαδίκων στη συζήτηση της υποθέσεως είναι είκοσι (20) ημέρες. Ορίζεται υποχρεωτικός δικάσιμος που να μην απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες από την

κατάθεση του δικογράφου στο δικαστήριο. Η συζήτηση στο ακροατήριο τελειώνει σε μία δικάσιμο και το δικαστήριο οφείλει να εκδώσει την απόφασή του μέσα σε ένα (1) μήνα από τη συζήτηση της υποθέσεως. Οι διάδικοι έως το τέλος της συζήτησεως στο ακροατήριο προσάγουν όλα τα αποδεικτικά τους μέσα.** Αναβολή συζητήσεως επιτρέπεται μόνον μία φορά και λόγω σοβαρού κωλύματος που πρέπει να πιθανολογηθεί. Η αναβολή γίνεται με επισημείωση στο πινάκιο και δεν μπορεί να υπερβεί τις τριάντα (30) ημέρες.

5. Η προθεσμία ανακοπής ερημοδικίας είναι οκτώ (8) ημέρες, ενώ της έφεσης, της αναψηλάφησης και της αναίρεσης δεκαπέντε (15) ημέρες, εάν εκείνος που δικαιούται να ασκήσει αυτά τα ένδικα μέσα διαμένει στην Ελλάδα και τριάντα (30) ημέρες εάν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη. Η προθεσμία της αίτησης για επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση είναι οκτώ (8) ημέρες από την ημέρα που αίρεται το κώλυμα που συνιστά ανωτέρα βία ή από τη γνώση του δόλου.

6. Η απόφαση που κάνει δεκτή την αγωγή μπορεί να εκτελεστεί και στα χέρια τρίτου κατά τη διαδικασία των άρθρων 982 επ. Κ.Πολ.Δ. Ως τρίτοι νοούνται ιδίως τα πρακτορεία διανομής τύπου, καθώς και διαφημιστές ή διαφημιζόμενοι που συναλλάσσονται με την οφειλέτη.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 9 παρ. 10 του Ν. 2145/1993 και ισχύει όπως τροποποιήθηκε από το άρθρ. 4 παραγρ. 12 του Ν. 2328/1995. ** Το πρώην εδάφιο ε' (: Απόφαση για διεξαγωγή αποδείξεως δεν εκδίδεται) της παρ. 4 καταργήθηκε από το άρθρο 20 παρ. 6 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργησή του αρχίζει από 1.1.2002.

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Γενικές διατάξεις

Άρθρο 682

1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 έως 703 τα δικαστήρια, σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, μπορούν να διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα για την εξασφάλιση ή διατήρηση ενός δικαιώματος ή τη ρύθμιση μιας κατάστασης και να τα μεταρρυθμίζουν ή να τα ανακαλούν. Το δικαίωμα είναι δυνατό να εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία.

2. Τα ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να διαταχθούν και κατά τη διάρκεια της δίκης που αφορά την κύρια υπόθεση.

Σχόλια: Σημείωση: Α) Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 2 του ν.2947/2001 ΦΕΚ Α 228, αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων που αναφέρονται σε διαφορές που προκύπτουν από την προστασία των Ολυμπιακών Συμβόλων και Σημάτων εκδίδονται εντός είκοσι (20)ημερών από την κατάθεσή τους, η δε απόφαση εκδίδεται εντός μηνός από της συζητήσεως. Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις μόνο μια φορά, σε δικάσιμο εντός δεκαπενθήμερου. Β) Με το άρθρο 9 παρ. 7 του ν. 2941/2001 ΦΕΚ Α 201/12.9.2001, για την απαγόρευση αναγκαστικής εκτέλεσης και τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των παγίων στοιχείων του ενεργητικού της ΔΕΗ Α.Ε. ή κατά των εκτελούμενων από τη ΔΕΗ έργων ή εγκαταστάσεων που είναι απαραίτητα για την άσκηση των δραστηριοτήτων κοινής ωφέλειας, που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών παραγωγής, μεταφοράς, διανομής και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2773/1991.

Άρθρο 683

1. Τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από τα μονομελή πρωτοδικεία.

2. Αν η κύρια υπόθεση υπάγεται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων, τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από αυτά.

3. Τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται και από το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο που βρίσκεται πλησιέστερα προς τον τόπο όπου πρόκειται να εκτελεστούν.

Άρθρο 684

Αν η κύρια υπόθεση είναι εκκρεμής σε πολυμελές δικαστήριο, τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται και από το δικαστήριο αυτό.

Άρθρο 685

Δεν ισχύει συμφωνία διαιτησίας σε υποθέσεις που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα.

Άρθρο 686

1. Η αίτηση πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου` στα ειρηνοδικεία υποβάλλεται και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση.

2. Η γραμματεία του δικαστηρίου υποβάλλει αμέσως την αίτηση στο δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ή τον ειρηνοδίκη, ο οποίος ορίζει τόπο, ημέρα και ώρα για τη συζήτησή της, διατάζει την κλήση εκείνων κατά των οποίων απευθύνεται η αίτηση, ορίζει τον τρόπο κατά τον οποίο θα γνωστοποιηθεί σ' αυτούς η κλήση, καθώς και το χρονικό διάστημα που πρέπει να μεσολαβήσει κατά την κρίση του μεταξύ της επίδοσης της κλήσης και της συζήτησης.

3. Ως τόπος συζήτησης μπορεί να οριστεί και η κατοικία του δικαστή που δικάζει την υπόθεση ή άλλος κατά την κρίση του κατάλληλος για την ταχύτερη εκδίκαση της υπόθεσης. Η συζήτηση μπορεί να οριστεί και Κυριακή ή εορτή.

4. Η γνωστοποίηση γίνεται με επίδοση εγγράφου που εκδίδεται από τη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο αναγράφεται ο τόπος, η ημέρα και η ώρα της συζήτησης, ή με τηλεγραφική ή με τηλεφωνική πρόσκληση της γραμματείας του δικαστηρίου, με δαπάνες του αιτούντος. Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης μπορεί συγχρόνως με την επίδοση της κλήσης να διατάξει και την επίδοση αντιγράφου της αίτησης.

5. Κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και με τις προτάσεις στα ειρηνοδικεία και προφορικά. Το πολυμελές πρωτοδικείο δικάζει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων μόνο κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης.

6. Στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων στο μονομελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο η παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί και προφορικά.

Άρθρο 687

1. Σε εξαιρετικά κατεπείγουσες περιπτώσεις ή όταν επίκειται άμεσος κίνδυνος, το δικαστήριο μπορεί να συζητήσει την αίτηση χωρίς να κλητεύσει εκείνον κατά του οποίου απευθύνεται.

2. Αν ο αιτών και εκείνοι κατά των οποίων απευθύνεται η αίτηση εμφανιστούν εκούσια ενώπιον του δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ή του ειρηνοδίκη, η αίτηση συζητείται αμέσως.

Άρθρο 688

1. Στην αίτηση με την οποία ζητείται να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα πρέπει να ορίζεται το μέτρο το οποίο ζητείται και να αναφέρονται συνοπτικά τα πραγματικά περιστατικά που πιθανολογούν το δικαίωμα για την εξασφάλιση ή διατήρηση του οποίου ζητείται η λήψη του μέτρου ή για την κατάσταση της οποίας ζητείται η ρύθμιση με το μέτρο αυτό, καθώς και τον επικείμενο κίνδυνο ή την επείγουσα περίπτωση. Σε χρηματικές απαιτήσεις πρέπει να αναφέρεται το οφειλόμενο χρηματικό ποσό ή η χρηματική αξία του αντικειμένου που οφείλεται.

2. Στην αίτηση για μεταρρύθμιση ή ανάκληση ασφαλιστικού μέτρου πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η μεταρρύθμιση ή η ανάκλησή του.

Άρθρο 689

Αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά αλλοδαπού δημοσίου είναι απαράδεκτη χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Άρθρο 690

1. Σε υποθέσεις που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα είναι υποχρεωτική η προαπόδειξη και αρκεί η πιθανολόγηση των ισχυρισμών.

2. Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης δικάζει την αίτηση χωρίς τη σύμπραξη γραμματέα, εκτός αν κρίνει αναγκαία την τήρηση πρακτικών. Αν δεν συμπράττει γραμματέας, ο δικάζων μπορεί να επιτρέψει τη μαγνητοφώνηση της διαδικασίας, μετά το πέρας της οποίας η μαγνητοταινία παραλαμβάνεται από αυτόν και, αφού εκδοθεί η απόφαση, φυλάσσεται στο αρχείο του δικαστηρίου.

Σχόλια: - Η παράγραφος 2, όπως είχε αντικατασταθεί από την παρ. 11 του άρθ. 9 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993), τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 25 του Ν. 2207/1994.

Άρθρο 691

1. Το δικαστήριο μπορεί και αυτεπαγγέλτως να συγκεντρώσει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για το σχηματισμό της κρίσης του και με την απόφασή του δέχεται ή απορρίπτει ολόκληρη ή εν μέρει την αίτηση.

2. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχει ανάγκη, έχει το δικαίωμα, μόλις κατατεθεί η αίτηση και ώσπου να εκδοθεί η απόφασή του, να εκδώσει και αυτεπαγγέλτως προσωρινή διαταγή, που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν αμέσως έως την έκδοση της απόφασής του για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος ή τη ρύθμιση της κατάστασης.

3. Η απόφαση που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα πρέπει να ορίζει το ασφαλιστικό μέτρο, καθώς και το δικαίωμα, στην εξασφάλιση ή διατήρηση του οποίου αποβλέπει ή την κατάσταση την οποία ρυθμίζει.

"4. Αν γίνει δεκτό το αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής, η σχετική αίτηση ασφαλιστικών μέτρων προσδιορίζεται για συζήτηση μέσα σε τριάντα ημέρες. Αναβολή της συζήτησης δεν επιτρέπεται, άλλως παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής, εκτός αν αυτή παραταθεί από το δικαστήριο που εκδικάζει την αίτηση. Όταν η έκδοση της προσωρινής διαταγής αφορά σε υποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 663 Κ.Πολ.Δ., οι αντίδικοι καλούνται πριν από είκοσι τέσσερις ώρες να εκφέρουν τις απόψεις τους. Στις υποθέσεις αυτές, αν δεν χορηγηθεί προσωρινή διαταγή, η συζήτηση της αίτησης προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός τριάντα ημερών από την κατάθεση της."

Σχόλια: - Η παρ. 4 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3327/2005 (Α' 70/11.3.2005), και, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου, ισχύει από 16.9.2005.

Άρθρο 692

1. Το δικαστήριο διατάζει τα ασφαλιστικά μέτρα που κατά την κρίση του αρμόζουν σε κάθε περίπτωση και δεν έχει υποχρέωση να διατάξει το μέτρο που ζητείται.

2. Για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του ίδιου δικαιώματος μπορούν να διαταχθούν περισσότερα ασφαλιστικά μέτρα, αν είναι αναγκαία.

3. Περισσότερα ασφαλιστικά μέτρα από όσα είναι αναγκαία για να αποφευχθεί επικείμενος κίνδυνος ή για να ρυθμιστεί επείγουσα περίπτωση δεν πρέπει να διατάσσονται και ανάμεσα σε περισσότερα πρέπει να προτιμάται εκείνο που είναι το λιγότερο πιεστικό.

4. Τα ασφαλιστικά μέτρα δεν πρέπει να συνίστανται στην ικανοποίηση του δικαιώματος του οποίου ζητείται η εξασφάλιση ή η διατήρηση.

5. Τα ασφαλιστικά μέτρα δεν πρέπει να προσβάλλουν δικαιώματα τρίτων, ιδίως αν το ασφαλιζόμενο δικαίωμα εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία.

[6. προστεθείσα με το άρθρο 23 του Ν. 1941/1991 και τροποποιηθείσα εν συνεχεία με την παρ. 4 άρθρου 28 Ν. 2085/1992 (ΦΕΚ Α' 170), καταργήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 32 Ν. 2172/1993].

Άρθρο 693

"1. Αν το ασφαλιστικό μέτρο έχει διαταχθεί πριν από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, ο αιτών οφείλει, μέσα σε τριάντα ημέρες** από την έκδοση της απόφασης η οποία διατάσσει το ασφαλιστικό μέτρο, να ασκήσει αγωγή για την κύρια υπόθεση, εκτός αν το δικαστήριο όρισε κατά την κρίση του μεγαλύτερη προθεσμία για την άσκηση της αγωγής.

2. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παραγράφου 1 αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο, εκτός αν ο αιτών μέσα στην προθεσμία αυτή πέτυχε την έκδοση διαταγής πληρωμής.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται αν πρόκειται για τα ασφαλιστικά μέτρα τα οποία έχουν διαταχθεί με κοινή συναίνεση όλων των διαδίκων."

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 4Ε του ν. 3388/2005 (Α' 225/12.9.2005). ** Σύμφωνα με την παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου, το π α ρ ό ν άρθρο, όπως τροποποιείται με τον ν. 3388/2005, ισχύει κ α ι για τα ασφαλιστικά μέτρα που έχουν διαταχθεί πριν από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου. Στην περίπτωση αυτή ως πρώτη ημέρα έναρξης της προθεσμίας των τριάντα ημερών για την άσκηση αγωγής για την κύρια υπόθεση ορίζεται η 1η Οκτωβρίου 2005. Προσοχή: σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν. 3418/2005 (Α' 287/28.11.2005), ως π ρ ώ τ η ημέρα έναρξης της προθεσμίας που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 4ε του ν. 3388/2005, το οποίο παραπέμπει στο π α ρ ό ν άρθρο ορίζεται η 1η Ιανουαρίου 2006.

Άρθρο 694

1. Το δικαστήριο διατάζοντας ασφαλιστικά μέτρα έχει το δικαίωμα και αυτεπαγγέλτως να υποχρεώσει τον αιτούντα σε εγγυοδοσία.

2. Αν δεν χορηγηθεί η κατά την παρ. 1 εγγυοδοσία μέσα στην προθεσμία που όρισε το δικαστήριο, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο.

Άρθρο 695

Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ισχύει προσωρινά και δεν επηρεάζει την κύρια υπόθεση.

Άρθρο 696

1. Αν κάποιος δεν έλαβε μέρος ή δεν κλήθηκε κατά τη συζήτηση αίτησης στην οποία εκδόθηκε απόφαση που διέταξε ασφαλιστικά μέτρα ή μεταρρύθμισε ή ανακάλεσε απόφαση ασφαλιστικών μέτρων και έχει έννομο συμφέρον, δικαιούται να ζητήσει την ανάκληση ή τη μεταρρύθμιση της απόφασης από το δικαστήριο που την εξέδωσε.

2. Το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση της ανάκλησης ή αφού τη δεχτεί, να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ολικά ή εν μέρει την απόφασή του.

3. Το δικαστήριο που διέταξε ασφαλιστικά μέτρα, έως την "συζήτηση" της αγωγής που αφορά την κύρια υπόθεση, έχει δικαίωμα, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ολικά ή εν μέρει την απόφασή του εφόσον επήλθε μεταβολή των πραγμάτων που δικαιολογεί την ανάκληση ή τη μεταρρύθμισή της.

Σχόλια: * Η λέξη "συζήτηση" της παρ. 3 αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση", σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθ. 15 του Ν. 2943/2001 (Α' 203/12.9.2001), ο χρόνος ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου Α' του ν. 2915/2001, στο οποίο περιλαμβάνεται και το άρθρο 1 αυτού, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 697

Το αρμόδιο για την κύρια υπόθεση δικαστήριο όσο διαρκεί η εκκρεμοδικία μπορεί με αίτηση του διαδίκου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία υποβάλλεται και αυτοτελώς, να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ολικά ή εν μέρει, την απόφαση που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα. Ο δικαστής, και στο πολυμελές πρωτοδικείο ο πρόεδρος, ορίζουν τη δικάσιμο και την προθεσμία κλήτευσης.

Άρθρο 698

1. Η απόφαση που διέταξε ασφαλιστικό μέτρο ανακαλείται ολικά ή εν μέρει α) αν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη για την κύρια υπόθεση κατά εκείνου ο οποίος είχε ζητήσει το ασφαλιστικό μέτρο και

γίνει τελεσίδικη, β) αν εκδοθεί οριστική απόφαση που τον ωφελεί, και εκτελεστεί, γ) αν συμφωνηθεί συμβιβασμός για την κύρια υπόθεση, δ) αν περάσουν τριάντα ημέρες από την κατάργηση ή περάτωση της δίκης με άλλο τρόπο.

2. Η ανάκληση που αναφέρεται στην παρ. 1 γίνεται με αίτηση εκείνου που έχει έννομο συμφέρον, αν η κύρια υπόθεση είναι εκκρεμής, από το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί, και σε κάθε άλλη περίπτωση από το δικαστήριο που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο.

Άρθρο 699

Αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτονται αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις για ανάκληση ή για μεταρρύθμιση των μέτρων αυτών δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

"Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δικαιούται να ασκήσει αναίρεση εναντίον κάθε απόφασης, αν κατά την κρίση του δημιουργούνται ζητήματα με γενικότερο ενδιαφέρον, η οποία εκδίδεται σε αιτήσεις λήψης, μεταρρύθμισης ή ανάκλησης των ασφαλιστικών μέτρων και στην οποία διάδικοι είναι το Δημόσιο, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο. Οι αποφάσεις αυτές επιδίδονται υποχρεωτικά επί ποινή ακυρότητας και στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Ως προς την προθεσμία για άσκηση αναίρεσης και ως προς τη διαδικασία της εκδίκασής της ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 552 επ. Κ.Πολ.Δ. Η απόφαση η οποία εκδίδεται για την αναίρεση αυτή παράγει για τους διαδίκους τα αποτελέσματα τα οποία προβλέπονται από τα άρθρα 579 έως και 582 Κ.Πολ.Δ. Η προθεσμία της αναίρεσης, καθώς και η άσκησή της αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης."

***Σχόλια:** - Τα εντός " " εδάφια προστέθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 4Ε του ν. 3388/2005 (Α' 225/12.9.2005).*

Άρθρο 700

1. Η απόφαση που διατάζει ασφαλιστικό μέτρο εκτελείται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης.

2. Η εκτέλεση του μέτρου που έχει διαταχθεί γίνεται χωρίς να εκδοθεί απόγραφο, με βάση αντίγραφο ή απόσπασμα της απόφασης που το διατάζει, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη κοινοποίηση αντιγράφου της. Στις περιπτώσεις όμως των άρθρων 728 και 731 ως 735 απαιτείται η επίδοση επιταγής, και άλλη πράξη εκτέλεσης δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν είκοσι τέσσερις ώρες από την επίδοσή της.

3. Οι προσωρινές διαταγές που αναφέρονται στο άρθρο 691 παρ. 2 εκτελούνται μόλις καταχωριστούν, κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά, με βάση σημείωση του δικαστή που τις εξέδωσε και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, του προέδρου του.

4. Η εκτέλεση των διατάξεων των αποφάσεων για ασφαλιστικά μέτρα, που αφορούν τα δικαστικά έξοδα, γίνεται με βάση αντίγραφό τους και ύστερα από κοινοποίηση αντιγράφου της απόφασης σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, είκοσι τέσσερις ώρες πριν από την εκτέλεση.

Άρθρο 701

Αν έχουν διαταχθεί ασφαλιστικά μέτρα με τον όρο της εγγυοδοσίας, δεν είναι δυνατό να εκτελεστεί η απόφαση που τα διατάζει πριν από την εγγυοδοσία.

Άρθρο 702

1. Διαφορές που αφορούν την εκτέλεση απόφασης που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα ή ανακαλεί ολικά ή εν μέρει απόφαση γι' αυτά δικάζονται από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 686 επ.

2. Σε πολύ επείγουσες περιπτώσεις τις διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 1 τις δικάζει το μονομελές πρωτοδικείο του τόπου όπου γίνεται η εκτέλεση της απόφασης και, όπου δεν υπάρχει μονομελές πρωτοδικείο, το ειρηνοδικείο, εφαρμόζοντας τις διατάξεις των άρθρων 686 έως 688, 690 έως 692, 695 και 699. Ανάκληση της απόφασης του μονομελούς πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου μπορεί να ζητηθεί για οποιοδήποτε λόγο από το αρμόδιο κατά την παρ. 1 δικαστήριο.

3. Η εκτέλεση των αποφάσεων που διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα μπορεί, με αίτηση εκείνου που έχει έννομο συμφέρον, να περιοριστεί σε ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, αν το δικαστήριο πείθεται ότι τα στοιχεία αυτά είναι αρκετά για την εξασφάλιση ή την διατήρηση του δικαιώματος.

Άρθρο 703

Αν απορριφθεί τελεσίδικα ως αβάσιμη η αγωγή για την κύρια υπόθεση, όποιος ζήτησε να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα είναι υποχρεωμένος να καταβάλει αποζημίωση για τη ζημία που προξένησε από την εκτέλεση της απόφασης που τα διέταξε ή από την εγγύηση που δόθηκε, μόνο αν γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι δεν υπήρχε το δικαίωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ **Εγγυοδοσία**

Άρθρο 704

Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο εγγυοδοσία του οφειλέτη υπέρ του αιτούντος για την εξασφάλιση χρηματικής απαίτησης ή απαίτησης που μπορεί να μετατραπεί σε χρήματα ή άλλου δικαιώματος.

Άρθρο 705

1. Αν διατάχθηκαν ασφαλιστικά μέτρα για να εξασφαλιστεί χρηματική απαίτηση ή απαίτηση που μπορεί να μετατραπεί σε χρήματα, το δικαστήριο που τα διέταξε ή το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση έχει υποχρέωση, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να αντικαταστήσει τα ασφαλιστικά μέτρα που είχαν διαταχθεί με εγγυοδοσία υπέρ εκείνου που τα ζήτησε.

2. Αν διατάχθηκαν ασφαλιστικά μέτρα για να εξασφαλιστεί άλλο δικαίωμα, το δικαστήριο που τα διέταξε ή το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση, έχει το δικαίωμα, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, μεταρρυθμίζοντας τη σχετική απόφαση, να διατάξει εγγυοδοσία υπέρ εκείνου που τα ζήτησε μόνο αν κατά τις περιστάσεις εξασφαλίζεται πλήρως το δικαίωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ **Εγγραφή προσημείωσης υποθήκης**

Άρθρο 706

1. Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την εγγραφή προσημείωσης υποθήκης.
2. Η απόφαση που διατάζει να εγγραφεί η προσημείωση υποθήκης, πρέπει να ορίζει και το ποσό που ασφαλιζεται με την προσημείωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ **Συντηρητική κατάσχεση**

Άρθρο 707

Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη συντηρητική κατάσχεση κινητών, ακινήτων, εμπραγμάτων δικαιωμάτων επάνω σ' αυτά, απαιτήσεων και γενικά όλων των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, είτε βρίσκονται στα χέρια του είτε στα χέρια τρίτου.

Άρθρο 708

Η απόφαση που διατάζει συντηρητική κατάσχεση πρέπει να καθορίζει το ποσό για το οποίο διατάσσεται.

Άρθρο 709

Συντηρητική κατάσχεση πλοίου ή αεροσκάφους μπορεί να γίνει μόνο αν στην απόφαση αναφέρεται ειδικά το πλοίο ή το αεροσκάφος στο οποίο πρόκειται να επιβληθεί.

Άρθρο 710

Δεν επιτρέπεται συντηρητική κατάσχεση πραγμάτων τα οποία είναι ακατάσχετα κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης, καθώς και εκείνων που μπορούν να υποστούν άμεση φθορά.

Άρθρο 711

1. Η συντηρητική κατάσχεση κινητών ή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επάνω σ' αυτά στα χέρια του οφειλέτη γίνεται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης, χωρίς να επιδοθεί προηγουμένως η απόφαση που διατάζει την κατάσχεση. Αντίγραφο ή περίληψη της έκθεσης της κατάσχεσης επιδίδεται σε εκείνον σε βάρος του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεση, αν δεν ήταν παρών κατά την επιβολή της, το αργότερο την επόμενη ημέρα εφόσον έχει την κατοικία του στον τόπο της κατάσχεσης, διαφορετικά μέσα σε οκτώ ημέρες από αυτήν.

2. Αντίγραφο της έκθεσης κατάσχεσης επιδίδεται από το δικαστικό επιμελητή στον ειρηνοδίκη του τόπου της κατάσχεσης ο οποίος είναι υποχρεωμένος να καταχωρίσει περίληψή της σε ειδικό βιβλίο με αλφαβητικό ευρετήριο εκείνων κατά των οποίων έχει επιβληθεί κατάσχεση.

Άρθρο 712

1. Η συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο αντιγράφου της απόφασης που τη διατάζει με επιταγή να μην εξοφλήσει την απαίτηση ή να μην παραδώσει τα κινητά, καθώς και με επίδοση μέσα σε οκτώ ημέρες σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η κατάσχεση εγγράφου στο οποίο αναφέρεται η κατάσχεση που έχει επιβληθεί στα χέρια του τρίτου· αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη. Στην κατάσχεση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών σε χέρια τρίτου.

2. Ο τρίτος, εκείνος που επέβαλε την κατάσχεση και ο οφειλέτης έχουν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου, και εφαρμόζεται η διαδικασία για την άσκηση ή τη διαφύλαξή τους που ορίζεται στις διατάξεις αυτές.

Άρθρο 713

1. Η συντηρητική κατάσχεση πλοίου, αεροσκάφους ή εμπράγματος δικαιώματος επάνω σ' αυτά στα χέρια του οφειλέτη ή τρίτου γίνεται με επίδοση στον οφειλέτη αντιγράφου της απόφασης που διατάζει την κατάσχεση. Αν πρόκειται για κατάσχεση πλοίων νηολογημένων στην Ελλάδα ή αεροσκαφών που είναι γραμμένα σε μητρώο το οποίο τηρείται στην Ελλάδα, αντίγραφο της απόφασης επιδίδεται και στην αρχή που τηρεί το νηολόγιο ή το μητρώο. Αν η συντηρητική κατάσχεση γίνεται στα χέρια τρίτου, αντίγραφο της απόφασης που τη διατάζει επιδίδεται και στον τρίτο.

2. Η παραγγελία για την επίδοση αντιγράφου της απόφασης που διατάζει τη συντηρητική κατάσχεση πρέπει να προσδιορίζει το πλοίο, το αεροσκάφος ή το εμπράγματο δικαίωμα το οποίο κατάσχετα και το ποσό για το οποίο γίνεται η συντηρητική κατάσχεση.

3. Η αρχή που τηρεί το νηολόγιο ή το μητρώο αεροσκαφών εγγράφει τη συντηρητική κατάσχεση στο νηολόγιο ή στο μητρώο των αεροσκαφών· για την εγγραφή, την εξάλειψη και τη σειρά των εγγραφών εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης.

Άρθρο 714

1. Η συντηρητική κατάσχεση ακινήτου ή εμπράγματος δικαιώματος επάνω σ' αυτό στα χέρια του οφειλέτη γίνεται με κοινοποίηση αντιγράφου της απόφασης που διατάζει την κατάσχεση στον οφειλέτη και στην αρχή που είναι αρμόδια να τηρεί το βιβλίο κατασχεσεων της περιφέρειας του τόπου όπου βρίσκεται το ακίνητο.

2. Η παραγγελία για την επίδοση αντιγράφου της απόφασης που διατάζει τη συντηρητική κατάσχεση πρέπει να προσδιορίζει το ακίνητο ή το εμπράγματο δικαίωμα που κατάσχετα και το ποσό για το οποίο γίνεται η συντηρητική κατάσχεση.

3. Η αρχή που τηρεί το βιβλίο κατασχεσεων εγγράφει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τη συντηρητική κατάσχεση στο βιβλίο κατασχεσεων· για την εγγραφή, την εξάλειψη, και τη σειρά των εγγραφών εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης.

Άρθρο 715

1. Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση η διάθεση των πραγμάτων που κατασχέθηκαν από εκείνον σε βάρος του οποίου έγινε η κατάσχεση. Σε χρηματικές απαιτήσεις η απαγόρευση ισχύει μόνο έως το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση.

2. Τα αποτελέσματα της κατάσχεσης που αναφέρονται στην παρ. 1 αρχίζουν

α) σε κατάσχεση κινητών ή εμπράγματων δικαιωμάτων επάνω σε κινητά στα χέρια του οφειλέτη, από την κατάσχεση, αν ήταν παρών κατά την επιβολή της, διαφορετικά από την επίδοση από το δικαστικό επιμελητή, σύμφωνα με το άρθρο 711,

β) σε κατάσχεση στα χέρια τρίτου απαιτήσεων ή κινητών, από την επίδοση του εγγράφου που ανακοινώνει την κατάσχεση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται, σύμφωνα με το άρθρο 712,

γ) σε κατάσχεση ακινήτου, πλοίου ή αεροσκάφους ή εμπράγματος δικαιώματος επάνω σ' αυτά, από την κοινοποίηση στον οφειλέτη της απόφασης που διατάζει την κατάσχεση.

3. Στη συντηρητική κατάσχεση ακινήτου, πλοίου, αεροσκάφους ή εμπράγματος δικαιώματος επάνω σ' αυτά, η ακυρότητα που αναφέρεται στην παρ. 1 ισχύει ως προς τους τρίτους μόνο αν κατά το χρόνο της διάθεσης είχε γίνει η εγγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο κατασχεσεων, στο νηολόγιο ή στο μητρώο αεροσκαφών.

4. Αν έγινε κατάσχεση απαίτησης στα χέρια τρίτου, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση η εξόφληση από τον τρίτο της απαίτησης που έχει κατασχεθεί ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση. Αν έγινε κατάσχεση κινητών στα χέρια τρίτου, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση η απόδοση ή η διάθεση των κατασχεμένων.

5. Μέσα σε τριάντα ημέρες από την επίδοση στον οφειλέτη του εγγράφου για την κατάσχεση ο δανειστής οφείλει να ασκήσει εναντίον του αγωγή για την κύρια απαίτηση, που να απευθύνεται στο καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο. Δεν απαιτείται να ασκηθεί αγωγή, αν έχει ήδη ασκηθεί η αγωγή για την κύρια απαίτηση ή η συντηρητική κατάσχεση έγινε με βάση διαταγή πληρωμής ή αν επιδοθεί διαταγή πληρωμής μέσα στην παραπάνω προθεσμία.

Άρθρο 716

1. Σε κατάσχεση κινητών στα χέρια του οφειλέτη ή τρίτου τα κινητά μένουν στα χέρια εκείνου που τα κατέχει κατά το χρόνο της κατάσχεσης, ο οποίος γίνεται μεσεγγυούχος.

2. Σε κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη χρημάτων ή άλλων πραγμάτων που κατά το νόμο επιδέχονται κατάθεση, ο δικαστικός επιμελητής τα αφαιρεί και χωρίς καθυστέρηση τα καταθέτει δημοσίως.

3. Σε κατάσχεση στα χέρια τρίτου χρημάτων ή άλλων πραγμάτων που κατά το νόμο επιδέχονται κατάθεση, ο τρίτος εφόσον είναι οφειλέτης έχει την υποχρέωση να τα καταθέσει δημοσίως, αμέσως μετά την κατάσχεση αν η εναντίον του απαίτηση είναι ληξιπρόθεσμη, διαφορετικά μόλις λήξει η προθεσμία.

4. Οι διατάξεις των παραγρ. 2 και 3 δεν εφαρμόζονται, αν ο οφειλέτης ή τρίτος είναι το Δημόσιο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή τράπεζα.

Άρθρο 717

1. Το δικαστήριο με την απόφαση που διατάζει τη συντηρητική κατάσχεση ή και με μεταγενέστερη απόφασή του ή το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση και σε επείγουσες περιπτώσεις και ο ειρηνοδίκης του τόπου όπου βρίσκονται τα κατασχεμένα ή σε απαιτήσεις η κατοικία του τρίτου, έχει το δικαίωμα, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να διορίσει μεσεγγυούχο άλλο πρόσωπο, εκτός από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 716 και να διατάξει να παραδοθούν τα πράγματα ή να κατατεθεί σ' αυτόν το οφειλόμενο.

2. Το δικαστήριο που είναι αρμόδιο κατά την παράγρ. 1 με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον έχει δικαίωμα να διατάξει και οποιοδήποτε μέτρο, είναι κατά τις περιστάσεις, πρόσφορο για τη μεσεγγύηση.

3. Οι αιτήσεις που αναφέρονται στις παραγρ. 1 και 2 δικάζονται κατά τις διατάξεις του αρ. 702 και οι αποφάσεις εκτελούνται αμέσως, χωρίς προηγούμενη επίδοσή τους.

4. Δεν είναι δυνατό να διοριστεί μεσεγγυούχος εκείνος που ζήτησε να διαταχθεί η συντηρητική κατάσχεση ή πρόσωπο που συνδέεται με σύμβαση εργασίας, εκτός αν συναινεί ο οφειλέτης.

Άρθρο 718

Οι διατάξεις για το μεσεγγυούχο στην περίπτωση της αναγκαστικής κατάσχεσης εφαρμόζονται και στους κατά τα άρθρα 716 και 717 μεσεγγυούχους.

Άρθρο 719

Αν τα κινητά πράγματα που έχουν κατασχεθεί στα χέρια του οφειλέτη ή τρίτου μπορούν να υποστούν φθορά ή η φύλαξή τους είναι σε σχέση με την αξία τους δαπανηρή, το δικαστήριο που είναι αρμόδιο κατά το άρθρο 717 διατάζει την εκποίησή τους. Το τίμημα από την εκποίηση είναι κατασχεμένο και κατατίθεται δημοσίως.

Άρθρο 720

1. Πλοίο το οποίο έχει κατασχεθεί συντηρητικώς απαγορεύεται να αποπλεύσει και αεροσκάφος να απογειωθεί.

2. Ο λιμενάρχης ή ο αερολιμενάρχης είναι υπεύθυνος για την αναχώρηση του πλοίου ή την απογείωση.

3. Το δικαστήριο το οποίο είναι αρμόδιο κατά το άρθρο 702, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να επιτρέψει ένα ή περισσότερα ταξίδια του πλοίου που έχει κατασχεθεί συντηρητικώς ή μία ή περισσότερες πτήσεις του αεροσκάφους που έχει κατασχεθεί συντηρητικώς, με όποιους όρους θα έκρινε εύλογους και οπωσδήποτε με ασφάλιση του σκάφους για ανάλογο ποσό.

Άρθρο 721

Συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση μπορεί να επιβληθεί και σε αντικείμενα τα οποία έχουν ήδη κατασχεθεί συντηρητικώς.

Άρθρο 722

1. Όποιος έχει κατασχέσει συντηρητικώς κινητά ή ακίνητα ή εμπράγματα δικαιώματα επάνω σ' αυτά, αν η αγωγή για την κύρια υπόθεση γίνει δεκτή και η σχετική απόφαση είναι εκτελεστή, έχει δικαίωμα, με βάση απόγραφο της απόφασης, να επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση, χωρίς αναγκαστική κατάσχεσή τους.

2. Όποιος έχει κατασχέσει συντηρητικώς απαίτηση στα χέρια τρίτου γίνεται, από την τελεσιδικία της απόφασης που δέχεται την αγωγή για την κύρια υπόθεση, δικαιούχος ολόκληρης της απαίτησης ή μέρους της, ανάλογα με το περιεχόμενο της απόφασης.

3. Οι διαφορές που αναφέρονται στις παραγρ. 1 και 2 δικάζονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 702 από το αρμόδιο, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, δικαστήριο.

Άρθρο 723

Αν όσο ισχύει η συντηρητική κατάσχεση γίνει αναγκαστική εκτέλεση επάνω στα κατασχεμένα, εκείνος που έχει επιβάλει τη συντηρητική κατάσχεση μετέχει προσωρινά στη διανομή και κατατάσσεται τυχαίως, σύμφωνα με τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Άρθρο 724

1. Ο δανειστής μπορεί με βάση διαταγή πληρωμής χρηματικών απαιτήσεων να ζητήσει εγγραφή προσημείωσης υποθήκης, καθώς και να επιβάλει συντηρητική κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη ή τρίτου για το ποσό που ορίζεται με τη διαταγή πληρωμής, ότι πρέπει να καταβληθεί.

2. Το δικαστήριο που εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής μπορεί με αίτηση εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η διαταγή και κατά τη διαδικασία του άρθρου 702 παρ. 1 να αναστείλει ολικά ή εν μέρει την εκτέλεση των ασφαλιστικών μέτρων που αναφέρονται στην παρ. 1, αν πιθανολογείται η εξόφληση ή η ανυπαρξία, ολική ή εν μέρει, της απαίτησης για την οποία έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής ή να περιορίσει την εκτέλεση σε ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, αν πείθεται ότι τα στοιχεία αυτά είναι επαρκή για την εξασφάλιση της απαίτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ **Δικαστική μεσεγγύηση**

Άρθρο 725

1. Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη δικαστική μεσεγγύηση κινητών ή ακινήτων ή ομάδας πραγμάτων ή επιχείρησης, αν υπάρχει διαφορά σχετική με την κυριότητα, τη νομή ή την κατοχή ή οποιαδήποτε άλλη διαφορά σχετική με αυτά ή αν κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου μπορεί να ζητηθεί η μεσεγγύηση.

2. Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη δικαστική μεσεγγύηση εμπορικών ή επαγγελματικών βιβλίων, εγγράφων, δειγμάτων και κάθε άλλου πράγματος, αν ο αιτών έχει δικαίωμα να ζητήσει την επίδειξή τους κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Άρθρο 726

1. Η απόφαση που διατάζει τη δικαστική μεσεγγύηση πρέπει να καθορίζει τα αντικείμενα τα οποία θέτει υπό μεσεγγύηση, να διορίζει μεσεγγυούχο και να διατάζει την παράδοσή τους σ' αυτόν' αν τα πράγματα επιδέχονται κατά το νόμο κατάθεση, διατάζει τη δημόσια κατάθεσή τους.

2. Το δικαστήριο που διέταξε τη δικαστική μεσεγγύηση ή το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση μπορεί να διατάξει την αντικατάσταση του μεσεγγυούχου, καθώς και κάθε κατά την κρίση του πρόσφορο μέτρο για τη μεσεγγύηση εφαρμόζοντας τις διατάξεις του αρ. 702.

3. Μεσεγγυούχος μπορεί να διοριστεί και εκείνος που νέμεται ή κατέχει τα πράγματα και εκείνος που ζήτησε τη δικαστική μεσεγγύηση. Σε δικαστική μεσεγγύηση επιχείρησης, μεσεγγυούχος διορίζεται ο οφειλέτης. Αν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι, το δικαστήριο διορίζει άλλον μεσεγγυούχο.

4. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά τις διατάξεις των παραγρ. 1 και 2 εκτελούνται αμέσως, χωρίς προηγούμενη επίδοσή τους.

5. Οι σχετικές με το μεσεγγυούχο διατάξεις στην περίπτωση αναγκαστικής κατάσχεσης εφαρμόζονται και στη δικαστική μεσεγγύηση.

Άρθρο 727

Τα άρθρα 709, 711, 715, 720, 721 και 722 παρ. 1 εφαρμόζονται και στη δικαστική μεσεγγύηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ **Προσωρινή επίδικηση απαιτήσεων**

Άρθρο 728

1. Το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει προσωρινά, ως ασφαλιστικό μέτρο, εν όλω ή εν μέρει, απαιτήσεις:

α) συνεισφοράς για τις ανάγκες της οικογένειας ή διατροφής οφειλόμενης από το νόμο, από σύμβαση ή από διάταξη τελευταίας βούλησης,

β) καθυστερούμενων συντάξεων,

γ) καθυστερούμενων τακτικών ή έκτακτων αποδοχών οποιασδήποτε μορφής ή αμοιβών ή αποζημιώσεων που οφείλονται από την παροχή εργασίας ή εξόδων που έγιναν με αφορμή την εργασία,

δ) μισθών υπερημερίας ή αποζημίωσης για παράνομη καταγγελία της σύμβασης εργασίας ή για εργατικό ατύχημα ή που οφείλεται από τη σύμβαση εργασίας ή λόγω παραβάσεώς της,

ε) αποζημίωσης για τη μείωση ή την απώλεια της ικανότητας εργασίας λόγω τραυματισμού ή προσβολής με οποιοδήποτε τρόπο της υγείας ενός προσώπου από οποιαδήποτε αρρώστεια, καθώς και των εξόδων θεραπείας και ανάρρωσης,

στ) αποζημίωσης, σε περίπτωση που ένα πρόσωπο θανατώνεται, υπέρ εκείνων που το πρόσωπο αυτό κατά το χρόνο του θανάτου του είχε από το νόμο υποχρέωση να διατρέφει,

ζ) σε κάθε άλλη περίπτωση που η προσωρινή επιδίκαση ορίζεται από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

2. Αν συντρέχει περίπτωση να μεταρρυθμιστεί τελεσίδικη ή ανέκκλητη απόφαση που καταδικάζει σε καταβολή περιοδικών παροχών, το δικαστήριο μπορεί να διατάζει προσωρινά να διακοπεί η καταβολή, να αυξηθεί ή να μειωθεί το ποσό κάθε παροχής.

Άρθρο 729

1. Η προσωρινή επιδίκαση απαίτησης περιοδικών παροχών γίνεται σε παροχές που πρέπει να πληρώνονται κατά μήνα.

2. Το ποσό που επιδικάζεται προσωρινά δεν μπορεί να υπερβεί συνολικά το μισό της πιθανολογούμενης απαίτησης, εκτός αν πρόκειται για διατροφή που πηγάζει από το νόμο, από σύμβαση ή από διάταξη τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά για τις ανάγκες της οικογένειας ή για έξοδα θεραπείας ή ανάρρωσης ή για αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής ή για μισθούς υπερημερίας ή καθυστερούμενους μισθούς.

3. Απαγορεύεται η συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση, ο συμψηφισμός και η εκχώρηση του ποσού που επιδικάζεται προσωρινά.

4. Τα άρθρα 694 και 705 δεν εφαρμόζονται σε προσωρινή επιδίκαση απαίτησης.

5. Μέσα σε τριάντα ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης που επιδικάζει προσωρινά απαίτηση ή μεταρρυθμίζει προσωρινά απόφαση κατά το άρθρο 728 παρ. 2, εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η προσωρινή επιδίκαση ή μεταρρύθμιση οφείλει να ασκήσει αγωγή για την απαίτηση που επιδικάστηκε ή για τη μεταρρύθμιση της απόφασης. Η απόφαση παύει αυτοδικαίως να ισχύει αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή. Δεν απαιτείται να ασκηθεί αγωγή, αν αυτή έχει ασκηθεί.

Σχόλια: Η παράγραφος 2 τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 παρ. 3 του Ν. 1941/1991

Άρθρο 729 Α

Οι αποφάσεις επί αιτήσεων προσωρινής εκδίκασεως απαιτήσεων για μισθούς υπερημερίας και για καθυστερημένους μισθούς εκδίδονται υποχρεωτικώς εντός πέντε ημερών από την ημέρα της συζητήσεως.

Σχόλια: Η διάταξη τέθηκε με το άρθρο 24 παρ. 4 του Ν. 1941/1991.

Άρθρο 730

1. Η απόφαση που επιδικάζει προσωρινά την απαίτηση παύει αυτοδικαίως να ισχύει, αν δημοσιευθεί οριστική απόφαση για την ουσία της κύριας υπόθεσης.

2. Αν απορριφθεί με τελεσίδικη απόφαση κατ' ουσίαν η αγωγή για την κύρια υπόθεση, το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση ή το δικαστήριο που διέταξε την προσωρινή επιδίκαση απαίτησης διατάζει, ύστερα από αίτηση, την απόδοση όσων έχουν καταβληθεί.

3. Το δικαστήριο που αναφέρεται στην παρ. 2 μπορεί να επιτρέψει για την απόδοση και την κατάσχεση ακατάσχετων πραγμάτων στο μέτρο που επιτρέπεται για απαιτήσεις διατροφής συζύγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης

Άρθρο 731

Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την ενέργεια, παράλειψη ή ανοχή ορισμένης πράξης από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση.

Άρθρο 732

Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο και κάθε μέτρο που κατά τις περιστάσεις είναι κατά την κρίση του πρόσφορο για την εξασφάλιση ή διατήρηση του δικαιώματος ή τη ρύθμιση κατάστασης.

Άρθρο 733

Ασφαλιστικά μέτρα σε κάθε είδους υποθέσεις νομής ή κατοχής διατάσσονται από το ειρηνοδίκηο.

Άρθρο 734

1. Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου επιδίδεται πάντοτε αντίγραφο της αίτησης με επισημείωση της πράξης που ορίζει τόπο και χρόνο για τη συζήτηση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση.

2. Το ειρηνοδίκηο για την προσωρινή ρύθμιση της νομής ή της κατοχής δικαιούται να διατάξει οποιοδήποτε ασφαλιστικό μέτρο κρίνει πρόσφορο και ιδίως να επιτρέψει ή να απαγορεύσει πράξεις νομής ή κατοχής ή να επιδικάσει τη νομή ή την κατοχή σε κάποιον από τους διαδίκους, είτε με παροχή είτε χωρίς παροχή εγγύησης.

3. Κατά της απόφασης του ειρηνοδικείου επιτρέπεται έφεση μέσα σε δέκα ημέρες από την επίδοσή της. Η έφεση δικάζεται κατά την ίδια διαδικασία, εφαρμόζονται όμως και τα άρθρα 226 και 652 παρ. 3.

4. Η προθεσμία της έφεσης και η άσκησή της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης του ειρηνοδικείου, εκτός αν η αναστολή διαταχθεί κατά το άρθρο 912.

5. Στα ασφαλιστικά μέτρα νομής ή κατοχής δεν εφαρμόζεται το άρθρο 696 παρ. 3 και ο ειρηνοδίκης δικάζει με τη σύμπραξη γραμματέα που τηρεί πρακτικά.

Άρθρο 735

Το δικαστήριο έχει το δικαίωμα να διατάξει κάθε πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο που υπαγορεύεται από τις περιστάσεις, για τη ρύθμιση των σχέσεων των συζύγων από το γάμο και των σχέσεων γονέων και τέκνων. Ιδίως να διατάξει τη μετοίκηση ενός από τους συζύγους, να ορίσει ποιά πράγματα δικαιούται αυτός να παραλάβει για τη χωριστή του εγκατάσταση, να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε σύζυγος θα χρησιμοποιεί το ακίνητο όπου διαμένουν ή τα έπιπλα και σκεύη που χρησιμοποιούν από κοινού, να ορίσει το γονέα στον οποίο ανήκει προσωρινά η άσκηση της γονικής μέριμνας, να αφαιρέσει από τους γονείς τη γονική μέριμνα εν όλω ή εν μέρει και να ρυθμίσει τα σχετικά με την επικοινωνία με το τέκνο. "Σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να διατάσσεται ιδίως η απομάκρυνση του καθ' ου από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του αιτούντος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας."**

Σχόλια: ** Το εντός " " τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 15 του ν. 3500/2006 (Α' 232/24.10.2006) και, σύμφωνα με το άρθρο 28 του ίδιου νόμου, ισχύει από 24.1.2007.

Άρθρο 736

Ο ειρηνοδίκης δικαιούται να αναστείλει την εκτέλεση αποφάσεων της γενικής συνέλευσης σωματείων ή συνεταιρισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή και δημόσια κατάθεση

Άρθρο 737

Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη σφράγιση, την αποσφράγιση, την απογραφή ή τη δημόσια κατάθεση.

Άρθρο 738

1. Κάθε διαφορά σχετική με τη σφράγιση, την αποσφράγιση, την απογραφή ή τη δημόσια κατάθεση, εφόσον διατάχθηκαν ως ασφαλιστικά μέτρα, δικάζεται από το δικαστήριο που τις διέταξε και, αν είναι πολυμελές, από το μονομελές πρωτοδίκηο του τόπου όπου αυτές γίνονται.

2. Όποιος ενεργεί τη σφράγιση, την αποσφράγιση ή την απογραφή που έχει διαταχθεί αποφαίνεται αμέσως προσωρινά για τις διαφορές ή τις διενέξεις που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της ενέργειάς τους και η απόφασή του εκτελείται αμέσως. Όποιος έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ζητήσει την ανάκληση της απόφασης και των πράξεων που διενεργήθηκαν για την εκτέλεση κατά την παράγραφο 1.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΤΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΟΥΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 739

Όλες οι υποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 782 έως 866 υπάγονται στην ειδική διαδικασία των άρθρων 741 έως 781, καθώς και κάθε άλλη υπόθεση που υπάγεται με διάταξη νόμου στη διαδικασία αυτή.

Σχόλια: Με το άρθρο 121 ΕισΝΑΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο τέταρτο του ν. 3089/2002 ΦΕΚ Α 327 /23.12.2002, σύμφωνα με το οποίο: "Στις περιπτώσεις των άρθρων 42,46,79,105,111,1350 παράγραφος 2, 1352 εδ. Β, 1368, 1407, 1441, 1457, 1458, 1522, 1525, 1526, 1532, 1533, 1660 έως 1663, 1667, 1865, 1866, 1868, 1908, 1913, 1917 παράγραφος 2, 1919, 1920, 1956, 1965, 2021, 2024, 2027, 2028, 2031 του Αστικού Κώδικα, καθώς και

σε κάθε δίκη που αφορά την υιοθεσία, την επιτροπεία, τη δικαστική συμπαράσταση ή την επιμέλεια ξένων υποθέσεων, εφαρμόζεται η διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 740

1. Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται οι υποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 739, εκτός από:

α) εκείνες που αφορούν την υιοθεσία, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων,

β) εκείνες που από το νόμο υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων.

2. Στις υποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 739 δεν επιτρέπεται παρέκταση της αρμοδιότητας.

3. Στην κατά την πρώτη παράγραφο του παρόντος αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγεται και η θέση προσώπου σε ακούσια νοσηλεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Σχόλια: Το άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 39 του ν. 2447/1996

Άρθρο 741

Τα άρθρα 1 έως 590 εφαρμόζονται και κατά τη διαδικασία των άρθρων 743 έως 781, εκτός αν είναι αντίθετα προς ειδικές διατάξεις, ή δεν προσαρμόζονται στη διαδικασία αυτή.

Άρθρο 742

Οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας τους έχουν την ικανότητα να παρίστανται στο δικαστήριο για υποθέσεις που αφορούν την προσωπική τους κατάσταση και να ασκούν κατά της απόφασης που εκδίδεται ένδικα μέσα και τριτανακοπή. Όταν παρίσταται ο ανήλικος, πρέπει να καλείται όποιος τον εκπροσωπεί νόμιμα.

Άρθρο 743

Η πληρεξουσιότητα δίνεται και με ιδιωτικό έγγραφο, κατά το άρθρο 96 παράγραφοι 1 και 3.

Άρθρο 744

Το δικαστήριο μπορεί και αυτεπαγγέλτως να διατάξει κάθε μέτρο πρόσφορο για την εξακρίβωση πραγματικών γεγονότων, ακόμη και εκείνων που δεν έχουν προταθεί και ιδιαίτερα γεγονότων που συντελούν στην προστασία των ενδιαφερομένων ή της έννομης σχέσης ή του γενικότερου κοινωνικού συμφέροντος.

Άρθρο 745

Έως την περάτωση και της τελευταίας συζήτησης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο επιτρέπεται η προβολή πραγματικών ισχυρισμών.

Άρθρο 746

Τα έξοδα επιβάλλονται σε βάρος του αιτούντος εφόσον η αίτηση έχει υποβληθεί για το συμφέρον του, αλλιώς σε βάρος εκείνου προς το συμφέρον του οποίου έχει υποβληθεί. Τα έξοδα μπορεί να επιβληθούν όλα ή κατά ένα μέρος σε βάρος του υπαιτίου για τη διεξαγωγή της δίκης.

Άρθρο 747

1. Η αίτηση ασκείται με δικόγραφο που πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται. Στο ειρηνοδικείο η αίτηση μπορεί να ασκηθεί και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση.

2. Το δικόγραφο της αίτησης ή η έκθεση πρέπει να περιέχει, εκτός από όσα ορίζονται στο άρθρο 118 ή 117,

α) ακριβή περιγραφή του αντικείμενου της υπόθεσης,

β) ορισμένο αίτημα,

γ) σαφή έκθεση των γεγονότων που δικαιολογούν το αίτημα κατά το κύριο αντικείμενο και τα παρεπόμενά του, καθώς και την εξουσία για την υποβολή του. Στην αίτηση αναφέρονται ακόμη τα στοιχεία που θεμελιώνουν την αρμοδιότητα του δικαστηρίου.

3. Για την κατάθεση συντάσσεται έκθεση κάτω από το πρωτότυπο της αίτησης' η έκθεση αναφέρει την ημέρα και την ώρα της κατάθεσης και το όνομα και το επώνυμο εκείνου που την κατέθεσε.

4. Όταν κατά το νόμο το δικαστήριο έχει την εξουσία να ενεργεί αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει την εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση με πράξη του και αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, με πράξη του προέδρου του. Η πράξη πρέπει να περιλαμβάνει το αντικείμενο της υπόθεσης, υπογράφεται από αυτόν που την εκδίδει και αναφέρεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776.

Άρθρο 748

1. Η αίτηση υποβάλλεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση από τη γραμματεία στο δικαστήριο και αν πρόκειται για πολυμελές πρωτοδικείο, στον πρόεδρο, για να ορίσουν δικάσιμο. "Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 226, εκτός από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2." "Η δικάσιμος για την επανάληψη των δηλώσεων των συζύγων περί συναινετικής λύσης του γάμου τους ορίζεται υποχρεωτικά εντός τριάντα ημερών από τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το άρθρο 1441 παρ. 2 του Α.Κ. χρονικού διαστήματος των έξι μηνών. Κατά την περίοδο των δικαστικών διακοπών, των Χριστουγέννων - Νέου Έτους και του Πάσχα, η δικάσιμος ορίζεται, υποχρεωτικά, εντός τριάντα ημερών από την επανέναρξη της κανονικής λειτουργίας των δικαστηρίων."

2. Αντίγραφο της αίτησης με τη σημείωση για τον προσδιορισμό της δικασίμου πρέπει να κοινοποιείται στον εισαγγελέα πρωτοδικών της περιφέρειας του δικαστηρίου, στις περιπτώσεις των άρθρων 782, 783, 784, 796, 797, 799, 800 και 801 ή αν το διατάξει ο δικαστής που αναφέρεται στην παρ. 1.

3. Ο δικαστής που είναι αρμόδιος κατά την παρ. 1 μπορεί να διατάξει την κλήτευση τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον από τη δίκη. Η κλήτευση γίνεται με κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης στο οποίο σημειώνεται ο προσδιορισμός της δικασίμου.

4. Ο δικαστής ορίζει την προθεσμία που κατά την κρίση του απαιτείται για τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγρ. 2 και 3.

5. Στις υποθέσεις που εισάγονται κατά την παρ. 4 του άρθρου 747, εκείνος που εξέδωσε την πράξη ορίζει δικάσιμο. Κοινοποιεί αντίγραφο της πράξης στον εισαγγελέα και μπορεί να διατάξει την κλήτευση στη δίκη οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

Σχόλια: - Το εδ. β της παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 21 παρ. 1 του Ν. 2915/2001. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943/2001 (Α'203/12.9.2001), η ισχύς του εδ. β της παρ. 1 αρχίζει από 1.1.2002. - Τα εντός " δύο τελευταία εδάφια της παρ. 1 προστέθηκαν με το άρθρο 19 του ν. 3346/2005 (Α' 140/17.6.2005).

Άρθρο 749

Οι διατάξεις για απόπειρα συμβιβασμού δεν εφαρμόζονται.

Άρθρο 750

Ο εισαγγελέας πρωτοδικών δικαιούται να παρίσταται κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο και ενώπιον του ειρηνοδικείου.

Άρθρο 751

Μεταβολή της αίτησης επιτρέπεται με άδεια του δικαστή, εφόσον κατά την κρίση του δεν βλάπτονται συμφέροντα εκείνων που μετέχουν στη δίκη ή τρίτων. Η μεταβολή αναφέρεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776.

Άρθρο 752

1. Η κύρια παρέμβαση ασκείται με δικόγραφο και εφαρμόζονται για την παρέμβαση αυτή τα άρθρα 747, 748 και 751.

2. Η πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί και κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, χωρίς προδικασία.

Άρθρο 753

1. Κάθε διάδικος μπορεί να προσεπικαλεί τρίτο που έχει έννομο συμφέρον να προσέλθει στη δίκη. Το ίδιο μπορεί να πράξει και το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως.

2. Η προσεπίκληση ασκείται με δικόγραφο και εφαρμόζονται τα άρθρα 747, 748 και 751. Αν το δικαστήριο διέταξε την προσεπίκληση, αυτή γίνεται με επιμέλεια του διαδίκου που ορίζεται στην απόφαση.

Άρθρο 754

1. Αν κατά την ορισμένη για τη συζήτηση της αίτησης δικάσιμο δεν εμφανιστεί ο αιτών ή εμφανιστεί και δεν λάβει κανονικά μέρος στη συζήτηση, η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμη και αν παρίσταται ο τρίτος που κλητεύθηκε ή που είχε ασκήσει παρέμβαση χωρίς να κλητευθεί και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 746.

2. Αν κατά την ορισμένη για τη συζήτηση της αίτησης δικάσιμο εμφανιστεί ο αιτών και λάβει κανονικά μέρος στη συζήτηση, ενώ δεν εμφανίζεται ή εμφανίζεται αλλά δεν μετέχει κανονικά στη συζήτηση ο τρίτος που έχει κλητευθεί ή έχει παρέμβει, η συζήτηση προχωρεί σαν αυτός να είχε εμφανιστεί.

Σχόλια: Το εδ β της παρ. 2 "Το τεκμήριο του άρθρου 271 παρ. 3 δεν ισχύει στην περίπτωση αυτή" καταργήθηκε από το άρθρο 21 παρ. 2 του ν. 2915/2001 και σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρ. 15 του ν. 2943 του 2001 (Α'203/12.9.2001), η κατάργηση του εδ. β της παρ. 2 αρχίζει από 1.1.2002.

Άρθρο 755

Τα πρακτικά συντάσσονται συνοπτικά και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 257.

Άρθρο 756

Οι αποφάσεις δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση προφορικά και αμέσως μετά συζήτηση της υπόθεσης, και, αν αυτό δεν είναι δυνατό, το συντομότερο.

Άρθρο 757

Η παρουσία κατά τη δημοσίευση της απόφασης εκείνου στον οποίο πρέπει να επιδοθεί ή του νόμιμου αντιπροσώπου του που διεξάγει τη δίκη ή του πληρεξούσιου δικηγόρου του ισχύει ως επίδοση.

Άρθρο 758

1. Οι αποφάσεις που αποφαίνονται οριστικά, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, μπορούν με αίτηση διαδίκου, μετά τη δημοσίευσή τους, να ανακληθούν ή να μεταρρυθμιστούν από το δικαστήριο που τις εξέδωσε, αν προκύψουν νέα πραγματικά περιστατικά ή μεταβληθούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες εκδόθηκαν. Η ανάκληση ή μεταρρύθμιση γίνεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 έως 781, αφού κληθούν οι διάδικοι της αρχικής δίκης και τα πρόσωπα τα οποία είχαν διοριστεί ή είχαν αντικατασταθεί ή παυθεί από την απόφαση για την άσκηση λειτουργήματος.

2. Η ανακλητική ή μεταρρυθμιστική απόφαση δεν έχει αναδρομική ισχύ, εκτός αν το ορίσει ειδικά το δικαστήριο.

3. Η ανακλητική ή μεταρρυθμιστική απόφαση σημειώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776 και στο περιθώριο της απόφασης που ανακαλείται ή μεταρρυθμίζεται, με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου.

Άρθρο 759

1. Η απόδειξη που διατάζει το δικαστήριο διεξάγεται με την επιμέλεια κάποιου από τους διαδίκους.

2. Η διεξαγωγή αυτοψίας ή πραγματογνωμοσύνης μπορεί να γίνει και κατά τις διατάξεις των παραγρ. 2 και 3 του άρθρου 650.

3. Το δικαστήριο, ακόμη και αποκλίνοντας από τις διατάξεις που ρυθμίζουν την απόδειξη, διατάζει αυτεπαγγέλτως κάθε τι που κατά την κρίση του είναι απαραίτητο για την εξακρίβωση της αλήθειας των πραγματικών γεγονότων.

4. Οι διάδικοι προσάγουν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο όλα τα αποδεικτικά μέσα τα οποία χρησιμοποιούν για να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους.

Άρθρο 760

Το άρθρο 748 εφαρμόζεται και στα ένδικα μέσα. Αντί για τον εισαγγελέα που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού καλείται ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που δικάζει το ένδικο μέσο.

Άρθρο 761

Έφεση έχουν δικαίωμα να ασκήσουν και αν νίκησαν ο αιτών, εκείνος κατά του οποίου είχε στραφεί η αίτηση, εκείνοι που άσκησαν κύρια και πρόσθετη παρέμβαση, οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοί τους, καθώς και ο εισαγγελέας πρωτοδικών.

Άρθρο 762

Αν περισσότεροι έλαβαν μέρος στην πρωτόδικη δίκη, η έφεση που ασκεί ένας από αυτούς απευθύνεται κατά των άλλων ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους.

Άρθρο 763

1. Η προθεσμία της έφεσης και η άσκησή της δεν αναστέλλουν την ισχύ και την εκτέλεση της απόφασης.

2. Το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση μπορεί και αυτεπαγγέλτως, κατά την έκδοση της απόφασής του, να αναστείλει την ισχύ και την εκτέλεσή της, ώσπου να γίνει απρόσβλητη με έφεση.

3. Αν ασκηθεί έφεση, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση ή σε πολυμελή δικαστήρια ο πρόεδρος τους, όπως και το δικαστήριο που δικάζει την έφεση ή ο πρόεδρος του μπορούν κατά την κρίση τους, με αίτηση κάποιου από εκείνους που έλαβαν μέρος στην πρωτόδικη δίκη, να αναστείλουν την ισχύ και την εκτέλεσή της μέχρι να εκδοθεί απόφαση στην έφεση. Η απόφαση που διατάζει την αναστολή σημειώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776 και στο περιθώριο της απόφασης της οποίας αναστέλλεται η ισχύς και η εκτέλεση.

Άρθρο 764

1. Οι πρόσθετοι λόγοι της έφεσης και η αντέφεση ασκούνται και με τις προτάσεις.
2. Αν όταν εκφωνείται η υπόθεση δεν εμφανιστεί κανείς διάδικος, η συζήτηση ματαιώνεται. Αν κάποιος από τους διαδίκους εμφανιστεί, το δικαστήριο εξετάζει την υπόθεση κατ' ουσίαν.
3. Ανακοπή ερημοδικίας επιτρέπεται, αν όποιος δικάστηκε ερήμην δεν κλητεύθηκε καθόλου ή εμπρόθεσμα ή δεν κλητεύθηκε κανονικά, ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας.

Σχόλια: - Η παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 7 του άρθ. 9 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993)

Άρθρο 765

Κατά τη δίκη στο εφετείο μπορούν να υποβληθούν νέοι πραγματικοί ισχυρισμοί και είναι δυνατή η επίκληση και η προσαγωγή νέων αποδεικτικών μέσων.

Άρθρο 766

Αν γίνει δεκτή η έφεση και εξαφανιστεί ή μεταρρυθμιστεί η εκκαλούμενη απόφαση, η γραμματεία του δικαστηρίου που δίκασε την έφεση ειδοποιεί τη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση που εξαφανίστηκε ή μεταρρυθμίστηκε, η οποία σημειώνει στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776 καθώς και στο περιθώριο της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, την απόφαση του δευτεροβάθμιου.

Άρθρο 767

Αναψηλάφηση δικαιούνται να ασκήσουν ο αιτών, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος, ο αναιρεσείων, ο αναιρεσίβλητος, εκείνοι που άσκησαν κύρια και πρόσθετη παρέμβαση, οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοί τους και ο εισαγγελέας· οι διατάξεις του άρθρου 762 εφαρμόζονται και εδώ.

Άρθρο 768

Αν γίνει δεκτή η αναψηλάφηση και εξαφανιστεί ή μεταρρυθμιστεί η απόφαση που έχει προσβληθεί, η γραμματεία του δικαστηρίου σημειώνει στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776 και στο περιθώριο της απόφασης που εξαφανίστηκε ή μεταρρυθμίστηκε, την απόφαση που εκδόθηκε στην αναψηλάφηση.

Άρθρο 769

Αναίρεση έχουν δικαίωμα να ασκήσουν, και αν νίκησαν, ο αιτών, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος, εκείνοι που άσκησαν κύρια και πρόσθετη παρέμβαση και οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοί τους, καθώς και ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Αν πρόκειται για απόφαση ειρηνοδικείου, αναίρεση μπορεί να ασκήσει και ο εισαγγελέας πρωτοδικών. Οι διατάξεις του άρθρου 762 εφαρμόζονται και εδώ.

Άρθρο 770

Το τμήμα του Αρείου Πάγου που αναφέρεται στο άρθρο 565 παρ. 2 μπορεί να διατάξει εκτός από την αναστολή της εκτέλεσης και την αναστολή της ισχύος της απόφασης.

Άρθρο 771

Αν διατεθεί η αναστολή της ισχύος ή της εκτέλεσης απόφασης κατά το άρθρο 770, η γραμματεία του Αρείου Πάγου ειδοποιεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τη γραμματεία του δικαστηρίου του οποίου η απόφαση αναστέλλεται, καθώς και τη γραμματεία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Η απόφαση της αναστολής σημειώνεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776, στο περιθώριο της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και στο περιθώριο της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Άρθρο 772

Η αναιρετική απόφαση του Αρείου Πάγου σημειώνεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776, καθώς και στο περιθώριο της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Για το σκοπό αυτό η γραμματεία του Αρείου Πάγου ειδοποιεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τη γραμματεία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, η οποία κάνει τη σχετική σημείωση.

Άρθρο 773

1. Για την άσκηση και την εκδίκαση της τριτανακοπής εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 743 έως 759.
2. Νέοι λόγοι τριτανακοπής μπορούν να προστεθούν και με τις προτάσεις.

Άρθρο 774

Το δικαστήριο που δικάζει την τριτανακοπή δικαιούται κατά το άρθρο 589 να διατάξει εκτός από την αναστολή της εκτέλεσης και την αναστολή της ισχύος της απόφασης.

Άρθρο 775

Αν ασκηθεί τριτανακοπή και γίνει δεκτή, η απόφαση που δέχεται την τριτανακοπή σημειώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο βιβλίο που τηρείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 776 και στο περιθώριο της απόφασης που ακυρώνεται, με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου.

Άρθρο 776

1. Σε κάθε πρωτοβάθμιο δικαστήριο τηρούνται βιβλία στα οποία καταχωρίζονται περιληπτικά
  - α) οι αιτήσεις που υποβάλλονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 έως 781 και οι αποφάσεις που εκδίδονται στις αιτήσεις αυτές,
  - β) οι αιτήσεις ανάκλησης ή μεταρρύθμισης των αποφάσεων, τα ένδικα μέσα που ασκούνται κατά των αποφάσεων, οι τριτανακοπές και οι σχετικές αποφάσεις,
  - γ) οι αποφάσεις με τις οποίες αναστέλλεται η ισχύς ή η εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης.
2. Ο τρόπος που τηρούνται τα βιβλία και τα αλφαβητικά ευρετήρια, που εκδίδονται τα πιστοποιητικά με βάση τα βιβλία αυτά, καθώς και τα καθήκοντα των υπαλλήλων της γραμματείας σχετικά με την ενημέρωση των βιβλίων αυτών, ορίζονται με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 777

Κάθε αντίγραφο ή απόσπασμα απόφασης στο περιθώριο της οποίας σημειώνεται η εξαφάνιση, η μεταρρύθμιση ή η αναστολή της ισχύος ή της εκτέλεσής της πρέπει να αναφέρει τη σημείωση αυτή.

Άρθρο 778

Αν στις υποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 739 γίνει δεκτή ή απορριφθεί με οριστική απόφαση αίτηση, δεν είναι δυνατό να συζητηθεί νέα αίτηση των διαδίκων για το ίδιο αντικείμενο κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 έως 781.

Άρθρο 779

Αν ανακληθεί ή μεταρρυθμιστεί ή εξαφανιστεί ή ανασταλεί η ισχύς μιας απόφασης, είναι ισχυρές οι καταβολές που έγιναν καλόπιστα από τον υπόχρεο ή τρίτο και δεν θίγονται τα δικαιώματα τα οποία απέκτησαν, καθώς και οι δικαιοπραξίες τις οποίες ενήργησαν τρίτοι καλόπιστα, με βάση την απόφαση, ώσπου να ισχύσει η απόφαση που ανακαλεί, μεταρρυθμίζει, εξαφανίζει ή αναστέλλει την ισχύ της προηγούμενης.

Άρθρο 780

Με την επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις, απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου έχει στην Ελλάδα, χωρίς άλλη διαδικασία, την ισχύ που της αναγνωρίζει το δικαιο του κράτους του δικαστηρίου που την εξέδωσε, εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

- 1) αν η απόφαση εφάρμοσε τον ουσιαστικό νόμο που έπρεπε να εφαρμοστεί κατά το ελληνικό δικαιο και εκδόθηκε από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία κατά το δικαιο της πολιτείας της οποίας τον ουσιαστικό νόμο εφάρμοσε και
- 2) αν δεν είναι αντίθετη προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη.

Άρθρο 781

1. Το δικαστήριο που δικάζει την αίτηση μπορεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, ύστερα από σχετικό αίτημα ή και αυτεπαγγέλτως, να εκδώσει προσωρινή διαταγή που καταχωρίζεται στα πρακτικά, με την οποία διατάζει τα αναγκαία ασφαλιστικά μέτρα έως την έκδοση της απόφασής του, για να εξασφαλιστεί ή να διατηρηθεί δικαίωμα ή να ρυθμιστεί κατάσταση.
2. Το δικαστήριο ανακαλεί οποτεδήποτε, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, την προσωρινή διαταγή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ Ειδικές διατάξεις

Άρθρο 782

1. Όταν ο νόμος απαιτεί δικαστική απόφαση για να βεβαιωθεί ένα γεγονός με το σκοπό να συνταχθεί ληξιαρχική πράξη, η απόφαση εκδίδεται με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον ή του εισαγγελέα από το δικαστήριο της περιφέρειας του ληξιάρχου ο οποίος θα συντάξει τη ληξιαρχική πράξη.

2. Η απόφαση πρέπει να βεβαιώνει και κάθε άλλο στοιχείο που πρέπει κατά το νόμο να περιέχει η ληξιαρχική πράξη, εκτός αν αυτό είναι αδύνατο.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και για τη διόρθωση ληξιαρχικής πράξης.

Άρθρο 783

Αρμόδιο κατά το νόμο να κηρύξει και να άρει την αφάνεια, καθώς και να μεταβάλλει το χρόνο της έναρξής της είναι το δικαστήριο της τελευταίας κατοικίας που είχε στην Ελλάδα εκείνος που εξαφανίστηκε και, αν δεν υπάρχει κατοικία, της τελευταίας διαμονής του στην Ελλάδα· αν δεν υπάρχει ούτε διαμονή, το δικαστήριο της πρωτεύουσας του κράτους.

Άρθρο 784

Αν την άρση της κατάστασης της αφάνειας ή τη μεταβολή του χρόνου της έναρξής της τη ζητεί κάποιος διάδικος, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 758· αν τη ζητεί τρίτος, οι διατάξεις των άρθρων 773 έως 775.

Άρθρο 785

1. Η απόφαση που κηρύσσει την αφάνεια ή που μεταβάλλει το χρόνο της έναρξής της, εφόσον δεν είναι δυνατό να προσβληθεί με έφεση ή αναίρεση, ισχύει και παράγει αποτελέσματα υπέρ όλων και εναντίον όλων, πάντως τηρούνται οι λοιπές διατάξεις του άρθρου 47 του Αστικού Κώδικα.

2. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση του αφάντου για να αρθεί η κατάσταση της αφάνειάς του δεν προσβάλλεται με έφεση, αναψηλάφηση ή αναίρεση.

Άρθρο 786

1. Όταν ζητείται κατά το νόμο να διοριστούν προσωρινή διοίκηση νομικού προσώπου ή εκκαθαριστές νομικού προσώπου ή εταιρίας που δεν έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει την έδρα του το νομικό πρόσωπο ή η εταιρία.

2. Στην περίπτωση που τα συμφέροντα των προσώπων τα οποία αποτελούν τη διοίκηση συγκρούονται προς τα συμφέροντα του νομικού προσώπου καλούνται κατά τη συζήτηση και τα πρόσωπα αυτά.

3. Το δικαστήριο μπορεί με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον να αντικαταστήσει την προσωρινή διοίκηση ή τους εκκαθαριστές για σπουδαίους λόγους. Κατά τη συζήτηση καλούνται και τα πρόσωπα αυτά.

Άρθρο 787

1. Όταν ζητείται κατά το νόμο να διαταχθεί η εγγραφή σωματείου στο βιβλίο που τηρείται γι' αυτό το σκοπό ή η τροποποίηση του καταστατικού του ή εξουσιοδότηση για τη σύγκληση της συνέλευσης σωματείων και τη ρύθμιση της προεδρίας της ή η διάλυση σωματείου, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει την έδρα του το σωματείο.

2. Δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης που δέχεται αίτηση εγγραφής σωματείου ή τροποποίησης καταστατικού έχει και η εποπτεύουσα αρχή.

Άρθρο 788

Όταν ζητείται κατά το νόμο να διαταχθεί από το δικαστήριο έλεγχος ανώνυμης εταιρίας, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει την έδρα της η εταιρία.

Άρθρο 789

Όταν ζητείται κατά το νόμο η σύγκληση της συνέλευσης, η αναγραφή ή η αναγγελία των θεμάτων της συνέλευσης συνεταιρισμού, το ειρηνοδικείο της περιφέρειας όπου έχει την έδρα του ο συνεταιρισμός, με αίτηση των συνταίρων, χορηγεί σ' αυτούς την άδεια να συγκαλέσουν τη συνέλευση και να γνωστοποιήσουν τα θέματά της. Κατά τη συζήτηση καλούνται τα μέλη της διοίκησης του συνεταιρισμού.

Άρθρο 790

1. Όταν ζητείται κατά το νόμο ο διορισμός ενός ή περισσότερων εκκαθαριστών συνεταιρισμού, αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο της περιφέρειας που έχει την έδρα του ο συνεταιρισμός.

2. Το ειρηνοδικείο που αναφέρεται στην παρ. 1 μπορεί με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον να αντικαταστήσει τους εκκαθαριστές που διόρισε με απόφασή του, για σπουδαίο λόγο. Κατά τη συζήτηση καλούνται και οι εκκαθαριστές.

Άρθρο 791

1. Όποιος τηρεί δημόσια βιβλία στα οποία καταχωρίζονται πράξεις ή αποφάσεις που έχουν σχέση με τη σύσταση, μεταβίβαση ή κατάργηση δικαιωμάτων ιδιωτικού δικαίου ή εγγράφονται ή εξαλείφονται κατασχέσεις ή εγγράφονται αγωγές ή ανακοπές ή γίνονται σημειώσεις γι' αυτές, αν αρνείται να ενεργήσει όπως του ζητείται, οφείλει, το αργότερο μέσα στην επόμενη από την υποβολή της αίτησης ημέρα, να σημειώσει περιληπτικά στο σχετικό βιβλίο την άρνησή του και τους λόγους της.

2. Η εκκρεμότητα που δημιουργείται με την άρνηση αίρεται με απόφαση του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει εκείνος που τηρεί τα βιβλία, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

3. Η απόφαση γνωστοποιείται με επιμέλεια της γραμματείας σε εκείνον που τηρεί τα βιβλία, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να ενεργήσει όπως διατάσσεται και, σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, να το σημειώσει στο σχετικό βιβλίο.

4. Η εγγραφή, σημείωση ή εξάλειψη που ενεργείται ως συνέπεια απόφασης θεωρείται ότι έγινε από τότε που υποβλήθηκε η σχετική αίτηση σ' αυτόν που τηρεί τα δημόσια βιβλία.

5. Αν ο υπάλληλος που αναφέρεται στην παρ. 1 αρνείται να χορηγήσει αντίγραφο, περίληψη ή πιστοποιητικό, αποφασίζει για τη χορήγηση το δικαστήριο που αναφέρεται στην παρ. 2.

Άρθρο 792

Όταν κατά το νόμο απαιτείται άδεια δικαστηρίου για να εκποιηθεί ενέχυρο ή για να αποδοθεί με παροχή άλλης ασφάλειας ή άδεια για την άρνηση της απόδοσής του, η άδεια παρέχεται με απόφαση του ειρηνοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ενέχυρο.

Άρθρο 793

Αν κατά το νόμο δικαιούται κάποιος να ζητήσει το διορισμό μεσεγγυούχου ή φύλακα, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση τους γίνεται με απόφαση του ειρηνοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκονται τα πράγματα που πρέπει να φυλαχθούν.

Άρθρο 794

Αν κατά το νόμο δικαιούται κάποιος να ζητήσει το διορισμό πραγματογνωμόνων, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση τους γίνεται με απόφαση του ειρηνοδικείου της περιφέρειας όπου πρόκειται να διεξαχθεί η πραγματογνωμοσύνη.

Άρθρο 795

Αν υπάρχει δικαίωμα επικαρπίας και ο κύριος του πράγματος έχει δικαίωμα κατά το νόμο να ζητήσει να διαταχθεί με δικαστική απόφαση, η εκμίσθωσή του ή η ανάθεση της άσκησης της επικαρπίας σε διαχειριστή, οι ενέργειες αυτές, καθώς και η άρση της άσκησης της επικαρπίας, διατάσσονται από το δικαστήριο της περιφέρειας όπου βρίσκεται το πράγμα. Τα ίδια ισχύουν και για το διορισμό, την αντικατάσταση, ή την παύση του διαχειριστή.

Άρθρο 796

1. Όταν ζητείται ο διορισμός, η αντικατάσταση ή η παύση επιτρόπου, ειδικού επιτρόπου ή προσωρινού επιτρόπου, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έχει τη συνήθη διαμονή του εκείνος που πρόκειται να τεθεί ή που βρίσκεται σε επιτροπεία. Το ίδιο δικαστήριο είναι αρμόδιο και για το διορισμό, την αντικατάσταση ή την παύση των μελών του εποπτικού συμβουλίου. Αν ο ανήλικος, που έχει την ελληνική ιθαγένεια, δεν έχει τη συνήθη διαμονή του στην ημεδαπή, η σχετική αίτηση μπορεί να ασκηθεί στο δικαστήριο της τελευταίας συνήθους διαμονής του στην Ελλάδα, διαφορετικά στο δικαστήριο της πρωτεύουσας του κράτους.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου, κατά την ισχύουσα νομοθεσία για την επιτροπεία ανηλικού, προβλέπεται η αυτεπάγγελτη ενέργεια του δικαστηρίου, αυτό οφείλει να συντάσσει χωρίς καθυστέρηση την κατά την τέταρτη παράγραφο του άρθρου 747 πράξη του, ώστε η υπόθεση να εισάγεται προς συζήτηση στη συντομότερη κατά το δυνατό δικάσιμο.

3. Η σχετική αίτηση ή η πράξη της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 747 κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία στις περιπτώσεις όπου ο νόμος προβλέπει ότι η σύνταξη και η υποβολή σχετικής έκθεσής της είναι υποχρεωτική. Η έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας πρέπει να κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου τρεις ημέρες πριν από αυτήν που ορίστηκε για τη συζήτηση. Η έκθεση δεν είναι υποχρεωτική για τις περιπτώσεις του άρθρου 781.

4. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου οι ισχύουσες διατάξεις για την επιτροπεία των ανηλικών προβλέπουν την επικοινωνία του δικαστηρίου με τον ανήλικο και την ακρόασή του ή κρίνουν αναγκαία τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, έχουν εφαρμογή οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 681 Γ'.

Σχόλια: Το άρθρο τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 40 του ν. 2447/1996. Σύμφωνα με το πρώτο εδ. της παρ. 4 του άρθρου 19 του ν. 2521/1997 (Α' 174/1.9.1997), τα οριζόμενα στην τρίτη παρ. του παρόντος άρθρου, ισχύουν και στις περιπτώσεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 1533, του τρίτου εδ. του άρθρου 1664 και του άρθρου 1674 του ΑΚ, καθώς και στην περίπτωση του 1ου εδ. της παρ. 2 του άρθρου 681Γ του ΚΠολΔ.

Άρθρο 797

Όταν σύμφωνα με το νόμο ζητείται να δοθεί άδεια να ενεργήσουν κάποια πράξη ο ανήλικος, αυτός που ασκεί τη γονική μέριμνα, ο επίτροπος ανηλικού, ο δικαστικός συμπαραστάτης ενηλίκου, ο ίδιος ο

ενήλικος που βρίσκεται σε κατάσταση δικαστικής συμπαράστασης, ο κληρονόμος από απογραφή, ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας, ο εκκαθαριστής κληρονομίας και ο εκτελεστής διαθήκης, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της συνήθους διαμονής του ανηλίκου ή αυτού που τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση ή το δικαστήριο της κληρονομίας. Για τις περιπτώσεις της δικαστικής επιμέλειας ξένων υποθέσεων αρμόδιο είναι το δικαστήριο της συνήθους διαμονής αυτού που ζητεί το διορισμό του επιμελητή ή του τόπου όπου θα διεξαχθεί κυρίως η διαχείριση της υπόθεσης.

Σχόλια: Το άρθρο τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 41 του ν. 2447/1996.

Άρθρο 798

Όταν ζητείται κατά το νόμο να χορηγηθεί άδεια για να ενεργηθεί πράξη εκτός από εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 792 και 797, είναι αρμόδιο το δικαστήριο της κατοικίας, και αν δεν υπάρχει κατοικία της διαμονής του αιτούντος, αν πρόκειται για εκποίηση πραγμάτων, το μονομελές πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα πράγματα.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο είχε παλαιότερα καταργηθεί με το άρθρο 42 του ν.2447/1996. Στη συνέχεια με το έκτο άρθρο του Ν. 3089/2002, (ΦΕΚ Α'327/23.12.2002)προστέθηκε νέο ταυτόριθμο.

Άρθρο 799

"Όταν ζητείται κατά το νόμο να χορηγηθεί άδεια για μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση ή για κυοφορία τέκνου από άλλη γυναίκα, αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει τη συνήθη διαμονή της η αιτούσα ή εκείνη που θα κυοφορήσει το τέκνο.

Το δικαστήριο διατάζει να γίνει η συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών, εάν κρίνει ότι η δημοσιότητα πρόκειται να είναι επιβλαβής στα χρηστά ήθη ή ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι προστασίας της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής των διαδίκων."

Άρθρο 800

1. Αρμόδιο για την τέλεση υιοθεσίας είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχουν τη συνήθη διαμονή τους εκείνος που υιοθετεί ή εκείνος που υιοθετείται.

2. Οι συναινέσεις για την υιοθεσία δηλώνονται ενώπιον μέλους της σύνθεσης του δικαστηρίου που τελεί την υιοθεσία. Οι συναινέσεις δηλώνονται σε ιδιαίτερο γραφείο χωρίς δημοσιότητα. Η ίδια διαδικασία τηρείται και όταν πρόκειται για την ακρόαση, από το δικαστήριο, του υποψήφιου να υιοθετηθεί ανηλίκου που δεν συμπλήρωσε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του ή άλλων τέκνων του υποψήφιου θετού γονέα, στις περιπτώσεις που η ακρόαση αυτή προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο. "Στην περίπτωση υιοθεσίας ανηλίκου που προστατεύεται από αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, η συναίνεση των φυσικών γονέων για την τέλεση της υιοθεσίας μπορεί να δηλωθεί και ενώπιον δικαστηρίου ή δικαστή που έχουν λάβει σχετική εντολή."

3. Οι προθεσμίες της έφεσης, της αναίρεσης και της αναψηλάφησης εναντίον απόφασης που απαγγέλλει την υιοθεσία είναι, αν δεν επιδοθεί η απόφαση, ένα έτος και αρχίζουν σε κάθε περίπτωση από τη δημοσίευση της απόφασης.

4. Η προθεσμία της τριτακοπής κατά της απόφασης που τελεί την υιοθεσία είναι έξι μήνες από τη γνώση της υιοθεσίας και εν πάση περιπτώσει τρία έτη από την τελεσίδικία της απόφασης. Ο φυσικός γονέας που, λόγω της εφαρμογής διατάξεων του ουσιαστικού δικαίου, δεν συναίνεσε στην υιοθεσία του παιδιού του έχει το δικαίωμα, προκειμένου να ασκήσει τριτακοπή κατά της σχετικής δικαστικής απόφασης, να πληροφορείται τα στοιχεία αυτής της απόφασης από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση που συνέπραξε στην τέλεση της υιοθεσίας.

5. Οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας τους έχουν την ικανότητα να παρίστανται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο κατά την τέλεση της υιοθεσίας και να ασκούν ένδικα μέσα κατά της σχετικής απόφασης, ανεξάρτητα από το αντίστοιχο δικαίωμα του νόμιμου αντιπροσώπου τους.

6. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει, η κύρια διαδικασία τέλεσης της υιοθεσίας να διεξάγεται "κεκλεισμένων των θυρών".

Σχόλια: Το παρόν άρθρο τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 43 του ν. 2447/1996. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 μέσα σε "" προστέθηκε με το άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 2915/2001.

Άρθρο 801

1. Όταν ζητείται ή πρόκειται να τεθεί αυτεπαγγέλτως ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση και να διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης ή ειδικός δικαστικός συμπαραστάτης, να αντικατασταθούν ή να παυθούν αυτά τα πρόσωπα, καθώς και να αρθεί η δικαστική συμπαράσταση, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της συνήθους διαμονής του προσώπου. Το ίδιο δικαστήριο είναι αρμόδιο και για το διορισμό, την αντικατάσταση ή την παύση των μελών του εποπτικού συμβουλίου.

2. Αν Έλληνας δεν έχει συνήθη διαμονή στην ημεδαπή, αρμοδιότητα να τον θέσει σε δικαστική συμπαράσταση έχει το δικαστήριο της τελευταίας συνήθους διαμονής του στην Ελλάδα, διαφορετικά το δικαστήριο της πρωτεύουσας του κράτους. Αν έχει ήδη διοριστεί προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης από ημεδαπό δικαστήριο, το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο και για την υποβολή, στη συνέχεια, στη δικαστική συμπαράσταση.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με νέο άρθρο, με τον ίδιο αριθμό και με το παρατιθέμενο περιεχόμενο, με το άρθρ. 44 του ν.2447/1996.

Άρθρο 802

1. Στις δίκες που αφορούν τη δικαστική συμπαράσταση ή την υποβολή προσώπου σε ακούσια νοσηλεία, το πρόσωπο αυτό, εφόσον έχει συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας του, είναι πλήρως ικανό να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα, να επιχειρεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις, να επιχειρεί ή να δέχεται επιδόσεις κάθε είδους και να ασκεί ή να παραιτείται από ένδικα μέσα.

2. Σε δίκες για την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, διατάσσεται υποχρεωτικώς η κλήτευση του ίδιου, καθώς και του τυχόν διορισμένου προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη του. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 796 έχει εφαρμογή και εδώ.

3. Η διεξαγωγή ολόκληρης της συζήτησης, και ιδίως των αποδείξεων, γίνεται "κεκλεισμένων των θυρών", με εφαρμογή κατά τα λοιπά του άρθρου 114.

4. Κάθε σχετική απόφαση επιδίδεται, με την επιμέλεια του δικαστηρίου που την εξέδωσε, στα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, στο δικαστικό συμπαραστάτη και στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 805.

5. Το δικαστήριο γνωστοποιεί εγκαίρως στο πρόσωπο την απόφασή του, με την οποία το υποβάλλει σε δικαστική συμπαράσταση, ή διορίζει, αντικαθιστά ή παύει τον δικαστικό συμπαραστάτη. Στη γνωστοποίηση υπενθυμίζεται στον συμπαραστατούμενο το δικαίωμά του να ασκήσει ένδικα μέσα. Η γνωστοποίηση παραλείπεται, αν υπάρχει προφανής αδυναμία του συμπαραστατούμενου να επικοινωνεί με το περιβάλλον ή βάσιμος κίνδυνος να προκληθεί βλάβη ή χειροτέρευση της υγείας του. Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται πρόνοια προστασίας της προσωπικότητάς του.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με νέο άρθρο, με τον ίδιο αριθμό και με το παρατιθέμενο περιεχόμενο, με το άρθρ. 44 του ν.2447/1996.

Άρθρο 803

1. Κατά της απόφασης που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση, διορίζει τον δικαστικό συμπαραστάτη, καθορίζει την έκταση των περιορισμών που επιβάλλονται στον συμπαραστατούμενο ή τροποποιεί το είδος και την έκταση της δικαστικής συμπαράστασης ή που αρνείται την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση και το διορισμό δικαστικού συμπαραστάτη έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν ένδικα μέσα σε όλα τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, σύμφωνα με το νόμο. Όταν η διαδικασία μπορεί να κινηθεί μόνο με αίτηση αυτού του οποίου αφορά το μέτρο και αυτή απορρίφθηκε, δικαίωμα να ασκήσει ένδικα μέσα έχει μόνο το πρόσωπο αυτό. Ένδικα μέσα μπορεί να ασκήσει και ο δικαστικός συμπαραστάτης, στο όνομά του ή στο όνομα του συμπαραστατούμενου, κατά των αποφάσεων που αφορούν τον κύκλο των αρμοδιοτήτων του.

2. Παρέμβαση ή τριτανακοπή μπορούν να ασκήσουν μόνο τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητήσουν την υποβολή του προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση.

3. Το δικαστήριο μπορεί να παύσει τον δικαστικό συμπαραστάτη και με προσωρινή διαταγή του, σύμφωνα με το άρθρο 781, όταν πείθεται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την παύση του, καθώς και ότι η αναβολή της λήψης του μέτρου συνεπάγεται επικείμενο κίνδυνο για τον συμπαραστατούμενο. Η σχετική απόφαση αρχίζει να ισχύει και με μόνη την κατάθεσή της στη γραμματεία του δικαστηρίου με σκοπό τη γνωστοποίησή της.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με νέο άρθρο, με τον ίδιο αριθμό και με το παρατιθέμενο περιεχόμενο, με το άρθρ. 44 του ν. 2447/1996.

Άρθρο 804

1. Το δικαστήριο επικοινωνεί με αυτόν τον οποίο αφορά το μέτρο, ώστε να σχηματίσει άμεση αντίληψη για την κατάσταση του. Η προσωπική επικοινωνία μπορεί να γίνεται μέσα στο συνηθισμένο περιβάλλον του συμπαραστατέου, αν το ζητεί ο ίδιος ή αν αυτό διευκολύνει τη διευκρίνιση των πραγμάτων και δεν αντιτίθεται ο συμπαραστατέος. Η επικοινωνία παραλείπεται μόνο αν πιστοποιείται αρμοδίως ότι υπάρχει βάσιμος κίνδυνος για την υγεία του προσώπου, για το οποίο πρόκειται, ή αν αυτό βρίσκεται σε προφανή αδυναμία να επικοινωνήσει με το περιβάλλον. Κατά τα λοιπά έχει ανάλογη εφαρμογή η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 681 Γ.

2. Η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης μπορεί, κατά την κρίση του δικαστηρίου, να παραλείπεται, αν προσκομίζεται βεβαίωση δημόσιας αρχής ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για την κατάσταση του συμπαραστατέου.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με νέο άρθρο, με τον ίδιο αριθμό και με το παρατιθέμενο περιεχόμενο, με το άρθρ. 44 του ν. 2447/1996.

Άρθρο 805

1. Οι διατάξεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου 801 ισχύουν και για το διορισμό του προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη. Για το διορισμό όμως προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη μετά την κίνηση της διαδικασίας για να τεθεί ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση, αρμόδιο είναι το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση. Η δεύτερη και η τρίτη παράγραφοι του άρθρου 802,

καθώς και η πρώτη παράγραφος του άρθρου 804 εφαρμόζονται και για το διορισμό προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη πριν από την κίνηση της διαδικασίας της δικαστικής συμπαραστάσης.

2. Προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης μπορεί να διοριστεί και με προσωρινή διαταγή του δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 781, όταν από ιατρικό πιστοποιητικό συνάγεται ότι συντρέχουν, λόγω της κατάστασης της υγείας του προσώπου το οποίο αφορά το μέτρο, επείγοντες λόγοι υπέρ του διορισμού δικαστικού συμπαραστάτη και ότι απειλείται από την αναβολή κίνδυνος για τα συμφέροντά του. Η προσωρινή διαταγή εκδίδεται ύστερα από προηγούμενη ακρόαση του συμπαραστατέου και έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας, εκτός αν επίκειται κίνδυνος από οποιαδήποτε αναβολή. Το β' εδάφιο της τρίτης παραγράφου του άρθρου 803 έχει εφαρμογή και εδώ.

3. Εφόσον το κρίνει απαραίτητο για τη διασφάλιση των συμφερόντων του συμπαραστατέου, το δικαστήριο που διόρισε τον προσωρινό δικαστικό συμπαραστάτη ορίζει ότι αυτός, εκτός από τις εξουσίες που του παρέχει το ουσιαστικό δίκαιο, παραστέκει τον συμπαραστατέο στη διενέργεια κάθε διαδικαστικής πράξης και την άσκηση ένδικων μέσων, τόσο κατά τη διεξαγωγή της κύριας δίκης για την υποβολή στη δικαστική συμπαραστάση, όσο και σε κάθε άλλη δίκη που αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του.

4. Αν διορίστηκε προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης, όλες οι επιδόσεις πρέπει να γίνονται σ' αυτόν και σ' εκείνον για τον οποίο διορίστηκε.

5. Ο διορισμός προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη για το χρονικό διάστημα μετά την έκδοση της απόφασης, με την οποία το πρόσωπο υποβλήθηκε σε δικαστική συμπαραστάση, καθώς και η διατήρηση ή αντικατάσταση, για το ίδιο χρονικό διάστημα, αυτού που είχε ήδη διοριστεί γίνονται με την ίδια απόφαση, που απαγγέλλει την υποβολή στη δικαστική συμπαραστάση.

Σχόλια: Το παρόν άρθρο καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με νέο άρθρο, με τον ίδιο αριθμό και με το παρατιθέμενο περιεχόμενο, με το άρθρ. 44 του ν. 2447/1996.

Άρθρο 806

Οι διατάξεις των παραγρ. 2 και 3 του άρθρου 763 δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 807

1. Για την δημοσίευση δημόσιας ή μυστικής ή έκτακτης διαθήκης αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου εδρεύει ο συμβολαιογράφος, ο οποίος τη συνέταξε ή στον οποίο έχει κατατεθεί, ενώ για τη δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης και την κήρυξή της ως κύριας, το δικαστήριο στο οποίο προσάγεται για να δημοσιευθεί. Σε περίπτωση μυστικής ή έκτακτης διαθήκης που βρίσκεται σε συμβολαιογράφο ο οποίος εδρεύει έξω από την έδρα μονομελούς πρωτοδικείου, αρμόδιο για τη δημοσίευση είναι το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο συμβολαιογράφος.

2. Αν η δημόσια διαθήκη έχει συνταχθεί σε προξενική αρχή ή έχει κατατεθεί στην αρχή αυτή μυστική ή έκτακτη διαθήκη, αρμόδια για τη δημοσίευση είναι η προξενική αρχή στην οποία έχει συνταχθεί ή κατατεθεί. Οι προξενικές αρχές έχουν αρμοδιότητα να δημοσιεύουν και τις ιδιόγραφες διαθήκες που τους προσάγονται.

Άρθρο 808

1. Η δημοσίευση διαθήκης γίνεται με καταχώρησή της, ολόκληρης, στα πρακτικά του δικαστηρίου στα οποία βεβαιώνονται και όλα τα εξωτερικά ελαττώματά της.

2. Η δημοσίευση διαθήκης από προξενική αρχή γίνεται από τον πρόξενο ο οποίος συντάσσει πρακτικό που υπογράφεται από αυτόν και, αν πρόκειται για ιδιόγραφη διαθήκη, και από εκείνον που την παρέδωσε.

3. Η κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κύριας γίνεται με απόφαση του αρμόδιου για τη δημοσίευσή της δικαστηρίου, εφόσον πιθανολογηθεί η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Όταν η διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή, αρμόδιο δικαστήριο για να την κηρύξει κύρια είναι το δικαστήριο της κληρονομίας. Η προξενική αρχή οφείλει, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να αποστείλει στο δικαστήριο αυτό το πρωτότυπο της διαθήκης, αφού εκδώσει κεκρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο της το οποίο τηρεί στο αρχείο της.

4. Τα αντίγραφα των δημόσιων διαθηκών που δημοσιεύονται και τα πρωτότυπα των μυστικών ή έκτακτων ή ιδιόγραφων διαθηκών, με τα περικαλύμματά τους, χρονολογούνται και υπογράφονται από το δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ή τον ειρηνοδίκη ή τον πρόξενο και φυλάγονται στο αρχείο του μονομελούς πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου ή του προξενείου.

5. Αντίγραφα των πρακτικών δημοσίευσης της διαθήκης αποστέλλονται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου ή του προξενείου, στη γραμματεία του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών, καθώς και στη γραμματεία του μονομελούς πρωτοδικείου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη και φυλάγονται στα αρχεία τους.

6. Αντίγραφα διαθηκών και ανακλήσεων διαθηκών, που δημοσιεύθηκαν στο εξωτερικό, μπορεί να κατατεθούν σε ελληνική προξενική αρχή ή στη γραμματεία οποιουδήποτε μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδικείου που εδρεύει έξω από την έδρα μονομελούς πρωτοδικείου. Η προξενική αρχή ή η γραμματεία που παραλαμβάνει τα αντίγραφα συντάσσει επάνω σ' αυτά πράξη κατάθεσης, όπου αναγράφει όσα κατατέθηκαν, εκείνον που τα κατέθεσε και την ημερομηνία της κατάθεσης. Τα αντίγραφα αυτά πρέπει να είναι επικυρωμένα από την αλλοδαπή αρχή που δημοσίευσε τη διαθήκη. Αν είναι διατυπωμένες, ολόκληρες ή εν μέρει, σε ξένη γλώσσα πρέπει να επισυνάπτεται, κατά την κατάθεσή

τους, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του ξενόγλωσσου μέρους τους, που έχει γίνει από το Υπουργείο Εξωτερικών, ελληνική προξενική αρχή ή δικηγόρο. Αντίγραφα τους αποστέλλονται χωρίς καθυστέρηση, με επιμέλεια του προξένου που τα παρέλαβε ή της γραμματείας του δικαστηρίου, στη γραμματεία του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών.

Άρθρο 809

Οι γραμματείες των μονομελών πρωτοδικείων, των ειρηνοδικείων και των προξενικών αρχών τηρούν βιβλία των διαθηκών που δημοσιεύονται και των αντιγράφων τους που οι γραμματείες αυτές φυλάγουν, καθώς και των αντιγράφων που κατατίθενται ή φυλάγονται κατά την παρ. 6 του άρθρου 808 του Κώδικα αυτού. Η γραμματεία του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών τηρεί βιβλία των διαθηκών που δημοσιεύονται από αυτό ή άλλα δικαστήρια και προξενικές αρχές, καθώς και των αντιγράφων τους που κατά την παρ. 6 του άρθρου 808 κατατίθενται στα άλλα δικαστήρια και προξενικές αρχές.

Άρθρο 810

Δικαστήριο της κληρονομίας είναι το μονομελές πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του, και αν δεν είχε ούτε διαμονή, το μονομελές πρωτοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους.

Άρθρο 811

1. Το δικαστήριο της κληρονομίας, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει όποιον κατέχει διαθήκη να την καταθέσει. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον κάτοχο της διαθήκης που δυστροπεί τις ποινές που προβλέπονται από το άρθρο 205.

2. Το δικαστήριο της κληρονομίας, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, εφόσον πιθανολογείται ότι κάποιος κατέχει διαθήκη, μπορεί να τον υποχρεώσει να δώσει βεβαιωτικό όρκο.

Άρθρο 812

Η δήλωση αποποίησης κληρονομίας ή αποδοχής κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής, αποδοχής ή αποποίησης του λειτουργήματος του εκτελεστή ή παραίτησης από αυτό και αποδοχής του διορισμού κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας ή παραίτησης από αυτό γίνεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομίας.

Άρθρο 813

Όταν κατά το νόμο το δικαστήριο μπορεί να διορίσει κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας ή ειδικό κηδεμόνα για τη διεξαγωγή δίκης, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Από το ίδιο δικαστήριο γίνεται και η βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το δημόσιο, καθώς και ο καθορισμός της αμοιβής και των εξόδων των κηδεμόνων της σχολάζουσας κληρονομίας. Η συζήτηση της αίτησης για τον καθορισμό της αμοιβής και των εξόδων είναι απαράδεκτη, αν δεν επιδοθεί στον Υπουργό των Οικονομικών πριν από τριάντα ημέρες.

Άρθρο 814

1. Όταν κατά το νόμο έχει κανείς το δικαίωμα να ζητήσει την εκκαθάριση κληρονομίας και το διορισμό εκκαθαριστή της, η εκκαθάριση της κληρονομίας διατάσσεται και ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του εκκαθαριστή γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Από το ίδιο δικαστήριο παρατείνεται η προθεσμία για τη σύνταξη της απογραφής της κληρονομίας από τον εκκαθαριστή και γίνεται ο κανονισμός της σύμμετρης πληρωμής των δανειστών.

2. Αν εκείνος που πέθανε έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, δεν είναι δυνατό να διαταχθεί δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας του και η εκκαθάριση παύει, αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης κατά τη διάρκειά της.

Άρθρο 815

Όταν κατά το νόμο το δικαστήριο μπορεί να πάψει εκτελεστή διαθήκης, η παύση γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Το ίδιο δικαστήριο ορίζει προθεσμία δήλωσης αποδοχής του εκτελεστή και εκδίδει την απόφαση που προβλέπει ο νόμος σε περίπτωση περισσότερων εκτελεστών και ισοψηφίας τους.

Άρθρο 816

Όταν είναι δυνατό κατά το νόμο να οριστεί δικαστική προθεσμία για να κάνει δήλωση επιλογής όποιος βαρύνεται με κληροδότημα ή ο κληροδόχος ή τρίτος που ορίζεται με τη διαθήκη, η προθεσμία ορίζεται από το δικαστήριο της κληρονομίας.

Άρθρο 817

1. Όταν κατά το νόμο ο κληρονόμος που έχει το ευεργέτημα της απογραφής έχει το δικαίωμα να παραχωρήσει την κληρονομική περιουσία προς τους δανειστές της κληρονομιάς και τους κληροδόχους, το δικαστήριο της κληρονομιάς διατάζει τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομικής περιουσίας που περιέρχεται στον κληρονόμο ο οποίος έχει το ευεργέτημα της απογραφής και διορίζει εκκαθαριστή της κληρονομιάς.

2. Η δικαστική εκκαθάριση που αναφέρεται στην παρ. 1 διατάσσεται με αίτηση του κληρονόμου που έχει το ευεργέτημα της απογραφής και εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομιάς και του άρθρου 814.

Άρθρο 818

1. Το δικαστήριο της κληρονομιάς είναι αρμόδιο να αποφασίζει, με αίτηση εκείνου που βαρύνεται με κληρονομικό καταπίστευμα, αν κατά το νόμο επιβάλλεται από τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης να διαθέσει αντικείμενα της κληρονομιάς.

2. Το δικαστήριο που αναφέρεται στην παρ. 1, αν κρίνει ότι επιβάλλεται η διάθεση, μπορεί να ορίσει και τους όρους με τους οποίους πρέπει να γίνει. Η διάθεση αντικειμένου της κληρονομιάς χωρίς να τηρηθούν οι όροι αυτοί είναι άκυρη, εκτός αν όσοι αποκτούν δικαιώματα με βάση τη διάθεση αυτή προστατεύονται από το νόμο.

Άρθρο 819

Το δικαστήριο της κληρονομιάς, με αίτηση του κληρονόμου ή του καταπιστευματοδόχου ή του κληροδόχου ή του εκτελεστή διαθήκης, διατάζει να χορηγηθεί στον αιτούντα πιστοποιητικό για το δικαίωμά του. Το πιστοποιητικό (κληρονομητήριο) εκδίδεται από το γραμματέα του δικαστηρίου και παραδίδεται με απόδειξη παραλαβής του η οποία φυλάγεται στο αρχείο του δικαστηρίου. Αν την έκδοση του πιστοποιητικού τη διατάζει το δικαστήριο που δίκασε ύστερα από έφεση, το πιστοποιητικό το εκδίδει ο γραμματέας του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου στον οποίο αποστέλλεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση αντίγραφο της απόφασης.

Άρθρο 820

1. Η απόφαση που διατάζει την παροχή του πιστοποιητικού πρέπει να περιέχει
- α) το ονοματεπώνυμο του κληρονομούμενου,
  - β) τα ονοματεπώνυμα των κληρονόμων ή καταπιστευματοδόχων ή κληροδόχων στους οποίους παρέχεται,
  - γ) τις κληρονομικές μερίδες του καθενός ή τα αντικείμενα τα οποία περιέρχονται στον καθένα,
  - δ) τους όρους ή τους περιορισμούς με τους οποίους η κληρονομία, το καταπίστευμα ή η κληροδοσία περιέρχεται στον καθένα και, ιδιαίτερα αν πρόκειται για κληρονόμο, τα καταπιστεύματα και τα κληροδοτήματα που βαρύνουν την κληρονομία και
  - ε) τα ονοματεπώνυμα των εκτελεστών της διαθήκης και τις εξουσίες που η διαθήκη τους παρέχει.
2. Αν διατάσσεται η παροχή πιστοποιητικού σε εκτελεστή διαθήκης, η απόφαση πρέπει να περιέχει μόνο α) το ονοματεπώνυμο του κληρονομούμενου και β) το ονοματεπώνυμο του εκτελεστή διαθήκης και τις εξουσίες που του παρέχει η διαθήκη.
3. Τα στοιχεία που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 πρέπει να περιλαμβάνει και το πιστοποιητικό το οποίο υπογράφεται από το γραμματέα του δικαστηρίου που το παρέχει.

Άρθρο 821

Όποιος στο πιστοποιητικό ονομάζεται κληρονόμος ή καταπιστευματοδόχος ή κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης τεκμαίρεται ότι έχει τα δικαιώματα που αναφέρονται στο πιστοποιητικό αυτό και ότι δεν περιορίζεται από άλλες διατάξεις εκτός από εκείνες που αναγράφονται στο πιστοποιητικό.

Άρθρο 822

Κάθε δικαιοπραξία ή δικαστική πράξη όποιου στο πιστοποιητικό ονομάζεται κληρονόμος ή καταπιστευματοδόχος ή κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης με τρίτον ή απέναντι σε τρίτον ή του τρίτου απέναντι σ' αυτούς είναι ισχυρή υπέρ του τρίτου, σε όση έκταση ισχύει το τεκμήριο του άρθρου 821, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε την ανακρίβεια του πιστοποιητικού ή την υποβολή αίτησης για αφαίρεση ή κήρυξη ανίσχυρου του πιστοποιητικού ή την ανάκληση ή την τροποποίησή του.

Άρθρο 823

1. Αρμόδιο να διατάξει, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, να αφαιρεθεί, να κηρυχθεί ανίσχυρο, να τροποποιηθεί ή να ανακληθεί το πιστοποιητικό είναι το δικαστήριο που διέταξε την παροχή του.

2. Οι δημοσιεύσεις που ο νόμος απαιτεί για να κηρυχθεί το πιστοποιητικό ανίσχυρο τηρούνται και για την ανάκληση ή τροποποίησή του.

Άρθρο 824

1. Η απόφαση που διατάζει την παροχή πιστοποιητικού είναι δυνατό να προσβληθεί με έφεση, μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από τη δημοσίευσή της. Η προθεσμία της έφεσης και η άσκησή της αναστέλλουν την ισχύ της απόφασης και την έκδοση του πιστοποιητικού. Η απόφαση που διατάζει την παροχή πιστοποιητικού δεν προσβάλλεται με αναψηλάφηση, αναίρεση ή τριτανακοπή.

2. Η απόφαση που διατάζει την αφαίρεση του πιστοποιητικού ή το κηρύσσει ανίσχυρο ή εκείνη που το τροποποιεί ή το ανακαλεί μπορεί να προσβληθεί μόνο με τριτανακοπή μέσα στην προθεσμία που ορίζει το άρθρο 1965 Α.Κ.

Άρθρο 825

Κάθε αμφιβολία ή αμφισβήτηση για την ερμηνεία διαθήκης ή άλλης πράξης με την οποία διαθέτονται περιουσιακά στοιχεία με κληρονομία, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών, εφόσον αναφέρεται στον τρόπο της εκκαθάρισης και γενικά της διαχείρισης και της εκτέλεσης της περιουσίας που έχει διατεθεί για το κράτος ή για κοινωφελή σκοπό, υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εφετείου Αθηνών.

Άρθρο 826

Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί, για να αποτραπεί κίνδυνος, να διατάξει τη σφράγιση πραγμάτων και να την ενεργήσει ο ίδιος ή να ορίσει για το σκοπό αυτό συμβολαιογράφο ή υπάλληλο της γραμματείας του ειρηνοδικείου. Αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκονται τα πράγματα. Αν η σφράγιση πρόκειται να γίνει έξω από την έδρα του ειρηνοδικείου, ο ειρηνοδίκης μπορεί να διατάξει τον πρόεδρο της κοινότητας ή το διοικητή του σταθμού της χωροφυλακής να ενεργήσει τη σφράγιση.

Άρθρο 827

1. Ο ειρηνοδίκης που διατάζει τη σφράγιση μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέτρο για να επιτευχθεί η σφράγιση. Ο ειρηνοδίκης μπορεί να διατάξει η σφράγιση να γίνει και κατά τη νύχτα.

2. Δεν μπορούν να σφραγιστούν τα υπνωδωμάτια που χρησιμοποιούνται από εκείνους που στεγάζονται στο διαμέρισμα όπου γίνεται η σφράγιση.

3. Αντικείμενα που είναι αναγκαία για να τα χρησιμοποιούν εκείνοι που στεγάζονται στο διαμέρισμα όπου γίνεται η σφράγιση δεν σφραγίζονται και παραδίδονται σ' αυτούς.

4. Αντικείμενα των οποίων η σφράγιση είναι αδύνατη ή επιζήμια λόγω του είδους τους δεν σφραγίζονται και παραδίδονται για φύλαξη σε μεσεγγυούχο που διορίζει εκείνος που ενεργεί τη σφράγιση. Αν πρόκειται για αντικείμενα που μπορεί να υποστούν φθορά, ο ειρηνοδίκης που διέταξε τη σφράγιση διατάζει την εκποίησή τους κατά τις διατάξεις για την αναγκαστική εκποίηση πραγμάτων τα οποία μπορούν να υποστούν φθορά.

Άρθρο 828

Αν κάποιος από εκείνους που παρευρίσκονται κατά τη σφράγιση ισχυρίζεται ότι υπάρχει διαθήκη ή άλλο σημαντικό έγγραφο, όποιος ενεργεί τη σφράγιση οφείλει να ερευνήσει αν υπάρχει. Αν τη σφράγιση την ενεργεί ο ειρηνοδίκης και βρεθεί η διαθήκη, την παραλαμβάνει και τη στέλνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο αρμόδιο για τη δημοσίευσή της δικαστήριο, και αν τη σφράγιση την ενεργεί συμβολαιογράφος, υπάλληλος της γραμματείας, διοικητής του σταθμού χωροφυλακής ή πρόεδρος της κοινότητας, την παραλαμβάνει και την παραδίδει χωρίς καθυστέρηση στον ειρηνοδίκη, ο οποίος τη στέλνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο αρμόδιο για τη δημοσίευση δικαστήριο. Αν βρεθεί άλλο σημαντικό έγγραφο, το παραλαμβάνει όποιος ενεργεί τη σφράγιση και ο ειρηνοδίκης διατάζει να παραδοθεί σ' αυτόν που δικαιούται να το κατέχει ή, ώσπου να εξακριβωθεί εκείνος που δικαιούται, να φυλάσσεται στο αρχείο της γραμματείας του ειρηνοδικείου.

Άρθρο 829

1. Ο ειρηνοδίκης που διατάζει τη σφράγιση ορίζει μεσεγγυούχο των αντικειμένων που σφραγίζονται και κατά προτίμηση ορίζεται μεσεγγυούχος όποιος τα κατέχει.

2. Τα κλειδιά των αντικειμένων που σφραγίζονται παραλαμβάνει όποιος ενεργεί τη σφράγιση και τα παραδίδει, με έγγραφη απόδειξη, στη γραμματεία του ειρηνοδικείου.

3. Όποιος ενεργεί τη σφράγιση οφείλει να ερευνήσει αν ως τη σφράγιση έχει αφαιρεθεί κάποιο αντικείμενο και να συγκεντρώνει κάθε σχετική πληροφορία.

Άρθρο 830

Για τη σφράγιση συντάσσεται έκθεση, η οποία εκτός από τα στοιχεία που απαιτούνται κατά το άρθρο 117 πρέπει να αναφέρει

- 1) την απόφαση του ειρηνοδίκη με την οποία διατάσσεται η σφράγιση,
- 2) περιγραφή των χώρων στους οποίους τοποθετήθηκαν οι σφραγίδες,
- 3) περιγραφή των εγγράφων που βρέθηκαν κατά το άρθρο 828 και αναφορά των προσώπων στα οποία παραδόθηκαν,
- 4) κάθε ισχυρισμό ή αμφισβήτηση εκείνων που παραβρέθηκαν κατά τη σφράγιση και κάθε τι που υπέπεσε στην αντίληψη εκείνου που έκανε τη σφράγιση και
- 5) βεβαίωση ότι εκείνος που έκανε τη σφράγιση παρέλαβε τα κλειδιά, ότι έκανε την έρευνα που αναφέρεται στο άρθρο 829 παρ. 3 και το αποτέλεσμα της. Αν στο διαμέρισμα το οποίο πρόκειται να σφραγιστεί δεν υπάρχουν κινητά πράγματα, αυτό σημειώνεται στην έκθεση.

Άρθρο 831

1. Αν η διατήρηση της σφράγισης δεν είναι αναγκαία ή πρόκειται να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης που διέταξε την σφράγιση, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, διατάζει την αποσφράγιση. Αποσφράγιση και επανασφράγιση μπορεί να διαταχθεί και για να αποτραπεί κίνδυνος ή για άλλο σπουδαίο λόγο.

2. Ο ειρηνοδίκης κατά τη δικάσιμο που ο ίδιος ορίζει είναι υποχρεωμένος να διατάξει την κλήτευση εκείνου που ζήτησε τη σφράγιση, όπως και εκείνων που παραβρέθηκαν κατά την ενέργειά της, και αν η σφράγιση έγινε σε περιουσιακό στοιχείο κληρονομίας, μπορεί να διατάξει κλήτευση εκείνων που πιθανολογείται ότι είναι κληρονόμοι, καταπιστευματοδόχοι, κληροδόχοι και εκτελεστές διαθήκης.

Άρθρο 832

1. Αν η αποσφράγιση διατάσσεται για να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης, με την απόφασή του, ορίζει συμβολαιογράφο και πραγματογνώμονες, κατά το άρθρο 838 παρ. 2 έως 4.

2. Αν ο ειρηνοδίκης κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία η διατήρηση της σφράγισης και δεν πρόκειται να γίνει απογραφή, είτε επιφυλάσσεται, με την απόφαση που διατάζει την αποσφράγιση, να ενεργήσει ο ίδιος την αποσφράγιση, είτε διατάζει τη γραμματεία του δικαστηρίου να την ενεργήσει.

Άρθρο 833

Ο ειρηνοδίκης με την απόφαση που διατάζει την αποσφράγιση ορίζει τα πρόσωπα στα οποία πρέπει να παραδοθούν τα αντικείμενα αφού γίνει η αποσφράγιση. Αν η αποσφράγιση διατάχθηκε για να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης μπορεί να επιφυλαχθεί να ορίσει τα πρόσωπα αυτά μετά την ενέργεια της απογραφής. Ο ειρηνοδίκης μπορεί να ορίσει και μεσεγγυούχο για να παραλάβει, μετά την αποσφράγιση και την απογραφή, και να φυλάει τα αντικείμενα, ώσπου να αποφασισθεί σε ποιον πρέπει να παραδοθούν.

Άρθρο 834

1. Όποιος ενεργεί την αποσφράγιση ορίζει την ημέρα και την ώρα που θα γίνει και καλεί εγγράφως ή προφορικώς να παραστούν στην αποσφράγιση όλοι οι διάδικοι που ήταν παρόντες στη συζήτηση για την αποσφράγιση ή οι πληρεξούσιοι που τους εκπροσώπησαν, οι πραγματογνώμονες και ο μεσεγγυούχος των αντικειμένων. Όταν γίνεται η αποσφράγιση μπορεί να παραστεί και οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

2. Σ' όποιον έλαβε την εντολή να ενεργήσει την αποσφράγιση παραδίδονται από τη γραμματεία, με έγγραφη απόδειξη, τα κλειδιά των αντικειμένων που σφραγίστηκαν.

Άρθρο 835

1. Όποιος ενεργεί την αποσφράγιση οφείλει να εξετάσει την κατάσταση των σφραγίδων που έχουν τεθεί.

2. Αν οι σφραγίδες που έχουν τεθεί δεν είναι άθικτες και την αποσφράγιση ενεργεί συμβολαιογράφος ή υπάλληλος της γραμματείας, διακόπτει κάθε παραπέρα ενέργεια και αυτό το αναφέρει αμέσως εγγράφως στον ειρηνοδίκη που διέταξε την αποσφράγιση.

3. Ο ειρηνοδίκης στις περιπτώσεις της παρ. 2 πηγαίνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον τόπο όπου έχουν τεθεί οι σφραγίδες, βεβαιώνει την κατάστασή τους και με απόφασή του διατάζει κάθε κατά την κρίση του πρόσφορο μέτρο.

Άρθρο 836

1. Η αποσφράγιση, όταν γίνεται απογραφή, ενεργείται βαθμιαία και όσο είναι αναγκαίο για να συνταχθεί η απογραφή. Αν η απογραφή δεν είναι δυνατό να τελειώσει την ίδια ημέρα, ο

συμβολαιογράφος τη διακόπτει, ορίζει την ημέρα και την ώρα που θα την εξακολουθήσει και σφραγίζει τα αντικείμενα των οποίων η απογραφή δεν τελείωσε.

2. Μετά την ενέργεια της απογραφής τα αντικείμενα που απογράφηκαν παραδίδονται σε εκείνους που ορίζει η σχετική με την αποσφράγιση απόφαση, και αν ο ειρηνοδίκης επιφυλάχτηκε με την απόφασή του να ορίσει τα πρόσωπα στα οποία πρέπει να παραδοθούν, ο συμβολαιογράφος τα ξανασφραγίζει.

Άρθρο 837

Για την αποσφράγιση συντάσσεται έκθεση, η οποία εκτός από ό,τι απαιτείται κατά το άρθρο 117, πρέπει να αναφέρει

- 1) την απόφαση του ειρηνοδίκη με την οποία διατάσσεται η αποσφράγιση,
- 2) βεβαίωση όποιου ενεργεί την αποσφράγιση ότι κάλεσε τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 834 και τον τρόπο με τον οποίο τα κάλεσε,
- 3) βεβαίωση όποιου ενεργεί την αποσφράγιση ότι οι σφραγίδες βρέθηκαν άθικτες,
- 4) κάθε αμφισβήτηση ή ισχυρισμό εκείνων που ήταν παρόντες στην αποσφράγιση και κάθε τι που υπέπεσε στην αντίληψη εκείνου που την ενεργεί και
- 5) τα πρόσωπα στα οποία παραδόθηκαν τα αντικείμενα.

Άρθρο 838

1. Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει να γίνει απογραφή πραγμάτων για να αποτραπεί κίνδυνος. Αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκονται τα πράγματα.

2. Η απογραφή γίνεται από συμβολαιογράφο ο οποίος ορίζεται με την απόφαση που τη διατάζει. Αν κωλύεται ο συμβολαιογράφος, την απογραφή την ενεργεί ο νόμιμος αναπληρωτής του.

3. Ο ειρηνοδίκης που διατάζει την απογραφή ορίζει και δύο πραγματογνώμονες για να εκτιμήσουν τα αντικείμενα τα οποία θα απογραφούν.

4. Αν οι διάδικοι που είναι παρόντες στη συζήτηση υποδείξουν από κοινού συμβολαιογράφο και πραγματογνώμονες, ο ειρηνοδίκης ορίζει αυτούς που υποδείχτηκαν εκτός αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι να μην οριστούν αυτοί.

Άρθρο 839

1. Ο συμβολαιογράφος ορίζει την ημέρα και την ώρα που θα γίνει η απογραφή και καλεί εγγράφως ή προφορικώς τους διαδίκους που ήταν παρόντες κατά τη συζήτηση, μετά την οποία εκδόθηκε η απόφαση που διέταξε την απογραφή, καθώς και τους πραγματογνώμονες, που έχουν οριστεί με την ίδια απόφαση να παραστούν κατά την απογραφή. Κατά την ενέργεια της απογραφής μπορεί να παραστεί όποιος έχει έννομο συμφέρον.

2. Οι πραγματογνώμονες που διορίστηκαν με την απόφαση που διατάζει την απογραφή δίνουν ενώπιον του συμβολαιογράφου τον όρκο που αναφέρεται στο άρθρο 385 παρ. 1.

Άρθρο 840

Για την απογραφή συντάσσεται έκθεση η οποία, εκτός από ό,τι απαιτείται κατά το άρθρο 117, πρέπει να αναφέρει

- 1) την απόφαση με την οποία διατάσσεται η απογραφή,
- 2) τα ονόματα των πραγματογνώμων που είναι παρόντες και βεβαίωση του συμβολαιογράφου ότι έδωσαν τον όρκο που αναφέρεται στο άρθρο 839 παρ. 2,
- 3) βεβαίωση του συμβολαιογράφου ότι κάλεσε τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 834 και τον τρόπο με τον οποίο τα κάλεσε,
- 4) ακριβή περιγραφή των αντικειμένων και ακριβή εκτίμηση της αξίας τους από τους πραγματογνώμονες, κατά το χρόνο που συντάσσεται η απογραφή,
- 5) ακριβή περιγραφή όλων των αξιολογίων και των μετρητών που βρέθηκαν,
- 6) ακριβή περιγραφή των εμπορικών ή οικιακών βιβλίων που βρέθηκαν, καθώς και όλων των εγγράφων που βρέθηκαν, και όλα αυτά τα μονογράφει ο συμβολαιογράφος και
- 7) αν η απογραφή γίνεται ύστερα από αποσφράγιση, τα πρόσωπα στα οποία παραδίδονται τα αντικείμενα ή βεβαίωση ότι τα αντικείμενα που απογράφηκαν ξανασφραγίστηκαν.

Άρθρο 841

1. Κάθε διαφορά ή δυσχέρεια που προκύπτει κατά τη σφράγιση, την αποσφράγιση ή την απογραφή δικάζεται από τον ειρηνοδίκη που τις διέταξε.

2. Ο συμβολαιογράφος, ο υπάλληλος της γραμματείας, ο διοικητής του σταθμού χωροφυλακής ή ο πρόεδρος της κοινότητας που ενεργεί τη σφράγιση, την αποσφράγιση και την απογραφή, αποφασίζει προσωρινά για τις διαφορές ή δυσχέρειες που παρουσιάζονται κατά τη διενέργειά τους και η απόφασή του καταχωρίζεται στην έκθεση και εκτελείται αμέσως. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από τον ειρηνοδίκη που αναφέρεται στην παρ. 1 να ανακαλέσει την απόφαση αυτή και να επαναφέρει τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση.

3. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά την παρ. 1 έχουν προσωρινή ισχύ, δεν επηρεάζουν την κύρια υπόθεση και το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα μπορεί να τις τροποποιήσει ή να τις ανακαλέσει.

Άρθρο 842

Με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης μπορεί να οριστεί ο τρόπος που διενεργούνται η σφράγιση, η αποσφράγιση και η απογραφή.

Άρθρο 843

1. Στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος, το δικαστήριο απευθύνει δημόσια πρόσκληση για την αναγγελία δικαιώματος ή απαίτησης.
2. Αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας της κατοικίας του αιτούντος ή, αν δεν έχει κατοικία, της διαμονής του.

Άρθρο 844

1. Το δικαστήριο εξετάζει αν η αίτηση είναι παραδεκτή και μπορεί να υποχρεώσει τον αιτούντα να βεβαιώσει με όρκο το περιεχόμενό της.
2. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η αίτηση είναι παραδεκτή, διατάζει να δημοσιευθεί πρόσκληση για την αναγγελία του δικαιώματος ή της απαίτησης. Η πρόσκληση πρέπει να περιέχει
  - α) το όνομα και την κατοικία του αιτούντος,
  - β) καθορισμό προθεσμίας για την αναγγελία και
  - γ) αναφορά της βλάβης που θα επέλθει αν η αναγγελία δεν γίνει εμπρόθεσμα.

Άρθρο 845

1. Η πρόσκληση για την αναγγελία δημοσιεύεται σε μία ή περισσότερες εφημερίδες που ορίζει το δικαστήριο, μία ή όσες φορές ορίζει η απόφαση.
2. Η προθεσμία για την αναγγελία αρχίζει από την τελευταία δημοσίευση και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από εξήντα ημέρες.

Άρθρο 846

Οι αναγγελίες κατατίθενται στη γραμματεία του δικαστηρίου και συντάσσεται έκθεση· η γραμματεία ειδοποιεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση όποιον ζήτησε να εκδοθεί διαταγή για τη δημοσίευση της πρόσκλησης, ώστε να λάβει γνώση της αναγγελίας.

Άρθρο 847

1. Μέσα σε τριάντα ημέρες από την παρέλευση της προθεσμίας για την αναγγελία, όποιος ζήτησε να εκδοθεί διαταγή για τη δημοσίευση της πρόσκλησης μπορεί να υποβάλει αίτηση για να εκδοθεί απόφαση που ορίζει τις συνέπειες αποκλεισμού του δικαιώματος ή της απαίτησης σύμφωνα με το νόμο.
2. Αναγγελία που γίνεται μετά την παρέλευση της προθεσμίας που έχει ταχθεί αλλά έως τη συζήτηση στο ακροατήριο, λαμβάνεται υπόψη.
3. Το δικαστήριο κατά τη συζήτηση μπορεί να διατάξει οτιδήποτε κρίνει πρόσφορο για να διευκρινιστεί η υπόθεση.
4. Αν μέσα στην προθεσμία της παρ. 1 δεν υποβληθεί αίτηση, το δικαστήριο ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται μέσα σε άλλες τριάντα ημέρες, μπορεί να ορίσει νέα προθεσμία για να υποβληθεί η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 848

1. Αν γίνει αναγγελία και αμφισβητηθεί το δικαίωμα ή η απαίτηση του αιτούντος, το δικαστήριο μπορεί είτε να αναστείλει τη διαδικασία ώσπου να λυθεί η αμφισβήτηση, είτε να εκδώσει απόφαση με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων εκείνου που έχει αναγγεληθεί.
2. Αν δεν έγινε αναγγελία, το δικαστήριο απαγγέλλει τις συνέπειες που ο νόμος ορίζει.
3. Περίληψη των αποφάσεων που εκδίδονται κατά τις παρ. 1 και 2 δημοσιεύεται κατά το άρθρο 845.

Άρθρο 849

1. Τριτανακοπή επιτρέπεται μόνο κατά αποφάσεων που απαγγέλλουν τις συνέπειες που ορίζει ο νόμος και μόνο εφόσον α) η διαδικασία έγινε χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, β) παραβιάστηκαν διαδικαστικές διατάξεις και ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τις δημοσιεύσεις, τις προθεσμίες ή τις αναγγελίες, γ) συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 544 περιπτ. 6.
2. Η τριτανακοπή που αναφέρεται στην παρ. 1 ασκείται μέσα σε προθεσμία δύο ετών από την τελευταία δημοσίευση της περίληψης της απόφασης.

Άρθρο 850

1. Κατά τη διαδικασία της πρόσκλησης μπορεί να κηρυχθεί αξιόγραφο ανίσχυρο και εφαρμόζονται και οι επόμενες ειδικές διατάξεις.
2. Η διαδικασία αυτή δεν εφαρμόζεται για τοκομερίδια, μερισματόγραφα καθώς και για άτοκα γραμμάτια πληρωτέα ενόψει.

Άρθρο 851

1. Σε τίτλους στον κομιστή ή τίτλους που μεταβιβάστηκαν με λευκή οπισθογράφηση, την έκδοση της διαταγής για τη δημοσίευση της πρόσκλησης δικαιούται να ζητήσει όποιος ήταν έως τώρα κομιστής του τίτλου που κλάπηκε, χάθηκε ή καταστράφηκε, και σε άλλα αξιόγραφα, όποιος μπορεί να ασκήσει δικαίωμα που πηγάζει από τα αξιόγραφα αυτά.

2. Αρμόδιο να εκδώσει τη διαταγή για τη δημοσίευση της πρόσκλησης είναι το δικαστήριο του τόπου πληρωμής ο οποίος αναφέρεται στο αξιόγραφο· αν δεν αναφέρεται τόπος πληρωμής, το δικαστήριο της περιφέρειας όπου είναι η κατοικία ή η έδρα του εκδότη ή, αν δεν υπάρχει κατοικία, η διαμονή.

Άρθρο 852

Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει το ουσιώδες περιεχόμενο του αξιογράφου που έχει κλαπεί, χαθεί ή καταστραφεί.

Άρθρο 853

Για να αποδειχθεί η κλοπή, η απώλεια ή η καταστροφή του αξιογράφου, καθώς και το δικαίωμα του αιτούντος να ζητήσει την έκδοση της διαταγής για τη δημοσίευση της πρόσκλησης, αρκεί πιθανολόγηση.

Άρθρο 854

1. Με την πρόσκληση καλείται ο κομιστής του αξιογράφου να αναγγείλει, το αργότερο έως το τέλος της προθεσμίας, τα δικαιώματά του, και εφόσον κατέχει το αξιόγραφο να το καταθέσει στη γραμματεία του δικαστηρίου. Η πρόσκληση πρέπει να ορίζει ως βλάβη, στην περίπτωση της παράλειψης της αναγγελίας, ότι το έγγραφο θα χάσει την ισχύ του.

2. Η πρόσκληση που αναφέρεται στην παρ. 1 δημοσιεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 845 παρ. 1, καθώς και στο δελτίο ανώνυμων εταιριών και εταιριών περιορισμένης ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και τοιχοκολλάται στην αίθουσα του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Άρθρο 855

Σε αξιόγραφα όπου κατά περιόδους καταβάλλονται πρόσοδοι, η προθεσμία πρόσκλησης ορίζεται από το δικαστήριο αφού ληφθεί υπόψη ο χρόνος της κλοπής, της απώλειας ή της καταστροφής του αξιογράφου και ο χρόνος κατά τον οποίο αυτές οι πρόσοδοι μπορεί να απαιτηθούν.

Άρθρο 856

Αν ο κομιστής αναγγείλει το δικαίωμά του και καταθέσει το αξιόγραφο, η γραμματεία του δικαστηρίου καλεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση εκείνον που ζήτησε την έκδοση της διαταγής για τη δημοσίευση της πρόσκλησης, ώστε να λάβει γνώση.

Άρθρο 857

Η απόφαση που εκδίδεται κατά το άρθρο 848 παρ. 2 κηρύσσει ανίσχυρο το αξιόγραφο με τα συνημμένα τοκομερίδια και μερισματούγραφα. Η απόφαση τοιχοκολλάται στην αίθουσα του Χρηματιστηρίου Αθηνών και εφαρμόζονται και οι διατάξεις του άρθρου 848 παρ. 3.

Άρθρο 858

Όποιος ζήτησε να εκδοθεί απόφαση αποκλεισμού από δικαίωμα ή απαίτηση έχει δικαίωμα, από τότε που η απόφαση δεν μπορεί να προσβληθεί με έφεση και αναίρεση, να ασκήσει τα δικαιώματά του σύμφωνα με το ουσιαστικό δίκαιο.

Άρθρο 859

1. Το δικαστήριο ενώ διαρκεί η διαδικασία της πρόσκλησης δικαιούται να απαγορεύσει στον κομιστή του αξιογράφου οποιαδήποτε παροχή, στην οποία περιλαμβάνεται και η παράδοση σ' αυτόν τοκομεριδίων και μερισματοποιείσεων που εκδίδονται μετά την απαγόρευση. Η απαγόρευση δεν αφορά τα τοκομερίδια και τα μερισματούγραφα που εκδόθηκαν πριν από τη δημοσίευσή της· απευθύνεται προς τον εκδότη ή και προς άλλα πρόσωπα, τα οποία μπορούν να δώσουν την παροχή και αναφέρει ότι άρχισε η διαδικασία της πρόσκλησης.

2. Η απαγόρευση μπορεί να αρθεί από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

3. Η απαγόρευση και η άρση της δημοσιεύονται κατά το άρθρο 845.

Άρθρο 860

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει όποιους έχουν υποχρέωση που πηγάζει από το αξιόγραφο να καταθέσουν δημόσια το ποσό που οφείλεται ώσπου να εκδοθεί απόφαση σχετικά με τον αποκλεισμό του δικαιώματος ή της απαίτησης.

Άρθρο 861

Όταν ο νόμος υποχρεώνει κάποιον να δώσει βεβαιωτικό όρκο, αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του όποιος είναι υποχρεωμένος να δώσει τον όρκο.

Άρθρο 862

1. Η αίτηση με κλήση προς συζήτηση επιδίδεται προσωπικά στον υπόχρεο. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 143 εφαρμόζεται και εδώ.

2. Το ειρηνοδικείο με απόφασή του ορίζει προθεσμία μέσα στην οποία ο υπόχρεος οφείλει να δώσει τον όρκο.

Άρθρο 863

Δεν μπορεί να υποχρεωθεί να δώσει τον όρκο όποιος έχει ήδη δώσει τον ίδιο όρκο μέσα στην τελευταία τριετία ύστερα από αίτηση του ίδιου ή άλλου δανειστή, εκτός αν ο αιτών πιθανολογήσει ότι συντρέχουν ήδη οι προϋποθέσεις για νέα δόση του όρκου.

Άρθρο 864

Αν ο οφειλέτης δεν εμφανιστεί κατά την ημέρα που έχει οριστεί για να δώσει τον όρκο ή αφού εμφανιστεί αρνείται να τον δώσει, το ειρηνοδικείο, με αίτηση του δανειστή, διατάζει την προσωπική του κράτηση.

Άρθρο 865

1. Ο οφειλέτης, είτε έχει ήδη προσωποκρατηθεί είτε όχι, μπορεί με αίτηση προς το ειρηνοδικείο, να ζητήσει να του ορίσει το συντομότερο ημέρα για να δώσει τον όρκο. Για τον σκοπό αυτό μπορεί να κληθεί και εκείνος που ζήτησε να δοθεί ο όρκος, αλλά αν δεν εμφανιστεί η δόση του όρκου δεν εμποδίζεται.

2. Όταν ο όρκος δοθεί, απολύεται εκείνος που έχει προσωποκρατηθεί και αν δεν έχει προσωποκρατηθεί ακόμη, ματαιώνεται η προσωπική κράτηση που έχει διαταχθεί.

Άρθρο 866

Η προσωπική κράτηση απαγγέλλεται και κατά εκείνων που εκπροσωπούν το νομικό πρόσωπο καθώς και κατά των νόμιμων αντιπροσώπων των προσώπων που έχουν ανάγκη από επιμέλεια. Δεν απαγγέλλεται κατά προσώπων που δεν υποβάλλονται σε προσωπική κράτηση.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΒΔΟΜΟ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

Άρθρο 867

Διαφορές ιδιωτικού δικαίου μπορούν να υπαχθούν σε διαιτησία με συμφωνία, αν εκείνοι που τη συνομολογούν έχουν την εξουσία να διαθέτουν ελεύθερα το αντικείμενο της διαφοράς. Οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 663 δε μπορούν να υπαχθούν σε διαιτησία.

Άρθρο 868

Συμφωνία για διαιτησία που αφορά μελλοντικές διαφορές είναι έγκυρη μόνο αν είναι έγγραφη και αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές.

Άρθρο 869

1. Η συμφωνία για διαιτησία καταρτίζεται εγγράφως. Έγγραφη θεωρείται η συμφωνία και αν καταρτίστηκε με ανταλλαγή ενυπόγραφων επιστολών, τηλεγραφημάτων, τηλετυπημάτων ή ενυπόγραφων τηλεομοιοτύπων. Αν αυτοί που συνομολόγησαν τη συμφωνία εμφανιστούν στους διαιτητές και λάβουν ανεπιφύλακτα μέρος στη διαιτητική διαδικασία, η έλλειψη εγγράφου θεραπεύεται.

2. Η συμφωνία για διαιτησία διέπεται από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου για τις συμβάσεις.

Σχόλια: Η διάταξη ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 παράγρ. 1, Ν. 2331/1995.

Άρθρο 870

1. Αν είναι εκκρεμής δίκη στα τακτικά πολιτικά δικαστήρια για τη διαφορά που συμφωνείται να επιλυθεί διαιτητικά, η υπαγωγή της στη διαιτησία πρέπει να προτείνεται κατά τη συζήτηση* μετά τη συνομολόγηση της συμφωνίας, διαφορετικά είναι απαράδεκτη και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 264.

2. Η συμφωνία για διαιτησία μπορεί να γίνει και ενώπιον του δικαστηρίου ή του εντεταλμένου δικαστή κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, οπότε το δικαστήριο παραπέμπει την υπόθεση στη διαιτησία και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 264.

Σχόλια: Η λέξη "συζήτηση" της πρώτης παραγράφου αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση" σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 Ν.2915/2001 και η αντικατάσταση αυτή ισχύει από 1.1.2002 σύμφωνα με το άρθρο 15 Ν. 2943/2001.

Άρθρο 871

1. Διαιτητές μπορούν να οριστούν ένας ή περισσότεροι, καθώς και ολόκληρο δικαστήριο.

2. Δεν μπορούν να οριστούν διαιτητές οι ανίκανοι για δικαιοπραξία, όποιοι έχουν περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία, όποιοι από καταδίκη έχουν στερηθεί την άσκηση των πολιτικών τους δικαιωμάτων και τα νομικά πρόσωπα.

Σχόλια: Οι παράγραφοι 3-5 που είχαν προστεθεί με το άρθρο 1, Ν. 1816/1988 και είχαν τροποποιηθεί με το άρθρο 9 παράγρ. 13, Ν. 2145/1993 καταργήθηκαν με το άρθρο 17 παράγρ. 2, Ν. 2331/1995.

Άρθρο 871 Α

1. Ο ορισμός δικαστικών λειτουργών ως διαιτητών ή επιδιαιτητών διέπεται από τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2. Δικαστικός λειτουργός μπορεί να είναι μόνο μοναδικός διαιτητής (μονομελής διαιτησία) ή επιδιαιτητής. Δεν μπορεί να ασκήσει διαιτητικά έργα ο δικαστικός λειτουργός που δεν έχει συμπληρώσει πενταετή τουλάχιστον συνολική δικαστική υπηρεσία.

3. Αν η διαιτησία, κατά τη συμφωνία των μερών, προβλέπεται ότι θα διεξαχθεί από δικαστικό λειτουργό ορισμένου δικαστηρίου, αυτός είναι ο εκάστοτε εκ περιτροπής καλούμενος κατά τη σειρά αρχιότητας μεταξύ των υπηρετούντων στο δικαστήριο αυτό προέδρων και δικαστών την ημέρα κατάθεσης της αίτησης. Το όνομα του δικαστικού αυτού λειτουργού γνωστοποιείται στον αιτούντα από τον πρόεδρο του δικαστηρίου ή από τον πρόεδρο του τριμελούς συμβουλίου που διευθύνει το δικαστήριο.

4. Ορισμός συγκεκριμένου δικαστικού λειτουργού ως διαιτητή ή επιδιαιτητή, είτε ονομαστικά είτε έμμεσα, με κριτήριο τη θέση ή ιδιότητα που έχει ή θα έχει στο μέλλον, είναι άκυρος. Η ακυρότητα αυτή δεν επιδρά στη συμφωνία για τη διαιτησία. Στην περίπτωση αυτή διαιτητής ή επιδιαιτητής είναι ο κατά την προηγούμενη παράγραφο καλούμενος από το δικαστήριο, στο οποίο ο συγκεκριμένος δικαστικός λειτουργός υπηρετούσε κατά την κατάρτιση της διαιτητικής συμφωνίας.

5. Αν η διαιτησία, κατά τη συμφωνία των μερών, προβλέπεται ότι θα διεξαχθεί από δικαστικό λειτουργό, χωρίς όμως να καθορίζεται με την ίδια ή με μεταγενέστερη συμφωνία το δικαστήριο από το οποίο θα προέλθει, θεωρείται ότι τα μέρη απέβλεψαν στο δικαστήριο του τόπου όπου καταρτίστηκε η συμφωνία για τη διαιτησία. Αν στον τόπο κατάρτισης της συμφωνίας λειτουργούν δικαστήρια διαφόρων δικαιοδοσιών ή βαθμών και δεν προκύπτει από τη συμφωνία εκείνο στο οποίο απέβλεψαν τα μέρη, θεωρείται ότι απέβλεψαν στο πολιτικό πρωτοδικείο και, αν πρόκειται για διοικητική διαφορά, στο διοικητικό πρωτοδικείο.

6. Σε κάθε δικαστήριο τηρείται από τη γραμματεία ιδιαίτερο βιβλίο, στο οποίο καταχωρίζονται για καθεμία από τις διαιτησίες και σε χωριστή στήλη, τα ονοματεπώνυμα των διαδίκων, καθώς και του μοναδικού διαιτητή ή επιδιαιτητή, οι χρονολογίες έκδοσης της απόφασης και της κατάθεσής της, καθώς και ο αριθμός της.

7. Ο κατά τις προηγούμενες διατάξεις καλούμενος δικαστικός λειτουργός υποχρεούται να διεξαγάγει τη διαιτησία η οποία αποτελεί μέρος των δικαστικών του καθηκόντων. Σε περίπτωση νόμιμου κωλύματος ή λόγου εξαίρεσης καλείται ο κατά σειράν επόμενος. Μεταγενέστερη μεταβολή στην υπηρεσιακή κατάσταση του δικαστικού λειτουργού δεν επιδρά στην ιδιότητά του ως μοναδικού διαιτητή ή επιδιαιτητή.

8. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και όταν με τη συμφωνία των μερών προβλέπεται ότι ο διαιτητής ή ο επιδιαιτητής θα είναι εισαγγελικός λειτουργός.

Σχόλια: Η διάταξη τέθηκε σε ισχύ με το άρθρο 17 παράγρ. 2, Ν. 2331/1995.

Άρθρο 872

Αν με τη συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζονται οι διαιτητές ή ο τρόπος του ορισμού τους, το κάθε μέρος ορίζει ένα διαιτητή. Συμφωνία με την οποία ορίζεται ότι το ένα από τα μέρη θα ορίσει διαιτητή και για το άλλο μέρος ή ότι τα μέρη μπορούν να ορίσουν άνισο αριθμό διαιτητών είναι άκυρη.

Άρθρο 873

1. Αν οι διαιτητές δεν ορίζονται με τη συμφωνία για διαιτησία, αλλά είτε κατά τη συμφωνία είτε κατά το άρθρο 872 τους διαιτητές τους ορίζουν τα συμβαλλόμενα μέρη, το καθένα μπορεί να καλέσει το άλλο εγγράφως να ορίσει το διαιτητή ή τους διαιτητές, μέσα σε προθεσμία οκτώ τουλάχιστον εργασίμων ημερών και πρέπει να γνωστοποιήσει στο έγγραφο και το διαιτητή ή τους διαιτητές που το ίδιο ορίζει. Το μέρος στο οποίο απευθύνεται η κλήση οφείλει, μέσα στην οριζόμενη προθεσμία, να ανακοινώσει σε εκείνον που το καλεί, το διαιτητή ή τους διαιτητές που αυτό ορίζει.

2. Σε κάθε διαιτητή γνωστοποιούνται τα ονόματα και οι διευθύνσεις του άλλου ή των άλλων διαιτητών.

Άρθρο 874

Αν οι διαιτητές είναι περισσότεροι και με τη συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διαιτητές οφείλουν να ορίσουν τον επιδιαιτητή μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την τελευταία κατά το άρθρο 873 παρ. 2 γνωστοποίηση και να το ανακοινώσουν στα μέρη που συνομολόγησαν τη συμφωνία.

Άρθρο 875

1. Αν ο διαιτητής που όρισε ένα από τα μέρη πεθάνει ή για οποιοδήποτε λόγο αρνείται ή κωλύεται να διενεργήσει τη διαιτησία ή εξαιρεθεί, το άλλο μέρος μπορεί να καλέσει εγγράφως το μέρος που όρισε αυτόν το διαιτητή να ορίσει άλλον, μέσα σε προθεσμία οκτώ τουλάχιστον εργασίμων ημερών. Το μέρος στο οποίο απευθύνεται η κλήση οφείλει μέσα στην οριζόμενη προθεσμία να ανακοινώσει σε εκείνον που το καλεί το διαιτητή που αυτό ορίζει.

2. Αν ο επιδιαιτητής που όρισαν οι διαιτητές πεθάνει ή για οποιοδήποτε λόγο αρνείται ή κωλύεται να διενεργήσει τη διαιτησία και οι διαιτητές δεν ορίσουν άλλον, καθένα από τα μέρη μπορεί να καλέσει εγγράφως τους διαιτητές να ορίσουν άλλον επιδιαιτητή, μέσα σε προθεσμία οκτώ ημερών και να το ανακοινώσουν στα μέρη που συνομολόγησαν τη συμφωνία.

Άρθρο 876

1. Αν κατά τη συμφωνία για διαιτησία τρίτος ορίζει το διαιτητή ή τους διαιτητές ή τον επιδιαιτητή, καθένα από τα μέρη και αν πρόκειται για τον επιδιαιτητή και καθένας από τους διαιτητές, μπορεί να καλέσει τον τρίτο εγγράφως να ορίσει, μέσα σε προθεσμία οκτώ τουλάχιστον εργασίμων ημερών, το διαιτητή ή τους διαιτητές ή τον επιδιαιτητή και να το ανακοινώσει σε εκείνον που καλεί και, αν πρόκειται για επιδιαιτητή, και στους διαιτητές.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζονται και στην περίπτωση που ο διαιτητής ή επιδιαιτητής τον οποίο όρισε ο τρίτος πεθάνει ή για οποιοδήποτε λόγο αρνείται ή κωλύεται να διενεργήσει τη διαιτησία.

Άρθρο 877

Ο ορισμός διαιτητή από κάποιο από τα μέρη, ο ορισμός επιδιαιτητή από τους διαιτητές, ή ο ορισμός των διαιτητών ή του επιδιαιτητή από τρίτον δεν ανακαλείται.

Άρθρο 878

1. Αν δεν οριστεί εμπρόθεσμα ο διαιτητής ή οι διαιτητές ή ο επιδιαιτητής και η συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζει διαφορετικά, τους ορίζει με αίτηση το μονομελές πρωτοδικείο. Αρμόδιο είναι το μονομελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ορίζει η συμφωνία ότι θα διενεργηθεί η διαιτησία, διαφορετικά το μονομελές πρωτοδικείο της κατοικίας όποιου υποβάλλει την αίτηση ή, αν δεν υπάρχει κατοικία, της διαμονής του· αν δεν υπάρχει και διαμονή, το μονομελές πρωτοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και όταν ο διαιτητής ή ο επιδιαιτητής που όρισε το μονομελές πρωτοδικείο πεθάνει ή για οποιοδήποτε λόγο αρνείται ή κωλύεται να διενεργήσει τη διαιτησία.

3. Η αίτηση δικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. και έχουν δικαίωμα να την υποβάλουν και τα μέρη που συνομολόγησαν τη συμφωνία για διαιτησία και αν πρόκειται για επιδιαιτητή και καθένας

από τους διαιτητές. Η απόφαση δεν μπορεί να προσβληθεί με ένδικα μέσα. Αίτηση για ανάκληση ή για μεταρρύθμιση της απόφασης είναι απαράδεκτη μετά την έναρξη της διαιτητικής διαδικασίας.

Άρθρο 879

1. Σε κάθε μονομελές πρωτοδικείο τηρείται κατάλογος διαιτητών τον οποίο καταρτίζει το πολυμελές πρωτοδικείο σύμφωνα με όσα ορίζονται με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

2. Το μονομελές πρωτοδικείο ορίζει τους διαιτητές ή το διαιτητή από τον κατάλογο των διαιτητών και, αν δεν υπάρχει κατάλογος ή, αν συντρέχει κατά την κρίση του σοβαρός λόγος, ορίζει το κατάλληλο πρόσωπο.

Άρθρο 880

1. Όποιος ορίζεται ως διαιτητής ή επιδιαιτητής δεν είναι υποχρεωμένος να δεχτεί το διορισμό του.

2. Όποιος αποδέχτηκε τον ορισμό του ως διαιτητή ή επιδιαιτητή μπορεί για σοβαρό λόγο να αρνηθεί να εκπληρώσει τα καθήκοντά του, ύστερα από άδεια του δικαστηρίου. Η άδεια παρέχεται από το μονομελές πρωτοδικείο του τόπου της κατοικίας του ή αν δεν υπάρχει κατοικία της διαμονής του και αν δεν υπάρχει και διαμονή, από το μονομελές πρωτοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους, ύστερα από αίτησή του που δικάζεται κατά τη διαδικασία των αρ. 741 επ. Η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα, δεν ανακαλείται ούτε μεταρρυθμίζεται.

Άρθρο 881

Οι διαιτητές και ο επιδιαιτητής κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους ευθύνονται μόνο για δόλο και βαριά αμέλεια.

Άρθρο 882

1. Το μέρος που καλεί για συζήτηση προκατάβλλει το μισό της αμοιβής του διαιτητή ή των διαιτητών και του επιδιαιτητή, το οποίο ορίζεται στην επόμενη παράγραφο. Υποχρέωση προκαταβολής του ίδιου ποσοστού της αμοιβής έχει και κάθε άλλο μέρος, εφ' όσον με αίτημά του διευρύνεται το αντικείμενο της διαιτησίας. Το ποσό της προκαταβολής σε κάθε περίπτωση προσδιορίζεται από το διαιτητικό δικαστήριο με πράξη που καταχωρίζεται στην αίτηση ή στα πρακτικά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή για λόγους επιείκειας η προκαταβολή μπορεί, με την ίδια πράξη, να περιοριστεί σε ποσό μικρότερο από αυτό που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο, όχι όμως κάτω από το ένα τρίτο του ποσού της αμοιβής.

2. Το ύψος της συνολικής αμοιβής διαιτητών και επιδιαιτητών υπολογίζεται σε ποσοστό της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς με βάση τον ακόλουθο πίνακα:

Για το τμήμα αξίας έως 1.500 ευρώ 6%

Για το τμήμα αξίας 1.500,01 ευρώ έως 5.900 ευρώ 5%

Για το τμήμα αξίας 5.900,01 ευρώ έως 15.000 ευρώ 4%

Για το τμήμα αξίας 15.000,01 ευρώ έως 29.000 ευρώ 3%

Για το τμήμα αξίας 29.000,01 ευρώ έως 147.000 ευρώ 2%

Για το τμήμα αξίας 147.000,01 ευρώ και άνω 1%

Αν το αντικείμενο της διαφοράς δεν είναι αποτιμητό σε χρήμα, η αμοιβή προσδιορίζεται από το διαιτητικό δικαστήριο κατά εύλογη κρίση. Αν ο επιδιαιτητής είναι δικαστικός λειτουργός, η αμοιβή του ρυθμίζεται από το άρθρο 882Α και οι διαιτητές λαμβάνουν συνολικώς τα δύο τρίτα της κατά την παρούσα παράγραφο αμοιβής. Το ποσό της αμοιβής κατά διαιτητή ή επιδιαιτητή που δεν έχει την ιδιότητα δικαστικού λειτουργού δεν μπορεί να υπερβαίνει "τα σαράντα τέσσερις χιλιάδες (44.000) ευρώ" εκτός αν η διαιτησία είναι διεθνής.

3. Με τη διαιτητική απόφαση γίνεται ο τελικός καθορισμός της αμοιβής και των εξόδων της διαιτησίας, στα οποία περιλαμβάνεται και η αμοιβή του γραμματέα.

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ιδίως σε πολύ απλές υποθέσεις ή για λόγους επιείκειας, οι διαιτητές μπορούν να περιορίσουν την αμοιβή τους έως το μισό. Με τη διαιτητική απόφαση κατανέμεται η συνολική αμοιβή μεταξύ διαιτητών και επιδιαιτητή. Αν τα μέρη αποφασίζουν τη ματαίωση της διαιτησίας, οφείλουν να το γνωστοποιήσουν εγγράφως στους διαιτητές, οι οποίοι στην περίπτωση αυτή καθορίζουν τα έξοδα και αμοιβή μειωμένη, ανάλογη με την εργασία που είχε γίνει έως την ημέρα της ματαίωσης της διαιτησίας.

5. Η διαιτητική απόφαση ορίζει και το μέρος που θα επιβαρυνθεί με την αμοιβή και τα έξοδα, κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 176 έως 180, 183 έως 185 και 188.

Σε κάθε περίπτωση η διαιτητική απόφαση μπορεί να ορίζει ότι τα μέρη είναι υπόχρεα εις ολόκληρον με την καταβολή της αμοιβής και των εξόδων, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 480 επ., του Αστικού Κώδικα.

6. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να προσφύγει εναντίον της διάταξης της διαιτητικής απόφασης που καθορίζει το ύψος της αμοιβής των διαιτητών και τα έξοδα ή να ζητήσει τον καθορισμό τους, αν δεν έχουν οριστεί. Η προσφυγή ασκείται μέσα σε τρεις μήνες από την κατά το άρθρο 893 παρ. 2 κατάθεση της απόφασης και εκδικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο κατά τη διαδικασία των άρθρων 678 έως 681.

7. Στους διαιτητές και στον επιδιαιτητή, εάν δεν έχει ιδιότητα δικαστικού λειτουργού, καταβάλλεται ποσοστό ίσο με ογδόντα τοις εκατό (80%) της αμοιβής τους. Το υπόλοιπο είκοσι τοις εκατό (20%) καταβάλλεται συγχρόνως στο Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Εάν το

αντικείμενο της διαφοράς είναι αποτιμητό σε χρήμα, η καταβολή του κατά το προηγούμενο εδάφιο ποσοστού είναι προϋπόθεση για την κατά το άρθρο 893 κατάθεση της διαιτητικής αποφάσεως και την περιαφή του τύπου της εκτελέσεως. Ο περιορισμός της αμοιβής των διαιτητών ή επιδιαιτητών, δεν ισχύει στις διεθνείς διαιτησίες.

Σχόλια: - Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με άρθρο 2, Ν. 1816/1988, άρθρο 9 παράγρ. 17 Ν. 2145/1993 και άρθρ. 17 παρ. 3, Ν. 2331/1995. - Τα δύο πρώτα εδάφια της παραγρ. 7 ισχύουν όπως αντικαταστάθηκαν με άρθρο 2, Ν. 1816/1988, άρθρ. 9 παράγρ. 18, Ν. 2145/1993 και άρθρο 17 παράγρ. 4, Ν. 2331/1995. - Η φράση και ο πίνακας της παρ. 2 μέσα σε " " αντικαταστάθηκαν από τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. - Η μετατροπή σε ευρώ έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 3-5 του ν. 2943/2001.

Άρθρο 882 Α

1. Η αμοιβή δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργού ως μοναδικού διαιτητή ή ως επιδιαιτητή, κατανεμόμενη κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) επί της "μέχρι 5.900 ευρώ" αξίας του αντικειμένου της διαφοράς, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 11, το τέσσερα τοις εκατό (4%) επί του επιπλέον και "μέχρι 15.000 ευρώ" τμήματος της αξίας αυτής, το τρία τοις εκατό (3%) επί του περαιτέρω και "μέχρι 29.000 ευρώ" τμήματος αυτής, το δύο τοις εκατό (2%) επί του επιπλέον και "μέχρι 150.000 ευρώ" τμήματος αυτής και το ένα τοις εκατό (1%) επί του περαιτέρω τμήματος της αξίας, ούτε μπορεί να είναι "άνωτερη των 44.000 ευρώ" και επί διεθνών διαιτησιών "των 59.000 ευρώ". Αν το αντικείμενο της διαφοράς δεν είναι αποτιμητό σε χρήμα, η αμοιβή του δικαστικού λειτουργού καθορίζεται από αυτόν, όχι όμως άνω του ορίου "των 29.000 ευρώ". Στην περίπτωση αυτή, καθώς και όταν ο καθορισμός της αμοιβής στηρίζεται σε αποτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς από το διαιτητή ή επιδιαιτητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 6 του προηγούμενου άρθρου 882. Το ποσό της αμοιβής διπλασιάζεται αν ο δικαστικός λειτουργός έχει βαθμό προέδρου εφετών, εφέτη, εισαγγελέα ή αντεισαγγελέα εφετών, Παρέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τριπλασιάζεται αν έχει βαθμό Αρεοπαγίτη ή Συμβούλου του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άνω, δεν μπορεί όμως να υπερβεί τα "σαράντα τέσσερις χιλιάδες (44.000) ευρώ" και προκειμένου περί διεθνών διαιτησιών "τα πενήντα εννέα χιλιάδες (59.000) ευρώ".

2. "Από το ποσό της αμοιβής ο δικαστικός λειτουργός λαμβάνει ποσοστό 35%, 25% καταβάλλεται συγχρόνως σε ειδικό λογαριασμό του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), το δε υπόλοιπο 40% κατατίθεται σε έντοκο λογαριασμό και περιέχεται σε κοινό ταμείο που τηρείται από τον οικείο πρόεδρο ή εισαγγελέα, ο οποίος τον Ιανουάριο κάθε τρίτου έτους κατανέμει το σύνολο των ποσών και των τόκων των δύο προηγούμενων ετών στους δικαστές ή τους εισαγγελείς που υπηρέτησαν στο δικαστήριο ή την εισαγγελία κατά τα εν λόγω δύο προηγούμενα έτη, ανάλογα με τη διάρκεια της υπηρεσίας τους κατά τη διετία αυτή." Εάν το αντικείμενο της διαφοράς είναι αποτιμητό σε χρήμα, η καταβολή των κατά το προηγούμενο εδάφιο ποσοστών είναι προϋπόθεση για την κατά το άρθρο 893 κατάθεση της διαιτητικής αποφάσεως και την περιαφή του τύπου της εκτελέσεως. Στην κατά την παρούσα παράγραφο διανομή μετέχουν και όσοι δεν έχουν συμπληρώσει την κατά το άρθρο 871 Α, παρ. 2, εδάφιο β', πενταετία. Η πρώτη κατανομή μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος θα γίνει τον Ιανουάριο του 1998. "Αντί της κατανομής το ποσοστό του 40% μπορεί, με απόφαση της Ολομέλειας του οικείου δικαστηρίου ή της εισαγγελίας, να διατίθεται, εν όλω ή εν μέρει, για σκοπούς συνδεόμενους με τη λειτουργία του δικαστηρίου ή για την αρωγή αναξιοπαθούντων δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων."

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4, 5 και 7 εδάφιο 3 του προηγούμενου άρθρου 882, εκτός από τη διάταξη του εδαφίου β' της παραγράφου 4, εφαρμόζονται αναλόγως και στη διαιτητική αμοιβή δικαστικών λειτουργών.

Σχόλια: - Η διάταξη τέθηκε σε ισχύ με το άρθρο 17 παράγρ. 5, Ν. 2331/1995. - Οι μετατροπές των δραχμών σε ευρώ έγιναν με τα άρθρα 3 παρ. 1, 4 και 5 του Ν. 2943/2001. - Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 12 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002) και το τελευταίο εντός " " εδάφιο της παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρου 12 του ίδιου Νόμου.

Άρθρο 883

1. Εκείνοι που συνολόγησαν τη συμφωνία για διαιτησία μπορούν από κοινού να ανακαλέσουν τους διαιτητές καθώς και τον επιδιαιτητή.

2. Οι διαιτητές και ο επιδιαιτητής μπορούν να προτείνουν την εξαίρεσή τους ή να εξαιρεθούν από εκείνους που συνολόγησαν τη συμφωνία διαιτησίας για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 52 παρ. 1, καθώς και αν δεν μπορούν να είναι διαιτητές κατά το άρθρο 871 παρ. 2. Αν τους όρισε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, η εξαίρεση μπορεί να ζητηθεί μόνο για λόγους που επήλθαν ή έγιναν γνωστοί σε εκείνον που ζητεί την εξαίρεση μετά τον ορισμό του διαιτητή ή του επιδιαιτητή. Για την εξαίρεση αποφαίνεται το δικαστήριο που είναι αρμόδιο κατά το άρθρο 878 παρ. 1 και τηρούνται οι διατάξεις των άρθρων 58 έως 60. Η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα και έως την έκδοσή της οι διαιτητές αναβάλλουν την εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 884

Αν η διεξαγωγή της διαιτησίας ή η έκδοση της διαιτητικής απόφασης καθυστερεί και δεν ορίζεται με τη συμφωνία προθεσμίας για την έκδοσή της, το αρμόδιο κατά το άρθρο 878 παρ. 1 δικαστήριο με αίτηση

ενός από τα μέρη τάσσει εύλογη προθεσμία για τον παραπάνω σκοπό. Η αίτηση δικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. και η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα.

Άρθρο 885

Η συμφωνία για διαιτησία παύει να ισχύει, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από την ίδια,

1) αν οι διαιτητές ή ο επιδιαιτητής που ορίστηκαν με τη συμφωνία ή κατόπιν όρισαν από κοινού οι συμβαλλόμενοι πεθάνουν ή δεν αποδεχτούν τον ορισμό τους και δεν έχουν οριστεί αντικαταστάτες ή ο τρόπος της αντικατάστασής τους,

2) αν περάσει η προθεσμία της ισχύος της συμφωνίας που ορίστηκε από την ίδια τη συμφωνία ή η προθεσμία για την έκδοση της διαιτητικής απόφασης ή η προθεσμία που τάσσεται κατά το άρθρο 884,

3) αν οι συμβαλλόμενοι συνομολόγησαν εγγράφως την κατάργηση της συμφωνίας.

Άρθρο 886

1. Η διαδικασία διεξάγεται ενώπιον των διαιτητών και του επιδιαιτητή που ενεργούν από κοινού. Οι διαιτητές αυτοί ορίζουν, κατά την ελεύθερη κρίση τους, τον τόπο και το χρόνο της διεξαγωγής της διαιτητικής διαδικασίας και τη διαιτητική διαδικασία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη συμφωνία διαιτησίας.

2. Κατά τη διαιτητική διαδικασία τα μέρη έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις, τηρείται η αρχή της ισότητας και πρέπει να καλούνται τα μέρη να παραστούν κατά τις συζητήσεις, να αναπτύξουν, κατά την κρίση των διαιτητών, προφορικώς ή εγγράφως τους ισχυρισμούς τους και να προσκομίσουν τις αποδείξεις τους.

3. Ο επιδιαιτητής διευθύνει τη συζήτηση. Η παράσταση με δικηγόρο ή η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν μπορεί να αποκλειστεί.

Άρθρο 887

1. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά με τη συμφωνία διαιτησίας, η υπόθεση δικάζεται και αν τα συμβαλλόμενα μέρη ή ένα από αυτά δεν προσέλθουν ή δεν αναπτύξουν τους ισχυρισμούς τους ή δεν προσκομίσουν τις αποδείξεις τους.

2. Οι διαιτητές, αν δεν ορίζεται διαφορετικά από τη συμφωνία για διαιτησία, αποφαίνονται για τη δικαιοδοσία τους και εξετάζουν τα παρεμπύπτοντα ζητήματα.

Άρθρο 888

1. Μάρτυρες και πραγματογνώμονες μπορούν να εξεταστούν χωρίς όρκο ή ενόρκως. Οι διαιτητές δεν μπορούν να επιβάλουν ποινές ή να διατάξουν τη λήψη αναγκαστικών μέτρων για τη διεξαγωγή αποδείξεων, εκτός αν διαιτητής είναι δικαστήριο. Τέτοια μέτρα διατάζει, με αίτηση των διαιτητών, το ειρηνοδικείο το οποίο αποφασίζει αν η λήψη τους είναι νόμιμη. Οι συμβαλλόμενοι στη συμφωνία για διαιτησία μπορούν να εξεταστούν κατά τις διατάξεις των άρθρων 415 έως 420.

2. Η ενέργεια ορισμένων διαδικαστικών πράξεων μπορεί να ανατεθεί σε κάποιον από τους διαιτητές.

3. Οι διαιτητές μπορούν να ζητήσουν να διεξαχθούν αποδείξεις από το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να διεξαχθεί η απόδειξη. Το ειρηνοδικείο αποφασίζει αν η διεξαγωγή της απόδειξης είναι νόμιμη και έχει όλες τις εξουσίες δικαστηρίου που διατάζει απόδειξη.

Άρθρο 889

1. Οι διαιτητές δεν μπορούν να διατάζουν, να μεταρρυθμίζουν ή να ανακαλούν ασφαλιστικά μέτρα.

2. Αν διατάχθηκε ασφαλιστικό μέτρο από το αρμόδιο δικαστήριο και ορίστηκε προθεσμία για την άσκηση αγωγής ή συντρέχει περίπτωση να εφαρμοστούν τα άρθρα 715 παρ. 5 και 729 παρ. 5, ο αιτών είναι υποχρεωμένος να προκαλέσει την έναρξη της διαιτητικής διαδικασίας μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία. Οι διατάξεις των άρθρων 693 παρ. 2, 715 παρ. 5 εδαφ. δεύτερο και 729 παρ. 5 εδαφ. δεύτερο εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 890

1. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από τη συμφωνία για διαιτησία, οι διαιτητές εφαρμόζουν τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

2. Με τη συμφωνία για διαιτησία δεν μπορεί να αποκλειστεί η εφαρμογή διατάξεων δημόσιας τάξης.

Άρθρο 891

Αν οι διαιτητές είναι περισσότεροι και με τη συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζεται διαφορετικά, αποφασίζουν όλοι από κοινού με τον επιδιαιτητή, κατά πλειοψηφία. Αν δεν σχηματιστεί πλειοψηφία, υπερισχύει η γνώμη του επιδιαιτητή.

Άρθρο 892

1. Η διαιτητική απόφαση πρέπει να συντάσσεται εγγράφως και να υπογράφεται ιδιοχείρως από τους διαιτητές. Αν κάποιος από τους διαιτητές αρνείται ή κωλύεται να υπογράψει, πρέπει αυτό να βεβαιώνεται στο έγγραφο της απόφασης καθώς και ότι εκείνος που αρνείται ή κωλύεται έλαβε μέρος στη διαιτητική διαδικασία και στη διάσκεψη, και να υπογράφεται από την πλειοψηφία των διαιτητών. Στη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 891 αρκεί η υπογραφή από τον επιδιαιτητή. Με τη συμφωνία για

Διαιτησία μπορεί να οριστεί ότι η διαιτητική απόφαση υπογράφεται ιδιοχείρως μόνο από τον επιδαιτητή ή από αυτόν και κάποιον από τους διαιτητές.

2. Η διαιτητική απόφαση πρέπει να αναφέρει

- α) το όνομα και επώνυμο του επιδαιτητή και των διαιτητών,
- β) τον τόπο και το χρόνο της έκδοσής της,
- γ) τα ονόματα και τα επώνυμα εκείνων που έλαβαν μέρος στη διαιτητική διαδικασία,
- δ) τη συμφωνία για διαιτησία στην οποία βασίστηκε,
- ε) το αιτιολογικό και
- στ) το διατακτικό.

Με τη συμφωνία διαιτησίας μπορεί να οριστεί ότι η διαιτητική απόφαση αρκεί να αναφέρει τη συμφωνία διαιτησίας και το διατακτικό.

Άρθρο 893

1. Η διαιτητική απόφαση ολοκληρώνεται από τη στιγμή που θα υπογραφεί σύμφωνα με το άρθρο 892.
2. Ο διαιτητής ή, αν είναι περισσότεροι διαιτητές, ο επιδαιτητής ή με εντολή του ένας από τους διαιτητές, είναι υποχρεωμένος, αν δεν ορίζεται διαφορετικά από τη συμφωνία διαιτησίας, να καταθέσει το πρωτότυπο της διαιτητικής απόφασης στη γραμματεία του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας στην οποία εκδόθηκε και να παραδώσει αντίγραφο της σ' αυτούς που συνομολόγησαν τη συμφωνία διαιτησίας.

Άρθρο 894

Με αίτηση ενός από αυτούς που συνομολόγησαν τη συμφωνία, η οποία κοινοποιείται στους άλλους και στους διαιτητές μπορεί, με την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 315 και 316, να γίνει διόρθωση ή ερμηνεία της διαιτητικής απόφασης από εκείνους που την εξέδωσαν. Το άρθρο 320 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 895

1. Η διαιτητική απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα.
2. Με τη συμφωνία διαιτησίας μπορεί να επιτραπεί προσφυγή κατά της διαιτητικής απόφασης σε άλλους διαιτητές, αλλά πρέπει να οριστούν συγχρόνως οι προϋποθέσεις, η προθεσμία και η διαδικασία για την άσκηση και την εκδίκασή της.

Άρθρο 896

Η διαιτητική απόφαση, αν με τη συμφωνία διαιτησίας δεν ορίζεται προσφυγή κατά το άρθρο 895 παρ. 2 ή πέρασε η ορισμένη για την προσφυγή προθεσμία, αποτελεί δεδικασμένο και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 322, 324 έως 330, 332 έως 334.

Άρθρο 897

Η διαιτητική απόφαση μπορεί να ακυρωθεί ολικά ή εν μέρει μόνο με δικαστική απόφαση για τους επόμενους λόγους

- 1) αν η συμφωνία για τη διαιτησία είναι άκυρη,
- 2) αν εκδόθηκε αφού η συμφωνία για τη διαιτησία έπαψε να ισχύει,
- 3) αν εκείνοι που την εξέδωσαν ορίστηκαν κατά παράβαση των όρων της συμφωνίας για τη διαιτησία ή των διατάξεων του νόμου ή αν τα μέρη τους είχαν ανακαλέσει, ή αποφάνθηκαν αν και είχε γίνει δεκτή αίτηση εξαιρέσής τους,
- 4) αν εκείνοι που την εξέδωσαν ενέργησαν υπερβαίνοντας την εξουσία που τους παρέχει η συμφωνία για τη διαιτησία ή ο νόμος,
- 5) αν παραβιάστηκαν οι διατάξεις των άρθρων 886 παρ. 2, 891, 892,
- 6) αν είναι αντίθετη προς διατάξεις δημόσιας τάξης ή προς τα χρηστά ήθη,
- 7) αν είναι ακατάληπτη ή περιέχει αντιφατικές διατάξεις,
- 8) αν συντρέχει λόγος αναψηλάφησης κατά το άρθρο 544.

Άρθρο 898

Αρμόδιο για την εκδίκαση της αγωγής ακύρωσης είναι το εφετείο στην περιφέρεια του οποίου εκδόθηκε η διαιτητική απόφαση. Η αγωγή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 673, 675 και 676. Αίτηση αναίρεσης προσδιορίζεται για συζήτηση μέσα σε τρεις μήνες από την επίσπευση του προσδιορισμού.

Άρθρο 899

1. Την ακύρωση της διαιτητικής απόφασης έχουν δικαίωμα να ζητήσουν εκείνοι που συνομολόγησαν τη συμφωνία για τη διαιτησία και καθένας που έχει έννομο συμφέρον. Η αγωγή απευθύνεται εναντίον όλων όσων συνομολόγησαν τη συμφωνία διαιτησίας.

2. Η αγωγή για την ακύρωση της διαιτητικής απόφασης για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 897 αριθ. 1 έως 7 ασκείται μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την κοινοποίησή της, διαφορετικά είναι απαράδεκτη. Σε αγωγή ακύρωσης για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 897 αριθ. 8 εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 545.

3. Η άσκηση της αγωγής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Εφόσον η αγωγή ασκήθηκε παραδεκτά, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγήσει αναστολή, με ή και χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της αγωγής, αν πιθανολογεί την ευδοκίμηση κάποιου λόγου ακύρωσης.

Σχόλια: Η παράγραφος 3 προστέθηκε με το άρθρο 9 παράγρ. 15, Ν. 2145/1993.

Άρθρο 900

Είναι άκυρη η παραίτηση από το δικαίωμα της άσκησης αγωγής για την ακύρωση διαιτητικής απόφασης πριν από την έκδοσή της.

Άρθρο 901

1. Μπορεί να επιδιωχθεί με αγωγή ή ένσταση η αναγνώριση της ανυπαρξίας διαιτητικής απόφασης μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) αν δεν συνομολογήθηκε συμφωνία διαιτησίας,
- β) αν η απόφαση εκδόθηκε επάνω σε αντικείμενο που δεν μπορούσε να υπαχθεί σε διαιτησία,
- γ) αν η απόφαση εκδόθηκε σε διαιτητική δίκη που έγινε κατά ανύπαρκτου φυσικού ή νομικού προσώπου.

2. Η αγωγή της παρ. 1 υπάγεται στο Εφετείο, στην περιφέρεια του οποίου εκδόθηκε η διαιτητική απόφαση. Η αγωγή εκδικάζεται, κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 673, 675 και 676.

Αίτηση αναίρεσης προσδιορίζεται για συζήτηση μέσα σε τρεις μήνες από την επίστευση του προσδιορισμού.

3. Η άσκηση της αγωγής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Εφόσον η αγωγή ασκήθηκε παραδεκτά, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγήσει αναστολή με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της αγωγής, αν πιθανολογεί την ευδοκίμηση κάποιου λόγου ανυπαρξίας.

Σχόλια: Η παράγραφος 3 προστέθηκε με το άρθρο 9 παράγρ. 16, Ν. 2145/1993.

Άρθρο 902

1. Στα επιμελητήρια, στα χρηματιστήρια αξιών και εμπορευμάτων και στις επαγγελματικές ενώσεις προσώπων οι οποίες αποτελούν νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, μπορούν, με προηγούμενη γνωμοδότηση του διοικητικού τους συμβουλίου, να οργανώνονται μόνιμες διαιτησίες, με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης και του Υπουργού που έχει την εποπτεία του επιμελητηρίου, του χρηματιστηρίου ή της ένωσης.

2. Τα διατάγματα της παρ. 1 ορίζουν ποιές διαφορές μπορούν να υπαχθούν στη διαιτησία κάθε επιμελητηρίου, χρηματιστηρίου ή ένωσης, καθώς και τις λεπτομέρειες για την οργάνωση της διαιτησίας. Στις διαιτησίες αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 867 έως 900· τα ίδια διατάγματα μπορούν, κατ' απόκλιση από τις διατάξεις αυτές, να ορίζουν

- α) αντί για το μονομελές πρωτοδικείο, να αποφασίζουν στις περιπτώσεις των άρθρων 878, 880 παρ. 2 και 824, ο πρόεδρος ή το διοικητικό συμβούλιο ή επιτροπή από συμβούλους του επιμελητηρίου, του χρηματιστηρίου ή της ένωσης,
- β) την υποχρέωση εκλογής των διαιτητών και του επιδιαιτητή από κατάλογο διαιτητών που συντάσσεται κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα από το επιμελητήριο, το χρηματιστήριο ή την ένωση,
- γ) τη διαιτητική διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 886 παρ. 2,
- δ) το ουσιαστικό δίκαιο που πρέπει να εφαρμόζουν ο επιδιαιτητής και οι διαιτητές,
- ε) τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει η διαιτητική απόφαση, με την τήρηση όμως των διατάξεων του άρθρου 892 παρ. 2.

Άρθρο 903

Με επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις, αλλοδαπή διαιτητική απόφαση αποτελεί δεδικασμένο, χωρίς άλλη διαδικασία, αν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- 1) αν η συμφωνία διαιτησίας στην οποία βασίστηκε η έκδοσή της είναι έγκυρη κατά το δίκαιο που τη διέπει,
- 2) αν το αντικείμενο της διαιτητικής απόφασης μπορεί να γίνει αντικείμενο συμφωνίας διαιτησίας κατά το ελληνικό δίκαιο,
- 3) αν η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα ή προσφυγή ή δεν εκκρεμεί διαδικασία αμφισβήτησης του κύρους της,
- 4) αν ο διάδικος που νικήθηκε δεν στερήθηκε κατά τη διαιτητική διαδικασία το δικαίωμα της υπεράσπισης,
- 5) αν η απόφαση δεν είναι αντίθετη με απόφαση ελληνικού δικαστηρίου που εκδόθηκε στην ίδια υπόθεση και αποτελεί δεδικασμένο για τους διαδίκους μεταξύ των οποίων εκδόθηκε η αλλοδαπή διαιτητική απόφαση,
- 6) αν η απόφαση δεν είναι αντίθετη προς τη δημόσια τάξη ή προς τα χρηστά ήθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 904

1. Αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να γίνει μόνο βάσει εκτελεστού τίτλου.
2. Εκτελεστοί τίτλοι είναι
  - α) οι τελεσίδικες αποφάσεις καθώς και οι αποφάσεις κάθε ελληνικού δικαστηρίου που κηρύχθηκαν προσωρινά εκτελεστές,
  - β) οι διαιτητικές αποφάσεις,
  - γ) τα πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό δικαστικών εξόδων,
  - δ) τα συμβολαιογραφικά έγγραφα,
  - ε) οι διαταγές πληρωμής "και απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου" που εκδίδουν έλληνες δικαστές, στ) οι αλλοδαποί τίτλοι που κηρύχθηκαν εκτελεστοί, ζ) οι διαταγές και πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως τίτλοι εκτελεστοί.

Σχόλια: - Οι εντός " " λέξεις της παρ. 2 προστέθηκαν με την παρ. 14 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ Α' 67).

Άρθρο 905

1. Με επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις μπορεί να γίνει στην Ελλάδα αναγκαστική εκτέλεση βασισμένη σε αλλοδαπό τίτλο από τότε που θα τον κηρύξει εκτελεστό απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται η κατοικία και, αν δεν έχει κατοικία, η διαμονή του οφειλέτη και, αν δεν έχει ούτε διαμονή, του μονομελούς πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του κράτους. Το μονομελές πρωτοδικείο δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 έως 781.
2. Το μονομελές πρωτοδικείο κηρύσσει εκτελεστό τον αλλοδαπό τίτλο, εφόσον είναι εκτελεστός κατά το δίκαιο του τόπου όπου εκδόθηκε και δεν είναι αντίθετος προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη.
3. Αν ο αλλοδαπός τίτλος είναι δικαστική απόφαση, για να κηρυχθεί εκτελεστός πρέπει να συντρέχουν και οι όροι του άρθρου 323 αριθ. 2 έως 5.
4. Οι διατάξεις των παρ. 1 έως 3 εφαρμόζονται και για την αναγνώριση δεδικασμένου από απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου που αφορά την προσωπική κατάσταση.

Σχόλια: Βλέπε Κανονισμό (ΕΚ)44/2001 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L12/16.1.2001) και το διορθωτικό του (L 307/24.11.2001) "Για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις", ο οποίος ισχύει από 1.3.2001 και αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε.

Άρθρο 906

Οι αλλοδαπές διαιτητικές αποφάσεις κηρύσσονται εκτελεστές σύμφωνα με το άρθρο 905 παρ. 1, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 903.

Άρθρο 907

Την προσωρινή εκτέλεση οριστικής απόφασης διατάζει το δικαστήριο, αν τη ζητήσει ο διάδικος που νίκησε.

Άρθρο 908

1. Το δικαστήριο μπορεί να κηρύξει προσωρινώς εκτελεστή την απόφαση ολικά ή εν μέρει σε κάθε περίπτωση που κρίνει πως συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι γι' αυτό ή ότι η καθυστέρηση στην εκτέλεση μπορεί να προκαλέσει σημαντική ζημία στο διάδικο που νίκησε. Ιδίως μπορεί να διαταχθεί προσωρινή εκτέλεση
  - α) αν η απόφαση στηρίχθηκε σε αναγνώριση της απαίτησης ή σε δικαστική ομολογία ή σε δημόσιο ή αναγνωρισμένο ιδιωτικό έγγραφο,
  - β) αν πρόκειται για διατροφή από οποιαδήποτε αιτία,
  - γ) αν πρόκειται για απαιτήσεις από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας,
  - δ) αν πρόκειται για αποζημίωση από άδικη πράξη,
  - ε) σε απαιτήσεις που πηγάζουν από τις σχέσεις που αναφέρουν τα άρθρα 663 ή 728,
  - στ) σε εμπορικές διαφορές,
  - ζ) σε διαφορές σχετικές με τη νομή,
  - η) σε απαιτήσεις από ανώνυμους τίτλους.
2. Αν πιθανολογείται ότι η εκτέλεση θα βλάψει ανεπανόρθωτα το διάδικο που νικήθηκε, το δικαστήριο μπορεί να μην κηρύξει προσωρινά εκτελεστή την απόφαση.

Άρθρο 909

Προσωρινή εκτέλεση δεν μπορεί να διαταχθεί

- 1) κατά του δημοσίου, των δήμων και των κοινοτήτων,
- 2) κατά οποιουδήποτε διαδίκου για τα δικαστικά έξοδα,
- 3) όταν κατά το ουσιαστικό δίκαιο για να επέλθουν οι έννομες συνέπειες της απόφασης απαιτείται αυτή να γίνει τελεσίδικη ή αμετάκλητη,
- 4) στις διαφορές του άρθρου 618.

Άρθρο 910

Το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να κηρύξει την απόφαση προσωρινά εκτελεστή

- 1) σε απόδοση μισθίου,
- 2) σε καθυστέρηση μισθωμάτων,
- 3) σε απαίτηση από συναλλαγματική, γραμμάτιο εις διαταγήν ή τραπεζική επιταγή,
- 4) σε απαίτηση διατροφής από οποιαδήποτε αιτία και σε απαίτηση από καθυστερούμενους μισθούς,

και στις δύο περιπτώσεις μόνο για το χρόνο μετά την άσκηση της αγωγής και για τρεις μήνες πριν από αυτήν.

Άρθρο 911

Στις περιπτώσεις του άρθρου 908 το δικαστήριο μπορεί, αν το ζητήσει ο διάδικος που νικήθηκε, να εξαρτήσει την προσωρινή εκτέλεση της απόφασης από την παροχή ανάλογης εγγύησης από το διάδικο που νίκησε, η οποία ορίζεται με την ίδια απόφαση, αν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι και ιδίως αν η οικονομική κατάσταση του διαδίκου που νίκησε ή άλλοι λόγοι, δημιουργούν τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η επαναφορά των πραγμάτων την προηγούμενη κατάσταση σε περίπτωση που η απόφαση μεταρρυθμιστεί ή εξαφανιστεί. Το δικαστήριο μπορεί αντί για την εγγύηση να διατάξει να κατατεθεί δημόσια το χρηματικό ποσό ή το πράγμα που θα ληφθεί με την εκτέλεση, αν επιδέχεται κατάθεση, ώσπου να εκδοθεί η τελεσίδικη απόφαση.

Άρθρο 912

1. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή ή έφεση κατά της απόφασης που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή σύμφωνα με το άρθρο 908 ή 910, μπορεί έως τη συζήτηση στο ακροατήριο της ανακοπής ή της έφεσης να διαταχθεί, αν το ζητήσει ο διάδικος που νικήθηκε, να ανασταλεί ολικά ή εν μέρει η εκτέλεση ώσπου να εκδοθεί η οριστική απόφαση, με τον όρο να δοθεί εγγύηση η οποία ορίζεται από την απόφαση που διατάζει την αναστολή ή και χωρίς εγγύηση, εφόσον πιθανολογείται η ευδοκίμηση της ανακοπής ή της έφεσης.

2. Την αναστολή της παρ. 1 διατάζει το δικαστήριο το οποίο εξέδωσε την απόφαση που προσβάλλεται. Η αίτηση συζητείται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686επ. Κατά τη συζήτηση καλείται υποχρεωτικά ο αντίδικος του αιτούντος.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως συμπληρώθηκε από την παρ. 8 του άρθ. 10 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). - Η λέξη "συζήτηση" της πρώτης παραγράφου αντικατέστησε την "πρώτη συζήτηση" σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 Ν.2915/2001 και η αντικατάσταση αυτή ισχύει από 1.1.2002 σύμφωνα με το άρθρο 15 Ν. 2943/2001.

Άρθρο 913

1. Το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή ή την έφεση μπορεί, σε κάθε στάση της δίκης, ύστερα από αίτηση του διαδίκου η οποία υποβάλλεται μόνο με το δικόγραφο της ανακοπής ή της έφεσης ή με τις προτάσεις, να κηρύξει στις περιπτώσεις των άρθρων 908 και 910 προσωρινά εκτελεστή την απόφαση που προσβάλλεται, να διατάξει τα μέτρα που ορίζει το άρθρο 911, να αναστείλει την εκτέλεση κατά το άρθρο 912 ή να μεταρρυθμίσει την απόφαση κατά το ίδιο άρθρο. Οι διατάξεις του άρθρου 909 εφαρμόζονται και εδώ.

2. Το δικαστήριο μπορεί σε κάθε στάση της δίκης να ανακαλεί τις αποφάσεις της παρ. 1 ώσπου να εκδοθεί η οριστική απόφαση, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, που υποβάλλεται με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς και, όταν δεν κατατίθενται προτάσεις, και με προφορική αίτηση που καταχωρίζεται στα πρακτικά.

Άρθρο 914

Αν το δικαστήριο δεχτεί την ανακοπή ή την έφεση οριστικά και κατ' ουσίαν και απορρίψει, ολικά ή εν μέρει, την αγωγή, την ανταγωγή ή την κύρια παρέμβαση, εφόσον αποδειχθεί ότι η απόφαση που προσβάλλεται εκτελέστηκε, διατάζει, αν το ζητήσει εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρίσκονταν, πριν εκτελεστεί η απόφαση που εξαφανίστηκε ή μεταρρυθμίστηκε. Η αίτηση υποβάλλεται είτε με τα δικόγραφα της ανακοπής ή της έφεσης και των πρόσθετων λόγων είτε με τις προτάσεις είτε με χωριστό δικόγραφο που κοινοποιείται στον αντίδικο. Η εκτέλεση της απόφασης πρέπει να προαποδεικνύεται.

Άρθρο 915

Αναγκαστική εκτέλεση που αφορά απαίτηση υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία δεν μπορεί να γίνει πριν πληρωθεί η αίρεση ή περάσει η προθεσμία. Η πλήρωση της αίρεσης καθώς και η πάροδος της προθεσμίας, εφόσον η λήξη της δεν βρίσκεται ημερολογιακά, πρέπει να αποδεικνύεται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο που έχει αποδεικτική δύναμη. Όταν η απόφαση ορίζει πως η εκτέλεση εξαρτάται από το αν θα συμβεί κάποιο γεγονός, το γεγονός αυτό πρέπει να αποδεικνύεται με έγγραφο δημόσιο ή ιδιωτικό που έχει αποδεικτική δύναμη.

Άρθρο 916

Αναγκαστική εκτέλεση δεν μπορεί να γίνει, αν από τον εκτελεστό τίτλο δεν προκύπτει η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής.

Άρθρο 917

Όταν αντικείμενο της παροχής είναι πράγματα αντικαταστατά και πρέπει για την αναγκαστική εκτέλεση να οριστεί η αξία τους σε χρήμα, ο προσδιορισμός της αξίας του αντικειμένου της παροχής γίνεται με απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου, που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 676. Αν η παροχή επιδικάστηκε με απόφαση του ειρηνοδίκειου, ο προσδιορισμός της αξίας γίνεται από αυτό κατά την ίδια διαδικασία.

Άρθρο 918

1. Αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να γίνει μόνο βάσει αντιγράφου του εκτελεστού τίτλου που έχει τον εκτελεστήριο τύπο (απόγραφο). Ο εκτελεστήριος τύπος συνίσταται στην έκδοσή του στο όνομα του Ελληνικού Λαού και στη διαταγή προς όλα τα αρμόδια όργανα να εκτελέσουν τον τίτλο.

2. Ο εκτελεστήριος τύπος δίνεται

α) σε αποφάσεις, διαταγές πληρωμής ή άλλες διαταγές ελληνικών δικαστηρίων, από το δικαστή που εξέδωσε την απόφαση ή τη διαταγή, και αν πρόκειται για απόφαση πολυμελούς δικαστηρίου, από τον πρόεδρο,

β) σε πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων, από το δικαστή που δίκασε, και αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο από τον πρόεδρο,

γ) σε συμβολαιογραφικά έγγραφα, από το συμβολαιογράφο,

δ) σε διαιτητικές αποφάσεις, από το δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου στη γραμματεία του οποίου έχουν κατατεθεί,

ε) σε αλλοδαπούς τίτλους καθώς και στις αλλοδαπές διαιτητικές αποφάσεις, από το δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου που τους κήρυξε εκτελεστούς.

3. Ένα μόνο απόγραφο δίνεται στον καθένα από εκείνους που έχουν έννομο συμφέρον. Άλλο απόγραφο μπορεί να δοθεί, αν χαθεί εκείνο που δόθηκε ή για άλλο σοβαρό λόγο.

4. Απόγραφο δεν δίνεται, αν δεν μπορεί να γίνει εκτέλεση σύμφωνα με τα άρθρα 915 έως 917.

5. Αν ο αρμόδιος για την έκδοση απογράφου αρνηθεί να το δώσει, η έκδοση μπορεί να ζητηθεί από το μονομελές πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο αρμόδιος για την έκδοση του απογράφου, με την εφαρμογή της διαδικασίας των άρθρων 686 επ.

6. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει να χορηγεί στον επισπεύδοντα επίσημα αντίγραφα του δικαιογράφου που εκτελείται και των επιδοτηρίων της επιταγής, με τα οποία μπορεί αυτός να ενεργήσει νέα εκτέλεση κατά του οφειλέτη και κατά κάθε άλλου υποχρέου, με κατάσχεση άλλης περιουσίας ή με προσωπική κράτηση, αν έχει απαγγελθεί.

Άρθρο 919

Η αναγκαστική εκτέλεση γίνεται

1) όταν πρόκειται για δικαστικές και διαιτητικές αποφάσεις, υπέρ και κατά των προσώπων έναντι των οποίων ισχύει δεδικασμένο και κατά των προσώπων που απέκτησαν τη νομή ή κατοχή του επίδικου πράγματος κατά τη διάρκεια της δίκης ή μετά το τέλος της,

2) όταν πρόκειται για όλους τους άλλους εκτελεστούς τίτλους, υπέρ των δικαιούχων και κατά των υποχρέων που αναφέρονται σ' αυτούς, υπέρ και κατά των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 325 έως 327, καθώς και κατά των προσώπων που απέκτησαν τη νομή ή κατοχή του πράγματος μετά τη σύνταξη του εγγράφου ή την έκδοση του τίτλου.

Άρθρο 920

Με βάση τον εκτελεστό τίτλο κατά της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας μπορεί να γίνει αναγκαστική εκτέλεση και κατά των ομόρρυθμων εταίρων.

Άρθρο 921

1. Η αναγκαστική εκτέλεση που άρχισε κατά του οφειλέτη συνεχίζεται μετά το θάνατό του αφότου ο κληρονόμος αποδεχτεί την κληρονομία η αφότου περάσει η προθεσμία για την αποποίηση ή αφότου διοριστεί κηδεμόνας της σχολάζουσας κληρονομίας.

2. Όσο ο κληρονόμος έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί την κληρονομία δεν μπορεί να γίνει αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί απαίτηση κατά της κληρονομίας, εκτός αν έχει διοριστεί κηδεμόνας της σχολάζουσας κληρονομίας.

3. Αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθούν απαιτήσεις κατά οφειλέτη που έγινε κληρονόμος δεν μπορεί να γίνει κατά της κληρονομίας, πριν αυτός την αποδεχτεί ή πριν περάσει η προθεσμία για να την αποποιηθεί.

4. Όταν σε αμφοτεροβαρείς συμβάσεις ο οφειλέτης έχει υποχρέωση παροχής, με τον όρο ότι ο δανειστής θα εκπληρώσει ταυτόχρονα την αντισπαροχή που τον βαρύνει, η αναγκαστική εκτέλεση δεν μπορεί να προχωρήσει πριν γίνει η προσφορά της αντισπαροχής στον οφειλέτη, εκτός αν αποδεικνύεται με έγγραφο δημόσιο ή ιδιωτικό που έχει αποδεικτική δύναμη ότι εκπληρώθηκε ήδη η αντισπαροχή ή ότι ο οφειλέτης περιήλθε σε υπερημερία αποδοχής.

Άρθρο 922

Όποιος έχει δικαίωμα να ενεργήσει αναγκαστική εκτέλεση μπορεί, όταν πρόκειται να την ενεργήσει, να ζητήσει την παροχή κληρονομητηρίου για το δικαίωμα εκείνου κατά του οποίου θα στραφεί η εκτέλεση.

Άρθρο 923

Αναγκαστική εκτέλεση κατά αλλοδαπού δημοσίου δεν μπορεί να γίνει χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Άρθρο 924

Η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης αρχίζει από την επίδοση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση αντιγράφου του απογράφου με επιταγή για εκτέλεση και στην περίπτωση του άρθρου 915 και αντιγράφου του αποδεικτικού εγγράφου που αναφέρεται στο άρθρο αυτό. Η επιταγή γράφεται κάτω από το αντίγραφο του απογράφου και πρέπει να ορίζει με ακρίβεια την απαίτηση. Όποιος επισπεύδει, αν δεν κατοικεί στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου του τόπου της εκτέλεσης, έχει υποχρέωση να διορίσει, με την επιταγή ή με αυτοτελές δικόγραφο που κοινοποιείται σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση, αντίκλητο που κατοικεί στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου του τόπου της εκτέλεσης. Αν δεν οριστεί αντίκλητος, αντίκλητος είναι ο δικηγόρος που υπέγραψε την επιταγή. Στον αντίκλητο μπορούν να γίνουν όλες οι επιδόσεις και οι προσφορές που αφορούν την εκτέλεση.

Άρθρο 925

1. Ο καθολικός ή ειδικός διάδοχος του δικαιούχου δεν μπορεί να αρχίσει ή να συνεχίσει την αναγκαστική εκτέλεση πριν κοινοποιηθούν σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση η επιταγή και τα έγγραφα που τον νομιμοποιούν.

2. Όταν η αναγκαστική εκτέλεση που άρχισε πρόκειται να συνεχιστεί κατά κληρονόμου ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, απαιτείται να τους επιδοθεί προηγουμένως η επιταγή.

Άρθρο 926

1. Μετά την επίδοση της επιταγής δεν μπορεί, με ποινή ακυρότητας, να γίνει άλλη πράξη εκτέλεσης πριν περάσουν τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Η προθεσμία αυτή πρέπει να τηρείται και όταν η αναγκαστική εκτέλεση συνεχίζεται κατά του κληρονόμου ή του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας.

2. Όταν περάσει έτος από την επίδοση της επιταγής, δεν μπορεί να γίνει καμιά άλλη πράξη εκτέλεσης που να βασίζεται επάνω σ' αυτήν.

Σχόλια: - Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθ. 10 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). - Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 Ν. 3068/2002 επιτρέπεται αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ μετά την παρέλευση εξήντα ημερών από την επίδοση της απόφασης στον Υπουργό που είναι αρμόδιος για την πληρωμή ή στον εκπρόσωπο του ΝΠΔΔ.

Άρθρο 927

Η αναγκαστική εκτέλεση γίνεται με επιμέλεια εκείνου που έχει δικαίωμα να την ενεργήσει, ο οποίος δίνει, επάνω στο απόγραφο, τη σχετική εντολή σε ορισμένο δικαστικό επιμελητή και ορίζει τον τρόπο και αν είναι δυνατό και τα αντικείμενα επάνω στα οποία θα γίνει η εκτέλεση. Αν πρόκειται για κατάσχεση, ορίζει ως υπάλληλο του πλειστηριασμού ένα συμβολαιογράφο της περιφέρειας του τόπου όπου θα γίνει η κατάσχεση. Η εντολή πρέπει να χρονολογείται και να υπογράφεται από το δικαιούχο ή τον πληρεξούσιό του. Η εντολή δίνει την εξουσία να ενεργηθούν όλες οι πράξεις της εκτέλεσης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σ' αυτήν.

Άρθρο 928

Ο δικαστικός επιμελητής στον οποίο παραδόθηκε το απόγραφο με εντολή να ενεργήσει την εκτέλεση, έχει την εξουσία να δέχεται καταβολή και να δίνει γραπτή εξοφλητική απόδειξη, παραδίνοντας συνάμα και το απόγραφο, αν η παροχή εκπληρώθηκε εντελώς. Μπορεί να δεχτεί και μερική καταβολή για την οποία δίνει απόδειξη και την αναφέρει επάνω στο απόγραφο. Η μερική καταβολή δεν εμποδίζει την πρόοδο της εκτέλεσης.

Άρθρο 929

1. Ο δικαστικός επιμελητής έχει την εξουσία, εφόσον το απαιτεί ο σκοπός της αναγκαστικής εκτέλεσης, να εισέρχεται στην κατοικία ή και σε κάθε άλλο χώρο που βρίσκεται στην κατοχή εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, να ανοίγει τις πόρτες και να κάνει έρευνες, καθώς και να ανοίγει κλειστά έπιπλα, σκεύη ή δοχεία.

2. Ο δικαστικός επιμελητής μπορεί να ζητεί τη βοήθεια της αρχής που είναι αρμόδια για την τήρηση της τάξης, η οποία οφείλει να παρέχει τη συνδρομή της.

"3. Κατά τη νύχτα, τα Σάββατα, τις Κυριακές και τις ημέρες τις κατά νόμο εξαιρετές δεν μπορεί να γίνει πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης, εκτός αν ο ειρηνοδίκης του τόπου της εκτέλεσης δώσει τη σχετική άδεια, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.."

Σχόλια: Η παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 13 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).

Άρθρο 930

1. Αν κατά την αναγκαστική εκτέλεση προβληθεί αντίσταση, ο δικαστικός επιμελητής μπορεί να χρησιμοποιήσει βία για να αποκρούσει την αντίσταση, καλώντας συνάμα γι' αυτό την αρχή που είναι αρμόδια για την τήρηση της τάξης.

2. Αν προβάλλεται ή απειλείται αντίσταση ή αν στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει πράξη εκτέλεσης δεν βρίσκεται εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση ή πρόσωπο ενήλικο, από εκείνα που αναφέρονται στα άρθρα 128 παρ. 1 και 129 παρ. 1, ο δικαστικός επιμελητής προσλαμβάνει δύο ενήλικους μάρτυρες ή δεύτερο δικαστικό επιμελητή.

Άρθρο 931

1. Ο δικαστικός επιμελητής συντάσσει έκθεση για κάθε πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας. "Αν η αναγκαστική εκτέλεση δεν πραγματοποιήθηκε, ο δικαστικός επιμελητής συντάσσει σχετική έκθεση στην οποία αναφέρει και τους λόγους".

2. Για κάθε αξιόποινη πράξη που γίνεται κατά την αναγκαστική εκτέλεση ο δικαστικός επιμελητής οφείλει να συντάξει έκθεση και να την υποβάλει στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Σχόλια: Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 προστέθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 1, του Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995.

Άρθρο 932

Τα έξοδα της αναγκαστικής εκτέλεσης βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει.

Άρθρο 933

1. Αντιρρήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον, οι οποίες αφορούν την εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή την απαίτηση, ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο ειρηνοδικείο, αν ο εκτελεστής τίτλος στον οποίο βασίζεται η εκτέλεση είναι απόφαση του ειρηνοδικείου, και στο μονομελές πρωτοδικείο σε κάθε άλλη περίπτωση.

2. Αρμόδιο κατά τόπο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης, εφόσον μετά την επίδοση της επιταγής ακολούθησαν και άλλες πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας, αλλιώς αρμόδιο είναι το δικαστήριο του άρθρου 584.

3. Αν ο εκτελεστής τίτλος είναι δικαστική απόφαση, οι αντιρρήσεις είναι απαράδεκτες στην έκταση που ισχύει το δεδικασμένο σύμφωνα με το άρθρο 330.

4. Οι ισχυρισμοί που αφορούν την απόσβεση της απαίτησης πρέπει να αποδεικνύονται αμέσως, αλλιώς απορρίπτονται και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτοι. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 270 παρ. 2 και 3.

Σχόλια: Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 προστέθηκε με το άρθρο 10 παράγρ. 4, Ν. 2145/1993.

Άρθρο 934

1. Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή

α) αν αφορά την εγκυρότητα του τίτλου ή την προδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες αφότου γίνει η πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης,

β) αν αφορά την εγκυρότητα των πράξεων της εκτέλεσης που έγιναν από την πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης και πέρα, ή την απαίτηση, έως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης,

γ) αν αφορά την εγκυρότητα της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, μέσα σε έξι μήνες αφότου η πράξη αυτή ενεργηθεί, και αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημέρα του πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού αν πρόκειται για κινητά, και ενενήντα ημέρες αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, αν πρόκειται για ακίνητα.

2. Αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης είναι η σύνταξη έκθεσης για την κατάσχεση και τελευταία η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης.

3. Η παράλειψη επιβολής της κατάσχεσης μπορεί να προβληθεί ώσπου να περάσει η προθεσμία της παρ. 1 εδάφιο β.

Σχόλια: Το εδάφιο γ της παρ. 1, όπως είχε τροποποιηθεί από την παρ. 5 του άρθ. 10 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993), τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3, παράγρ. 27, Ν. 2207/1994.

Άρθρο 935

Λόγοι ανακοπής που είναι ήδη γεννημένοι και μπορούν να προταθούν στη δίκη της ανακοπής σύμφωνα με το άρθρο 933, είναι απαράδεκτοι, όταν προταθούν σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη δίκη όπου ανακύπτει ζήτημα κύρους της εκτέλεσης.

Άρθρο 936

1. Τρίτος έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης, αν προσβάλλεται δικαίωμά του επάνω στο αντικείμενο της εκτέλεσης, το οποίο δικαιούται να αντιτάξει σε εκείνον κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση και ιδίως

α) δικαίωμα εμπράγματο που αποκλείει ή περιορίζει το δικαίωμα εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση,

β) απαγόρευση διάθεσης που έχει ταχθεί υπέρ αυτού και συνεπάγεται σύμφωνα με το νόμο την ακυρότητα της διάθεσης. Έχει επίσης δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή και ο νομέας, εκτός αν εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση αποδείξει πως εκείνος κατά του οποίου στρέφεται έχει επάνω στο αντικείμενο που έχει κατασχεθεί εμπράγματο δικαίωμα επικρατέστερο από τη νομή. Η ανακοπή εισάγεται στο καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο του τόπου όπου γίνεται η εκτέλεση.

2. Η ανακοπή πρέπει να απευθύνεται κατά του δανειστή και του οφειλέτη και αν πρόκειται για ακίνητο εγγράφεται στο βιβλίο διεκδικήσεων κατά το άρθρο 220.

"3. Τρίτος που απέκτησε το δικαίωμα από τον καθ' ου η εκτέλεση με απαλλοτρίωση που διαρρήχθηκε ως καταδολιευτική κατά τα άρθρα 939 επ. του Αστικού Κώδικα, δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα αυτό κατά του επισπεύδοντος που πέτυχε τη διάρρηξη ούτε κατά του υπερθεματιστή και των διαδόχων του".

Σχόλια: Η παράγραφος 3 προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995, ως προς το ατέλεστο μέρος της διαδικασίας, σύμφωνα με την παρ. 37 άρθρου 4 άνω νόμου.

Άρθρο 937

1. Στις δίκες τις σχετικές με την εκτέλεση

1) έχει δικαίωμα να παρέμβει κάθε δανειστής εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση,

2) δεν επιτρέπεται ανακοπή ερημοδικίας ούτε στο πρωτοβάθμιο ούτε και στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο,

3) η προθεσμία και η άσκηση ένδικων μέσων δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης.

2. Στις δίκες αυτές η προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 564 είναι εξήντα (60) ημέρες. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αναίρεσης δεν μπορεί να ορισθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 568, σε χρόνο που υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες. Οι προθεσμίες της παραγράφου 4 του άρθρου 568 είναι τουλάχιστον εξήντα (60) ημέρες σε κάθε περίπτωση. Αναβολή της συζήτησης, σύμφωνα με το άρθρο 575, δεν μπορεί να είναι κάθε φορά μεγαλύτερη από σαράντα πέντε (45) ημέρες.

Σχόλια: Η παράγραφος 2 ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10, παράγρ. 6, Ν. 2145/1993 και άρθρο 32 παράγρ. 5 του ν. 2172/1993.

Άρθρο 938

1. Με αίτηση του ανακόπτοντος μπορεί να διαταχθεί η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση, αν ο δικαστής κρίνει ότι η ενέργεια της αναγκαστικής εκτέλεσης θα προξενήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτούντα και πιθανολογεί την ευδοκίμηση της ανακοπής. Επίσης μπορεί να διαταχθεί να προχωρήσει η αναγκαστική εκτέλεση αφού δοθεί εγγύηση.

2. Αρμόδιος να διατάξει όσα ορίζει η παρ. 1 είναι ο δικαστής στον οποίο εκκρεμεί η ανακοπή και αν πρόκειται για πολυμελές πρωτοδικείο, ο πρόεδρος, οι οποίοι μπορούν να εμποδίσουν με σημείωμά τους την εκτέλεση, ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για την αίτηση αναστολής.

"3. Οι κατά την παρ. 1 αιτήσεις ασκούνται και δικάζονται κατά τα άρθρα 686 επ. Η αίτηση με την οποία ζητείται η αναστολή πλειστηριασμού είναι απαράδεκτη, αν δεν κατατεθεί το αργότερο πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Η απόφαση πρέπει να δημοσιεύεται έως τις 12.00 το μεσημέρι της Δευτέρας που προηγείται του πλειστηριασμού"

"4. Η αναστολή της παρ. 1 ή η εγγυοδοσία μπορεί να διαταχθεί μόνο ώσπου να εκδοθεί η οριστική απόφαση για την ανακοπή και με τον όρο να συζητηθεί η ανακοπή μέσα σε προθεσμία που θα καθορίσει το Δικαστήριο. Όταν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη ή σε περίπτωση που απορριφθεί η αίτηση που υποβλήθηκε ή αν δεν υποβλήθηκε αίτηση, η αναστολή κατά την παρ. 1 ή η εγγυοδοσία μπορεί να διαταχθεί μόνο κατά τη συζήτηση της ανακοπής".

Σχόλια: - Η παράγραφος 4 ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 παράγρ. 2, Ν. 254/1995. - Η παράγραφος 5 που είχε τεθεί με το άρθρο 10 παράγρ. 7 του Ν. 2145/1993 καταργήθηκε με το άρθρο 3 παράγρ. 28, Ν. 2207/1994. - Η παράγραφος 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4, παράγρ. 3 του Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και παρ. 37 άρθρου 4 άνω νόμου - Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε με την παρ. 15 του άρθρ. 6 του ν. 2479/1997(ΦΕΚ Α 67) της οποίας παρ η ισχύς αρχίζει από 6.5. 1997. -Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 7 του άρθρ. 10 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). Η 5ήμερη προθεσμία της παρ. 3 τέθηκε από το άρθρο 19 παρ. 3, Ν. 2331/1995 με έναρξη ισχύος 24.8.1995.

Άρθρο 939

1. Η απόφαση που διατάζει να ανασταλεί η αναγκαστική εκτέλεση ή απόσπασμά της γνωστοποιείται στα εκτελεστικά όργανα με επιμέλεια των διαδίκων ή της γραμματείας του δικαστηρίου. Σε επείγουσες περιπτώσεις η γνωστοποίηση μπορεί να γίνει από το δικαστήριο με υπηρεσιακό τηλεγράφημα ή και προφορικά, αφού το όργανο της εκτέλεσης κληθεί να παρουσιαστεί στο δικαστήριο για να του γίνει η γνωστοποίηση και αυτό βεβαιωθεί με απλή σημείωση επάνω στην απόφαση της αναστολής.

2. Αφότου γίνει η γνωστοποίηση της παρ. 1 απαγορεύεται να ενεργηθεί οποιαδήποτε πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης, εκτός από εκείνες που έχει ειδικά επιτρέψει η απόφαση της αναστολής, και δεν τρέχουν οι προθεσμίες οι ορισμένες για την ενέργεια των απαγορευμένων πράξεων ενώ εκείνες που άρχισαν διακόπτονται.

3. Η εκτέλεση συνεχίζεται αφότου γνωστοποιηθεί η παύση της αναστολής που γίνεται με τους τρόπους της παρ. 1.

Άρθρο 940

1. Αν εξαφανιστεί ή μεταρρυθμιστεί απόφαση που είχε κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή και εκτελέστηκε, εκείνος κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση έχει δικαίωμα, εκτός από την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 914, να ζητήσει από εκείνον που επέσπευσε την εκτέλεση αποζημίωση για τις ζημιές που προξενήθηκαν από την εκτέλεση, μόνο αν αυτός ήξερε ή αγνούσε από βαριά του αμέλεια, ότι το δικαίωμα δεν υπήρχε.

2. Αν εξαφανιστεί ύστερα από άσκηση ένδικου μέσου τελεσίδικη απόφαση που εκτελέστηκε, εκείνος κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση έχει δικαίωμα, εκτός από την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 914, να ζητήσει από εκείνον που επέσπευσε την εκτέλεση αποζημίωση για τις ζημιές που προήλθαν από την εκτέλεση, μόνο αν αυτός είχε δόλο ως προς τη μη ύπαρξη του δικαιώματος.

3. Αν ακυρωθεί αμετάκλητα η αναγκαστική εκτέλεση, εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχει δικαίωμα να ζητήσει από εκείνον που την επέσπευσε αποζημίωση για τις ζημιές που επήλθαν από την εκτέλεση, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 914 ή 919 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 940 Α

Στο χρονικό διάστημα από 1 μέχρι 31 Αυγούστου δεν επιτρέπεται η διενέργεια οποιασδήποτε πράξης εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης και της επιταγής προς εκτέλεση. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται όταν πρόκειται για πλοία και αεροσκάφη.

Σχόλια: Το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 10 παράγρ. 9 του Ν. 2145/1993.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ **Μέσα της αναγκαστικής εκτέλεσης**

Άρθρο 941

1. Αν υπάρχει υποχρέωση να παραδοθεί ή να αποδοθεί ορισμένο κινητό πράγμα ή ποσότητα από ορισμένα κινητά πράγματα, ο δικαστικός επιμελητής αφαιρεί από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση το πράγμα ή την ποσότητα των πραγμάτων που οφείλεται και τα παραδίδει σε εκείνον προς όφελος του οποίου γίνεται η εκτέλεση.

2. Αν το πράγμα που οφείλεται δεν βρέθηκε, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση υποχρεώνεται, κατά τη διαδικασία των άρθρων 861 έως 866, να δώσει βεβαιωτικό όρκο ότι δεν κατέχει το πράγμα και δεν γνωρίζει πού βρίσκεται. Το δικαστήριο μπορεί κατά τις περιστάσεις να ορίσει και διαφορετικά το περιεχόμενο του όρκου. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το ειρηνοδικείο της περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης ή της κατοικίας εκείνου κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση και, αν δεν έχει κατοικία, της διαμονής του.

Άρθρο 942

Αν υπάρχει υποχρέωση παροχής ορισμένης ποσότητας πραγμάτων αντικαταστατών ή ανώνυμων χρεογράφων, ο δικαστικός επιμελητής, αν βρει στον οφειλέτη τέτοια πράγματα, αφαιρεί από αυτά την ποσότητα που οφείλεται και τα παραδίδει σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση. Αν αυτό δεν κατορθωθεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 917.

Άρθρο 943

1. Αν υπάρχει υποχρέωση να παραδοθεί ή να αποδοθεί ακίνητο, ο δικαστικός επιμελητής αποβάλλει εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και εγκαθιστά εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση.

2. Τα κινητά πράγματα που βρίσκονται στο ακίνητο και δεν είναι αντικείμενα της εκτέλεσης ο δικαστικός επιμελητής τα παραδίδει με απόδειξη σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση. Αν αυτός απουσιάζει ή αρνείται να τα παραλάβει, ο δικαστικός επιμελητής τα παραδίδει είτε σε πρόσωπο που ανήκει στην οικογένεια εκείνου κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση είτε σε πρόσωπο που έχει εξουσία να τα παραλάβει.

3. Αν δεν υπάρχουν τα πρόσωπα της παρ. 2 ή αν αρνούνται να παραλάβουν τα κινητά πράγματα, ο δικαστικός επιμελητής τα παραδίδει σε μεσεγγυούχο τον οποίο διορίζει ο ίδιος και, ύστερα από άδεια του ειρηνοδίκη της περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης που δικάζει κατά τις διατάξεις των άρθρων 686 επ., πλειστηριάζει τα κινητά πράγματα. Ο ειρηνοδίκης που δίνει την άδεια ορίζει συνάμα τον τόπο, τον υπάλληλο, την ημέρα και ώρα του πλειστηριασμού. Ο πλειστηριασμός δεν μπορεί να οριστεί πριν περάσουν δέκα ημέρες αφότου προσκληθεί εγγράφως εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση να παραλάβει τα πράγματα. Τρεις ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού γίνεται δημόσια κήρυξη στον τόπο του πλειστηριασμού και τηρούνται συνάμα οι διατάξεις του άρθρου 963. Το πλειστηρίασμα κατατίθεται δημόσια, αφού αφαιρεθούν τα έξοδα.

4. Αν εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση δεν ήταν παρών, η έκθεση της εκτέλεσης του κοινοποιείται μέσα σε τριάντα ημέρες.

Σχόλια: Βλέπε και παρ. 3 άρθρου 31 ν. 2538/1997 (ΦΕΚ Α' 242), για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου στην αναγκαστική εκτέλεση υπέρ της υπό εκκαθάριση επιχείρησης ή του πλειοδότη του ενεργητικού της επιχείρησης και εναντίον των μισθωτών αυτής, καθώς και κατά οποιουδήποτε αντλεί δικαίωμά του από αυτούς ή κατέχει, νέμεται ή χρησιμοποιεί με οποιαδήποτε έννομη σχέση τα ακίνητα, μηχανήματα και λοιπές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, που είναι τίτλοι εκτελεστοί.

Άρθρο 944

Οι διατάξεις του άρθρου 943 εφαρμόζονται και στα πλοία και τα αεροσκάφη. Η έκθεση της εκτέλεσης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο λιμενάρχη του λιμανιού όπου είναι λιμενισμένο το πλοίο ή στο διοικητή του αερολιμένα.

Άρθρο 945

1. Αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του να ενεργήσει πράξη που μπορεί να γίνει και από τρίτο πρόσωπο, ο δανειστής έχει δικαίωμα να επιχειρήσει την πράξη με δαπάνη του οφειλέτη.

2. Το δικαστήριο, καταδικάζοντας τον οφειλέτη στην πράξη της παρ. 1, μπορεί, αν το ζητήσει ο δανειστής, να τον καταδικάσει ταυτόχρονα να προκαταβάλει το ποσό της δαπάνης για να επιχειρηθεί η πράξη από το δανειστή, υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης δεν θα εκπληρώσει την υποχρέωσή του να ενεργήσει την πράξη. Το δικαίωμα του δανειστή να απαιτήσει ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που επιδικάστηκε, αν η δαπάνη για να επιχειρηθεί η πράξη ήταν μεγαλύτερη, δεν επηρεάζεται.

Άρθρο 946

1. Αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του να επιχειρήσει πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του οφειλέτη, το δικαστήριο τον καταδικάζει να εκτελέσει την πράξη και στην περίπτωση που δεν την εκτελέσει τον καταδικάζει αυτεπαγγέλτως σε χρηματική ποινή "έως πέντε χιλιάδες εννιακόσια ευρώ" (5.900) υπέρ του δανειστή και σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 δεν εφαρμόζονται όταν η πράξη συνίσταται στην αποκατάσταση της έγγραφης συμβίωσης ή εξαρτάται από την ύπαρξη στο πρόσωπο του υποχρέου ιδιαίτερων προϋποθέσεων για να ασκήσει τις τεχνικές, καλλιτεχνικές ή επιστημονικές ικανότητές του και η άρνησή του δεν οφείλεται σε δυστροπία του.

Σχόλια: Το ανώτατο όριο της χρηματικής ποινής της παρ. 1 του παρόντος άρθρου αυξήθηκε σε 2.000.000 από την παρ. 5 άρθρου 4 Ν. 2298/1995. - Η μετατροπή σε Ευρώ έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 3-5 του ν.2943/2001

Άρθρο 947

1. Όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, το δικαστήριο, για την περίπτωση που παραβεί την υποχρέωσή του, απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή "έως πέντε χιλιάδες εννιακόσια ευρώ (5.900)" υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, απαγγέλλεται από το μονομελές πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει στη χρηματική ποινή και στην προσωπική κράτηση. Στην τελευταία περίπτωση, δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 676.

2. Αν το ζητήσει ο δανειστής, το δικαστήριο μπορεί, εκτός από την απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης, να επιβάλει στον οφειλέτη να δώσει και εγγύηση για την παράλειψη ή την ανοχή της πράξης.

3. Αν ο οφειλέτης που έχει υποχρέωση να ανεχθεί πράξη προβάλλει αντίσταση, ο δικαστικός επιμελητής παραμερίζει κάθε εμπόδιο και ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 930.

Σχόλια: Το ανώτατο όριο της χρηματικής ποινής της παρ. 1 του παρόντος αυξάνεται 2.000.000 από την παρ. 5 άρθρου 4 Ν. 2298/1995. - Η μετατροπή σε Ευρώ έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 3-5 του ν.2943/2001.

Άρθρο 948

Οι διατάξεις των άρθρων 941 έως 947 δεν θίγουν το δικαίωμα του δανειστή να απαιτήσει την αποζημίωση που προβλέπουν οι διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Άρθρο 949

Όταν κάποιος καταδικάζεται σε δήλωση βούλησης, η δήλωση αυτή θεωρείται ότι έγινε μόλις η απόφαση γίνει τελεσίδικη. Αν η καταδίκη σε δήλωση βούλησης εξαρτήθηκε από αντιπαροχή, η δήλωση βούλησης θεωρείται ότι έγινε από τη στιγμή που εκπληρώθηκε η αντιπαροχή ή επήλθε υπερημερία αποδοχής της.

Άρθρο 950

"1. Με την απόφαση που διατάζεται η απόδοση ή παράδοση τέκνου καταδικάζεται ο γονέας που έχει το τέκνο να εκτελέσει αυτή την πράξη και με την ίδια απόφαση, για την περίπτωση που δεν την

εκτελέσει, απαγγέλλεται αυτεπαγγέλτως χρηματική ποινή "έως πέντε χιλιάδες εννιακόσια ευρώ (5.900)" υπέρ του αιτούντος την απόδοση ή παράδοση ή σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος ή και στις δύο ποινές. Αν το τέκνο δεν βρεθεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 861 έως 866."

2. Αν παρεμποδίζεται το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας του γονέα με το τέκνο, η απόφαση που ρυθμίζει την επικοινωνία μπορεί να απειλήσει με χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση εκείνον που εμποδίζει την επικοινωνία και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 947.

Σχόλια: - Η εντός " " παρ. 1 του παρόντος άρθρου, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 45 του Ν. 2447/1996 (ΦΕΚ Α' 278/30.12.1996, τίθεται όπως αντικαταστάθηκε και πάλι με το άρθρο 27 του ν. 2721/99 (Α' 112), ισχύει δε, από 3.6.1999. - Η μετατροπή σε Ευρώ έγινε σύμφωνα με τα άρθρα 3-5 του ν.2943/2001.

Άρθρο 951

1. Η αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση γίνεται με κατάσχεση περιουσίας εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση ή με αναγκαστική διαχείριση ή με προσωπική κράτηση. Όταν πρόκειται για ένωση προσώπων του άρθρου 62 παρ. 2, η αναγκαστική εκτέλεση γίνεται στην κοινή περιουσία τους.

2. Η κατάσχεση δεν επιτρέπεται να επεκταθεί σε περισσότερα από όσα χρειάζονται για να ικανοποιηθεί η απαίτηση και για να καλυφθούν τα έξοδα της εκτέλεσης.

Άρθρο 952

Αν με την κατάσχεση που έχει επιβληθεί δεν ικανοποιείται ή αν πιθανολογείται ότι με την κατάσχεση δεν μπορεί να ικανοποιηθεί εντελώς η απαίτηση του δανειστή, μπορεί με αίτηση του δανειστή να υποχρεωθεί ο οφειλέτης, κατά τη διαδικασία των άρθρων 861 έως 866, να υποβάλει κατάλογο των περιουσιακών του στοιχείων, δίνοντας συνάμα βεβαιωτικό όρκο ότι ο κατάλογος τα περιέχει όλα, ότι δεν παραλείπει κανένα από αυτά και ότι έκανε κάθε προσπάθεια για να εξακριβώσει όλα τα περιουσιακά του στοιχεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Κατάσχεση της κινητής περιουσίας του οφειλέτη

Άρθρο 953

1. Κατάσχεση μπορεί να γίνει στα κινητά πράγματα που βρίσκονται στα χέρια του οφειλέτη.

2. Οι διατάξεις για την κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη εφαρμόζονται και

α) όταν κινητά πράγματα του οφειλέτη βρίσκονται στα χέρια του δανειστή ή τρίτου πρόθυμου να τα αποδώσει,

β) όταν κατάσχεται εμπράγματο δικαίωμα του οφειλέτη επάνω σε ξένο κινητό πράγμα,

γ) όταν πρόκειται για κινητά πράγματα που είχαν μεταβιβαστεί από τον οφειλέτη σε τρίτο, εφόσον η κατάσχεση επιβάλλεται από δανειστή που πέτυχε τη διάρρηξη της μεταβίβασης ως καταδολευτικής κατά τα άρθρα 939 επ. του Αστικού Κώδικα."

3. Εξαιρούνται από την κατάσχεση

α) τα πράγματα της προσωπικής χρήσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του και ιδίως ρούχα, κλινοστρώματα, έπιπλα εφόσον τα πράγματα αυτά είναι απαραίτητα για τις στοιχειώδεις ανάγκες της διαβίωσής τους,

β) τρόφιμα και καύσιμη ύλη, απαραίτητα στον οφειλέτη και την οικογένειά του για τρεις μήνες,

γ) τα παράσημα και τα αναμνηστικά αντικείμενα, τα χειρόγραφα, οι επιστολές, τα οικογενειακά έγγραφα και τα επαγγελματικά βιβλία,

δ) βιβλία, μουσικά όργανα, εργαλεία τέχνης που προορίζονται για την επιστημονική ή καλλιτεχνική και γενικότερα την πνευματική μόρφωση και ανάπτυξη του οφειλέτη ή της οικογένειάς του.

4. Εκτός από τα περιουσιακά στοιχεία της παρ. 3, εξαιρούνται από την κατάσχεση, προκειμένου για πρόσωπα που με την προσωπική τους εργασία αποκτούν όσα τους χρειάζονται για να ζήσουν, τα εργαλεία, μηχανήματα, βιβλία ή άλλα πράγματα που είναι απαραίτητα για την εργασία τους και εκτός από αυτά

α) προκειμένου για πρόσωπα που ζουν από γεωργική εργασία, και δύο ζώα για το άροτρο, ένα υποζύγιο, μία δαμάλα, έξι πρόβατα, έξι γίδες, ο σπόρος που χρειάζεται ως την ερχόμενη συγκομιδή και η τροφή αυτών των ζώων για τρεις μήνες,

β) προκειμένου για πρόσωπα που ζουν από την κτηνοτροφία, και δώδεκα μεγάλα ζώα ή εικοσιτέσσερα μικρά ζώα, και η τροφή τους για τρεις μήνες,

γ) για πρόσωπα που ζουν από την πτηνοτροφία, και εκατόν πενήντα πτηνά και η τροφή τους για τρεις μήνες.

5. Η κατάσχεση καρπών δεν μπορεί να γίνει πριν από ένα μήνα από τη συνηθισμένη εποχή που ωριμάζουν. Οι μεταξοσκώληκες δεν μπορούν να κατασχεθούν πριν γίνουν τέλεια κουκούλια.

6. Αν τα κατασχεμένα πράγματα είναι ασφαλισμένα η κατάσχεση ισχύει και για την αποζημίωση που οφείλεται από την ασφάλιση.

Σχόλια: Τα γ' εδάφιο της παραγράφου 2 προστέθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 6, Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 Ν. 2298/1995. - Σύμφωνα με την παρ. 10 εδ. α' του άρθρου 10 ν. 2801/2000 (ΦΕΚ Α' 46), σε περίπτωση αναγκαστικής κατασχεσεως από 03 Μαρτίου 2000 και πλειστηριασμού αυτοκινήτου ΔΧ κάθε κατηγορίας το αυτοκίνητο με την άδεια μαζί κυκλοφορίας σαν δημοσίας

χρήσεως μεταβιβάζεται στον υπερθεματιστή αυτού ο οποίος εντός έξι (6) μηνών υποχρεούται να εκδώσει άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του. Στην περίπτωση δε που δεν δικαιούται να εκδώσει την άδεια αυτή, υποχρεούται μέσα στην ίδια προθεσμία να μεταβιβάσει το αυτοκίνητο με την άδεια του σαν ΔΧ σε πρόσωπο που έχει τις προϋποθέσεις αποκτήσεως αυτού. Βλέπε σχετικά και το εδάφιο β της άνω παρ. 10 άρθρου 10 άνω νόμου.

Άρθρο 954

1. Η κατάσχεση γίνεται με την αφαίρεση του πράγματος από το δικαστικό επιμελητή και συντάσσεται σχετική έκθεση μπροστά σε ενήλικο μάρτυρα. Το κατασχεμένο το εκτιμά ο δικαστικός επιμελητής ή ο πραγματογνώμονας που ο επιμελητής προσλαμβάνει κατά την κρίση του γι' αυτό το σκοπό.

2. Η κατασχετήρια έκθεση πρέπει να περιέχει, εκτός από τα ουσιώδη που απαιτούνται από το άρθρο 117 και

α) ακριβή περιγραφή του κατασχεμένου πράγματος, ώστε να μη γεννιέται αμφιβολία για την ταυτότητα του,

β) αναφορά της εκτίμησης του κατασχεμένου που έκανε ο δικαστικός επιμελητής ή ο πραγματογνώμονας,

γ) Τιμή πρώτης προσφοράς που πρέπει να είναι τουλάχιστον τα δύο τρίτα της αξίας, στην οποία εκτιμήθηκε το κατασχεμένο",

δ) αναφορά του εκτελεστού τίτλου στον οποίο βασίζεται η εκτέλεση, της επιταγής που επιδόθηκε στον οφειλέτη και του ποσού για το οποίο γίνεται η κατάσχεση,

ε) αναφορά της ημέρας και του τόπου του πλειστηριασμού, καθώς και του ονόματος του υπαλλήλου του πλειστηριασμού. "Στην έκθεση αναφέρονται επίσης οι όροι που τυχόν έθεσε, σχετικά με τον πλειστηριασμό, ο υπέρ ου η εκτέλεση με την κατά το άρθρο 927 εντολή".

3. Την κατασχετήρια έκθεση υπογράφουν ο δικαστικός επιμελητής και ο μάρτυρας και αν είναι παρόντες εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται και εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση την υπογράφουν και αυτοί. Αν κάποιος από αυτούς αρνηθεί να υπογράψει, η άρνησή του αναφέρεται στην έκθεση.

4. Ύστερα από ανακοπή του επισπεύδοντος ή του καθ' ου η εκτέλεση η οποιοδήποτε άλλου έχει έννομο συμφέρον, το αρμόδιο κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., μπορεί να διατάξει τη διόρθωση της έκθεσης, ιδίως ως προς την περιγραφή του κατασχεθέντος, την εκτίμηση και την τιμή πρώτης προσφοράς. Μπορεί επίσης να επιβάλει πρόσθετα μέτρα δημοσιότητας πέρα από αυτά που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 960. Η ανακοπή είναι απαραδέκτη αν δεν κατατεθεί το αργότερο πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Η απόφαση πρέπει, κατά το δυνατόν, να δημοσιεύεται έως τις 12.00 το μεσημέρι της προηγούμενης του πλειστηριασμού ημέρας. Αν η ανακοπή γίνει δεκτή, εφόσον ο υπολειπόμενος χρόνος δεν επαρκεί για την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, ορίζεται με την απόφαση νέα ημέρα πλειστηριασμού. Η απόφαση αυτή κατατίθεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και, αφού η σχετική διόρθωση γίνει και στην περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, τηρούνται οι διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 960 παρ. 2".

Σχόλια: - Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 7α και η παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 7β του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά για την έναρξη ισχύος την παρ. 37 άρθρου 4 Ν. 2298/1995. - Η περ. γ της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 του ν. 3346/2005 (Α' 140/17.6.2005).

Άρθρο 955

1. "Αντίγραφο ή περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, η οποία περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, τον εκτελεστό τίτλο, συνοπτική περιγραφή των πραγμάτων που κατασχέθηκαν, την εκτίμηση της αξίας τους, την τιμή πρώτης προσφοράς, την ημέρα, την ώρα και τον τόπο του πλειστηριασμού και το όνομα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τους όρους του πλειστηριασμού που έχουν τυχόν τεθεί από τον υπέρ ου η εκτέλεση με την κατά το άρθρο 927 εντολή, επιδίδεται μόλις περατωθεί η κατάσχεση στον καθ' ου η εκτέλεση, αν είναι παρών, και, αν αυτός αρνηθεί να παραλάβει το έγγραφο που του επιδίδεται, ο επιμελητής συντάσσει έκθεση για την άρνησή του". Αν είναι απών ή δεν είναι δυνατή η άμεση κατάρτιση του αντιγράφου ή της περίληψης, η επίδοση γίνεται το αργότερο την επομένη της ημέρας που έγινε η κατάσχεση, αν εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση έχει την κατοικία του στην περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας όπου έγινε η κατάσχεση, αλλιώς μέσα σε οκτώ ημέρες από την κατάσχεση. Μέσα στην ίδια οκταήμερη προθεσμία αντίγραφο της έκθεσης επιδίδεται στον ειρηνοδίκη του τόπου όπου έγινε η κατάσχεση. Η παράλειψη των διατυπώσεων αυτών συνεπάγεται ακυρότητα. Ο ειρηνοδίκης οφείλει να καταχωρίσει περίληψη της έκθεσης σε ειδικό βιβλίο με αλφαβητικό ευρετήριο εκείνων κατά των οποίων γίνεται κατάσχεση.

2. Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει, μέσα σε δέκα ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης, να καταθέσει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού τον εκτελεστό τίτλο με το επιδοτήριο της επιταγής, την κατασχετήρια έκθεση και τις εκθέσεις της επίδοσής της στον οφειλέτη και στον ειρηνοδίκη και, στην περίπτωση του άρθρου 956 παρ. 3, και το γραμμάτιο της δημόσιας κατάθεσης, συντάσσοντας έκθεση για όλα αυτά.

Σχόλια: - Το πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4, παράγρ. 8 του Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. - Σχετικές και η παρ. 37 άρθρο 4 του άνω νόμου για την έναρξη ισχύος του. - Σύμφωνα με τη παρ. 5 άρθρου 8 Ν. 2844/2000 (ΦΕΚ Α 220) σε περίπτωση πλειστηριασμού πραγμάτων

ενεχυρασμένων κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης και η ειδοποίηση για τον πλειστηριασμό κοινοποιούνται και στον ενεχυρούχο δανειστή μέσα στην προθεσμία που τάσσεται για τον οφειλέτη. Η παράλειψη επιφέρει ακυρότητα του πλειστηριασμού.

Άρθρο 956

1. Ο δικαστικός επιμελητής παραδίδει τα κατασχεμένα πράγματα για φύλαξη σε μεσεγγυούχο. Μεσεγγυούχος μπορεί να οριστεί εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, αν συναινεί εκείνος κατά του οποίου στρέφεται ή και εκείνος κατά του οποίου στρέφεται, αν συναινεί εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση.

2. Αν κατασχέθηκαν πράγματα που η μεταφορά τους είναι δύσκολη ή μπορεί να τα βλάψει, ο δικαστικός επιμελητής τα αφήνει στον τόπο όπου έγινε η κατάσχεση.

"3. Αν κατασχέθηκαν χρήματα ή άλλα πράγματα δεκτικά κατά το νόμο κατάθεσης, ο δικαστικός επιμελητής τα καταθέτει σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 965 παρ. 4".

4. Ο μεσεγγυούχος φυλάει τα κατασχεμένα πράγματα και δεν έχει εξουσία να τα χρησιμοποιεί. Αν η φύση του κατασχεμένου το επιβάλλει, ο μεσεγγυούχος, μετά από άδεια του ειρηνοδικείου της περιφέρειας του τόπου όπου έγινε η κατάσχεση, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., ενεργεί και διαχειριστικές πράξεις. Ο μεσεγγυούχος έχει υποχρέωση να λογοδοτήσει και παραδίδει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού το προϊόν της διαχείρισης.

5. Κάθε αμφισβήτηση για τον ορισμό του μεσεγγυούχου ή για ό,τι αφορά τη μεσεγγύηση, καθώς και η αίτηση για την αντικατάστασή του, εισάγεται, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., στο ειρηνοδικείο της περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης. Το δικαστήριο μπορεί να ορίσει ως μεσεγγυούχο και εκείνον κατά του οποίου στρέφεται ή εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση. 6. Αν ο μεσεγγυούχος αποβληθεί ή χάσει την κατοχή του πράγματος, το ειρηνοδικείο του τόπου της εκτέλεσης, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., διατάζει να του αποδοθεί το πράγμα.

7. Αν ο ασφαλιστικός κίνδυνος πραγματοποιήθηκε μετά την κατάσχεση, ο ασφαλιστής καταβάλλει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού την αποζημίωση που οφείλεται. Ο ασφαλιστής έγκυρα καταβάλλει την αποζημίωση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, πριν ειδοποιηθεί εγγράφως από εκείνον που έκανε την κατάσχεση σχετικά με την επιβολή της.

Σχόλια: Η παράγραφος 3 ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 9 του Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995). Για την έναρξη δε ισχύος της παραγράφου αυτής, βλέπε και την παρ. 37 άρθρου 4 του Ν. 2298/1995.

Άρθρο 957

1. Αν τα κατασχεμένα είναι μόνο χρήματα εφαρμόζονται τα άρθρα 971 επ. Το ίδιο ισχύει αν τα κατασχεμένα είναι αλλοδαπά χρήματα τα οποία ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μετατρέπει σε ελληνικό χρήμα.

2. Αν εκτός από τα χρήματα κατασχέθηκαν και άλλα πράγματα, η διαμονή των χρημάτων γίνεται μαζί με το πλειστηρίασμα.

Άρθρο 958

1. Αφότου γίνει η επίδοση αντιγράφου ή περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης κατά το άρθρο 955 παρ. 1, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν η διάθεση του κατασχεμένου από εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση.

2. Η αναγκαστική κατάσχεση κινητών πραγμάτων που είναι ήδη αναγκαστικά κατασχεμένα απαγορεύεται, και αν επιβληθεί είναι άκυρη.

Άρθρο 959

1. Τα κατασχεμένα πράγματα πλειστηριάζονται δημόσια ενώπιον συμβολαιογράφου της περιφέρειας του τόπου όπου έγινε η κατάσχεση, ο οποίος ορίστηκε για τον πλειστηριασμό.

2. Ο πλειστηριασμός γίνεται μέσα στην περιφέρεια της κοινότητας ή του δήμου που έγινε η κατάσχεση και κατά την κρίση του δικαστικού επιμελητή που ενεργεί την εκτέλεση, είτε στον τόπο της κατάσχεσης είτε στον τόπο που βρίσκονται τα κατασχεμένα είτε στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του τόπου των κατασχεμένων κινητών πραγμάτων. Αν τα κατασχεμένα πράγματα βρίσκονται στην περιφέρεια περισσότερων δήμων ή κοινοτήτων, ο πλειστηριασμός γίνεται στον τόπο που ορίζει ο δικαστικός επιμελητής με την "κατασχετήρια έκθεση". Ο πλειστηριασμός γίνεται πάντα ημέρα Τετάρτη, από τις 12 το μεσημέρι έως τις 2 το απόγευμα. "Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να διαθέτουν για την διενέργεια των πλειστηριασμών κατάλληλη αίθουσα με έδρα ειδικά διαρρυθμισμένη για τον υπάλληλο του πλειστηριασμού".

3. Με αίτηση εκείνου υπέρ του οποίου έγινε ή εκείνου κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση ή δανειστή που έχει αναγγελθεί, το ειρηνοδικείο του τόπου της εκτέλεσης, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., μπορεί να ορίσει άλλο τόπο πλειστηριασμού και να ορίσει συνάμα τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, αν ο τόπος του πλειστηριασμού βρίσκεται έξω από την περιφέρεια του υπαλλήλου του πλειστηριασμού που είχε οριστεί αρχικά. "Η αίτηση είναι απαράδεκτη αν δεν κατατεθεί το αργότερο πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Αν η αίτηση γίνει δεκτή, εφόσον ο υπολειπόμενος χρόνος δεν επαρκεί, ορίζεται με την απόφαση νέα ημέρα πλειστηριασμού. Η απόφαση αυτή κατατίθεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και, αφού

σημειωθούν στην περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης οι μεταβολές που επήλθαν, τηρούνται οι διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπονται στο άρθρο 960 παρ. 2".

4. Ο πλειστηριασμός δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν δεκαπέντε ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης' δεν μπορεί να γίνει επίσης από 1 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου. "Αν η ημέρα του πλειστηριασμού ορίστηκε σε χρόνο απώτερο του τριμήνου από την ημέρα της κατάσχεσης, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 973 παρ.4".

5. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου για τη μη ενέργεια του πλειστηριασμού από 1 Αυγούστου έως και 15 Σεπτεμβρίου δεν εφαρμόζεται για τα πράγματα που μπορούν να υποστούν φθορά.

Σχόλια: Στο παρόν άρθρο στο τέλος του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 η μέσα σε " " φράση τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 10α, το μέσα σε " " εδάφιο στο τέλος της παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 10β, τα μέσα σε " " εδάφια στο τέλος της παρ. 3 προστέθηκαν με την παρ. 10γ και το μέσα σε " " εδάφιο στην παρ. 4 προστέθηκε με την παρ. 10δ, του άρθρου 4, ν.2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Βλέπε δε για την έναρξη ισχύος αυτών και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995. - Η 5ήμερη προθεσμία της παρ. 3 τέθηκε με το άρθρο 19 παρ. 2 Ν. 2331/1995 με έναρξη ισχύος 24.8.1995.

Άρθρο 960

"1. Ο αρμόδιος για την εκτέλεση δικαστικός επιμελητής καταρτίζει περίληψη κατασχετήριας έκθεσης, που περιέχει συνοπτική περιγραφή των κατασχεθέντων κινητών, το ονοματεπώνυμο του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, το όνομα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, την τιμή πρώτης προσφοράς και τους όρους του πλειστηριασμού που θέτει τυχόν ο υπέρ ου η εκτέλεση και που γνωστοποιήθηκαν στο δικαστικό επιμελητή με την εντολή για εκτέλεση του άρθρου 927.

2. Την κατά την παράγραφο 1 περίληψη ο δικαστικός επιμελητής επιδίδει μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης στον οφειλέτη και τον ειρηνοδίκη του τόπου της κατάσχεσης, την καταθέτει δε μέσα στην ίδια προθεσμία στον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Απόσπασμα της περίληψης αυτής, που περιλαμβάνει τα ονοματεπώνυμα του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, συνοπτική περιγραφή των κατασχεθέντων κινητών, την τιμή πρώτης προσφοράς, το όνομα και την ακριβή διεύθυνση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, δημοσιεύεται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο ή στην κοινότητα όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στην πρωτεύουσα της επαρχίας στην οποία υπάγεται ο δήμος ή κοινότητα. Αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα ή αν η κατά την κατάσχεση οριζόμενη συνολική αξία των κατασχεθέντων κινητών δεν υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ, η περίληψη ανακοινώνεται δημόσια:

α) με τοιχοκόλληση στο γραφείο του δήμου ή της κοινότητας, όπου ο τόπος του πλειστηριασμού, πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό και β) με κήρυξη από κήρυκα στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας όπου ο τόπος του πλειστηριασμού, και στο συνηθισμένο για τους πλειστηριασμούς τόπο, την προηγούμενη του πλειστηριασμού Τετάρτη από τις 12.00 το μεσημέρι έως τις 14.00 το απόγευμα. Για την κήρυξη ο δικαστικός επιμελητής συντάσσει έκθεση που υπογράφεται και από τον κήρυκα.

3. Ο πλειστηριασμός δεν μπορεί να γίνει χωρίς να τηρηθούν οι διατυπώσεις των δύο προηγούμενων παραγράφων, διαφορετικά είναι άκυρος."

Σχόλια: Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 άρθρου 13 Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ Α' 192/21.08.2002).

Άρθρο 961

(Παραλείπεται ως μη ισχύον).

Σχόλια: Το άρθρο καταργήθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 12, Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995). Βλέπε δε σχετικά και την παρ. 17 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

Άρθρο 962

Αν τα κατασχεμένα πράγματα μπορεί, κατά την κρίση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, να υποστούν φθορά, πλειστηριάζονται αμέσως, αφού προηγηθεί κήρυξη από κήρυκα αλλιώς ο πλειστηριασμός είναι άκυρος. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μπορεί να κάνει κάθε άλλη ενέργεια για να εξασφαλίζει μεγαλύτερη δημοσιότητα. Αν διαφωνήσει εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται ή εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, αποφασίζει το ειρηνοδικείο του τόπου της εκτέλεσης, που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ.

Άρθρο 963

Την ημέρα του πλειστηριασμού και αμέσως πριν αυτός αρχίσει πρέπει να γίνεται κήρυξη από κήρυκα στον τόπο του πλειστηριασμού και αυτό να αναφερθεί στην έκθεση του πλειστηριασμού, αλλιώς ο πλειστηριασμός είναι άκυρος.

Άρθρο 964

Εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, αν είναι παρών, ορίζει τη σειρά με την οποία θα κατακυρώνονται τα κατασχεμένα πράγματα. Από τη στιγμή που το πλειστηρίασμα καλύψει το ποσό της απαίτησης εκείνου υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν, καθώς και τα έξοδα της εκτέλεσης, τελειώνει ο πλειστηριασμός των κατασχεμένων πραγμάτων.

Άρθρο 965

"1. Η πλειοδοσία αρχίζει με βάση την τιμή της πρώτης προσφοράς. Δεν μπορούν να πλειοδοτήσουν ο οφειλέτης, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού και οι υπάλληλοί του. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει, αν προβληθεί αντίρρηση από τον επισπεύδοντα ή τον καθ' ου η εκτέλεση ή από οποιονδήποτε πλειοδότη να αποκλείσει από την πλειοδοσία κάθε πρόσωπο εις βάρος του οποίου επισπεύδεται αναπλειστηριασμός, εφόσον το γεγονός αυτό προκύπτει από δημόσιο έγγραφο ή ομολογείται. Κάθε πλειοδότης οφείλει να καταθέσει, σε μετρητά ή με εγγυητική επιστολή τράπεζας ή με επιταγή που έχει εκδοθεί από τράπεζα ή από άλλο πιστωτικό ίδρυμα, εγγυοδοσία ίση προς το ένα τρίτο της τιμής της πρώτης προσφοράς. Αν υπερθεματιστής αναδείχθηκε άλλος ή αν η κατακύρωση ματαιώθηκε από οποιονδήποτε λόγο, η εγγυοδοσία επιστρέφεται σε εκείνον που την είχε καταθέσει αμέσως μετά το πέρας του πλειστηριασμού".

2. Τα πράγματα που πλειστηριάζονται κατακυρώνονται στον πλειοδότη που προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή, αφού πρώτα γίνει τρεις φορές πρόσκληση για μεγαλύτερη προσφορά. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού πρέπει να καταχωρίζει στην έκθεσή του όλες τις προσφορές που έγιναν.

3. Ο υπερθεματιστής έχει υποχρέωση να καταβάλει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού το πλειστηρίασμα σε μετρητά, μόλις γίνει η κατακύρωση, και αμέσως μετά του παραδίδεται το κατακυρωμένο πράγμα. Η παράδοση του πράγματος στον υπερθεματιστή δεν μπορεί να γίνει πριν αυτός καταβάλει το πλειστηρίασμα.

"4. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει, το αργότερο την τρίτη εργάσιμη ημέρα από τον πλειστηριασμό, να προβεί σε δημόσια κατάθεση του πλειστηριασματος στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων".

"5. Αν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει μέσα στις επόμενες δύο (2) εργάσιμες ημέρες να τον οχλήσει με εξώδικη πρόσκληση που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή. Αν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει το πλειστηρίασμα μέσα στις επόμενες από την όχληση πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, η κατακύρωση σε αυτόν ανατρέπεται, η εγγυοδοσία που έχει καταθέσει καταπίπτει, καλούνται δε οι επόμενοι πλειοδότες, η προσφορά των οποίων, αθροισμένη με το ποσό της εγγυοδοσίας που κατέπεσε, είναι ίση με το πλειστηρίασμα, να καταβάλουν σε τακτή ημέρα που ορίζεται στην πρόσκληση, το ποσόν που είχαν προσφέρει. Η πρόσκληση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή. Αν εμφανισθούν περισσότεροι ενδιαφερόμενοι συντάσσεται σχετική έκθεση από το συμβολαιογράφο και η κατακύρωση γίνεται σε εκείνον που είχε προσφέρει κατά τον πλειστηριασμό το μεγαλύτερο ποσόν. Το πλειστηρίασμα συνίσταται στο άθροισμα του ποσού που καταβλήθηκε και της εγγυοδοσίας του αρχικού υπερθεματιστή που κατέπεσε. Αν, κατά την ελεύθερη κρίση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, η κατά τα προηγούμενα εδάφια πρόσκληση των επόμενων πλειοδοτών είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής για λόγους που εκτίθενται σε σχετική έκθεση, καθώς και σε κάθε περίπτωση που η διαδικασία αυτή δεν τελεσφόρησε, γίνεται αναπλειστηριασμός κατά τις διατάξεις των επόμενων εδαφίων. Η επίσημη του αναπλειστηριασμού γίνεται είτε με επιμέλεια του υπαλλήλου του πλειστηριασμού είτε από τον υπέρ ου ή από τον καθ' ου η εκτέλεση ή από κάθε δανειστή που έχει αναγγελθεί με τίτλο εκτελεστό. Ο αναπλειστηριασμός επισπεύδεται με πράξη του υπαλλήλου του πλειστηριασμού ή με δήλωση προς τον υπάλληλο του πλειστηριασμού του υπέρ ου ή του καθ' ου ή του δανειστή, για την οποία συντάσσεται πράξη. Περίληψη της πράξης, η οποία περιέχει και όσα πρέπει να περιλαμβάνονται στην περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 960 παρ. 2. Η διάταξη του άρθρου 959 παρ. 4 ισχύει αναλόγως και η σχετική προθεσμία υπολογίζεται αφότου συνταχθεί η πράξη. Ο αρχικός υπερθεματιστής, που δεν κατέβαλε το πλειστηρίασμα, δεν μπορεί να πλειοδοτήσει, δικαιούται όμως, έως ότου αρχίσει η πλειοδοσία, να καταβάλει το οφειλόμενο πλειστηρίασμα, με τον τόκο υπερημερίας, καθώς και τα έξοδα του αναπλειστηριασμού και να ζητήσει να του κατακυρωθεί το πράγμα".

"6. Αν κατά τον αναπλειστηριασμό δεν επιτευχθεί το ίδιο πλειστηρίασμα, ο πρώτος υπερθεματιστής, που δεν κατέβαλε, ευθύνεται για τη διαφορά εντόκως, με το επιτόκιο υπερημερίας. Η εγγυοδοσία που είχε καταθέσει, με τους τυχόν τόκους της, καταλογίζεται στη διαφορά για την οποία ευθύνεται. Αν απομένει επιπλέον διαφορά, η έκθεση του αναπλειστηριασμού αποτελεί εναντίον του τίτλο εκτελεστό για τη συμπλήρωση. Αν έγιναν περισσότεροι αναπλειστηριασμοί, όλοι οι προηγούμενοι διαδοχικοί υπερθεματιστές, που δεν κατέβαλαν, εξακολουθούν να ευθύνονται εις ολόκληρον για την τυχόν διαφορά μεταξύ του αρχικού πλειστηριασματος που τελικά επιτεύχθηκε και καταβλήθηκε, χωρίς όμως η ευθύνη του καθενός να υπερβαίνει το ποσόν της διαφοράς από τη δική του οφειλή. Οι εγγυοδοσίες που είχαν κατατεθεί από τους προηγούμενους διαδοχικούς υπερθεματιστές δεν επιστρέφονται έως ότου καταβληθεί το πλειστηρίασμα από τον τελικό υπερθεματιστή, προκειμένου να γίνει ο ως άνω καταλογισμός στην τυχόν διαφορά. Ο υπερθεματιστής που δεν κατέβαλε δεν δικαιούται, αν κατά τον αναπλειστηριασμό επιτεύχθηκε μεγαλύτερο πλειστηρίασμα, να απαιτήσει το επιπλέον".

"7. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μπορεί, αν κρίνει ότι υπάρχει ανάγκη, να ζητεί την παρουσία κατά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού αστυνομικού οργάνου, στο οποίο παρέχει τις αναγκαίες οδηγίες για την τήρηση της τάξης".

Σχόλια: Στο παρόν άρθρο οι παρ. 1, 4, 5 και 6 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν και η παρ. 7 προστέθηκε με την παρ. 13 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995). Για την έναρξη ισχύος αυτών βλέπε και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

Άρθρο 966

1. Περισσότεροι μπορούν να υπερθεματίσουν από κοινού οπότε ευθύνονται εις ολόκληρον.
2. Αν δεν παρουσιαστούν πλειοδότες, το πράγμα που πλειστηριάζεται κατακυρώνεται στην τιμή της πρώτης προσφοράς σε εκείνον υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση, αν το ζητήσει. Αν δεν υποβληθεί αίτηση, γίνεται νέος πλειστηριασμός μέσα σε σαράντα ημέρες.
3. Αν στο νέο πλειστηριασμό δεν γίνει κατακύρωση, το αρμόδιο δικαστήριο του άρθρου 933 που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να διατάξει να γίνει νέος πλειστηριασμός μέσα σε τριάντα ημέρες, με την ίδια ή κατώτερη τιμή πρώτης προσφοράς ή να επιτρέψει μέσα στην ίδια προθεσμία να πουληθεί ελεύθερα το πράγμα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού σε εκείνον υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση ή σε τρίτον, με τίμημα που ορίζεται από το δικαστήριο, το οποίο μπορεί να ορίσει και να πληρωθεί με δόσεις μέρος του τιμήματος.
4. Αν και ο νέος πλειστηριασμός έμεινε χωρίς αποτέλεσμα ή δεν κατορθώθηκε η ελεύθερη εκποίηση, το δικαστήριο μπορεί να άρει την κατάσχεση ή να διατάξει να γίνει αργότερα νέος πλειστηριασμός "με την ίδια ή κατώτερη τιμή πρώτης προσφοράς".

Σχόλια: Η παράγραφος 4 ισχύει όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 4, παράγρ. 14, Ν.2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995).

Άρθρο 967

1. Αν τα κατασχεμένα πράγματα είναι από εκείνα που αναγράφονται στο δελτίο του χρηματιστηρίου αξιών, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού τα εκποιεί στο χρηματιστήριο.
2. Αν τα πράγματα που πλειστηριάζονται είναι νομίσματα ή άλλα αντικείμενα από χρυσό ή άργυρο, δεν μπορούν να κατακυρωθούν σε τιμή μικρότερη από την αγοραία τιμή του νομίσματος, του χρυσού ή του αργύρου. Στην περίπτωση που αυτό δεν κατορθώθηκε, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού τα πωλεί ελεύθερα στην παραπάνω τιμή τους.

Άρθρο 968

Ο πλειστηριασμός των καρπών μπορεί να γίνει είτε μετά είτε πριν από τον αποχωρισμό τους. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μπορεί να διατάξει να γίνει η συγκομιδή των καρπών πριν από τον πλειστηριασμό.

Άρθρο 969

1. Ο πλειστηριασμός ολοκληρώνεται με την κατακύρωση. Όποιος υπερθεματίζει δεσμεύεται ώσπου να γίνει καλύτερη προσφορά ή ώσπου να ματαιωθεί η κατακύρωση.

2. Έως την κατακύρωση εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση έχει δικαίωμα να εξοφλήσει τα έξοδα και τις απαιτήσεις εκείνου που την επισπεύδει και των άλλων δανειστών που έχουν τίτλο εκτελεστό και αναγγέληκαν, και να αναλάβει τα πράγματα που πλειστηριάζονται. Εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχει δικαίωμα να ενεχυριάζει τα πράγματα που πλειστηριάζονται για να βρει τα μέσα να εξοφλήσει την απαίτηση και να πληρώσει τα έξοδα.

3. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού είναι υποχρεωμένος να τον ενεργήσει, εκτός αν συμφωνούν στη ματαίωσή του ο επισπεύδων την εκτέλεση και όλοι οι αναγγελλμένοι δανειστές που έχουν καταθέσει εκτελεστό τίτλο.

Άρθρο 970

Όταν το πράγμα κατακυρώνεται σε εκείνον υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση, αυτός πληρώνει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού το υπόλοιπο του πλειστηριασματος που μένει, αφού αφαιρεθεί η απαίτησή του και τα έξοδα της εκτέλεσης, εφόσον δεν αναγγέληκαν άλλοι δανειστές. Η πληρωμή πρέπει να γίνει μέσα στην επομένη ημέρα από τη λήξη της προθεσμίας για αναγγελία, και το πράγμα που πλειστηριάστηκε δεν παραδίδεται πριν περάσει αυτή η προθεσμία. Αν αναγγελθούν άλλοι δανειστές οφείλει να πληρώσει ολόκληρο το πλειστηρίασμα.

Άρθρο 971

1. Αν το πλειστηρίασμα αρκεί για να ικανοποιηθούν εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και οι δανειστές που αναγγέληκαν, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού, αφού αφαιρέσει τα έξοδα της εκτέλεσης, τους ικανοποιεί την εικοστή ημέρα μετά τον πλειστηριασμό, ή και ενωρίτερα, αν συμφωνήσει εκείνος κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση.

2. Εκείνος κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση μπορεί να ανακόψει την αναγγελία μέχρι και την ημέρα της διανομής του πλειστηριασματος σύμφωνα με τα άρθρα 933 επ. Αντίγραφο της ανακοπής επιδίδεται χωρίς καθυστέρηση και στον υπάλληλο του πλειστηριασμού.

3. Αν εκείνος κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση ασκήσει ανακοπή, εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του άρθρου 980 παρ. 2 ως προς τους δανειστές των οποίων τις αξιώσεις έχει προσβάλει με την ανακοπή.

Σχόλια: - Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 11 του άρθ. 10 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993)

Άρθρο 972

1. Οι δανειστές εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχουν δικαίωμα να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία επιδίδεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, και πρέπει να περιέχει

α) διορισμό αντικλήτου στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου του τόπου της εκτέλεσης, αν ο δανειστής που αναγγέλλει την απαίτησή του δεν κατοικεί μέσα στην περιφέρεια αυτή και

β) περιγραφή της απαίτησης του δανειστή που αναγγέλλεται. Η αναγγελία πρέπει να επιδοθεί το αργότερο μέσα σε δέκα πέντε ημέρες από τον πλειστηριασμό. Μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει να κατατεθούν τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση. Τα έξοδα της αναγγελίας βαρύνουν όποιον αναγγέλλεται.

2. Το κύρος της αναγγελίας δεν επηρεάζεται από την αναστολή ή τη ματαίωση του πλειστηριασμού. Αν η απαίτηση του δανειστή που αναγγέλλεται στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό, η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση.

Άρθρο 973

"1. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο πλειστηριασμός δεν έγινε κατά την ημέρα που είχε οριστεί, επισπεύδεται πάλι με εντολή προς το δικαστικό επιμελητή να συνεχίσει την αναγκαστική εκτέλεση. Η εντολή κατατίθεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και συντάσσεται σχετική πράξη. Η νέα ημέρα πλειστηριασμού ορίζεται με την εντολή συνέχισης της εκτέλεσης ή με την πράξη κατάθεσής της. Η διάταξη του άρθρου 959 παρ. 4 εφαρμόζεται αναλόγως και η σχετική προθεσμία υπολογίζεται από τη χρονολογία της πράξης κατάθεσης της εντολής συνέχισης. Ο πλειστηριασμός επισπεύδεται με βάση την περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, η οποία υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 960 παρ. 2."

2. Κάθε δανειστής, εφόσον έχει απαίτηση που στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό και κοινοποίησε σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση επιταγή για εκτέλεση, μπορεί να επισπεύσει τον πλειστηριασμό.

"3. Όταν ένας δανειστής, άλλος από τον επισπεύδοντα, θέλει να επισπεύσει τον πλειστηριασμό, κατά την παρ. 2, πρέπει να το δηλώσει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και να συνταχθεί σχετική πράξη.

Η διάταξη του άρθρου 959 παρ. 4 εφαρμόζεται αναλόγως και η σχετική προθεσμία υπολογίζεται από τη χρονολογία της πράξης. Αντίγραφο της πράξης επιδίδεται στον επισπεύδοντα. Ο πλειστηριασμός επισπεύδεται με βάση την περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, η οποία υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 960 παρ. 2. Ο πλειστηριασμός γίνεται ενώπιον του ίδιου υπαλλήλου".

"4. Κάθε δανειστής της παρ. 2 μπορεί να ζητήσει από το αρμόδιο κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να του επιτρέψει να επισπεύσει αυτός την εκτέλεση, αν ο πλειστηριασμός ματαιώθηκε για δεύτερη φορά χωρίς σοβαρό λόγο, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που από τη στάση του επισπεύδοντος προκύπτει συμπαίγνια ή ολιγωρία. Η ανάθεση της επίσπευσης στον αιτούντα μπορεί να εξαρτηθεί από τη ματαίωση του τυχόν επισπευδόμενου πλειστηριασμού. Ο δανειστής, στον οποίο ανατέθηκε η επίσπευση, οφείλει να προβεί στην κατά την παραγράφο 3 δήλωση. Ο πλειστηριασμός επισπεύδεται κατά τις διατάξεις της παραγράφου αυτής".

"5. Αν στην περίπτωση της παραγράφου 3 εμφανίσθηκαν ταυτόχρονα περισσότεροι δανειστές που θέλουν να επισπεύσουν την εκτέλεση ή, στην περίπτωση της παραγράφου 4, οι αιτούντες είναι περισσότεροι, το κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, ύστερα από αυτοτελή ή παρεμπίπτουσα αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, δικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., επιλέγει τον καταλληλότερο στον οποίο και αναθέτει την επίσπευση. Ο πλειστηριασμός επισπεύδεται κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3".

Σχόλια: Στο παρόν άρθρο οι παρ. 1, 3 και 4 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν και η παρ. 5 προστέθηκε, με την παρ. 15 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995). Για την έναρξη ισχύος αυτών βλέπε και παρ. 37 άρθρου 4 του ν. 2298/1995.

Άρθρο 974

Αν το πλειστηρίασμα δεν αρκεί για να ικανοποιηθεί εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και οι δανειστές που αναγγέλθηκαν, αυτός, όπως και εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, καθώς και κάθε δανειστής που αναγγέλθηκε έχουν δικαίωμα μέσα σε πέντε ημέρες αφότου λήξει η προθεσμία για την αναγγελία να υποβάλουν παρατηρήσεις ενώπιον του υπαλλήλου του πλειστηριασμού ο οποίος συντάσσει πράξη. Μέσα σε άλλες δέκα ημέρες αφότου λήξει αυτή η προθεσμία ο υπάλληλος του πλειστηριασμού, αφού λάβει υπόψη του και τις παρατηρήσεις που τυχόν έχουν υποβληθεί, συντάσσει πίνακα κατάταξης. "Η πέρα του διμήνου από τη λήξη των προθεσμιών αυτών καθυστέρηση σύνταξης του πίνακα αποτελεί για τον υπάλληλο του πλειστηριασμού πειθαρχικό παράπτωμα".

Σχόλια: Το μέσα σε " " εδάφιο στο τέλος του παρόντος άρθρου προστέθηκε με την παρ. 16 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995). Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

Άρθρο 975

Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά: Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτέλεσης που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, κατατάσσονται:

1) οι απαιτήσεις για την κηδεία ή τη νοσηλεία εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, της συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού,

2) οι απαιτήσεις για την παροχή τροφίμων αναγκαίων για τη συντήρηση εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, της συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού,

3) οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις δασκάλων, εφόσον όλες αυτές προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι* μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού,

4) οι απαιτήσεις αγροτών ή αγροτικών συνεταιρισμών από πώληση αγροτικών προϊόντων, αν προέκυψαν κατά του τελευταίους είκοσι τέσσερις (24) μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού ή της κήρυξης της πτώχευσης,

"5)" οι απαιτήσεις του δημοσίου και των δήμων και κοινοτήτων από φόρους που ορίστηκαν από την αξία της προσόδου ή από το είδος των πραγμάτων που πλειστηριάστηκαν και που αφορούν το έτος που έγινε ο πλειστηριασμός και το προηγούμενο,

"6)" "Οι απαιτήσεις των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον προέκυψαν μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού ή της κήρυξης της πτώχευσης".

"8) οι απαιτήσεις του Συνεγγυητικού κατά του οφειλέτη, εφόσον ο οφειλέτης έχει ή είχε στο παρελθόν την ιδιότητα της επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθ. 2 του ν. 2396/1996 (ΦΕΚ 73 Α') και οι απαιτήσεις του Συνεγγυητικού έχουν προκύψει εντός δύο ετών πριν την ημέρα του πλειστηριασμού".

Σχόλια: -Το άρθρο 31 του ν.1545/1985 τροποποιεί το άρθρο 975 αρ. 3 και καθορίζει διάστημα δύο ετών αντί έξι μηνών από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κήρυξης της πτώχευσης. Αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας κατατάσσονται ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν στην τάξη αυτή. Η διαίρεση του εκπλειστηριασματος σε ποσοστά, κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ, γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τάξης αυτής. - Η περ. 4 του παρόντος άρθρου προστέθηκε από το άρθ. 4 παρ. 17 του ν. 2298/1995 και οι παρ. 4, 5 και 6 έγιναν 5, 6 και 7 αντίστοιχα. - Η περ. 5 του παρόντος άρθρου καταργήθηκε από την παρ. 16β του άρθ. 6 ν. 2479/1997 και οι παρ. 6 και 7 έγιναν 5 και 6 αντίστοιχα. Σύμφωνα με το άρθ. 6 παρ. 16α του ν. 2479/97 οι απαιτήσεις των δικηγόρων από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις, είτε αμείβονται κατά υπόθεση είτε με πάγια περιοδική αμοιβή, καθώς και οι απαιτήσεις έμμισθων δικηγόρων για αποζημίωση λόγω λύσεως της συμβάσεως έμμισθου εντολής, υπάγονται στην περ. 3 του παρόντος άρθρου. - Η περ. 8 του παρόντος άρθρου προστέθηκε με την

παρ. 2, άρθρ. 77 του ν. 2533/1997 (ΦΕΚ Α 228) της οποίας περ. η ισχύς αρχίζει από 11.11.1997. Βλέπε άρθρο 18 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ Α 220) σχετικά με την προνομιακή κατάταξη των απαιτήσεων αποζημίωσης του υπαλληλικού και εργατικού προσωπικού των εταιρειών Α.Ε. ΚΑΖΙΝΟ ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ και Α.Ε. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ. Βλέπε αυθεντική ερμηνεία στο άρθρ. 19 παρ. 2 του Ν. 2768/1999 για την περ. 3 του παρόντος. - Η εντός " " παρ. 6 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 2972/2001 (Α 291) και ισχύει από 27.12.2001.

Άρθρο 976

Οι απαιτήσεις που έχουν προνόμιο επάνω σε ορισμένο πράγμα ή σε ποσότητα χρημάτων κατατάσσονται με την ακόλουθη σειρά, εφόσον πρόκειται να διανεμηθεί το πλειστηρίασμα του πράγματος ή η ποσότητα χρημάτων,

- 1) οι απαιτήσεις που προέκυψαν από δαπάνες για τη διατήρηση του πράγματος,
- 2) οι απαιτήσεις για τις οποίες υπάρχει ενέχυρο,
- 3) οι απαιτήσεις που προέκυψαν από δαπάνες για την παραγωγή και τη συγκομιδή καρπών.

Άρθρο 977

1. Αν εκτός από τις απαιτήσεις του άρθρου 975 υπάρχουν και οι απαιτήσεις του άρθρου 976 αριθ. 3, προτιμώνται οι πρώτες. Αν υπάρχουν και απαιτήσεις του άρθρου 976 αριθ. 1 και 2, τότε οι απαιτήσεις του άρθρου 975 ικανοποιούνται έως το ένα τρίτο του ποσού του πλειστηριασμού που πρέπει να διανεμηθεί στους πιστωτές και τα δύο τρίτα διαθέτονται για να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του άρθρου 976 αριθ. 1 και 2. Από τα υπόλοιπα που απομέναν από το ένα τρίτο ή τα δύο τρίτα, μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων των άρθρων 975 και 976 αριθ. 1 και 2, κατά το προηγούμενο εδάφιο, κατατάσσονται, ώσπου να καλυφθούν, οι απαιτήσεις της άλλης από τις προαναφερόμενες δύο κατηγορίες που δεν έχουν ικανοποιηθεί.*

2. Αν υπάρχουν περισσότερες απαιτήσεις από αυτές που αναφέρονται στα άρθρα 975 ή 976, η απαίτηση της προηγούμενης τάξης προτιμάται από την απαίτηση της επόμενης τάξης και αν είναι της ίδιας τάξης ικανοποιούνται συμμετρως. Αν συντρέχουν περισσότερες απαιτήσεις από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 976 αριθ. 2, ακολουθείται η κατά το ουσιαστικό δίκαιο σειρά.

3. Το ποσό που απομένει μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων των άρθρων 975 και 976 διανέμεται συμμετρως στους υπόλοιπους δανειστές που έχουν αναγγελθεί.

Σχόλια: - Σύμφωνα με το τελευταίο εδ. του άρθρου 31 Ν. 1545/1985, η διαίρεση του εκπλειστηριασμού σε ποσοστά, γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τρίτης τάξης του άρθρου 975.

Άρθρο 978

1. Απαιτήσεις που εξαρτώνται από αίρεση ή αμφίβολος κατατάσσονται τυχαίως. Η ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών μπορεί να γίνει μόνο με εγγυοδοσία. Απαιτήσεις υπό προθεσμία κατατάσσονται αφού αφαιρεθεί ο τόκος που αναλογεί έως τη λήξη τους.

2. Όταν απαίτηση κατατάσσεται τυχαίως, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού ορίζει στον πίνακα της κατάταξης πώς κατανέμεται το ποσό που αναλογεί στην απαίτηση, αν αυτή πάψει να υπάρχει.

Άρθρο 979

1. Μέσα σε τρεις ημέρες αφότου συνταχθεί ο πίνακας, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού καλεί με έγγραφο εκείνον υπέρ του οποίου έγινε και εκείνον κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση και τους δανειστές που αναγγέλθηκαν, για να λάβουν γνώση του πίνακα της κατάταξης.

2. Μέσα σε "δώδεκα εργάσιμες ημέρες" αφότου επιδοθεί η πρόσκληση της παρ. 1 οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ανακόψει τον πίνακα της κατάταξης, οπότε εφαρμόζονται τα άρθρα 933 επ. Αντίγραφο της ανακοπής επιδίδεται, μέσα στην ίδια προθεσμία, και στον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη.

Σχόλια: - Η μέσα σε " " φράση στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παρ. 18 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος της.

Άρθρο 980

1. Αν δεν ασκήθηκε ανακοπή κατά του πίνακα της κατάταξης, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού διανέμει αμέσως το πλειστηρίασμα.

2. Αν κάποιος από τους δανειστές άσκησε ανακοπή, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού δεν μπορεί να πληρώσει τους δανειστές των οποίων η κατάταξη προσβάλλεται με την ανακοπή. Το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή μπορεί, σε κάθε στάση της δίκης, αν το ζητήσει εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η ανακοπή, να διατάξει να γίνει η πληρωμή με εγγυοδοσία.

Άρθρο 981

Κάθε υπάλληλος πλειστηριασμού τηρεί ιδιαίτερο βιβλίο, που ονομάζεται "βιβλίο πλειστηριασμών". Στο βιβλίο αυτό, και σε ιδιαίτερη μερίδα για κάθε πλειστηριασμό, καταχωρίζονται με αύξοντα αριθμό και χρονολογική σειρά τα στοιχεία των εγγράφων που κοινοποιούνται ή κατατίθενται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, καθώς και τα στοιχεία των πράξεων που αυτός συντάσσει. Στο τέλος του βιβλίου τηρείται αλφαβητικό ευρετήριο, όπου σημειώνονται τα ονοματεπώνυμα του επισπεύδοντος την εκτέλεση και εκείνου κατά του οποίου στρέφεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ Κατάσχεση στα χέρια τρίτου

Άρθρο 982

1. Μπορούν να κατασχεθούν α) χρηματικές απαιτήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση κατά τρίτων μη εξαρτώμενες από αντιπαροχή ή απαιτήσεις του κατά τρίτων για μεταβίβαση της κυριότητας κινητών μη εξαρτώμενη από αντιπαροχή,

β) κινητά πράγματά του που βρίσκονται στα χέρια τρίτου.

2. Εξαιρούνται από την κατάσχεση

α) πράγματα που μπορούν να υποστούν άμεση φθορά,

β) η εταιρική μερίδα σε προσωπικές εταιρίες,

γ) απαιτήσεις διατροφής που πηγάζουν από το νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και απαιτήσεις για συνεισφορά των συζύγων στις ανάγκες της οικογένειας,

δ) απαιτήσεις μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών, εκτός αν πρόκειται να ικανοποιηθεί απαίτηση για διατροφή που στηρίζεται στο νόμο ή σε διάταξη τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας, οπότε επιτρέπεται να γίνει κατάσχεση έως το μισό, αφού ληφθούν υπόψη τα ποσά που εισπράττει ο υπόχρεος, το μέγεθος των υποχρεώσεων που του δημιουργεί ο γάμος του για αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών και ο αριθμός των δικαιούχων.

"ε) κάθε είδους κοινοτικές ενισχύσεις ή επιδοτήσεις στα χέρια του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. [= Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων] ως τρίτου, μέχρι την κατάθεση τους στον τραπεζικό λογαριασμό των δικαιούχων ή την με άλλο τρόπο καταβολή τους σε αυτούς."

Σχόλια: - Η περ. ε' της παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 3147/2003 (Α' 135/5.6.2003). Η εντός [ ] επεξήγηση τίθεται προς διευκόλυνση του χρήστη.

Άρθρο 983

1. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου που πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 118, και

α) ακριβή περιγραφή του εκτελεστού τίτλου και της απαίτησης βάσει των οποίων γίνεται η κατάσχεση,

β) το ποσό για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση,

γ) επιταγή προς τον τρίτο να μην καταβάλει σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση,

δ) διορισμό αντικλήτου που κατοικεί στην περιφέρεια του ίδιου ειρηνοδικείου ή στην έδρα του πρωτοδικείου της κατοικίας του τρίτου, αν εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση δεν κατοικεί στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου της κατοικίας του τρίτου.

2. Το έγγραφο που προορίζεται για εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση πρέπει να του επιδοθεί το αργότερο μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου γίνει η επίδοση στον τρίτο, αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη.

3. Όταν πρόκειται για απαίτηση από τίτλο εις διαταγήν, η κατάσχεση της παρ. 1 μπορεί να γίνει μόνο αφού ο τίτλος αφαιρεθεί κατά το άρθρο 954 παρ. 1 από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και παραδοθεί σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται.

Άρθρο 984

1. Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ του κατασχόντος η διάθεση του κατασχεμένου από εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση, αφότου του επιδοθεί το κατά το άρθρο 983 έγγραφο, έστω και αν το έγγραφο αυτό δεν έχει ακόμη επιδοθεί στον τρίτο· η ευθύνη του τρίτου ρυθμίζεται σύμφωνα με την παρ. 3.

2. Απαγορεύεται και δεν παράγει έννομες συνέπειες για τον κατασχόντα η εξόφληση από τον τρίτο της κατασχεμένης απαίτησης ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση, καθώς και η απόδοση σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση ή η διάθεση σε τρίτους του κατασχεμένου, αφότου του επιδοθεί το έγγραφο του άρθρου 983, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε ακόμα σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση. Όταν πρόκειται για χρηματικές απαιτήσεις, η απαγόρευση αφορά μόνο το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση.

3. Αφότου του κοινοποιηθεί η κατάσχεση, ο τρίτος γίνεται μεσεγγυούχος.

4. Η κατάσχεση που έχει επιβληθεί δεν εμποδίζει εκείνον κατά του οποίου έγινε να στραφεί κατά του τρίτου δικαστικώς ή με αναγκαστική εκτέλεση. Σ' αυτή την περίπτωση, μετά την ενέργεια της εκτέλεσης, και αν πρόκειται για πράγμα που μπορεί να κατατεθεί, κατατίθεται δημόσια, αλλιώς ο δικαστικός επιμελητής ορίζει μεσεγγυούχο για να το φυλάει.

5. Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ. 4 έως 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 985

1. Μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου του επιδοθεί το κατασχετήριο, ο τρίτος οφείλει να δηλώσει αν υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε, αν έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα και αν επιβλήθηκε στα χέρια του άλλη κατάσχεση και συνάμα να αναφέρει ποιός την επέβαλε και για ποιο ποσό.

2. Η δήλωση της παρ. 1 γίνεται προφορικά στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου της κατοικίας εκείνου που δηλώνει και συντάσσεται σχετική έκθεση.

3. Η παράλειψη της δήλωσης εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση. Αν η δήλωση παραλειφθεί ή είναι ανακριβής, ο τρίτος ευθύνεται να αποζημιώσει αυτόν που επέβαλε την κατάσχεση.

Άρθρο 986

Μέσα σε τριάντα ημέρες από τη δήλωση του άρθρου 985 όποιος επέβαλε την κατάσχεση έχει δικαίωμα να την ανακόψει ενώπιον του κατά τα άρθρα 12 επ. και 23 επ. δικαστηρίου. Με την ανακοπή μπορεί να ζητηθεί και αποζημίωση κατά το άρθρο 985 παρ. 3.

Άρθρο 987

Ο τρίτος δεν έχει δικαίωμα να προσβάλει το κύρος της κατάσχεσης παρά μόνο αν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 983 ή δεν κοινοποιήθηκε σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση.

Άρθρο 988

1. Αν ο τρίτος δηλώσει πως η απαίτηση που κατασχέθηκε υπάρχει και είναι επαρκής για να ικανοποιηθούν εκείνος ή εκείνοι που επέβαλαν την κατάσχεση, ο τρίτος οφείλει, αφού περάσουν οκτώ ημέρες από το η κατάσχεση κοινοποιήθηκε σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, αν κατοικεί στην Ελλάδα, και αφού περάσουν τριάντα ημέρες, αν κατοικεί στο εξωτερικό ή είναι άγνωστη η διαμονή του, να καταβάλει στον καθέναν από εκείνους που επέβαλαν κατάσχεση το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση. Αν η κατασχεμένη απαίτηση δεν επαρκεί για να ικανοποιηθούν όλοι όσοι επέβαλαν κατάσχεση, ο τρίτος οφείλει να κάνει δημόσια κατάθεση και η διανομή γίνεται από συμβολαιογράφο που ορίζεται αφού το ζητήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, από τον ειρηνοδίκη του τόπου της εκτέλεσης κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Η διανομή σε εκείνους που έκαναν την κατάσχεση γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 974 επ., και η προθεσμία του άρθρου 974 παρ. 1 αρχίζει από το γνωστοποιηθεί στο συμβολαιογράφο η απόφαση του ειρηνοδίκη που τον διορίζει.

2. Αν ο τρίτος δηλώσει ότι έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα, γίνεται πλειστηριασμός ενώπιον συμβολαιογράφου που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 1. Ο πλειστηριασμός γίνεται κατά τα άρθρα 959 επ., και οι προθεσμίες του άρθρου 960 παρ. 1 και 2 αρχίζουν από το απόφαση του ειρηνοδικείου για το διορισμό του γνωστοποιηθεί στο συμβολαιογράφο, ο οποίος και ορίζει το δικαστικό επιμελητή ο οποίος θα ενεργήσει την εκτέλεση.

Άρθρο 989

Η καταφατική δήλωση του άρθρου 988 αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου τον εκτελεστήριο τύπο τον δίνει ο ειρηνοδίκης στη γραμματεία του οποίου έγινε η δήλωση.

Άρθρο 990

Αν η ανακοπή του άρθρου 986 γίνει δεκτή, το δικαστήριο με την απόφασή του υποχρεώνει τον τρίτο να καταβάλει το κατασχεμένο ποσό ή να παραδώσει το κατασχεμένο πράγμα, τηρούνται όμως οι διατάξεις του άρθρου 988.

Άρθρο 991

Αν η κατασχεμένη απαίτηση ασφαλίζεται με ενέχυρο ή υποθήκη, εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 458 και 1312 του αστικού κώδικα. Η σημείωση στα δημόσια βιβλία γίνεται μετά την καταφατική δήλωση ή την τελεσιδικία της απόφασης που δέχεται την ανακοπή κατά της δήλωσης του τρίτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Κατάσχεση ακινήτων, πλοίων ή αεροσκαφών του οφειλέτη.

Άρθρο 992

1. Μπορεί να γίνει κατάσχεση ακινήτου που ανήκει στην κυριότητα του οφειλέτη ή εμπραγμάτου δικαιώματος του οφειλέτη πάνω σε ακίνητο. Ακίνητο που έχει μεταβιβαστεί από τον οφειλέτη σε τρίτο κατάσχεται στην περιουσία του οφειλέτη από το δανειστή που πέτυχε τη διάρρηξη της μεταβίβασης αυτής ως καταδολευτικής, κατά τα άρθρα 939 επ. του Αστικού Κώδικα, αφού η απόφαση που απαγγέλλει τη διάρρηξη σημειωθεί στο περιθώριο της μεταγραφής της απαλλοτριωτικής πράξης. Οι διατάξεις για την κατάσχεση ακινήτου εφαρμόζονται και για την κατάσχεση δικαιωμάτων στα οποία ισχύουν οι σχετικοί με τα ακίνητα κανόνες, καθώς και για την κατάσχεση πλοίων και αεροσκαφών.

2. Η κατάσχεση ακινήτου εκτείνεται και στα συστατικά του, καθώς και στα παραρτήματά του μόνο αν περιληφθούν σ' αυτήν. Αν τα παραρτήματα δεν έχουν περιληφθεί στην κατάσχεση του ακινήτου, μπορούν να κατασχεθούν σύμφωνα με την διαδικασία της κατάσχεσης κινητών πραγμάτων.

3. Αν το κατασχεμένο είναι ασφαλισμένο, η κατάσχεση ισχύει και για την αποζημίωση που οφείλεται από την ασφάλιση.

Σχόλια: - Η παράγραφος 1 ισχύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4, παράγρ. 19 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995). Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος της.

Άρθρο 993

1. Η κατάσχεση γίνεται με τη σύνταξη έκθεσης από το δικαστικό επιμελητή μπροστά σ' έναν ενήλικο μάρτυρα. Η κατάσχεση του ενυπόθηκου κτήματος μπορεί να γίνει είτε κατά του οφειλέτη είτε κατά του

τρίτου κυρίου είτε κατά εκείνου που νέμεται με νόμιμο τίτλο το ενυπόθηκο κτήμα, αφού κοινοποιηθεί η επιταγή στον οφειλέτη και στον τρίτο. Η προθεσμία του άρθρου 926 αρχίζει από την τελευταία κοινοποίηση.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 εδ. β και 2 έως 4 του άρθρου 954 εφαρμόζονται και εδώ. Το κατασχεμένο ακίνητο πρέπει, ύστερα από επιτόπια μετάβαση του δικαστικού επιμελητή, να περιγράφεται με ακρίβεια ως προς το είδος, τη θέση, τα όρια και την έκτασή του, με τα συστατικά και τα παραρτήματα που κατασχέθηκαν, ώστε να μη χωρεί αμφιβολία για την ταυτότητά του. "Αν για το ακίνητο που κατάσχεται προβλέπεται αντικειμενική αξία για τον υπολογισμό του φόρου μεταβίβασης, η εκτίμηση δεν μπορεί να υπολείπεται της αξίας αυτής, όπως ισχύει κατά το χρόνο της κατάσχεσης".

"3. Για την επιβολή της κατάσχεσης και την περιγραφή του ακινήτου ο δικαστικός επιμελητής έχει το δικαίωμα να εισέρχεται σε αυτό έστω και αν κατέχεται από τρίτο".

Σχόλια: - Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 και η παρ. 3 προστέθηκαν με το άρθρο 4 παρ. 20 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος των.

Άρθρο 994

Αν μαζί με το ακίνητο κατασχέθηκαν και τα παραρτήματά του, το αρμόδιο κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, μπορεί, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να διατάξει να πλειστηριαστούν χωριστά, κατά τη διαδικασία του πλειστηριασμού κινητών πραγμάτων, εφόσον κρίνει ότι αυτό συμφέρει περισσότερο, οπότε και ορίζει προθεσμία "για την επίτευξη του πλειστηριασμού".

Σχόλια: - Η εντός " " τελευταία φράση τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.21 του άρθρου 4 ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος της.

Άρθρο 995

1. Αντίγραφο ή περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης η οποία περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται και εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, τον εκτελεστό τίτλο, αναφορά του κατασχεμένου ακινήτου και των παραρτημάτων που τυχόν κατασχέθηκαν, την εκτίμηση της αξίας τους, την τιμή της πρώτης προσφοράς, καθώς και την ημέρα, τον τόπο του πλειστηριασμού και το όνομα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, επιδίδεται μόλις τελειώσει η κατάσχεση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται αν είναι παρών, και αν αυτός αρνηθεί να παραλάβει το έγγραφο που του επιδίδεται, ο δικαστικός επιμελητής συντάσσει έκθεση για την άρνηση. Αν είναι απών ή δεν είναι δυνατό να καταρτιστεί αμέσως το αντίγραφο ή η περίληψη, η επίδοση γίνεται το αργότερο την επομένη της ημέρας που έγινε η κατάσχεση, εφόσον εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση έχει την κατοικία του στην περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας όπου έγινε η κατάσχεση, διαφορετικά μέσα σε οκτώ ημέρες από την κατάσχεση. Η παράλειψη των παραπάνω επιφέρει ακυρότητα.

2. Αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται στον υποθηκοφύλακα της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατασχεμένο μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου έγινε η κατάσχεση, αλλιώς επέρχεται ακυρότητα. Αν πρόκειται για πλοία νηολογημένα στην Ελλάδα, η επίδοση γίνεται σε εκείνον που τηρεί το νηολόγιο όπου είναι γραμμένο το πλοίο, και αν πρόκειται για αεροσκάφη γραμμένα σε μητρώο που τηρείται στην Ελλάδα, η επίδοση γίνεται σε εκείνον που το τηρεί. Ο υποθηκοφύλακας ή όποιος τηρεί το μητρώο οφείλει να εγγράψει την ίδια ημέρα την κατάσχεση στο ειδικό βιβλίο κατασχέσεων που τηρείται για το σκοπό αυτό και να παραδώσει, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων ημερών αφότου κατά τα προαναφερόμενα του έγινε η επίδοση, το πιστοποιητικό βαρών στον αρμόδιο για την εκτέλεση δικαστικό επιμελητή.

3. Αν πρόκειται για κατάσχεση ενυπόθηκου κτήματος, αν η κατάσχεση έγινε κατά του τρίτου, κυρίου ή νομέα, πρέπει να επιδοθεί σ' αυτόν και στον οφειλέτη αντίγραφο ή περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1, αλλιώς επέρχεται ακυρότητα. Αν η κατάσχεση έγινε κατά του οφειλέτη, πρέπει να επιδοθεί στον τρίτο, κύριο ή νομέα, αντίγραφο ή περίληψη της έκθεσης της κατάσχεσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1, αλλιώς επέρχεται ακυρότητα.

4. Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης, να καταθέσει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού τον εκτελεστό τίτλο με την έκθεση επίδοσης της επιταγής, την κατασχετήρια έκθεση, την έκθεση της επίδοσής της στον υποθηκοφύλακα ή όποιον τηρεί το νηολόγιο ή το μητρώο και το πιστοποιητικό βαρών για την κατάθεση αυτή συντάσσεται σχετική πράξη. Οφείλει επίσης να καταθέσει αμέσως τις εκθέσεις των επιδόσεων των παρ. 1 και 3.

Άρθρο 996

1. Μεσεγγυούχος του ακινήτου είναι όποιος το κατέχει όταν γίνεται η κατάσχεση. Αν το ζητήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατασχεμένο μπορεί, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να ορίζει άλλο μεσεγγυούχο ή να τον αντικαθιστά, καθώς και να αποφασίζει για κάθε αμφισβήτηση που αφορά τη μεσεγγύηση. Οι διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 956 εφαρμόζονται και εδώ.

2. Οι φυσικοί καρποί του κατασχεμένου που συλλέγονται μετά την επιβολή της κατάσχεσης εκποιούνται από το μεσεγγυούχο εκτός αν, ύστερα από αίτηση του δανειστή που επέβαλε την κατάσχεση ή του οφειλέτη, ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατασχεμένο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., διατάξει να πουληθούν σε πλειστηριασμό. Το προϊόν της εκποίησης των φυσικών καρπών κατατίθεται δημόσια. Αν το κατασχεμένο αγροτικό ή άλλο προσοδοφόρο ακίνητο είναι εκμισθωμένο, οι φυσικοί καρποί που έχουν συλλεγεί μετά την κατάσχεση ανήκουν στον μισθωτή που έχει υποχρέωση να καταθέσει δημόσια το μίσθωμα.

3. Από την εγγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο των κατασχέσεων ο μεσεγγυούχος εισπράττει και καταθέτει δημόσια τις προσόδους του κατασχεμένου πράγματος που προέρχονται από έννομη σχέση. Ο οφειλέτης από την έννομη σχέση καταβάλλει έγκυρα σε εκείνον κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση πριν εκείνος ο οποίος επέβαλε την κατάσχεση τον ειδοποιήσει εγγράφως για την επιβολή της.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ. 7 εφαρμόζονται και εδώ.

Άρθρο 997

1. Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και υπέρ των δανειστών που αναγγέλθηκαν η διάθεση του κατασχεμένου από τον οφειλέτη αν πρόκειται για ενυπόθηκο κτήμα είναι άκυρη η διάθεσή του και από τον τρίτο, κύριο ή νομέα. "Μετά την κατάσχεση του ακινήτου, η εκμίσθωσή του από τον οφειλέτη ή τον τρίτο κύριο ή νομέα ή η παραχώρηση της χρήσης ή κατοχής του βάσει άλλης έννομης σχέσης, μπορεί να καταγγελθεί από τον υπερθεματιστή μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη μεταγραφή της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης. Με την καταγγελία αυτή η μίσθωση ή άλλη σχέση λύεται μετά εξάμηνο και χωρεί η κατά το άρθρο 1005 παρ. 2 εκτέλεση. Δικαίωμα καταγγελίας της μίσθωσης κατά το άρθρο 615 του Αστικού Κώδικα δεν θίγεται και εφαρμόζεται η διάταξη του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 1009".

2. Τα αποτελέσματα της παρ. 1 αρχίζουν α) για τον οφειλέτη, αφότου του επιδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 995 η περίληψη ή αντίγραφο της κατάσχεσης, β) για τον τρίτο, κύριο ή νομέα, αφότου του επιδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 995 η περίληψη ή αντίγραφο της κατάσχεσης, γ) για τους τρίτους, μόνο αφότου η κατάσχεση εγγραφεί κατά το άρθρο 995 στο βιβλίο κατασχέσεων και εφόσον έγιναν οι επιδόσεις στον οφειλέτη και τον τρίτο, κύριο ή νομέα.

3. Σε όποιον επέβαλε την κατάσχεση και στους δανειστές που αναγγέλθηκαν δεν αντιτάσσεται η μεταγραφή ή η εγγραφή υποθήκης που έγινε μετά την εγγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο των κατασχέσεων, σε οποιονδήποτε τίτλο και αν στηρίζεται η υποθήκη. Η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, που έγινε μετά την εγγραφή της κατάσχεσης, είναι έγκυρη και για το δανειστή που επέβαλε την κατάσχεση και για τους δανειστές που έχουν αναγγελθεί.

4. Αν συμπέσει την ίδια ημέρα εγγραφή κατάσχεσης και μεταγραφή ή εγγραφή υποθήκης στο ίδιο ακίνητο, προτιμάται αυτή που καταχωρίστηκε έστω και ελάχιστο χρόνο ενωρίτερα.

5. Μετά την εγγραφή της αναγκαστικής κατάσχεσης στο βιβλίο των κατασχέσεων απαγορεύεται να επιβληθεί ή να εγγραφεί στο βιβλίο αυτό άλλη αναγκαστική κατάσχεση επάνω στο ίδιο ακίνητο.

Σχόλια: - Τα εντός " " εδάφια της παρ. 1 προστέθηκαν με την παρ. 22 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος αυτών.

Άρθρο 998

1. Το κατασχεμένο ακίνητο πλειστηριάζεται δημόσια ενώπιον του συμβολαιογράφου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο, ο οποίος ορίστηκε για τον πλειστηριασμό.

2. Ο πλειστηριασμός γίνεται στην έδρα του δήμου, αν το ακίνητο που πλειστηριάζεται βρίσκεται στην περιφέρεια δήμου και στην έδρα της κοινότητας, αν βρίσκεται στην περιφέρεια κοινότητας και στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα, πάντα ημέρα Τετάρτη από τις 12 το μεσημέρι έως τις 2 το απόγευμα.

Με κοινή απόφαση των υπουργών εσωτερικών και δικαιοσύνης ορίζεται χρηματικό παράβολο που βαρύνει τον επισπεύδοντα και προκαταβάλλεται από αυτόν για τα έξοδα του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, την ημέρα του πλειστηριασμού. Όταν επισπεύδων είναι το ελληνικό δημόσιο, απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του χρηματικού παραβόλου. "Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να διαθέτουν για τη διενέργεια των πλειστηριασμών κατάλληλη αίθουσα με έδρα ειδικά διαρρυθμισμένη για τον υπάλληλο του πλειστηριασμού".

3. Αν το ακίνητο βρίσκεται σε περιφέρειες περισσότερων δήμων ή κοινοτήτων, ο πλειστηριασμός γίνεται, κατά την επιλογή όποιου επισπεύδει, σε οποιονδήποτε από αυτούς τους δήμους ή κοινότητες.

4. Ο πλειστηριασμός δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν σαράντα ημέρες από την ημέρα που έγινε η κατάσχεση, καθώς και από την 1 Αυγούστου έως και τις 15 Σεπτεμβρίου. "Αν η ημέρα πλειστηριασμού ορίστηκε σε χρόνο απώτερο του τετραμήνου από την ημέρα της κατάσχεσης, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 973 παρ. 4".

5. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου σχετικά με την απαγόρευση πλειστηριασμού από την 1 Αυγούστου έως και τις 15 Σεπτεμβρίου, δεν εφαρμόζεται όταν πρόκειται για πλοία και αεροσκάφη.

Σχόλια: - Τα εντός " " εδάφια στο τέλος των παρ. 2 και 4 αντιστοίχως προστέθηκαν με την παρ. 23 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν.2298/1995 για την έναρξη ισχύος των.

Άρθρο 999

"1. Ο αρμόδιος για την εκτέλεση δικαστικός επιμελητής καταρτίζει περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, που περιέχει συνοπτική περιγραφή του ακινήτου που κατασχέθηκε κατά το είδος, τη θέση, τα όρια και την έκτασή του, με τα συστατικά και όσα παραρτήματα συγκατάσχονται, καθώς και με μνεία των υποθηκών ή προσημειώσεων που υπάρχουν επάνω στο ακίνητο, το ονοματεπώνυμο του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, το όνομα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, την τιμή της πρώτης προσφοράς και τους όρους του πλειστηριασμού που θέτει τυχόν ο υπέρ ου η εκτέλεση και που γνωστοποιήθηκαν στο δικαστικό επιμελητή με την εντολή για εκτέλεση του άρθρου 927.

2. Ο δικαστικός επιμελητής σημειώνει επίσης στην περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, με ειδική ευδιάκριτη σφραγίδα, τις προθεσμίες που πρέπει να τηρηθούν για τις αιτήσεις αναστολής του πλειστηριασμού, διόρθωσης της κατασχετήριας έκθεσης και αλλαγής τόπου πλειστηριασμού, κατά τα άρθρα 938 παρ. 3, 1000, 954 παρ. 4 και 959 παρ. 3.

3. Την κατά την παράγραφο 1 περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης ο δικαστικός επιμελητής επιδίδει μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης στον οφειλέτη, στον τρίτο κύριο ή νομέα και στους ενυπόθηκους δανειστές, καταθέτει δε την περίληψη αυτή μέσα στην ίδια προθεσμία στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ο οποίος συντάσσει σχετική πράξη.

Απόσπασμα της κατασχετήριας έκθεσης, το οποίο πρέπει να περιέχει τα ονοματεπώνυμα του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, συνοπτική περιγραφή του ακινήτου κατά το είδος, τη θέση και την έκτασή του με τα συστατικά αυτού, μνεία του αριθμού των εγγεγραμμένων υποθηκών και προσημειώσεων, την τιμή της πρώτης προσφοράς, το όνομα και την ακριβή διεύθυνση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας, που εκδίδεται στο δήμο ή στην κοινότητα όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο ή στην κοινότητα όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας, που εκδίδεται στην πρωτεύουσα της επαρχίας όπου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Μέσα στην ίδια προθεσμία η κατά τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου περίληψη επιδίδεται στον ειρηνοδίκη του τόπου όπου έγινε η κατάσχεση. Ο ειρηνοδίκης οφείλει να καταχωρίσει την περίληψη της έκθεσης σε ειδικό βιβλίο με αλφαβητικό ευρετήριο, με βάση τα ονοματεπώνυμα των καθ' ων η κατάσχεση. Αν δεν εκδίδεται καθημερινή εφημερίδα, η περίληψη της έκθεσης ανακοινώνεται δημόσια:

α) με τοιχοκόλληση, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό, στο γραφείο της κοινότητας ή του δήμου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο και

β) με κήρυξη από κήρυκα στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας, όπου ο τόπος του πλειστηριασμού, και στο συνηθισμένο για τους πλειστηριασμούς τόπο, την προηγούμενη του πλειστηριασμού Τετάρτη, από τις 12.00' το μεσημέρι έως τις 14.00' το απόγευμα. Για την κήρυξη ο δικαστικός επιμελητής συντάσσει έκθεση που υπογράφεται και από τον κήρυκα.

4. Ο πλειστηριασμός με ποινή ακυρότητας δεν μπορεί να γίνει χωρίς να έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις που ορίζονται στην παρ. 1 και στην παρ. 3 εδάφια πρώτο, δεύτερο, τρίτο, πέμπτο και έκτο.

5. Οι διατάξεις των άρθρων 972 και 973 εφαρμόζονται και εδώ εφόσον στο άρθρο αυτό δεν ορίζεται διαφορετικά".

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 24 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος του.

Άρθρο 1000

"Υστερα από αίτηση του καθ' ου η εκτέλεση, η οποία κατατίθεται, με ποινή απαραδέκτου, πέντε (5)* τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες* πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού, το δικαστήριο του άρθρου 933, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία του πλειστηριασμού έως έξι (6) μήνες από την αρχική ημέρα πλειστηριασμού, αν δεν υπάρχει κίνδυνος βλάβης του επισπεύδοντος και εφόσον προσδοκείται βάσιμα ότι ο οφειλέτης θα ικανοποιήσει μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα τον επισπεύδοντα ή ότι, αν περάσει το χρονικό αυτό διάστημα, θα επιτευχθεί μεγαλύτερο πλειστηρίασμα. Αν με την αρχική αναστολή δεν εξαντλήθηκε το εξάμηνο, επιτρέπεται χορήγηση και δεύτερης αναστολής μόνον εφόσον συντρέχουν έκτακτοι λόγοι που αναφέρονται συγκεκριμένα στην απόφαση, όχι όμως πέρα από τους έξι (6) συνολικά μήνες από την αρχική ημέρα πλειστηριασμού. Η αναστολή χορηγείται πάντοτε υπό τον όρο της καταβολής:

α) των τυχόν εξόδων επίστευσης του πλειστηριασμού, τα οποία καθορίζονται κατά προσέγγιση στην απόφαση και

β) του ενός τετάρτου τουλάχιστον του οφειλόμενου στον επισπεύδοντα κεφαλαίου, εκτός αν για εξαιρετικούς λόγους, που αναφέρονται συγκεκριμένα στην απόφαση, το καταβλητέο έναντι του κεφαλαίου αυτού ποσόν πρέπει να οριστεί μικρότερο. Σε κάθε περίπτωση η απόφαση για την αναστολή

πρέπει να δημοσιεύεται έως τις 12.00' το μεσημέρι της Δευτέρας που προηγείται του πλειστηριασμού". Επίσης το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να γίνει ταυτόχρονα η πώληση του ακινήτου, ολόκληρου ή τμηματικά, με βάση σχεδιάγραμμα ή σχέδιο μηχανικού ή γεωμέτρη, που υποβάλλεται μαζί με την αίτηση. Στην περίπτωση αυτή η κατακύρωση τότε μόνο γίνεται τμηματικά σε όποιους πλειοδοτούν τμηματικά, όταν το σύνολο των προσφορών τους είναι μεγαλύτερο από την τιμή που προσφέρεται για να πουληθεί συνολικά.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 παράγρ. 2 του ν. 2331/1995. - Τα εντός " " τρία πρώτα εδάφια του παρόντος άρθρου τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 25 του άρθρου 4 του ν.2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Σχετικά δε βλέπε και την παρ. 37 άρθρου 4 Ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος των. * Η 5ήμερη προθεσμία τέθηκε με το άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 2331/1995 με έναρξη ισχύος 24.8.1995.

Άρθρο 1001

1. Την ημέρα του πλειστηριασμού και αμέσως πριν αρχίσει, πρέπει ο πλειστηριασμός να κηρυχθεί από κήρυκα και αυτό να αναφερθεί στην έκθεση του πλειστηριασμού.

2. Αν με την ίδια έκθεση κατασχέθηκαν περισσότερα ακίνητα που βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια, αυτά πλειστηριάζονται χωριστά την ίδια ημέρα. Εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση ή αλλιώς ο υπάλληλος του πλειστηριασμού ορίζει τη σειρά με την οποία κατακυρώθηκαν αυτά. Μόλις το πλειστηρίασμα των ακινήτων που κατακυρώθηκαν καλύψει το ποσό της απαίτησης εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, των δανειστών που αναγγέλθηκαν και τα έξοδα της εκτέλεσης, παύει ο πλειστηριασμός των λοιπών ακινήτων.

Άρθρο 1001 Α

"Σε περίπτωση κατάσχεσης ακινήτων, στα οποία έχουν εγκατασταθεί βιομηχανικές, βιοτεχνικές, ξενοδοχειακές ή τουριστικές επιχειρήσεις ή άλλες παραγωγικές μονάδες, που διαθέτουν εξοπλισμό και αποτελούν οικονομικό σύνολο, εφαρμόζονται οι επόμενες διατάξεις:

α. Το ακίνητο εκτίθεται σε πλειστηριασμό με τα παραρτήματά του εφ' όσον έχουν κατασχεθεί μαζί. Χωριστή πλειστηρίαση των παραρτημάτων μπορεί να διαταχθεί, σύμφωνα με το άρθρο 994, μόνο αν κατά τον πρώτο πλειστηριασμό δεν επιτεύχθηκε κατακύρωση.

β. Αν έχουν κατασχεθεί με την ίδια έκθεση περισσότερα ακίνητα, πλειστηριάζονται μαζί, εφ' όσον έχουν λειτουργική ενότητα για την εξυπηρέτηση της επιχείρησης ή της παραγωγικής μονάδας, που έχει εγκατασταθεί σε ένα από αυτά. Αν τα παραπάνω ακίνητα βρίσκονται σε διάφορες περιφέρειες, αρμόδια για την εκτέλεση είναι τα όργανα της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται οποιοδήποτε από αυτά κατ' επιλογή του επισπεύδοντος. Η διάταξη του άρθρου 998 § 3 εφαρμόζεται αναλόγως.

γ. Η αναστολή κατά το άρθρο 1000 δεν μπορεί να υπερβεί συνολικά τους τέσσερις μήνες.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τέθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 1682/1987. Τα πρώην δύο τελευταία εδάφια της περ. γ (: Στο χρόνο αναστολής υπολογίζεται και ο χρόνος που μεσολαβεί από την ημερομηνία του προηγούμενου πλειστηριασμού, που ματαιώθηκε εξαιτίας τυχόν διόρθωσης του προγράμματος κατά τη διάταξη του άρθρου 961, έως την ημέρα που ορίστηκε για το νέο πλειστηριασμό. Αίτηση για διόρθωση του προγράμματος του πλειστηριασμού είναι απαράδεκτη, αν έχει προηγηθεί αναστολή, σύμφωνα με το άρθρο 1000) ΚΑΤΑΓΓΗΘΗΚΑΝ με το άρθρο 4 παρ. 26 του Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62). Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

Άρθρο 1002

1. Ο πλειστηριασμός ολοκληρώνεται με την κατακύρωση. Ο υπερθεματιστής δεσμεύεται ώσπου να γίνει καλύτερη προσφορά ή ώσπου να ματαιωθεί η κατακύρωση.

2. Έως την κατακύρωση, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση έχει δικαίωμα να εξοφλήσει τις απαιτήσεις εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν καθώς και τα έξοδα. Στην περίπτωση αυτή ο πλειστηριασμός ματαιώνεται και αίρεται η κατάσχεση.

3. Η παρ. 3 του άρθρου 969 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 1003

1. Το ακίνητο που πλειστηριάζεται κατακυρώνεται σε εκείνον που προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή κατ' εφαρμογή των παρ. 1 και 2 του άρθρου 965.

"2. Όποιος υπερθεματίζει για λογαριασμό τρίτου, οφείλει να δηλώσει προηγουμένως στον υπάλληλο του πλειστηριασμού τα πλήρη στοιχεία του τρίτου και να καταθέσει σε αυτόν ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, με το οποίο του χορηγείται η σχετική εντολή."

3. Στην έκθεση της κατακύρωσης πρέπει να καταχωρίζονται και οι όροι που τυχόν έθεσε εκείνος προς όφελος του οποίου έγινε η εκτέλεση, όσοι αφορούν την κατακύρωση και δεσμεύουν τον υπερθεματιστή.

"4. Οι διατάξεις των άρθρων 965 παρ. 4 έως 7 και 966 παρ. 1 έως 4 εφαρμόζονται αναλόγως".

Σχόλια: - Η παράγραφος 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 27 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος της. - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 του ν. 3346/2005 (Α' 140/17.6.2005).

Άρθρο 1004

"1. Ο υπερθεματιστής οφείλει να καταβάλει αμέσως ολόκληρο το πλειστηρίασμα, εκτός αν ο υπάλληλος του πλειστηριασμού του επιτρέψει να καταβάλει το πέραν της εγγυοδοσίας οφειλόμενο

πλειστηρίασμα ή μέρος του μέσα σε δεκαπέντε (15) το αργότερο ημέρες. Στην τελευταία περίπτωση ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μπορεί, εκτός από το ποσόν που έχει προκαταβληθεί ή για το οποίο έχει κατατεθεί εγγυοδοσία κατά το άρθρο 965 παρ. 1 εδ. β', να ζητήσει από τον υπερθεματιστή και περαιτέρω εγγυοδοσία για την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεών του".

2. Αν ο υπερθεματιστής είναι ενυπόθηκος δανειστής, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μπορεί να επιτρέψει να μην καταβάλει το ποσό του πλειστηριάσματος που αναλογεί στην ενυπόθηκη απαίτησή του ή μέρος του ποσού αυτού, ώσπου να γίνει η οριστική κατάταξη, με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση.

Σχόλια: - Η παράγραφος 1 τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 28 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά για την έναρξη ισχύος της και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

Άρθρο 1005

1. Από τη στιγμή που ο υπερθεματιστής καταβάλει το πλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού του δίνει περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. Με την κατακύρωση, και αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση.

2. Η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης είναι τίτλος εκτελεστός. Με βάση αυτή την περίληψη μπορεί να γίνει κατά το άρθρο 943 αναγκαστική εκτέλεση υπέρ του υπερθεματιστή και των διαδόχων του και εναντίον εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση και των διαδόχων του, εφόσον η διαδοχή επέλθει μετά την εγγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο κατασχεσεων, καθώς και κατά εκείνου που νέμεται ή κατέχει το πράγμα στο όνομα εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση ή των διαδόχων του, αδιάφορο αν πρόκειται για σχέση εμπράγματη ή ενοχική. Οι διατάξεις του άρθρου 947 εφαρμόζονται και εδώ.

3. Η καταβολή του πλειστηριάσματος από τον υπερθεματιστή επιφέρει απόσβεση της υποθήκης ή προσημείωσης που υπάρχει επάνω στο ακίνητο. Ο υπερθεματιστής μετά την καταβολή του πλειστηριάσματος έχει δικαίωμα να ζητήσει την εξάλειψη των υποθηκών, προσημειώσεων και κατασχεσεων που είναι γραμμένες στο ακίνητο. Αν ο πλειστηριασμός ακυρωθεί, αναβιώνουν αυτοδικαίως οι υποθήκες και οι προσημειώσεις που εξαλείφθηκαν· ο υποθηκοφύλακας έχει υποχρέωση να κάνει σχετική σημείωση στα ειδικά βιβλία, όταν του προσαχθεί αντίγραφο της ακυρωτικής απόφασης.

Άρθρο 1006

1. Αν ο υπερθεματιστής καταβάλει αμέσως το πλειστηρίασμα και είναι αυτό αρκετό για να ικανοποιηθεί εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και οι δανειστές που αναγγέλθηκαν, εφαρμόζονται όσα ορίζει το άρθρο 971.

2. Αν δόθηκε προθεσμία για την καταβολή μέρους του πλειστηριάσματος και αυτή έγινε αφού πέρασε η προθεσμία του άρθρου 971 παρ. 1, η ικανοποίηση των δανειστών πρέπει να γίνει μέσα σε δύο ημέρες από την καταβολή του υπολοίπου.

3. Αν το πλειστηρίασμα δεν αρκεί για να ικανοποιηθούν εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και οι δανειστές που αναγγέλθηκαν, εφαρμόζονται τα άρθρα 974, 979, 980 και 1007.

4. Αν η απαίτηση του δανειστή που αναγγέλλεται στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό, η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση, εφόσον επιδοθεί και στον υποθηκοφύλακα της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατασχεμένο και αφότου αυτό σημειωθεί στο περιθώριο της εγγραφής της κατάσχεσης. Αντίγραφο της πράξης του άρθρου 973 παρ. 2 και 3 για τη δήλωση ότι άλλος δανειστής επισπεύδει τον πλειστηριασμό, πρέπει να επιδοθεί μέσα σε πέντε ημέρες από την ημέρα που έγινε η δήλωση στον υποθηκοφύλακα της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατασχεμένο και αυτό να σημειωθεί στο περιθώριο της εγγραφής της κατάσχεσης, αλλιώς επέρχεται ακυρότητα.

Άρθρο 1007

1. Για την κατάταξη των δανειστών εφαρμόζονται τα άρθρα 975 έως 978, εκτός από τη διάταξη του άρθρου 976 αριθ. 3. Τη θέση της απαίτησης του άρθρου 976 αριθ. 2 παίρνει η ενυπόθηκη απαίτηση. Η απαίτηση υπέρ της οποίας έχει εγγραφεί προσημείωση κατατάσσεται τυχαίως.

2. Αν γίνει χωριστός πλειστηριασμός των παραρτημάτων ενυπόθηκου κτήματος στα οποία εκτείνεται η υποθήκη, η απαίτηση του ενυπόθηκου δανειστή κατατάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1.

Άρθρο 1008

Αν συναινεί ο ενυπόθηκος δανειστής, ο υπερθεματιστής μπορεί να αναδεχτεί την ενυπόθηκη απαίτηση, οπότε η υποθήκη διατηρείται επάνω στο ακίνητο. Η δήλωση του υπερθεματιστή και η συναίνεση του ενυπόθηκου δανειστή καταχωρίζονται στην κατακυρωτική έκθεση. Ο υπερθεματιστής σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να μην καταβάλει ανάλογο μέρος από το πλειστηρίασμα, οπότε εφαρμόζεται το άρθρο 1004 παρ. 2.

Άρθρο 1009

Αν το ακίνητο που πλειστηριάστηκε ήταν μισθωμένο, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 614 και 616 του Αστικού Κώδικα. Στην περίπτωση του άρθρου 615 Α.Κ. η περίληψη εκτελείται κατά του μισθωτή αφού περάσουν οι προθεσμίες του άρθρου αυτού που αρχίζουν αφότου η περίληψη επιδοθεί στο μισθωτή.

Άρθρο 1010

Η ανακοπή για την ακύρωση πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού ακινήτου είναι απαράδεκτη, αν δεν εγγραφεί στο βιβλίο διεκδικήσεων της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεσή της. Σ' αυτή την περίπτωση επιτρέπεται νέα ανακοπή μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934.

Άρθρο 1011

1. Στην έκθεση κατάσχεσης πλοίου πρέπει να αναφέρονται και το όνομα και η ιθαγένεια του πλοιοκτήτη, το όνομα του πλοίου, η πράξη της νηολόγησης, καθώς και το διεθνές σήμα του. Η περιγραφή του κατασχεμένου πλοίου πρέπει να περιλαμβάνει τις διαστάσεις και τη χωρητικότητα, το είδος της κινητήριας δύναμης και τη δύναμη της μηχανής, καθώς και τα κατασχεμένα παραρτήματα. Η περιγραφή πρέπει να γίνεται με ακρίβεια σε τρόπο που να μη γεννιέται αμφιβολία για την ταυτότητα του πλοίου.

2. Αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται και στο λιμενάρχη του λιμανιού όπου έγινε η κατάσχεση του πλοίου, μέσα σε δύο ημέρες από την ημέρα που έγινε η κατάσχεση. Η κατάσχεση εμποδίζει τον απόπλου του πλοίου και ο λιμενάρχης, μόλις του επιδοθεί το αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης, οφείλει να εμποδίσει τον απόπλου.

Άρθρο 1012

1. Ο πλειστηριασμός του κατασχεμένου πλοίου γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου της περιφέρειας του λιμανιού όπου βρίσκεται το πλοίο κατά την κατάσχεση. Η αναστολή του άρθρου 1000 δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις μήνες.

2. "Η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης" πλοίου επιδίδεται και στον πλοίαρχο, στο λιμενάρχη του λιμανιού όπου το πλοίο κατασχέθηκε και στο Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο και κατατίθεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού.

3. "Τοιχοκόλληση της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης", όταν απαιτείται κατά το άρθρο 999 παρ. 2, γίνεται στο λιμεναρχείο του λιμανιού όπου έγινε η κατάσχεση και σε φανερό μέρος του πλοίου.

4. Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα της κατάταξης γίνεται κατά πρώτο λόγο σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου.

5. Σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης κατά ελληνικού πλοίου ή αεροσκάφους, αν αυτό βαρύνεται με υποθήκη σε ξένο νόμισμα, καθώς και κατά αλλοδαπού πλοίου ή αεροσκάφους, σε κάθε περίπτωση, η επιταγή πληρωμής, η εκτίμηση του κατασχεμένου, η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης, ο αναγκαστικός πλειστηριασμός και η κατάταξη των δανειστών γίνονται σε ξένο νόμισμα, που ορίζεται από τον επισπεύδοντα. Κάθε δανειστής που έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ζητήσει, με τη διαδικασία του άρθρου 961, τη διενέργεια του πλειστηριασμού σε άλλο ξένο νόμισμα ή, αν η κατακύρωση ματαιώθηκε τουλάχιστον μια φορά, επειδή δεν παρουσιάστηκαν πλειοδότες, και σε ευρώ, σε αυτήν την περίπτωση και από τον επισπεύδοντα. Στην περίπτωση πλειστηριασμού σε συνάλλαγμα, η δημόσια κατάθεση του πλειστηριασματος γίνεται σε αυτούσιο συνάλλαγμα, μη υποχρεωτικά εκχωρητέο στην Τράπεζα της Ελλάδας. Η διανομή στους δανειστές που έχουν απαιτήσεις σε συνάλλαγμα γίνεται σε αυτούσιο ελεύθερο συνάλλαγμα, ενώ στους υπόλοιπους η διανομή γίνεται σε ευρώ, με την ισοτιμία του χρόνου διανομής.

Σχόλια: - Οι εντός " " φράσεις των παρ. 2 και 3 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 4 παράγρ. 29 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. ** Η πρώτη (δεύτερη) παρ. 5 (: Η αναγγελία των απαιτήσεων του NAT στον υπάλληλο του πλειστηριασμού πλοίου γίνεται πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού), που εκ προφανούς παραδρομής θεωρήθηκε ως παρ. 5 και προστέθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 1 του ν. 1711/1987, ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 2575/1998 (Α' 23/4.2.1998).

Άρθρο 1013

Αν το πλοίο που κατασχέθηκε σε ελληνικό λιμάνι είναι αλλοδαπό, ο λιμενάρχης του λιμανιού όπου έγινε η κατάσχεση έχει υποχρέωση να στείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης "και την περίληψή της" σε εκείνον που τηρεί το νηολόγιο όπου είναι νηολογημένο το πλοίο. Το ίδιο ισχύει και όταν πρόκειται για πλοία ελληνικά, γραμμένα σε νηολόγια που τηρούν ελληνικές προξενικές αρχές.

Σχόλια: - Στο παρόν άρθρο η μέσα σε " " φράση τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 30 άρθρ. 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Βλέπε σχετικά και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995 για την έναρξη ισχύος της.

Άρθρο 1014

1. Στην κατασχετήρια έκθεση αεροσκάφους πρέπει να αναφέρονται και το όνομα και η ιθαγένεια του ιδιοκτήτη του αεροσκάφους, τα διακριτικά στοιχεία του αεροσκάφους, η πράξη της εγγραφής του στα μητρώα και το διεθνές σήμα του. Η περιγραφή του κατασχεμένου αεροσκάφους πρέπει να περιλαμβάνει τις διαστάσεις και τη χωρητικότητα, το είδος και τη δύναμη των κινητήρων του, καθώς και τα παραρτήματα που κατασχέθηκαν. Η περιγραφή πρέπει να γίνεται με ακρίβεια, σε τρόπο που να μη γεννιέται αμφιβολία για την ταυτότητα του αεροσκάφους.

2. Αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται και στο διοικητή του αερολιμένα όπου έγινε η κατάσχεση του αεροσκάφους μέσα σε δύο ημέρες από την ημέρα που έγινε η κατάσχεση. Η κατάσχεση

εμποδίζει την απογείωση του αεροσκάφους και ο διοικητής του αερολιμένα μόλις του επιδοθεί το αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης οφείλει να εμποδίσει την απογείωσή του.

Άρθρο 1015

1. Ο πλειστηριασμός του κατασχεμένου αεροσκάφους γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου της περιφέρειας του αερολιμένα όπου έγινε η κατάσχεση.

2. "Η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης" επιδίδεται και στον κυβερνήτη του αεροσκάφους και στο διοικητή του αερολιμένα και κατατίθεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού.

3. "Τοιχοκόλληση της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης", όταν απαιτείται κατά το άρθρο 999 παρ. 2, γίνεται σε φανερό μέρος του γραφείου της διοίκησης του αερολιμένα, όπου έγινε η κατάσχεση.

4. Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα της κατάταξης γίνεται κατά πρώτο λόγο σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων για την πολιτική αεροπορία.

Σχόλια: - Στο παρόν άρθρο οι φράσεις μέσα σε " " στις παρ. 2 και 3 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 31 α και β, άρθρ. 4, Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύουν από 04.04.1995. Σχετική δε και η παρ. 37 άρθρου 4 ν.2298/1995.

Άρθρο 1016

Αν το αεροσκάφος που κατασχέθηκε σε ελληνικό αερολιμένα είναι αλλοδαπό, ο διοικητής του αερολιμένα όπου έγινε η κατάσχεση έχει υποχρέωση να στείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης "και της περίληψής της" σε εκείνον που τηρεί το μητρώο όπου είναι γραμμένο το αεροσκάφος.

Σχόλια: - Στο παρόν άρθρο η μέσα σε " " φράση τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 32 άρθρ. 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Διατάξεις κοινές για τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων

Άρθρο 1017

1. Οι διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου για την κτήση κυριότητας από μη κύριο εφαρμόζονται και στον πλειστηριασμό κινητού πράγματος.

2. Σε πλειστηριασμό πράγματος κινητού ή ακινήτου δεν υπάρχει ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα. Για τα νομικά ελαττώματα υπάρχει ευθύνη μόνο εκείνου που επισπεύδει τον πλειστηριασμό και μόνο αν αυτός γνώριζε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος. Η ευθύνη από τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού δεν αποκλείεται.

3. Τον κίνδυνο από την τυχαία καταστροφή ή χειροτέρευση του πράγματος φέρει ο υπερθεματιστής από την κατακύρωση.

4. Ο υπερθεματιστής παίρνει τα ωφελήματα και φέρει τα βάρη του πράγματος από την κατακύρωση.

Άρθρο 1018

Σε περίπτωση που ο πλειστηριασμός ακυρώθηκε και διενεργηθεί νέος, η απαίτηση του υπερθεματιστή του πλειστηριασμού που ακυρώθηκε να αναλάβει το πλειστηρίασμα που διανεμήθηκε κατατάσσεται μετά τα έξοδα της εκτέλεσης του νέου πλειστηριασμού και πριν από τις απαιτήσεις των άρθρων 975, 976, 1007, 1012 παρ. 4 και 1015 παρ. 4. Για να ικανοποιηθεί αυτή η απαίτηση, ο υπερθεματιστής μπορεί να επισπεύσει πλειστηριασμό με βάση την απόφαση που ακύρωσε την εκτέλεση και πιστοποίηση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού ότι το πλειστηρίασμα έχει καταβληθεί και διανεμηθεί.

Άρθρο 1019

1. Η κατάσχεση, εφόσον δεν ακολούθησε πλειστηριασμός μέσα σε ένα έτος αφότου επιβλήθηκε ή αναπλειστηριασμός μέσα σε έξι μήνες από τον πλειστηριασμό, ανατρέπεται, αν το ζητήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, με απόφαση του ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Το δικαστήριο γνωστοποιεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την απόφαση στον υπάλληλο του πλειστηριασμού που οφείλει να σταματήσει κάθε παραπέρα ενέργεια και να ζητήσει να εγγραφεί σχετική σημείωση στο βιβλίο κατασχεσέων. Η ανατροπή λογίζεται ότι έχει επέλθει ως προς όλους αφότου δημοσιευθεί η απόφαση.

2. Στις προθεσμίες που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο δεν υπολογίζεται το διάστημα από την έκδοση απόφασης σύμφωνα με το "άρθρο 966 παράγραφοι 3 και 4" μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού που ορίστηκε σύμφωνα με αυτήν, το διάστημα αναστολής της εκτέλεσης, η οποία χορηγήθηκε με δικαστική απόφαση, ή με κοινή συναίνεση εκείνου που επισπεύδει και του οφειλέτη, η οποία βεβαιώνεται με συμβολαιογραφική πράξη, καθώς και ο χρόνος από 1 έως 31 Αυγούστου.

"3. Αν πριν από την έκδοση της κατά την παρ. 1 απόφασης είχαν αναγγελθεί δανειστές με τα προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης, κατά τα άρθρα 972 παρ. 2 εδ. β' και 1006 παρ. 1 εδ. α', η ανατροπή επέρχεται ως προς αυτούς μόνο αν οι ως άνω προθεσμίες είχαν συμπληρωθεί και ως προς αυτούς από τις αναγγελίες τους. Διαφορετικά, η κατάσχεση ως προς αυτούς διατηρείται και ισχύει αυτοτελής προθεσμία ανατροπής της από την αναγγελία τους, η προθεσμία όμως αυτή ουδέποτε συμπληρώνεται πριν από την πάροδο εξαμήνου από την ανατροπή".

Σχόλια: - Η μέσα σε " " φράση στην παρ. 2 και η παρ. 3 του παρόντος άρθρου τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με το Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62/04.04.1995), παρ. 33 του άρθρου 4, όπως αυτό είχε αντικατασταθεί από την παρ. 14 του άρθρ. 10 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88/28.5.1993). Για την έναρξη δε ισχύος αυτών, βλέπε και την παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

Άρθρο 1020

Αγωγή διεκδίκησης του πράγματος που πλειστηριάστηκε πρέπει να ασκηθεί μέσα σε αποκλειστική προθεσμία, για τα κινητά ενός έτους από τότε που παραδόθηκαν στον υπερθεματιστή, και για τα ακίνητα πέντε ετών από τότε που μεταγράφηκε η περιλήψη της κατακυρωτικής έκθεσης.

Άρθρο 1021

Όταν σύμφωνα με διάταξη νόμου ή με δικαστική απόφαση ή με συμφωνία των μερών γίνεται εκούσιος πλειστηριασμός ενώπιον συμβολαιογράφου, η διαδικασία αρχίζει με έκθεση περιγραφής, η οποία συντάσσεται από δικαστικό επιμελητή και περιέχει όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 955, αν πρόκειται για κινητό, ή του άρθρου 999, αν πρόκειται για ακίνητο. Περαιτέρω, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 954 παρ. 4, 955 παρ. 1, 960 παρ. 2, 965, 966, 967, 969 παρ. 1, 999, 1001 παρ. 1, 1002, 1003 παρ. 1, 2 και 4, 1004, 1005 παρ. 1 και 2 και 1010.

Ο εκούσιος πλειστηριασμός γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το πράγμα ή το ακίνητο.

Με συμφωνία των μερών ή με απόφαση του ειρηνοδίκειου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το πράγμα ή το ακίνητο, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., μπορεί, αν το ζητήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, να οριστεί άλλος τόπος πλειστηριασμού.

Σχόλια: - Το πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παράγρ. 34, Ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62) και ισχύει από 04.04.1995. Σχετικά δε για την έναρξη ισχύος του, βλέπε και παρ. 37 άρθρου 4 ν. 2298/1995.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων

Άρθρο 1022

Κατάσχεση μπορεί να γίνει και σε περιουσιακά δικαιώματα εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κατάσχεσης κατά τη διαδικασία των άρθρων 953 παρ. 1 και 2, 982 και 992, ιδίως σε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ευρεσιτεχνίας, εκμετάλλευσης κινηματογραφικών ταινιών, σε απαιτήσεις κατά τρίτων εξαρτώμενες από αντιπαροχή, εφόσον κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου επιτρέπεται η μεταβίβαση αυτών των δικαιωμάτων.

Άρθρο 1023

1. Την κατάσχεση δικαιωμάτων του άρθρου 1022 διατάζει, ύστερα από αίτηση εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, το μονομελές πρωτοδικείο, κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. 2. Το δικαστήριο μπορεί να μην επιτρέψει την κατάσχεση, αν κρίνει ότι είναι δύσκολο να γίνει η αναγκαστική εκτέλεση ή ότι το αποτέλεσμα της θα είναι ασύμφορο.

Άρθρο 1024

1. Το δικαστήριο με την απόφαση που διατάζει την κατάσχεση ή και με μεταγενέστερη ορίζει τα μέσα που κρίνει πρόσφορα για την αξιοποίηση του δικαιώματος και ιδίως μπορεί να διατάξει να μεταβιβαστεί το δικαίωμα σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, με πληρωμή ορισμένου τιμήματος ή με συμψηφισμό ολόκληρης ή μέρους της απαίτησής του, ή να διατάξει την ελεύθερη ή με πλειστηριασμό διάθεση του δικαιώματος, και, αν δεν κρίνει πρόσφορα τα μέτρα αυτά, διορίζει διαχειριστή. Διαχειριστής μπορεί να διοριστεί και εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η κατάσχεση ή κάποιος από τους δανειστές που αναγγέλθηκαν.

2. Αν η απαίτηση εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση συνίσταται στο να εκπληρώσει ένας τρίτος παροχή εξαρτώμενη από αντιπαροχή, το δικαστήριο επιτρέπει την κατάσχεση και υπό τον όρο να εκπληρωθεί η αντιπαροχή προς τον τρίτο. Σ' αυτήν την περίπτωση η αξιοποίηση του κατασχεμένου γίνεται σύμφωνα με την παρ. 1, οπότε αποκλείεται ο διορισμός διαχειριστή και η αξία της αντιπαροχής που εκπληρώθηκε θεωρείται ως έξοδο εκτέλεσης κατά το άρθρο 975.

Άρθρο 1025

1. Η κατάσχεση γίνεται, αν πρόκειται για απαίτηση κατά τρίτου, με επίδοση της απόφασης που επέτρεψε την κατάσχεση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και στον τρίτο· αν πρόκειται για δικαίωμα εκείνου κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση, η κατάσχεση γίνεται με την επίδοση της απόφασης σ' αυτόν. Στις περιπτώσεις που για τη σύσταση ή τη μεταβίβαση του δικαιώματος προβλέπεται η τήρηση βιβλίων από δημόσιες αρχές, η κατάσχεση εγγράφεται στο περιθώριο της πράξης και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 995 παρ. 2 και 997· οι αρχές αυτές έχουν θέση υποθηκοφύλακα.

2. Αφότου η απόφαση επιδοθεί σύμφωνα με την παρ. 1 σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση, η διάθεση του

κατασχεμένου. Όταν προβλέπεται να γίνει εγγραφή σε βιβλίο, η ακυρότητα ισχύει για τους τρίτους μόνο αν η κατάσχεση είχε ήδη εγγραφεί στο βιβλίο, όταν έγινε η διάθεση.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 984 παρ. 1 και 2, 985 έως 987 και 990 εφαρμόζονται και εδώ.

Άρθρο 1026

Αν διατάχθηκε να εκποιηθεί με πλειστηριασμό το κατασχεμένο δικαίωμα, το δικαστήριο του άρθρου 1023 παρ. 1 ορίζει τον υπάλληλο του πλειστηριασμού και εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για τον πλειστηριασμό κινητών.

Άρθρο 1027

1. Η απόφαση που διορίζει διαχειριστή καταχωρίζεται σε ιδιαίτερο βιβλίο, όπως ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 776, και κοινοποιείται στο διαχειριστή με επιμέλεια εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση.

2. Ο διαχειριστής οφείλει μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου του επιδοθεί η απόφαση να δηλώσει στη γραμματεία του δικαστηρίου που την εξέδωσε, αν δέχεται το διορισμό. Η παράλειψη της δήλωσης θεωρείται αποποίηση.

3. Ωσπου να αναλάβει ο διαχειριστής τα καθήκοντά του, ασκεί προσωρινά καθήκοντα διαχειριστή εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση ο οποίος οφείλει να λογοδοτήσει στο διαχειριστή.

Άρθρο 1028

1. Ο διαχειριστής ενεργεί όλες τις δικαιοπραξίες ή πράξεις που είναι ενδεδιγμένες για την επωφελή εκμετάλλευση του δικαιώματος και για την επιτυχία του σκοπού της διαχείρισης και παρίσταται στο δικαστήριο για κάθε έννομη σχέση που αφορά τη διαχείριση του δικαιώματος, έστω και αν η σχέση αυτή γεννήθηκε πριν από τη διαχείριση.

2. Ο διαχειριστής δεν μπορεί χωρίς άδεια, που τη δίνει κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση για τη διαχείριση, να καταρτίζει δικαιοπραξίες με διάρκεια μεγαλύτερη από ένα έτος.

Άρθρο 1029

1. Αν το ζητήσει εκείνος υπέρ του οποίου έγινε ή εκείνος κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση ή κάποιος από τους δανειστές που αναγγέληκαν, το δικαστήριο του άρθρου 1023 παρ. 1 μπορεί να αντικαταστήσει το διαχειριστή.

2. Κάθε διαφορά που αφορά τη διαχείριση του δικαιώματος λύνεται από το δικαστήριο του άρθρου 1023 παρ. 1, ύστερα από αίτηση εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση ή του διαχειριστή ή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Το δικαστήριο μπορεί να ορίζει τον τρόπο που θα γίνεται η διαχείριση και να διατάζει κάθε μέτρο πρόσφορο για το σκοπό αυτό.

Άρθρο 1030

1. Το δικαστήριο του άρθρου 1023 παρ. 1 ορίζει τη μηνιαία αποζημίωση του διαχειριστή.

2. Ο διαχειριστής, αφού αφαιρέσει τα έξοδα, τους φόρους και την αποζημίωσή του για τη διαχείριση, καταβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο δανειστή το υπόλοιπο που απομένει, ώσπου να εξοφληθεί η απαίτησή του.

3. Αν υπάρχουν και άλλοι δανειστές, αναγγέλλονται με έγγραφη δήλωση που επιδίδεται στο διαχειριστή και σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση. Ο διαχειριστής κάθε τρίμηνο συντάσσει πίνακα διανομής. Η κατάταξη των δανειστών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 975, 977 παρ. 2 και 3 και 1024 παρ. 2. Για την κατάταξη των απαιτήσεων του άρθρου 975, αντί της ημέρας του πλειστηριασμού λαμβάνεται υπόψη η ημέρα που άρχισε η διαχείριση.

4. Μέσα σε πέντε ημέρες αφότου συνταχθεί ο πίνακας διανομής, ο διαχειριστής καλεί εγγράφως εκείνον υπέρ του οποίου έγινε και εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και τους δανειστές που αναγγέληκαν για να λάβουν γνώση του πίνακα.

Άρθρο 1031

Κατά της αναγγελίας δανειστή και κατά του πίνακα διανομής εκείνος υπέρ του οποίου έγινε και εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση καθώς και όσοι άλλοι αναγγέληκαν μπορούν να προβάλουν αντιρρήσεις στο δικαστήριο του άρθρου 1023 παρ. 1, μέσα σε δέκα ημέρες από την επίδοση που προβλέπει το άρθρο 1030 παρ. 4. Η άσκηση αντιρρήσεων κατά της αναγγελίας ή κατά του πίνακα διανομής αναστέλλει την καταβολή ως προς το δανειστή κατά του οποίου στρέφονται οι αντιρρήσεις, ώσπου να γίνει τελεσίδικη η απόφαση του δικαστηρίου.

Άρθρο 1032

1. Ο διαχειριστής οφείλει να υποβάλει κάθε έτος, καθώς και όταν περατωθεί η διαχείριση, έγγραφη λογοδοσία σε εκείνον υπέρ του οποίου έγινε και σε εκείνον κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση και στους δανειστές που αναγγέληκαν.

2. Ο διαχειριστής ευθύνεται, κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, να αποζημιώσει εκείνον υπέρ του οποίου έγινε και εκείνον κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση και τους δανειστές που αναγγέληκαν.

Άρθρο 1033

Η διαχείριση του δικαιώματος παύει με τελεσίδικη απόφαση του δικαστηρίου του άρθρου 1023 παρ. 1, όταν το ζητήσει εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση ή οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον 1) αν ικανοποιήθηκαν οι απαιτήσεις εκείνου υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν ή αν αυτοί, με έγγραφη δήλωσή τους προς εκείνον κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, παραιτήθηκαν από τη διαχείριση, 2) αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν είναι ενδεδειγμένη η εξακολούθηση της διαχείρισης ή ότι αυτή είναι επιβλαβής για τα συμφέροντα εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ **Αναγκαστική διαχείριση**

Άρθρο 1034

1. Για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση του δανειστή, μπορεί να επιβληθεί αναγκαστική διαχείριση ακινήτου ή επιχείρησης του οφειλέτη.

2. Η αναγκαστική διαχείριση επιβάλλεται ύστερα από απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο ή η έδρα της επιχείρησης του οφειλέτη, αν το ζητήσει δανειστής που έχει τίτλο εκτελεστό και που επέδωσε στον οφειλέτη επιταγή για εκτέλεση. Η απόφαση που δέχεται ή απορρίπτει την αίτηση προσβάλλεται μόνο με έφεση. Η αίτηση και η έφεση δικάζονται κατά τα άρθρα 686 επ. Ο πρόεδρος των εφετών ορίζει την προθεσμία για την εμφάνιση, ενώ το άρθρο 226 εφαρμόζεται και εδώ.

3. Το ακίνητο ή η επιχείρηση βρίσκεται σε αναγκαστική διαχείριση αφότου επιδοθεί στον οφειλέτη η απόφαση που διατάζει την αναγκαστική διαχείριση. Το άρθρο 912 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 1035

Αναγκαστική διαχείριση ακινήτου η επιχείρησης δεν επιβάλλεται για έναν από τους ακόλουθους λόγους: 1) αν το δικαστήριο κρίνει ότι από τα εισοδήματα του ακινήτου ή της επιχείρησης δεν μπορεί να ικανοποιηθεί μέσα σε λογικό διάστημα η απαίτηση του δανειστή, 2) αν το δικαστήριο κρίνει ότι το ποσό της απαίτησης δεν δικαιολογεί να τεθεί το ακίνητο ή η επιχείρηση σε αναγκαστική διαχείριση, 3) αν πρόκειται για μικρή επιχείρηση ή για ακίνητο μικρής αξίας και το δικαστήριο κρίνει ότι θα ήταν ασύμφορη η αναγκαστική διαχείριση, 4) αν πρόκειται για επιχείρηση και το δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι για να μην τεθεί η επιχείρηση σε αναγκαστική διαχείριση.

Άρθρο 1036

1. Η απόφαση που διατάζει την αναγκαστική διαχείριση, αν πρόκειται για ακίνητο, εγγράφεται, με επιμέλεια του δανειστή που τη ζήτησε, στο βιβλίο κατασκέσεων της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο και αν πρόκειται για επιχείρηση, σε ειδικό βιβλίο που το τηρεί η γραμματεία του πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης.

2. Η εγγραφή της αναγκαστικής διαχείρισης στα σχετικά βιβλία σύμφωνα με την παρ. 1 δεν εμποδίζει τη διάθεση του ακινήτου ή της επιχείρησης, η αναγκαστική όμως διαχείριση εξακολουθεί και μετά τη διάθεση.

3. Αν κατασχέθηκαν το ακίνητο ή τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, η αναγκαστική διαχείριση παύει αφότου γίνει ο πλειστηριασμός. Επίσης, παύει η αναγκαστική διαχείριση, αν ο οφειλέτης κηρυχθεί σε πτώχευση. Και στις δύο περιπτώσεις μπορεί να ζητηθεί η εξάλειψη της εγγραφής της παρ. 1.

Άρθρο 1037

1. Με την απόφαση που διατάζει την αναγκαστική διαχείριση διορίζεται συνάμα και διαχειριστής του ακινήτου ή της επιχείρησης. Ο διαχειριστής που διορίζεται πρέπει να είναι πρόσωπο κατάλληλο και προτιμώνται όποιοι ασκούν το ίδιο ή συγγενικό επάγγελμα ή έχουν τις απαιτούμενες ειδικές γνώσεις ή πείρα.

2. Διαχειριστής μπορεί να διοριστεί ο οφειλέτης, αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτό συμφέρει στην εκμετάλλευση του ακινήτου ή τη λειτουργία της επιχείρησης. Όταν διαχειριστής διορίζεται ο οφειλέτης, διορίζεται συνάμα και επόπτης του διαχειριστή.

3. Διαχειριστής μπορεί να διοριστεί και ένας από τους δανειστές. Αν ένας αξιόχρεος δανειστής προτείνει για διαχειριστή ή επόπτη ορισμένο πρόσωπο και δηλώνει συνάμα ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τις πράξεις ή τις παραλείψεις του, προτιμάται το πρόσωπο που αυτός προτείνει, κατά την κρίση του δικαστηρίου.

4. Ο διαχειριστής και ο επόπτης που τυχόν διορίστηκε οφείλουν μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου τους επιδοθεί η απόφαση να δηλώσουν στο δανειστή που ζήτησε την αναγκαστική διαχείριση, αν δέχονται το διορισμό, αλλιώς θεωρούνται ότι τον αποποιήθηκαν.

Άρθρο 1038

1. Η απόφαση που διατάζει την αναγκαστική διαχείριση κοινοποιείται, με επιμέλεια του δανειστή που ζήτησε την αναγκαστική διαχείριση, στον οφειλέτη, στο διαχειριστή, στον τυχόν διορισμένο επόπτη και στους ενυπόθηκους δανειστές. Αν ο οφειλέτης αρνηθεί να συμμορφωθεί με την απόφαση, γίνεται αναγκαστική εκτέλεση, κατά τις διατάξεις του άρθρου 947.

2. Αφότου η απόφαση που διατάζει την αναγκαστική διαχείριση επιδοθεί στον οφειλέτη, αυτός στερείται τη διαχείριση του ακινήτου ή της επιχείρησης. Ωσπου να αναλάβει τα καθήκοντά του ο διαχειριστής, καθήκοντα διαχειριστή ασκεί προσωρινά ο οφειλέτης και έχει υποχρέωση να λογοδοτήσει στο διαχειριστή.

3. Αν επιβληθεί στο ακίνητο ή στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση, μεσεγγυούχος είναι ο διαχειριστής.

Άρθρο 1039

1. Ο διαχειριστής ενεργεί όλες τις πράξεις που είναι ενδεδειγμένες για την τακτική και επωφελή οικονομική εκμετάλλευση του ακινήτου ή της επιχείρησης και οφείλει να διατηρεί το ακίνητο ή την επιχείρηση σε καλή κατάσταση και να αποφεύγει πράξεις που βλάπτουν την οικονομική τους υπόσταση.

2. Ο διαχειριστής μόλις αναλάβει τα καθήκοντά του ειδοποιεί με έγγραφο τους οφειλέτες εκείνου κατά του οποίου έχει επιβληθεί η διαχείριση και εκείνους που συναλλάσσονται με την επιχείρηση ότι ανέλαβε τη διαχείριση του ακινήτου ή της επιχείρησης και πρέπει σ' αυτόν να καταβάλλουν στο εξής τις οφειλές τους και μαζί του να συναλλάσσονται.

3. Ο διαχειριστής ενεργεί κάθε δικαιοπραξία ή πράξη για να πετύχει ο σκοπός της διαχείρισης και έχει το δικαίωμα, για να συνεχιστούν οι εργασίες της επιχείρησης ή της εκμετάλλευσης του ακινήτου, να συνάπτει δάνεια και μπορεί να δίνει και ενέχυρο επάνω στις πρώτες ύλες ή τα προϊόντα της επιχείρησης. Για κάθε έννομη σχέση που αφορά τη διαχείριση, και αν ακόμη η σχέση αυτή γεννήθηκε πριν από τη διαχείριση, στο δικαστήριο παρίσταται ο διαχειριστής. Οι διατάξεις των άρθρων 997 του Αστικού Κώδικα και 956 παρ. 6 του κώδικα αυτού, εφαρμόζονται και εδώ.

4. Ο διαχειριστής δεν μπορεί, χωρίς την άδεια του μονομελούς πρωτοδικείου, που παρέχεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να καταρτίζει δικαιοπραξίες με διάρκεια μεγαλύτερη από ένα έτος.

Άρθρο 1040

1. Όταν το ζητήσει ο οφειλέτης ή κάποιος από τους δανειστές, ο διαχειριστής ή ο επόπτης, το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να αντικαταστήσει το διαχειριστή ή τον επόπτη.

2. Κάθε διαφορά σχετική με τη διαχείριση επιλύεται από το μονομελές πρωτοδικείο κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., αν το ζητήσει ο διαχειριστής ή ο επόπτης ή ο οφειλέτης ή οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Το δικαστήριο μπορεί να ορίζει τον τρόπο που θα γίνεται η διαχείριση και να διατάζει κάθε μέτρο πρόσφορο γι' αυτήν.

Άρθρο 1041

1. Το μονομελές πρωτοδικείο, ορίζει τη μηνιαία αποζημίωση του διαχειριστή και του επόπτη. Οι διατάξεις του άρθρου 1034 παρ. 2 εδάφ. δεύτερο, τρίτο και τέταρτο, εφαρμόζονται και εδώ.

2. Αν ο οφειλέτης δεν έχει τα μέσα για τη διατροφή του, το μονομελές πρωτοδικείο ορίζει ένα χρηματικό ποσό που πρέπει να του πληρώνεται κάθε μήνα για τα απαραίτητα έξοδα της διατροφής του και της διατροφής της οικογένειάς του. Οι διατάξεις του άρθρου 1034 παρ. 2 εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εφαρμόζονται και εδώ.

3. Αν ο οφειλέτης κατοικεί μέσα στο ακίνητο, έχει το δικαίωμα να εξακολουθήσει να κατοικεί εκεί και μετά την επιβολή της αναγκαστικής διαχείρισης.

4. Ο οφειλέτης όταν ορίζεται διαχειριστής δεν έχει δικαίωμα μηνιαίας αποζημίωσης.

Άρθρο 1042

Ο διαχειριστής από τους καρπούς και τα εισοδήματα του ακινήτου ή της επιχείρησης καταβάλλει τις αποδοχές του προσωπικού, τους τακτικούς φόρους και τις εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς που γίνονται απαιτητοί αφού αρχίσει η διαχείριση, εξοφλεί τα δάνεια που πήρε και γενικά καταβάλλει όλα τα έξοδα που χρειάζονται για την εκμετάλλευση του ακινήτου ή τη λειτουργία της επιχείρησης.

Άρθρο 1043

1. Το υπόλοιπο που απομένει, αφού αφαιρεθούν τα έξοδα του άρθρου 1042, ο διαχειριστής το καταβάλλει στο δανειστή ώσπου να ικανοποιηθεί η απαίτησή του.

2. Αν υπάρχουν και άλλοι δανειστές εκτός από εκείνον που ζήτησε την αναγκαστική διαχείριση, αναγγέλλονται με έγγραφη δήλωση που επιδίδεται στο διαχειριστή και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση.

3. Αν αναγγέλθηκαν δανειστές, ο διαχειριστής συντάσσει κάθε τρίμηνο πίνακα διανομής και με βάση αυτόν πληρώνει εκείνον που ζήτησε την αναγκαστική διαχείριση και τους δανειστές που αναγγέλθηκαν. Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα διανομής γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 975, 976, 977 και 1007. Για την κατάταξη των απαιτήσεων του άρθρου 975 αντί της ημέρας του πλειστηριασμού λαμβάνεται υπόψη η ημέρα που άρχισε η αναγκαστική διαχείριση.

4. Μέσα σε δέκα ημέρες αφότου συνταχθεί ο πίνακας διανομής ο διαχειριστής καλεί εγγράφως τον οφειλέτη και τους δανειστές να λάβουν γνώση του πίνακα.

Άρθρο 1044

1. Κατά της αναγγελίας δανειστή, καθώς και κατά του πίνακα διανομής, ο οφειλέτης και κάθε δανειστής που έχει αναγγελθεί μπορεί, μέσα σε δέκα ημέρες αφότου περάσει η προθεσμία του άρθρου 1043 παρ. 4, να ασκήσει αντιρρήσεις στο κατά το άρθρο 933 αρμόδιο δικαστήριο. Η άσκηση αντιρρήσεων κατά αναγγελίας ή κατά του πίνακα διανομής αναστέλλει την καταβολή στο δανειστή κατά του οποίου στρέφονται οι αντιρρήσεις, ώσπου να γίνει τελεσίδικη η απόφαση του δικαστηρίου.

2. Όταν περάσει η προθεσμία της παρ. 1, ο διαχειριστής καταβάλλει στους δανειστές με βάση τον πίνακα διανομής.

Άρθρο 1045

1. Ο διαχειριστής οφείλει να υποβάλει κάθε έτος, καθώς και όταν περατωθεί η διαχείριση, έγγραφη λογοδοσία στον οφειλέτη, σε εκείνον που ζήτησε την αναγκαστική διαχείριση και στους δανειστές που αναγγέλθηκαν.

2. Ο επόπτης του διαχειριστή επιβλέπει και παρακολουθεί τη διαχείριση και έχει δικαίωμα να εξετάζει τα βιβλία και τους λογαριασμούς της διαχείρισης και να ενημερώνεται για τη γενική κατάσταση της διαχείρισης.

3. Σε κάθε περίπτωση που το δικαστήριο του άρθρου 1040 παρ. 2 επιλύει διαφορά σχετική με την αναγκαστική διαχείριση καλείται υποχρεωτικά και ο επόπτης.

4. Ο διαχειριστής και ο επόπτης είναι υπεύθυνοι να αποζημιώσουν τον οφειλέτη και τους δανειστές κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Άρθρο 1046

1. Η αναγκαστική διαχείριση παύει με τελεσίδικη απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο ή όπου εδρεύει η επιχείρηση του οφειλέτη, όταν το ζητήσει ο οφειλέτης ή ο δανειστής ή οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. α) αν ικανοποιήθηκαν οι απαιτήσεις εκείνου που ζητεί την αναγκαστική διαχείριση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν ή αν αυτοί, με έγγραφη δήλωσή τους προς τον οφειλέτη, παραιτήθηκαν από την αναγκαστική διαχείριση, β) αν το δικαστήριο κρίνει ότι η εξακολούθηση της αναγκαστικής διαχείρισης δεν είναι ενδεδειγμένη ή ζημιώνει τα

συμφέροντα του οφειλέτη, γ) αν ο δανειστής που ζήτησε την αναγκαστική διαχείριση δεν φρόντισε, μέσα σε λογικό διάστημα αφότου επιδόθηκε στον οφειλέτη η απόφαση που διατάζει την αναγκαστική διαχείριση, να αναλάβει τα καθήκοντά του διαχειριστής ή επόπτης. Οι διατάξεις του άρθρου 1034 παρ. 2 εδ. δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εφαρμόζονται και εδώ.

2. Αφότου, με βάση την τελεσίδικη απόφαση, εξαλειφθεί η εγγραφή στα ειδικά βιβλία σύμφωνα με το άρθρο 1036 παρ. 1, παύει η αναγκαστική διαχείριση του ακινήτου ή της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ **Προσωπική κράτηση***

Άρθρο 1047

1. Προσωπική κράτηση διατάσσεται, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητώς ο νόμος, και κατά εμπόρων για εμπορικές απαιτήσεις μπορεί να διαταχθεί επίσης και για απαιτήσεις από αδικοπράξεις. Η διάρκεια της προσωπικής κράτησης ορίζεται με την απόφαση, έως ένα έτος. Η αγωγή για απαγγελία προσωπικής κράτησης μπορεί να ασκηθεί και αυτοτελώς. Στην περίπτωση αυτή εκδικάζεται κατά το άρθρο 270 και υπάγεται στο ειρηνοδικείο, αν η απαίτηση δεν υπερβαίνει κατά κεφάλαιο το όριο της καθ' ύλην αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου, και στο μονομελές πρωτοδικείο αν υπερβαίνει το όριο αυτό. Η αγωγή αυτή, όταν ασκείται αυτοτελώς, εισάγεται είτε στο δικαστήριο της γενικής δωσιδικίας του εναγομένου, είτε στο δικαστήριο που είναι κατά τόπον αρμόδιο για την απαίτηση. Αίτηση απαγγελίας προσωπικής κράτησης που περιέχεται σε αγωγή για την απαίτηση εκδικάζεται κατά τη διαδικασία στην οποία υπάγεται η αγωγή.

2. Δεν διατάσσεται προσωπική κράτηση για απαίτηση δικαστικών εξόδων που επιδικάστηκαν από πολιτικό δικαστήριο ή για απαίτηση μικρότερη από "χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ", εκτός αν προέρχεται από πιστωτικό τίτλο.

3. Αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, εκτός από τις ανώνυμες εταιρίες και τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ως προς τα χρέη της παραγρ. 1 εδ. πρώτο του άρθρου αυτού, η προσωπική κράτηση διατάσσεται κατά των εκπροσώπων τους, και στις περιπτώσεις του άρθρου 947 παρ. 1 διατάσσεται κατά των νόμιμων αντιπροσώπων του διαδίκου που τελεί υπό επιμέλεια.

Σχόλια: * Κατά το άρθρο 11 της από 19.12.1966 Συμφωνίας (άρθρο πρώτο Ν. 2462/1997, ΦΕΚ Α' 25/26.2.1997) ορίζεται ότι Κ α ν ε ί ς δ ε ν φυλακίζεται αποκλειστικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση. - Το ποσό της παρ. 2 αυξήθηκε με τη περ. ε) της ΥΑ 125804 (ΦΕΚ Β' 1072/1.8.2003).

Άρθρο 1048

Προσωπική κράτηση δεν διατάσσεται: α) κατά των ανηλίκων που τελούν υπό γονική μέριμνα ή υπό επιτροπεία και κατά των προσώπων που έχουν τεθεί σε κατάσταση δικαστικής συμπαράστασης, β) κατά βουλευτών, όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος και τέσσερις εβδομάδες μετά τη λήξη της, γ) κατά προσώπων που συμπλήρωσαν το εξηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και δ) κατά κληρικών κάθε βαθμού κάθε γνωστής θρησκείας.

Σχόλια: - Το παρόν άρθρο τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 46 του ν.2447/1996.

Άρθρο 1049

1. Η διάταξη για προσωπική κράτηση εκτελείται μόνο αφότου η δικαστική απόφαση που τη διατάζει γίνει τελεσίδικη και αφού προηγουμένως επιδοθεί σ' αυτόν που καταδικάστηκε. Όταν πρόκειται για εκπρόσωπο νομικού προσώπου, η προσωπική κράτηση δεν εκτελείται πριν περάσουν τρεις ημέρες αφότου η απόφαση του επιδόθηκε.

2. Όποιος καταδικάστηκε σε προσωπική κράτηση συλλαμβάνεται από το δικαστικό επιμελητή, πάντα μπροστά σε μάρτυρα που προσλαμβάνεται για το σκοπό αυτό, και συντάσσεται σχετική έκθεση. Η σύλληψη απαγορεύεται:

- α) στον τόπο όπου συνεδριάζει δικαστήριο και όσο διαρκεί η συνεδρίαση,
- β) σε καθιερωμένο τόπο ιερουργίας γνωστής θρησκείας και όσο διαρκεί η ιερουργία,
- γ) από 1 έως 31 Αυγούστου.

Άρθρο 1050

1. Αν όποιος έχει συλληφθεί προβάλει αντιρρήσεις κατά της προσωπικής κράτησης, προσάγεται αμέσως στον πρόεδρο πρωτοδικών στην περιφέρεια του οποίου έγινε η σύλληψη. Αυτός, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., αποφασίζει για τις αντιρρήσεις που μπορούν να υποβληθούν και προφορικά.

2. Αν δεν προβλήθηκαν αντιρρήσεις ή αν απορρίφθηκαν, αυτός που έχει συλληφθεί οδηγείται στις φυλακές, όπου κρατείται σε χώρο διαφορετικό από εκείνον που προορίζεται για όσους είναι υπόδικοι ή κατάδικοι για αξιόποινες πράξεις. Μόνο ώσπου να τον οδηγήσουν στη φυλακή μπορεί να φυλαχθεί σε οποιαδήποτε άλλη φυλακή ή και σε οποιοδήποτε άλλο χώρο.

3. Ο διευθυντής της φυλακής παραλαμβάνει εκείνον που έχει συλληφθεί μόνο αν του παραδοθεί η απόφαση που διατάζει την προσωπική του κράτηση και αντίγραφο της έκθεσης της σύλληψής του και του προκαταβληθούν, με απόδειξη, για ένα μήνα, τα τροφεία που ορίζονται με απόφαση* του Υπουργού Δικαιοσύνης. Στον ίδιο διευθυντή προκαταβάλλονται, με απόδειξη, τα τροφεία κάθε επόμενου μήνα.

4. Η προσωπική κράτηση των στρατιωτικών εκτελείται από τη στρατιωτική αρχή, στην οποία προκαταβάλλονται τα τροφεία, σύμφωνα με όσα ορίζει η προηγούμενη παράγραφος.

Σχόλια: * Σύμφωνα με την ΑΥΔικ 109595 της 2.10.1997, τα προκαταβαλλόμενα τροφεία κρατούμενων για χρέη σε ιδιώτες ορίζονται σε 25.000 δρχ. [73,37 ευρώ] το μήνα.

Άρθρο 1051

Αποφάσεις προσωπικής κράτησης για την είσπραξη απαιτήσεων προγενέστερες από την έναρξη της προσωποκράτησης που αποτίθηκε, εκτελούνται μόνο αν αυτή δεν κράτησε ένα έτος, και μόνο για το χρονικό διάστημα που μένει για να συμπληρωθεί το έτος. Η προσωπική κράτηση για το χρονικό αυτό διάστημα ενεργείται ως συνέχεια της προηγούμενης ή και μετά την απόλυση του καταδικασμένου. Για να εκτελεστεί στη συνέχεια αρκεί έκθεση του δικαστικού επιμελητή που συντάσσεται μπροστά σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και στο διευθυντή της φυλακής στον οποίο παραδίδεται η απόφαση που εκτελείται και αντίγραφο της έκθεσης και στον οποίο προκαταβάλλονται τα τροφεία σύμφωνα με την παρ. 3 του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 1052

Ο κρατούμενος απολύεται α) αν συμπληρώθηκε η διάρκεια της προσωπικής κράτησης που ορίζει η απόφαση, β) αν κατατεθεί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το χρέος για το οποίο επιβλήθηκε η προσωπική κράτηση μαζί με τους τόκους που οφείλονται ήδη και τα έξοδα της εκτέλεσης και κατατεθεί το γραμμάτιο στο γραμματέα του πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η φυλακή, γ) αν συναινέσουν εγγράφως ο δανειστής που επέβαλε την προσωπική κράτηση και κάθε άλλος δανειστής που ζήτησε να παραταθεί η κράτηση, δ) αν ο κρατούμενος συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του και ε) αν παραλείφθηκε η προκαταβολή των τροφείων. Στις περιπτώσεις α', γ' και ε', η απόλυση γίνεται από το διευθυντή της φυλακής· στις άλλες, με απόφαση του προέδρου πρωτοδικών στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η φυλακή, ο οποίος δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Στην περίπτωση ε', η απόλυση γίνεται μόλις περάσει η ώρα 12 το μεσημέρι της τελευταίας ημέρας για την οποία πληρώθηκαν τροφεία και δεν επιτρέπεται νέα κράτηση του οφειλέτη για το ίδιο χρέος.

Άρθρο 1053

Αν ο κρατούμενος είναι ασθενής ή ασθενής κατά τη διάρκεια της κράτησής του, ο πρόεδρος πρωτοδικών που αναφέρεται στο προηγούμενο άρθρο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., μπορεί να επιτρέψει να κρατηθεί ο κρατούμενος, με δικά του έξοδα, σε νοσοκομείο ή σε ιδιωτική κατοικία, και μπορεί επίσης να επιτρέψει την ελευθέρωσή του αν η ασθένεια είναι τέτοια ώστε να υπάρχει κίνδυνος από την παράταση της κράτησης.

Άρθρο 1054

1. Κάθε διαφορά σχετική με την εκτέλεση της προσωπικής κράτησης υπάγεται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, στην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου αυτού ορίζει σύντομη δικάσιμο, και την προθεσμία για να κλητευθεί ο αντίδικος εκείνου που προσφεύγει.

2. Η προθεσμία της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης κατά της απόφασης που εκδίδεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο είναι πέντε ημέρες, αλλά ούτε αυτή ούτε και η άσκηση των ένδικων αυτών μέσων αναστέλλουν την εκτέλεση.